

แม่ อ
บรรพชา
ครอง
โลกา

เดวิด ซี คอร์ทเทน

ผู้แปล อภิชัย พันธเสน

เมื่อ บรรษัท ครองโลก

เสมสิกขาลัย

ปาจารย์सार

มูลนิธิเด็ก

สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

ChangeFusion สสส.

เครือข่ายจิตอาสา
Volunteer Spirit Network

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา นำมาไปไว้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตฉบับเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

เมื่อบรรษัทครองโลก

When Corporations Rule The World

ผู้เขียน เดวิด ซี คอร์ตเทน

ผู้แปล อภิชัย พันธเสน

บรรณาธิการแปล

วิศิษฐ์ วังวิญญู

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 974-7833-10-7

พิมพ์ครั้งแรก เมษายน 2542

จำนวน 2,000 เล่ม

หนา 272 หน้า

ผู้จัดพิมพ์

เสมสิกขาลัย

อาจารย์สาร

สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

ออกแบบรูปเล่มและปก

สำนักพิมพ์วิภาษา โทรศัพท์ 587-0588

สนับสนุนทุนและประสานการผลิต

สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก

บรรณาธิการอำนวยการ : พิกพ ธงไชย

เลขที่ 1845/328 ถนนสิรินธร เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ 881-1734 โทรสาร 424-6280

โรงพิมพ์

เรือนแก้วการพิมพ์ โทรศัพท์ 412-6552

จัดจำหน่าย

สายส่งศึกษา บริษัท เคล็ดไทย จำกัด โทรศัพท์ 225-9536-9

สารบัญ

หน้า

คำนำ	5
กิตติกรรมประกาศ	7
คำปรารภของผู้แปล	11

ภาค 1 โคบาลในยานอวกาศ

1 จากความหวังสู่วิกฤติ	35
2 พรหมแดนเปิดไม่มีอีกแล้ว	43
3 ภาพลวงของการเติบโต	57

ภาค 2 การช่วงชิงอิปไต

4 การผงาดขึ้นสู่อำนาจของบริษัทในสหรัฐอเมริกา	77
5 การพิฆาตของลัทธิบริษัทเสรี	97
6 การเสื่อมถอยของประชาธิปไตย	121
7 โหมเหของผู้พิทักษ์เมฆ	141

ภาค 3 ลัทธิอาณานิคมโดยบริษัท

8 การผ่นถึงจักรวรรดิโลก	161
9 การสร้างการรอมชอมในบรรดาชนชั้นนำ	175
10 การซื้อประชาธิปไตย	185
11 การทำโลกให้เป็นตลาด	195
12 การปรับวิถีชีวิตคนจน	209
13 การประกันสิทธิบริษัท	227

เชิงอรรถ	239
----------------	-----

คำนำ

งานเขียนชิ้นนี้ของเดวิด คอร์ติน นับว่าเป็นการให้ข้อมูลอย่างสำคัญในสมัยที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าบรรษัทข้ามชาติมีอิทธิพลมหาศาล ควบคุมรัฐบาลทุกรัฐบาล รวมถึงรัฐบาลของอภิมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกาด้วย

ผู้เขียนมีประสบการณ์ โดยเคยได้ทำงานกับหน่วยงานของสหรัฐในเอเชียอาคเนย์นี้มาก่อนด้วย และเขามักสาวหาข้อมูลอย่างตั้งใจ จนหนังสือของเขาได้รับการยกย่องจากแทบทุกวงการ

เมื่อปี 2540 ข้าพเจ้าได้ไปพักร่วมกันกับผู้เขียนคนหนึ่งที่เมืองเดนเวอร์ ณ การประชุมสุดยอดทางเศรษฐกิจของอภิมหาอำนาจทั้ง 7 (โดยที่ปีนั้นได้ขยายเป็น 8) คือ สหรัฐ คานาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น และรัสเซีย โดยที่เราได้มาร่วมประชุมกับกลุ่มที่คัดค้านการประชุมสุดยอดดังกล่าว เราเรียกกลุ่มของเราว่า TOES = The Other Economic Summit และข้าพเจ้าได้เป็นหนึ่งในบรรดาผู้พิพากษาของศาลประชาชนที่ตัดสินลงโทษบรรษัทข้ามชาติพวกนี้ด้วย รวมถึงบริษัทยูโนแคลและโตตัลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการสร้างท่อแก๊สจากพม่ามาเมืองไทย (ผู้สนใจอาจอ่านเรื่อง *ปัญญาชนขบถ : น้ำผึ้งหยดเดียว* ประกอบ)

เมื่อถูกอภัยภัยกับผู้เขียน จึงถือวิสาสะขอลิขสิทธิ์จากเขาเพื่อแปลเป็นไทย เขาก็ตนถียกให้เปล่าๆ ต่อมาพบเจ้าของสำนักพิมพ์ฉบับภาษาอังกฤษซึ่งมาเยือนเมืองไทย ก็ขอเขาซ้ำสอง เป็นอันได้รับคำตอบด้วย ทั้งจากผู้เขียนและผู้พิมพ์โฆษณา

สำหรับผู้เขียนนั้น เมื่อเปิดเผยความชั่วร้ายของบรรษัทข้ามชาติแล้ว บัดนี้เปลี่ยนมาหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ให้กับโลก เพื่อก้าวไปสู่คริสต์ศตวรรษหน้าอย่างมีความหวัง ที่ปี ค.ศ. 2000 ตรงกับวาระครบรอบศตวรรษแห่งชาตกาลของอาจารย์ปรีดี พนมยงค์พอดี พวกเราทั้งหลายก็จะมุ่งไปในทางความหวังอย่างที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสันติประชาธรรมเช่นกัน

บัดนี้ เดวิด คอร์ติน และคณะได้ออกนิตยสารชื่อ *Yes! : A Journal of Positive Futures* นับว่าแปลกแหวกแนวยิ่งไปกว่า *อาจารย์สาร*

ของเราเสียอีก อย่างน้อย *ปจวรายสาร* ก็เป็นเล่มแรกที่น่าซื้อเขียนของเขามาลงพิมพ์ใน
ภาคไทย โดยได้นายอภิชัย พันธเสน เป็นผู้แปล

นอกจากผู้แปลจะตั้งใจแปลแล้ว ยังทำงานได้อย่างรวดเร็วจนรวมตีพิมพ์เป็นเล่มได้
ในเวลาอันไม่ช้านานนัก ทั้งนายอภิชัยยังสนใจวิจัยในเรื่องเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ ซึ่ง
นับว่าน่าอนุโมทนา เพราะในเมืองไทยยังไม่มีนักเศรษฐศาสตร์คนใดอุทิศตนให้ในเรื่องนี้
เลย จำเดิมแต่นายรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ แปลเรื่อง *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ* ของซูมาร์ก
เกอร์ให้มูลนิธิโกมลคีมทอง มาแต่ พ.ศ. 2516 (โดยมีคำแนะนำจากนายสัญญา ธรรมศักดิ์
นายกรัฐมนตรีในเวลานั้น) แล้วก็ยังไม่ปรากฏว่านักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักสนใจที่จะ
สานต่อในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ทั้งๆ ที่พระธรรมปิฎก (ปยุตโต) ได้ช่วยถ่วงทางไว้ให้บ้าง
แล้ว จากแง่มุมของพุทธศาสนิก โดยที่ในต่างประเทศ เศรษฐศาสตร์นอกกระแสหลัก ที่
ใกล้เคียงมาทางพุทธศาสนา มีมากขึ้นทุกที

จึงขออนุโมทนาที่มีนักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักอย่างนายอภิชัย พันธเสน ที่เอน
เอียงมาทางเศรษฐศาสตร์นอกกระแสหลัก จนจับงานของเดวิด คอร์ทเทน มาแปลเป็นไทย
และหวังว่างานวิจัยของเขาในเรื่องเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ จักเข้าได้ถึงความเป็นเลิศ ไม่
จบลงอย่างกึ่งดิบกึ่งดี ดังที่ปรากฏเป็นผลงานการวิจัยจาก สกว. อย่างที่หลายๆ มา

ส. ศิวรักษ์

กิตติกรรมประกาศ

หนังสือเล่มนี้เป็นผลผลิตจากการร่วมมือนานาชาติ ที่มีกัลยาณมิตร เกี่ยวข้องด้วยเป็นจำนวนมาก ผู้เขียนเป็นหนี้บุญคุณ โทนี กิซอน, สุนิมาล เฟอร์-นานโด, พิชญา สิงห์, จันตรา เดอ ฟองซีกา, ฟิลิกซ์ สุกิระราช, และซิกซ์โต โรห์ส ผู้ซึ่งผู้เขียนได้ร่วมพักอยู่ด้วย 10 วัน ใน เมืองบาเกียว ประเทศฟิลิปปินส์ ในเดือนพฤศจิกายน 1992 หนังสือ เล่มนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการขยายความจากรายงานร่วมกันที่พวกเราทำ ขึ้นมาอันเป็นผลจากการที่มาได้อยู่ร่วมกัน

กฤษณะ สนิธิ และ เอียน เมโย สมิธ แห่งสำนักพิมพ์ กุมาริเยน ที่เคยพิมพ์หนังสือเป็นจำนวนมากที่ผู้เขียนได้เขียนขึ้นก่อนหน้านี้ ได้ พยายามหว่านล้อมผู้เขียนให้ทำโครงการนี้ พร้อมทั้งให้ความสนับสนุน เป็นพิเศษ โดยได้จ้าง เฮนรี เบอร์รี ในฐานะบรรณาธิการที่ปรึกษา และที่ปรึกษาการตลาด เพื่อจะช่วยให้ผู้เขียนปรับเปลี่ยนวิธีการเขียนจาก เพื่อผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนา มาเป็นการเขียนเพื่อผู้ที่มีความสนใจ ในวงกว้าง นอกจากนั้นยังได้พัฒนาหุ่นส่วนของการพิมพ์ร่วมเป็นกรณี พิเศษกับสำนักพิมพ์ เบอร์เรตต์ โคห์เลอร์ ที่นำโครงการนี้ไปให้ สตีฟ เพียร์สันติ และเพื่อนของเขาผู้ที่มีอัจฉริยะในทางสร้างสรรค์

ฟรานเชส คอร์ติน ช่วยปรับแต่งการอภิปรายที่เป็นประเด็นหลัก ในหนังสือนี้ด้วยการคุยกันบนโต๊ะอาหารค่าเป็นเวลาหลายชั่วโมง ด้วย ความรักและเสียสละ และด้วยการติดตามอ่านอย่างพิถีพิถะระหัด และปรับปรุงแก้ไขทุกบท-หลายครั้ง คณะกรรมการบรรณาธิการซึ่ง ประกอบด้วย อันวาร์ ฟาซาล, โรเบิร์ต กิลแมน, วิลลิส ฮาร์แมน, สแตนลีย์ แคทซ์, และโดเนลลา มีโดวส์, ให้ความคิดและแรงบันดาลใจ และแนะนำตลอดทั้งเล่ม มิเชลล์ บีสเตน และ คลอเดีย ราเดล ช่วยอาสาทำงานวิจัยและเป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ

นอกจากนี้ บัจจยนำเข้า ที่มีความสำคัญอย่างกว้างขวาง รวมทั้ง การให้ความเห็นกลับมาได้จาก แนนซี อเล็กซานเดอร์, โรบิน บรอด, จอห์น คาวานาจ, วอลเตอร์ คอตติงตัน, แซนดี โคเฮน, เฮอแมน ดาลี, ริชาร์ด เดอร์เวท, เนวา กูตวิน, โจนาธาน กรีนเบิร์ก, รอสส์ แจคสัน,

เอลิซาเบธ แครมเมอร์, มาร์ค ลีช, เจอร์รี แมนเดอร์, และ มารีลีน เมย์ล์มานน์ เพื่อนคนอื่น ๆ ที่ช่วยเน้นความคิดเห็นและการวิเคราะห์ ประกอบด้วย แพตมา อัลลู, การ์ อัลเบอร์โรวิช, รอย แอนเดอร์สัน, วินิเฟรด อาร์มสตรอง, แพตริเซีย เบาแมน, วาลเดน เบลโล เดวิด บอนไบรท์, เจเรมี เบรชเชอร์, เบธ เบอร์โรลล์, รูธ แคปแลน, โรเบิร์ต คาสซานิ, แมรี คลาร์ค, คลิฟฟอร์ด คอบบ์, ฮาเรียต ครอสบี, โจลลี ดาแนนท์, โจโดมิงเกซ, คอเนี เอสจิน, บิล เอลลิส, ลินดา เอลส์วิก, กุสตาโว เอสตีวา, จอยส์ กิลเลียน-โกลด์เบอร์ก, เอ็ดวาร์ด โกลด์สมิธ, อลิซา กราวิทซ์, นาธาน เกรย์, ลินน์ กรอสส์แมน, ริชาร์ด กรอสส์แมน, เทด ฮาลสเต็ด, เวนด์ ฮาร์คอร์ท, พอล ฮอร์เกน, จูดี เฮนเดอร์สัน, ไนลัน เฮเซอร์, จาเนธ ฮันท์, ทอม คีฮัน, แดนนี เคนเนดี, มาร์ติน คอธ, แอนดี คิมเบอร์ลีย์, อลิเซีย คอร์เตน, สมิธ โคธารี, ซิกมันด์ ควารอย, แครี ลอเรนซ์, ไมเคิล เลินเนอร์, ดินา เลียมซอน, ปีเตอร์ มานน์, อเธอดัน มาร์ติน, ไมเคิล แมคคอย, หลุยส์ โลเปซล์เลรา เมนเดซ, วิกเตอร์ เมนอดติ, จอห์น โมฮอร์ค, วาร์ด มอร์เฮาส์, เดวิด มอร์ริส, เซียร์รี นิโคลเสน, เฮเลนา นอร์เบิร์ก-ฮอร์ค, ไมเคิล นอร์ธริฟ, ชาร์ลี แพตตัน, เดวิด เพอร์ริน, จอร์จ พอร์เตอร์, วิลเลียม รัส, เดวิด ริชาร์ดส์, มาร์ค ริทซ์ นีล ริทซ์, เจมส์ โรเบิตสัน, วิกกี โรบิน, อติลา โรเก, อีสากานี เซอราโน, แวนดانا คิวะ, ไมเคิล ชูแมน, เกรก ธอมป์สัน, แซลลี ทิมพส์สัน, เอ็ดการ์โด วาเลนซูลา, สตีฟ เวียเดอแมน, พอล วอซเทล, ลอริ วอลลาซ, และพอล แวงกูลา, และการบรรเลงเพลงอย่างวิเศษของ เจฟ คลาคสัน - เพื่อนและเพื่อนร่วมงาน ผู้แต่งเพลงชาวนิวซีแลนด์ ศิลปินประสานเสียง และนักกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ช่วยให้คลายเครียดและสะท้อนความคิดในช่วงที่เขียนหนังสือเล่มนี้เป็นเวลานาน

หนังสือเล่มนี้จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเวทีการพัฒนาที่ยืดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (PCD Forum) การช่วยเหลือทางการเงินโดยเฉพาะโครงการนี้มอบให้กับเวทีโดย มูลนิธิ เจนิเฟอร์ อัลท์มาน การช่วยเหลือเพิ่มเติมสำหรับโครงการนี้และโครงการอื่นของเวทีจัดให้ โดยมูลนิธิ ฟาติร, มูลนิธิตระกูล เบาแมน มูลนิธิเนวศวิทยาแนวสิก มูลนิธิแผนที่ถนนใหม่ มูลนิธิ ชาร์ล สจ๊วต มอตต์ กองทุนที่ผู้อำนวยาการจะเห็นสมควรของ มูลนิธิ เจสซี่ สมิธ นอยส์ มูลนิธิ ร็อกกีเฟลเลอร์ กองทุน ร็อกวูด สโมสร์ เชื่อว่า และมูลนิธิ ยูนิเตอร์ว่า ผู้มีส่วนช่วยเหลือรายบุคคลประกอบด้วย อังเดรส์ คาโรเธอร์, แฮเรียต ครอสบี, มาร์กาเรต คอร์เตน, แมรีแอนท์ มอตต์, และ เอ็ดกาโด วาเลนซีลา

PCD Forum เป็นองค์กรอาสาสมัครอย่างแท้จริงที่ไม่มีการจ่ายเงินเดือน ผู้เขียนไม่ได้รับคำตอบแทนส่วนตัวจากแหล่งใดๆ ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ คำลิขสิทธิ์ทั้งหมดจากการจำหน่ายหนังสือเล่มนี้จะเป็นของ PCD Forum ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ PCD Forum หาได้จากที่อยู่ในเครือข่ายระหว่างประเทศสองแห่งดังต่อไปนี้

H TTP://iisd1. iisd.ca/pcdf

(ดูแลโดย สถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คานาดา)

URL : gopher//wn.apc.org/sangonet/PCDF

(ดูแลโดย แซงโยเนท ออฟริกาใต้)

ทัศนะที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เป็นทัศนะของผู้เขียนและไม่จำเป็นจะต้องเป็นตัวแทนความคิดของ PCD Forum และผู้ที่ให้การสนับสนุน ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อทุกท่านที่ช่วยให้หนังสือนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คำปรารภของผู้แปล

เมื่อได้อ่านหนังสือที่มีชื่อว่า When the Corporations Rule the World ของ David C. Korten ซึ่งผู้แปลให้ความสนใจติดตามผลงานเขียนของเขาอย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่เป็นอาจารย์ในสาขา วิชาเศรษฐศาสตร์ การพัฒนา เห็นว่าหนังสือนี้น่าจะได้รับการเผยแพร่ในประเทศไทยในวงกว้าง โดยมีจุดเริ่มต้นสำหรับนักศึกษาผู้ที่สนใจในวิชานี้ แต่ขณะเดียวกันเนื้อหาในหนังสือนี้ ควรจะให้ข้อคิดที่น่าสนใจแก่ผู้คนในวงกว้างทุกระดับชั้น ตั้งแต่ตัวแทนของคนยากจน องค์กรประชาชน ผู้ใช้แรงงาน ไปจนถึงนักวิชาการ นักธุรกิจ เจ้าหน้าที่รัฐบาล นักการเมือง และผู้มีอำนาจในสังคม เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสรอดของการอยู่ร่วมกันได้ของมนุษยชาติ

ผู้แปล ได้ใช้ความพยายามในการแปลเพื่อรักษาเนื้อหาของผู้เขียน ให้คงความหมายเดิมในภาษาของเขาเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด เท่าที่ ความรู้ความสามารถของผู้แปลจะพึงมี เพื่อเปิดโอกาสให้คนไทยที่ไม่ถนัดอ่านเป็นภาษาอังกฤษที่อาจจะเป็นเพราะภาษาอังกฤษเอง หรือ ศัพท์เทคนิคทางวิชาเศรษฐศาสตร์และธุรกิจ ที่ผู้อ่านที่เป็นคนไทยอาจจะไม่ค่อยคุ้นกับคำเหล่านั้นเป็นภาษาอังกฤษ

เท่าที่ผ่านมามีงานเขียนที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่มีการแปลหรือเรียบเรียงเป็นภาษาไทยมีจำนวนไม่มากนัก ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม และในจำนวนที่ไม่มากดังกล่าว งานส่วนหนึ่งจะเป็นงานที่หนักไปทางด้านอุดมการณ์ที่มีได้มีพื้นฐานอยู่บนโลกแห่งความเป็นจริงมากนัก เมื่อนำไปปฏิบัติจึงมักจะถูกบิดเบือน หรือมีฉันทน์ที่ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้ ส่วนอีกด้านหนึ่งนั้นค่อนข้างจะมีตรรกะที่หนาแน่น ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง มีข้อมูลในเชิงวิชาการที่เป็นวิทยาศาสตร์สนับสนุนอย่างเข้มแข็ง แต่เป็นเพียงความจริงเพียงบางส่วน ที่มักถูกอุปโลกน์หรือทำให้เชื่อว่าเป็นความจริงทั้งหมด ซึ่งก่อให้เกิดความไขว้เขวและเข้าใจผิดอย่างฉกรรจ์

ข้อดีของหนังสือเล่มนี้ก็คือ เป็นหนังสือที่วางรากฐานอยู่บนความเป็นจริงที่พิจารณาปัญหาทั้งหมดในลักษณะที่เป็นองค์รวม มีข้อมูลที่

นำเชื่อถือและมีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจริงในอดีตที่ได้ถูกนำมาใช้สนับสนุนคำอธิบาย เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้แปลไม่ได้คล้อยตามผู้เขียน ได้เขียนไว้ทั้งหมด เพราะในบางประเด็นอาจจะมีความน่าเชื่อถือของข้อมูล บางประเด็นอาจจะมีความปัญหาในด้านการตีความ และในบางประเด็นข้อมูลพฤติกรรมเชิงประจักษ์อาจจะถูกนำมาปรับใช้แนวความคิดที่อยู่บนรากฐานของความโน้มเอียงส่วนตัวของผู้เขียน แต่โดยภาพรวมจะต้องกล่าวยกย่องว่าหนังสือทางวิชาการเล่มนี้ ดีกว่าตำราส่วนใหญ่ที่ใช้สอนกันในมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ที่อาจจะเสนอความจริงอย่างเป็นระบบโดยไม่เปิดให้มีจุดอ่อนให้ได้แย้งได้ แต่เป็นความจริงเพียงด้านเดียว และละเอียดหรือใจที่จะไม่กล่าวถึงความจริงด้านอื่นๆ ที่อาจจะขัดแย้งกับความจริงตามตรรกะของข้อเสนอนี้ เพราะความจริงทางตรรกะดังกล่าวตั้งอยู่บนข้อสมมติฐานที่คับแคบ

ด้วยเหตุนี้หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่จำเป็นที่จะช่วยให้ผู้อ่านที่เป็นบุคคลธรรมดา นักวิชาการ หรือนักเศรษฐศาสตร์ ที่ต้องการจะเห็นความเชื่อมโยงของประเด็นทั้งหมด ได้อ่านอย่างวิจิตรวิเคราะห์ เพื่อให้วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่มีไว้เพื่อการรับใช้ผลประโยชน์ของมนุษยชาติ แทนที่จะเป็นวิชาที่รับใช้ผลประโยชน์ของคนกลุ่มน้อยหรือเสริมอรรถาและวิชาที่มีอยู่ในตัวเราให้แก่กล้า เห็นผิดเป็นชอบมากขึ้น

ไม่มีข้อสงสัยสำหรับผู้แปลเลยว่าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนช่วยเพิ่มพูน "วิชา" ให้แก่ผู้อ่านได้ไม่มากนักน้อย อีกทั้งผู้เขียนเองก็ได้ดำเนินการทุกอย่างโดยเปิดเผยโดยเล่าถึงอดีตชีวิตประวัติของผู้เขียนและภรรยาโดยย่อ เพื่อให้เข้าใจว่าทำไมผู้เขียนและภรรยาจึงได้มาเขียนอยู่ ณ จุดที่แสดงความคิดเห็นไว้ นอกจากนั้นยังได้แสดงถึงจุดยืนทางการเมืองและจริยธรรมเอาไว้อย่างชัดเจนด้วย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้มีการสนทนาทางความคิดกับผู้เขียนได้โดยตรง นับว่าเป็นวิธีการที่แยบยลในการกระตุ้นความคิดและการเรียนรู้ที่เปรียบเสมือนเป็นกัลยาณมิตรด้วย

"วิชา" หรือความรู้ที่สำคัญที่จะได้รับจากหนังสือเล่มนี้คือความรู้เท่าทันตัวเอง และความรู้เท่าทันความคิดของผู้อื่น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกเป็นสำคัญ ที่จะช่วยให้มนุษย์บรรลุเป้าหมายสูงสุดนั่นก็คือ การดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งอาจทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วย เนื่องจากสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ล่วงหน้า พร้อมกับเตรียมตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ อย่างมีสติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ระบบข่าวสารมีความรวดเร็วสูงสามารถติดต่อถึงกันได้ทั่วโลกในระยะเวลาสั้น ถ้าหากไม่มี "วิชา" เป็นทุนเดิมมากพอ อาจจะตกเป็นเหยื่อของข้อมูลข่าวสารได้ง่าย เนื่องจากขาดความรู้เท่าทันและ/หรือขาดสติ จึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยเสริมปัญญาและสติให้แก่ผู้อ่านไม่มากนักน้อย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้แปลขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ที่ให้ทุนการวิจัย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน ทำให้ผู้แปลสามารถใช้เวลาทำงานแปลนี้ได้โดยไม่ต้องขอรับ เงินค่าลิขสิทธิ์หรือเงินสนับสนุนการแปลแต่ประการใด และขอขอบคุณมูลนิธิเด็กที่ช่วย อุดหนุนค่าจัดพิมพ์ และเสมสิกขาลัยที่ช่วยจัดพิมพ์เผยแพร่ช่วยให้ได้อ่านกันในวงกว้าง และอาจจะจำหน่ายได้ราคาย่อมเยากว่าราคาตลาดในยุคกระดาษแพงเพราะค่าเงินบาท ลดตัวเช่นนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ David Loy เพื่อนอาจารย์ ภาควิชาปรัชญา มหา- วิทยาลัย Bunkyo ประเทศญี่ปุ่นที่มอบหนังสือเล่มนี้ให้ ขอขอบคุณ คุณสมร เมืองเผือก ที่ช่วยพิมพ์ต้นฉบับแปลจากลายมือที่อ่านยากของผู้เขียน และขอขอบคุณ คุณบังอร พันธเสน ภรรยาที่ให้เวลาแก่ผู้แปล ได้มีโอกาสที่จะทำงานที่มีคุณค่าเสมอ

อภิชัย พันธเสน

ศาสตราจารย์ เศรษฐศาสตร์พัฒนา

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

26 ธันวาคม 2540

เกริ่นนำ : เส้นทางชีวิต ส่วนบุคคล

ข้าพเจ้าคิดว่ามีเหตุผลที่ดีเพียงพอที่จะกล่าวว่าโลกยุคใหม่ได้สิ้นสุดลงแล้ว ทุกวันนี้ทุกสิ่งทุกอย่างชี้ให้เห็นว่า พวกเรากำลังเดินทางสู่ห้วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน ที่ดูเหมือนหนึ่งว่าบางสิ่งบางอย่างกำลังหมดสมัยไป ในขณะที่บางสิ่งบางอย่างกำลังจะเกิดขึ้นมาด้วยความยากลำบาก และเจ็บปวด ดูเหมือนหนึ่งว่าบางสิ่งบางอย่างกำลังพังทลาย ผุพังและค่อยๆ หมดเรี่ยวแรง ในขณะที่บางสิ่งบางอย่างที่ยังไม่ชัดเจนนัก กำลังโผล่ขึ้นมาจากซากปรักหักพัง

-วาคลาฟ ฮาเวล
ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐเชค¹

6 เส้นทางชีวิตของผู้เขียนในหลายปีที่ผ่านมา ได้ทำให้พบปะผู้คนที่มีภูมิหลังและมาจากประเทศที่แตกต่างกันมาก เช่น ฟิลิปปินส์ อังกฤษ นิวซีแลนด์ บังคลาเทศ บราซิล อาฟริกาใต้ ไทยและสหรัฐอเมริกา ทุกแห่งที่ผู้เขียนเดินทางไป ได้พบเห็นว่า ในความรู้สึกนึกคิดที่เหมือนๆ กันของคนธรรมดาสามัญที่เรียกได้ว่าเป็นเอกฉันท์ ว่าที่สถาบันต่างๆ ที่เขาหวังจะพึ่งพาแล้วพึ่งพาไม่ได้อีกต่อไป ซึ่งทำให้พวกเขาต้องเสื่อมศรัทธา หลายคนเริ่มหวาดกลัวอนาคตที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มของความตกต่ำสำหรับพวกเขาและลูกหลาน ในประเทศสหรัฐอเมริกาและที่อื่นๆ ความกลัวดังกล่าวก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัดทางการเมืองและแปลกแยก ซึ่งสะท้อนออกมาอย่างเป็นรูปธรรม จาก

การที่มีผู้ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงน้อยลง การแข่งขันไม่ยอมเสียภาษีและการปฏิเสธผู้นำการเมืองที่กำลังครองอำนาจ แต่กระนั้น ประเด็นจริงๆ ยังมีรากที่ลึกมากไปกว่าการปฏิเสธรัฐบาลที่มีขนาดใหญ่

ถึงแม้ว่านักการเมืองและหนังสือพิมพ์จะเล่นตามบทที่แสดงถึงความอึดอัดต่อความล้มเหลวของการดำเนินงานของรัฐบาลที่สาธารณชนสะท้อนออกมา แต่บทบาทของพวกเขาต่างกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจสาเหตุที่แท้จริงของประเด็นต่างๆ น้อยมาก เช่น สาเหตุของความยากจนที่เพิ่มขึ้น การว่างงาน ความไม่เท่าเทียมกัน อาชญากรรมที่มีความรุนแรง ครอบครัวย่ำแย่ และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ซึ่งทำให้ผู้คนเป็นจำนวนมากมองเห็นแต่อนาคตที่มืดมน ผู้นำของเราไม่สามารถจะไปไกลกว่าการกล่าวประณามนักการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม และสนับสนุนวิธีการแก้ปัญหาอย่างไม่เคยได้ผลดังที่เคยเป็นมาในอดีต - การเร่งให้เศรษฐกิจขยายตัวโดยการยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ ลดภาษี ขจัดสิ่งกีดขวางทางการค้า ให้การอุดหนุนและแรงจูงใจแก่อุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น บังคับให้ผู้ที่เคยได้รับสวัสดิการจากรัฐบาลต้องออกไปทำงาน จ้างตำรวจเพิ่มเติมและสร้างคุกเพิ่มขึ้น

บ่อยครั้งที่ผู้คนที่มีชีวิตอย่างธรรมดาสามัญที่ห่างไกลจากระเบียงของอำนาจจะสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจนว่าอะไรกำลังจะเกิดขึ้น แต่พวกเขาก็มักจะลังเลที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในสิ่งที่เขาเชื่อมั่นในหัวใจว่าเป็นสิ่งที่เป็นอย่างจริง มันเป็นเรื่องที่น่ากลัวจนเกินไปและแตกต่างไปมาก จากสิ่งที่บรรดาผู้ที่มีความน่าเชื่อถืออันเป็นที่ประทับใจและมีโอกาสเข้าถึงสื่อมวลชนกำลังบอกกับพวกเขา การที่ความเห็นโดยส่วนลึกถูกเก็บกด ทำให้พวกเราไม่มีความรู้สึกว่าจะทำอะไรได้และถูกโดดเดี่ยว คำถามที่รบกวนจิตใจของพวกเราอยู่ตลอดเวลาก็คือ ทุกสิ่งทุกอย่างเลวร้ายลงไปจริงๆ เหมือนกับสิ่งที่ปรากฏแก่ฉันจริงหรือ? ทำไมจึงดูเหมือนว่าคนอื่นจึงไม่เห็นเช่นนั้น? ฉันโง่คนเดียวหรือเปล่า? ฉันถูกบ่อนข้อมูลผิดอย่างตั้งใจหรือเปล่า? มีอะไรที่ฉันจะทำได้บ้าง? แล้วคนอื่น ๆ ละทำอะไรได้บ้าง?

ผู้เขียนเองก็ต้องต่อสู้กับคำถามเหล่านี้มาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ในครั้งแรกก็มีความรู้สึกโดดเดี่ยวเช่นนี้ แต่ก็จะเริ่มจะตระหนักมากขึ้นทุกทีว่ายังมีผู้คนอีกหลายล้านคนที่มีความเข้าใจลึกๆ เช่นเดียวกัน แม้กระนั้นก็ตาม ทุกครั้งที่ผู้เขียนเตรียมจะปราศรัยกับกลุ่มที่เพ็งจู้จิก หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะรู้สึกประหม่ากลัวว่าสิ่งที่จะกล่าวออกไปนั้นจะถูกปฏิเสธทันทีในโลกที่ยึดเอาการเติบโต ธุรกิจขนาดใหญ่ และงบประมาณขาดดุลเป็นสรณะ แต่ปฏิบัติการจากผู้คนที่รู้สึกได้รับการปลดปล่อยทางอารมณ์ และรู้สึกยินดีที่ความรู้สึกนึกคิดลึกๆ ของพวกเขาที่ไม่ปกตินัก ได้รับการยืนยันว่าเป็นความจริงในเวทีสาธารณะ การที่ได้นำ

เอาความจริงที่ยากจะกล่าวถึง และไม่น่าอภิรมย์มากล่าวอย่างตรงไปตรงมา เป็นก้าวแรกที่จะเป็นที่จะลงมือกระทำการ ในขณะที่ความกลัวในสิ่งที่ไม่รู้ทำให้พวกเราไม่กล้าที่จะทำอะไร สังคมจะสร้างพลังให้เราลงมือดำเนินการ

ที่มาของคำถาม

สำหรับผู้เขียน หนังสือแต่ละเล่มที่ผู้เขียนได้เขียนขึ้นเป็นก้าวใหม่ของหนทางไปสู่ปัญญา และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนสนทนากับผู้อ่านเป็นจำนวนมาก ในประเด็นที่ผู้เขียนเป็นห่วงเป็นใยอย่างยิ่ง ในขณะที่เรากำลังจะเริ่มออกเดินทางครั้งนี้ อาจจะเป็นการดีสำหรับผู้อ่านที่จะได้รับรู้บางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เขียน ที่ทำให้ผู้เขียนมีทัศนคติบางอย่างที่มีอยู่ในขณะนี้ ดังที่จะนำมาแบ่งปันกันในหน้าต่อไป ประวัติศาสตร์ของประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยให้มองเห็นภาพรวมซึ่งเป็นแก่นกลางของการอภิปรายในหัวข้อ *เมื่อบรรษัทครองโลก*

ผู้เขียนเกิดในปี 1937 ในครอบครัวอนุรักษนิยมผิวขาว และเป็นชนชั้นกลางที่ค่อนข้างสูง เติบโตขึ้นมาในเมือง ลองวิว มลรัฐวอชิงตัน เป็นเมืองเล็กๆ ที่มีอุตสาหกรรมทำไม้เป็นหลัก มีประชากรประมาณ 25,000 คน เนื่องจากคาดว่าวันหนึ่งผู้เขียนจะต้องดูแลกิจการธุรกิจของครอบครัวซึ่งก็คือการจำหน่ายปลั๊กเครื่องดนตรีและชิ้นส่วนประกอบ ผู้เขียนจึงไม่เคยมีความสนใจเกี่ยวกับกิจการระหว่างประเทศหรือคิดที่จะเดินทางออกนอกเขตแดนของประเทศสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่เป็นนักศึกษาวิชาจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ผู้เขียนได้เน้นการเรียนวิชาการทดสอบความสามารถทางดนตรี และใช้จิตวิทยาเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมในการซื้อ แต่แล้วในปี 1959 ขณะที่เป็นักศึกษาชั้นปีที่สี่ ได้มีสิ่งประหลาดเกิดขึ้น

ด้วยเหตุผลที่ผู้เขียนจำไม่ได้แล้ว ผู้เขียนได้ลงทะเบียนเรียนวิชาการปฏิบัติสมัยใหม่บรรยายโดย โรเบิร์ต นอร์ธ ศาสตราจารย์วิชารัฐศาสตร์ ผู้เขียนตกตะลึงที่ทราบว่าคุณภาพจะเป็นเชื้อเพลิงอย่างดีของการปฏิบัติทั่วโลก เป็นภัยคุกคามต่อวิถีชีวิตอเมริกันที่ผู้เขียนรู้สึกหวงแหน เป็นประสบการณ์ทางการศึกษาที่หาได้ยากที่ทำให้ชีวิตเปลี่ยนไป วิชานี้ทำให้ผู้เขียนตัดสินใจว่าจะอุทิศชีวิตเพื่อต่อต้านภัยคุกคามนี้ โดยนำความรู้เรื่องการจัดการธุรกิจสมัยใหม่และการประกอบการไปให้กับผู้ที่ยังไม่เคยได้รับประโยชน์จากความรู้นี้ดังกล่าว

ผู้เขียนจึงเตรียมตัว ด้วยปริญญาโททางด้านบริหารธุรกิจและปริญญาเอกทางด้าน

ทฤษฎีการจัดองค์กรจากโรงเรียนธุรกิจ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศ เอธิโอเปียสามปีเพื่อก่อตั้งโรงเรียนธุรกิจ เป็นการฝึกปฏิบัติด้วยของจริงด้วยความช่วยเหลือจากภรรยา ฟรานเชส คอร์ติน ซึ่งเพิ่งแต่งงานกันใหม่ๆ และได้กลายมาหุ้นส่วนตลอดชีวิต ผู้เขียนได้เข้ารับราชการทหารตามหน้าที่ในช่วงสงครามเวียดนาม ในฐานะเรืออากาศเอก ในกองทัพอากาศ ทำหน้าที่นายทหารเสนารธิการที่โรงเรียนสงครามทางอากาศพิเศษ ซึ่งขึ้นกับสำนักเลขานุการกองทัพอากาศ และสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม หลังจากนั้นผู้เขียนได้เข้าดำรงตำแหน่งอาจารย์ในโรงเรียนบัณฑิตศึกษาทางด้านธุรกิจของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และต้องเดินทางไปยังที่ต่างๆ เป็นเวลา 5 ปีครึ่ง

ในสามปีแรกที่โรงเรียนธุรกิจของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผู้เขียนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่สถาบันจัดการอเมริกากลางซึ่งตั้งอยู่ในประเทศนิการากัว (INCAE) ซึ่งเป็นโรงเรียนบัณฑิตศึกษาทางธุรกิจที่จัดให้มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างอเมริกากลางและเทศบาลแอนดิน หลังจากกลับมาเมืองบอสตัน ผู้เขียนได้สอนอยู่อีก 2 ปีต่อมาที่โรงเรียนธุรกิจ หลังจากนั้นจึงได้ย้ายมาประจำที่ สถาบันเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และโรงเรียนสาธารณสุข มหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ต้นปี 1978 ฟราน (ภรรยาของผู้เขียน-ผู้แปล) และผู้เขียนได้ทำงานกับมูลนิธิฟอร์ดประจำอยู่ในฟิลิปปินส์ และใช้ชีวิตอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเวลา 14 ปีต่อมา ในขณะที่ฟรานยังคงทำงานให้กับ ฟอร์ด ผู้เขียนได้ย้ายมาทำงานในฐานะที่ปรึกษาอาวุโสในด้านการจัดงานพัฒนาให้กับองค์การเพื่อพัฒนานานาชาติของสหรัฐอเมริกา (USAID) (เป็นโครงการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการ) เป็นเวลาทั้งสิ้น 8 ปี

ผู้เขียนนำรายละเอียดเหล่านี้มาเล่า ก็เพื่อที่จะให้ผู้อ่านทราบถึงรากของความเป็นอนุรักษ์นิยมของผู้เขียน อย่างไรก็ตามส่วนชีวิตผู้เขียนที่น่าสนใจกว่า เกิดจากการที่ผู้เขียนค่อยๆ ตื่นขึ้นมาสู่ข้อสรุปที่ว่า การดำเนินการพัฒนาตามวิธีการที่ปฏิบัติกันอยู่ตามปกติโดยฝ่ายอนุรักษ์หรือแม้แต่ฝ่ายเสรีนิยมนั้น เป็นสาเหตุหลัก - ไม่ใช่ทางแก้ - ที่นำไปสู่ภาวะวิกฤตอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นทุกที เป็นวิกฤตการณ์ถึงขั้นเป็นตายของมนุษย์ในระดับโลกเลยทีเดียว

ก้าวแรกของการตื่นขึ้นของผู้เขียน มาจากวิชาการปฏิวัติสมัยใหม่ ที่ช่วยเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เขียนได้เข้าใจข้อเท็จจริงที่ว่า ผลพวงของการพัฒนาที่ผู้เขียนได้รับนั้น มิได้มีการแบ่งปันออกไปอย่างกว้างขวาง และต่อมาในฤดูร้อนปี 1961 ในอินโดนีเซีย ประสบการณ์นั้นทำให้ผู้เขียนได้อยู่ท่ามกลางความเป็นจริงของการด้อยพัฒนา และเปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้สัมผัสกับวิกรมการเหยียดทางจิตวิญญาณ และความโอบอ้อมอารีมีน้ำใจ

ของผู้คนที่มิใช้ชีวิตอยู่อย่างยากจนแร้นแค้น อันเป็นแง่มุมจากประสบการณ์ของมนุษย์ซึ่งผู้เขียนมีประสบการณ์น้อยมาก

ในขณะที่ประจำอยู่กับสถาบันจัดการอเมริกากลางในประเทศนิการากัว ในต้นทศวรรษ 1970 ผู้เขียนได้เขียนกรณีการจัดการตามแบบของโรงเรียนธุรกิจ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อเตรียมสอนในวิชาที่ชื่อว่า การจัดการการเปลี่ยนแปลง ทั้งหมดตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ในประเทศอเมริกาใต้ และส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความพยายามโดยรัฐบาล ธุรกิจ และหน่วยงานอาสาสมัคร เพื่อที่จะปรับปรุงสภาพการดำรงชีวิตของคนจนในเมืองและชนบท กรณีศึกษาเป็นจำนวนมากให้ข้อคิดที่นาเป็นห่วง : "การพัฒนา" ที่ยึดเยียดจากภายนอก จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และชีวิตชุมชนสะดุดหยุดลงอย่างร้ายแรง และสร้างความยากลำบากให้กับผู้คนที่ถูกอ้างว่าเป็นผู้รับผลประโยชน์ ในทางตรงกันข้าม เมื่อประชาชนมีเสรีภาพและความเชื่อมั่นที่จะพัฒนาตัวเขาเอง พวกเขาแสดงให้เห็นถึงศักยภาพมหาศาลในการที่จะสร้างโลกที่ดีกว่า ผู้เขียนเริ่มมีความคิดฝังใจที่ทำลายในการปรับเปลี่ยนแผนงานพัฒนาเหล่านี้ เพื่อให้มาสนับสนุนการจัดการด้วยตัวเองและกระบวนการระดับรากหญ้า ในช่วงที่ทำงานกับสถาบันจัดการอเมริกากลาง และมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทั้งฟรานและผู้เขียนต่างก็มีส่วนสำคัญในความพยายามที่จะปรับปรุงการจัดการของแผนงานการวางแผนครอบครัว การกระทำดังกล่าวทำให้ได้รู้จักกับความคิดริเริ่มภายในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งความคิดจากคนยากจนที่พยายามจะกำหนดชีวิตของตนเองบนพื้นฐานของทรัพยากรที่ลดน้อยลงไปทุกที

เมื่อทั้ง ฟราน และผู้เขียนลาออกจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และทำงานให้กับมูลนิธิฟอร์ด ณ กรุงมนิลา ฟรานได้รับแฟ้มงานที่ให้ความช่วยเหลือ ที่รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือขนาดเล็กด้วย แก่การบริหารชลประทานแห่งชาติของฟิลิปปินส์ (NIA) โดยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มขีดความสามารถให้การบริหารชลประทานแห่งชาติของฟิลิปปินส์ โดยช่วยให้ชาวนารายย่อยเป็นเจ้าของและจัดการระบบชลประทานได้เอง แนวทางดังกล่าวนำไปสู่ความร่วมมือระยะยาวระหว่าง NIA และมูลนิธิฟอร์ด และในที่สุด ได้ปรับเปลี่ยนการทำงานของ NIA จากเป็นหน่วยงานที่เน้นวิศวกรรมและการก่อสร้างเป็นหลักที่ทำงานโดยการออกคำสั่งให้ชาวนาทำ มาเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นภาคีกับองค์กรชาวนาและส่งเสริมให้มีการปกครองตนเองในสัดส่วนที่สำคัญ

เราสามารถได้เห็นพลังมหาศาลที่ประชาชนและชุมชนสามารถระดมมาเอง เมื่อความคิดริเริ่มมีศูนย์กลางอยู่ที่ประชาชนอย่างแท้จริง เราได้เห็นด้วยสายตาตนเองว่าเหตุใดโครงการพัฒนาที่ใช้เงินจากต่างประเทศมักจะมีผลในการทำลายความพยายาม

ดังกล่าว ทั้งๆ ที่หลายโครงการดังกล่าวสนับสนุนพยายามที่จะให้เกิดความริเริ่มของชาวบ้านเอง อย่างไรก็ตามเราก็ได้เรียนรู้ด้วยเช่นกันว่าเงินทุนจากต่างประเทศ อาจจะช่วยลดความเป็นราชการของหน่วยงานของรัฐที่มีขนาดใหญ่ลงได้ และช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในการควบคุมทรัพยากรของเขาเอง USAID ได้ขอให้ผู้เขียนเข้ามาช่วย โดยนำบทเรียนจากประสบการณ์ดังกล่าวมาประยุกต์เข้าแผนงานที่ดำเนินการในเอเชีย ผู้เขียนได้เน้นการทำงานในลักษณะดังกล่าวมาเป็นเวลา 8 ปี เพื่อที่จะได้ข้อสรุปว่า USAID นั้นใหญ่โตเกินไปและเป็นระบบราชการจนเกินไปกว่าที่จะสามารถช่วยให้หน่วยงานพัฒนาอื่นๆ ลดความเป็นระบบข้าราชการลง

ประสบการณ์เหล่านี้ยังทำให้ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า การพัฒนาที่แท้จริงไม่สามารถซื้อได้ด้วยเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ - การพัฒนาที่แท้จริงขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของประชาชนที่จะสามารถควบคุมและใช้ทรัพยากรของตนที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นที่ทำกิน แหล่งน้ำ แรงงาน เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งแรงบันดาลใจ เพื่อให้ได้รับสิ่งที่จำเป็นสำหรับพวกเขา ในทางตรงกันข้ามกรณีการเข้ามาแทรกแซงการพัฒนาเกือบทั้งหมด จะเป็นการโอนการควบคุมทรัพยากรในท้องถิ่นไปยังองค์กรที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น และรวมศูนย์อำนาจมากขึ้นและไม่สามารถรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรม ตลอดจนรับผิดชอบต่อความต้องการของคนในท้องถิ่น ยังมีเงินจำนวนมากไหลผ่านสถาบันกลางเหล่านี้มากขึ้นเพียงใด ผู้คนจะต้องยั้งฟังสถาบันเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น และจะสามารถควบคุมทรัพยากรตลอดจนชีวิตของพวกเขาเองได้น้อยลง ช่องว่างก็จะมีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วระหว่างผู้ที่ควบคุมอำนาจไว้ตรงกลางกับพวกที่พยายามจะดำรงชีวิตให้อยู่ได้ด้วยตัวเองภายในชุมชนท้องถิ่น

ผู้เขียนได้เริ่มเข้าใจความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นกับสิ่งที่ทำให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้น ความแตกต่างดังกล่าวนำไปสู่ประเด็นคำถามที่ว่า : การพัฒนาจะเป็นอย่างไรถ้าหากไม่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลัก - ถ้าหากประชาชนเป็นศูนย์กลาง - โดยที่ประชาชนเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือในเบื้องต้น ในปี 1984 ผู้เขียนได้เป็นบรรณาธิการหนังสือที่รวบรวมบทความที่มีชื่อว่า *การพัฒนาที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง* จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ กุมาริเยน ในปี 1986 ผู้เขียนเป็นบรรณาธิการหนังสือที่รวบรวมบทความอีกเล่มหนึ่งของ กุมาริเยน ชื่อว่า *การจัดการชุมชนที่เน้นความสำคัญของการที่ประชาชนควบคุมทรัพยากรของเขาเอง*

ยังผู้เขียนได้เห็นผู้ที่ถูกอ้างว่าจะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาจะต้องต่อสู้เพื่อรักษาคัดค้านและคุณภาพชีวิตของพวกเขา ภายใต้การโจมตีอย่างเป็นระบบหน่วยงานพัฒนาและโครงการต่างๆ โดยยึดเอาทรัพยากรของพวกเขาให้ตกเป็นเขตอาณานิคม

ก็ยิ่งทำให้ผู้เขียนรู้สึกแปลกแยกกับความคิดพัฒนากระแสหลัก ดังนั้นในปี 1988 ผู้เขียนได้ออกจาก USAID แต่ยังคงพำนักอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หลังจากที่หมดความเลื่อมใสกับหน่วยงานพัฒนาของทางราชการ ผู้เขียนจึงได้ใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับโลกขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO'S) และได้พบว่ามีเพื่อนองค์กรพัฒนาเอกชนมากมายที่กำลังตั้งคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับบรรทัดและกระบวนการพัฒนา ผู้เขียนจึงได้กลายเป็นผู้ทำหน้าที่สังเคราะห์และบันทึกความรู้ที่ร่วมกันที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนอย่างมีพลวัตภายในชุมชนขององค์กรพัฒนาเอกชน อันเป็นช่วงเวลาที่ยุคใหม่ได้มีการเรียนรู้ส่วนตัวเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลและนำไปสู่หนังสือเล่มต่อมา **สู่ ศตวรรษที่ 21: การดำเนินงานอาสาสมัครและการกิจของโลก** จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ กุมาริเยน ในปี 1990 หนังสือเล่มดังกล่าวได้พุ่งเป้าไปที่วิกฤติการณ์ของมนุษยชาติสามส่วน ประกอบด้วยความยากจนที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การพังทลายของสิ่งแวดล้อม และการล่มสลายของสังคม โดยหนังสือเล่มดังกล่าว ได้ชี้ประเด็นปัญหาไปยังตัวแบบที่เน้นการขยายตัวเป็นเป้าหมายของการพัฒนา และปฏิบัติต่อมนุษย์ในฐานะที่เป็นพาหะของการพัฒนาเท่านั้น หนังสือเล่มนี้สรุปว่าสถาบันหลักของสังคมยุคใหม่นั้นเป็นผลมาจากวิสัยทัศน์ของการพัฒนาโดยเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำในการเปลี่ยนแปลงจะต้องมาจากปฏิบัติการของพลเมืองอาสาสมัคร

เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดดังกล่าวและเป็นการเพื่อยืนยันพันธกิจดังกล่าว ผู้เขียนได้เข้าร่วมกับเพื่อนๆ จัดทำเวทีพัฒนาที่ยืดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นเครือข่ายพลเมืองของโลกที่มุ่งมั่นสร้างวิสัยทัศน์ของประชาชนเป็นศูนย์กลางในอนาคต ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และปรับการปฏิบัติการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ดังกล่าว PCD Forum ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษในการตรวจสอบบทบาท โครงสร้าง และสถาบันในระดับชาติและระดับโลก ที่มีส่วนทำให้ผู้คนเกิดความขาดแคลนและใช้ชุมชนเป็นฐานของอำนาจเพื่อสนองความจำเป็นของพวกเขาอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืน การอธิบายในลักษณะนี้อาจจะทำให้บางคนเห็นว่ามี ความขัดแย้งกันเองของความคิด: ถึงแม้ว่าผู้เขียนจะกล่าวถึงความจำเป็นในการเพิ่มอำนาจให้ท้องถิ่น ความสนใจส่วนใหญ่จะอยู่ที่การเน้นไปที่การปรับเปลี่ยนสถาบันของโลก ผู้เขียนเป็นบุคคลหนึ่งที่พยายามเปลี่ยนโลกเพื่อเพิ่มอำนาจให้ท้องถิ่น

เดือนพฤศจิกายน 1992 ผู้เขียนได้ไปที่เมืองบาเกียว เมืองท่องเที่ยวในหุบเขาประเทศฟิลิปปินส์ เพื่อพูดคุยกับผู้นำขององค์กรพัฒนาเอกชนในเอเชียหลายคน พวกเขาได้พูดคุยเป็นเวลา 10 วัน เพื่อสะท้อนประสบการณ์พัฒนาของเอเชียและข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์สำหรับองค์กรพัฒนาเอกชน พวกเขาพากันเป็นห่วงว่าภาพความสำเร็จทาง

เศรษฐกิจของเอเชียนั้นเป็นเป็นภาพลวงที่เป็นอันตราย ภายใต้ผิวข้างบนที่บ่งถึงพลวัตของระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง จะมีความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ในระดับที่ลึกกว่า คือ การที่ผู้คนถูกทำให้ยากจนลงและการแผ่ขยายของการล่มสลายของรากฐานทางสังคม และนิเวศวิทยาในภูมิภาค การสนทนาของพวกเราเปลี่ยนประเด็นไปที่ความจำเป็นในการคิดหาทฤษฎีที่จะสามารถอธิบาย และเป็นเครื่องนำทางในการอธิบายสาเหตุที่ลึกซึ้งของวิกฤติการณ์ดังกล่าว ถ้าหากปราศจากทฤษฎี พวกเราก็เป็นเสมือนนักบินที่ไม่มีเข็มทิศ ในตอนดึกของคืนวันหนึ่งในภัตตาคารอาหารจีนเล็กๆ ญาติที่ชนะของพวกเราเริ่มจะหลอมรวมเข้าเป็นประเด็นหลักๆ ร่วมกันสองประการ ประการแรก ก็คือพวกเราคงไม่ต้องการทฤษฎีทางเลือกของการพัฒนาที่จำเป็นในการนำทางให้พวกเรา แต่เราต้องการทฤษฎีของสังคมที่ยั่งยืน ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั้งประเทศฝ่ายเหนือและใต้ ประการที่สอง ทฤษฎีดังกล่าวจะต้องก้าวไปให้ไกลกว่าการหาสูตรสำเร็จจากวิชาเศรษฐศาสตร์โดยสามารถอธิบายได้ด้วยว่าเหตุใดสังคมมนุษย์จึงได้เกิดความแปลกแยกไปจากกระบวนการของธรรมชาติ

ภายหลังจากที่เราได้อภิปรายในประเด็นดังกล่าวต่อไปอีกสองสามวัน แต่ละชั้นส่วนเริ่มต่อเข้าเป็นภาพหนึ่งเดียว วิสัยทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ตะวันตกที่มองจักรวาลนี้อย่างเป็นกลไก ได้สร้างปรัชญาหรือแนวคิดที่แปลกแยกจากธรรมชาติของจิตวิญญาณที่มีอยู่ภายในตัวมนุษย์ ทั้งหมดนี้ถูกตอกย้ำในชีวิตประจำวันของพวกเรา โดยที่สถาบันทางสังคมต่างๆ ถูกนำไปผูกพันอยู่กับค่าของเงินในตลาดมากขึ้น ยิ่งเงินมีอิทธิพลต่อชีวิตพวกเรามากยิ่งขึ้นเท่าใดก็จะมีที่เหลือน้อยลงสำหรับความผูกพันทางด้านจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นรากฐานของประชาคมและความสัมพันธ์อย่างมีคุณภาพกับธรรมชาติ ความพยายามเพื่อเข้าถึงสภาพจิตวิญญาณได้ถูกแทนที่เพิ่มมากขึ้น โดยการแสวงหาเงินมาเพื่อบริโภค และการเสพติดในหลายรูปแบบที่ทำลายตัวเอง ซึ่งที่จริงเงินตรานั้น แม้จะเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีประโยชน์ แต่ก็ไม่ได้มีคุณค่าของความเป็นมนุษย์อยู่แต่อย่างใด

เริ่มจะปรากฏชัดจากการวิเคราะห์ของพวกเราว่าในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนขึ้นมาให้กับโลกที่มีชีวิต เราจะต้องแยกตัวออกมาให้เป็นอิสระจากภาพลวงของโลกแห่งเงินตรา พยายามค้นหาความหมายทางจิตวิญญาณกับชีวิตของพวกเรา แล้ววางรากฐานสถาบันทางเศรษฐกิจของเราในที่ที่ควรเป็นในประชาคม เพื่อที่ว่าสถาบันเหล่านี้จะเชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวกันกับชีวิตของผู้คน ผลที่สุดเราได้ข้อสรุปว่างานพัฒนาที่ยืดประชาชนเป็นศูนย์กลางในความหมายที่แท้จริง ก็คือการสร้างสังคมที่มีชีวิตเป็นแก่นกลาง โดยที่ระบบเศรษฐกิจเป็นเพียงหนึ่งในบรรดาเครื่องมือต่างๆ ที่จะสร้างชีวิตที่ดี แต่ไม่ใช่เป็นจุดมุ่งหมายของการดำรงอยู่ของมนุษย์ เนื่องจากผู้นำของเราติดกับอยู่กับความเชื่อที่ปราศ-

จากความจริง ที่มาพร้อมกับระบบตอบแทนของสถาบันที่พวกเขาเป็นหัวหน้า ผู้นำในกระบวนการที่สร้างสรรค์ของสถาบันและคุณค่าที่สร้างขึ้นใหม่จึงจะต้องมาจากประชาสังคม

อันที่จริงญาณทัศนะที่ว่านี้ก็ไม่ได้เป็นการค้นพบที่น่าประทับใจอะไรนัก สิ่งที่เราบรรลุถึงแท้ที่จริงก็เป็นเพียงการค้นพบภูมิปัญญาที่มีแต่อดีต อันได้แก่ การเผชิญหน้าอย่างลึกซึ้งระหว่างธรรมชาติของจิตวิญญาณของเราและชีวิตทางเศรษฐกิจของเรา ตลอดจนการค้นพบว่า สุขภาพของสังคมและจิตวิญญาณจะเป็นไปได้ ต้องขึ้นอยู่กับการรักษาทั้งสองสิ่งให้อยู่ในดุลยภาพและที่ทางอันเหมาะสม และที่เห็นความสำคัญของประชาสังคมก็ไม่ได้มีอะไรใหม่ ซึ่งประชาสังคมนี้ได้ทำหน้าที่เป็นเสาหลักของประชาธิปไตยมาโดยตลอด แต่ก็เข้าใจได้ลึกซึ้งขึ้นกว่าเดิมที่บรรสานการปฏิบัติตามแนวความคิดดังกล่าวกับภาวะวิกฤติที่สร้างความหวั่นวิตกให้กับสังคมของเราในขณะนี้ เราใช้เวลาที่เหลือในบาเกียในการเติมเนื้อหาให้กับความรู้ใหม่ร่วมกันในรายงานที่มีชื่อว่า *"ระบบเศรษฐกิจ นิเวศวิทยาและจิตวิญญาณ : ทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อความยั่งยืน"*²

สู่บ้านเกิด

ในฤดูร้อนปี 1992 ภายหลังจากการเลิกเล่นที่บาเกีย ไม่นาน ฟราน และผู้เขียนได้อำลาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อกลับประเทศสหรัฐอเมริกา เราได้ประกาศการตัดสินใจของเราให้เพื่อนและพรรคพวกได้รับทราบในจดหมายส่งข่าวคราวในโอกาสวันคริสต์มาส โดยอธิบายไว้ดังนี้

เราสองคนได้เดินทางมาสู่ภูมิภาคที่แสนไกลเหล่านี้ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1960 ด้วยความเชื่อที่ว่าพื้นที่เหล่านี้มีปัญหการพัฒนา ซึ่งเราได้ตัดสินใจตั้งแต่เมื่อครั้งเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เราเริ่มอาชีพดังกล่าวด้วยการถูกท้าทายจากพันธกิจ - ที่จะช่วยแบ่งปันบทเรียนของความสำเร็จของอเมริกาให้กับโลก - เพื่อว่าพวก "เขา" จะได้เป็นเหมือน "เรา" มากขึ้น

การพัฒนาตามความเข้าใจของพวกเราเมื่อสามสิบปีที่ผ่านมา และยังคงได้รับการส่งเสริมอย่างเข้มข้นจากธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา (IMF) รัฐบาลของประธานาธิบดี บุช และสถาบันเศรษฐกิจที่ทรงอำนาจในโลกทั้งหลาย ไม่ได้รับใช้มนุษย์ส่วนใหญ่ และสาเหตุของปัญหาก็คงมิได้เกิดจากคนยากจนที่ปรากฏอยู่ในโลก "ด้อยพัฒนา" หากปัญหาเหล่านี้พบได้ในประเทศเป็นมาตรฐานโลกของความหรร

ฟุ่มเฟือยที่สูญเปล่า และประเทศนั้นยังสามารถครอบงำนโยบายของโลกที่นำไปสู่การทำลายตัวเองทางสังคมและนิเวศวิทยา

เดี๋ยวนี้เรามีอายุมากขึ้นกว่าเดิม 30 ปีและหวังว่าฉลาดกว่าเดิมมากพอสมควร ฟราน และผู้เขียนได้เริ่มตระหนักว่าสิ่งที่เรียกว่า “ความสำเร็จ” ของอเมริกา เป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญของโลก แท้ที่จริงตัวอย่างที่แสดงให้เห็นประจักษ์อย่างชัดชัดก็สามารถพบได้ในอเมริกาเอง

จากการที่เราเคยอยู่ในเอเชีย เราได้เฝ้าดูด้วยความตระหนักรู้ว่านโยบายอย่างเดียวกันที่สหรัฐอเมริกานำไปใช้ในโลกรก็มืผลในการสร้าง “โลกที่สาม” ภายในพรมแดนประเทศของตนเองด้วยเช่นกัน ซึ่งสะท้อนออกมาโดยช่องว่างที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นระหว่างคนรวยกับคนจน การพึ่งพาหนี้ต่างประเทศ การเสื่อมถอยของระบบการศึกษา อัตราการตายของทารกที่เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาการส่งออกของสินค้าพื้นฐานเพิ่มขึ้น (รวมทั้งป่าไม้ที่เคยมีมาก่อนและยังคงหลงเหลือเป็นแหล่งสุดท้าย) มีการทิ้งสารพิษอย่างไม่เลือกที่ตลอดจนการล่มสลายของครอบครัวและชุมชน

ในระยะเวลาที่เราอยู่ไกลบ้าน พวกที่มีอำนาจได้รวบรวมความมั่งคั่งของประเทศเอาไว้ในกำมือของพวกเขา ในขณะที่เดียวกันก็ถอนตัวจากคามรับผิดชอบต่อนบ้านที่มีโอกาสน้อยกว่า สภาพแรงงานได้อ่อนกำลังลงเมื่อคนงานอเมริกันต่างดิ้นรนที่จะรักษาตำแหน่งงานของตนเอาไว้ให้ได้ และถูกบังคับให้แข่งขันกับผู้ทีล้าปากยากเข็ญยิ่งกว่าพวกเขานั้นก็คือผู้ที่ว่างงานในเม็กซิโก บังคลาเทศ และประเทศในโลกรที่สามอื่นๆ โดยที่ในประเทศนั้นๆ ได้มีการเจรจาให้ลดค่าจ้างลงให้กับบริษัทที่ยังคงมีชื่อเป็นอเมริกัน แต่ก็ไม่เคยมีความรู้สึกผูกพันกับประเทศใดๆ ทั้งสิ้น

เรารู้สึกว่าการศึกษารของเราที่ผ่านมารโดยส่วนใหญ่ ได้จากประสบการณ์ชีวิตในต่างแดน ถึงเวลาแล้วที่เราควรจะกลับบ้านเกิดเพื่อเผชิญหน้ากับความรับผิดชอบของเราในการเผชิญกับปัญหา โดยยึดแหล่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของตัวปัญหาคือ นิวยอร์ก ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของอำนาจเศรษฐกิจ ที่ซึ่งคุณลักษณะเมืองใหญ่ในโลกที่สามร่วมสมัยได้ปรากฏให้เห็นทุกอย่างทุกประการ รวมทั้งกองทัพเร่ร่อนของผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ติดกันกับแบบแผนการดำรงชีวิตอยู่อย่างฟุ่มเฟือยหรูหราของผู้ที่ร่ำรวยและมีชื่อเสียง รัฐบาลที่ไม่มีสมรรถภาพ และความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่เลือกที่ สถานที่เช่นนี้จึงน่าจะเป็นการเลือกที่เหมาะสม ดังนั้นเราจึงย้ายมาอยู่ในท้องของสัตว์ร้าย นำเอาแผนภูมิที่ได้เรียนรู้มาสวมสืบเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาเหล่านี้ติดตัวมาด้วย

เราได้เคยพยายามช่วยผู้อื่นแก้ปัญหาที่เราเห็นว่าอยู่ในตัวเขา โดยทำให้พวกเขาเป็นเหมือนเรา ขณะนี้เรากลับมาบ้านเพื่อจะช่วยให้พรรคพวกของเรามีความเข้าใจมาก

ขึ้น ถึงสิ่งที่เรามีส่วนในการทำให้โลก - รวมทั้งตัวเราเองด้วย อยู่บนทิศทางการทำลายตัวเอง ต่อเมื่อเราพร้อมที่จะรับภาระความรับผิดชอบ โดยการเปลี่ยนแปลงตัวเอง บุคคลอื่นๆ จึงจะสามารถเรียกร้องเอาพื้นที่ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่พวกเราไปยึดเอามาจากเขาคืนไปได้ และค้นพบความสามารถของพวกเขาที่จะสนองความจำเป็นของพวกเขาเอง ภายใต้โลกที่มีความเป็นธรรม เป็นประชาธิปไตย และมีความยั่งยืน อันเกิดจากการเป็นภาคีที่ร่วมมือร่วมใจกัน

แถลงการณ์ที่ต้องการจะเปิดเผย

ในเมื่อประเด็นที่อภิปรายมาแล้วไม่อาจจะแยกออกจากคำถามเบื้องต้นในเรื่องคุณค่า ผู้เขียนเชื่อว่าเป็นการสมควรที่จะเปิดเผยคุณค่าทางการเมืองและจิตวิญญาณอันเป็นพื้นฐานทางความคิดอ่านที่ผู้เขียนนำมาแลกเปลี่ยน ณ ที่นี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าทางการเมือง ผู้เขียนยังคงเป็นนักอนุรักษนิยมแบบดั้งเดิม ในความหมายที่ว่า ผู้เขียนยังคงไม่ไว้วางใจสถาบันขนาดใหญ่และการรวมศูนย์อำนาจที่ไม่มีความควบคุมได้ ผู้เขียนยังคงมีความเชื่อในความสำคัญของตลาดและกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม สิ่งต่างไปจากนักอนุรักษร่วมสมัยก็คือ ผู้เขียนไม่สามารถให้ความรักธุรกิจขนาดใหญ่ได้อีกต่อไป เช่นเดียวกันกับรัฐบาลที่มีขนาดใหญ่ อีกทั้งยังไม่มีความเชื่อว่าการได้ครอบครองความมั่งคั่ง จะต้องนำมาซึ่งสิทธิพิเศษทางการเมือง

ผู้เขียนมีความปรารถนาพร้อมกับฝ่ายเสรีนิยม คือการยอมรับการมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและความห่วงใยต่อสภาพแวดล้อม อีกทั้งเชื่อว่ารัฐบาลยังคงมีบทบาทที่สำคัญ ตลอดจนการจำกัดของเขตในสิทธิของทรัพย์สินส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเชื่อว่ารัฐบาลขนาดใหญ่จะไม่สามารถมีความรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรม และจะทำลายคุณค่าของสังคมเช่นเดียวกับธุรกิจขนาดใหญ่ แท้ที่จริงผู้เขียนไม่เคยไว้วางใจองค์กรใดก็ตามที่สะสมและรวบอำนาจเข้ามาไว้มากจนเกินขอบเขตของการรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรม หรือกล่าวโดยย่อว่า ผู้เขียนเห็นด้วยกันกับผู้ที่ยพยายามหาแนวทางใหม่ที่สามารถปฏิบัติได้จริงมากกว่าอุดมการณ์ และเป็นพวกที่ไม่สามารถจำแนกประเภทได้ตามการแบ่งระหว่างอนุรักษนิยม เสรีนิยม อันเป็นแบบแผนทางเลือกทางการเมืองในรูปแบบ

ผู้เขียนเริ่มรู้จักวิชาเศรษฐศาสตร์ในวิทยาลัยเมื่อตัดสินใจเลือกเรียนเป็นวิชาหลักในระดับปริญญาตรี ไม่ช้าไม่นานผู้เขียนก็ค้นพบว่าวิชาดังกล่าวมีลักษณะเป็นกลไก

น่าเบื่อและค่อนข้างจะไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเปลี่ยนมาศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์และองค์กร หลังจากนั้นผู้เขียนก็เริ่มเข้าใจว่า ระบบเศรษฐกิจ เป็นระบบใหญ่ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมขององค์กรในสังคมสมัยใหม่ และจะเหมาะสมกว่าถ้าหากจะนำวิชานี้มาศึกษาในฐานะระบบพฤติกรรม

ถึงแม้ว่าหนังสือนี้อาจจะมีจุดยืนที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงต่อสถาบันบริษัท และกระบวนการดำเนินงานทางธุรกิจ ผู้เขียนไม่เคยและก็ยังคงไม่เป็นเช่นนั้นในปัจจุบันที่จะต่อต้านธุรกิจ ระบบอุตสาหกรรมและการค้าที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความผาสุกของมนุษย์ ในขณะที่ยังเป็นนักศึกษาบัณฑิตศึกษาด้านบริหารธุรกิจ ผู้เขียนเคยเชื่อว่าโลกาภิวัตน์อาจให้คำตอบแก้ปัญหาความยากจนและความขัดแย้งของมนุษย์ได้อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นผู้เขียนก็ได้ข้อสรุปว่า กระบวนการที่หล่อเลี้ยงให้การเติบโตและความเป็นใหญ่แก่โลกาภิวัตน์นั้นเป็นหัวใจสำคัญของที่มาของปัญหาของมนุษย์ในปัจจุบัน ผู้เขียนมีความเชื่อในขณะนี้ว่า เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงหายนะร่วมกัน พวกเราจะต้องปรับเปลี่ยนระบบธุรกิจที่มีอยู่ในขณะนี้อย่างถอนรากถอนโคน โดยคืนอำนาจให้แก่คนเล็กคนน้อย และท้องถิ่น ผู้เขียนยังคงมีความเชื่อต่อไปว่าเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นและบรรลุผล จำเป็นจะต้องมีความพยายามร่วมกันของทุกๆ ฝ่าย รวมทั้งผู้ที่เป็หน้าหน้าบริษัทที่สำคัญๆ และสถาบันการเงิน - นอกเหนือจากความพยายามของขบวนการประชาชนที่ดำเนินการจากภายนอก

ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าของจิตวิญญาณ ผู้เขียนเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความศรัทธาในศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ แต่ก็ได้ค้นพบภูมิปัญญาในคำสอนของทุกศาสนาที่มีความยิ่งใหญ่ ผู้เขียนเชื่อว่าการที่เราจะเข้าถึงจิตวิญญาณภายในของภูมิปัญญาและความรอดพ้นร่วมกันในฐานะเผ่าพันธุ์มนุษย์ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความพยายามเข้าไปถึงภูมิปัญญานี้แล้วเก็บเกี่ยวมาใช้ ในขณะที่สถาบันของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ตลาดหรือแม้แต่ศาสนา ได้สร้างความแปลกแยกให้กับพวกเราให้ห่างเหินจากภูมิปัญญานี้ โดยการค้นพบเช่นนี้ เราอาจจะทำให้มีดุลยภาพที่สร้างสรรค์ระหว่างตลาดและชุมชน วิทยาศาสตร์และศาสนา และเงินกับจิตวิญญาณ ที่จำเป็นต่อการสร้างและบำรุงรักษาสังคมมนุษย์ที่ดีงาม

ผู้เขียนหวังว่าคำเกริ่นนำนี้จะช่วยให้ผู้อ่าน อ่านหนังสือเล่มนี้เสมือนหนึ่งกำลังสนทนาอย่างออกรสกับกัลยาณมิตร แท้ที่จริงในการอ่านหนังสือเล่มนี้คุณกำลังแลกเปลี่ยนความเห็นกับเพื่อนอีกเป็นจำนวนมาก ที่มีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์วิสัย และนำเสนอวิสัยทัศน์ ถ้าหากผู้อ่านยังไม่เคยเข้าร่วมวงพูดคุยในประเด็นเหล่านี้ ในวงกว้างออกไป ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านกระตือรือร้นและมีพันธะกรณีร่วมกับประเด็น

ปัญหาเหล่านี้มากขึ้น

ถ้าหากผู้อ่านเป็นหนึ่งในบรรดาผู้ที่ทำงานในระบบธุรกิจ ผู้เขียนขอให้ถอยออกมาจากบทบาททางธุรกิจของผู้อ่าน ขณะที่อ่านเรื่อง *เมื่อบรรษัทครองโลก* อ่านหนังสือเล่มนี้ในฐานะที่ผู้อ่านเป็นประชาชนคนหนึ่งหรือพ่อแม่ ที่มีความห่วงใยต่ออนาคตของลูก ถ้าเป็นเช่นนั้นจะช่วยให้ง่ายขึ้นและมีความเจ็บปวดน้อยลง ที่จะได้ยินและรับทราบผลการประเมินสิ่งที่หนังสือต้องการจะสื่อสารอย่างเป็นภววิสัย และขอให้พิจารณาข้อเสนอชวนให้เข้ามาร่วมขบวนการในการปรับเปลี่ยนระบบ

กรุณาอ่านในสิ่งที่จะกล่าวต่อไปอย่างจริงจังและวินิจิเคราะห์ นำเอาความเห็นและความรู้ของผู้อ่านมาพิจารณาร่วมด้วย ตั้งคำถามท้าทาย พิจารณาผลที่จะเกิดตามมาสำหรับเป็นแนวทางที่ผู้อ่านจะใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองหรือถกเถียงกับเพื่อน บอกกับเขาว่าตรงไหนที่เห็นด้วยตรงไหนที่ไม่เห็นด้วยและผู้อ่านได้ความคิดอ่านใหม่ๆ อะไรบ้าง พบว่ามีข้อความที่ขาดตกบกพร่องตรงไหน พิจารณาความเห็นของเพื่อนๆ มองหาเส้นทางใหม่ด้วยกัน ยกกระดานการพูดคุยไปสู่คุณภาพใหม่และลงมือปฏิบัติการ

ถึงแม้ว่าทิศทางโดยทั่วไปที่พวกเราจะต้องเดินไปจะเริ่มชัดเจนมากยิ่งขึ้นทุกวัน แต่ก็ยังไม่เคยมีใครไปถึงที่ที่เราจะต้องไป ดังนั้นถ้าหากเราจะมองหาถนนที่มีการทำเครื่องหมายบอกทางไว้เป็นอย่างดี เราจะผิดหวัง ถ้าหากจะยืมชื่อของหนังสือที่มีการพูดคุยกันระหว่าง ไมล์ สอร์ดัน และ เปาโล แฟร์ สองนักกิจกรรมทางสังคมผู้ยิ่งใหญ่ร่วมสมัย เราก็จะมองไปที่จุดหมายปลายทางที่ไกลเลยไปจากที่สายตาคะมองเห็น แล้ว *“เราก็ถึงมือสร้างถนนโดยการเดิน”*

ข้ออภิปราย

ส่วนหนึ่งของการที่เราไม่สามารถมองเห็นความล้มเหลวของระบบสถาบันได้ เนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าโทรทัศน์มีส่วนช่วยลดการถกเถียงทางการเมืองลงให้เป็นเพียงความถี่ของเสียง และนักวิชาการจัดให้มีการค้นหาความรู้ในวิชาเน้นความชำนาญเฉพาะในลักษณะที่คับแคบ ผลที่ตามมาคือเราคุ้นเคยกับการจัดการกับปัญหาที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อน ในลักษณะแยกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ทั้งที่ในความเป็นจริงเราอยู่ในโลกที่มีความสลับซับซ้อนในสิ่งที่เกือบทุกมิติในชีวิตของพวกเราจะเชื่อมโยงเข้ากับเรื่องต่างๆ ทุกเรื่อง เมื่อเราจำกัดตัวเราเองในการแยกส่วนศึกษาในขณะที่เราจะต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งระบบ จึงไม่น่าประหลาดใจว่า ทางแก้ที่เราเสนอนั้นใช้ไม่ได้ ถ้าหากเผ่าพันธุ์ของเราจะ

อยู่รอดจากความเดือดร้อนที่พวกเราได้ก่อขึ้นเอง เราจะต้องพัฒนาความสามารถในการคิดและการปฏิบัติในระบบของครัวเรือน

การคิดอย่างเป็นองค์รวมและกระบวนระบบมีความจำเป็น ต้องตั้งข้อสงสัยต่อทางแก้ที่ง่าย ๆ มีความพร้อมที่จะมองหาความเกี่ยวพันระหว่างปัญหาและเหตุการณ์ที่วิธีการค้นหาโดยทั่วไปจะเลย และจะต้องส่งเสริมให้ค้นหาให้ลึกซึ้งในเรื่องราวที่อยู่นอกเหนือประสบการณ์ตรงและความเชี่ยวชาญของเรา ในการมองอย่างเป็นองค์รวมและกระบวนระบบ หนังสือเล่มนี้ได้ครอบคลุมพื้นที่กว้าง โดยรวมเอาหลายประเด็นมาพิจารณาเพื่อจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกอยู่เสมอว่า ข้อถกเถียงในแต่ละประเด็นที่ได้พัฒนาและมีการบันทึกเอาไว้ในหนังสือตลอดทั้งเล่ม เชื่อมโยงกันทั้งหมดในภาพใหญ่ ในขณะที่การอภิปรายโดยรวมได้สรุปย่อไว้ในบทนี้ ผู้เขียนไม่ปรารถนาจะให้ผู้อ่านยอมรับข้ออภิปรายเหล่านี้อย่างผิวเผิน - เพียงแต่ขอให้เปิดใจให้กว้างจนกว่าผู้อ่านจะมีโอกาสตรวจสอบเหตุผลและหลักฐานเอกสารที่เอามาใช้สนับสนุนคำอภิปรายแต่ละข้อ เมื่อถึงเวลานั้นผู้เขียนเชื่อว่าผู้อ่านจะใช้วิจารณญาณโดยอิสระและทำการสังเคราะห์ด้วยตัวเอง ซึ่งความคิดเห็นอาจจะพ้องหรือไม่พ้องกับผู้เขียนก็ได้ โปรดระลึกเสมอว่า เราทุกคนมีส่วนร่วมในการก่อร่าง และไม่มีใครในพวกเราที่จะอ้างการผูกขาดความจริง ในการพยายามค้นหาของแต่ละบุคคลหรือการค้นหาร่วม เพื่อเข้าใจประเด็นที่สลับซับซ้อนเหล่านี้

ประเด็นที่แตกต่างไปของหนังสือ *เมื่อบรรษัทครองโลก* นั่นก็คือสิ่งที่จะได้ประจักษ์ว่า เรากำลังเผชิญกับการเสื่อมสลายของสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็วในเกือบทุกประเทศในโลก ซึ่งสะท้อนออกมาโดยการเพิ่มขึ้นของความยากจน การว่างงาน ความไม่เท่าเทียมกัน อาชญากรรมรุนแรง ครอบครัวล่มสลาย และสิ่งแวดล้อมเสื่อมทรามลง ปัญหาเหล่านี้บางส่วนเกิดจากขยายตัวของผลผลิตห้าเท่าตัวตั้งแต่ปี 1950 เป็นต้นมา เป็นการผลักดันให้อุปสงค์ของมนุษย์ที่มีต่อระบบนิเวศมีมากกว่าที่โลกจะสามารถรับได้ การที่ยังคงต้องการการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่เป็นหลักการในการจัดการนโยบายสาธารณะ เป็นการเร่งทำลายความสามารถในการฟื้นตัวของระบบนิเวศและความโยงใยทางสังคมที่ทำให้ชุมชนมนุษย์ยืนยงต่อไปได้ อีกทั้งทำให้การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างคนรวยและคนจนยิ่งมีความเข้มข้นและรุนแรงมากขึ้น เป็นการแข่งขันที่คนจนจะต้องเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ไปในที่สุด

ดูเหมือนว่ารัฐบาลจะไม่มีความสามารถตอบสนองในประเด็นปัญหาที่กล่าวมาแล้ว และความขัดข้องใจของสาธารณชนก็ยิ่งมีมากขึ้นโดยทั่วไป อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดนั้นลึกซึ้งกว่าความล้มเหลวของระบบราชการ แต่เป็นวิกฤติของการปกครองที่มีสาเหตุมาจากการที่พลังทางอุตสาหกรรม การเมือง เทคโนโลยี มีแนวโน้มไปส่งเสริม

เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลที่จะต้องมีความรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรมต่อสาธารณชน ไปสู่บรรษัทและสถาบันการเงินจำนวนไม่มากที่ได้รับการขับเคลื่อนโดยมีเป้าหมายที่แน่นอนอย่างเดียว - นั่นคือ การแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินในระยะสั้น กระบวนการดังกล่าวทำให้อำนาจเศรษฐกิจและการเมืองตกอยู่ในมือของชนชั้นนำจำนวนน้อย ที่มีส่วนแบ่งของความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นตลอดเวลาในอัตราสูง ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติสำหรับทุกคนถดถอยลงน้อยลงตลอดเวลา - ลักษณะดังกล่าวเป็นการสร้างความมั่นใจให้คนเหล่านั้นคิดว่าระบบทั้งหลายดำเนินไปด้วยดี

ผู้คนเป็นจำนวนมากที่ต้องแบกรับภาระจากการความผิดพลาดของระบบ ได้ถูกแย่งชิงอำนาจการตัดสินใจไปหมด และตกอยู่ในสภาพสับสนในเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุแห่งความตึงเครียดของพวกเขา เพราะสื่อที่โหมกระหน่ำอย่างต่อเนื่องที่อธิบายเหตุของวิกฤติการณ์ดังกล่าวจากมุมมองของผู้มีอำนาจ เครื่องมือโฆษณาชวนเชื่อที่ทำหน้าที่อย่างแข็งขันที่ถูกควบคุมโดยบรรษัทยักษ์ใหญ่ของโลก ได้ให้คำยืนยันอย่างต่อเนื่องว่าบริโภคนิยมนั้นคือหนทางแห่งความสุข การที่รัฐบาลควบคุมตลาดเกินขอบเขตคือสาเหตุของความตึงเครียด และเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์เป็นทั้งวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อันเป็นบุญกุศลของมนุษยชาติ แท้ที่จริงสิ่งเหล่านี้เป็นความเชื่อที่ผิดพลาดทั้งหมด ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ความโลภที่ขาดศีลธรรม และปิดบังข้อเท็จจริงของการปรับเปลี่ยนสถาบันของมนุษย์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกด้วยการดำเนินการอย่างแยบยล และได้รับเงินอุดหนุนอย่างท่วมท้น และเป็นการเข้าแทรกแซงโดยจงใจ โดยชนชั้นนำจำนวนน้อยที่เงินของพวกเขาทำให้พวกเขาสามารถมีชีวิตรอบอยู่ในโลกของมายา ที่ถูกแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดจากโลกของมนุษย์ที่เหลือทั้งหลาย

พลังเหล่านี้ได้ปรับเปลี่ยนบรรษัทและสถาบันการเงินที่เคยมีประโยชน์ต่อมนุษย์ ให้กลับเป็นเครื่องมือของทระราชย์ทางการตลาด ที่เข้าไปดักตวงเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ทุกหนทุกแห่งทั่วโลกเหมือนมะเร็ง ยึดเอาพื้นที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยในโลกมากขึ้น ทำลายวิถีชีวิต ทำให้ผู้คนต้องพลัดถิ่นฐาน ทำให้สถาบันประชาธิปไตยหมดประสิทธิภาพ และจะต้องหาเลี้ยงสิ่งที่มีชีวิตที่มีความต้องการเงินโดยไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อระบบเศรษฐกิจของเราถูกแยกออกมาต่างหากและมีอิทธิพลมากกว่าสถาบันประชาธิปไตยของเรา แม้แต่บรรษัทที่มีอำนาจมากที่สุดในโลกก็จะถูกตรึงไว้ด้วยพลังของระบบการเงินสากล ที่ตัดการสร้างเงินให้ขาดออกจากการสร้างโภคทรัพย์ที่เป็นจริง และออกจากการให้ผลตอบแทนที่จูงใจแก่การลงทุนที่มีผลิตภาพ ผู้ที่ได้รับชัยชนะในที่สุดคือบรรษัทที่เข้าไปรุกไล่เบียดขับทรัพย์สินของบริษัทที่มีผลการดำเนินการดี เพื่อผลประโยชน์ระยะสั้น รวมทั้ง

นักเก็งกำไรที่หาผลประโยชน์จากการปรับตัวอย่างรุนแรงของตลาด เป็นการเก็บภาษีให้ตัวเองโดยยกมือออกจากผู้ที่ทำงานและลงทุนที่มีผลิตภาพ

เมื่อเผชิญกับแรงกดดันที่จะต้องทำผลตอบแทนให้ได้มากในระยะเวลานั้น บริษัทยักษ์ใหญ่ในโลกต่างพยายามลดขนาด ตัดทอนจำนวนคนและบทบาท แต่ก็ไม่ทำให้บริษัทเหล่านี้มีอำนาจน้อยลง ในขณะที่ยังสามารถควบคุมตลาดและเทคโนโลยีอย่างเข้มงวด โดยการรวมหรือการซื้อ รวมทั้งการเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์ บริษัทเหล่านี้จะบีบบังคับให้ผู้ผลิตรายย่อยที่ป้อนงานให้บริษัทของชุมชนในท้องถิ่นลดมาตรฐานลงเพื่อแข่งขันกันเอง ในการที่จะเข้าถึงตลาดและการจ้างงานที่โลกาบริษัทควบคุมอยู่ พลัตลาดเหล่านี้ทำให้เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีที่ทำลายสังคมและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ทำให้พวกเราจะต้องยอมสละสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อผลกำไรของบริษัท

ปัญหามีโซ่อยู่ที่ธุรกิจหรือตลาดโดยตัวของมันเอง แต่อยู่ที่ระบบเศรษฐกิจโลกที่ฉ้อฉลอย่างร้ายแรง ที่วิวัฒนาการไปอย่างที่ไม่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ พลวัตของระบบนี้ได้กลายมามีอำนาจและมีแรงดันสูง ที่ทำให้ยากมากขึ้นทุกทีสำหรับผู้จัดการของบริษัทจะดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่าพวกเขาจะมีศีลธรรมและความมุ่งมั่นมากสักเพียงใด

เมื่อถูกขับเคลื่อนด้วยความจำเป็นที่จะต้องสร้างเม็ดเงิน ระบบจึงปฏิบัติต่อคนเหมือนกับแหล่งผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ และพยายามจะจัดออกไปจากระบบในทุกๆ ระดับ เช่นเดียวกับในครั้งแรกของการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่ได้ลดการพึ่งกล้ำเนื้อของมนุษย์ การปฏิวัติข้อมูลข่าวสารจะลดการพึ่งพา ตา หู และสมองของเรา การปฏิวัติอุตสาหกรรมในครั้งแรกได้มีการแก้ปัญหาการว่างงานในครั้งนั้น ด้วยการเอาประเทศที่อ่อนแอกว่ามาเป็นอาณานิคม แล้วก็นำเอาประชากรส่วนเกินออกไปในฐานะผู้อพยพ ไปยังพื้นที่ที่มีประชากรน้อยกว่า คนในประเทศอาณานิคมต้องหันไปพึ่งพาโครงสร้างสังคมแบบดั้งเดิมเพื่อเอาชีวิตรอด ในเมื่อดินแดนใหม่ๆ ไม่มีให้สร้างอาณานิคม และสังคมเศรษฐกิจก็ถูกทำให้อ่อนแอลงโดยการทะลุทะลวงของตลาด ทางออกที่จะผันแปรความกดดันออกไป เพื่อลดปัญหาลงอย่างง่าย ๆ จึงไม่มีอยู่อีกต่อไป ผลที่ตามมาก็คือผู้ที่ไร้ประโยชน์ในความหมายของสังคมปัจจุบันตกเป็นเหยื่อของความหิวโหย ความรุนแรง เป็นคนขอทานที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นผู้รอขอรับสวัสดิการสังคมหรืออาศัยอยู่ในค่ายผู้อพยพ ถ้าหากทุกอย่างยังคงดำเนินต่อไปในทิศทางนี้ แน่หนอนว่าในที่สุดจะเป็นการเร่งให้วาล์วปล่อยของสังคมและสิ่งแวดล้อมเกิดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม พวกเรายังมีหนทางที่จะนำเอาอำนาจที่ยกไปให้สถาบันของเงินตรา

กลับคืนมา และสร้างสังคมใหม่ที่ทำนุบำรุงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชีวภาพ - ซึ่งจะเป็นการทำให้โอกาสใหม่เปิดกว้างสำหรับความก้าวหน้าทางสังคม ปัญญา และจิตวิญญาณเกินกว่าที่เราจะคิดได้ขณะนี้ คนจำนวนนับล้านทั่วโลกเริ่มดำเนินการเรียกร้องอำนาจดังกล่าวนี้อีกครั้งและสร้างประชาคมของตนเองขึ้นมาใหม่และเยียวยาโลก ความริเริ่มเหล่านี้กำลังหล่อหลอมผูกสัมพันธ์เป็นพันธมิตรทั่วโลก ที่จะก่อเป็นพื้นฐานของการเคลื่อนไหวทางการเมืองอันทรงพลัง หยั่งรากลงในสำนึกระดับโลกที่เห็นถึงความเป็นเอกภาพร่วมกันของชีวิต

เมื่อบรรษัทครองโลก ได้กำหนดวาระของประชาชนที่จะเพิ่มเสริมพลังแห่งความพยายามที่จะทำให้บรรษัทหลุดออกไปจากการเมือง และสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น ภายหลังจากได้ไปถึงจุดสิ้นสุดของวิสัยทัศน์แห่งวัตถุนิยมของยูควิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมที่การปฏิบัติของ โคเปอร์ นิคส์ เป็นผู้ชี้ทางให้ เรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคนิเวศวิทยาที่ได้รับการเรียกร้องให้เกิดขึ้นโดยการปฏิวัตินิเวศวิทยา ที่เกิดจากทัศนะองค์รวมของทั้งมิติทางจิตวิญญาณและวัตถุแห่งธรรมชาติของพวกเราเอง การปฏิวัติครั้งนี้เรียกร้องให้พวกเราเอาอำนาจทางการเมืองกลับคืนมาและค้นพบจิตวิญญาณของพวกเราเองใหม่ เพื่อสร้างสังคมที่ถนอมเลี้ยงความสามารถและความปรารถนา เพื่อที่จะรับเอาประสบการณ์ที่มีความสุขของการมีชีวิตอย่างสมบูรณ์ให้กลับมาสู่อ้อมกอดของเราอีกครั้งหนึ่ง

ภาค 1 โดบอล
โนยานอวกาศ

1 จากความหวัง สู่วิกฤติ

ผู้คนที่นิยมชมชอบเทคโนโลยี มักจะกล่าวว่า เทคโนโลยีนำมาซึ่งการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพ ซึ่งหมายความว่ามีความเร็วเพิ่มขึ้น มีทางเลือกมากขึ้น มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจเพิ่มขึ้น และมีความสุขเพิ่มขึ้น แต่ประโยชน์เหล่านี้ไม่ได้บอกเราเกี่ยวกับความพอใจของมนุษย์ ความสุข ความมั่นคง แม้แต่ความสามารถที่จะทำให้สิ่งมีชีวิตยืนยงอยู่บนพื้นพิภพนี้

- เจอร์รี แมนเดอร์ ¹

ครึ่งทศวรรษที่ผ่านมาอาจจะเป็นช่วงเวลาที่สามารถสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ในทางด้านวิทยาศาสตร์ มนุษย์ได้ไขกุญแจแห่งความลับอันนับไม่ถ้วนเกี่ยวกับสสาร อวกาศ และชีววิทยา มนุษย์ได้ครองความเป็นเจ้าบนพื้นพิภพนี้ด้วยจำนวนประชากร เทคโนโลยี และองค์กรที่มีความสลับซับซ้อน พวกเราได้เดินทางออกไปนอกโลกไปยังดวงจันทร์ และได้พยายามเดินทางไปสู่อวกาศต่างๆ ในระยะเวลาเพียง 50 ปี ก่อนหน้านั้นในช่วงชีวิตของผู้เขียน หลายสิ่งหลายอย่างที่พวกเราในปัจจุบันต่างถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตที่ดีและหรูหรา นั้นยังมีไม่แพร่หลาย ยังไม่เกิดขึ้น หรือแม้แต่จะมีการคาดเดาว่าจะมี สิ่งเหล่า

นั้นได้แก่เครื่องบินไอพ่นและการเดินทางเชิงพาณิชย์ทั่วโลก คอมพิวเตอร์ เตาอบที่ใช้คลื่นความร้อน พืชที่ติดไฟฟ้า เครื่องถ่ายเอกสาร, โทรศัพท์ เครื่องอบแห้งเสื้อผ้า เครื่องปรับอากาศ ทางด่วน ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ เครื่องส่งโทรสาร ยาเม็ดคุมกำเนิด อวัยวะเทียม ที่อยู่ชานเมืองและเคมีภัณฑ์ฆ่าแมลง อันเป็นตัวอย่างโดยย่อ

ในระยะเวลาเดียวกันนี้ก็ได้มีการก่อตั้งสถาบันโลกบาลต่างๆ เช่น สหประชาชาติ, กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ยุโรปตะวันตกได้มีการปรับเปลี่ยนจากทวีปที่มีความขัดแย้งอันเกิดจากรัฐที่ทำสงครามรบพุ่งมาสู่การเป็นสหภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีความมั่งคั่ง ความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจตะวันออกและตะวันตก ตลอดจนความน่ากลัวอันเกิดจากการทำลายล้างของสงครามนิวเคลียร์ ได้กลายเป็นอดีตซึ่งดูเหมือนว่าจะไกลโพ้นไปแล้ว เนื่องจากภาพเหล่านั้นได้ถูกบดบังโดยการริบเร่งทำข้อตกลงทางธุรกิจ การช่วยเหลือทางการเงิน การแลกเปลี่ยนทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ได้มีการขยายตัวอย่างขนานใหญ่ของประชาธิปไตยไปยังประเทศที่เคยปกครองด้วยอำนาจนิยม เราสามารถเอาชนะโรคระบาดที่ร้ายแรงเช่น ไข้ฉิบาและโปลิโอ ทำให้อัตราการมีอายุยืนยาวในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้นมากกว่าหนึ่งในสามเพียงในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา และทำให้อัตราการตายของทารกและเด็กที่อายุต่ำกว่า 5 ขวบลดลงกว่าครึ่ง²

สิ่งหนึ่งที่เป็นความสำคัญอย่างยิ่งยวดที่มนุษย์มุ่งมาดปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นในครึ่งหลังของศตวรรษนี้ก็คือการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าและเราก็ประสบความสำเร็จในทั้งสองกรณีเป็นอย่างดี ผลผลิตของโลกได้ขยายตัวจาก 3.8 ล้านล้านเหรียญสหรัฐในปี 1950 เป็น 18.9 ล้านล้านเหรียญในปี 1992 (ในราคาคงที่ของปี 1987) เป็นการเพิ่มขึ้นเกือบ 5 เท่าตัว ซึ่งหมายความว่าโดยประมาณเราได้เพิ่มผลผลิตให้แก่โลก ในแต่ละทศวรรษของสี่ทศวรรษที่ผ่านมา มากกว่าจากจุดที่มนุษย์ยุคหินเริ่มทำขวานจากหินมาจนถึงกลางศตวรรษนี้ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวการค้าของโลกก็ได้ขยายตัวจากการส่งออกทั้งหมด 308 พันล้านเหรียญสหรัฐมาเป็น 3,554 พันล้านเหรียญสหรัฐ (ในราคาปี 1990) เพิ่มขึ้น 11.5 เท่าหรือเกือบสองเท่าของอัตราการเพิ่มของผลผลิตทางเศรษฐกิจประชากรมากกว่าหนึ่งพันล้านคนในปัจจุบันได้รับผลจากความมั่งคั่งเหล่านี้

นี่เป็นเพียงสิ่งที่ประสบความสำเร็จเพียงเล็กน้อยในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษนี้ เราได้มาถึงช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ ที่เป็นเสมือนหนึ่งว่าเราได้มีความรู้ทางเทคโนโลยีและความสามารถในการจัดองค์กรอย่างแท้จริงในการบรรลุผลสำเร็จอันน่าพึงพอใจเหล่านี้ ซึ่งรวมไปถึงการจัดความยากจน สงครามและโรคภัยไข้เจ็บ ดังนั้นจึงควรจะเป็นเวลา

ที่เราจะมีความหวังต่ออนาคตของศตวรรษใหม่ที่จะมาถึง ในสังคมที่ปราศจากความกังวลอย่างสิ้นเชิงจากความอยู่รอดในเบื้องต้น ตลอดจนความมั่นคงในชีวิตที่จะทำให้สามารถติดตามไปสู่พรมแดนใหม่ของความก้าวหน้าทางสังคม ความเฉลียวฉลาดและพัฒนาการทางจิตวิญญาณ

สามวิกฤติสำหรับมนุษย์

ผู้นำและสถาบันที่สัญญาว่ายุคทองของมนุษยชาติจะมาถึง ไม่สามารถทำได้ตามสัญญาอย่างที่รับรองเอาไว้ สิ่งที่เราได้รับจริงก็คือความมหัศจรรย์ของของเล่นทางเทคโนโลยี เป็นต้นว่า ในเครื่องบินแต่ละที่นั่งจะมีจอโทรทัศน์ส่วนตัว มีทางด่วนข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถส่งโทรสารได้ขณะที่เรานอนหลับแต่สิ่งที่พวกเราทุกคนต้องการก็คือ การมีอาชีพที่สร้างความมั่นคงในชีวิต มีที่อยู่อาศัยที่ดีพอ มีอาหารที่ถูกละยอนามย์ และไม่มีสารปนเปื้อน มีการศึกษาที่ดีและบริการสุขภาพที่ดีสำหรับบุตรหลาน สภาพแวดล้อมที่สะอาดและเป็นธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้กลับยังมีความห่างไกลที่จะไขว่คว้าสำหรับประชากรส่วนใหญ่ของโลกในทุกๆ วันที่ผ่านไป

ผู้คนจำนวนน้อยลงทุกทีที่มีความเชื่อว่าจะพบกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอนาคต หน่วยของครอบครัวและชุมชนตลอดจนความมั่นคงที่เคยมีจากสถาบันเหล่านั้นกำลังล่มสลาย สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติซึ่งเราต้องพึ่งพาเพื่อสนองความต้องการทางวัตถุ กำลังได้รับแรงกดดันอย่างหนักหน่วง ความเชื่อมั่นในสถาบันหลักๆ ค่อยๆ จางหายไป และเราได้พบว่าคนจำนวนมากที่มีความหวังในทางที่ดีทั่วโลก กำลังเริ่มมีความหวาดระแวงว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่ผิดปกติเกิดขึ้น เงื่อนไขดังกล่าวกำลังแผ่ขยายไปทั่วทุกแห่งในโลก โดยได้ชี้ประเด็นไปที่ความล้มเหลวของสถาบันที่แผ่ขยายไปทั่วโลก

แม้ในโลกของประเทศความมั่งคั่งทั้งหลาย ระดับของการว่างงานก็ยังคงมีสูง การลดขนาดการจ้างงานของบริษัท การที่ค่าจ้างแรงงานที่แท้จริงลดลง คนเป็นจำนวนไม่น้อยต้องหันไปพึ่งการทำงานไม่เต็มเวลาและงานชั่วคราวมากขึ้นโดยไม่ได้รับผลตอบแทนอย่างอื่นนอกจาก ค่าจ้าง ความอ่อนแอของสภาพแรงงานยังทำให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ชนชั้นกลางมีจำนวนลดน้อยลง ผู้ที่มั่งคั่งทำต่างพบว่าตนเองจะต้องทำงานในแต่ละวันมากขึ้น จะต้องทำงานไม่เต็มเวลาหลายงานมากขึ้นและมีรายได้ที่แท้จริงลดลง ในบรรดาหนุ่มสาวโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนเชื้อชาติกลุ่มน้อยยิ่ง

หมดหวังที่จะหางานทำ ที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถสนองความจำเป็นในเบื้องต้น โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงความมั่นคงทางการเงินในอนาคต ผู้ที่มีปริญญาสูงๆ และมีทักษะทางเทคนิค ซึ่งประสบกับปัญหาตำแหน่งงานที่ค่อยๆ หดหายไปพร้อมกับรายได้และความมั่นคง ก็รู้ซึ่งตัวว่า การว่างงานมิได้แก้ได้ง่ายๆ ด้วยการเพิ่มระดับการศึกษาหรือการฝึกอบรมในช่วงปฏิบัติงาน

ในประเทศทั้งที่มั่งมีและยากจน เมื่อมีการแข่งขันในการใช้ทรัพยากร พื้นที่ และมีการขยายพื้นที่ทั้งขยะเพิ่มขึ้น คนที่เคยทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็นเกษตรกร ชาวประมง และผู้คนที่ดำรงชีวิตจากทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ ที่มีขนาดเล็ก จะถูกแย่งชิงทรัพยากรเพื่อเอาไปปรับใช้คนส่วนน้อย ทำให้คนเหล่านั้นจะต้องดำรงชีวิตไปตามมีตามเกิด ผู้ที่มีความอ่อนแอในทางเศรษฐกิจจะพบว่า บริเวณที่อยู่อาศัยกำลังจะกลายเป็นที่ทิ้งขยะหรือที่ปล่อยสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

ผู้ผลิตรายย่อยอันประกอบด้วยชาวนาและช่างฝีมือ ซึ่งเคยเป็นกระดูกสันหลังของชุมชนที่ยากจนแต่มีความมั่นคง กำลังถูกถอนรากถอนโคนให้กลายเป็นผู้ที่ไม่มีที่ดินและกลายเป็นแรงงานอพยพ ซึ่งจะต้องถูกแยกจากครอบครัวและถิ่นฐานเดิมที่เคยอยู่อาศัย เด็กเป็นแสนเป็นล้านที่ไม่มีครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ต้องพยายามดำรงชีวิตอยู่ด้วยการขอทาน ลักขโมย ขูดหาเศษของมีค่าจากกองขยะ ขายบริการทางเพศ และทำงานที่ไม่ควรจะทำอีกหลายอย่างบนถนนในเมืองใหญ่ๆ ในทวีปเอเชีย อาฟริกา และอเมริกาใต้ เฉพาะเพียงในสามประเทศเท่านั้น คือ ประเทศไทย ศรีลังกา และฟิลิปปินส์ ประมาณว่ามีโสเภณีเด็กประมาณ 500,000 คน³ คนเป็นจำนวนนับล้านอพยพออกจากบ้านและครอบครัว เพื่อแสวงหาโอกาสและช่องทางเพื่อความอยู่รอด จากจำนวนประชากรประมาณ 25 ถึง 30 ล้านคน ที่ทำงานนอกประเทศของตัวเองในฐานะที่เป็นผู้อพยพตามกฎหมายจะมีอีกประมาณ 20 ถึง 40 ล้านคนที่เป็นผู้อพยพโดยไม่มีเอกสาร ในฐานะผู้ลี้ภัยทางเศรษฐกิจ โดยไม่มีสิทธิตามกฎหมายและได้รับบริการขั้นพื้นฐานน้อยมาก และมีอีกจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรี จะถูกกักขังและถูกทารุณกรรมทางเพศ ทางร่างกายและจิตใจ⁴

โลกกำลังถูกแบ่งออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งคือพวกที่ได้รับผลประโยชน์จากความมั่งคั่งอย่างเต็มที่ ส่วนอีกพวกหนึ่งนั้นมิมีสภาพแร้นแค้นจนไม่มีความเป็นมนุษย์เหลืออยู่ ต้องตกเป็นเบี้ยล่างและไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้จัดการบริษัทชั้นนำ นายธนาคารที่ทำการลงทุน ผู้ทำการเก็งกำไรทางการเงิน นักกีฬาอาชีพแนวหน้าและดาราชั้นนำมีรายได้หลายล้านเหรียญสหรัฐในแต่ละปี ในขณะที่คนอีกประมาณ 1 พันล้านคน ต่างพยายามเอาชีวิตให้รอดไปแต่ละวัน โดยมีรายได้ไม่ถึงวันละ 1 เหรียญสหรัฐ ไม่จำเป็นจะต้องไปให้ไกลถึงพื้นที่ห่างไกลในทวีปอาฟริกา เพื่อจะสัมผัสความแตกต่าง

ดังกล่าว สำหรับผู้เขียนเองสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นทุกๆ วัน ภายในช่วงถนนสั้นๆ อันเป็นที่ตั้งของอาคารห้องพักของผู้เขียนในใจกลางมหานคร นิวยอร์ก รถเข้าคันยาวอันโอ้อ่า พร้อมด้วยคนขับซึ่งมี บาร์เครื่องดื่ม และโทรทัศน์อยู่ในรถ คนขับจะเชิญให้ผู้เช่าบริการลงจากรถอย่างนอนน้อมเพื่อเข้าไปในภัตตาคารราคาแพง ในขณะที่ขอทานที่ไม่มีบ้านอยู่ต้องนั่งขัดตัวอยู่ข้างถนน เอาผ้าห่มคลุมตัวเอาไว้เพื่อป้องกันความหนาว

ประจักษ์พยานแห่งความเครียดทางสังคม ปรากฏอยู่ทุกหนทุกแห่งในอัตราเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม ยาเสพติด การหย่าร้าง การฆ่าตัวตายของวัยรุ่น ความรุนแรงในครอบครัว การเพิ่มจำนวนของผู้ลี้ภัยทางการเมือง เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม แม้กระทั่งความขัดแย้งด้วยกำลังอาวุธที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ตลอดจนอาชญากรรมที่รุนแรงเพิ่มขึ้นในอัตราที่น่าตกใจทั่วโลก⁵

สิ่งที่ดูจะเป็นความฝันที่เป็นไปไม่ได้ของวัยรุ่นนับล้านในสหรัฐอเมริกาคือการมีครอบครัวที่มั่นคงและสามารถอยู่รอดจนถึงวัยผู้ใหญ่ กว่าครึ่งหนึ่งของเด็กๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีเพียงพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว⁶ ในวันปกติในสหรัฐอเมริกาจะมีเด็กประมาณ 100,000 คน พกปืนไปโรงเรียนด้วย และประมาณ 40 คน จะได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตด้วยอาวุธปืน ความรู้สึกมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน แม้ในเมืองหรือเมืองเล็กๆ ก็ดูจะเป็นไปได้ยาก การว่างงานเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยส่วนตัวและระบบรักษาความปลอดภัย กำลังเป็นอุตสาหกรรมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วทั่วโลก

ในประเทศที่กำลังพัฒนา ประมาณว่าหนึ่งในสามของภรรยาจะถูกทุบตีโดยสามี จากจำนวนสตรี 2,000 คนทั่วโลก หนึ่งในจำนวนนี้จะถูกรายงานว่าเป็นเหยื่อของการข่มขืนในประเทศอินเดียมีการฆาตกรรมอันสืบเนื่องจากกรณีสินสอดทองหมั้นประมาณ 9,000 ราย ทุกๆ ปี⁷

ในยุคของ "สันติภาพ" ที่เริ่มต้นในปี 1945 ภายหลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง คนกว่า 20 ล้านคน ต้องตายไปด้วยสาเหตุของความขัดแย้งทางอาวุธ มีเพียง 3 กรณีจากทั้งหมด 82 กรณีที่เป็นความขัดแย้งทางอาวุธระหว่างรัฐ ที่เหลือเป็นสงครามที่เกิดขึ้นจากกลุ่มสงครามภายในชาติเดียวกัน ร้อยละ 90 ของผู้ที่เป็นเหยื่อสงครามเมื่อครั้งแรกของศตวรรษนี้เป็นทหารประจำการ แต่เมื่อใกล้สิ้นศตวรรษ ร้อยละ 90 ของเหยื่อสงครามคือพลเรือน⁸

การที่มีสงครามภายในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีผู้ลี้ภัยเพิ่มขึ้นในลักษณะอย่างรวดเร็ว ในปี 1960 สหประชาชาติได้บันทึกว่าผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศมีจำนวน 1.4 ล้านคน ครั้นถึงปี 1992 จำนวนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นเป็น 18.2 ล้านคน ประมาณว่าอีก 24 ล้านคนจะต้องพลัดถิ่นที่อยู่ภายในประเทศของตน⁹

จากมุมมองของสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าในบางพื้นที่ที่มีความพยายามในการลดมลพิษทางอากาศที่ได้ผล และมีการทำความสะอาดแม่น้ำที่มีปัญหามลภาวะ แต่ความจริงที่ลึกไปกว่านั้นก็คือ ภาวะวิกฤติของระบบนิเวศเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ มหันตภัยจากโอกาสที่จะถูกทำลายล้างด้วยอาวุธนิวเคลียร์เปลี่ยนไป เป็นสภาพที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงของความตายที่เกิดจากการถูกรังสีไวโอเลตมากเกินไป เนื่องจากชั้นโอโซนซึ่งทำหน้าที่กรองรังสีดังกล่าวบางส่วนลง จะมีค่าถดถอยเกิดขึ้นสำหรับเยวชนยุคปัจจุบันว่า พวกเขาจะต้องกลายเป็นผู้ลี้ภัยสิ่งแวดล้อมหรือไม่อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในชั้นบรรยากาศของโลก ที่จะส่งผลทำให้น้ำแข็งที่ขั้วโลกละลายจนเกิดน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นปริมาตรที่กว้างใหญ่ไพศาล อีกทั้งความร้อนดังกล่าวยังสามารถเปลี่ยนพื้นที่การเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ให้กลายเป็นทะเลทรายได้

แม้ในระดับจำนวนประชากรโลกที่มีอยู่ในปัจจุบัน คนเกือบพันล้านคนจะต้องเข้านอนโดยไม่มีอาหารเย็นตถึงท้องในแต่ละคืน ขณะเดียวกันพื้นดินที่มนุษย์ใช้เป็นแหล่งสำคัญในการผลิตอาหารก็เสื่อมสภาพลงรวดเร็วว่าธรรมชาติจะสามารถปรับตัวเองได้ ขำรำยกว่านั้นแหล่งประมงที่สำคัญๆ ของโลก กำลังย่อยยับลงไปทีละจุด เนื่องจากการจับปลากันเกินขนาด การขาดแคลนน้ำได้กลายมาเป็นปัญหาถาวร ซึ่งมีสาเหตุจากภัยแล้งชั่วคราวแต่เกิดจากการลดลงอย่างรวดเร็วของแหล่งน้ำใต้ดินและแม่น้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ จนกระทั่งเกินขีดความสามารถที่จะฟื้นฟูสภาพได้ เราได้รับทราบว่ ชุมชนเป็นจำนวนมากต้องล่มสลาย เพราะป่าและแหล่งจับปลาหมดไป ประชาชนโดยทั่วไปและพวกเรา ก็เช่นเดียวกันกำลังพบว่าตัวเขาและลูกหลานของเขาได้ถูกวางยาพิษโดยอาหารและน้ำดื่มที่ปนเปื้อนสารเคมีและกัมมันตภาพรังสี รวมทั้งโลกที่เขาเหล่านั้นใช้อยู่อาศัยและเป็นที่วิ่งเล่นก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันด้วย

ขณะที่พวกเรา กำลังรอความหวังจากความมหัศจรรย์ของเทคโนโลยี เพื่อจะมาช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดอันเกิดจากขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยที่โลกจะมีสมาชิกที่เป็นมนุษย์เพิ่มขึ้นใหม่ จำนวน 88 ล้านคนทุกปี สมาชิกที่เพิ่มขึ้นแต่ละคนนี้ต่างก็ต้องการจะมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรของโลกซึ่งกำลังร่อยหรอลงทุกขณะ ในปี 1950 ซึ่งเป็นปีที่ผู้เขียนเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โลกมีประชากรเพียง 2.5 พันล้านคน หลังจากนั้นประชากรของโลกได้เพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัวคือ 5.5 พันล้านคน โดยที่สหประชาชาติได้พยากรณ์ไว้ว่าจำนวนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวภายใน 35 ปี ข้างหน้า ขอให้อำลึกว่ การพยากรณ์จำนวนประชากรโดยนักประชากรศาสตร์ที่อาศัยตัวแบบทางคณิตศาสตร์นั้น ขึ้นอยู่กับข้อสมมติฐานของอัตราการเจริญพันธุ์ จากข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่มีแรงกดดันจากสิ่งแวดล้อมและสภาพสังคมอันเกิดจากจำนวนประชากรของโลก คงจะมีความเป็น

ไปได้สูงที่ว่า ถ้าหากเราไม่พยายามจำกัดจำนวนประชากรดังกล่าวด้วยความสมัครใจ ความอดอยาก หิวโหย โรคภัยไข้เจ็บ และการล่มสลายของสังคม จะเป็นปัจจัยในการลดจำนวนประชากรแทนความพยายามของเราเอง ก่อนที่จะมีการเพิ่มจำนวนประชากรของโลกอีกเท่าตัว

เมื่อมองภาพรวมของความล้มเหลวแห่งกระบวนระบบของสถาบันแล้ว เราจะเห็นวิกฤตการณ์ของมนุษยชาติในระดับโลก สามประการด้วยกัน อันได้แก่ความยากจนที่เลวร้ายยิ่งขึ้นทุกที ประการหนึ่ง ความล่มสลายทางสังคมประการหนึ่ง และการทำลายล้างระบบสิ่งแวดล้อม สภาพวิกฤติทั้งหมดนี้มีลักษณะร่วมกันที่สำคัญ นั่นก็คือการแก้ปัญหาเหล่านั้นจะต้องเกิดจากกิจกรรมในระดับท้องถิ่น โดยครัวเรือนแต่ละครัวเรือน ชุมชนแต่ละชุมชน กิจกรรมดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทรัพยากรในท้องถิ่นนั้นอยู่ในความดูแลของคนในท้องถิ่นเอง สิ่งที่ยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการของมนุษย์ทุกคนในโลกนี้ได้ ก็คือ ความมั่นคงทางอาหาร การมีที่อยู่อาศัยที่ป้องกันแดดฝน ความร้อนหนาวได้ มีเครื่องนุ่งห่มพอเพียงกับความจำเป็น มีการดูแลสุขภาพ มีการศึกษาที่พอเพียง การขาดปัจจัยหนึ่งปัจจัยใดที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ การขาดโอกาสของความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง ซึ่งในข้อเท็จจริงที่อาจจะมิช้อยกเว้นไม่มากนักก็คือทรัพยากรที่มีความจำเป็นในเบื้องต้น ตลอดจนขีดความสามารถที่จะสนองความต้องการดังกล่าวมีอยู่แล้วในเกือบทุกประเทศ เพียงแต่ผู้ที่มีอำนาจควบคุมการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นในแต่ละประเทศ จะกำหนดให้การตอบสนองความต้องการเบื้องต้นดังกล่าวอยู่ในลำดับความสำคัญสูงสุดได้หรือไม่ แต่เรื่องนี้สำหรับคนในท้องถิ่นแล้วพวกเขาย่อมจัดเอาไว้ในลำดับสำคัญที่สุดนั่นเอง นอกเสียจากการควบคุมทรัพยากรดังกล่าวตกอยู่ในมือของผู้อื่นจากภายนอกประเทศ การจัดลำดับความสำคัญจะไม่เป็นไปตามนี้

เป็นที่น่าเสียดายว่าในโลกยุคปัจจุบันการควบคุมทรัพยากรดังกล่าวมักมิได้ตกอยู่ในมือของคนท้องถิ่น บ่อยครั้งจะพบว่าอำนาจดังกล่าวอยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง หรือในมือของบริษัทที่อยู่ไกลออกไป ซึ่งไม่มีทั้งขีดความสามารถและแรงจูงใจที่จะสนองต่อความต้องการในท้องถิ่น ผลที่ตามมาก็คือวิกฤติศรัทธาที่มีต่อสถาบันที่สำคัญๆ ของพวกเราเอง

การขาดความชอบธรรมของสถาบัน

ผลจากการสำรวจประชามติโดยทั่วไป จะชี้ให้เห็นถึงความไม่มั่นคงส่วนบุคคล และการ

ขาดความเชื่อมั่นในสถาบันที่สำคัญเกิดขึ้นทั่วโลก ตัวอย่างที่ชัดเจนในกรณีของทัศนคติของมหาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศที่คนทั่วโลกนึกถึงภาพของความมั่งคั่งประชาธิปไตยและลัทธิบริโภคนิยม สินค้าเทคโนโลยีขั้นสูง ในประเทศนี้เองประชามติได้แสดงให้เห็นว่าประชากรของอเมริกาส่วนใหญ่ไม่ต้องการรถสปอร์ตที่วิ่งได้เร็ว เสื้อผ้าหรูหรา ไขปลาคาร์เวีย หรือจอโทรทัศน์ขนาดใหญ่ และที่พักผ่อนหรูหรานอกเมืองเหมือนอย่างทีสื่อมวลชนที่ได้รับความนิยมแพร่หลายสร้างภาพเหล่านั้นขึ้นมา แต่สิ่งที่พวกเขาต้องการคือชีวิตที่ดีและมั่นคง¹⁰ โดยที่สถาบันต่างๆ ของอเมริกาไม่สามารถจัดหาให้ได้ ทุกวันนี้ความกลัวที่ยิ่งใหญ่ของคนอเมริกันคือการตกงาน¹¹ ปัจจุบันมีเพียงร้อยละ 51 ของลูกจ้างที่มีได้อยู่ในระดับจัดการเท่านั้นที่มีความรู้สึกว่าตนเองมีอาชีพการงานที่มั่นคง ตัวเลขดังกล่าวลดลงจากร้อยละ 75 เมื่อ 10 ปีก่อน ความรู้สึกคล้ายกันนี้เกิดขึ้นกับลูกจ้างในระดับผู้บริหารด้วยเช่นกัน¹² ร้อยละ 55 ของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานของอเมริกาไม่เชื่ออีกต่อไปว่า แต่ละคนสามารถสร้างชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยเพียงการทำงานหนักและดำเนินชีวิตไปตามกฎกติกาเท่านั้น¹³

จากการสำรวจประชามติของ หลุยส์ แฮร์ริส ที่สำรวจดัชนีความเชื่อมั่นประจำปีที่มีต่อสถาบันสำคัญๆ 12 สถาบันของสหรัฐอเมริกา ความเชื่อมั่นดังกล่าวได้ลดลงจากร้อยละ 100 ในปี 1969 เหลือเพียงร้อยละ 39 ในปี 1994 และความเชื่อมั่นที่ตกลงไปอยู่ในอันดับสุดท้ายของสถาบันก็คือรัฐสภาของสหรัฐอเมริกา (ซึ่งมีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่ยังคงให้ความเชื่อมั่นอย่างเหนียวแน่น) ฝ่ายบริหารของรัฐบาล (ร้อยละ 12) หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 13) บริษัทขนาดใหญ่ (ร้อยละ 19) ในขณะที่ดัชนีแปลกแยกของ หลุยส์ แฮร์ริส ซึ่งจับกระแสความรู้สึกต่อสภาพความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ การไม่ไว้วางใจผู้ที่มีอำนาจ และความรู้สึกว่าไม่มีอำนาจ ได้เพิ่มขึ้นจากตัวเลขที่ต่ำสุดร้อยละ 29 ในปี 1969 มาเป็นร้อยละ 65 ในปี 1993 มุลนิธิเคตเตอร์ริง ได้รายงานผลการศึกษารูสึกของผู้เลือกตั้งอเมริกัน "ชาวอเมริกัน... ได้อธิบายระบบการเมืองในปัจจุบันว่าไม่สามารถเป็นผู้กำหนดทิศทางให้สาธารณชนได้อีกต่อไป ทั้งนี้เพราะระบบการเมืองนั้นดำเนินไปโดยนักการเมืองอาชีพ และถูกควบคุมด้วยเงิน ไม่ใช่ถูกควบคุมโดยผู้ที่ลงคะแนนให้"¹⁴ ประชามติระหว่างประเทศจะรายงานผลคล้ายๆ กันกับในกรณีของประเทศอุตสาหกรรมอื่นๆ¹⁵

ความเชื่อมั่นในสถาบันสำคัญและผู้นำประหลาดนี้ตกต่ำลงอย่างมาก จนเป็นเหตุให้ความชอบธรรมในการบริหารประเทศมีความเสี่ยงสูง ซึ่งก็ดูจะเป็นเหตุผลที่ดี การที่สถาบันเหล่านี้มีพื้นฐานที่ดีในช่วงยุคทอง (ทศวรรษ 1960 - ผู้แปล) ก็เนื่องจากในยุคดังกล่าวสถาบันเหล่านี้ให้ผลประโยชน์กับผู้ที่มิโอกาสดีเพียงจำนวนหนึ่ง แต่สำหรับคนทั่วไป สถาบันเหล่านี้ล้มเหลวโดยสิ้นเชิงที่จะดำเนินการให้สำเร็จตามคำสัญญา ทั้งๆ ที่ครั้งหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ดูเหมือนว่าคำมั่นสัญญาเหล่านั้นจะไม่ใช้สิ่งที่ไกลเกินเอื้อมไปนัก

2 พรหมแดนเปิด ไม่มีอีกแล้ว

ถ้าหากคำพยากรณ์เกี่ยวกับการขยายตัวของประชากรของโลกเป็นความจริง และแบบแผนของพฤติกรรมของมนุษย์ไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็อาจจะไม่ช่วยให้สภาพความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมฟื้นตัวกลับคืนมาได้ หรือแม้แต่ความยากจนที่เกิดขึ้นสำหรับคนส่วนใหญ่ในโลกก็คงจะไม่เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น

-ราชสมาคมแห่งนครลอนดอนและ
สถาบันศึกษาวิทยาศาสตร์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา¹

เป็นไปได้ที่เศรษฐกิจของโลกจะขยายตัวเพิ่มขึ้นได้จากสภาพความยากจนและความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่ยังคงดำรงอยู่ ยิ่งเมื่อระบบเศรษฐกิจขยายตัวก็ยิ่งจะทำให้ระบบนิเวศทั้งหมดถูกดึงเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจในสัดส่วนที่สูงขึ้นทุกที และจะต้องถึงจุดจำกัดสุดท้ายร้อยละร้อย ในที่สุด ถ้าหากจุดนั้นยังมาไม่ถึงในขณะนี้

-เฮอร์แมน ดาลี²

มีอะไรผิดพลาดเกิดขึ้นหรือ? ทำไมความฝันแค่อ้อมของเราจึงได้กลับเปลี่ยนมาเป็นฝันร้าย? แท้ที่จริงปัญหาของเรานั้นเคเนธ โบลดิง ได้เขียนไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ปี 1968 ในชื่อเรื่องว่า "เศรษฐศาสตร์ของยานอวกาศที่จะมาถึง นั่นก็โลกของเรา"³ โบลดิง ได้อธิบายว่าปัญหาของเราเกิดจากการที่เราทำตัวเป็นเหมือนโคบาลในยุคนุกเบิกที่มีการเอาทรัพยากรใหม่มาใช้จากพรหมแดนเปิดที่ไม่มีที่สิ้นสุด ในขณะที่ในความเป็นจริงเรากำลังอาศัยอยู่ในยานอวกาศที่มีระบบช่วยชีวิตที่มีคุณภาพค่อนข้างจะพอเหมาะพอดี

โคบาลในฐานะที่เป็นนักบินอวกาศ

ชีวิตของโคบาลและนักบินอวกาศแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โคบาลในยุคเริ่มแรกของสังคมยุคบุกเบิกภาคตะวันตกของประเทศอเมริกา อาศัยอยู่ในโลกที่มีความหนาแน่นของประชากรน้อยมาก ในขณะที่ทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่ จะมีมากมายมหาศาลเหมือนกับว่าไม่มีวันจะหมดไป นอกจากข้อเท็จจริงที่ว่าคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ก่อน มีความรู้สึกว่าพวกเขา มีสิทธิในการครอบครองผืนดินเหล่านั้นก่อนผู้ที่จะมาบุกเบิกใหม่ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ นอกเหนือไปจากนั้นสามารถหยิบฉวยไปใช้หรือโยนทิ้งขว้างตามใจชอบ โดยที่โลกจะช่วยดูแลฟื้นฟู และลมพายุที่พัดอยู่ตลอดเวลาจะช่วยให้สิ่งของที่ถูกทิ้งขว้างโดยมนุษย์กระจัดกระจายไป โอกาสของผู้ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพอะไรสักอย่างดูเหมือนจะมีขีดไม่จำกัด และถ้าหากใครจะอ้างหลักการที่ว่าถ้ามีคนหนึ่งได้จะต้องมีอีกคนหรือหลายคนเป็นผู้เสีย นั้นจะถูกปฏิเสธว่าเป็นพวกที่สายตาสั้นหรือไม่วิสัยทัศน์ เพียงแต่ขอให้ทุกคนพยายามแข่งขันกันค้นหาโซคลาภของตัวเองได้มากที่สุดให้เต็มกำลัง เพราะในที่สุดสิ่งที่แต่ละคนได้รับเพิ่มขึ้น คือสิ่งที่สังคมโดยรวมจะได้รับเพิ่มขึ้นด้วย

นักบินอวกาศอาศัยอยู่ในยานอวกาศที่โคจรไปรอบๆ โลก โดยมีลูกเรือที่เป็นมนุษย์ และมีทรัพยากรที่มีค่ามากต่อชีวิตมนุษย์และมีจำนวนจำกัด จะต้องมีความพยายามในการรักษาสมดุลของทุกอย่าง อย่างเอาไวให้ได้ ต้องมีการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่และจะต้องไม่ให้เกิดความสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ มาตรการที่สำคัญไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าลูกเรือจะบริโภคทรัพยากรที่มีจำกัดได้เร็วเท่าไร แต่ขึ้นอยู่กับการที่ลูกเรือทั้งหมดจะสามารถรักษาสุขภาพของร่างกายและจิตใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากจำนวนทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดที่จะต้องนำมาแบ่งปันกัน รวมทั้งระบบช่วยชีวิตที่ทุกคนจะต้องใช้เป็นที่พักพิงร่วมกันด้วย ถ้ามีการสะสมอะไรไว้มากโดยไม่มีการนำมาใช้ใหม่จะทำให้สูญเสียพื้นที่ที่มีจำกัด ลูกเรือทุกคนจะต้องดำเนินชีวิตในลักษณะเป็นกลุ่มก้อนร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์สำหรับทุกคน จะไม่มีใครคิดถึงการบริหารโดยไม่มีการยั้งคิด นอกเสียจากว่าความต้องการขั้นพื้นฐานของทุกคนได้รับการสนองตอบแล้ว นอกจากนั้นยังมั่นใจได้ว่าจะมีทรัพยากรเหลือเพียงพอสำหรับอนาคตด้วย

การเปรียบเทียบของ โบลดิง ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงพื้นฐานว่า สังคมสมัยใหม่กำลังใช้วิชาเศรษฐศาสตร์ยุคโคบาลมาใช้ในสถานการณ์ของโลกที่มีลักษณะเป็นยานอวกาศ เรายังคงทำตัวเสมือนว่าโลกยังมีทุกสิ่งทุกอย่างให้ใช้ได้อย่างเหลือเฟือ และยังให้บริการเก็บขยะด้วยพร้อมกันไป นอกจากเราจะยกย่องผู้ที่ได้เปรียบแล้วยังให้นิยามของความก้าวหน้าว่าเป็นอัตราการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นโดยไม่มีวันที่สิ้นสุดอีกด้วย เหมือนกับที่

เราเหมาเอาว่าชาวอียิปต์โบราณ วัดความสำเร็จบางส่วนของพวกเขาโดยใช้ขนาดของปิระมิด คนในยุคหน้าอาจจะมองย้อนกลับมาถึงคนในยุคเราแล้วสรุปว่า เราวัดความก้าวหน้าจากความกว้างใหญ่ของสิ่งที่ห้ชะ การดำรงชีวิตอย่างโคบาลในยานอวกาศย่อมจะต้องได้รับผลกระทบตามมาในที่สุด

- การดำรงชีวิตเช่นนี้เพิ่มภาระให้กับระบบที่เกื้อหนุนแก่ชีวิต จะมีผลทำให้ระบบดังกล่าวพังทลายลงในที่สุด จำเป็นจะต้องลดกิจกรรมของมนุษย์ลงมาสู่ระดับที่ระบบจะรองรับได้
- การดำรงชีวิตเช่นนี้เป็นการสร้างการแข่งขันอย่างรุนแรงระหว่างสมาชิกของลูกเรือที่มีอำนาจมากกับสมาชิกที่อ่อนแอ ในการแย่งเอาแหล่งทรัพยากรที่เกื้อหนุนแก่ชีวิตและมีจำนวนจำกัด ลูกเรือบางคนจะถูกปฏิเสธที่จะได้รับแม้แต่สิทธิเบื้องต้นของการดำรงชีวิตต่อไป ซึ่งจะสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลหรือผู้ปกครองค่อยๆ หมดไป เป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงและการล่มสลายของสังคม

เพื่อความพร้อมที่จะเผชิญกับภาวะวิกฤติดังกล่าว เราจำเป็นต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงว่าเราได้ผ่านพ้นโลกในยุคที่มีพรมแดนเปิดมาสู่โลกที่เป็นยานอวกาศ ชีวิตของพวกเขาทุกคนขึ้นอยู่กับระบบเกื้อหนุนชีวิตที่มีอยู่ตามธรรมชาติในโลกและระบบดังกล่าวก็ได้ถูกใช้อย่างเต็มที่แล้ว เราจะต้องปรับตัวเราเองให้เข้ากับหลักเกณฑ์ใหม่ของเศรษฐศาสตร์ของยานอวกาศโดยยึดถือเอาชีวิตเป็นศูนย์กลาง⁴ จากอดีตถึงปัจจุบัน เราได้เปลี่ยนสังคมของเราและได้ทำลายโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางสังคมของระบบตลาดซึ่งเป็นแก่นกลางของอารยธรรมของมนุษย์ อันเป็นผลโดยตรงจากการมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับระบบที่มีอยู่ทางธรรมชาติ

จากสถานการณ์พรมแดนเปิดสู่โลกที่ไม่มีที่ว่างอีกแล้ว

จากประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติเป็นส่วนใหญ่ที่ผ่านมา เราได้เหมาเอาว่าอุปสงค์รวมที่เรากำหนดเอาเองจากระบบนิเวศของโลกด้วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ มีความใกล้เคียงกับความสามารถอย่างมหาศาลในการฟื้นตัวของระบบดังกล่าว เนื่องจากเรามีได้นำประเด็นในเรื่องความจำกัดของทรัพยากรมาคิดอย่างจริงจัง เมื่ออุตสาหกรรมมีผลทำให้ประเทศใช้ทรัพยากรในประเทศของตนเองเกินตัว ประเทศเหล่านั้นก็เพียงแค่เอื้อม

มือออกไปนอกขอบเขตของประเทศตัวเอง โดยการนำเอาประเทศที่มีใช้ประเทศอุตสาหกรรมมาเป็นอาณานิคม ถึงแม้ในบางครั้งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศอาณานิคมจะมีความรุนแรงมาก แต่ผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยส่วนรวมที่ค่อยๆทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น กลับได้รับความสนใจจากประเทศเจ้าอาณานิคมน้อยมาก

ด้วยเหตุนี้เอง การขยายตัวของอุตสาหกรรมในยุโรป จึงถูกสร้างขึ้นโดยการแบกรับภาระโดยประเทศอาณานิคมใน อาฟริกา เอเชีย และอเมริกาใต้ สำหรับในกรณีของสหรัฐอเมริกา ความต้องการดังกล่าวสามารถบรรลุเป้าหมายได้จากพรมแดนที่ขยายตัวออกไปทางทิศตะวันตก โดยผู้ที่ต้องรับเคราะห์กรรมก็คือชาวอเมริกันพื้นเมือง ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวมาก่อน หลังจากนั้นก็ขยายอาณาจักรทางเศรษฐกิจเข้าครอบคลุมอเมริกากลางและประเทศในคาริเบียน ญี่ปุ่นเป็นเจ้าอาณานิคมรายล่าสุด โดยการใช้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศอย่างชาญฉลาดและลึกซึ้ง เพื่อเข้าครอบครองทรัพยากรของประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียอย่างเช่น เกาหลีใต้ และ ไต้หวัน ก็ใช้วิธีเดียวกัน รวมทั้งประเทศไทย และ มาเลเซีย ในปัจจุบันด้วย

ตราบเท่าที่สัดส่วนของอุตสาหกรรมของโลกทั้งหมดยังมีไม่มาก พรมแดนของสิ่งแวดล้อมยังคงมีให้นำมาใช้ได้จากการเข้าไปตั้งถิ่นฐาน การค้าและการเข้าครอบครองในรูปของอาณานิคม ขณะเดียวกันพื้นที่ในพรมแดนใหม่ก็สามารถใช้เป็นประตูเปิดรับแรงกดดันทางสังคม ที่เปิดรับประชากรส่วนเกินจากประเทศอุตสาหกรรมในช่วงเวลาดังกล่าวคือ ระหว่างปี 1850 ถึง 1914 เจื่อนไขทางเศรษฐกิจในประเทศอังกฤษทำให้มีผู้อพยพออกนอกประเทศมากกว่า 9 ล้านคน จากประเทศที่มีพลเมืองทั้งสิ้น 32 ล้าน โดยส่วนใหญ่จะไปตั้งถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา⁵

ยุคสมัยของการยึดครองพรมแดนเปิดได้มาถึงจุดสุดท้ายแล้ว พรมแดนทั้งหลายที่มีอยู่ที่อาจจะนำมาใช้ได้ ได้ถูกใช้ไปหมดแล้ว การแข่งขันเพื่อแย่งชิงเอาอาณานิคมบริเวณที่ห่างไกลที่เหลืออยู่น้อยนิด เช่น อีเรียน จายา ของอินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี ไชปีเรีย และ ลุ่มน้ำอเมซอนในบราซิล ยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นคำถามของเราในปัจจุบัน ที่จะตั้งข้อสังเกตต่อมาข้อหนึ่งที่ว่า การอพยพผู้คนออกจากอังกฤษในปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 นั้นเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในประเทศเจ้าอาณานิคมนั้นไม่เป็นความจริง สถานการณ์ดังกล่าวมีลักษณะหลอกลวง และมีลักษณะคล้ายกันกับรูปแบบใหม่ของการเป็นเจ้าอาณานิคมโดยบรรษัทในยุคของเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ โดยที่ในความเป็นจริงผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกไปอยู่กับชนชั้นที่มีเงินหาใช้ประชาชนโดยทั่วไปไม่ จาก

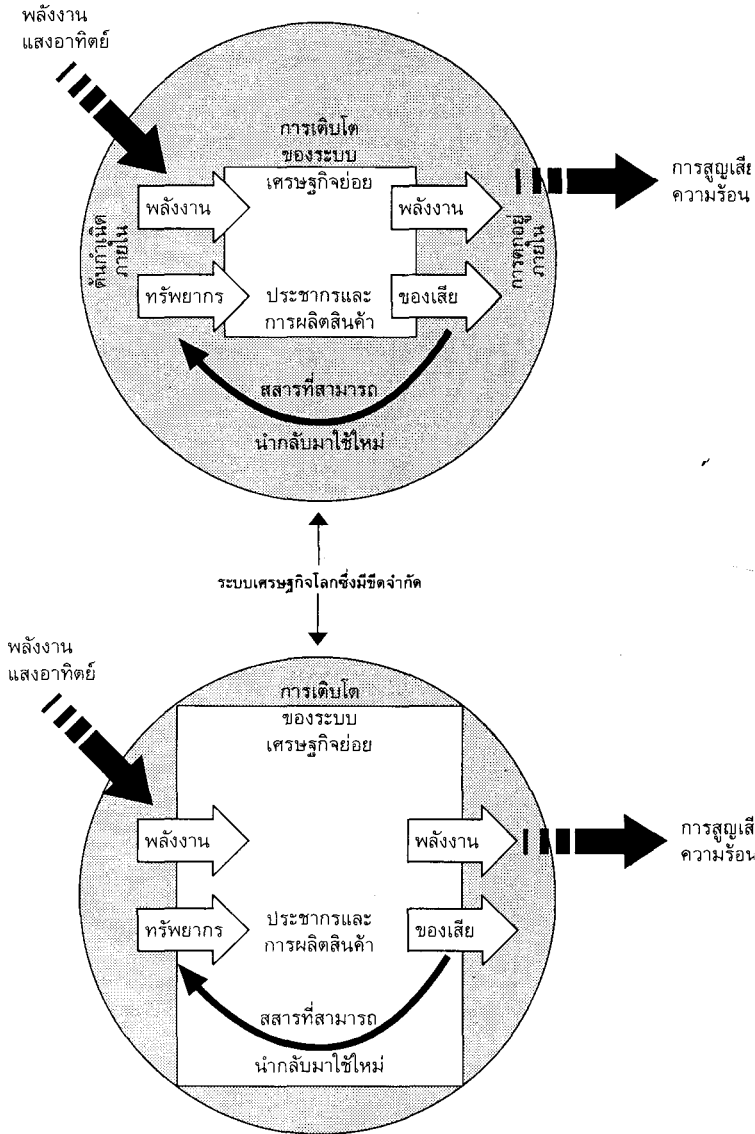
การศึกษาประสบการณ์ของอาณานิคมอังกฤษโดยนักประวัติศาสตร์ชาวอเมริกันสองคนเมื่อเร็วๆ นี้พบว่า ถึงแม้นักลงทุนที่ร่ำรวยจะได้ประโยชน์จากการลงทุนในอาณานิคมชนชั้นกลางในประเทศอังกฤษจะต้องเป็นผู้จ่ายภาระภาษีจากการที่มีกองทหารขนาดใหญ่เพื่อรักษาราชอาณาจักรเอาไว้ ทั้งได้สรุปว่า “อาจจะวิเคราะห์ได้ว่า จักรวรรดินิยมนั้นเป็นเพียงกลไกในการถ่ายโอนรายได้จากชนชั้นกลางไปสู่ชนชั้นสูง”⁶ เนื้อแท้ของเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ก็คือรูปแบบใหม่ของลัทธิจักรวรรดินิยมนั้นนั่นเองและผลที่ตามมา ก็เหมือนกันกับจักรวรรดินิยมในรูปแบบเดิมไม่ผิดเพี้ยน

จุดสุดท้ายของเผ่าพันธุ์มนุษย์อย่างพวกเราด้วยเงื่อนไขต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วก็คือ การเพิ่มของประชากรและการขยายตัวของเศรษฐกิจของโลก 5 เท่าตั้งแต่ปี 1950 อุปสงค์ของสิ่ง-แวดล้อมอันสืบเนื่องมาจากระบบเศรษฐกิจ อันทำให้สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ในโลกทั้งหมดถูกใช้เต็มพิกัด ข้อนี้เองคือจุดเปลี่ยนที่สำคัญในวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ที่เปลี่ยนจากการอาศัยอยู่ในโลกที่มีพรมแดนเปิดมาอยู่ในโลกที่ไม่มีที่ว่างอีกแล้วภายในชั่วพริบตาทางประวัติศาสตร์ (ขอให้ดูภาพ 2.1 ประกอบ) ขณะนี้เรามีทางเลือกเหลืออยู่เพียงสองทางทางหนึ่งคือปรับตัวเองให้เข้ากับความจริงใหม่ที่เกิดขึ้นหรืออีกทางหนึ่งคือทำลายระบบนิเวศที่ยังพอมีเหลืออยู่แล้วก็ยอมรับผลกระทบที่จะตามมา

ความจำกัดของสภาพแวดล้อมในประการแรกที่เราจะต้องเผชิญและอาจจะมีความสำคัญยิ่งกว่า มิใช่ความจำกัดของทรัพยากรที่ไม่สามารถจะนำมาใช้ใหม่ได้อีก เป็นต้นว่า น้ำมันและทองแดง อย่างที่เคยมีการคาดการณ์กันก่อนหน้านี้ แต่เป็นความจำกัดของทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ได้อีก และขีดความสามารถของสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถดูดซับเอาของเสียที่นักนิเวศวิทยาเรียกว่า “หน้าที่ทำให้จมลงกัน” ปรากฏการณ์ในการเผชิญกับข้อจำกัดดังกล่าวสามารถจะพบเห็นได้ทั่วไป ผ่นกรดได้ทำลายความเสียหายให้แก่พื้นที่ป่า 31 ล้านเฮกแตร์ (1 เฮกแตร์ = 6.25 ไร่) เฉพาะในยุโรปเพียงแห่งเดียว ในระดับโลกแต่ละปีทะเลทรายขยายตัวออกไปเพิ่มจากพื้นที่ 6 พันล้านเฮกแตร์ จากพื้นที่ที่เคยใช้ทำการผลิตได้ พื้นที่ที่เคยถูกปกคลุมด้วยป่าเขตร้อนหายไป 11 ล้านเฮกแตร์ การสูญเสียดินสุทธิ 26 พันล้านตัน จากการเผาผลาญและการพังทลายของดินรวมทั้งปัญหาดินเค็มที่เกิดจากระบบชลประทาน การผลิตธัญพืชต่อหัวได้เริ่มลดลงตั้งแต่ปี 1984 ร้อยละ 5 ของชั้นของโอโซนเหนือสหรัฐอเมริกาหรืออาจทั่วโลกได้สูญหายไประหว่างปี 1980 ถึง 1990 และได้มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นในชั้นบรรยากาศของโลกถึงร้อยละ 25 ในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา⁷

ในปัจจุบันได้มีการศึกษาและงานเขียนงานวิจัยออกมามากมาย โดยมีการประเมินข้อมูลที่มีอยู่เพื่อวิเคราะห์ว่า ได้มีการใช้ทรัพยากรเกินจุดจำกัดของสภาวะแวดล้อมหรือ

รูป 2.1 การเปลี่ยนผ่านไปสู่โลกเต็มใบ

ที่มา : Robert Goodland, Herman E. Daly, and Salah El Seraty, *Population, Technology and Lifestyle: The Transition to Sustainability* (Washington, D.C.: Island Press, 1992), p.5

ยัง หรือกำลังจะเลิจุดจำกัดดังกล่าวภายในสิ้นศตวรรษนี้ การได้คำตอบที่ชัดเจนต่อประเด็นดังกล่าวไม่มีความสำคัญเท่ากับความจริงที่ว่า เราไม่มีทางเลือกอย่างอื่นนอกจากสร้างสถาบันทางเศรษฐกิจขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่โลกได้ใช้ทรัพยากรเต็มพิกัดแล้ว ประเทศที่มีการบริโภคมากไปกว่าขีดความสามารถทางสิ่งแวดล้อมของตัวเอง เป็นผู้ควบคุมกระบวนการออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจนานาชาติ ประเทศเหล่านี้จะพยายามปรับกฎเกณฑ์ เพื่อให้ตนเองสามารถหาทรัพยากรมาเพิ่มได้จากการใช้สภาพแวดล้อมจนเกินขีดลပ်ไปแล้วด้วยการนำเข้า โดยที่ปกติได้คำนึงถึงผลกระทบในทางลบที่จะเกิดขึ้นกับประเทศที่ส่งออกมากนัก ลักษณะดังกล่าวสามารถเห็นได้ชัดจากการพิจารณาจากด้านการส่งออก

ประเทศเอลซาลวาดอร์ และคอ스타ริกา ผลิตพืชผลเพื่อการส่งออก อย่างเช่น กล้วย กาแฟ และน้ำตาล มากกว่าเศษหนึ่งส่วนห้าของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดของประเทศทั้งสอง การทำฟาร์มปศุสัตว์เพื่อการส่งออกของประเทศในทวีปอเมริกาใต้และแอฟริกาใต้ ได้ทำลายป่าในเขตน้ำฝนและสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก ในขณะที่อีกปลายทางหนึ่งคือ ด้านของผู้บริโภค ประเทศญี่ปุ่นนำเข้าข้าวโพด ข้าวสาลี และข้าวบาเลย์ ร้อยละ 70 ของจำนวนที่บริโภคภายในประเทศ ถั่วเหลืองร้อยละ 95 และไม้กว้าร้อยละ 50 ซึ่งส่วนใหญ่เข้ามาจากป่าในบอร์เนียวซึ่งเป็นป่าเขตร้อนที่กำลังจะหมดไป ในประเทศเนเธอร์แลนด์ สุกกร และโคเป็นจำนวนหลายล้านตัวได้รับการขุนด้วยเม็ดปาล์มอัดแผ่นที่ได้จากการทำลายพื้นที่ป่าในมาเลเซีย มันสำปะหลังจากการทำลายพื้นที่ป่าในประเทศไทย และถั่วเหลืองจากการฆ่าแมลงและสิ่งมีชีวิตอื่นๆในภาคใต้ของบราซิล เพื่อช่วยให้ผู้บริโภคในยุโรปได้รับสารอาหารที่มีไขมันสูงจากเนื้อสัตว์และนม⁸

ที่ดินที่ใช้ผลิตผลการเกษตรเพื่อการส่งออกในประเทศทางใต้ดังกล่าว มีผลทำให้คนจนในประเทศเหล่านั้นไม่มีโอกาสได้ใช้ที่ดินเพื่อผลิตอาหารหลักที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพของพวกเขา ผู้คนเป็นจำนวนมากต้องกลายเป็นผู้พลัดถิ่นในประเทศของพวกเขา เพื่อนำเอาที่ดินของพวกเขาที่มีอยู่เดิมมาใช้ผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก ปัญหาดังกล่าวดังสร้าง ความแออัดขัดแย้งให้กับเมือง หรือมีฉะนั้นบุคคลเหล่านั้นก็จะต้องถอยร่นเข้าไปทำการผลิตในที่ดินที่มีความเปราะบางต่อระบบนิเวศ และมีประสิทธิภาพในการ

ผลิตต่ำกว่าเดิม ซึ่งจะยิ่งเป็นการสร้างแรงกดดันต่อสภาพแวดล้อมให้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรที่นำเข้าโดยประเภทแถบได้จากประเทศแถบเหนือ โดยการส่งออกของอาหารไปเป็นการแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่จะถูกใช้เพื่อการทำอาหารสัตว์สำหรับผลิตเนื้อเพื่อการบริโภคของผู้ที่มีรายได้สูงในเมือง คนยากจนทั้งในประเทศแถบใต้และเหนือเป็นฝ่ายที่ต้องสูญเสียทั้งสองฝ่าย

พลวัตดังกล่าว ผู้บริโภคในประเทศแถบเหนือมักจะมองไม่เห็น แต่ถ้าหากถูกตั้งคำถามคนเหล่านี้จะตอบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่คนยากจนในประเทศแถบใต้ ทำให้คนเหล่านี้สามารถตอบสนองความต้องการด้านอาหารของตนเองได้ในต้นทุนที่ถูกกว่าถ้าหากเขาจะปลูกทรัพยากรหลักเพื่อการบริโภคของเขาเอง คำอธิบายดังกล่าวทำให้เกิดได้ว่าเป็นคำอธิบายทางทฤษฎีที่มีความเป็นไปได้ แต่ในทางปฏิบัติที่ได้ผลประโยชน์อย่างแน่นอนจากการเคลื่อนย้ายเศรษฐกิจเกี่ยวกับอาหารในลักษณะที่จะต้องพึ่งการค้ำระหว่างประเทศเช่นนี้ก็คือ บรรษัทธุรกิจการเกษตรข้ามชาติที่สามารถควบคุมตลาดสินค้าทั่วโลกเอาไว้ได้

ในขณะที่ประเทศที่ร่ำรวยที่นำเข้าทรัพยากรจากประเทศอื่น อันเนื่องมาจากการที่อุปสงค์มีเกินขีดจำกัดของประเทศ สิ่งที่ประเทศเหล่านี้ส่งออกในความเป็นจริงส่วนใหญ่คือของเสีย การระบายของเสียออกจากประเทศเหล่านี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงอำนาจและการจัดสรรเกี่ยวกับต้นทุนของสิ่งแวดล้อม โรงงานที่ปล่อยมลพิษและบริเวณที่ทิ้งของเสียมักจะเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของคนยากจนและชนชาติส่วนน้อย ซึ่งเราอาจจะใช้เป็นดัชนีวัดการกระจายทางภูมิศาสตร์ของอำนาจทางการเมืองได้

ถ้าหากจะเป็นการกล่าวซ้ำเดิมข้อเท็จจริงดังกล่าวอีก ก็คือผู้มีร่ำรวยแล้วมักจะขึ้นไปยังพื้นที่ที่มีปัญหามลภาวะเหล่านี้ ซึ่งในหลายกรณีเป็นถิ่นที่คนจนเป็นผู้อาศัยอยู่ ในฐานะที่เป็นบทพิสูจน์ให้เห็นว่า คนจนนั้นไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมเหมือนพวกของตน การกล่าวหาเช่นนี้เป็นการเบนความสนใจจากข้อเท็จจริงสองประการ ประการแรกคือ ความกดดันในด้านภาวะแวดล้อมซึ่งโดยมากเป็นผลโดยตรงจากการบริโภคของมนุษย์ และย่อมเป็นการแน่นอนว่ากลุ่มคนรวยจะบริโภคมากกว่าคนจนเป็นอันมาก ประการที่สอง ถึงแม้ว่าจะเป็นความจริงที่ว่ามีความเป็นไปได้มากที่คนจนจะอาศัยอยู่ใกล้ที่ทิ้งของเสียและโรงงานที่สร้างปัญหามลภาวะ ตลอดจนมีสภาพความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายมากกว่าผู้ที่มีฐานะดี แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนจนเป็นผู้ที่ทิ้งของเสียทั้งหมดในบริเวณที่ใช้ทิ้งของเสีย หรือว่าคนจนเป็นผู้บริโภคสินค้าส่วนใหญ่ที่ผลิตจากโรงงานที่ก่อให้เกิดมลภาวะ ขณะเดียวกันก็ไม่ได้หมายความว่าพวกเขาไม่มีความปรารถนาที่จะอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีงาม ทั้งหมดนี้มีความหมาย

แต่เพียงอย่างเดียวก็คือ คนมีฐานะดีจะมีอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองที่สามารถกำหนดได้ว่า ชะยะหรือของเสียจะต้องถูกนำไปทิ้งทางไกลไปจากที่อยู่อาศัยของพวกเขา และแน่ใจได้ว่าบริเวณที่อยู่อาศัยของพวกเขาจะต้องไม่ถูกโค่นต้นไม้ ทำให้พื้นที่โล่งเตียนเพื่อถูกใช้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่สร้างมลภาวะ คนจนไม่มีอำนาจดังกล่าว สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ไม่ใช่ความแตกต่างในด้านสำนึกและความกังวลต่อสภาพแวดล้อม สภาพดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ง่ายถ้าหากไม่มีความแตกต่างทางด้านรายได้

เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ยังช่วยขยายโอกาสให้คนรวยสามารถโยนภาระการรักษาสิ่งแวดล้อมไปให้คนจน โดยการเอาของเสียไปทิ้งหรือเอาโรงงานที่ก่อให้เกิดมลพิษไปตั้งในบริเวณที่คนจนอาศัยอยู่ ลักษณะดังกล่าวได้มีการปฏิบัติโดยปกติโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทของญี่ปุ่น โดยที่ประชาชนในประเทศข้างเคียงในทวีปเอเชียเป็นผู้รับผลกระทบดังกล่าว มีผลปรากฏที่เป็นตัวเลขอย่างชัดเจนว่า ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้ลดขนาดโรงงานหลอมอลูมิเนียมในประเทศของตัวเองจาก 1.2 ล้านตัน เหลือเพียง 140,000 ตัน แต่ในปัจจุบันญี่ปุ่นได้กลายเป็นผู้นำเข้าอลูมิเนียมร้อยละ 90^๑ ผลกระทบต่อมนุษย์ในกรณีเช่นนี้ศึกษาได้จากกรณีตัวอย่างของสมาคมของบริษัทผู้หลอมและเพิ่มคุณภาพโลหะของประเทศฟิลิปปินส์(PASAR) PASAR ดำเนินกิจการโรงงานหลอมทองแดง ซึ่งมีญี่ปุ่นเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายและก่อสร้างในจังหวัดเลย์เต เพื่อผลิตเส้นลวดทองแดงคุณภาพดีส่งให้ประเทศญี่ปุ่น โรงงานตั้งขึ้นบนพื้นที่ 400 เอเคอร์ (หนึ่งเอเคอร์เท่ากับ 2.5 ไร่ : ผู้แปล) ซึ่งรัฐบาลฟิลิปปินส์ เว้นคืนมาจากผู้ที่อาศัยอยู่เดิมในพื้นที่ดังกล่าวโดยให้เงินชดเชยต่ำมาก ก๊าซและน้ำเสียที่ถูกปล่อยออกมาจากโรงงานมีส่วนประกอบของ โบรอน สารหนู โลหะหนัก และกำมะถัน ในสัดส่วนที่สูงมาก ซึ่งมีผลทำให้น้ำใช้ในท้องถิ่นมีสารปนเปื้อนตกค้างอยู่มาก มีผลทำให้ผลผลิตข้าวและปลาในบริเวณดังกล่าวลดลง ป่าไม้เสียหาย และมีผลกระทบต่อโรคที่เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจส่วนบนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในท้องถิ่น คนในท้องถิ่นที่จะต้องเสียสละบ้าน ถิ่นที่เคยอยู่อาศัย ตลอดจนสุขภาพให้แก่ PASAR ในปัจจุบันส่วนหนึ่งต้องพึ่งงานใหม่ หรืองานเหมาจากโรงงานดังกล่าว โดยที่โรงงานมักจะให้ทำงานที่มีอันตรายที่สุดและสกปรกที่สุดแก่พวกเขา

บริษัทมีผลกำไรดี เศรษฐกิจในท้องถิ่นขยายตัว คนในประเทศญี่ปุ่น ได้รับลวดทองแดงโดยที่ตัวเองไม่ต้องรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เลวลง คนท้องถิ่นที่ยากจนซึ่งโครงการอ้างว่าเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ ได้สูญเสียวิถีชีวิตที่เคยดำรงอยู่และได้รับผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรง รัฐบาลฟิลิปปินส์ ได้ใช้หนี้เงินกู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง

ของโครงการช่วยเหลือจากญี่ปุ่น ที่นำมาใช้เป็นค่าก่อสร้างและการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานให้แก่โรงงานดังกล่าว โดยที่ชาวญี่ปุ่นขอบคุณตัวเองที่ทำให้สภาพแวดล้อมของตนเองสะอาดและยังดีใจที่มีโอกาสช่วยชาวฟิลิปปินส์ที่ยากจนด้วย¹⁰

กรณีที่น่ามาเสนอนี้ไม่มีอะไรเด่นเป็นพิเศษนอกจากข้อเท็จจริงที่ได้รับการบันทึกเอาไว้ มีเรื่องราวในลักษณะดังกล่าวนับเป็นพันๆ เรื่อง แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของการเป็นอาณานิคมของบรรษัทที่เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ได้รุกรานไปทั่วโลก วารสารที่มีชื่อว่า ดีอีโคโนมิสต์(The Economist) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ได้กล่าวประณามผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์การทิ้งขยะพิษในลักษณะดังกล่าว ว่าเป็นการทำให้คนจนสูญเสียโอกาสในการยกระดับทางเศรษฐกิจของพวกเขา¹¹

ถึงแม้ว่าระบบการค้าที่ขยายตัวออกไปทั่วโลกในบางครั้งจะได้รับการขูให้เป็นประเด็นความจำเป็นที่จะต้องช่วยประเทศที่ติดลบในด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นประเทศที่ยากจนเกินไป บางครั้งกลับมีผลในทางตรงกันข้ามคือประเทศที่ติดลบอยู่แล้วยิ่งติดลบมากขึ้นไปอีก ขณะที่ประเทศที่ยังมีส่วนเกินอยู่ก็มีส่วนเกินมากขึ้น นอกจากนี้การขยายตัวของการค้าในลักษณะดังกล่าว จะทำให้คนที่รวยแล้วสามารถผลักรถของเสียออกไปให้พ้นสายตาของตัวเองได้ และยังผลักดันไปให้ไกลตัวได้มากเท่าใดยิ่งเป็นการง่ายที่ผู้ที่มีอำนาจเหล่านี้จะลืมหือยอมที่จะคิดอย่างมีเหตุผล

บางทีข้อจำกัดของทรัพยากรในที่สุดก็คือพลังงานจากดวงอาทิตย์ที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ทั้งนี้เนื่องจากดวงอาทิตย์เป็นแหล่งพลังงานที่สามารถเพิ่มเติมใหม่ได้และเป็นพลังงานที่ไม่มีมลภาวะ ความสำคัญของภาวะความจำกัดเช่นนี้อาจจะชี้ให้เห็นได้จากความแตกต่างตามธรรมชาติระหว่างชีวิตของพืชและสัตว์ พืชมีความสามารถดึงเอาพลังงานแสงอาทิตย์มาเก็บไว้ในรูปของการแปลงพลังงานให้กลายมาเป็นอาหาร มนุษย์และสัตว์ไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ดังนั้นถึงแม้จะเป็นสัตว์จำพวกที่กินเนื้อเป็นอาหาร ในที่สุดจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถพิเศษของพืชในการช่วยสร้างอาหารให้

ศักยภาพของพลังงานจากดวงอาทิตย์ที่จะต้องถูกใช้ในการแปลงเป็นอาหารเพื่อที่จะเกื้อหนุนชีวิตสัตว์ทุกชนิด หลังจากหักจากปริมาณที่พืชจำเป็นต้องใช้เองเพื่อการหายใจ ที่เหลืออยู่ทั้งหมดในโลกนี้เรียกว่า ผลผลิตเบื้องต้นสุทธิ ((NNP) การศึกษาในปี 1986 สรุปได้ว่ามนุษย์ได้ใช้ผลผลิตเบื้องต้นสุทธิโดยตรงหรือโดยผ่านสัตว์ กวาร์ร้อยละ 40 ของศักยภาพของผลผลิตเบื้องต้นสุทธิดังกล่าว ทำให้เหลือส่วนที่สิ่งมีชีวิตอื่นๆ จะใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมดเพียงร้อยละ 60 อีกด้านหนึ่งประชากรของโลกอีกร้อยละ 80 ซึ่งได้รับส่วนแบ่งจากความมั่งคั่งเพียงร้อยละ 20 มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนเพื่อ

ตอบสนองความจำเป็นต่อจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ถ้าหากแบบแผนการบริโภคในลักษณะปัจจุบันยังคงดำเนินต่อไป โดยมีประชากรของโลกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัวภายในระยะเวลา 35 ปีข้างหน้า จะทำให้ต้องใช้ผลผลิตเบื้องต้นสุทธิประมาณร้อยละ 80 เพียงเพื่อรักษาการครองชีพในระดับที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันให้คงอยู่ต่อไป ผลผลิตเบื้องต้นสุทธิสำหรับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ที่มีชีพชีจะเหลือเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น¹²

การบริโภค ประชากร และความเท่าเทียม

เราได้ยินได้ฟังมามากถึงข้อถกเถียงจากผู้แทนจากประเทศร่ำรวยที่กล่าวประณามการเพิ่มขึ้นของประชากรในหมู่คนจน แต่ไม่ยอมที่จะกล่าวถึงการบริโภคมากเกินไปและความไม่เท่าเทียมกัน ในขณะที่ตัวแทนจากประเทศยากจนจะประณามการบริโภคมากเกินไปและความไม่เท่าเทียมกันโดยไม่กล่าวถึงการเพิ่มขึ้นของพลเมือง ในโลกที่สภาพแวดล้อมถูกใช้หมดแล้ว การบริโภค ประชากรและความไม่เท่าเทียมกันมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะต้องพิจารณาในลักษณะที่เป็นองค์รวม สิ่งหนึ่งที่พวกเราได้ละเลยไปในอดีตก็คือ เราไม่ได้พัฒนาระบบบัญชีเพื่อการใช้ทรัพยากรที่ยั่งยืน ผู้เขียนได้พบว่า มีงานศึกษาสามชิ้นที่ค่อนข้างดีและให้ความกระจ่างมากขึ้นกว่าเดิม ระบบดังกล่าวยังอาจจะนำมาใช้เพื่อการติดตามและประเมินผลโดยอาจจะบอกอะไรบางอย่างแก่เราได้บ้าง

การศึกษาชิ้นแรกคือของ วิลเลียม รัส ซึ่งเป็นนักผังเมืองของมหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย (ประเทศแคนาดา: ผู้แปล) รัส ได้ประมาณว่า จะต้องใช้ที่ดินระหว่างสี่ถึงหกเฮกแตร์ (หนึ่งเฮกแตร์เท่ากับ 6.25 ไร่: ผู้แปล) เพื่อจะรักษาระดับการบริโภคของบุคคลโดยเฉลี่ยที่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีรายได้สูง ทั้งนี้รวมทั้งพื้นที่ที่จะผลิตพลังงานจากแหล่งที่ใช้แล้วนำมาใช้ได้อีกเพื่อตอบสนองต่อการบริโภคพลังงานในปัจจุบัน แต่กระนั้นก็ดี ในปี 1990 พื้นที่ดินทั้งหมดที่นำมาใช้เพื่อการผลิตได้โดยไม่มีผลกระทบต่อบริเวณ (พื้นที่ที่สามารถเอามาทำก๊าซชีวภาพได้) ในโลกทั้งหมดเฉลี่ยได้เพียง 1.7 เฮกแตร์ต่อหัว¹³ ส่วนที่ขาดหายไปของประเทศอุตสาหกรรมนั้นมาจากการโยกย้ายทรัพยากรมาจากประเทศที่มีรายได้ต่ำผ่านกลไกทางการค้า

ในบรรดาประเทศอุตสาหกรรม มีการบริโภคทรัพยากรต่อหัวสูงที่สุดในประเทศสหรัฐอเมริกา และ แคนาดา อย่างไรก็ตามเนื่องจากทั้ง ยุโรป และ ญี่ปุ่น มีความหนาแน่นของประชากรสูงกว่า ก็อาจจะกล่าวได้ว่าประเทศเหล่านี้ต่างใช้ทรัพยากรเกิดความเครียดความสามารถของระบบนิเวศของตนเอง รัส ประมาณว่า ประชากรของประเทศ เนเธอร์แลนด์ มีการบริโภคประมาณ 14 เท่าของพื้นที่ที่สามารถผลิตได้ในประเทศของตัวเอง¹⁴

ส่วนที่ขาดนั้นได้มาจากการค้าระหว่างประเทศ

จากการศึกษาของกลุ่มเพื่อนของโลก (Friends of The Earth) ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้นำเอาผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปศึกษาเพิ่มเติม แล้วตั้งคำถามว่าระดับการบริโภคแต่ละปีที่ควรจะเป็นของการบริโภคทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และการดูดซับของเสียต่อชาวต่างชาติหนึ่งคนในปี 2010 จะเป็นเท่าไรถ้า (ก) การบริโภคน้ำดื่มของประชากรทั่วโลกมีปริมาณเท่ากันหมดในเวลานั้น และ (ข) การบริโภคทรัพยากรทั่วโลกอยู่ในระดับเกือบทันต่อความยั่งยืน คำตอบที่ได้จำเป็นจะต้องได้รับการใคร่ครวญเป็นอย่างดีเนื่องจากประชากรของ เนเธอร์แลนด์ โดยเฉลี่ยบริโภคสูงกว่าขีดความสามารถของตนเองมากนัก ทำให้คนในประเทศที่ยากจนกว่า สูญเสียโอกาสและความสามารถในการสนองความต้องการเบื้องต้นของพวกเขาเอง¹⁵

กลุ่มเพื่อนของโลกในสหรัฐอเมริกา เองงานวิจัยของกลุ่มเนเธอร์แลนด์มาใช้วิเคราะห์ในกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา แล้วก็ได้คำตอบในลักษณะใกล้เคียงกัน¹⁶ เป็นต้นว่า การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่บรรยากาศต่อปีต่อคนเท่ากับ 19.5 ตัน ในกรณีของสหรัฐอเมริกา เท่ากับ 12 ตันในกรณีของชาวเนเธอร์แลนด์ เพื่อที่จะสามารถสนองตอบต่อเป้าหมายที่กำหนดในการลดภาวะความร้อนของโลก การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวจากเชื้อเพลิงซากสัตว์โบราณ จะต้องลดลงเหลือเพียง 4 ตันต่อหัวในปี 2010 ถ้าหากภาวะดังกล่าวจะต้องได้รับการกระจายไปอย่างทั่วถึงโดยเท่าเทียมกันแต่ละคนมีสิทธิจะใช้เชื้อเพลิงจากฐานคาร์บอนได้ไม่เกิน 1 ลิตรต่อหนึ่งคน ต่อวัน ในปี 2010 “ชาวต่างชาติคนหนึ่งอาจจะมีการเลือกดังต่อไปนี้คือ เดินทาง 24 กิโลเมตร (15.5 ไมล์) โดยรถยนต์ หรือ 50 กิโลเมตร (31 ไมล์) โดยรถโดยสาร 65 กิโลเมตร (40 ไมล์) โดยรถไฟหรือ 10 กิโลเมตร (6.2 ไมล์) ต่อวันโดยเครื่องบิน ถ้าหากจะเดินทางจากนครอัมสเตอร์ดัม โดยเครื่องบินไปยังนครริโอ เด จาเนโร อาจจะทำได้เพียงครั้งเดียวในทุก 20 ปี”¹⁷

สำหรับผู้ที่ยังเลือกของการเดินทางมีเพียงวิธีเดียวคือการเดินเท้า มาตรฐานดังกล่าวอาจจะกล่าวได้ว่าค่อนข้างจะฟุ่มเฟือย แต่ถ้าหากจะคิดถึงผู้ที่ใช้ชีวิตเป็นส่วนใหญ่อยู่ในรถยนต์ เครื่องบิน รถโดยสาร และรถไฟ ตัวเลขดังกล่าวค่อนข้างจะน่าวิตก แต่จะยิ่งน่าวิตกมากขึ้นถ้าหากทราบต่อไปว่า ปริมาณน้ำมันเพียงหนึ่งลิตรต่อวันมิได้มีไว้สำหรับการเดินทางแต่เพียงอย่างเดียว แต่เพื่อการผลิต การขนส่ง และการตลาดของทุกสิ่งที่เราใช้เพื่อการบริโภค โดยเอาภาระไปให้กับสิ่งแวดล้อมในขณะที่เราไม่เคยตระหนัก จึงมีแนวโน้มที่จะไม่พิจารณาถึงความจริงดังกล่าว

ถ้าหากจะพิจารณาถึงการใช้ไม้ โดยมีข้อสมมติฐานเบื้องต้นว่าจะไม่มีการตัดไม้ออกจากพื้นที่ป่าดั้งเดิมตามธรรมชาติอีกต่อไป และป่าที่ถูกนำมาใช้ปลูกไม้ทดแทนจะถูกใช้

ในลักษณะที่เกื้อหนุนต่อความยั่งยืน แต่ละคนจะมีสิทธิใช้ไม่ได้เพียง 0.4 ลูกบาศก์เมตร ต่อปีรวมทั้งไม่ให้นำมาใช้ทำกระดาษา เพื่อที่จะให้การบริโภคเป็นไปในระดับเดียวกับที่เกื้อหนุนต่อความยั่งยืน ชาวเนเธอร์แลนด์จะต้องลดการบริโภคไม้ลงร้อยละ 60 สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 79

การศึกษาของกลุ่มเพื่อนของโลก เป็นการกระทำบนพื้นฐานของการศึกษาโดยมีการจำแนกภาคการผลิตอย่างง่าย ๆ เป็นแต่ละภาคการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับบริการของสภาพแวดล้อมที่จะให้ได้ และกำหนดให้อัตราการเพิ่มของประชากรเป็นไปตามที่ได้มีการพยากรณ์เอาไว้ งานศึกษาชิ้นที่สามเป็นรายงานที่เสนอต่อการประชุมประจำปีของสมาคมอเมริกันเพื่อวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า โดยอาจารย์จากมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ ศาสตราจารย์ เดวิด ฟิมเมลเทล และคณะ คณะที่ทำการศึกษาค้นคว้าคำถามคล้ายกันแต่พิจารณาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาคการผลิตประกอบด้วย พร้อมทั้งได้มีการนำเอาประชากรมาเป็นตัวแปรด้วย เป็นต้นว่ามีการวิเคราะห์ว่า ถ้าหากนำเอาที่ดินมาใช้ในการเพาะปลูกมากขึ้นก็จำเป็นต้องมีการใช้น้ำมากขึ้น เราอาจจะใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ได้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่แต่ก็จะต้องใช้ที่ดินมากขึ้น พื้นดินแต่ละเฮกแตร์อาจจะสามารถเพิ่มผลผลิตขึ้นได้แต่ก็จะต้องใช้พลังงานมากขึ้นด้วยเช่นกัน

งานวิจัยของมหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ ได้นำประเด็นที่ว่าได้มีการนำพื้นที่ดินใหม่มาใช้เพื่อการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่พื้นที่ที่เคยใช้เพื่อการผลิตปีละ 10 ล้านเฮกแตร์ถูกทิ้งให้ร้างเนื่องจากเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง ที่ดินที่ถูกทอดทิ้งเหล่านี้จำเป็นต้องหาพื้นที่ใหม่มาทดแทนเพื่อรักษาระดับการบริโภคอาหารให้คงไว้ นอกจากนั้นยังจะต้องใช้พื้นที่เพิ่มอีกปีละ 5 ล้านเฮกแตร์ เพื่อเลี้ยงดูประชากรของโลกที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยที่ยังไม่ได้คิดถึงประเด็นที่จะต้องลดอัตราการขาดสารอาหาร พื้นที่การเกษตรเหล่านี้ส่วนใหญ่จะได้มาจากการเอาพื้นที่มาจากป่า¹⁸

โดยสรุป กลุ่มนี้ได้ตั้งประเด็นคำถามที่สำคัญคือ : “สังคมมนุษย์ต้องการให้คน 10 ถึง 15 พันล้านคนอยู่อย่างยากจนและเป็นโรคขาดอาหาร ในขณะที่หนึ่งถึงสองพันคนอาศัยอยู่ในสภาพที่มีทรัพยากรเหลือเฟือ และมีคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ดีเช่นนั้นหรือ?”¹⁹ คณะวิจัยดังกล่าวได้อธิบายต่อไปว่า คนประมาณหนึ่งถึงสองพันล้านจะสามารถมีระดับการบริโภคโดยประมาณเท่ากับมาตรฐานต่อหัวของยุโรปในปัจจุบัน พร้อมกับได้ตั้งข้อสังเกตว่า “การปรับปริมาณการบริโภคให้สูงขึ้นของประชากรจากหนึ่งมาเป็นสองพันล้านคนจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างรุนแรง แต่ถ้าหากประชากรจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็น 12 พันล้านหรือมากกว่านั้น จะยังทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง พร้อมกับหายนะของปัญหาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม”²⁰ แต่ประเด็นที่กลุ่มนี้ยังมีได้กล่าวนำเสนออีกคือ ถ้าหากโลกจะมีประชากร

เพิ่มขึ้นเป็น 10 ถึง 15 พันล้านคน จะไม่มีพื้นที่เพียงพอสำหรับสัตว์และพืชชนิดอื่นๆ ที่จะมีชีวิตอยู่ได้ ถ้าหากพืชและสัตว์เหล่านั้นไม่มีประโยชน์ต่อมนุษย์โดยตรง

อาจจะกล่าวได้ว่า การคำนวณในลักษณะดังกล่าว อย่างดีที่สุดก็เป็นเพียงการประมาณการในเบื้องต้น ที่อยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานที่สามารถโต้แย้งได้ มีการใช้ข้อมูลที่มีลักษณะกระจัดกระจายและมักจะเชื่อถือไม่ค่อยได้ อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการถกเถียงประเด็นของความยั่งยืนที่เป็นจริง งานศึกษาเหล่านี้ได้นำเอาภาพที่เป็นไปได้ที่ชัดเจนเข้ามาพิจารณาประกอบ ซึ่งปกติมักจะถูกมองข้ามไป ทั้งที่ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวไม่อาจจะมองข้ามไปได้ ในโลกที่ได้ใช้สิ่งแวดล้อมไปจนหมดแล้ว ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการผลิต บริโภค ขนาดของประชากร และความเท่าเทียมกันของรายได้ ซึ่งเป็นการบังคับเราให้ต้องมองภาพทั้งหมดแบบเป็นองค์รวมในประเด็นหลักเหล่านี้ ซึ่งจะทำให้ปรากฏผลออกมาอย่างชัดเจนว่า ถ้าหากผลผลิตตามธรรมชาติของโลกที่ยั่งยืนจะมีความเป็นไปได้ ก็ต่อเมื่อมีการแบ่งปันอย่างเท่าเทียมกันในหมู่ประชากรของโลกที่มีอยู่ในขณะนี้ ซึ่งก็จะทำให้ความจำเป็นของทุกๆ คนสามารถได้รับการตอบสนอง แต่ขณะเดียวกันก็มีความชัดเจนเช่นกันว่า ไม่มีทางเป็นไปได้จากลักษณะจำกัดทางกายภาพ ถึงแม้จะมีข้อสมมติที่มองโลกในแง่ดีสักเพียงใด ที่รวมเอาศักยภาพของเทคโนโลยีใหม่มาพิจารณาประกอบด้วยแล้ว และจะช่วยให้ทั้งโลกสามารถบริโภคเท่ากับระดับของประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป และญี่ปุ่น ในปัจจุบัน นอกจากนี้ทุกๆ ครั้งที่ประชากรของโลกเพิ่มขึ้นเท่าตัว ความสามารถที่จะยอมให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้นได้จะต้องถูกลดลงครึ่งหนึ่ง

ถ้าหากจะถือเอาผลวิเคราะห์จากการศึกษาที่กล่าวมาแล้วเป็นประเด็นที่จะต้องให้ความสำคัญ เราจะมีทางเลือกที่เป็นจริงน้อยมาก นอกจากจะต้องจัดลำดับความสำคัญในระดับสูงให้แก่ความพยายามที่จะยุติการบริโภคมากเกินไป การขยายตัวของประชากร และความไม่เท่าเทียมกัน เพราะประเด็นทั้งหมดมีความเกี่ยวพันกันอย่างลึกซึ้ง และคงไม่มีใครไม่ว่ายากดึ่มจน ต้องการเห็นผลที่อาจจะเกิดตามมาที่พวกเราจะต้องเป็นผู้แบกรับภาระ ถ้าหากเราไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายแต่ละข้อภายในอนาคตอันใกล้ เป็นความจำเป็นสูงสุดที่เราจะต้องพัฒนาระบบบัญชีของการใช้ทรัพยากรที่มีคุณภาพดี โดยจะต้องนำความคิดจากการศึกษาข้างบนนี้มาพิจารณาประกอบ เพื่อทำให้เรามีเครื่องมือที่ดีพอที่จะช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้า ในทิศทางที่จะทำให้ชีวิตของเรามีคุณภาพพร้อมไปกับคุณภาพของโลก โดยครัวเรือนแต่ละครัวเรือนในห้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นและในประเทศแต่ละประเทศ จะต้องลงมือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว และที่สำคัญพอกันก็คือ เราจะต้องหลุดพ้นจากความเชื่อผิดๆ ที่ว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานของความก้าวหน้าของมนุษยชาติ

3 ภาพลวง ของการเติบโต

ในการพิจารณาความยากจน การเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ใช่ทางเลือก
หนึ่ง แต่เป็นเรื่องที่จำเป็นต้องทำให้เกิด

-มาฮ์บุบ อุล ฮัค
อดีตรองประธานธนาคารโลก¹

การเติบโตทางเศรษฐกิจช่วยให้เงื่อนไขการรักษาสิ่งแวดล้อมสามารถ
บรรลุผลได้เป็นอย่างดี

-หอการค้านานาชาติ²

บางทีอาจจะไม่มีความคิดอันใดที่จะมีรากลึกในวัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่เท่ากับความเชื่อที่ว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้ความจำเป็นที่สำคัญของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง รวมทั้งการบรรเทาปัญหาความยากจนและการรักษาสภาพแวดล้อม ใครก็ตามที่กล่าวว่าจะต้องจำกัดการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยเหตุผลของขอบเขตจำกัดในการทำลายสิ่งแวดล้อมจะต้องเสี่ยงที่จะถูกปฏิเสธตั้งแต่ต้น ในฐานะที่เป็นนักวิพากษ์ต่อต้านความจนที่มองโลกในแง่ลบ ดังนั้นนักสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปจึงมักจะใช้คำพูดว่า “การเติบโตในรูปแบบที่ต่างออกไป” ทั้งที่ในความเป็นจริงเกือบไม่มีหลักฐานใดๆ ที่จะระบุได้ว่าเป็นแบบอะไร

นักเศรษฐศาสตร์ผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลคนหนึ่งคือ ยาน ทินเบอร์เกน และเพื่อนร่วมงานที่มีชื่อเสียงของเขาคือ โรฟี อิวติง ได้ชี้ให้เห็นว่ามีพื้นฐานเบื้องต้นเพียงสองทางที่เศรษฐกิจจะเติบโตในรูปแบบวิวิธคติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน วิธีหนึ่งคือการเพิ่มจำนวนการจ้างงาน อีกวิธีหนึ่งคือการเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน - นั่นก็คือการเพิ่มมูลค่าผลผลิตต่อคนงานแต่ละคน (ของผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว) จากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา การเพิ่มผลิตภาพของแรงงานเป็นสาเหตุสำคัญของการเติบโต ประมาณร้อยละ 70 ของการเติบโตของผลิตภาพดังกล่าว ร้อยละ 30 เป็นผลสืบเนื่องมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้น้ำมัน(ภาคเศรษฐกิจส่วนนี้มีปริมาณเป็นร้อยละ 30 ของภาคเศรษฐกิจทั้งหมด) เคมีภัณฑ์ที่เกี่ยวกับน้ำมัน อุตสาหกรรมโลหะการ การเกษตรที่ใช้สารเคมีในปริมาณที่สูง สารานุปลูก เช่น การสร้างถนน การขนส่ง และเหมืองแร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมที่ทำให้ต้นทุนธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดของเสียที่เป็นพิษในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง และการบริโภคแหล่งสำรองพลังงานที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกในสัดส่วนที่สำคัญ³

นอกจากนี้ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะต่อสิ่งแวดล้อมอย่างหนักที่สุด ก็จะเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมแห่งชาติ (GNP)⁴ ได้ดีที่สุดตัวอย่างเช่น การขับรถไฟเป็นระยะทาง 1 ไมล์ ถือว่าทำให้ GNP เพิ่มขึ้นมากกว่าการขี่จักรยาน 1 ไมล์ การเปิดเครื่องปรับอากาศทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมแห่งชาติเพิ่มมากขึ้นกว่าการเปิดหน้าต่าง การบริโภคอาหารสำเร็จรูปที่มีการบรรจุหีบห่ออย่างดีทำให้ GNP เพิ่มขึ้นมากกว่าการบริโภคอาหารตามธรรมชาติที่ซื้อคราวละเป็นจำนวนมากจากการบรรจุลังที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เราอาจจะกล่าวได้ว่า GNP มีความหมายทางเทคนิคในฐานะเครื่องวัดอัตราการไหลเวียนของเงินผ่านระบบเศรษฐกิจ หรืออาจจะอธิบายได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดอัตราที่เปลี่ยนทรัพยากรให้กลายเป็นขยะ

เราอาจจะใช้ความพยายามเป็นอย่างมากโดยที่อาจจะมีความหมายที่ไม่เป็นจริงที่จะทำให้นโยบาย GNP เติบโตไปโดยไม่มีขีดจำกัด โดยไม่มีการผลิตขยะเพิ่ม ถ้าเช่นนั้นทำไมจึงไม่เน้นไปที่การหยุดยั้งความยากจน เพิ่มคุณภาพให้แก่ชีวิตของเรา และรักษาสสมดุลของโลก? เป้าหมายเหล่านี้เป็นเป้าหมายที่สามารถทำให้เป็นจริงได้ ถ้าหากเราจะสามารถปลดปล่อยตัวของเราเองจากภาพลวงที่ว่า การเติบโตเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ชีวิตของพวกเราดีขึ้น

นักเศรษฐศาสตร์ภาพหลอน

ในปี 1954 อาร์ เอ บัตเลอร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของประเทศอังกฤษ ได้

กล่าวสุนทรพจน์ในการสมมนาของพรรคอนุรักษนิยม โดยได้ชี้ให้เห็นว่าถ้าเศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 3 ต่อปี จะทำให้รายได้ประชาชาติขยายตัวเป็นสองเท่าในปี 1980 ซึ่งจะทำให้ชายหญิงทุกคนรวยกว่าเดิมสองเท่าตัวของคนรุ่นพ่อของเขาในอายุที่เท่ากัน สุนทรพจน์ดังกล่าวได้กลายมาเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตคนอังกฤษ ก่อนหน้านั้นเป้าหมายของชาติได้ถูกกำหนดโดยมีเป้าหมายทางกายภาพที่ชัดเจน เป็นต้นว่าจะสร้างบ้าน 300,000 หลังต่อปี หรือทำให้เกิดมีบริการสุขภาพในระดับชาติ แต่หลังจากนั้นเป้าหมายของชาติได้กลายเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจ การโต้เถียงกันทางอุดมการณ์ระหว่างขวากับซ้ายที่มักจะเป็นประเด็นว่า ขนาดของชนมพายที่มีจำกัดจะเอามาแบ่งกันอย่างไรนั้นถูกเพิกเฉย ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร แต่กลับพุ่งความสนใจไปที่ทำอย่างไรถึงจะทำให้ขนาดของชนมพายใหญ่ขึ้น

ในปี 1989 นักเศรษฐศาสตร์ชาวไอริช ริชาร์ด เดอร์เวท ได้พยายามหาหลักฐานจากประโยชน์ที่ได้รับจากการเพิ่มรายได้ต่อหัวในอังกฤษสองเท่าตัว จากข้อเขียนของเขาเองเขากล่าวว่า

ปัญหาเริ่มเกิดขึ้นเมื่อข้าพเจ้าพยายามที่จะระบุว่ามันมี (ผลประโยชน์) อะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเริ่มปรากฏชัดว่าดัชนีทางสังคมทุก ๆ ตัวเลวลงในช่วงหนึ่งในสามของศตวรรษภายใต้ระยะเวลาของการศึกษาวิจัย ซึ่งได้พบว่าอัตราการป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น อาชญากรรมได้เพิ่มขึ้น 8 เท่าตัว การว่างงานเพิ่มขึ้น และการแต่งงานที่เพิ่มมากขึ้นมักจะจบลงด้วยการหย่าร้าง ข้าพเจ้าจึงพยายามอย่างยิ่งที่จะมองหาส่วนดีที่เพิ่มขึ้น เพื่อจะหักกลบลบกับส่วนที่เลวลง ซึ่งโดยเกือบทั้งหมดอาจจะโทษได้ว่าเป็นผลเสียจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในที่สุด ข้าพเจ้าจึงเลิกล้มความตั้งใจที่จะค้นหาส่วนที่ดี น้ำหนักของประจักษ์การณ์มีมากมาย ความพยายามที่จะทำให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยไม่มีการตั้งคำถาม เป็นสาเหตุของความหายนะทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างแน่นอน ทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้เพิ่มขึ้นจากกระบวนการขยายตัวดังกล่าวสร้างขึ้น ส่วนใหญ่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อให้ระบบดำเนินต่อไปในลักษณะที่ไม่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ความมั่งคั่งอย่างใหม่ถูกนำมาใช้ในการผลิตเพียงแค่แผ่นกระดาษหนาที่พับได้ ขวดที่นำมาใช้ใหม่ไม่ได้ และวงแหวนที่ตั้งผาออกจากกระป๋องเครื่องดื่มได้มีการสร้างสนามบิน เรือบรรทุกน้ำมันขนาดยักษ์ รถบรรทุกขนาด

ใหญ่ ทางด่วนพิเศษ สะพานรถข้าม และที่จอดรถที่มีหลายชั้น นอกจากนั้นยังช่วยให้ธนาคาร บริษัทประกันภัย นายหน้าค้าหุ้น เจ้าหน้าที่เก็บภาษีอากร และภาคธุรกิจบัญชีขยายตัวจากการจ้างคนงาน 493,000 คน มาเป็น 2,475,000 คน ภายใน 30 ปี ช่วยให้มีเงินสำหรับจ้างคนกว่า 3 ล้านคน เป็น "กองหนุนสำรองใช้งาน" เกือบจะไม่มียะไรเหลือที่จะกล่าวได้ว่าเป็นความสำเร็จในทางบวก เมื่อนำประเด็นเหล่านี้มารวมพิจารณาด้วย⁵

เราอาจจะใช้วิธีการทดสอบอย่างเดียวกันในกรณีที่ผลผลิตของโลกเพิ่มขึ้นห้าเท่าตัวตั้งแต่ปี 1950 ผู้ที่สนับสนุนการเติบโตได้เน้นอย่างต่อเนื่องว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นกุญแจที่ให้ความยากจนหมดไป ทำให้จำนวนประชากรคงที่ สามารถป้องกันสภาวะแวดล้อม และก่อให้เกิดความกลมกลืนทางสังคม แต่ในช่วงเวลาเดียวกัน ผู้คนที่มีชีวิตอยู่ภายใต้ความยากจนที่สมบูรณ์ ได้มีการขยายตัวเพิ่มตามสัดส่วนของการเพิ่มประชากรคือต่างก็เพิ่มเป็นสองเท่าตัวเช่นกัน สัดส่วนของรายได้ของโลกที่ตกไปอยู่ในมือของผู้ที่มีฐานะดีร้อยละ 20 เพิ่มขึ้นเท่าตัว ขณะที่ส่วนที่เหลืออยู่ในมือของผู้ที่ยากจนที่สุดร้อยละ 20 ก็เพิ่มขึ้นเท่าตัวเช่นกัน โดยที่ดัชนีที่ชี้ถึงการล่มสลายของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกือบทุกพื้นที่ ถึงแม้ว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่จำเป็นที่จะเป็นตัวการในการสร้างปัญหาเหล่านี้ แต่ที่แน่นอนที่สุดก็คือมันไม่ได้ช่วยให้มีการแก้ปัญหาเหล่านั้นเลย

ความจำกัดของการขยายตัว

คงจะมีคนเป็นจำนวนน้อยที่จะปฏิเสธข้อเท็จจริงที่ว่า ได้มีความก้าวหน้าของมนุษยชาติ และผลดีที่เกิดขึ้นมาในช่วงหลายศตวรรษที่ผ่านมา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งมีผลทำให้ผลิตภาพเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดความสมบูรณ์พูนสุขแก่มนุษยชาติเพิ่มขึ้นจริง แต่ขณะเดียวกันการวิเคราะห์ในบทนี้ได้ทำความเข้าใจความกระจำเพิ่มขึ้นว่า การตั้งข้อสมมติฐานว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจตามที่ได้ให้คำจำกัดความเอาไว้แล้ว ตลอดจนวิธีการวัด จะไม่ก่อให้เกิดสวัสดิการของมนุษยชาติเพิ่มขึ้นโดยอัตโนมัติ อย่างที่นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ เช่น พอล ฮิตินส์ ได้ชี้ให้เห็นความเป็นไปได้ที่จะสรุปว่าการขยายตัวในบางลักษณะจะมีผลดีก็ต่อเมื่อ

- สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการขยายตัวเกิดขึ้นโดยการผลิตสินค้าและบริการที่

มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ในตัวของมันเอง

- สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าสินค้าและบริการเหล่านี้ได้มีการกระจายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วทั้งสังคมและ
- สามารถพิสูจน์ได้ว่าผลดีที่ได้รับมีมากกว่าผลเสีย อันเนื่องมาจากการเติบโตที่มีต่อส่วนอื่นๆ ของสังคม⁶

การวัด GNP ตามแบบที่ทำงานอยู่ในปัจจุบันโดยไม่ได้มีการจำแนกเช่นนั้น แท้ที่จริงสัดส่วนที่สำคัญที่ปรากฏในตัวเลขของการขยายตัวของ GNP เป็นผลมาจาก

- เป็นการย้ายกิจกรรมจากเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนที่มีได้มีการคิดเป็นตัวเงินมาก่อนมาเป็นเศรษฐกิจที่วัดด้วยเงิน - โดยมีผลกระทบที่ตามมาก็คือทุนทางสังคมลดลง
- การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติโดยรวม - เป็นต้นว่าการลดลงของพื้นที่ป่า แหล่งประมง น้ำมันและแหล่งแร่สำรอง - อย่างรวดเร็วเกินกว่าที่จะทำให้ทรัพยากรเหล่านี้ฟื้นตัวได้
- มีการนับว่าเป็นรายได้ทั้งๆ ที่เป็นต้นทุนของเราในการป้องกันตัวเองอันเกิดจากผลกระทบในทางลบของการเติบโต เป็นต้นว่า การทิ้งของเสีย การทำความสะอาดบริเวณที่ทิ้งสารพิษหรือเกิดปัญหาน้ำมันรั่วไหล การให้บริการดูแลสุขภาพแก่ผู้ที่ป่วยอันมีสาเหตุจากปัญหาสิ่งแวดล้อม การก่อสร้างซ่อมแซมภายหลังน้ำท่วมอันเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การทำลายป่า และการใช้จ่ายเงินเพื่อควบคุมมลภาวะ เป็นต้น

การทำบัญชีทางการเงินที่ได้มาตรฐาน จะต้องมีการหักค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการเสื่อมค่าของสินทรัพย์ประเภททุนออกจากรายได้ ระบบบัญชีทางเศรษฐกิจที่ใช้ในการวัดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ไม่มีการปรับด้วยค่าเสื่อมของทุนทางสังคมและทุนตามธรรมชาติตามแบบของระบบบัญชีมาตรฐานที่ได้กล่าวมาแล้ว ในความเป็นจริง การทำบัญชีทางเศรษฐกิจได้นับรวมต้นทุนในการขยายตัวทางเศรษฐกิจเข้ามาเป็นผลได้ทางเศรษฐกิจด้วย ทั้งๆ ที่เห็นได้ว่าเป็นการลดความกินดีอยู่ดีของเราแทนที่จะเป็นการเพิ่มผลที่ตามมาในหลายกรณีจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเชื่อถือหรือใช้วัดอะไรไม่ได้ ตัวอย่างเช่น ต้นทุนในการทำความสะอาดอันเกิดจากเรือบรรทุกน้ำมัน เอกซอน วาลเดซ ทำให้เกิดน้ำมันแพร่กระจายบริเวณชายฝั่งทะเลของมลรัฐอลาสกา และต้นทุนในการซ่อมแซมความเสียหายอันเกิดจากกลุ่มก่อการร้ายลอบวางระเบิดศูนย์การค้าโลกที่นครนิวยอร์ก

ในทั้งสองกรณี จะมีการนับว่าเป็นการเพิ่มผลผลิตสุทธิในทางเศรษฐศาสตร์ ด้วยตรรกะที่บิดเบือนเช่นนี้ ความหายหน้าที่ควรจะเป็นความสูญเสียแก่นมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม ในหลายกรณีอาจจะถูกนับรวมว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับเศรษฐกิจ

ในหนังสือที่ชื่อว่า เพื่อสิ่งที่ดีร่วมกัน (For the Common Good) โดย เฮอแมน ดาลี และ จอห์น คอบบ์ (จูเนียร์) ได้มีการคำนวณบัญชีรายได้ประชาชาติขึ้นมาใหม่สำหรับสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี 1960 ถึง 1986 มีการนับเฉพาะการเพิ่มขึ้นของผลผลิตที่ช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนดีขึ้น ปรับด้วยการลดลงของทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ผลที่ได้ออกมาคือดัชนีวัดความสมบูรณ์พูนสุขทางเศรษฐกิจอย่างใหม่แทนผลิตภัณฑ์มวลรวม ดัชนีที่คำนวณโดยบุคคลทั้งสองพบว่า โดยเฉลี่ยสวัสดิการต่อปัจเจกชนของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้บรรลุจุดสูงสุดในปี 1969 หลังจากนั้นก็จะเริ่มทรงตัวอยู่ในระดับเดิม และเริ่มลดลงระหว่างต้นและกลางทศวรรษ 1980 แต่ถ้าหากจะดูตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจระหว่างปี 1969 ถึง 1986 GNP ต่อหัวของประชากรอเมริกันได้เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 35 ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของการบริโภคเชื้อเพลิงจากซากสัตว์โบราณเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 17 ผลที่เกิดขึ้นจริงของการขยายตัวดังกล่าวก็คือ พวกเราทุกคนต้องทำงานหนักกว่าเดิม เพื่อพยายามที่จะรักษาระดับคุณภาพของชีวิตที่กำลังลดต่ำลงอยู่ตลอดเวลา⁷

แท้ที่จริงแล้ว ส่วนที่มีความสำคัญต่อความกินดีอยู่ดีของพวกเรา เกิดจากการที่โรคภัยทางเศรษฐกิจนั้นมีการแบ่งสรรกันอย่างไรมากกว่ามีขนาดเท่าใด การศึกษาโดยโครงการพัฒนาของสหประชาชาติ (UNDP) ได้แสดงให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องให้เศรษฐกิจมีผลผลิตในระดับสูง เพื่อที่ประเทศจะสามารถสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของประชาชนได้ แท้ที่จริงบางประเทศที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางอาจจะสามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ดีกว่าประเทศที่มีระดับ GNP สูงกว่ามาก อัตราการรู้หนังสือในประเทศซาอุดีอาระเบีย ต่ำกว่าของประเทศศรีลังกา ทั้งๆ ที่รายได้ต่อหัวของประเทศแรกสูงกว่าประเทศหลังถึง 15 เท่า อัตราการเสียชีวิตของเด็กในประเทศบราซิลสูงกว่าในประเทศจาไมกา ถึง 4 เท่า ถึงแม้รายได้ต่อหัวจะสูงกว่าเท่าตัว⁸

จริงอยู่ที่ผลผลิตขั้นต่ำในระดับหนึ่งนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสนองความต้องการพื้นฐาน และระดับที่ต้องการนี้คงจะต้องสูงกว่าผลผลิตที่ประเทศที่ยากจนที่สุดในโลกได้รับอยู่ในขณะนี้มาก คำถามก็คือเป็นความจริงหรือไม่ที่ความสามารถในการสนองความต้องการพื้นฐานขึ้นอยู่กับว่าผลผลิตจะถูกแบ่งอย่างไร มากกว่าระดับรายได้จะต้องสูงเพียงใด ถ้าหากลำดับความสำคัญในการจัดสรรผลผลิตนั้นอยู่ที่การทำให้ทุกคนได้รับสารอาหารที่ดี มีที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า น้ำสะอาด การดูแลสุขภาพ การคมนาคมเบื้องต้น

และการศึกษาตลอดจนสิ่งจำเป็นอื่นๆ ของการมีชีวิตที่ดี ถ้าเพียงเท่านั้น เกือบทุกประเทศจะมีขีดความสามารถที่จะทำให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งก็จะช่วยลดปัญหาการขาดแคลนได้ถึงแม้ว่าจะมีการผลิตอยู่ในระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ในหลายกรณีสามารถทำให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุได้ด้วยความพยายามในการจัดสรรทรัพยากรเสียใหม่ นอกเหนือไปจากที่เคยนำไปใช้เพื่อการทหารเท่านั้น

การมีน้ำที่สะอาดและสุขอนามัยที่ถูกต้องนั้นอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้มีชีวิตที่ดีและยืนยาว ประสบการณ์จากบางแห่ง เช่น กรณีของรัฐเคราลา ประเทศอินเดีย ได้พิสูจน์ว่าความจำเป็นดังกล่าวสามารถจัดหาให้ได้ ถึงแม้ระดับรายได้จะไม่มาก ในทางตรงกันข้าม ประเทศที่มีระดับรายได้สูงกลับมีประสบการณ์ที่มีผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งโรคมะเร็งทางเดินหายใจ ความเครียด โรคหัวใจและการพิการแต่กำเนิด รวมทั้งการลดลงของจำนวนเชื้อผสมพันธุ์เพศชาย ความป่วยไข้ต่างๆ เหล่านี้เพิ่มมากขึ้น ได้มีหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มมากขึ้นว่า สาเหตุของโรคเหล่านี้เป็นผลพลอยเสียที่เกิดจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ กล่าวคือการเพิ่มขึ้นของมลภาวะในน้ำและอากาศ การใช้สารเคมีในอาหารและยาฆ่าแมลงตกค้างในอาหาร ระดับเสียงดังมากขึ้น และการได้รับรังสีจากแม่เหล็กไฟฟ้าเพิ่มขึ้น⁹

ผู้ที่อาศัยอยู่ตามชนเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องใช้รถยนต์เพื่อการเดินทางมากขึ้น และการใช้โทรทัศน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจอันเป็นผลจากการเติบโตของเศรษฐกิจ ผลที่เกิดขึ้นก็คือเป็นการลดการพบปะสังสรรค์ระหว่างมนุษย์ตามปกติ ซึ่งเคยเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวันของผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรืออยู่ในเมือง เมื่อผู้คนอาจจะพบกันตามริมทางเท้า มีการจัดให้มีกิจกรรมบันเทิงในครอบครัวและชุมชน มีการนั่งพูดคุยกันตามร้านกาแฟและร้านกาแฟในท้องถิ่น

การที่เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วในประเทศที่มีรายได้ต่ำ ทำให้มีการสร้างสนามบิน สถานีโทรทัศน์ ทางด่วน ห้างสรรพสินค้าปรับอากาศ ซึ่งมีเครื่องไฟฟ้าที่สลับซับซ้อนและสินค้าแฟชั่นที่มีชื่อสำหรับผู้ที่มีโอกาสดีจำนวนน้อย ทั้งหมดนี้ไม่ช่วยให้คุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ดีขึ้น การขยายตัวในลักษณะดังกล่าวจำเป็นจะต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก เพื่อที่จะได้เงินตราต่างประเทศ เพื่อจะได้สามารถซื้อสารเคมีของที่บรรดาผู้มั่งคั่งปรารถนา เป็นผลให้ที่ดินของคนจนถูกยึดไปเพื่อใช้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ชาวไร่ชาวนาที่เคยทำการเกษตรอยู่เดิมต้องพบกับสภาพความจริงที่ห้องมีชีวิตอยู่ไปวันต่อวันในแหล่งสลัมในเมือง ด้วยค่าแรงที่ไม่พอกับการดำรงชีพที่จ่ายโดยโรงงานที่ผลิตเพื่อการส่งออก ครอบครัวแตกแยก ความสัมพันธ์ในสังคมตึงเครียด กิ๊บบางจุดแตกหัก ความรุนแรงแผ่ขยายไปทั่ว ผู้ที่สนับสนุนการขยายตัวทาง

เศรษฐกิจก็จะต้องการเงินตราต่างประเทศ เพื่อซื้อหาอาวุธมาป้องกันตัวเองจากบรรดาผู้ที่ถูกกีดกันออกจากกระแสการพัฒนา

การเติบโตและคนจน

ถ้าจะมีใครพูดถึงความจำเป็นที่จะต้องหยุดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เขาผู้นั้นจะกลายเป็นเป้าหมายที่ถูกต่อต้าน โดยถูกกล่าวหาว่าต้องการปล่อยให้คนจนไม่มีโอกาสที่ดีกว่าในชีวิต ที่น่าประหลาดใจก็คือ คำอธิบายที่ว่าความกินดีอยู่ดีของคนจนขึ้นอยู่กับ การเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น ส่วนใหญ่มาจากนักพัฒนามืออาชีพ นักเศรษฐศาสตร์ นักการเงิน ผู้บริหารของบริษัท และคนอื่นๆที่ไม่เคยมีปัญหาในการจัดหาอาหารมาตั้งรอกที่โต๊ะ เมื่อคนจนมีโอกาสดูแลตัวเอง คนจนมักจะกล่าวถึงการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การมีน้ำเพื่อการเพาะปลูก เพื่อจะทำให้พวกเขาได้มีชีวิตอยู่ได้ พวกเขาต้องการจะมีงานที่จ่ายค่าแรงพอที่จะทำให้มีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ลำเค็ญจนเกินไปนัก เขาต้องการการดูแลสุขภาพและการศึกษาสำหรับลูกหลาน และในโลกที่ทุกสิ่งทุกอย่างได้มาด้วยเงิน พวกเขาอาจจะบอกว่า “พวกเราต้องการเงิน” แต่จะไม่มีใครพูดหรือถ้ามีก็คงจะน้อยมากว่า “เราจะต้องมีการเติบโตทางเศรษฐกิจ”

พวกเขามีเหตุผลที่จะกล่าวเช่นนั้น ทั้งนี้อย่างค่อนข้างจะเป็นปกติวิสัย ความขาดแคลนของคนจนมักจะเกิดขึ้นในช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว และความขาดแคลนดังกล่าวจะลดลงเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย เหตุผลนั้นง่ายมากเนื่องจากนโยบายที่สนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจมักจะเป็นการโอนรายได้และทรัพย์สินไปสู่ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยผู้ที่ต้องรับภาระก็คือผู้ที่มิเฉพาะแรงงานที่ใช้สำหรับหาเลี้ยงชีพ ถึงแม้ว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยตัวของมันเองจะไม่ได้เป็นสาเหตุของความยากจน แต่นโยบายที่นำมาใช้เพื่อให้เกิดการเติบโตมักจะเป็นสาเหตุสำคัญ¹⁰ ขอให้พิจารณาผลกระทบจากนโยบายเหล่านี้ซึ่งมีผลทำให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ

- ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลงในอัตราความเร็วที่เพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้ผู้ที่มิอำนาจทางเศรษฐกิจได้ประโยชน์ทางการเงินเพิ่มขึ้น โดยที่พื้นฐานการดำรงชีวิตของคนอีกจำนวนหนึ่งถูกทำลาย
- มีการเคลื่อนย้ายกิจกรรมจากสังคมเศรษฐกิจ (ที่ไม่ต้องใช้เงิน) มาสู่เศรษฐกิจเงินตรา ทำให้คนงานจะต้องมีชีวิตอยู่ด้วยค่าจ้างมากขึ้น มีผลทำให้ต้องพึ่งพาผู้

เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ผู้ประกอบวิชาชีพบริการ และผู้ที่สามารถกำหนดตำแหน่งงานได้

- มีการเปลี่ยนมือของการควบคุมพื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่ป่า และแหล่งประมงจากกลุ่มที่เคยประกอบอาชีพเพื่อการยังชีพไปสู่เจ้าของทรัพย์สินที่มีการลงทุนเพื่อผลกำไร อันมีผลทำให้สามารถวัดผลผลิตทางเศรษฐกิจได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีการจัดสรรความเป็นเจ้าของของทรัพย์สินเหล่านี้ไปสู่ชนชั้นที่เป็นเจ้าของทุน มีผลทำให้จำนวนแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำมีเพิ่มมากขึ้น เพิ่มแรงกดดันที่จะทำให้ค่าจ้างแรงงานลดลง

เป็นเวลาหลายศตวรรษมาแล้ว ที่คนพื้นเมืองเผ่า อีโกโรท ("คนภูเขา") ของจังหวัดเบนเกท ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการทำเหมืองทองขนาดเล็ก "เหมืองสายแร่" โดยการติดตามชุดเงินจากสายแร่ทองคำที่ค้นพบบนพื้นที่ของบรรพบุรุษคนเหล่านี้ วิธีการชุดจะเป็นถ้าหลุมเล็กๆ เข้าไปในภูเขา ผู้หญิงและเด็กใช้ฆ้อนทุบก้อนหินที่มีทองเจือปนอยู่ให้แยกตัวออกเป็นก้อนทองคำขนาดเล็กเท่าเมล็ดข้าวโพด¹¹ ที่ดินของคนเหล่านี้ปัจจุบันตกเป็นของเหมืองเปิดขนาดใหญ่ ดำเนินการโดยบริษัทเบนเกท ซึ่งมีหุ้นส่วนใหญ่สามฝ่าย คือคนฟิลิปปินส์ มั่งคั่ง รัฐบาลฟิลิปปินส์ และนักลงทุนชาวอเมริกัน ทำการผลิตทองคำเพื่อส่งออก รถยกดินขนาดใหญ่หลายสิบคัน แท่นยกน้ำหนัก และรถบรรทุกอีกเป็นจำนวนมากตัดภูเขาออกเป็นช่องขนาดใหญ่ โคนดินไม้จำนวนมากจนเป็นพื้นที่เตียน ทำลายหน้าดินจนย่อยยับแล้วตักเอาหินบนดินที่ไม่ใช้แล้วทิ้งลงไปที่บ่อในท้องน้ำ คนในท้องถิ่นได้เล่าให้ผู้มาเยือนได้รับทราบว่าภายหลังจากแหล่งน้ำของตนถูกทำลาย พวกเขา也不能จะปลูกข้าวและกล้วยได้อีกต่อไป และต้องเดินทางไปอีกฟากหนึ่งของภูเขาเพื่อเอาน้ำมาใช้อาบละต็มกัน แม้แต่พื้นที่ที่เป็นแหล่งแร่ของพวกเขาก็อาจจะถูกยึดเอาไป สิทธิของพวกเขาที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษไม่ได้รับการเหลียวแล¹²

แทนการใช้น้ำเพื่อแยกทองออกจากหินเหมือนอย่างที่ทำกันอีโกโรท กระทำกันวิธีทำแร่ใช้สารเคมีที่มีพิษ รวมทั้งสารประกอบของยาเบื่อ (ไซยาไนด์) แล้วก็ฉีดล้างลงมาในแม่น้ำ ทำให้น้ำในแม่น้ำเป็นพิษ วัควายที่ตม่น้ำถึงแก่ความตาย บริเวณท้ายน้ำ ชาวนาที่ประสบปัญหานี้ในจังหวัดพันกาลินัน ได้สูญเสียรายได้ประมาณปีละ 250 ล้านเปโซ เมื่อสายน้ำจากเหมืองไหลเข้าไปในพื้นที่ชลประทาน ทำให้ผลผลิตลดลงเป็นอันมาก มีผลทำให้ต้องอพยพของประชากรออกไปจากพื้นที่ ส่วนบริเวณที่ไกลออกไปทางประมงในบริเวณปากอ่าวได้รายงานไว้ ปริมาณการจับปลาลดลงอย่างมาก เมื่อน้ำทางแร่ไหลลงมากลุมปะการัง สิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้เป็นผลดีต่อการเติบโตของ

บริษัทเบนเกต และบริษัทเหมืองแร่ขนาดใหญ่อื่นๆ ทำให้มีรายได้รวมกำไรสุทธิประมาณปีละ 1.1 พันล้านเปโซ เป็นการถ่ายโอนทรัพยากรจำนวนมหาศาลจากคนจนไปสู่คนรวย¹³ เรื่องราวทำนองนี้มีเป็นจำนวนนับไม่ถ้วนในบริเวณพื้นที่ที่มีการทำเหมืองแร่

คนจนต้องประสบความสูญเสียในลักษณะที่คล้ายกันเมื่อบริษัททำไม้เข้ามาตัดไม้จนพื้นที่ป่าของพวกเขาเหี้ยนเตียน โดยที่มักจะไม่นำเงินถึงสิทธิของประชาชนในท้องถิ่นหญิงชาวนาวยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ห่างไกลที่มีชื่อว่า ซาน เฟอนานโด ในตอนใต้ของฟิลิปปินส์ จังหวัดบูกินอน อธิบายให้ผู้มาเยือนว่า “ถ้าขาดต้นไม้ก็จะมีอาหาร และถ้าไม่มีอาหารก็จะมีชีวิต” ชายชาวผู้หนึ่งเล่าว่า ก่อนที่การตัดไม้จะเข้ามาถึงหมู่บ้านนั้น “เคยมีปลา ข้าวโพด และข้าว เป็นจำนวนมาก” คนเหล่านั้นได้เล่าให้ฟังถึงการที่สายน้ำที่เคยใสสะอาดเปลี่ยนเป็นขุ่นข้นและตื้นเขินในฤดูมรสุม แม่น้ำได้ล้นท่วมตลิ่งและกลืนผืนดินที่เคยอุดมสมบูรณ์และแต่ก่อนไม่เคยถูกน้ำท่วมถึงไปอยู่ใต้สายน้ำด้วย ลำธารที่เคยมีน้ำหล่อเลี้ยงต้นข้าวในฤดูแล้งเหือดแห้งไป โคลนและดินถล่มกลายเป็นเรื่องปกติในฤดูฝนทุกปี กองทัพหนูซึ่งเดิมเคยหาอาหารอยู่ในป่าและถูกควบคุมปริมาณโดยศัตรูตามธรรมชาติ ได้จู่โจมทำลายพืชผลในนาตอนกลางคืน จากชุมชนที่เคยมั่งคั่งได้เปลี่ยนไปเป็นยากจน มีผลทำให้เด็กจำนวนมากกว่า 4 ใน 5 ประสบภาวะทุพโภชนาในระดับต่างๆ¹⁴

ในนามของการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการของบริษัทที่ประกอบธุรกิจ มักได้รับการชดเชยอย่างมากจากรัฐ จากจำนวนทางแร่หนึ่งตัน เหมืองแร่จะมีรายได้ 96.73 เปโซ และบริษัทจะต้องจ่ายภาษีให้รัฐเพียง 0.5 เปโซเท่านั้น¹⁵ ในประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลยอมให้ใช้ที่ดินของรัฐบาลกลางเพื่อการทำแร่ โดยคิดเงินเพียง 12 เหรียญสหรัฐต่อหนึ่งเฮกแตร์หรือน้อยกว่านั้น และที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือ บริษัทเหมืองแร่จะได้รับการลดภาษีร้อยละ 5 ถึง 22 จากรายได้รวมเพื่อเป็น “ค่าเสื่อม” เป็นการตอบแทนให้แก่บริษัทเหล่านี้ หลังจากทำให้ที่ดินของรัฐบาลกลางถูกใช้หมดไปแล้ว ภายหลังหักจากต้นทุนการสำรวจและขุดหาแร่ ในประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลจะให้เงินกู้ เงินอุดหนุน และมาตรการจูงใจเกี่ยวกับภาษีสำหรับบริษัทเหมืองแร่ภายในประเทศที่ทำการสำรวจและพัฒนา¹⁶ ต้นทุนค่าโครงสร้างพื้นฐานในการทำเหมืองแร่และตัดไม้โดยบริษัทของญี่ปุ่นในประเทศฝ่ายได้ส่วนใหญ่ จะได้จากเงินกู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของความช่วยเหลือต่างประเทศของญี่ปุ่น

เมื่อโอกาสการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมลดลงในประเทศที่มีรายได้สูง นักเศรษฐศาสตร์จะหันมาให้ความสนใจแก่ภาคบริการเพื่อจะช่วยสร้างงานขึ้นมาแทนที่ โดยมักไม่มีการตั้งข้อสังเกตว่าการเติบโตของเศรษฐกิจในภาคบริการเป็นผลมาจากการเข้าไปครอบ

ครองเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนและชุมชน ภาคเศรษฐกิจสังคมนี้แต่เดิมเคยเป็นแหล่งงานที่สำคัญ มากกว่าครึ่งหนึ่งของชั่วโมงทำงานทั้งหมดของผู้ที่อยู่ในวัยทำงานที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้หญิงที่ทำงานอยู่ในภาคนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองความต้องการเบื้องต้นของครอบครัว และยังทำหน้าที่ต่างๆ อีกมากมายต่อเพื่อนบ้าน อันจำเป็นต่อการรักษาสภาพของชุมชนที่ดีและเอื้ออาทรต่อกัน เท่าที่ผ่านมานในอดีต เคยมีบางครั้งที่ภาคเศรษฐกิจสังคมจะประกอบด้วยทั้งชายและหญิงที่ช่วยกันทำกิจกรรมในการผลิตและกิจกรรมทางวัฒนธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของทุกคน เป็นต้นว่าอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การดูแลเด็ก การดูแลสุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุ ทำงานบ้าน การศึกษา ความมั่นคงทางด้านกายภาพและการบันเทิง พื้นฐานของเศรษฐกิจสังคมตามธรรมชาติจะมีลักษณะเป็นกิจกรรมในห้องถิ่นไม่มีค่าจ้าง ไม่มีการใช้เงิน และไม่มิตลาด พลังงานที่ได้เกิดจากความรักมากกว่าเงิน

ทันทีที่หน้าที่ในการผลิตและกิจกรรมทางวัฒนธรรม เป็นต้นว่า การเลี้ยงดูเด็ก การดูแลสุขภาพ การเตรียมอาหาร การบันเทิง และความมั่นคงทางกายภาพ ถูกเปลี่ยนจากเศรษฐกิจสังคมให้มาเป็นเศรษฐกิจตลาด สิ่งที่ปรากฏตามมาก็คือผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ซึ่งก็จะนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทั้งที่ในความจริงเกือบจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของบริการที่เราได้รับแต่อย่างใด การปรับเปลี่ยนเช่นว่านี่ก่อให้เกิดอุปสงค์ต่อต้นทุนคงที่ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งก็จะถูกนับว่าเป็นผลผลิตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องของความไม่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจมากกว่า ขอให้ลองพิจารณากรณีที่น่าสนใจในครอบครัวและชุมชนทำงานร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้นในความเป็นจริงที่จะตามมาก็คือไม่มีใครมาตามเก็บภาษี ไม่ต้องมีผู้จัดการ ไม่ต้องมีการออกกฎระเบียบโดยรัฐบาล ไม่ต้องมีนักบัญชี นักกฎหมาย นายหน้าค้าหุ้น นายธนาคาร คนกลาง ผู้บริหารบัญชีโฆษณา ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด นายหน้าลงทุน ผู้ให้บริการขนส่ง ในกรณีที่มีการผลิตที่มีผลผลิตภาพเกิดขึ้นจริง มูลค่าของสินค้าและบริการจำนวนที่เกิดขึ้นจะถูกแบ่งและแลกเปลี่ยนภายในครอบครัวและชุมชนระหว่างบรรดาผู้ที่ผลิตมูลค่าเหล่านั้นอย่างแท้จริง¹⁷ ผลก็คือเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพพุ่งสูงเป็นพิเศษ เพื่อสนองความต้องการที่มีอยู่ในครอบครัวและชุมชน

หลายคนพบว่าต้นทุนคงที่เริ่มจะสูงขึ้นมากในปัจจุบัน มีผลทำให้ถึงแม้จะมีผู้ทำงานที่มีรายได้ในครอบครัวถึงสองคน และทำงานในระยะเวลาที่นานขึ้น ก็ยังมีรายได้ไม่พอเพียงที่จะสนองความต้องการของครอบครัวได้ เมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานทุกอย่างเองในอดีต พ่อแม่ หรือในหลายกรณีแม่เพียงคนเดียวที่มีฐานะยากจน จะมีเวลาพลังงานและกำลังใจเหลือน้อยมากที่จะทำหน้าที่อย่างอื่นนอกเหนือไปจากการเป็นผู้หารายได้

และเป็นได้แต่เพียงผู้ปกครองของเด็กในตอนกลางคืน บ้านสมัยใหม่ในเมืองได้กลายเป็นสถานที่ที่คงไม่มีกิจกรรมอย่างอื่นมากมายนัก นอกจากใช้นอนและดูโทรทัศน์เพียงเล็กน้อย คนจำนวนน้อยลงทุกทีที่จะมีเวลาพอที่จะร่วมกิจกรรมและบริการของชุมชนที่มีอยู่อย่างมากมาย ซึ่งแต่ก่อนทำให้บ้านใกล้เคียงร่วมกันอย่างมีชีวิตชีวา มากกว่าการเป็นเพียงที่อยู่ทางกายภาพเท่านั้น สายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นอันสืบเนื่องมาจากการแบ่งปันและการร่วมมือที่เศรษฐกิจสังคมเคยมีก็ค่อยๆ เลือนหายไป เกิดปัญหาความขาดแคลน ความรู้สึกหดหู่ท้อถอย การหย่าร้าง การตั้งครมภ์ของวัยรุ่น ความรุนแรง พิษสุราเรื้อรัง ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม และการฆ่าตัวตาย ซึ่งเริ่มปรากฏชัดมากขึ้นทั้งในประเทศที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำ¹⁸

ผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้สตรีมีโอกาสมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมมักจะได้รับการยกย่องว่าเป็นชัยชนะอันเกิดจากความเท่าเทียมกันมากขึ้นของสิทธิสตรี แต่แทนที่จะส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนในรูปแบบใหม่ ที่ทำให้ผู้ชายจะต้องมาทำหน้าที่ให้ครอบครัวและชุมชนมากขึ้น และผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงมักจะจบลงที่ผู้หญิงกลับจะต้องเป็นผู้รับภาระมากขึ้น ผลก็คือสร้างความกดดันภายในครอบครัวให้เพิ่มมากขึ้น และทำให้ชุมชนจะต้องพึ่งผู้ปฏิบัติงานอาชีพที่รับเงินเดือนมาทำหน้าที่ซึ่งแต่เดิมเป็นการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนบ้าน เด็กเป็นจำนวนมากเติบโตขึ้นมาจากสถานบริการเลี้ยงดูเด็ก ที่ดำเนินกิจการในลักษณะเป็นธุรกิจ หรือถูกทอดทิ้งเอาไว้ในบ้าน หรือถูกปล่อยไว้ตามท้องถนนโดยไม่มีผู้ใหญ่คอยดูแล สตรีเป็นจำนวนมากซึ่งแต่เดิมออกไปทำงานนอกบ้านในฐานะของการที่มีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น กลับพบว่าได้ถูกผูกติดกับงานที่จ่ายค่าจ้างต่ำและไม่ได้สร้างความภูมิใจให้แต่อย่างใด แต่จำเป็นต้องทำเพราะมีครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู

นักเศรษฐศาสตร์มักจะยินดีกับการขยายตัวของเศรษฐกิจที่มีผลทำให้เกิดชนชั้นผู้ประกอบการวิชาชีพขึ้นมาใหม่ที่มีรายได้สูง เป็นต้นว่า ผู้ทำหน้าที่ในการให้บริการด้านสุขภาพ บริการสังคม และบริการความมั่นคงเป็นต้น ต้นทุนสุทธิที่เกิดขึ้นกับสังคม (โดยเฉพาะคนจนผู้ซึ่งเศรษฐกิจเงินตราให้โอกาสให้แก่พวกเขาเล็กน้อยเกินไป) มิได้มีการกล่าวถึงแต่อย่างใด

การที่คนจนต้องพลัดพรากจากที่ดินที่พวกเขาเคยอาศัยเป็นแหล่งในการหาเลี้ยงชีพนั้น มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาเป็นระยะเวลายาวนาน สิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วนก็คือการเติบโตทางเศรษฐกิจของผู้ที่แข็งแกร่งและความขาดแคลนสำหรับผู้ที่ยากจน นักเศรษฐศาสตร์ได้คำนวณว่า ระหว่างปี 1750 ถึง 1850 รายได้ต่อหัวของคนในอังกฤษ

เพิ่มขึ้นประมาณเท่าตัว แต่คุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศเสื่อมถอยลงตลอดเวลา ก่อนปี 1750 ผู้ที่เดินทางผ่านชนบทในประเทศอังกฤษรายงานถึงความแร้นแค้นที่ได้พบเห็นน้อยมาก เกือบทุกพื้นที่คนทั่วไปจะมีอาหารพอเพียง มีที่อยู่อาศัย มีเครื่องนุ่งห่ม ในขณะที่ในภาพรวมของชนบทค่อนข้างจะมีความมั่งคั่ง การทำการเกษตรดำเนินไปในท้องทุ่ง โดยที่แต่ละครอบครัวจะมีสิทธิทำนาในพื้นที่ขนาดเล็กและกระจายอยู่ทั่วไป ถึงแม้ผู้ที่ไม่มีการมสิทธิในที่ดินก็จะมีพื้นที่ถือครอง โดยการเข้าไปหากินในพื้นที่ของส่วนรวมได้ โดยการนำสัตว์เข้าไปเลี้ยง เข้าไปล่ากระต่ายเป็นอาหาร และเก็บไม้เพื่อใช้เป็นฟืนได้ พวกที่มีความมานะอดสาหะเป็นพิเศษอาจจะรวบรวมเอาพื้นที่เข้าไว้ด้วยกันให้เป็นผืนใหญ่โดยการแลกเปลี่ยนเช่าและซื้อ และอาจจะมีการกันรั้วหรือสร้างกำแพงกันตัวเองออกจากผู้อื่น กระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “ล้อมรั้ว” แต่กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างช้าๆ และต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก¹⁹

ผู้ที่มีผลประโยชน์จากที่ดินได้เร่งกระบวนการดังกล่าว โดยการออกกฎหมายที่ทำให้การ “ล้อมรั้ว” เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการ และเมื่อการล้อมรั้วดำเนินไปคนจนก็ไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากที่ดินที่พวกเขาเคยใช้สำหรับเลี้ยงชีพได้ เมื่อไม่มีทางเลือกในการดำรงชีวิตในรูปแบบอื่น ก็จำเป็นต้องเป็นลูกจ้างทำการเกษตรของชาวนารายใหญ่ ผลก็คือทำให้มีแรงงานโดยรวมเพิ่มมากขึ้น ค่าจ้างแรงงานถูกลง เพิ่มผลกำไรให้ชาวนารายใหญ่ เมื่อมีการเก็บภาษีที่ดินก็เท่ากับเป็นการบังคับให้ชาวนารายย่อยต้องขายที่ดินบางส่วน ผลก็คือทำให้มีการขยายพื้นที่ถือครองของเจ้าที่ดินรายใหญ่ๆ และมีแรงงานหลั่งไหลออกจากชนบทเข้าสู่เมืองตลอดเวลา เป็นแหล่งอุปทานที่สำคัญให้กับโรงงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงและเด็ก ซึ่งมักจะยอมรับสภาพการทำงานในโรงงาน ซึ่งมี “สภาพแวดล้อมไม่แตกต่างไปจากที่คุ่มขังนกโทษ สภาพในโรงงานเหล่านี้ในประเทศอังกฤษในต้นศตวรรษที่ 19 ดูจะเลวร้ายยิ่งไปกว่าการเป็นทาสอยู่ในไร่ของชาวไร่รายทุนขนาดใหญ่ในประเทศอเมริกา”²⁰

ตรงกันข้ามกับประสบการณ์ในช่วงต้นของ “การเติบโตทางเศรษฐกิจ” สภาพความเป็นอยู่ของคนโดยทั่วไปในประเทศอังกฤษดีขึ้นในช่วงตั้งแต่ปี 1914 ในปีที่สองสงครามโลกครั้งที่ 1 เริ่มต้นจนถึงสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 รวมทั้งในปีที่เกิดสงครามด้วย ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ไม่มีการขยายตัวของรายได้ประชาชาติในประเทศอังกฤษเลย เดวิดเวธ ได้อธิบายว่าสงครามสร้างความจำเป็นให้ต้องมีการควบคุมพลังของทุนนิยม รัฐบาลได้เรียกเก็บภาษีในอัตราที่สูงและมีการควบคุมค่าแรงงาน ถึงแม้ว่าค่าจ้างแรงงานจะสามารถเพิ่มได้ต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อ แต่ก็ทำให้คนมีงานทำและมีอาชีพที่มั่นคงเป็นจำนวนเพิ่มขึ้น ผลที่ตามมาก็คือ

อำนาจซื้อจริงของครัวเรือนส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นทุกครั้งทีรัฐบาลยอมให้มีการเพิ่มค่าจ้างแรงงาน ก็มักจะอนุญาตให้ทุกคนได้เพิ่มเป็นจำนวนเท่ากัน ดังนั้นแรงงานที่ไม่มีฝีมือจะได้รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่สูงกว่าแรงงานที่มีฝีมือ ผลที่เกิดขึ้นจึงเป็นการถ่ายโอนรายได้เป็นจำนวนมาจากคนรวยสู่คนจน²¹

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้มีการลดจำนวนชั่วโมงทำงานจาก 54 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เหลือเพียง 46-48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพื่อเป็นการรองรับทหารกองหนุนที่กลับมาจากสงคราม และช่วยลดจำนวนการว่างงานให้น้อยลงในขณะที่ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ส่วนผู้ที่ไม่มีงานทำก็ได้รับการคุ้มครองจากการประกันการมีงานทำแห่งชาติ ที่นำออกมาใช้ในปี 1911 โดยได้นำเงินมาจากภาษีที่เก็บจากผู้ที่มีรายได้สูง ซึ่งเป็นระบบที่ถ่ายโอนรายได้จากผู้เสียภาษีที่มีรายได้สูงไปสู่ผู้ที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ

สงครามโลกครั้งที่สองส่งผลคล้ายๆกันสำหรับคนจน ผลดีมิได้เกิดจากการขยายตัวของผลผลิตที่เป็นผลจากสงคราม แต่เกิดจากอุปสงค์แรงงานที่เพิ่มมากขึ้นและความแตกต่างในด้านค่าจ้างลดน้อยลง พร้อมกับการที่รัฐบาลเข้ามาควบคุมอัตราผลกำไร รวมทั้งการเก็บภาษีรายได้ในอัตราที่ก้าวหน้า มีผลทำให้ความเป็นธรรมในการกระจายรายได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการบังคับการออมโดยการปันส่วน ทำให้มีอุปสงค์ที่ถูกเก็บกดเอาไว้ในช่วงสงครามเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลดีเมื่อสันติภาพกลับคืนมาหลังสงคราม เพราะทำให้การปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นภายหลังเป็นไปได้ง่าย เนื่องจากการกระตุ้นจากอำนาจซื้อที่เพิ่มขึ้นภายหลังจากสงคราม

สถานการณ์คล้ายกันก็เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในทศวรรษ 1930 และสงครามโลกครั้งที่สอง บังคับให้การดำเนินการทางการเมืองให้เกิดมีมาตรการที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้เป็นการสร้างพื้นฐานให้เกิดมีชนชั้นกลางที่เข้มแข็ง อันเป็นกำลังสำคัญของความมั่นคงและความมั่งคั่งของเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลของโครงสร้างที่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันมากขึ้นและมีการแบ่งปันความมั่งคั่งอย่างเป็นธรรมพอสมควรยังคงดำเนินต่อไปจนถึงทศวรรษ 1970 เมื่อหลายสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบังคับให้มีการปรับเปลี่ยน เป็นต้นว่าการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นจากเอเชียตะวันออก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประเทศญี่ปุ่น: ญี่ปุ่น) ความไม่สงบในด้านแรงงาน ภาวะเงินเฟ้อและวัฒนธรรมภบฏโดยคนรุ่นใหม่ ทำให้พลังอนุรักษ์นิยมกลับมามีความเข้มแข็ง มีการโจมตีทางการเมืองอย่างต่อเนื่องต่อสหภาพแรงงาน การลดความคุ้มครองจากตาข่ายนิรภัยทางสังคม การโจมตีการควบคุมตลาด และอุปสรรคทางการค้า การกระทำดังกล่าวเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างพลังอนุรักษ์นิยมกับพลังทางสถาบันของสังคมอเมริกัน ที่มีผลประโยชน์ทางการเมืองใหญ่หลวง หลัง ในระหว่างทศวรรษ 1970 ถึง

1980 สัดส่วนของคนงานอเมริกันที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าเส้นความยากจนได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมถูกแบ่งออกเป็นสองค่ายอย่างชัดเจนคือ พวกที่มี กับ พวกที่ไม่มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของโอกาสในการมีงานทำและมีรายได้²²

พวกที่เรียกร้องให้มีการขยายตัวของชนมพยายทางเศรษฐกิจเพื่อใช้แก้ปัญหาความยากจนได้มองข้ามความจริงสำคัญที่ว่า การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะสามารถเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือทรัพย์สินเพื่อสามารถทำให้มีชีวิตอยู่รอดได้นั้นขึ้นอยู่กับรายได้สัมบูรณ์น้อยกว่ารายได้โดยเปรียบเทียบ ในระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีปัจเจกชนแต่ละคนจะต้องแข่งขันกันเพื่อครอบครองพื้นที่ของสิ่งแวดล้อมซึ่งมีจำนวนจำกัด และคนที่มีความมั่งคั่งกว่าก็จะเป็นผู้ที่ชนะไปในที่สุด

อย่างที่ได้อธิบายมาแล้วว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจมักจะมีผลทำให้คนรวยมีรายได้เพิ่มมากขึ้นกว่าคนจน ถึงแม้ว่ารายได้ของทุกคนจะเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่เท่ากัน ผลก็จะออกมาเหมือนกันคือ ความแตกต่างระหว่างคนมีและคนจนจะเพิ่มมากขึ้นอันเป็นผลจากการคำนวณให้เห็นได้โดยง่าย เป็นต้นว่าถ้าหากมีการเพิ่มรายได้ต่อหัวทั่วโลกร้อยละ 3 ต่อปีอย่างทีคณะกรรมการ บรุนด์ท์แลนด์ ในเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเสนอ ในฐานะที่เป็นคำตอบของการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความยากจน ถ้าจะคำนวณออกมาเป็นรายได้เพิ่มต่อหัวต่อปี (คิดเป็นเหรียญสหรัฐ) "คนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะได้เพิ่ม 633 เหรียญ เอริโอเปียได้รับเพิ่ม 3.60 เหรียญ บังกลาเทศ 5.4 เหรียญ ไนจีเรีย 7.5 เหรียญ จีน 10.80 เหรียญ และอินเดีย 10.50 เหรียญตามลำดับ หลังจาก 10 ปีผ่านไป การเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนดังกล่าวจะทำให้รายได้ต่อหัวของเอริโอเปียเพิ่มขึ้นเพียง 41 เหรียญ ไม่พอที่จะแก้ปัญหาความยากจนในประเทศนั้น ในขณะที่ในสหรัฐอเมริกาจะเพิ่มขึ้น 7,257 เหรียญ"²³

การเพิ่มขึ้นของอำนาจการซื้อต่อหัวของคนอเมริกัน จะเพิ่มขึ้น 177 เท่าของชาวเอริโอเปีย ถ้าหากไม่มีการกระจายรายได้จากที่เป็นอยู่ การขยายขนาดของชนมพยาย ก็จะทำให้ผู้ที่มิฐานะมั่งคั่งได้ประโยชน์มากกว่าคนจน ทำให้ช่องว่างสัมบูรณ์ระหว่างคนมีและคนจนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ฝ่ายแรกมีความได้เปรียบในด้านอำนาจต่อรองเพิ่มมากขึ้น ความได้เปรียบดังกล่าวกลายเป็นประเด็นความเป็นความตายในโลกที่มีทรัพยากรจำกัด ในขณะที่คนมีกับคนจนกำลังแข่งขันกันอย่างเอาเป็นเอาตายเพื่อแย่งชิงทรัพยากรจากฐานที่มีขนาดเล็กลงเรื่อยๆ

ถ้าหากนักบุญจอมปลอมที่สนับสนุนการเติบโตในฐานะที่เป็นคำตอบต่อปัญหาความยากจน ยังมีความห่วงใยต่อสภาพของชนจนอย่างแท้จริงแล้ว พวกเขาควรจะเสนอมาตรการ ที่จะช่วยให้คนจนเพิ่มขีดความสามารถในการสนองความต้องการของตนเองได้ แทนการยกเว้นภาษีให้แก่คนรวย

การขยายตัวในนามของการพัฒนา

นักเศรษฐศาสตร์พัฒนาจำนวนมากมีความเชื่อว่า ถ้าหากจะนำประเทศไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรม จะต้องบังคับให้แรงงานอพยพออกจากไร่นาเพื่อเข้ามาทำงานในเมือง เพื่อจะช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนเกษตรกรรมด้วยวิธีการที่ทันสมัย และมีแรงงานเพื่ออุตสาหกรรมในเมืองมากพอ ลักษณะเช่นนี้เหมือนกับสถานการณ์ในยุค "ลัทธิรัฐ" ที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษมาแล้วในอดีต ส่วนกรณีของประเทศคอ스타ริกา เป็นตัวอย่างร่วมสมัยที่จะนำมาแสดงให้เห็นได้ชัดเจน

ก่อนที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลกจะเข้ามาจัดการปรับโครงสร้างนโยบายเศรษฐกิจของคอ스타ริกา เพื่อช่วยลดปัญหาหนี้ต่างประเทศ คอ스타ริกาเป็นประเทศที่ทราบกันดีว่าเป็นสังคมที่ผู้คนมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยที่ประเทศดังกล่าวมีพื้นฐานของเกษตรกรรายย่อยที่เข้มแข็ง และมีเจ้าของที่ดินรายใหญ่จำนวนน้อย อันเป็นลักษณะทั่วไปของสังคมในประเทศอเมริกาใต้ นโยบายที่ IMF และธนาคารโลกนำมาบังคับใช้ ได้เปลี่ยนจุดเน้นของการให้แรงจูงใจทางเศรษฐกิจจากเกษตรกรรายย่อยที่ผลิตสินค้าเพื่อชาวคอ스타ริกาใช้บริโภคเอง ไปสู่การสนับสนุนชาวไร่นายทุนขนาดใหญ่เพื่อการส่งออก ผลที่ตามมาคือเกษตรกรรายย่อยนับพันครอบครัวถูกเบียดขับออกจากที่ทำกินเดิมของตน เนื่องจากพื้นที่ที่เคยใช้ทำการผลิตได้ถูกรวบเข้าไว้เพื่อกิจการปศุสัตว์ขนาดใหญ่และเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ความแตกต่างของรายได้ในประเทศคอ스타ริกาเริ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นและมีลักษณะใกล้เคียงกับประเทศอเมริกาใต้อื่นๆ มากขึ้น การที่มีอาชญากรรมและความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับตำรวจและความมั่นคงสาธารณะเพิ่มสูงขึ้นมาก ประเทศต้องหันมาพึ่งการนำเข้าสินค้าอาหารเพื่อสนองความต้องการเบื้องต้นภายในประเทศ ในขณะที่หนี้สินต่างประเทศที่การปรับโครงสร้างน่าจะช่วยให้ลดลงได้ กลับเพิ่มขึ้นเท่าตัว ที่ไม่น่าจะให้ภัยเหมือนกับผลที่เกิดขึ้นจากนโยบายดังกล่าว ทั้ง IMF และธนาคารโลกได้เน้นว่าการปรับโครงสร้างของคอ스타ริกาประสบความสำเร็จ เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ทำให้ประเทศสามารถจ่ายบริการหนี้ซึ่งเพิ่มขึ้นได้²⁴

ในประเทศบราซิล การปรับเปลี่ยนเกษตรกรรมจากผู้ผลิตอาหารรายย่อยเพื่อการบริโภคภายในประเทศ มาเป็นการผลิตที่ใช้ทุนเข้มข้นเพื่อการส่งออก ได้ทำให้คนจำนวน 28.4 ล้านคนต้องออกจากภาคการเกษตร ในระหว่างปี 1960 ถึง 1980 จำนวนดังกล่าวมากกว่าประชากรของประเทศอาเจนตินาทั้งประเทศ²⁵ ในประเทศอินเดีย โครงการพัฒนา

ขนาดใหญ่ได้ทำให้ผู้คนไม่มีที่ทำกิน 20 ล้านคนในช่วงระยะเวลา 40 ปี²⁶ ในปี 1989 โครงการที่กำลังดำเนินไปภายใต้การสนับสนุนของธนาคารโลก ทำให้คนจำนวน 1.5 ล้านคนไม่มีที่ทำกิน และโครงการที่กำลังอยู่ในระหว่างเตรียมการจะเป็นภัยคุกคามกับคนอีกจำนวน 1.5 ล้านคน เจ้าหน้าที่ของธนาคารไม่สามารถจะยืนยันได้แม้แต่โครงการเดียวว่า คนที่ถูกขับออกจากพื้นที่ทำกินเดิมและต้องไปตั้งถิ่นฐานในที่ใหม่หรือได้รับการฟื้นฟู จะทำให้มาตรฐานการครองชีพของพวกเขายู่ในระดับเดียวกันกับเมื่อก่อนที่พวกเขาจะถูกขับไล่ออกไปหรือไม่²⁷ การประชุมในหัวข้อการพัฒนาเอเชียที่จัดโดยองค์การพัฒนาเอกชนของเอเชียที่ทำงานกับประชาชนในระดับรากหญ้าในประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมและความยากจน ได้ชี้ให้เห็นแง่มุมของประสบการณ์การพัฒนาของเอเชีย ที่การทำรายงานของธนาคารโลกแสดงความเห็นใจอย่างฉาบฉวย และรายงานธุรกิจของธนาคารก็ไม่เคยจะเอ่ยอ้างถึง

ในประเทศไทย คนประมาณ 10 ล้านที่อาศัยอยู่ในชนบทต้องเผชิญภาวะที่อาจจะถูกขับไล่ออกจากพื้นที่ทำกิน เพื่อเปิดโอกาสให้มีการปลูกไม้ยืนต้นเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะมีผลทำให้แหล่งน้ำใต้ดินลดลงอย่างรวดเร็ว ป่าชายเลนถูกทำลายอย่างต่อเนื่องเพื่อขยายการทำนาถุ้งเพื่อการส่งออก คนพื้นเมืองในท้องถื่นของมาเลเซียตะวันออกและอินโดนีเซีย ต้องต่อสู้เพื่อให้ได้รับการยอมรับสิทธิในที่ดินบรรพบุรุษในพื้นที่ป่า ในประเทศฟิลิปปินส์ โครงการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรขั้นดีไปเป็นนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อกิจการอื่นๆ ที่มีใช้การเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ประเทศมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินตราต่างประเทศที่ขาดแคลน เพื่อซื้อข้าวมาบริโภคภายในประเทศ เคมมีภัณฑ์เพื่อการเกษตรและของเสียจากอุตสาหกรรมที่เป็นพิษ รวมทั้งที่มีการนำเข้ามาสู่ภูมิภาคโดยบริษัทและหน่วยงานต่างชาติดำเนินได้โครงการช่วยเหลือระหว่างประเทศ ยังคงเป็นกระบวนการเอาสิ่งเป็นพิษมาให้แก่พวกเราเพิ่มขึ้น เชื้อปนและโครงการความร้อนทางธรณีวิทยา ทำให้ผู้คนไม่มีที่อยู่อาศัย มีการทำลายพื้นที่การเกษตรอย่างต่อเนื่องตลอดจนพื้นที่ป่าเพื่อผลิตพลังงานสนองความต้องการของบริษัทส่งออก ผู้คนที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมถูกไล่ที่เพื่อใช้สร้างโรงงานอุตสาหกรรม หรือมีฉะนั้นก็จะถูกใช้ไปในการสร้างศูนย์การค้าที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น การจับปลาในลักษณะที่เป็นการทำลายแหล่งผลิตตามธรรมชาติ

ซึ่งมักจะทำไปเพื่อสนองผลประโยชน์ของบริษัทเพื่อรับใช้ตลาดต่างประเทศ ทำให้ชาวประมงของเราตกอยู่ในสภาพอับจน และเป็นมหันตภัยต่อความสามารถในการฟื้นตัวของมหาสมุทรของเรา²⁸

แผนพัฒนาเมืองในกรุงเทพฯ ประเทศไทย มีผลทำให้จะต้องขับไล่คนจำนวน 300,000 คน เพื่อการสร้างทางด่วน และโครงการพัฒนาเมืองอื่นๆ ครอบครัวที่มีรายได้น้อยและขัดขึ้นต่อไปอาจจะถูกลอบวางเพลิง หรือมีละเมิดจะถูกกดขี่ขนาดหนักมารื้อทำลาย²⁹ ครอบครัวชาวเม็กซิโกนับล้านไม่มีที่ดินทำกิน อันเป็นผลจากข้อตกลงว่าด้วยการค้าเสรีของอเมริกาเหนือ (NAFTA) เครื่องยนต์ของการเติบโตทางเศรษฐกิจได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าประสิทธิภาพสูงในการสร้างผู้ลี้ภัยจากการพัฒนา มากกว่าการทำในสิ่งที่ได้มีการสัญญาเอาไว้ให้เป็นความจริง นั่นก็คือการยุติความขาดแคลนของมนุษยชาติ ในประเทศที่มีรายได้ต่ำทั่วโลก

ถ้าหากความหวังโยของพวกเราคือ ความกินดีอยู่ดีของมนุษยชาติที่ยั่งยืน เราจะต้องชี้ให้เห็นถึงแก่นแท้ของความเชื่อที่ผิดพลาดในทางเศรษฐกิจ ที่ฝังตัวอยู่ในวัฒนธรรมของเราโดยนักบุญจอมปลอม และปลดปล่อยตัวเราเองจากความยึดมั่นในเรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจ และหันมาปรับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอย่างขนานใหญ่ เพื่อเน้นความสำคัญเพียง 2 เรื่อง

1. สร้างคุณภาพการใช้สภาพแวดล้อม พร้อมกับสร้างขีดความสามารถให้ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวได้และ
2. จัดสรรทุนทางธรรมชาติที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในลักษณะที่ให้หลักประกันให้ทุกคนได้มีโอกาสที่จะได้รับการสนองความต้องการทางด้านกายภาพอย่างเพียงพอ และสามารถจะติดตามการพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรม สติปัญญาและจิตวิญญาณ ได้อย่างเต็มที่

ในบรรดาอุปสรรคที่พวกเราจะต้องเผชิญ เพื่อให้การปรับเปลี่ยนดังกล่าวบรรลุผลก็คือ การร่วมมือที่ทรงพลังของผลประโยชน์ทางการเมืองที่อยู่เบื้องหลังเจตนารมณ์ที่ถูกทำให้กลายเป็นสถาบันนั่นเอง ที่นำเราไปในทิศทางตรงกันข้ามกับเป้าหมายที่เราต้องการ สิ่งนั้นก็คือผลประโยชน์ของบริษัทที่ได้รับ บริษัทย่อมจะได้เสวยผลประโยชน์ เมื่อสังคมหันมามองการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในฐานะที่เป็นหลักการในการจัดทำนโยบายสาธารณะนั่นเอง

ภาค 2 การช่วงชิงอิปไตย

4 การผงาดขึ้นสู่ อำนาจของบริษัท ในสหรัฐอเมริกา

การมีอภิสิทธิ์ตามพระบรมราชานุญาต ก่อให้เกิดภาวะที่ทำให้คน
อังกฤษและคนชาติยุโรปอื่นๆ ต้องคร่ำครวญด้วยความเจ็บปวด

-โรมัส เอิร์ล รายงานเหตุการณ์ร่วมสมัย

ขนาดสั้น 1823

ทุกวันนี้ บริษัทธุรกิจ ได้มีการสร้างขึ้นอย่างเทียม มีการแบ่งแยก
เจ้าของและผู้จัดการออกจากกัน ในขณะที่สามารถรักษาอภิสิทธิ์และ
การดำรงอยู่ของบริษัท ถึงแม้จะเป็นของเทียมหรือไม่ก็ตาม บริษัท
มีสิทธิตามกฎหมายมากกว่าบุคคลธรรมดา - เป็นสิทธิซึ่งรัฐบาลช่วย
ปกป้องด้วยกองทัพ

-ริชาร์ด แอล กรอสสแมน และแฟรงค์ ที อดัมส์

หากความจริงที่ว่าผลประโยชน์ของบริษัทกับผลประโยชน์ของคน
มั่งมีมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทำให้ความสำคัญของบริษัท
ในฐานะที่เป็นสถาบันด้วยตัวเองได้ถูกบดบังให้ด้อยค่าลงไป การได้รับ
ใบอนุญาตของบริษัทเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อรวบรวม
ทรัพย์สินของปัจเจกชนเพื่อให้บริการแก่สาธารณชน ขณะเดียวกัน
ก็เป็นการยอมให้ปัจเจกชนคนเดียวหรือหลายคน มีอำนาจต่อช่องทาง
เศรษฐกิจและการเมืองอย่างมหาศาล เบื้องหลังแผนการที่ดำเนินไปเพื่อ
ผลประโยชน์ส่วนบุคคลอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันตัวเองจากความรับผิดชอบ
ทางกฎหมาย อันเกี่ยวเนื่องจากผลที่จะตามมาในทางสาธารณะ
ที่มักจะไม่ค่อยได้คำนึงถึงถึงมากนักก็คือ แนวโน้มของบริษัทภายใต้

หลังจากได้มีการขยายตัวโดยขนาดและอำนาจ ที่จะพัฒนาเป็นสถาบันให้มีความสามารถในการกำหนดภารกิจของตนเอง หนุนด้วยลักษณะตามธรรมชาติที่ไม่อาจจะถูกควบคุมอย่างสิ้นเชิงโดยผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ที่ทำหน้าที่จัดการ ภารกิจดังกล่าวตั้งอยู่บนหลักการที่จะต้องเพิ่มผลกำไรให้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถป้องกันตัวเองได้จากความไม่แน่นอนของตลาด ทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากปัจจัยที่ประกอบด้วยสภาพการแข่งขันในตลาด อุปสงค์ที่มีต่อตลาดการเงิน และความพยายามของปัจเจกชนภายในบริษัทที่จะพยายามสร้างความก้าวหน้าในอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น สมาชิกของภาคบริษัทยังคงมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนกำหนดวาระทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศอีกด้วย ตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา บริษัทได้เข้ามามีส่วนในกระบวนการวางกำหนดกฎเกณฑ์ใหม่ รวมทั้งปรับสถาบันการปกครองให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตัวเองเป็นเวลากว่า 150 ปีมาแล้ว ผู้อ่านหลายคนอาจจะไม่ค่อยสบายใจในกรณีที่ผู้เขียนนำเสนอบริษัทซึ่งไม่มีชีวิตจิตใจดังที่ว่าเป็นคนที่มีชีวิต แต่ผู้เขียนก็ถูกแนะนำให้ทำเช่นนั้น

บริษัทได้ผงาดขึ้นมากลายเป็นสถาบันที่สามารถกำหนดเรื่องใหญ่ๆ ได้มากมาย ในโลกยุคปัจจุบันที่บริษัทที่ใหญ่ที่สุดสามารถขยายขอบเขตอิทธิพลเข้าไปสู่ทุกประเทศ ในทุกมุมโลก มีความใหญ่โตในขนาดและอำนาจใหญ่ยิ่งกว่ารัฐบาลในหลายประเทศ และที่ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นทุกขณะก็คือผลประโยชน์ของบริษัท แทนที่จะเป็นผลประโยชน์ของมวลมนุษยชาติที่กำหนดข้อเสนอต่างๆ ในนโยบายของรัฐและองค์การระหว่างประเทศ โดยที่ความจริงในข้อนี้รวมทั้งผลที่จะเกิดตามมา มักไม่ได้รับตั้งข้อสงสัยหรือแม้แต่จะกล่าวถึง

ในบทนี้ เราจะกล่าวถึงการต่อสู้ที่ดำเนินมาเป็นเวลาช้านานแล้วเพื่อช่วงชิงอิทธิพลระหว่างประชาชนและบริษัทในอเมริกา โดยจะพยายามให้ภาพของวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ว่าอะไรคือผลประโยชน์และทำไมจึงมีความหมาย ถึงแม้ว่าจะมีการต่อสู้ในลักษณะคล้ายกันในการตาประเทศประชาธิปไตยในตะวันตก แต่ประสบการณ์ของสหรัฐอเมริกาจะมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากบทบาทที่เด่นของสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่เป็นผู้กำหนดสถาบันของเศรษฐกิจโลกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นต้นมา บทบาทในฐานะเป็นโลกบาลหรือผู้พิทักษ์โลกของสหรัฐอเมริกา ได้ดำเนินไปในลักษณะที่เป็นการจงใจที่จะให้เป็นเช่นนั้น และพยายามที่จะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา ภายหลังจากที่สหรัฐอเมริกาได้กลายมาเป็นอภิมหาอำนาจที่สำคัญภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ในทุกวันนี้ถึงแม้ว่าอำนาจเศรษฐกิจของสหรัฐจะเริ่มอ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับ ญี่ปุ่น และ ยุโรป สหรัฐอเมริกา ก็ยังคงมีฐานะเป็นตัวแสดงหลักในการกำหนดสถาบันระหว่างประเทศ เป็นต้นว่า องค์การการค้าโลกที่ตั้งขึ้นมาใหม่เมื่อไม่นานมานี้และดำเนินงานอยู่ภายใต้ ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) กองทุน

การเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลกและสหประชาชาติ ดังที่จะได้กล่าวในบทต่อไป ผลประโยชน์ของบริษัทได้มีส่วนอย่างสำคัญ ในการทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถกำหนดผลประโยชน์ของชาติ เมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกากับองค์กรที่กล่าวมาแล้วรวมทั้งสถาบันระดับโลกอื่นๆ ดังนั้น การศึกษาประวัติศาสตร์ของอำนาจของบริษัทในสหรัฐอเมริกา จึงมีนัยสำคัญมากกว่าขอบเขตของเรื่องราว ภายในประเทศของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

ใบอนุญาตตั้งบริษัทเป็นการให้อภิสิทธิ์โดยรัฐแก่กลุ่มนักลงทุนเพื่อการรับใช้สาธารณชน โดยอาจจะสืบประวัติย้อนหลังไปถึงศตวรรษที่ 16 ในยุคนั้น บุคคลใดที่เป็นหนี้ ลูกหลานที่ได้รับมรดกต้องรับใช้หนี้ต่อไป และอาจจะมีโทษถึงถูกจำคุกได้โดยที่ไม่ได้เป็นผู้กระทำผิดเอง นักเดินเรือที่เดินทางออกจากอังกฤษเพื่อไปค้าเครื่องเทศที่อินเดียตะวันออก จะต้องเผชิญกับอันตรายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ ไม่แต่เพียงจากการเดินเรือเท่านั้น แต่อาจจะต้องเผชิญกับความเป็นไปได้ที่ครอบครัวของพวกเขาจะต้องประสบความหายนะ และอาจจะมีผลสืบเนื่องต่อมาถึงลูกหลาน ถ้าหากสินค้าของพวกเขาสูญหายไปกับพายุร้ายในทะเลหรือถูกโจรสลัดปล้นเอาไป² การจัดตั้งบริษัทในยุคนั้นเป็นนวัตกรรมทางสถาบันที่สำคัญที่จะเอาชนะอุปสรรคที่มีต่อการพาณิชย์ระหว่างประเทศดังกล่าว เหมือนกับนวัตกรรมที่สำคัญทั้งหลาย ใบอนุญาตตั้งบริษัทได้เปิดโอกาสอย่างมหาศาลเพื่อผลประโยชน์ของสังคมมนุษย์ให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น - ตราบเท่าที่ประชาสังคมสามารถสกัดกั้นความฉ้อฉลอันอาจเกิดขึ้นได้ สืบเนื่องมาจากการรวมศูนย์อำนาจ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใบอนุญาตของบริษัทมีลักษณะเป็นพระบรมราชานุญาต ที่จำกัดความรับผิดชอบอันเกิดจากการสูญเสียของบริษัท เพียงเท่าจำนวนการลงทุนของเจ้าของกิจการ - เป็นสิทธิพิเศษที่มีได้มีให้แก่ปัจเจกชน ใบอนุญาตแต่ละใบจะกำหนดสิทธิและความรับผิดชอบที่เฉพาะเจาะจงต่อแต่ละบริษัท รวมทั้งการแบ่งผลกำไรส่วนหนึ่งให้กับกษัตริย์เป็นการแลกเปลี่ยนกับอภิสิทธิ์ที่ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว พระราชบัญญัตินี้เป็นการพระราชทานให้เพราะทรงพอพระทัยที่จะให้ โดยที่กษัตริย์ก็อาจเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวเมื่อไรก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจเท่าใดนัก ที่ประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับรัฐบาลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จะมีลักษณะเป็นการเพิ่มแรงกดดันให้มีการเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่บริษัทเพิ่มมากขึ้นและจำกัดความรับผิดชอบของบริษัทให้น้อยลง เป็นเช่นนี้เรื่อยมาตราบจนปัจจุบัน

การจำกัดอิทธิพลของบริษัท

ประเทศอเมริกาเกิดขึ้นจากการต่อต้านการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของกษัตริย์อังกฤษ โดยบริษัทที่ได้รับพระบรมราชานุญาตได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางสถาบันของการใช้อำนาจดังกล่าว บริษัทในพระบรมราชานุญาตถูกประเทศอังกฤษใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมเศรษฐกิจอาณานิคม นอกเหนือจากบริษัทที่รู้จักชื่อกันดี เช่น บริษัทอินเดียตะวันออก (East India) และอ่าวฮัดสัน (Hudson's Bay) ผู้จัดการผลประโยชน์ในอาณานิคมหลายแห่งในอเมริกาได้รับพระบรมราชานุญาตให้เป็นบริษัท บริษัทในยุคนั้นได้รับพระบรมราชานุญาตจากกษัตริย์ และทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกษัตริย์ โดยปกติบริษัทเหล่านี้จะได้รับอำนาจผูกขาดเหนือดินแดนและอุตสาหกรรม ถือว่ามีความสำคัญต่อผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษ³

รัฐสภาอังกฤษในยุคศตวรรษที่ 16 และ 17 ประกอบด้วยเจ้าของที่ดินที่มั่งคั่ง พ่อค้า นักอุตสาหกรรม ได้ผ่านกฎหมายออกมาเป็นจำนวนมากเพื่อปกป้องและขยายผลประโยชน์จากการผูกขาดดังกล่าว ตัวอย่างเช่น มีกฎหมายอยู่ชุดหนึ่งบังคับให้สินค้าอาณานิคมที่นำเข้ามาจากยุโรปและเอเชียจะต้องผ่านประเทศอังกฤษก่อน ในทำนองเดียวกันสินค้าออกบางชนิดจากอาณานิคมจะต้องส่งผ่านประเทศอังกฤษก่อน กฎหมายการเดินทางเรือบังคับให้สินค้าทุกชนิดที่จะส่งไปยังหรือมาจากอาณานิคมจะต้องขนโดยเรืออังกฤษ หรือเรือของอาณานิคมที่มีลูกเรือเป็นอังกฤษหรืออาณานิคม นอกจากนี้ถึงแม้ว่าอาณานิคมจะมีวัตถุดิบของตัวเอง อาณานิคมยังถูกห้ามไม่ให้ทำเหมืองแร่และหมวดทรงสุตลอดจนทอผ้าขนสัตว์และทำเครื่องเหล็ก วัตถุดิบจะถูกส่งจากอาณานิคมไปยังอังกฤษเพื่อการผลิตเป็นสินค้าหัตถอุตสาหกรรม และผลผลิตจะถูกส่งกลับคืนไปยังอาณานิคมในภายหลัง⁴

การดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ได้รับการประณามโดย อדם สมิธ ในหนังสือที่ชื่อว่า *ความมั่งคั่งของชาติ* (The Wealth of Nations) สมิธ วิเคราะห์ว่าบริษัทและรัฐบาลซึ่งไม่น้อยหน้ากว่ากันเท่าใดนัก เป็นเครื่องมือในการกีดกันลดทอนพลังการแข่งขันของตลาด เขาประณามการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวอย่างไม่มีการรอมชอม สมิธ ได้กล่าวถึงบริษัท 12 ครั้งในหนังสือเล่มนั้น โดยไม่มีทีใดเลยที่เขาจะมองบริษัทในแง่ดี ข้อสังเกตของเขาที่พบได้บ่อยก็คือ "การกระทำดังกล่าวเป็นการป้องกันมิให้ราคาลดลง ซึ่งมีผลดีค่าจ้างและกำไร อันเป็นผลการจำกัดการแข่งขันโดยเสรี ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกบริษัทและกฎหมายบริษัทเป็นส่วนมากถูกสร้างขึ้น"⁵

เป็นที่น่าสังเกตว่าการพิมพ์เผยแพร่หนังสือ *ความมั่งคั่งของชาติ* และการลงนามในคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐ เกิดขึ้นพร้อมกันในปี 1776 งานทั้งสองชิ้นนี้ แต่ละชิ้น

ต่างก็เป็นดังคำประกาศแห่งการปฏิวัติ ที่ทำลายอำนาจอันผอ่นผลของรัฐและบรรษัทที่จัดตั้งระบบครอบครองตลาดอย่างผูกขาด ซึ่งจะมีผลในการตัดทวงกำไรที่ไม่ควรได้พร้อมกับกีดกันธุรกิจท้องถิ่น สมธิ และชาวอาณานิคมอเมริกันต่างมีความเคลือบแคลงใจอย่างลึกซึ้งต่ออำนาจรัฐและบรรษัท กฎหมายรัฐธรรมนูญของสหรัฐกำหนดให้มีการแบ่งแยกอำนาจของรัฐบาล และสร้างระบบที่จะมีการตรวจสอบและสร้างดุลอำนาจ พร้อมทั้งได้มีการออกแบบอย่างดีเพื่อที่จะจำกัดโอกาสในการใช้อำนาจของรัฐโดยไม่มีขอบธรรม รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวไม่มีที่ใดกล่าวถึงบรรษัทเอาไว้เลย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ร่างไม่ได้มองเห็นการณ์ข้างหน้า และไม่ได้มุ่งหมายว่าบรรษัทจะเข้ามามีบทบาทต่อประเทศที่เกิดขึ้นใหม่นี้

ในสาธารณรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นใหม่ มีการตระหนักรับรู้กันน้อยมากว่าบรรษัทเป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้น และมีขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสม การทำการเกษตรโดยครอบครัวและธุรกิจของครอบครัวคือกิจกรรมหลักของเศรษฐกิจ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับอุดมการณ์ของ อัดัม สมิธ โดยมีร้านขายของไม่ไกลจากบ้าน สหกรณ์ตลอดจนวิสาหกิจที่คนงานเป็นเจ้าของ เป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างจะเป็นปกติ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดที่แพร่หลายในขณะนั้นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องทำให้การลงทุนและการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตอยู่ในท้องถิ่นและเป็นประชาธิปไตย

บรรษัทที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้น จะได้รับการจับตาอย่างใกล้ชิดโดยปวงชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล การออกใบอนุญาตบรรษัทเป็นอำนาจของมลรัฐแทนที่จะให้เป็นอำนาจของรัฐบาลกลาง ความมุ่งหมายก็คือต้องการจะรักษาอำนาจให้อยู่ในระดับที่จะใกล้เคียงกับการควบคุมโดยประชาชนพลเมืองให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ได้มีการออกข้อกำหนดเอาไว้มากมายในการออกใบอนุญาตบรรษัทและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่จะจำกัดการใช้บรรษัทเป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจให้บุคคลมากเกินไป ใบอนุญาตในยุคแรกมีการจำกัดอายุของใบอนุญาตในกำหนดเวลาที่แน่นอน และกำหนดให้เลิกกิจการถ้าหากไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต โดยทั่วไปใบอนุญาตบรรษัทจะกำหนดวงเงินสูงสุดที่บรรษัทจะกู้ยืมได้ กำหนดขอบเขตการเป็นเจ้าของที่ดิน บางครั้งก็กำหนดขอบเขตของอัตราผลกำไรด้วย ถ้าสมาชิกของบรรษัทมีความรับผิดชอบในฐานะส่วนตัว ด้วยในกรณีที่มีหนี้เกิดขึ้นโดยบรรษัท ในช่วงที่บุคคลนั้นๆ ยังเป็นสมาชิกอยู่ ผู้ลงทุนรายใหญ่และรายย่อยต่างมีสิทธิในการออกเสียงเท่ากัน ผู้บริหารที่มีผลประโยชน์ผูกพันอยู่ กับบรรษัทเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย นอกจากนี้บรรษัทจะดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจได้เท่าที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ในใบอนุญาตจะมีส่วนที่กำหนดการถอดถอนเอาไว้ ฝ่ายนิติบัญญัติของแต่ละมลรัฐมีอำนาจเด็ดขาดที่จะถอนใบอนุญาตของบรรษัทใดก็ได้ ถ้าวินิจฉัยได้ว่าไม่รับใช้ผลประโยชน์สาธารณะ และมีการเฝ้าดูกิจการของบรรษัทอย่างใกล้ชิด

จนกระทั่งปี 1800 มลรัฐต่างๆ ออกใบอนุญาตบริษัทเพียง 200 รายเท่านั้น⁸

ศตวรรษที่ 19 เริ่มขึ้นในช่วงเวลาที่มีการต่อสู้ทางกฎหมายอย่างเข้มข้นโดยเปิดเผยระหว่างบริษัทและประชาสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประชาชนโดยผ่านรัฐบาลท้องถิ่น ในการถอดถอนหรือแก้ไขใบอนุญาตของบริษัท การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของมลรัฐกระทำโดยฝ่ายนิติบัญญัติในการที่จะแก้ไข เพิกถอน หรือมีฉะนั้นก็ต่อใบอนุญาต ได้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษดังกล่าว อย่างไรก็ตามในปี 1819 ศาลสูงสุดของสหรัฐได้สั่งห้ามไม่ให้ มลรัฐนิวแฮมป์เชียร์ ดำเนินการ ในกรณีที่ รัฐนิวแฮมป์เชียร์ พยายามที่จะถอนใบอนุญาตที่ออกให้แก่ วิทยาลัยดาร์ธมัท โดยกษัตริย์จอร์จที่ 3 ก่อนที่สหรัฐอเมริกจะได้รับเอกราช ศาลสูงสุดได้สั่งห้ามการเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวบนพื้นฐานที่ว่า ในใบอนุญาตนั้นไม่มีหมวดที่ระบุให้มีการจำกัดหรือการถอดถอนเอาไว้

พลเมืองที่ไม่พอใจกับการพิพากษารั้งนี้ ย่อมมีความเห็นว่าคำพิพากษาเช่นนี้เป็นเหมือนการทำลายอธิปไตยของมลรัฐ พวกเขาต้องการให้มีการแยกแยะอย่างชัดเจนระหว่างบริษัทและสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกชน พวกเขาได้แย้งว่า บริษัทไม่ได้ถือกำเนิดจากกรรมมารดา หากเกิดขึ้นจากความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐเพื่อผลประโยชน์ต่อสาธารณชน บริษัทจึงเป็นของสาธารณชนไม่ใช่ของส่วนบุคคลหรือมีตัวตน ดังนั้นฝ่ายนิติบัญญัติที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาจึงมีสิทธิตามกฎหมายโดยสมบูรณ์ที่จะแก้ไขหรือยกเลิกใบอนุญาตเมื่อใดก็ได้ ข้อเรียกร้องสาธารณะดังกล่าว มีผลทำให้มีการแก้กฎหมายอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้อำนาจมลรัฐสามารถดูแลกิจการของบริษัทได้มากขึ้นกว่าเดิม⁹

○ ครั้นถึงปี 1855 ในกรณีของ ดอร์จ กับ วูลซี ศาลสูงสุดได้ยืนยันว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้ให้สิทธิพิเศษแก่บริษัท ดังนั้นจึงได้ตัดสินว่าประชาชนในมลรัฐไม่ได้ให้อำนาจของพวกเขากับบุคคลเทียมที่ได้ถูกกำหนดโดยกฎหมายของตัวแทนของพวกเขา..... คนชนชั้นต่างๆ ในสังคม..... ร่วมกันโดยความผูกพันตามพันธกิจของบริษัท....ซึ่งแน่นอนว่าต้องการจำกัดอำนาจอธิปไตยของปวงชน.... แต่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญไม่มีเจตนารมณ์แอบแฝงเป็นอย่างอื่นที่จะทำให้สถานการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้น¹⁰

ผลเสียที่เกิดจากสงครามกลางเมือง

สงครามกลางเมืองในสหรัฐอเมริกา (1861-65) ได้ก่อให้เกิดจุดเปลี่ยนที่สำคัญสำหรับสิทธิ

ของบรรษัท การต่อต้านการเกณฑ์ทหารได้ปะทุเป็นการจลาจลที่รุนแรง สร้างความสั่นสะเทือนให้กับทุกเมืองทั่วทั้งประเทศ ทำให้ระบบการเมืองกระจุกกระจาย เมื่อมีผลกำไรมหาศาลเกิดขึ้นจากการทำสัญญาซื้อขายทรัพย์สิน จักรวรรดิทางอุตสาหกรรมจึงใช้โอกาสจากสภาพความวุ่นวายและการโง่เง่าทางการเมืองที่แพร่กระจายอยู่ทั่วไป โดยอาจที่จะเรียกได้ว่าเป็นการซื้อกฎหมาย ที่ทำให้พวกเขาได้รับเงินและที่ดินเป็นจำนวนมากจากการขายระบบรถไฟในตะวันตก และยังมีกำไรมากขึ้นก็ยิ่งทำให้กลุ่มอุตสาหกรรมที่รวมตัวกันเหนียวแน่น ยึดกุมรัฐบาลเพื่อหาผลประโยชน์ให้มากขึ้นไปอีก¹¹ เมื่อได้เห็นสิ่งต่างๆ คลี่คลายขยายตัวออกมาเช่นนั้น ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น ได้กล่าวไว้ก่อนการเสียชีวิตว่า :

บรรษัทได้ครองประเทศไปแล้ว ศักราชของการโง่เง่าในระดับสูงจะติดตามมา อำนาจเงินจะสามารถจะมีอำนาจเหนือทุกสิ่งทุกอย่างไปอีกนาน โดยอาศัยความหลงผิดของประชาชน... จนกระทั่งความมั่งคั่งถูกสะสมอยู่ในมือคนเป็นจำนวนน้อย.... และสาธารณรัฐถูกทำลายลงในที่สุด¹²

ประเทศถูกแบ่งแยกโดยสงครามภายใน รัฐบาลถูกทำให้อ่อนแอภายหลังจากที่ ลินคอล์นถูกลอบสังหาร ผลที่ตามมาคือวีรชนสงครามซึ่งเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ยูลิซิส เอส แกรนท์ ได้รับเลือกเข้ามาเป็นประธานาธิบดี ประเทศชาติปั่นป่วนโดยทั่วไป คนอเมริกันนับล้านไม่มีงานทำอันเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่สกปรกในปี 1876 แต่ก็สามารถตกลงกันได้โดยการเจรจา¹³ การโง่เง่าและการตกลงภายในแพร่ขยายโดยทั่วไป ประธานาธิบดี รูเธอร์ฟอร์ด บี เฮยส์ เป็นผู้ที่ได้รับชัยชนะในที่สุดจากการที่บรรษัทมีบทบาทหนุนหลังในการเจรจา ได้มีการบ่นภายหลังว่า “รัฐบาลนี้ไม่ใช่ของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอีกต่อไป แต่เป็นรัฐบาลของบรรษัทโดยบรรษัทและเพื่อบรรษัท”¹⁴ ในงานที่ได้รับความนิยมอย่างสูงที่มีชื่อว่า *จอมขโมย* (The Robber Barons) โดย แมทธิว โจเซฟสัน ที่เขียนในระหว่างปี 1980 ถึง 1990 “รัฐสภาของฝ่ายนิติบัญญัติได้ถูกเปลี่ยนสภาพไปเป็นตลาด โดยมีการต่อรองราคาเพื่อซื้อขายเสียง กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ สามารถซื้อขายได้”¹⁵

ช่วงระยะเวลาดังกล่าวเปิดโอกาสในการหาเงินและอำนาจของคนอย่าง จอห์น ดี ร็อกเฟลเลอร์ เจ. เพียร์พอนท์ มอร์แกน แอนดรูว์ คาร์เนกี เจมส์ เมลลอน คอร์เนเลียส แวนเดอร์บิลท์ ฟิลิป อาร์เมอร์ และ เจย์ กูลด์ เงินสามารถใช้ต่อเงินเมื่อบรรษัทใช้ความได้เปรียบจากภาวะวุ่นวาย นำเงินที่ได้จากการหลอกลวงภาษีไปซื้อธนาคาร รถไฟ แรงงาน ที่ดินสาธารณะ ตลอดจนฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งทำให้พวกนี้ยิ่งร่ำรวยเพิ่มขึ้นอีก¹⁶ กลุ่มประชาชนที่มั่งมันจะทำให้บรรษัทดำเนินการอย่างถูกทำนอง

คลองธรรมยังคงต่อสู้การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของบริษัทในระดับมลรัฐ และก็มี การถอนใบอนุญาตโดยศาลและฝ่ายนิติบัญญัติ¹⁷

อย่างไรก็ตามในที่สุดบริษัทก็ค่อยๆ มีอำนาจควบคุมฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐได้ อย่างพอเพียง จนกระทั่งสามารถเขียนกฎหมายใหม่ที่กำหนดการจัดตั้งบริษัทได้ ฝ่ายนิติบัญญัติในมลรัฐ นิว เจอร์ซี และ เดลาแวร์ เป็นผู้นำในการลดสิทธิของประชาชนที่จะเข้าไปแทรกแซงกิจการของบริษัท มีการจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าของบริษัท และผู้จัดการ และออกใบอนุญาตให้ตลอดกาล ในไม่ช้าบริษัทก็มีสิทธิจะทำอะไรก็ได้โดยไม่ถูกจำกัดโดยกฎหมาย¹⁸

ระบบศาลซึ่งมีความเป็นอนุรักษนิยม ที่ตอบสนองข้อเรียกร้องและข้ออ้างของทนายความของบริษัท ค่อยๆ ตัดรอนอำนาจจากการที่กลุ่มประชาชนที่ทำการต่อสู้ได้พยายามจำกัดอำนาจของบริษัทเอาไว้ โดยการก้าวที่ละขั้นในลักษณะเช่นว่านี้ ในที่สุดระบบศาลได้เริ่มต้นศักราชใหม่ของการปกป้องบริษัทและทรัพย์สินของบริษัท โดยกำหนดเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ การกระทำดังกล่าวเป็นการจำกัดอำนาจลูกขุนที่จะตัดสินความผิด และประเมินความเสียหายอันเกิดจากการทำความผิดของบริษัท และได้ยึดสิทธิของมลรัฐในการตรวจสอบผลตอบแทนของบริษัทและราคาสินค้า ผู้พิพากษาที่เห็นผลประโยชน์ของบริษัทได้ตัดสินว่า คนงานมีความรับผิดชอบต่ออุบัติเหตุร่างกายที่เกิดจากการทำงาน และจำกัดความรับผิดชอบของบริษัทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น และตัดสินว่ากฎหมายว่าด้วยค่าจ้างและชั่วโมงทำงานขัดต่อรัฐธรรมนูญ ได้มีการตีความว่าสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคนคือการผลิตสูงสุด โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงว่าเป็นการผลิตอะไรและใครได้รับผลกระทบในทางลบบ้าง¹⁹ ประเด็นเหล่านี้เคยเป็นเรื่องที่ภาคอุตสาหกรรมค่อนข้างจะมีความวิตกกังวล เนื่องจากระหว่างปี 1888 ถึง 1908 อุบัติเหตุในอุตสาหกรรมได้คร่าชีวิตคนงานอเมริกันไปประมาณ 700,000 หรือประมาณ 100 คนต่อวัน²⁰

ในปี 1886 เป็นปีที่ผู้สนับสนุนบริษัทได้รับความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ เมื่อศาลสูงสุดได้ตัดสินกรณีของเทศบาล ซานตา คลารา กับบริษัทรถไฟแปซิฟิกได้ว่า บริษัทเป็นบุคคลตามธรรมชาติภายใต้รัฐธรรมนูญสหรัฐ อย่างที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า รัฐธรรมนูญสหรัฐไม่ได้กล่าวถึงบริษัทแต่อย่างใด แต่เมื่อเป็นบุคคลตามธรรมชาติ บริษัทก็ย่อมจะได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิ (Bill of Rights) รวมทั้งสิทธิในการปราศรัยโดยเสรี และสิทธิอื่นๆ ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองแก่บุคคลธรรมดา²¹

ดังนั้นในที่สุดบริษัทก็สามารถมีสิทธิเหมือนบุคคลทั่วไป ในขณะที่ได้รับการยกเว้นหน้าที่และความรับผิดชอบมากมายแตกต่างไปจากบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ในการได้หลักประกันเสรีภาพในการพูดเหมือนคนทั่วไป ตามคำอธิบายของ พอล ฮอร์เกน โดยเฉพาะกฎหมายที่ว่าด้วยสิทธิ มีเจตนาarmi ที่จะป้องกันการครอบงำโดยความคิดและ

การกล่าวหาจากสาธารณชน²² การที่บรรษัทมีสิทธิเท่าเทียมกับปัจเจกชนที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ทำให้ประชาชนที่เป็นปัจเจกชนจะต้องอยู่ในสภาพเสียเปรียบในการที่จะต่อสู้กับบรรษัท ซึ่งมีทั้งอำนาจเงินและทรัพยากรในการสื่อสาร เป็นการยับยั้งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนทุกคนมีเสียงเท่าเทียมกัน ในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในประเด็นสำคัญๆ

ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่มีความรุนแรง ความไม่มีเสถียรภาพของสังคมเกิดขึ้นจากการมีทุนนิยมที่มีอำนาจมากเกินไป อย่างที่ คาร์ล มาร์กซ อธิบายว่าเป็นผลที่ทำให้การเมืองมีอำนาจมาก การทำงานมีสภาพที่เลวร้าย ค่าจ้างแรงงานต่ำจนเกือบไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ มีการใช้แรงงานเด็กอย่างแพร่หลาย มีผู้ประเมินว่าคนอเมริกัน 11 ล้านครอบครัวจากทั้งหมด 12.5 ล้านครอบครัวในปี 1890 ยังชีพอยู่ด้วยรายได้เพียง 380 เหรียญสหรัฐต่อปี และต้องแบ่งที่พักอาศัยของตนเองให้เช่าเพื่อจะช่วยให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้²³ มีการนัดหยุดงานทั้งในรูปแบบที่มีการจัดตั้งและเป็นไปโดยธรรมชาติแพร่กระจายโดยทั่วไป เพื่อเป็นการบ่อนทำลายอุตสาหกรรม นายจ้างจะใช้วิธีการทุกอย่างที่จะทำได้ในการทำลายการนัดหยุดงาน รวมทั้งการใช้กองกำลังส่วนตัวตลอดจนกองทัพของรัฐบาลกลางและกำลังทหารในแต่ละมลรัฐ ความรุนแรงยิ่งกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น มีคนจำนวนมากล้มตายไปในสงครามอุตสาหกรรมในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

เงื่อนไขดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ขบวนการแรงงานขยายตัว ในระหว่างปี 1897 ถึง 1904 จำนวนสมาชิกสหภาพแรงงานได้เพิ่มขึ้นจาก 447,000 คน เป็น 2,073,000²⁴ สหภาพแรงงานเป็นพื้นฐานรองรับอย่างดีที่ทำให้เกิดขบวนการสังคมนิยมที่เริ่มต้นลงรากในอเมริกา เรียกร้องให้สังคมและขบวนการประชาธิปไตยเข้ามาควบคุมเครื่องมือในการผลิตทรัพยากรและลิขสิทธิ์ ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการเปิดสงครามทางชนชั้นอย่างเต็มรูปแบบ โดยที่สมรรถนะสมาชิกใหม่ที่เข้มแข็งจากกองทัพของผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินสมบัติ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งจะต่อสู้และเสียสละเพื่ออุดมการณ์ นักสังคมนิยมที่พยายามจัดตั้งแรงงานบนพื้นฐานทางชนชั้น พยายามแข่งขันเพื่อเอาชนะพวกสหภาพแรงงานในรูปแบบที่นิยมจะจัดตั้งตามประเภทของอาชีพและอุตสาหกรรม²⁵

ขบวนการเหล่านี้ได้รวมกลุ่มชนกลุ่มน้อยต่างๆ การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจของคนผิวดำ อันเป็นเครื่องมือในการรวมคนผิวดำเข้าด้วยกัน ขบวนการของสตรีเริ่มต้นโดยกลุ่มผู้หญิง โดยได้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานของตนเองขึ้นมา นำการนัดหยุดงานและค่อนข้างจะมีบทบาทที่เข้มแข็งในขบวนการประชาชนและสังคมนิยม²⁶ ในปี 1920สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งของสตรีได้รับการประกันจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ในที่สุด เจอนโซจากสภาพการณ์ที่สับสนและความรุนแรงอันเป็นสภาพที่เกิดขึ้นในช่วงที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมในยุคตลาดเสรี ไม่เป็นผลดีแก่ทั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและแรงงาน สงครามการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลายมีผลทำให้กำไรลดลง ได้ก่อให้เกิดความกลัวในบรรดาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอันเนื่องมาจากอำนาจการเมืองที่เพิ่มขึ้นของฝ่ายสังคมนิยมและขบวนการประชาชนอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นภัยอันตรายต่อกลุ่มผู้ประกอบการดังกล่าว เนื่องจากอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคน ที่จะทำให้อภิสิทธิ์และสถานภาพของกลุ่มตนหมดไป

เจอนโซได้ตั้งกล่าวก่อให้เกิดสภาพการณ์ใหม่ของการรวมกำลังกันและมีการประนีประนอมซึ่งมีผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถาบันและความสัมพันธ์ทางสังคม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมได้ร่วมมือกันรวมเอาอาณาจักรย่อยๆ ของแต่ละคนเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเป็นการผนึกกำลังและลดการแข่งขันกันเอง กลุ่มที่เคยเป็นคู่แข่งกันอย่างรุนแรงเป็นต้นว่า เจ.พี.มอร์แกน กับ จอห์น ดี. ร็อกเฟลเลอร์ ร่วมมือกันในปี 1901 เพื่อหลอมรวมผู้บริหาร 122 บริษัทเข้าด้วยกัน มีทรัพย์สินทั้งหมด 22.2 พันล้านเหรียญสหรัฐภายใต้ชื่อใหม่ บริษัทเหล็กทรัพย์สินภาคเหนือแห่งนครนิวยอร์ก จำนวนเงินทุนดังกล่าวถือว่าเป็นจำนวนมหาศาลที่คิดจากมูลค่าในขณะนั้น ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2 เท่า ของมูลค่าทรัพย์สินโดยประเมินทั้งหมดของ 13 มลรัฐในภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา ผลที่ตามมาก็คือ :

หัวใจของเศรษฐกิจของอเมริกาถูกรวมเข้ามามีอยู่ได้ขายคาเดียวกัน ซึ่งดำเนินกิจการตั้งแต่การธนาคาร เหล็กกล้า รถไฟ ระบบขนส่งในเมือง คมนาคม พาณิชยกรรม ประกันภัย สาธารณูปการ ไฟฟ้า ยาง กระดาษ โรงงานน้ำตาล ทองแดง และอุตสาหกรรมประกอบอื่นๆ ของโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมหลัก²⁷

ในที่สุดผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรายสำคัญๆ ได้เริ่มเข้าใจว่าการให้ค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนต่อคนงานเพิ่มมากขึ้น และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ก็จะช่วยลดแรงดึงดูดใจของคนงานที่มีต่อลัทธิสังคมนิยม ขณะเดียวกันก็จะช่วยให้คนงานจงรักภักดีและมีกำลังใจในการทำงาน พร้อมกันนี้ก็มีความสนใจที่จะจัดระเบียบกระบวนการผลิตของช่างฝีมือซึ่งเดิมมักจะมีการจัดตั้งแบบหลวมๆ เพื่อจะนำวิศวกรรมอุตสาหกรรมและการผลิตแบบที่ละมากๆ มาใช้ให้ได้ผล นั้นหมายถึงว่าจะต้องจัดตั้งโรงงานที่จะต้องวางโครงสร้างแบบ เพิ่มระเบียบแบบแผนในงานผลิต เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะต้องการคนงานที่มีวินัยและมั่นคง

ธุรกิจขนาดใหญ่เริ่มจะเห็นประโยชน์จากการทำงานร่วมกับสภาพแรงงานขนาดใหญ่

ที่พอจะเจรจากันได้ (ไม่ใช่กลุ่มสังคมนิยม) เพื่อเจรจาให้มีโครงสร้างค่าจ้างเหมือนกันและ
มีมาตรฐานเดียวกันทั้งอุตสาหกรรม และบังคับให้มีวินัยในการทำงานตามกฎหมายเกณฑ์ที่ได้
ตกลงกันไว้ การมีข้อตกลงในลักษณะดังกล่าว เพิ่มความแน่นอนและสามารถคาดการณ์
ได้ล่วงหน้าภายในระบบ โดยไม่ได้สิ้นคลอนอำนาจของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือ
ระบบตลาด²⁸

การปฏิรูปดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางการต่อสู้ที่ยังคงดำเนินต่อไป กระบวนการ
ยุติธรรมที่เข้าข้างฝ่ายธุรกิจ มักจะตัดสินคดีที่มีผลตรงกันข้ามกับผลประโยชน์ของ
แรงงาน ทำให้ขบวนการแรงงานหันเหไปในทางการเมืองมากยิ่งขึ้น มีผลทำให้เกิดการ
พัฒนาแนวทางการะกิจของแรงงานผ่านกระบวนการนิติบัญญัติและรวมถึงการเป็น
พันธมิตรกับพรรคเดโมแครต (Democratic Party) การปฏิรูปกฎหมายในระดับท้องถิ่น
ระดับมลรัฐและระดับประเทศ เริ่มก่อให้เกิดมาตรฐานใหม่ทางสังคม และมีการปรับบริบท
ของแรงงานสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญมากสำหรับแรงงาน ก็คือ กฎหมาย
เครตันต่อต้านทรัสต์ (Crayton Anti-Trust Act) ซึ่งห้ามศาลมิให้ออกคำสั่งห้ามการนัด
หยุดงานของคนงาน²⁹

ถึงแม้กระนั้นก็ตาม ในยุคศตวรรษที่ 20 ที่ฮึกเหิม (Roaring Twenties) บริษัท
ที่ทำการผูกขาดก็ยังคงปล่อยให้สามารถดำเนินกิจการ จนประสบความสำเร็จรุ่งเรือง
อย่างต่อเนื่อง ภายใต้เศรษฐกิจของชาติที่มีการควบคุมเพียงหลวมๆ ตลาดหุ้นที่ได้รับ
การขับเคลื่อนโดยเงินกู้ยืม ดูเหมือนจะเป็นเครื่องยนต์ที่มีพลังไม่จำกัดในการสร้างความมั่งคั่ง
ด้วยศรัทธาในตลาดเสรีและอำนาจของธุรกิจขนาดใหญ่ที่ถึงจุดสุดยอด ประธานาธิบดี
เฮอริเบิร์ต ฮูเวอร์ ได้กล่าวอย่างกระตือรือร้นว่า "ด้วยพรจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ภายในไม่กี่
วันนี้เราจะเห็นว่าความยากจนจะหมดสิ้นไปจากประเทศของเรา" เออร์วิน พิชเชอร์ ซึ่ง
อาจจะเป็นนักเศรษฐศาสตร์ชั้นนำของสหรัฐอเมริกาในขณะนั้น ได้ประกาศว่า ปัญหา
วิกฤตทางธุรกิจได้รับการแก้ไขแล้ว และประเทศกำลังเคลื่อนไปสู่ที่ราบสูงซึ่งจะมีความ
เจริญรุ่งเรืองโดยไม่มีที่สิ้นสุด³⁰

เป็นความจริงที่ว่าครอบครัวอเมริกันโดยเฉลี่ยมีอาหารการกินที่ดีขึ้น มีเสื้อผ้าเครื่อง
นุ่งห่มที่ดีกว่าแต่ก่อน และมีโอกาสใช้ชีวิตกับการพักผ่อนหย่อนใจมากกว่าครอบครัว
อเมริกันในอดีต³¹ แต่ความจริงดังกล่าวได้ปกปิดความไม่เที่ยมอย่างมหาศาลในอเมริกา
ที่มีครอบครัวเพียงร้อยละหนึ่งที่มีทรัพย์สินร้อยละ 59 ของประเทศ³² ในเดือนตุลาคม 1929
อันเป็นเวลาเพียง 2-3 เดือน หลังจากพิชเชอร์ได้ประกาศว่าจะไม่มีปัญหาวิกฤตธุรกิจ
อีกแล้ว ระบบการเงินได้ถูกดันขึ้นไปสูงลิ่วก็พังทลายลง ความมั่งคั่งทางการเงิน
ละลายหายไปเพียงข้ามคืน จนกระทั่งต้องอาศัยแรงส่งจากสงครามโลกครั้งที่สองถึงได้ก่อ
ให้เกิดจุดเริ่มต้นของสัญญาประชาคมใหม่ระหว่างรัฐบาล ธุรกิจ และแรงงาน บนพื้นฐาน

ของหลักการเศรษฐกิจแบบเคนส์ ที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของโลกทั้งหมดกลับคืนไปสู่หนทางแห่งความมั่งคั่งอีกครั้งหนึ่ง

การเพิ่มความสำคัญและการย้อนกลับของพหุนิยม

เมื่อแฟรงกลิน ดี รูสเวลท์ ได้มาเป็นประธานาธิบดีในปี 1933 การขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างขนานใหญ่ในทศวรรษ 1920 ตามมาด้วยเศรษฐกิจตกต่ำ จนทำให้ชาวอเมริกัน ผู้สูงอายุ คนผิวดำ ผู้หญิง ตลอดจนคนกลุ่มอื่นๆ ประสบปัญหาอย่างหนัก เป็นผลทำให้เกิด คลื่นทางการเมืองและวัฒนธรรม เพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากถึงโคนทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา รูสเวลท์เกรงไปว่าถ้าไม่มีการดำเนินการที่เฉียบพลัน ความต้องการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทะลักเข้าสู่โครงสร้างทั้งหมดของรัฐบาล จึงได้พยายามรักษาระบบเอาไว้โดยการกำหนดมาตรการที่ค่อนข้างจะห้าวหาญในการกิจการปฏิรูปสังคมและกฎเกณฑ์ต่างๆ รัฐสภาอเมริกันได้ผ่านกฎหมายฟื้นฟูอุตสาหกรรมแห่งชาติ (NIRA) เพื่อใช้เป็นกุญแจแก้ไขปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากการให้อำนาจสั่งการแก่รัฐบาลที่จะมีบทบาทมากขึ้น เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ เนื่องจากดูเหมือนหนึ่งว่าพลังตลาดแต่เพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถกระทำการให้สัมฤทธิ์ผลได้

ครั้นวันที่ 27 พฤษภาคม 1935 ศาลสูงสุดได้ประกาศให้ กฎหมายฟื้นฟูอุตสาหกรรมแห่งชาติเป็นโมฆะ และพิพากษาว่ารัฐไม่สามารถกำหนดมาตรฐานค่าจ้างขั้นต่ำได้ คำพิพากษาเช่นนี้เป็นตัวแบบที่ได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเกือบศตวรรษ ที่ศาลสูงสุดได้ป้องกันผลประโยชน์ธุรกิจและบริษัทเหนือสิทธิของพลเรือนหรือมนุษย์ชน ผู้สังเกตการณ์ในขณะนั้นเชื่อว่า การกระทำดังกล่าวของศาลสูงสุดในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายฟื้นฟูอุตสาหกรรมและค่าจ้างแรงงานต่ำ ทำให้ความโกรธของรูสเวลท์ที่มีต่อศาลสูงสุดเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรง และเป็นแรงบันดาลใจให้เขาตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิรูปสถาบันต่างๆ ของอเมริกันทั้งหมด เขาจึงเริ่มด้วยการควบคุมตลาดธุรกิจและตลาดเงินอย่างเข้มงวดมากขึ้น และได้ผลักดันให้ออกกฎหมายที่จะให้หลักประกันที่ดีกว่าแก่คนงาน ให้มีการเริ่มจัดทำโครงการจ้างงานสาธารณะ และจัดให้มีตาข่ายนิรภัยทางสังคม

รูสเวลท์ ได้โจมตีศาลสูงสุดด้วยความแค้นและพยายามขยายจำนวนสมาชิกและเพิ่มคนใหม่ที่เขาเองเป็นผู้คัดเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น แต่ความพยายามในการเป็นเสียงส่วนใหญ่ในศาลครั้งนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ แต่กระนั้นการดำเนินการในเชิงรุกดังกล่าวกลับมีผลกระทบอย่างแท้จริงถึงตัวผู้พิพากษา และในที่สุดผู้พิพากษาส่วนใหญ่ก็เริ่มให้การสนับสนุนความริเริ่มที่มีความก้าวหน้า จากการที่รูสเวลท์อยู่ในตำแหน่ง

เป็นเวลานาน ทำให้เขาสามารถเอาพรรคพวกเข้าไปนั่งอยู่ในศาลได้ 7 คน จากจำนวนทั้งหมด 9 ที่นั่ง ทำให้ศาลดำเนินการในแนวทางเสรีนิยมมากขึ้นเรื่อยมา จนถึงทศวรรษ 1970 เมื่อประธานาธิบดีจากพรรครีพับลิกัน (Republican) ริชาร์ด นิกสัน เริ่มต้นที่จะทำให้ศาลกลับไปสู่ยุคของการสนับสนุนธุรกิจอีกครั้ง³³

สงครามโลกครั้งที่สองทำให้รัฐบาลกลายเป็นจุดศูนย์กลางและเป็นที่ยอมรับในทางการเมืองในการจัดการเศรษฐกิจ รัฐบาลควบคุมการบริโภค ประสานการผลิตของอุตสาหกรรม และเป็นผู้ตัดสินว่าทรัพยากรของชาติควรจะได้รับ การจัดสรรอย่างไร เพื่อสนับสนุนการทำสงคราม มีการดำเนินการหลายอย่างพร้อมกัน เป็นต้นว่า มีระบบการเก็บภาษีที่ก้าวหน้ามาก เพื่อนำมาใช้จ่ายในการทำสงคราม มีการจ้างงานเต็มที่โดยมีค่าจ้างที่ดี และมีการประกันภัยทางสังคมที่ช่วยถ่วงโอนความมั่งคั่งมาแบ่งปันกันเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมมากขึ้น ในปี 1929 มีเศรษฐีเงินล้าน 20,000 คนในสหรัฐ และเศรษฐีพันล้าน 2 คน พอถึงปี 1944 มีเศรษฐีเงินล้าน เหลืออยู่เพียง 13,000 คน และไม่มีเศรษฐีพันล้านเหลืออยู่เลย ครอบครัวที่ร่ำรวยที่สุดร้อยละ 0.5 ของประชากรนั้น การครอบครองทรัพย์สินในปี 1929 คิดเป็นร้อยละ 32.4 แต่ในปี 1949 คิดเป็นร้อยละ 19.³⁴ ถือได้ว่าเป็นชัยชนะอันสำคัญของการขยายตัวของชนชั้นกลาง อันเกิดจากการที่คนงานสามารถยกระดับตัวเองขึ้นมาเป็นชนชั้นใหม่ได้

ลักษณะพหุนิยมเฟื่องฟูไปจนถึงศตวรรษ 1960 ซึ่งเป็นยุคของวัฒนธรรมภพของชนรุ่นใหม่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เหล่าบุปผาชนได้เริ่มท้าทายด้วยเสียงอันดังต่อสมมติฐานเบื้องต้นที่เกี่ยวกับแบบแผนในการดำรงชีวิต อุตสาหกรรมอาวุธ การนำกองกำลังทหารเข้าไปแทรกแซงต่างประเทศ การขูดรีดจากสิ่งแวดล้อม สิทธิและบทบาทของสตรี สิทธิของพลเรือน ความเท่าเทียมกันและความยากจน บรรษัทที่มีความมั่นคงในสหรัฐได้รับการสั่นคลอนอย่างรุนแรง อันเป็นผลจากการให้คุณค่าและผลประโยชน์แบบเก่า แต่เรื่องที่น่าจะเป็นการคุกคามต่อการอยู่รอดมากที่สุดของบรรษัท ก็คือการที่คนหนุ่มสาวในยุคนี้ได้ละทิ้งวัฒนธรรมบริโภคนิยม คนในรุ่นนี้ไม่ได้ต่อต้านความยากจนและการขูดรีดจนเกิดเป็นความขาดแคลน มากไปกว่าการต่อต้านความมั่งคั่งอย่างล้นเหลือ การปฏิเสธวัตถุนิยมโดยชนรุ่นใหม่ของอเมริกา ในด้านหนึ่งก็เป็นภัยคุกคามต่อระบบยิ่งกว่าคนรุ่นก่อน ซึ่งประกอบด้วยคนงานที่โกรธแค้นต้องการค่าจ้างแรงงานที่พอจะช่วยทำให้มีชีวิตอยู่ได้และได้ทำงานภายใต้สภาพการทำงานที่ปลอดภัย

ชื่อของนักกิจกรรมคุ่มครองผู้บริโภคเช่น ราล์ฟ เนเดอร์ และนักสิ่งแวดล้อม เช่น ราเชล คาร์สัน ได้กลายเป็นชื่อติดตลาด ฝ่ายเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democrats) สามารถคุมรัฐสภาได้อย่างมั่นคง และได้ผ่านกฎหมายสำคัญที่ขยายอำนาจการควบคุมของรัฐบาล เพื่อทำให้การรักษาสภาพแวดล้อมและผลิตภัณฑ์มีความเข้มแข็งมากขึ้น

รวมทั้งความปลอดภัยของคนงาน รัฐบาลได้จับเคียวในประเด็นการต่อต้านการรวมตัวของทรัสต์ และแยกสลายการผูกขาดในเชิงรุกอย่างแข็งขัน และทำให้ตลาดมีการแข่งขันสูง

ในต่างประเทศบริษัทของสหรัฐอเมริกาถูกโจมตีสองด้าน ญี่ปุ่น และประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย (NICs) ประกอบด้วย ไต้หวัน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และฮ่องกง ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการแทรกเข้าไปในตลาดสหรัฐ ในขณะที่เดียวกันบริษัทของสหรัฐถูกกันออกจากการเข้าไปแทรกในกลุ่มเศรษฐกิจของประเทศแถบได้รวมทั้งประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เนื่องจากรัฐบาลในกลุ่มได้ ได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศในเชิงรุก กีดกันสินค้าต่างประเทศและจำกัดการลงทุนจากต่างประเทศ รัฐบาลจากประเทศเหล่านี้มีนโยบายต่อต้าน “การปรับสนามให้ไต่ระดับ” สำหรับบริษัทสหรัฐ และเมื่อต้องเสียภาษีเงินได้ของบริษัทในอัตราที่สูง ตลอดจนรายได้จากการลงทุนรวมทั้งมาตรฐานสิ่งแวดล้อมและแรงงานที่เข้มงวดภายในประเทศ ทำให้บริษัทของสหรัฐรู้สึกเสียเปรียบเป็นสองเท่ากับการแข่งขันในโลก³⁵

เป็นจุดวิกฤติในทางประวัติในขณะนั้น ขณะเดียวกันสถาบันบริษัทก็พยายามรักษาผลประโยชน์ของตน ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ประเด็นนี้อย่างละเอียดในภาคสาม การเลือกโรแนลด์ เรแกน มาเป็นประธานาธิบดีในปี 1980 ได้รับการสรรเสริญว่าเป็นความพยายามร่วมกันที่ประสบความสำเร็จ ในการหมุนเข็มนาฬิกาของการปฏิรูปสังคมและเศรษฐกิจกลับไป ณ จุดเดิม ที่ทำให้ความมั่งคั่งแพร่กระจายทั่วไป และทำให้อเมริกาเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก เป็นการสร้างโลกาเศรษฐกิจที่จะสนองตอบต่อผลประโยชน์ของบริษัทสหรัฐมากขึ้น

ในงานเขียนที่ได้แสดงญาณทัศน์ไว้อย่างลึกซึ้งที่ชื่อว่า *ชัยชนะมืด* (Dark Victory) โดยนักเศรษฐศาสตร์ ชาวฟิลิปปินส์ วาเลเดน เบลโล ได้ให้การวิเคราะห์แผนการของเรแกนจากแง่มุมของประเทศฝ่ายใต้ดังนี้ :

รัฐบาลในวอชิงตัน ผู้ซึ่งได้เชิดชูอุดมการณ์สาธารณรัฐไว้อย่างสูงยิ่ง ได้ละทิ้งยุทธศาสตร์สำคัญที่เรียกว่า “เสรีนิยมภายใต้ขอบเขตจำกัด” ในต่างประเทศและระบบข้อตกลงใหม่ (New Deal) ที่เคยใช้ในประเทศ นอกจากการต่อสู้เพื่อล้มล้างลัทธิคอมมิวนิสต์แล้ว ลัทธิเรแกน ในทางปฏิบัติได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้สามประการ ประการแรก คือทำให้ประเทศฝ่ายใต้ตกเป็นเบี้ยล่าง ภายใต้การครอบงำของโลกาเศรษฐกิจโดยสหรัฐ ประการที่สอง ลดบทบาทการทำลายผลประโยชน์เศรษฐกิจจากประเทศอุตสาหกรรมใหม่และญี่ปุ่น ประการที่สาม ทำลาย “ข้อตกลงใหม่” ซึ่งเป็น “สัญญาประชาคม” สามเสี้ยวระหว่างทุนใหญ่ แรง

งานใหญ่ และรัฐบาลใหญ่ ซึ่งทั้ง วอล ซตริท (Wall Street - แหล่งสถาบันการเงินที่ใหญ่ที่สุดของสหรัฐ-ผู้แปล) เห็นว่าเป็นข้อจำกัดที่สำคัญต่อบริษัทของประเทศสหรัฐอเมริกาที่จะแข่งขันกับทั้งกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่และญี่ปุ่น³⁶

เหตุการณ์หนึ่งต่างประเทศในปี 1982 เปิดโอกาสให้หีบยกประเด็นของประเทศอุตสาหกรรมใหม่มาช่วยให้เห็นว่าเป็นภัยคุกคาม ธนาการโลกซึ่งถูกครอบงำโดยสหรัฐและ MF ได้เคลื่อนไหวที่จะปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศแถบใต้ที่ตกอยู่ในภาวะหนี้้อย่างหนัก เพื่อเปิดโอกาสให้ทุนจากต่างประเทศได้มีโอกาสแทรกเข้าไปในประเทศเหล่านั้น การ "ปรับโครงสร้าง" ดังกล่าว กำหนดให้รัฐบาลในประเทศเหล่านั้นถอดถอนการให้ความสนับสนุนผู้ประกอบการในท้องถิ่น มีการกำจัดและยกเลิกการกีดขวางการปกป้องการนำเข้าจากประเทศฝ่ายเหนือ ยกเลิกข้อจำกัดของการลงทุนจากต่างประเทศ แล้วรวมเอาเศรษฐกิจของประเทศฝ่ายใต้ไปผูกไว้อย่างแน่นหนากับโลกาเศรษฐกิจที่ครอบงำโดยกลุ่มประเทศฝ่ายเหนือ นโยบายทางการค้าถูกเลือกใช้เป็นอาวุธการกำหนด "การปฏิรูป" ในแบบแผนเดียวกันให้กับประเทศอุตสาหกรรมใหม่³⁷

ทรัพยากรทางเมืองทั้งหมดของบริษัทในประเทศอเมริกา ถูกใช้เพื่อทำให้บริษัทสามารถกลับมากำหนดวาระทางการเมืองของประเทศตลอดจนระบบศาล วาระทางการเมืองของอเมริกาที่ถูกกำหนดไว้ก่อนเรื่องอื่นใด ได้แก่ การปฏิรูปภายใน โดยมีเป้าหมายจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของ สหรัฐอเมริกา โดยเอารัฐบาลจากหลัง" ภาครุทกิก มีการลดภาษีให้คนรวยอย่างขนานใหญ่ ข้อจำกัดที่มีให้บริษัทมตัวกันหรือเข้าไปควบคุมกิจการในบริษัทอื่นถูกขจัดออกไป การบังคับใช้มาตรฐานแวดล้อมและแรงงานที่เข้มแข็งถูกทำให้อ่อนลง รัฐบาลอยู่ข้างปฏิบัติการเชิงรุกของบริษัทในสหรัฐที่พยายามทำให้ตนเองสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก โดยการทำลายนาจของสหภาพแรงงาน ลดค่าจ้างและผลตอบแทน ลดจำนวนคนงานในบริษัทจะย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมไปต่างประเทศ เพื่อที่จะได้รับผลประโยชน์จากค่าแรงถูกและการควบคุมที่หย่อนยาน³⁸

ภายหลังจากที่มาตรการดังกล่าวได้เริ่มมีการลงมือปฏิบัติในสหรัฐอเมริกา การว่างงานได้กลายมาเป็นปัญหาวิกฤตที่เรื้อรัง โดยที่สหภาพแรงงานก็สูญเสียจำนวนสมาชิกะหลังทางการเมือง ค่าจ้างแรงงานเริ่มลดลงพร้อมๆ ไปด้วยรายได้ของครัวเรือนที่ยากที่สุด คนจำนวนน้อยที่โชคดีได้กำไรเป็นกอบเป็นกำ รายได้ของนักลงทุนรายใหญ่ ผู้การระดับสูง นักแสดง และนักกีฬาชั้นนำ และนายหน้าลงทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเหมือนจรวด จำนวนเศรษฐีพันล้านในสหรัฐเพิ่มจากคนเดียวในปี 1978 มาเป็น 120 คน

ในปี 1994³⁹ การฉ้อโกงอันเนื่องจากการกู้ยืมเงิน อันเป็นผลจากการยกเลิกการควบคุมอุตสาหกรรมออมทรัพย์และเงินกู้ ทำให้ผู้เสียภาษีชาวอเมริกันจะต้องแบกรับภาระหนี้เป็นจำนวนเงิน 500 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สำหรับคนธรรมดาสามัญ ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาของความยากลำบาก โดยที่ความโลภได้เข้ามาเป็นใหญ่ในแผ่นดิน

ภายหลังที่ความริเริ่มของ เรแกน ได้เริ่มบังเกิดผลในต่างประเทศ ซึ่งได้รับการหนุนเสริมโดยการฟื้นตัวของลัทธิอนุรักษนิยมในประเทศตะวันตกอื่นๆ ทำให้เกิดปัญหาสภาพเสื่อมทรามตามมาในลักษณะคล้ายๆ กัน ในประเทศตะวันตกอื่นๆ แทบทั้งหมดรวมทั้งประเทศที่มีหนี้สินมากในฝ่ายใต้ ความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มมากขึ้นทั้งภายในและระหว่างประเทศ การว่างงานเพิ่มมากขึ้นในระดับที่น่าตกใจ ดัชนีทางสังคมหลายตัวที่ได้แสดงถึงสภาวะที่ตกอยู่ ตีขึ้นกว่าแต่เดิมในช่วงระยะเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา เริ่มมีลักษณะทรงตัวและในบางกรณีลดลง หลายประเทศที่เป็นลูกหนี้ในประเทศฝ่ายใต้อยู่เป็นหนี้ต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จำนวนเศรษฐีพันล้านในโลกเพิ่มขึ้นจาก 145 คน ในปี 1987 เป็น 358 คนในปี 1994⁴⁰

รัฐบาล เรแกน ให้สัญญาว่าจะหยุดยั้งความตกต่ำของสหรัฐ อย่างไรก็ตามได้มีการดำเนินนโยบายที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์หลายอย่างในลักษณะที่เป็นการสุ่มเสี่ยงที่ทำให้กำลังทหารของสหรัฐอเมริกา มีความเข้มแข็งมากขึ้น เศรษฐกิจขยายตัวในระยะเวลานั้น แต่ทำให้ฐานะของสหรัฐอเมริกา ในโลกเศรษฐกิจอ่อนแอลงอย่างร้ายแรงในระยะยาว ประการแรกคือ การใช้จ่ายงบประมาณเกินดุลในทางทหาร ทำให้ประเทศสหรัฐกลายเป็นลูกหนี้รายใหญ่ของโลก ประเทศที่เป็นเจ้าหนี้รายใหญ่คือ ญี่ปุ่น ซึ่งเป็คู่แข่งที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา ประการที่สอง จากการที่ไม่ยอมให้รัฐบาลมีบทบาทในการวางแผนเศรษฐกิจและจัดลำดับความสำคัญ รัฐบาลเรแกนได้ปล่อยให้อนาคตทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ตกอยู่ในกำมือของบริษัทที่ถูกกดดันโดยตลาดทุน ที่เน้นเฉพาะผลกำไรในระยะสั้น ประการที่สาม การยินยอมให้บริษัทใช้ยุทธศาสตร์เป็นปฏิบัติต่อต้านแรงงาน เกิดการรื้อถอนทรัพยากรที่เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งสำหรับการแข่งขันในตลาดโลกในระยะยาว นั่นก็คือทุนมนุษย์⁴¹ ผลโดยรวมก็คือ เป็นการลดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา เมื่อเทียบกับ ญี่ปุ่น และ ยุโรปตะวันตก ผลที่ตามมาเห็นได้ชัดว่า เป็นอันตรายต่อประชาชนอเมริกันโดยทั่วไป และท้ายที่สุดจะเป็นอันตรายต่อบริษัทของสหรัฐอเมริกาเองด้วย

เรื่องทั้งหมดนี้มิได้เกิดขึ้นโดยการวางแผนร่วมกัน การเปลี่ยนแปลงของนโยบายในระดับชาติที่เกิดขึ้นทั้งหมด มิได้เกิดจากการที่บริษัทและผู้นำทางการเมืองมาประชุมร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดการปรับตัวให้เกิดขึ้นในโลก อันที่จริงพวกเขา

ต่างมีความเป็นเอกเทศทางความคิด และเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ที่ขัดแย้งต่อกัน และกันมากกว่าจะร่วมหลอมโรงเดียวกันได้ ดังที่ เบลโล ได้ตั้งข้อสังเกตว่า :

สิ่งที่ได้เกิดขึ้นนั้นเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งอุดมการณ์ได้เข้าไปแทรกแซงระหว่างผลประโยชน์และนโยบาย และอุดมการณ์นั้นคือระบบความเชื่อ - เป็นชุดของทฤษฎี ความเชื่อ และความพึงใจ ซึ่งมีการการเชื่อมประสานสอดคล้องไปด้วยกันได้ - ที่ได้ตีความสร้างกฎเกณฑ์อันเป็นสากลที่ยกผลประโยชน์ของภาคทางสังคมหนึ่งให้อยู่เหนือผลประโยชน์ของชุมชนที่เหลือทั้งหมด

ความคิดดังกล่าวได้ถูกส่งผ่านสถาบันทางสังคม เป็นต้นว่า มหาวิทยาลัย บริษัท ศาสนา พรรคการเมือง อุดมการณ์ดังกล่าวได้ถูกทำให้เป็นสากลโดยผู้คนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยสมาชิกของกลุ่มทางสังคมซึ่งมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องโดยตรงเป็นหลัก อุดมการณ์ดังกล่าวจึงมีรูปแบบและมีการดำเนินการโดยปัจเจกชนและกลุ่มเป็นจำนวนมาก แต่จะพัฒนาเป็นพลังที่สำคัญก็ต่อเมื่อเงื่อนไขหลายหลากมาบรรจบกัน อุดมการณ์ตลาดจะกลายเป็นพลังหลักเมื่อผู้นำทางการเมืองก้าวขึ้นมาสู่อำนาจด้วยการสนับสนุนของฐานทางสังคมของกลุ่มชนชั้นกลางอนุรักษนิยมซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันผู้นำของบริษัทได้ละทิ้งข้อตกลงที่เป็นแนวทางเสรีนิยมแบบเคนส์ เนื่องจากสภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป⁴²

นครควรจะเป็นผู้ปกครอง

การถกทอดความคิดในเรื่องตลาดเสรีและการค้าเสรีเข้าสู่ประเด็นทางการเมืองนั้น มีอยู่ประเด็นหนึ่งที่เน้นย้ำกันมาตลอดเวลากว่า ความก้าวหน้าของตลาดเสรีนั้นเป็นสิ่งเดียวกับความก้าวหน้าของประชาธิปไตย ผู้ที่สนับสนุนตลาดเสรีจะทำให้เราเชื่อว่าตลาดเสรีมีประสิทธิภาพและเป็นกลไกที่สนองตอบความต้องการในการแสดงออกทางการเมือง ที่ยิ่งกว่าการลงคะแนนเสียง ทั้งนี้เพราะธุรกิจมีประสิทธิภาพมากกว่าและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่านักการเมืองและข้าราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพและมีความห่วงใยในความต้องการของประชาชน ตรรกะดังกล่าวง่ายมาก ในตลาดเสรี

ประชาชนแสดงออกถึงอริปไตยของตนโดยตรงว่าต้องการอะไรด้วยเงินที่เขาใช้บริโภคสินค้า อะไรก็ตามที่ประชาชนพร้อมที่จะซื้อด้วยเงินของเขา ย่อมเป็นดัชนีที่ดีที่สุดที่แสดงถึงการให้คุณค่าของพวกเขามากกว่าคะแนนเสียงที่ลงให้ ดังนั้นตลาดจึงเป็นวิธีการที่ประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ในการสะท้อนผลประโยชน์ของสาธารณชน

และยิ่งเมื่อมีความไม่ไว้วางใจรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น ข้อความที่ทรงพลังและมีความจริงที่สำคัญรวมอยู่ด้วยก็คือตลาดและการเมือง ทั้งสองเป็นเรื่องของการปกครองอำนาจและการกระจายทรัพยากรของสังคม แต่ขณะเดียวกันข้อความที่กล่าวนี้ก็คลาดเคลื่อนและบิดเบือนความเป็นจริงทางการเมืองที่สำคัญ ในทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทุกคนมีสิทธิในการออกเสียงหนึ่งเสียงเท่ากัน ในตลาดแต่ละหนึ่งเหรียญคือเสียงหนึ่งเสียง คุณสามารถจะมีเสียงมากถ้ามีเงินมาก ถ้าไม่มีเงินก็จะไม่มีเสียง ตลาดจึงมีความลำเอียงเข้าข้างผู้ที่มีมั่งคั่ง และที่ยังจะมีความสำคัญมากในโลกยุคปัจจุบันโดยมักไม่มีการรับรู้กันมากนัก ก็คือตลาดจะมีความลำเอียงเข้าข้างบริษัทที่มีขนาดใหญ่มาก ซึ่งมีทรัพยากรทางการเงินเป็นจำนวนมหาศาลไว้ในครอบครอง มากกว่าแม้แต่ปัจเจกชนที่ร่ำรวยที่สุด ยิ่งตลาดมีเสรีมากขึ้นเท่าใด และมีอาณาบริเวณขยายไปทั่วโลก อำนาจในการปกครองจะถูกโอนผ่านจากรัฐบาลแห่งชาติไปสู่โลกาภิวัตน์เพิ่มมากขึ้น โดยที่ผลประโยชน์ของบริษัทเหล่านั้นย่อมเบี่ยงเบนห่างไกลไปจากประโยชน์ของมนุษยชาติมากขึ้นทุกที เอกสารประกอบโดยละเอียดในประเด็นเหล่านี้จะปรากฏอยู่ใน ภาคที่สาม และสี่ของหนังสือนี้

โดยปกติคนธรรมดา ถึงแม้ว่าจะมีความโลภขนาดหนักและมีความเหี้ยมโหดที่สุดในบรรดาพวกเรา ก็ยังเป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีความต้องการและคุณค่าที่นอกเหนือไปจากเงินตรา เราต้องการอากาศเพื่อการหายใจ ต้องการน้ำดื่ม ต้องการอาหารสำหรับรับประทาน พวกเราส่วนใหญ่มีครอบครัว ในบรรดาสิ่งทั้งหลายที่พวกเราคลั่งใคล้มากที่สุดก็คือความปรารถนาในความงามของสิ่งต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงธรรมชาติอันงดงามและเด็กแรกเกิด ร่างกายของเรามีเนื้อหนัง มีเส้นโลหิตที่นำโลหิตจริงๆ ไปหล่อเลี้ยงส่วนต่างๆ ของร่างกาย

เบื้องหลังภาพพจน์ของการประชาสัมพันธ์ที่มีการจัดทำเป็นอย่างดี รวมทั้งการจ้างผู้มีจริยธรรมเป็นจำนวนมาก ร่างกายของบริษัทก็คือใบอนุญาตของบริษัท ซึ่งเป็นเอกสารทางกฎหมาย และเงินก็คือโลหิต และที่จุดแก่นกลางนั้นคือตัวคนที่แปลกปลอม ซึ่งมีเป้าหมายหนึ่งเดียว นั่นก็คือการผลิตเงินเพิ่มขึ้นเพื่อหล่อเลี้ยงและแตกตัวออกไปให้มีจำนวนมากขึ้น ปัจเจกชนที่อยู่ในนั้นอาจจะล้มหายตายจากได้ แต่บริษัทจะไม่เป็นเช่นนั้น มันเป็นทาสที่ซื่อสัตย์ของนายเพียงตัวเดียว นั่นก็คือตลาดเงิน ซึ่งอาจจะเป็นสัตว์ที่กระหายเงินไปเสียยิ่งกว่าตัวบริษัทเอง

ปัญหาดังกล่าวฝังรากลึกเข้าไปในโครงสร้างและกฎเกณฑ์ที่บรรษัทถูกบังคับให้ปฏิบัติไปในแนวทางเช่นนั้น สิ่งที่น่าทึ่งของบรรษัทในฐานะที่เป็นนวัตกรรมทางสังคม ก็คือสามารถที่จะนำคนจำนวนนับพันให้มาอยู่ในโครงสร้างเดียวกัน และบังคับให้ทุกคนดำเนินการพร้อมกันในทิศทางที่พึงประสงค์ของบรรษัท ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่พวกเขาอยากทำ ใครที่ขัดขืนจะถูกไล่ออกไป และถูกเปลี่ยนตัวโดยผู้ซึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติตาม⁴³

ดังที่นักหนังสือพิมพ์ใน นครวอชิงตัน วิลเลียม กริเตอร์ เขียนไว้ในหนังสือชื่อ *ใครจะบอกประชาชน* (Who Will Tell the People)?

(บรรษัท) ที่มีทรัพยากรอันเป็นเงินจำนวนมหาศาล มีผลประโยชน์ที่หลากหลาย มีกลุ่มมืออาชีพที่มีความเฉลียวฉลาดแขนงต่างๆ - สิ้นทรัพย์เหล่านี้รวมทั้งสิ่งอื่นๆ กำลังจับจ้องอย่างไม่ลดละต่อการเมืองเพื่อการปกครอง

ความจริงของสิ่งที่เป็นสถาบันอย่างใหม่นี้ก็คือ การศูนย์รวมของความพินาศของประชาธิปไตยร่วมสมัย บรรษัทเกิดขึ้นเพื่อแสวงหาผลกำไรสูงสุดไม่ใช่เพื่อเจตนารมณ์ร่วมกันของสังคม มีสายบังคับบัญชาภายในโดยผู้จัดการตามลำดับชั้น ไม่ใช่เจตนารมณ์ร่วมของสังคม⁴⁴

สังคมมนุษย์ ได้เผชิญกับคำถามมานานแล้วว่า อำนาจในการปกครองควรจะอยู่ในมือของชนร่ำรวยหรือคนจน ในปัจจุบันเรากำลังเผชิญกับคำถามที่แตกต่างไปและมีความชั่วร้ายมากกว่าเดิม - ถ้าหากจะสามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมา - ควรหรือไม่ที่ทั้งคนรวยและคนจนควรจะร่วมมือกันเพื่อความอยู่รอดร่วมกัน ควรหรือไม่ที่จะให้อำนาจการปกครองอยู่ในมือประชาชน โดยไม่ต้องกังวลกับสถานภาพทางการเงินของพวกเขา หรือจะให้อยู่ในมือของบุคคลเดียว (สิ่งที่ถูกปรุงแต่งให้มีฐานะเทียบเท่าบุคคล) นั่นคือบรรษัท?

ในช่วงที่เป็นวิกฤติทางประวัติศาสตร์ในขณะนี้ ในสถานการณ์ที่เราจะต้องเผชิญกับการท้าทายขั้นพื้นฐานที่ชาติพันธุ์ของพวกเรากำลังเผชิญอยู่ นั่นก็คือ การค้นหาความหมายใหม่และชีวิตที่เป็นองค์รวม เราจะต้องตัดสินใจว่าอำนาจในการปกครองควรจะอยู่ในมือของคนที่มีชีวิตหรืออยู่ในมือของบรรษัทที่มีวาระแห่งการรวบอำนาจตามที่ได้กล่าวไปแล้ว เพื่อที่จะให้ได้อำนาจในการควบคุมอนาคตของตนเองกลับคืนมา และนำสังคมมนุษย์ไปสู่ความสมดุลกับโลก เราจะต้องเรียกร้องเอาอำนาจที่ได้ให้บรรษัทไปแล้วกลับคืนมา จุดเริ่มต้นที่สำคัญก็คือ เราจะต้องปลดปล่อยตัวเองออกจากภาพลวงของอุดมการณ์ที่สร้างความชอบธรรมให้แก่นโยบายในการปลดปล่อยบรรษัทให้เป็นอิสระ ในฐานะที่เป็นสถาบันที่ไม่รับผิดชอบต่อมนุษย์

5 การพิฆาตของลัทธิ บรรษัทเสรี

ถ้าหากมีปัญญาของนักเศรษฐศาสตร์ แน่หนอนว่าจะต้องมีการยืนยัน
ดังนี้ “ข้าฯ เชื่อมั่นในหลักความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ” และ “ข้าฯ
เชื่อมั่นในการค้าเสรี”

- พอล ครูกแมน นักเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัย เอ็ม ไอ ที¹

จากประสบการณ์ชีวิตที่เป็นจริงของบุคคลทั่วไป เราอาจพบความ
แตกต่างระหว่างระบบที่ถูกกำหนดโดย บริษัทเอนเนอร์จัล มอร์-
เตอร์ส และ เอกซ์ซอน กับอีกระบบหนึ่งที่ขึ้นอยู่กับชาวนาเจ้าของที่
ดินแต่ละรายและเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก ในยุคเริ่มต้นของประวัติ
ศาสตร์อเมริกัน ความแตกต่างดังกล่าวอาจจะมีมากกว่าเมื่อเปรียบ
เทียบกับความแตกต่างระหว่างระบบที่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ
ขนาดใหญ่ของภาคเอกชนในสหรัฐอเมริกา กับระบบบริหารจัดการ
ของภาคราชการในประเทศสังคมนิยม

- การ์ อัลเบรไวทซ์²

คความพยายามที่จะให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีผลทำให้อุดม-
การณ์ตลาดเสรีได้รับการต้อนรับทั่วโลกในลักษณะคล้ายกับศรัทธา
ในหลักศาสนา เงินได้กลายเป็นเครื่องมือในการวัดคุณค่าเพียงหนึ่งเดียว
และมีผลผลักดันให้เกิดนโยบายที่ทำลายสังคมและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น
นักเศรษฐศาสตร์มืออาชีพเปรียบเสมือนสาวกของศาสนาที่สนับสนุน
ให้เชิดชูคุณค่าที่ลัดดัดศีลธรรมเป็นมนุษย์ มีการตั้งสมมติฐานบน
พื้นฐานของโลกแห่งความฝันที่ห่างไกลจากความเป็นจริง มีการปรับ

โครงสร้างของสถาบันการปกครองที่ทำให้ปัญหาหลักของเราไม่ได้รับการแก้ไข ถึงกระนั้นก็ดี ถ้าหากมีใครตั้งข้อสงสัยเอากับคัมภีร์ดังกล่าวจะถูกหาว่าเป็นพวกนอกกรีต และอาจไม่ได้รับการยอมรับในวงวิชาชีพ และเกิดความเสียหายต่อการประกอบอาชีพในสถาบันธุรกิจส่วนใหญ่ ราชการ และวิชาการอันจะเป็นผลที่เกิดตามมา ถ้าหากจะใช้คำกล่าวของนักสังคมวิทยา ชาวออสเตรเลีย ไมเคิล บูชี ก็คือได้มีการลดสถานภาพของ วิชาเศรษฐศาสตร์ลงเป็นเพียง “โล่ของอุดมการณ์ ที่ป้องกันมิให้มีการสำรวจตัวเองอย่างวิโนจิเคราะห์ และมีความรับผิดชอบตามหน้าที่ของพลเมือง”³ และก่อให้เกิดการขัดแย้งการจัดการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่ง ในลักษณะที่เป็นการล้างสมองอย่างรุนแรง

การทำความเข้าใจให้กลับกลายเป็นความดี

ความเชื่อ ที่สนับสนุนอุดมการณ์ตลาดเสรีดังต่อไปนี้ คงเป็นที่คุ้นเคยกับทุกคนที่คุ้นกับภาษาเศรษฐศาสตร์ร่วมสมัย :

- การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนที่วัดโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมของชาติ เป็นหนทางสู่ความก้าวหน้าของมนุษยชาติ
- ตลาดเสรีที่ไม่มีการควบคุมโดยรัฐบาล โดยทั่วไปจะมีผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถจัดสรรทรัพยากรในสังคมได้อย่างดีที่สุด
- เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ จะประสบผลสำเร็จได้ด้วยการกำจัดอุปสรรคของการเคลื่อนตัวอย่างเสรีของสินค้าและเงินไปทุกหนทุกแห่งในโลก กระตุ้นให้เกิดการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น สร้างงานมากขึ้น ทำให้ราคาสำหรับผู้บริโภคลดลง เพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น และโดยทั่วไปทุกคนจะได้รับผลประโยชน์
- การขายทอดกิจการให้กับเอกชน เป็นการเคลื่อนย้ายหน้าที่และทรัพย์สินจากรัฐบาลไปสู่ภาคเอกชน และจะช่วยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- หน้าที่หลักที่จำเป็นของรัฐบาลก็คือ จัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อทำให้การค้าก้าวหน้า และจะต้องมีการออกกฎหมายที่รับรองสิทธิในทรัพย์สินและสัญญา

ความเชื่อเหล่านี้มีพื้นฐานอยู่บนข้อสมมติฐานที่ชัดเจน ที่ฝังตัวอยู่ในทฤษฎีของเศรษฐ-

าสตร์นีโอคลาสสิกดังต่อไปนี้ :

- มนุษย์ถูกกระตุ้นด้วยความเห็นแก่ตัว ซึ่งแสดงออกในเบื้องต้นโดยความพยายามแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน
- * การกระทำใดๆ ที่มีผลตอบแทนทางการเงินสูงสุดต่อบัณฑิตหรือวิสาหกิจ ก็จะมีผลดีต่อสังคมโดยส่วนรวมพร้อมกันไป
- พฤติกรรมการแข่งขันสำหรับบัณฑิตหรือวิสาหกิจ เป็นการกระทำที่มีเหตุมีผลมากกว่าความร่วมมือกัน ถ้าเช่นนั้นสังคมก็ควรดำเนินไปบนพื้นฐานแรงจูงใจจากการแข่งขัน
- ความก้าวหน้าของมนุษยชาติ สามารถวัดได้ดีที่สุดด้วยมูลค่าการบริโภคของสมาชิกในสังคม และยิ่งมีการใช้จ่ายในการบริโภคมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของการกินดีอยู่ดีของสังคม เนื่องจากกระตุ้นให้มีการผลิตเพิ่ม

หากจะใช้ภาษาที่รุนแรงตามหลักการของอุดมการณ์ดังกล่าวจะต้องตั้งข้อสมมติฐานว่า

- โดยพื้นฐานทั่วไปมนุษย์จะถูกกระตุ้นด้วยความโลภ
- แรงขับเคลื่อนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงความเป็นมนุษย์
- ความโลภอย่างไม่สิ้นสุดและการกระทำที่จะทำให้ได้มาตามประสงค์ จะนำไปสู่ผลดีที่สุดของสังคม
- สังคมมนุษย์จะได้รับประโยชน์สูงสุด จากการส่งเสริม ยกย่อง และให้ความหมายแก่คุณค่าที่ได้กล่าวมาแล้ว

แนวคิดที่ดีและความเข้าใจที่แท้จริงหลายอย่างได้ถูกบิดเบือนให้กลายเป็นอุดมคติสุดขั้วเอาความเลวร้ายของธรรมชาติมนุษย์มาเป็นอุดมการณ์ โดยการสร้างความชอบให้กับตนเอง ถึงแม้ว่าอุดมการณ์ดังกล่าวจะทำให้คุณค่าของมนุษย์ในเบื้องต้นและจำกัดความหมาย แต่ในที่สุดก็ได้แทรกกลิ้งไปในระบบคุณค่าของเราตลอดจนบนและวัฒนธรรมที่แพร่หลาย ทำให้เรายอมรับคุณค่าดังกล่าวโดยเกือบจะไม่มีคำถาม อุดมการณ์ความคิดเช่นนี้แทรกตัวอยู่ในรอบๆ ตัวเรา (ตัณหา-ผู้แปล) และมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเกือบทุกมิติของนโยบายสาธารณะ อันมีผลทำให้ลดโอกาสเศรษฐกิจและก่อให้เกิดสถานการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจรัฐบาลขนาดใหญ่ สร้างผู้สนับสนุนทางการเมืองที่ได้รับความนิยมด้วยวาระที่ไม่ก่อผลดีแก่คนส่วนมากแต่อย่างใด

ไม่มีประโยชน์ที่จะย้อนอดีตกลับไปหาอุดมการณ์มาร์กซิสซึ่งผ่านพ้นไปแล้ว ผู้ที่สนับสนุนอุดมการณ์สุดขั้วได้พยายามตัดประเด็นการอภิปราย โดยการอ้างว่าวงล้อประวัติศาสตร์ได้หมุนผ่านพ้นไปแล้ว พวกเขาจะบอกเราว่าโลกาภิวัตน์ของตลาดเสรีที่จะต้องปล่อยให้การตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรอยู่ในมือของบรรษัทยักษ์ใหญ่เป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อย่างดีที่สุดที่พวกเราควรจะทำก็คือ ปรับตัวเราเองให้สามารถเรียนรู้กติกาใหม่ได้เร็วพอ พวกเขาเตือนว่าผู้ที่ขัดขืนหรือดทรง จะถูกกวาดล้าง ข้างทาง และจะไม่ได้รับรางวัลตอบแทน ซึ่งจะตกอยู่เฉพาะกับผู้ที่ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไข แต่โดยดีเท่านั้น

ลักษณะสุดขั้วของจุดยืนของบุคคลเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นได้ชัด โดยเปิดทางเลือกที่ไม่น่าพิสมัยให้เราเลือกได้เพียงสองทาง ทางหนึ่งนั้น คือ ตลาด "เสรี" ที่ไม่มีการกำกับดูแลโดยรัฐบาล และอีกทางหนึ่งก็คือ การวางแผนจากส่วนกลาง โดยรัฐเป็นผู้ควบคุมกิจการเศรษฐกิจทั้งหมด แบบที่เคยเป็นมาในอดีตประเทศสหภาพโซเวียต ทำให้ดูเหมือนหนึ่งว่าทางเลือกที่เหลืออยู่เพียงทางเดียว คือ การเปิดประเทศและเลิกควบคุมการไหลเวียนของสินค้าและเงินตรา เพราะถ้าไม่ทำเช่นนั้นก็จะเป็นการสร้างกำแพงแยกประเทศของเราออกจากโลกภายนอกทั้งหมด ซึ่งจะทำให้พวกเราหมดโอกาสในการร่วมกิจกรรมการค้าระหว่างประเทศ และคนพวกนี้มักจะกล่าวหาอย่างไม่ประนีประนอมเลยว่า ถ้าคุณไม่สนับสนุนการค้าเสรี แสดงว่าคุณสนับสนุนการตั้งกำแพงกีดกันสินค้าจากต่างประเทศ

ความคิดดังกล่าวค่อนข้างไม่ยอมรับความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์และหลักเหตุผล โดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่เห็นประโยชน์อันใดที่จะไปถกเถียงกับผู้ที่ปฏิเสธระบบตลาดเสรี แต่ยังเห็นด้วยกับการมีตลาดที่ทำหน้าที่ภายใต้กรอบ กติกา ที่สาธารณชนตรวจสอบได้ หรือกระทั่งจะยอมรับความเป็นไปได้ที่ว่าประเทศต่างๆ จะจัดการกับการแลกเปลี่ยนเงินและสินค้านี้ระหว่างกันในลักษณะที่เป็นธรรมและมีคุณภาพ ในลักษณะที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในประเทศเหล่านั้น

อุดมการณ์ดังกล่าวแฝงตัวอยู่ภายใต้ชื่อต่างๆ เช่น คลาสสิกใหม่ เสรีใหม่ หรือเศรษฐกิจศาสตร์เสรีนิยม เสรีนิยมใหม่ ตลาดทุนนิยมหรือตลาดเสรีนิยม ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ หนังสือของไมเคิล ยูซี เศรษฐกิจเหตุผลนิยมในแคนเบอร์รา (*Economic Rationalism in Canberra*) จะใช้คำว่า เศรษฐกิจเหตุผลนิยม

หนังสือเล่มนี้ทำให้คำๆ นี้เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและนำไปสู่การถกเถียงอภิปรายในหลายวงการ⁴ ชาวอเมริกาใต้มักจะนิยมใช้คำว่า เสรีนิยมใหม่ อย่างไรก็ตามเกือบทุก

ประเทศรวมทั้งสหรัฐอเมริกา ทุกอย่างดำเนินไปโดยไม่จำเป็นจะต้องมีชื่อ การไม่มีชื่อทำให้ไม่ต้องมีการถกเถียงกัน ทำให้ไม่ต้องหันกลับไปพิจารณาว่าสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังความคิดเช่นนั้นเป็นความจริงหรือไม่

พันธมิตรของบริษัทเสรี

มีพันธมิตรสำคัญสามกลุ่ม อันได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลนิยม นักตลาดเสรี และสมาชิกของบริษัท ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางการเมือง โดยมีพันธกิจเพื่อส่งเสริมอุดมการณ์ร่วม เหมือนกับความพยายามของพวกเผยแพร่ศาสนาตามคัมภีร์

นักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลนิยม (Economic Rationalists) ส่วนใหญ่จะเป็นนักเศรษฐศาสตร์มืออาชีพ ซึ่งเชื่อตามแนวทางเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่ คำว่าเหตุผลนิยมตามพจนานุกรมหมายถึง “แนวความคิดที่ว่าความรู้เกือบทั้งหมดมาจากเหตุผลแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยจิตสำนึกหรือความรู้สึก”⁵ ซึ่งเป็นรากฐานปรัชญาของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักร่วมสมัย โดยที่ผู้สมนาทานความคิดนี้ได้บัญญัติว่า จะมีศรัทธาต่อการวิเคราะห์ที่อยู่บนโครงสร้างของเหตุผลอย่างแยกส่วน การยอมรับเหตุผลเป็นพื้นฐาน เพื่อจะอ้างว่าวิชาเศรษฐศาสตร์มีลักษณะสามารถตรวจสอบได้ เศรษฐศาสตร์จึงเป็นวิชาสังคมศาสตร์ที่ไม่มีการนำเอาคุณค่าเข้ามาประกอบการพิจารณา หลักการข้อที่หนึ่งของโครงสร้างตรรกะของเศรษฐศาสตร์แบบคลาสสิกใหม่ก็คือ บัจเจกชนได้รับการจูงใจให้ดำเนินการโดยถือเอาประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง และการมีเสรีภาพอย่างเต็มที่โดยไม่ถูกจำกัดในการแสวงหาผลประโยชน์ของแต่ละคน จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อสังคมโดยรวมด้วย เศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลนิยมได้ใช้วิธีอย่างฉลาดเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับอุดมการณ์ตลาด มีผลให้พันธมิตรภายใต้อุดมการณ์ดังกล่าวสามารถเสริมฐานทางการเมืองอันทรงพลังให้กับนักเศรษฐศาสตร์

นักตลาดเสรี (Market Liberals) นักตลาดเสรีช่วยส่งเสริมจริยธรรมที่เน้นสิทธิส่วนบุคคลเป็นอย่างดี จากกลุ่มที่ไม่มี ความเชื่อในธรรมชาติของรัฐบาลที่มีขนาดใหญ่โตอย่างที โรเจอร์ พิลอน จากสถาบันคาโท กรุงวอชิงตัน ดี ซี ซึ่งเป็นกลุ่มนักคิดที่สนับสนุนแนวคิดตลาดเสรีนิยม ได้ให้คำอธิบายไว้ชัดเจนว่า จุดยืนของตลาดเสรีเริ่มจาก “แนวคิดของคุณภาพทางศีลธรรมที่กำหนดนิยามโดยสิทธิ มิใช่คุณค่า” นักตลาดเสรีมีความเชื่อว่าบัจเจกชนสามารถจะแสวงหาคุณค่าอันใดก็ได้ตามความประสงค์ ตราบเท่าที่เขายอมรับสิทธิของผู้อื่นที่จะทำอย่างเดียวกันทั้งหมด “หมายความว่าเราเองแต่

เพียงผู้เดียวที่รับผิดชอบตัวเราเอง ที่จะทำให้ชีวิตเรามีความหมายมากหรือน้อยเพียงใด" นักตลาดเสรีมีความเชื่อว่า "สิทธิและทรัพย์สินมีความสัมพันธ์อย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้.... ซึ่งเข้าใจกันโดยทั่วไปว่า..... ทรัพย์สินนั้นเป็นพื้นฐานของสิทธิตามธรรมชาติของทุกสิ่งทุกอย่างที่เราพึงมี การใช้สิทธิดังกล่าวให้สอดคล้องกับสิทธิของผู้อื่น ทำให้เราอาจจะแสวงหาความสุขในรูปแบบใดก็ได้ตามที่เรารปรารถนา" ทั้งนี้รวมถึงการคบค้าสมาคมกับผู้อื่นโดยสมัครใจตามกฎหมาย⁶ ความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ที่พึงมีจากสิทธิเหล่านี้ก็คือ การยอมรับสิทธิอย่างเดียวกันของผู้อื่น เชื่อฟังกฎหมาย และยอมรับข้อตกลงตามสัญญา ตลาดเสรีนิยมได้ทำให้อุดมการณ์หลักมีความชอบธรรมในทางศีลธรรม เพื่อเป็นการสนองตอบต่อทัศนะดังกล่าว สถาบันคาโท ซึ่งเป็นผู้นำในการสนับสนุนลัทธิตลาดเสรี ก็ได้รับผลตอบแทนทั้งในทางการเงินจากบริษัทที่ได้รับผลประโยชน์มากขึ้นจากแนวคิดดังกล่าว รวมทั้งได้รับอำนาจต่อรองทางการเมืองเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก

สมาชิกของชนชั้นบรรษัท (Members of the Corporate Class) ประกอบด้วย คนในระดับผู้จัดการบริษัท ทนายความ ที่ปรึกษา นักประชาสัมพันธ์ นายหน้าทางการเงิน และนักลงทุนผู้มั่งคั่ง ผู้ซึ่งมีแต่ได้กับได้จากการผลักดันสิทธิและเสรีภาพของบริษัทในฐานะที่เป็นนิติบุคคล บางคนอาจสนับสนุนความเป็นเสรีนิยมของบริษัทจากแง่มุมของผลประโยชน์ส่วนตัว บางคนสนับสนุนเพราะมีความเชื่อมั่นในทางศีลธรรม และมีเป็นจำนวนมากสนับสนุนเพราะได้รับการจูงใจให้ทำเช่นนั้น โดยทั่วไปคนเหล่านี้เห็นด้วยอย่างเต็มที่ในเสรีภาพของตลาดและสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งได้ถูกกำหนดเอาไว้จากสภาพนิติบุคคลของบริษัท ถึงแม้ว่าคนเหล่านี้อาจจะไม่สนใจในรายละเอียดทางทฤษฎีที่เป็นวิชาการหรือปรัชญาศีลธรรม แต่พวกเขาก็มีจุดร่วมตามธรรมชาติกับฝ่ายปัญญาชนที่ให้ความชอบธรรมต่อวัตถุประสงค์ของสถาบัน ที่ปลดปล่อยให้ตลาดมีความเป็นเสรี ปราศจากการควบคุมโดยรัฐบาล พร้อมกับปรัชญาที่ว่า บริษัทไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อศีลธรรม จากผลที่เกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพราะการกระทำของบริษัท คนเหล่านั้นมีทรัพยากรของบริษัทเป็นจำนวนมากมหาศาล ที่จะนำมาแจกจ่ายให้แก่ผู้ที่ใช้ผลประโยชน์ของบริษัทอย่างแท้จริง

ทั้งสามกลุ่มนี้ร่วมกันเป็นพันธมิตรทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูง รวมประเพณีนิยมทางพุทธปัญญา และจริยปรัชญาเข้ากับผลประโยชน์ทางการเมือง อย่างไรก็ดีเช่นเดียวกับพันธมิตรทางการเมืองโดยทั่วไป ทั้งสามกลุ่มค่อนข้างจะเป็นเพื่อนร่วมหลองโล่งที่ค่อนข้างจะแปลกประหลาด นอกจากนี้สิ่งที่เกิดขึ้นตรงกันข้ามกับภาพที่ปรากฏต่อสาธารณชน

การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกลับไม่ทำให้เกิดประโยชน์สมาชิกของกลุ่มเลย สำหรับนักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผล พันธมิตรทางการเมืองแบบนี้ได้ทำลายพื้นฐานทางธรรมาภิบาลและบรรทัดฐานทางสังคมของวิชาเศรษฐศาสตร์ โดยลดสถานะภาพของกลไกให้เป็นเพียงระบบการยึดเยียดอดมการณ์ ที่ขัดแย้งกับพื้นฐานทางทฤษฎีของเศรษฐศาสตร์ และยังค่อนข้างจะเสี่ยงกับความไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ในทำนองเดียวกันสำหรับนักจริยปรัชญา ในขณะที่พวกเขาพยายามเชิดชูสิทธิส่วนบุคคล แนวคิดของพวกเขากลับเพิ่มขีดความสามารถให้บรรษัทเข้าไปครอบงำสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน และเป็นการกดขี่เสรีภาพส่วนบุคคลของทุกคน ยกเว้นแต่ในสังคมของชนชั้นผู้มั่งคั่งเท่านั้น ความสำเร็จทางการเมืองอย่างใหญ่หลวงของพันธมิตรดังกล่าว ในการปรับสถาบันเศรษฐกิจใหม่ให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของบริษัท เป็นการสร้างวีรภัยตัวใหม่ ที่แม้กระทั่งสมาชิกของชนชั้นบริษัทก็ไม่สามารถควบคุมได้ เป็นการก่อกองโลกอันอัปลักซ์ ซึ่งแม้แต่ผู้ที่มีส่วนร่วมสร้างก็ไม่อยากให้ลูกหลานของพวกเขาได้มีประสบการณ์พบเห็น

ในนามของสิทธิส่วนบุคคล พันธมิตรดังกล่าวได้ผลักดันอดมการณ์ ซึ่งน่าจะเรียกว่าธรรมาภิบาลเสรีนิยม (corporate libertarianism) เพราะส่งเสริมการให้สิทธิและเสรีภาพแก่บริษัทเหนือบุคคล โดยอ้างว่าเป็นภารกิจทางเศรษฐกิจ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วก็เป็นภารกิจของรัฐบาล ใครกันแน่ที่มีอำนาจการปกครอง? และเพื่อเข้าประชิดอันใดในที่สุด? บรรษัทรวมสมัยที่เกิดขึ้นมาใหม่มีความเป็นเอกเทศแม้จากคณะบุคคลผู้ก่อตั้งบริษัทแต่ละคนของชนชั้นบริษัทไม่สำคัญว่าเขาจะมีอิทธิพลมากขนาดไหน ก็อาจจะขจัดออกไปได้ในที่สุด เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของตำแหน่งหน้าที่ - ดังที่ผู้หาระดับสูงเป็นจำนวนมากกำลังได้รับบทเรียนอยู่ในขณะนี้ และยังเมื่อบรรษัทมีอำนาจทางสถาบันได้ด้วยตัวเอง ก็จะต้องแยกตัวออกจากผู้คนและสถานที่ ผลประโยชน์ของมนุษย์กับผลประโยชน์ของบริษัทจะยิ่งแยกออกจากกันห่างไกลกันไปทุกขณะ เราพบว่าพวกเขากำลังถูกบุกโจมตีโดยสิ่งมีชีวิตจากต่างดาว ที่มีความมุ่งมั่นจะเอาโลกของเราไปอาณานิคม ทำให้พวกเราทุกคนเป็นทาสรับใช้พวกมัน แล้วกำจัดพวกเราส่วนใหญ่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้เขียนไม่ต้องการยืนยันคำให้การนี้อย่างไร้หนัก หากยังมีหลักฐานเอกสารอ้างอิงเป็นจำนวนมากที่ชี้ไปในทิศทางดังกล่าว และได้แสดงเอาไว้ในตอนท้ายของบทนี้แบบตอๆ ไป

การหักหลังอดัม สมิธ และ เดวิด ริคาร์โด

ผู้สนับสนุนแนวความคิดบรรษัทเสรีนิยมจะแสดงความคารวะต่ออดัม สมิธ อยู่เป็นประจำ ในฐานะนักบุญผู้ให้ความอุปถัมภ์ทางปัญญา งานเขียนของเขายังคงเป็นพื้นฐานทางปัญญาที่ค้ำจุนโครงสร้างที่เป็นรากฐานทางความคิดทั้งหมดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผล ก่อนข้างจะเป็นโซกนาฏกรรมที่มีผลในทางตรงกันข้าม เพราะพวกเขาใช้โครงสร้างดังกล่าว สร้างความชอบธรรมให้กับอุดมการณ์บรรษัทเสรีนิยม ทั้งๆ ที่งานบุกเบิกของอดัม สมิธ *ความมั่งคั่งของชาติ* (*The Wealth of Nations*) ซึ่งพิมพ์ครั้งแรกในปี 1776 ที่ประณามการผูกขาดของรัฐกิจและดำรงอยู่ด้วยการสนับสนุนและคุ้มครองจากรัฐอย่างรุนแรง ตามอุดมการณ์ของอดัม สมิธ ตลาดในอุดมคติจะมีแต่เพียงผู้ซื้อและผู้ขายรายย่อยเป็นจำนวนมาก เขาได้แสดงให้เห็นว่าตลาดในลักษณะดังกล่าว จะมีผลทำให้ราคาสินค้าที่มีการซื้อขายกัน ให้ผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่ที่ดิน แรงงาน และทุน ขณะเดียวกันก็ให้ความพึงพอใจทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งจะเกิดผลดีที่สูงสุดต่อสังคมเมื่อพิจารณาจากแง่มุมของการจัดสรรทรัพยากร เขาได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าผลเช่นว่านี้จะเกิดขึ้นจริง ก็ต่อเมื่อไม่มีทั้งผู้ซื้อและผู้ขายรายใหญ่ที่จะสามารถกำหนดราคาตลาดได้ ตลาดในลักษณะดังกล่าวมีข้อสมมติฐานที่มีได้ระบุไว้อย่างชัดเจนประการหนึ่งคือ การกระจายอำนาจในทางเศรษฐกิจก่อนข้างจะมีความเป็นธรรมสูง

อดัม สมิธ มีจุดยืนที่มั่นคงในการต่อต้านอำนาจผูกขาดทุกรูปแบบ ซึ่งเขาอธิบายว่าเป็นอำนาจของผู้ขายที่จะรักษาระดับราคาให้สูงกว่าราคาตามธรรมชาติได้อย่างไม่มีกำหนดเวลา นอกจากนั้นเขายังได้กล่าวว่า การเจรจาการค้าอย่างลับๆ เป็นการก่อให้เกิดอภิสิทธิ์ที่ผูกขาดและมีลักษณะเป็นปฏิปักษ์กับหลักการตลาดเสรี⁷ ถ้าเขายังมีชีวิตอยู่ เขาคงจะต่อต้านความพยายามของนักตลาดเสรีที่จะสร้างความเข้มแข็งจากการผูกขาดของบรรษัท ที่จะควบคุมทรัพยากรปัญหาผ่านข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ความคิดที่บรรษัทขนาดใหญ่สามารถควบคุมยาที่สามารถช่วยชีวิตมนุษย์ทั้งมวลได้ไว้แต่เพียงผู้เดียว ทำให้สามารถตั้งราคาสูงสุดเท่าที่ตลาดจะสามารถรับได้ คงเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้สำหรับ สมิธ

นอกจากนั้น สมิธ ก็ไม่เคยใช้จริยปรัชญาเพื่อปกป้องความโลภที่ไม่มีขอบเขตจำกัด เขาได้เคยกล่าวถึงชาวอารายย่อยและช่างฝีมือในท้องถิ่นที่พยายามจะขายสินค้าของเขาให้ได้ราคาที่ดีที่สุดในตัวเองและครอบครัว ลักษณะดังกล่าวนั้นเป็นการคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองไม่ใช่ความโลภ ความโลภคือการที่ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทไล่พนักงานออกจากรางาน 10,000 คน แล้วให้รางวัลตัวเองเป็นโบนัสเป็นจำนวนหลาย

ร้านดอลลาร์ ด้วยเหตุผลที่สามารถประหยัดเงินให้บริษัทได้เป็นจำนวนมาก ความล้มเหลวจากระบบเศรษฐกิจที่สร้างขึ้นโดยผู้สนับสนุนอุดมการณ์บริษัทเสรี เพื่อเป็นผลตอบแทนแก่พวกเขาเอง

สมิธ เองได้แสดงความไม่พึงพอใจอย่างแรงกล้าที่มีต่อทั้งรัฐบาลและบริษัท เขาเห็นว่าบทบาทในเบื้องต้นของรัฐบาลคือการเป็นเครื่องมือในการเรียกเก็บภาษีเพื่อเอาไปสนับสนุนชนชั้นนำ และเข้าไปแทรกแซงตลาดเพื่อคุ้มกันให้แก่การผูกขาด ในคำอธิบายของเขาเอง “รัฐบาลพลเรือนที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นจนถึงขณะนี้ ควรจะเป็นสถาบันที่สร้างความมั่นคงให้กับความมั่งคั่ง แต่ในความเป็นจริงกลับถูกทำให้เป็นสถาบันที่ปกป้องคนรวยจากคนยากจน หรือปกป้องคนที่มั่งคั่งจากคนที่ไม่มีอะไรเลย”^๕ สมิธ ไม่เคยกล่าวถึงการแทรกแซงของรัฐบาลเพื่อก่อให้เกิดหรือกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำทางสังคม สุขภาพ ความปลอดภัยของคนงาน และมาตรฐานสิ่งแวดล้อม เพื่อผลประโยชน์ของคนจน ซึ่งก็คือการคุ้มครองคนยากจนและธรรมชาติจากผู้ที่ทำร้าย เราอาจจินตนาการได้ว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในยุคนั้น สมิธ คงยังไม่อาจคิดถึงเรื่องเหล่านี้ได้

ทฤษฎีที่ว่าด้วยเศรษฐกิจการตลาด ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับอุดมการณ์ตลาดเสรีได้กำหนดเงื่อนไขเบื้องต้นจำนวนหนึ่งที่จำเป็น เพื่อจะทำให้ตลาดกำหนดราคาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลประโยชน์ต่อสาธารณชน ถ้ายังมีการละเมิดเงื่อนไขดังกล่าวมากเพียงใด ระบบตลาดก็จะยังมีประสิทธิภาพน้อยลงเท่านั้น ที่เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สุดก็คือตลาดจะต้องมีการแข่งขันอย่างเต็มที่ ผู้เขียนจำได้ว่าอาจารย์ของผู้เขียนในวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ได้ยกตัวอย่างของตลาดซึ่งประกอบด้วยชาวนาที่ปลูกข้าวสาลีรายย่อยและขายผลผลิตให้โรงสีขนาดเล็ก เพื่อให้เห็นภาพของการแข่งขันโดยสมบูรณ์ในตลาด ปัจจุบันบริษัทซึ่งประกอบด้วย คอนากรา เอทีเอ็ม มิลลิ่ง คาร์กิลล์ และฟิลส์เบอรี ผลิตแป้งข้าวสาลีเกือบร้อยละ 60 ของแป้งที่ผลิตได้ในสหรัฐ และมีเพียงสองบริษัทคือ - คอนากรา และ คาร์กิลล์ ที่เป็นผู้ควบคุมเมล็ดข้าวสาลีส่งออกร้อยละ 50^๖

ในโลกแห่งความเป็นจริงของตลาดที่ไม่ถูกควบคุม ผู้ที่ประสบความสำเร็จ จะยิ่งขยายกิจการใหญ่โตมากขึ้น โดยที่ในหลายกรณีจะใช้ผลพวงจากอำนาจเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ขั้วใหญ่หรือซื้อผู้ที่อ่อนแอกว่าเพื่อที่จะสามารถควบคุมส่วนแบ่งของตลาดให้มากขึ้นกว่าเดิม ในกรณีอื่นๆ “คู่แข่งต่างๆ” ต่างรวมตัวกันในรูปของกลุ่มผูกขาดหรือพันธมิตรทางยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มผลกำไร โดยการกำหนดราคาตลาดให้สูงกว่าระดับประสิทธิภาพที่ดีที่สุดยังมีการรวมตัวกันได้มากหรือควบคุมส่วนแบ่งตลาดได้มากเท่าไร ก็จะต้องยากที่ผู้เข้ามาแข่งขันใหม่หรือวิสาหกิจที่ประกอบการโดยเอกเทศจะสามารถอยู่รอดได้ และยังมีการผูกขาดมากขึ้น โดยมีการแข่งขันน้อยลง วิสาหกิจที่ใหญ่ที่สุดก็ยังมีอำนาจทางการเมือง

มากยิ่งขึ้น สามารถเรียกร้องความยินยอมจากรัฐบาล ให้บรรษัทสามารถผลักดันภาระต้นทุนไปสู่ชุมชนภายนอกได้มากยิ่งขึ้น

ในสภาพความเป็นจริงเช่นนี้ เราคงจะคาดหวังได้ยากที่จะให้นักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลออกมาเรียกร้อง ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการควบคุมการรวมตัวหรือการเข้าไปซื้อบริษัทอื่น พร้อมกับทำลายสภาพการผูกขาดของวิสาหกิจเพื่อรักษาเงื่อนไขการแข่งขันในตลาดให้คงอยู่ แต่บ่อยครั้ง พวกเขากลับขอเรียกร้องในเรื่องตรงกันข้าม - นั่นก็คือเพื่อที่จะ “แข่งขัน” กับตลาดโลกในปัจจุบัน วิสาหกิจควรจะรวมตัวกันให้เป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งก็คือพวกเขากำลังสร้างทฤษฎีที่ต้องการให้มีวิสาหกิจขนาดเล็กแต่ละจะต้องสนับสนุนนโยบายเสริมความแข็งแกร่งให้กับการผูกขาด

เงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับประสิทธิภาพในการจัดสรรของตลาดก็คือ ผู้ผลิตจะต้องรับภาระต้นทุนการผลิตทั้งหมด แล้วสะท้อนออกมาในราคาขายของผู้ผลิตดังกล่าว ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์จะใช้ศัพท์ว่า “การทำให้ต้นทุนทั้งหมดอยู่ภายใน” (cost internalization) เงื่อนไขดังกล่าวเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของทฤษฎีตลาดซึ่งมักไม่มีใครโต้แย้ง แม้กระทั่งนักอุดมการณ์ตลาดเสรีที่ถือเป็นคัมภีร์ ถ้าหากบางส่วนของต้นทุนในการผลิตถูกผลักภาระไปสู่บุคคลที่สามที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้ผลประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้น นักเศรษฐศาสตร์จะชี้ให้เห็นว่าต้นทุนถูกกระจายออกไปภายนอก และมีผลทำให้ราคาของสินค้าถูกบิดเบือนผิดจากความเป็นจริง หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าทุกครั้งที่มีการกระจายต้นทุนออกไปภายนอก จะมีบางคนได้รับผลประโยชน์แล้วทำให้ต้นทุนของสังคมตกไปอยู่กับชุมชน

ต้นทุนภายนอกมิได้หายไปไหน - เพียงแต่ผู้ที่ได้ผลประโยชน์จากการตัดสินใจดังกล่าวต้องการจะละเว้นไม่กล่าวถึง ซึ่งทำให้ผู้อื่นจะต้องรับภาระต้นทุนดังกล่าว ตัวอย่างเช่น เมื่อบริษัทสร้างผลผลิตจากป่าได้รับสัมปทานให้ตัดไม้ในบริเวณพื้นที่ป่าให้ราบเรียบในราคาที่ถูกเหมือนได้เปล่า โดยที่ใต้ทั้งความเสียหายแก่ทุกสิ่งทุกอย่างในพื้นที่นั้นไว้เบื้องหลัง บรรษัทจะได้รับผลกำไรในทันที ในขณะที่สังคมจะต้องรับภาระต้นทุนในระยะยาว เมื่อบริษัททำไม้ได้เซ็นสัญญากับบริษัทผลิตซูบิชิ ที่จะตัดไม้ในป่าที่ชนเผ่าพิณาน แห่งซาราวัก อาศัยอยู่ บริษัทไม่ต้องจ่ายต้นทุนแต่อย่างใดในการทำลายวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น¹⁰

เช่นเดียวกัน บริษัทเคมียักษ์ใหญ่กระจายภาระต้นทุนออกไปภายนอกเมื่อมีการนำเอาของเสียออกมาทิ้งโดยไม่มีการแก้ไขอย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงเป็นการหยิบยื่นต้นทุนอันเกิดจากมลภาวะในอากาศ น้ำและดิน ไปสู่ชุมชน ในรูปของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพที่สูงเพิ่มขึ้น ความไม่สะดวกสบาย การสูญเสียจำนวนวันทำงาน ความจำเป็นที่จะต้องซื้อ

น้ำท่วมมาตีม ตลอดจนต้นทุนในการทำความสะดวกสบายบนเบื่อนตคค่าง ผู้ขายปลีกยักษ์ใหญ่ได้ผลัการะตันทุนออกไปภายนอก หลังจากทำสัญญากับบรรษัทในประเทศจีนที่จ่ายค่าจ้างต่ำเกินไปกว่าที่คนงานจะสามารถรักษาสุขภาพจิตและกายเอาไว้ได้ หรือไม่สามารรักษามาตรฐานความปลอดภัยของคนงานในระดับที่ดีพอ รวมทั้งมีการไล่คนงานที่ประสบอุบัติเหตุออกจากงาน โดยไม่มีการจ่ายเงินชดเชยอย่างพอเพียง

เมื่อผู้ขายเก็บเอาผลประโยชน์ที่ได้จากการกระจายภาระต้นทุนออกไปภายนอกส่วนนี้เป็นรายได้ที่ไม่ควรจะได้รับ - ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญของความไม่มีประสิทธิภาพของตลาด ทั้งนี้เพราะเป็นการให้รางวัลแก่ผู้มีพฤติกรรมกระจายภาระต้นทุนออกไปภายนอก แต่ถ้าหากจะแบ่งผลประโยชน์ไปให้ผู้ซื้อในรูปของการทำให้ราคาสินค้าถูกลง ก็จะทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในอีกรูปแบบหนึ่ง นั่นก็คือการบริโภคที่มีการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น ถ้าหากยิ่งปล่อยให้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมและต้นทุนทางสังคมอันเกิดจากการผลิตและการใช้รถยนต์กระจายออกไปสู่ภายนอก ก็จะทำให้มีการซื้อรถยนต์และใช้รถยนต์มากขึ้น ผลที่ตามมาก็คือทำให้เมืองขยายตัวออกไป ที่ดินที่ทำเกษตรได้จะถูกทำให้เป็นถนน สารที่ก่อให้เกิดมลภาวะถูกปล่อยออกมามากขึ้น แหล่งน้ำมันสำรองของโลกจะลดลงอย่างรวดเร็ว จะมีการลงคะแนนเสียงให้สร้างทางด่วนมากกว่าการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชน ทางเดินเท้าและทางจักรยาน

แต่แทนที่จะเรียกร้องให้อोनเอาภาระของต้นทุนกลับไปอยู่ภายใน ผู้สนับสนุนบริษัทเสรีจะเรียกร้องให้ยกเลิกการควบคุมโดยรัฐบาล โดยมีการชี้ให้เห็นว่าจะเป็นการช่วยผู้บริโภคโดยการประหยัดต้นทุนได้ โดยไม่จำเป็นต้องกังวลถึงผลกระทบทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่จะเกิดตามมา พร้อมกันนี้ก็แนะนำห้องถิ่นที่มีความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสการจ้างงานให้คนในพื้นที่ว่า จำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศโดยการดึงดูดนักลงทุนด้วยการให้เงื่อนไขที่ดีกว่า นั่นก็คือเปิดโอกาสให้สามารกระจายภาระต้นทุนออกไปภายนอกได้ ด้วยการอุดหนุนบริษัทต่างประเทศในรูปแบบต่างๆ เป็นต้นว่า แรงงานราคาถูก ลดเงื่อนไขในการควบคุมภาวะแวดล้อมและยกเว้นภาษี

พลังของตลาดจะสร้างแรงกดดันมากพอที่จะทำให้ธุรกิจลดต้นทุนและเพิ่มกำไรโดยการเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้สนับสนุนบริษัทสำนักเหตุผลมักจะไม่กล่าวถึงวิธีการหนึ่งที่วิสาหกิจพยายามเพิ่ม “ประสิทธิภาพ” โดยการกระจายต้นทุนไปสู่ภายนอก ยิ่งวิสาหกิจมีอำนาจมากเท่าใด ยิ่งมีความสามารถจะกระทำการในลักษณะดังกล่าวได้มาก ในฐานะที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์นิเวศ เนวา กูดวิน ได้ตั้งข้อสังเกตว่า “อำนาจก็เกี่ยวกับการ

กระจายต้นทุนไปสู่ภายนอกนี้เอง จะมีประโยชน์อะไรเล่าถ้าหากมีอำนาจแล้วไม่ใช้อำนาจในการกระจายต้นทุนออกไปภายนอก - เพื่อให้ภาระต้นทุนนั้นตกอยู่กับผู้อื่น?"¹¹ เมื่อนักบรรษัทเสรีสนับสนุนการกระทำที่ทำให้บรรษัทและนักลงทุนผู้มั่งคั่งสามารถกระจายภาระต้นทุนไปสู่สังคมและเป็นการหาประโยชน์ให้ตนเอง คนกลุ่มนี้แสดงให้เห็นถึงความต้องการผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าหลักการของวิชาเศรษฐศาสตร์

เงื่อนไขประการที่สามของทฤษฎีที่เกี่ยวกับตลาดของทั้ง อัดัม สมิธ และทฤษฎีการค้าของ เดวิด ริคาร์โด - แต่มักจะไม่มีการเอ่ยถึงโดยผู้สนับสนุนบรรษัทเสรี - นั่นก็คือทุนนั้นจะต้องมีรากอยู่ในท้องถิ่นหรือในประเทศ และเจ้าของทุนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องรับผิดชอบ อัดัม สมิธ ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในหนังสือ ความมั่งคั่งของชาติ ว่าข้อสมมติฐานของเขาก็คือ ทุนนั้นจะต้องมีรากอยู่ในท้องถิ่นที่เจ้าของทุนอาศัยอยู่ ทั้งนี้เพราะเงื่อนไขดังกล่าวมีความสำคัญ ในอันที่จะทำให้มีอ้อมมองไม่เห็นของตลาดช่วยทำหน้าที่ให้การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนแปรเป็นผลประโยชน์แก่สาธารณชนโดยส่วนรวมด้วย

โดยการเลือกที่จะให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศแทนอุตสาหกรรมต่างประเทศ ผู้ประกอบการประสงค์จะสร้างความมั่นคงให้แก่ตัวเขาเองและจัดการอุตสาหกรรมที่จะทำการผลิตมูลค่าให้มากที่สุด โดยที่พวกเขาต้องการเพียงแต่จะได้รับผลประโยชน์แต่เพียงผู้เดียว ในขณะที่เขาทำเช่นนั้น และผู้ประกอบการคนอื่นๆ ก็ทำเช่นเดียวกัน จะถูกชักจูงโดยมีอ้อมมองไม่เห็น ทำให้บังเกิดผลซึ่งมิได้อยู่ในความตั้งใจของพวกเขามาก่อน¹²

สถานการณ์ที่ อัดัม สมิธ เชื่อว่าจะโน้มน้าวให้ปัจเจกชนลงทุนในท้องถิ่นก็คือ ความไม่สามารถในการบริหารจัดการทุน ถ้าหากมีการลงทุนไกลจากที่อยู่อาศัยของเขา ในสถานการณ์ปัจจุบันที่การติดต่อสื่อสารอย่างฉับพลันด้วยโทรศัพท์ โทรสารและคอมพิวเตอร์ และการเดินทางทางอากาศตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ในที่ทุกแห่งทั่วโลก สถานการณ์ดังกล่าวจึงนำมาประยุกต์ใช้กับหลักการเดิมของ สมิธ ไม่ได้อีกต่อไป อย่างไรก็ตามการที่เจ้าของเป็นบุคคลในท้องถิ่นและเป็นเจ้าของการลงทุนที่มีผลผลิตภาพ ยังคงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาจากแง่มุมของชุมชนและในสังคมที่ใหญ่กว่า การลงทุนในท้องถิ่นจะช่วยสร้างรากฐานการจ้างงานและสามารถกำหนดให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานของท้องถิ่นได้ง่ายกว่า

สมิธ ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ตลาดจะมีประสิทธิภาพสูงที่สุดขึ้นอยู่กับเจ้าของทุน

จะเข้ามาจัดการโดยตรงหรือไม่ - ในลักษณะที่เป็นกิจการที่เจ้าของเป็นผู้จัดการเอง - ทั้งนี้เพราะเขาเชื่อว่าเจ้าของจะพยายามอย่างเต็มความสามารถในการที่จะใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มากกว่าผู้จัดการที่ไม่มีผลประโยชน์ร่วมในการเป็นเจ้าของ

ผู้อำนวยการของบริษัทเหล่านั้น เนื่องจากเป็นผู้จัดการเงินของคนอื่น แทนที่จะเป็นของเขาเอง ดังนั้นจึงสามารถคาดการณ์เอาไว้ได้ล่วงหน้าว่า เขาจะไม่เฝ้าดูแลด้วยความระมัดระวังเหมือนเช่นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนที่จะเฝ้าติดตามผลประโยชน์ของเขา.... การละเลยและการหาข้อแก้ตัวจะต้องเกิดขึ้นอยู่เสมอ ในการบริหารกิจการของบริษัทในลักษณะดังกล่าว¹³

ดังนั้นวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพของ สมิธ จึงเป็นเรื่องของธุรกิจขนาดเล็กที่เจ้าของเป็นผู้จัดการและตั้งอยู่ในชุมชนที่เจ้าของอาศัยอยู่ เจ้าของในลักษณะดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในระบบคุณค่าของชุมชนและมีผลประโยชน์ร่วมกับอนาคตของชุมชน ตลาดในลักษณะดังกล่าวจะไม่มีลักษณะร่วมกับในกรณีของโลกาเศรษฐกิจที่ถูกกำหนดโดยบริษัทยักษ์ใหญ่ซึ่งไม่มีผลประโยชน์ร่วมกับท้องถิ่นหรือประเทศแต่อย่างใด มีการจัดการโดยผู้บริหารมืออาชีพซึ่งอยู่ห่างไกลจากเจ้าของที่แท้จริง เพราะถูกกั้นกลางด้วยสถาบันการลงทุนหลายชั้นหลายระดับ รวมทั้งบริษัทที่เข้าไปถือหุ้นใหญ่ในกิจการ

ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งผู้สนับสนุนการค้าเสรีมักจะอ้างถึงในฐานะข้อพิสูจน์คำกล่าวอ้างของพวกเขา ที่ว่าการค้าเสรีจะช่วยให้สาธารณชนได้รับประโยชน์มากขึ้นนั้น เกิดจากข้อเสนอแรกเริ่มโดย เดวิด ริคาร์โด ในปี 1817 ทฤษฎีของริคาร์โด ได้แสดงให้เห็นอย่างสวยงามว่า ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด การค้าเสรีจะช่วยให้ประชาชนของทั้งสองประเทศที่ทำการค้าแลกเปลี่ยนกันได้รับผลประโยชน์ ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ได้จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขที่สำคัญสามประการ : จะต้องไม่มีการนำทุนข้ามพรมแดนของ ประเทศจากประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานสูงไปสู่ประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า การค้าระหว่างประเทศคู่ค้าจะต้องได้ดุลภาพ และแต่ละประเทศจะต้องมีการจ้างงานเต็มที่

ในช่วงเวลาที่ ริคาร์โด ยังมีชีวิตอยู่ การค้าส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าสำเร็จรูปของแต่ละประเทศที่ผลิตโดยวิสาหกิจของประเทศนั้นๆ ทุกวันนี้ผลผลิตส่วนใหญ่จะถูกนำมาประกอบเข้าด้วยกัน โดยใช้ชิ้นส่วนและบริการจากประเทศต่างๆ ที่หลากหลาย โลกาบรรษัทจะเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานแทนที่จะเป็นเศรษฐกิจของ

ชาติต่างๆ ซึ่งผลที่เกิดตามมาก็คือประมาณหนึ่งในสามของสินค้าและบริการทั้งหมดที่มีมูลค่า 3.3 ล้านล้านเหรียญสหรัฐจากการค้าขายระหว่างประเทศในปี 1990 ประกอบด้วย การซื้อขายแลกเปลี่ยนภายในกิจการของบริษัทหนึ่งเดียวเท่านั้น¹⁴ มีแนวโน้มที่การค้าระหว่างประเทศจะเป็นการค้าภายในอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งหมายความว่าประเทศต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนสิ่งของอย่างเดียวกัน - ตัวอย่างเช่น เมื่อประเทศสหรัฐและญี่ปุ่น ขยายรถยนต์ให้แก่กัน - จะทำให้ยากที่จะใช้เป็นข้ออ้างได้ว่าเป็นผลจากความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบตามธรรมชาติ ทำให้ทฤษฎีการค้าดังกล่าวไม่สามารถนำมาอธิบาย เพื่อที่จะใช้ประเมินต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับตามมาได้อีกต่อไป

ผู้สนับสนุนอุดมการณ์บริษัทเสรีได้ทำมากไปกว่าการเพิกเฉยต่อเบื้องหลังข้อสมมติฐานของ ริคาร์โด พวกเขาได้ทำการรณรงค์อย่างเข้มแข็ง (ผ่าน GATT และ ข้อตกลงทางการค้าอื่นๆ) - ที่จะยกเลิกข้อจำกัดที่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ - ซึ่งก็หมายถึงการละเมิดเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งของทฤษฎีการค้า ในความเป็นจริง "ข้อตกลงทางการค้า" ที่สนับสนุนโดยผู้สนับสนุนความคิดบริษัทเสรีนั้นไม่เกี่ยวกับการค้า แต่เป็นเรื่องของการรวมตัวทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบจะใช้ได้ในกรณีดุลยภาพทางการค้าระหว่างประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจเป็นอิสระต่อกัน แต่สำหรับเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ที่ถูกรวมตัวกันเข้ามา จะต้องใช้ทฤษฎีที่แตกต่างออกไป นั่นคือทฤษฎีการกดทับลงไปยังล่าง (The theory of downward leveling)

ตราบเท่าที่ทุนนั้นถูกใช้ภายในพรมแดนของประเทศคู่ค้า ทุนดังกล่าวก็ควรจะไหลไปสู่อุตสาหกรรมที่ประเทศเหล่านั้นมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ แต่ถ้าหากมีการรวมตัวทางเศรษฐกิจทุนก็จะไหลไปสู่พื้นที่ ที่เปิดโอกาสให้กระจายต้นทุนออกไปภายนอกได้มากที่สุด ผลที่ตามมาในเบื้องต้นก็คือการโอนรายได้จากคนงานไปสู่ผู้ลงทุน และโอนต้นทุนจากผู้ลงทุนไปยังชุมชน¹⁵

นักเศรษฐศาสตร์อย่างเช่น เนวา กูตวิน ผู้ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถาบันโลกาพัฒนา และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัย ทัฟท์ส เสนอว่า การให้คำจำกัดความในเรื่องพรมแดนของวิชาเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่ นับเป็นการบิดเบือนและใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในทางที่ผิด เธอได้ชี้ให้เห็นว่าเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิกใหม่อาจจะอธิบายอย่างง่ายว่าเป็นเศรษฐศาสตร์การเมืองของ อדם สมิท จบด้วย การวิเคราะห์ทางการเมืองของ คาร์ล มาร์กซ์

เศรษฐศาสตร์การเมืองของ อדם สมิท มีความกว้างขวางและลึกซึ้ง และเป็นวิชาการที่เน้นความเป็นมนุษย์มากกว่าวิชาเศรษฐศาสตร์ที่

สอนอยู่ในมหาวิทยาลัยขณะนี้ เป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งศตวรรษที่เป็นเรื่องต้องห้ามที่จะกล่าวถึงอำนาจทางเศรษฐกิจในบริบทของนายทุน เนื่องจากเป็นความคิดแบบคอมมิวนิสต์ (มาร์กซิสต์) แนวความคิดเรื่องชนชั้น ก็จะถูกห้ามมิให้นำมาถกเถียงกันเช่นกัน¹⁶

อดัม สมิธ ได้ตระหนักถึงประเด็นในเรื่องอำนาจและชนชั้น เมื่อตัวเขาเองเป็นพลังขับเคลื่อนความคิดเกี่ยวกับตลาดที่มีการแข่งขัน อย่างไรก็ตามทั้งนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่และนักเศรษฐศาสตร์มาร์กซิสต์ใหม่ ต่างก็แยกส่วนทัศนะแบบองค์รวมของเศรษฐศาสตร์การเมืองของสมิธ โดยพวกหนึ่งเอาส่วนของการวิเคราะห์ที่สนับสนุนการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ขณะที่อีกพวกหนึ่งเอาส่วนที่สนับสนุนผู้ขายแรงงาน ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่จะไม่นำประเด็นการพิจารณาของสมิธ ที่กล่าวถึงบทบาทในทางลบของอำนาจและชนชั้น ขณะที่มาร์กซิสต์ใหม่จะละเลยหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ของตลาด ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามผลักดันการทดลองทางสังคมในขนาดมหึมา ที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์แต่เพียงบางส่วนของสังคม อันจะนำมาซึ่งความเสียหายอย่างใหญ่หลวงในที่สุด

เศรษฐศาสตร์ และการปั่นน้ำเป็นตัว

ตอนเย็นวันที่ 1 ธันวาคม 1994 ในวาระการประชุมที่ค่อนข้างจะโกลาหล วุฒิสภาสหรัฐได้ให้การรับรอง GATT ด้วยคะแนน 76 ต่อ 24 โดยมีการร่วมมือกันอย่างกว้างขวางระหว่างวุฒิสมาชิกของ พรรครีพับลิกัน และ เดโมแครต ที่สนับสนุนมาตรการดังกล่าวท่ามกลางกระแสต่อต้านจากประชาชนชาวอเมริกันที่มีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากพวกเขาค้นเคยกับข้อตกลงดังกล่าวเป็นอย่างดีและรู้ว่าหายนะจะเกิดกับตำแหน่งงาน สิ่งแวดล้อม และประชาธิปไตย การที่ทั้งประธานาธิบดี บิลล์ คลินตัน และรองประธานาธิบดี อัลเบิร์ต กอร์ (จูเนียร์) ต่างให้ความสนับสนุนข้อตกลงดังกล่าวอย่างเต็มที่ ทำให้ความขัดแย้งระหว่างพวกเขาทั้งสองคน กับกลุ่มผู้สนับสนุนหลักของพวกเขาที่เป็นฝ่ายแรงงานและฝ่ายสิ่งแวดล้อม กลายเป็นรอยร้าวที่แยกลึกมากขึ้นไปอีก

ซี-สเปน ไทรทัศน์ตามสายช่องใหม่ ได้เปิดให้มีการโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นภายหลังจากการลงคะแนนเสียงไปแล้ว ดัก ฮาร์เบอร์ชน์ บรรณาธิการธุรกิจของหนังสือพิมพ์ บิสซิเนส วีค ทำหน้าที่เป็นแขกรับเชิญที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เมื่อมีผู้โทรศัพท์เข้ามาเป็นจำนวนมากแสดงความโกรธแค้นต่อนักการเมืองที่ออกเสียงลงมติสนับสนุน

ผลประโยชน์ของกลุ่มการเงินรายใหญ่ โดยไม่คำนึงเจตนาของชนส่วนใหญ่ ฮาร์เบอร์ที่ได้อธิบายว่าจุดยืนในการสนับสนุน GATT เป็นเรื่องที่ต้องทำตามหลักเศรษฐศาสตร์ แต่เป็นการตัดสินใจทางการเมืองที่เร็ว ซึ่งก็คล้ายกับเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ของเขา ฮาร์เบอร์ที่ไม่สามารถแยกให้ชัดเจนระหว่างเศรษฐศาสตร์ที่ดีและการเมืองของอุดมการณ์ตลาดเสรีที่ถูกต้อง การรวมตัวทางเศรษฐกิจทั่วโลกที่ได้มาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมโดยผ่าน GATT เป็นการผลักดันเงื่อนไขที่ขัดกับหลักการเบื้องต้นที่สุดของเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการตลาด โดยได้มีการนำเอาระบบเศรษฐกิจใหม่ซึ่งได้ถูกออกแบบเพื่อจะมาใช้ทำลายตัวเอง ซึ่งจะทำให้เกิดภาวะต้นทุนอย่างมหาศาลแก่สังคมมนุษย์ ลักษณะเช่นนี้ยากที่ยอมรับได้ว่าเป็นการนำวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ดีมาใช้

อาจจะมีความสงสัยว่าเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลจะสามารถสนับสนุนการรวมตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างไร ในเมื่อเป็นเงื่อนไขที่อาจจะขัดแย้งกับเงื่อนไขที่จะทำให้ตลาดทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ คำตอบที่สำคัญอาจจะได้แก่ความสามารถอย่างเหลือเชื่อของกลุ่มดังกล่าว ที่ไม่จำเป็นต้องตั้งสมมติฐานให้ใกล้เคียงความจริง ความสามารถดังกล่าวมีลักษณะคล้ายเรื่องที่เล่าสืบกันมาไม่จบของเรื่องลวงโลกที่เกี่ยวกับนักวิทยาศาสตร์สามคน นักฟิสิกส์ นักเคมี และนักเศรษฐศาสตร์ ที่เรือแตกและติดอยู่บนเกาะร้างทั้งหมดเก็บถั่วต้มอัดกระป๋องที่ได้จากเรือแตกมาหนึ่งกระป๋อง แต่โชคร้ายที่ไม่รู้ว่าจะหาทางเปิดกระป๋องได้อย่างไร ทั้งหมดมีความเห็นร่วมกันว่าในเมื่อทุกคนมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงมากมายเช่นนี้ พวกเขาจะสามารถทำเรื่องง่ายๆ เช่นนี้ได้อย่างแน่นอน นักฟิสิกส์ไปที่ต้นมะพร้าวใกล้ๆ แล้วอธิบายว่าถ้าเธอปีนขึ้นไปบนต้นมะพร้าวแล้วโยนกระป๋องลงมาก็ก่อนหินข้างล่างในมุมที่เหมาะสมก็จะทำให้กระป๋องเปิดออกได้ นักเคมีชี้ให้เห็นว่าถ้าทำอย่างนั้นถั่วในกระป๋องจะหกกระจายเรียรดพร้อมกับเสนอว่าเขาอาจจะใช้น้ำทะเลให้ทำปฏิกิริยาทางเคมีที่ทำให้ฝากระป๋องเป็นสนิมเพื่อจะได้เปิดง่าย นักเศรษฐศาสตร์กล่าวว่า “พวกท่านทั้งสองคนทำให้งานง่ายขึ้นเหล่านี้นี้มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนโดยไม่จำเป็น ประการแรกเราจะสมมติว่าเรามีที่เปิดกระป๋อง” เช่นเดียวกับกรณีนักเศรษฐศาสตร์ในเรื่องที่เล่าสู่กันฟังกันอย่างแพร่หลายนั่นก็คือ เมื่อโลกแห่งความเป็นจริงแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่จำเป็นที่จะสนับสนุนทางเลือกของนโยบายที่พวกเขาชอบมากกว่า นักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลมักจะแก้ปัญหาคือความขัดแย้งในลักษณะเช่นนี้โดยการตั้งสมมติฐานของเงื่อนไขให้สอดคล้องกับข้อเสนอของพวกเขา

ขอให้มาศึกษากรณีที่เราเห็นได้อย่างจะแจ้ง นั่นก็คือเศรษฐกิจของมนุษยชาติที่ฝังแน่นอยู่กับและพร้อมกันนั้นก็ต้องพึ่งพาสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เมื่อย้อนกลับไปในปี 1798 โธมัส โรเบิร์ต มัลธัส ได้เสนอว่าการรองรับของสภาพแวดล้อมที่จำกัดอาจมีผลทำให้

การขยายตัวของประชากรเป็นปัญหาของมนุษยชาติในอนาคต นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกใหม่ ได้พยายามจัดการกับสิ่งที่อาจจะเป็นปัญหานี้โดยการนำตัวแบบของการวิเคราะห์ที่สมมติว่าระบบเศรษฐกิจประกอบด้วยระบบที่แยกตัวเองออกมาต่างหาก และมีความสมบูรณ์ภายในตัวเองตลอดจนมีการหมุนเวียนของมูลค่าแลกเปลี่ยนในลักษณะที่เป็นวงกลม (แรงงาน, ทุน และสินค้า) ระหว่างวิสาหกิจและครัวเรือน โดยไม่มีการกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ตัวแบบดังกล่าวสมมติให้สิ่งแวดล้อมไม่จำเป็นต้องมีจริง หลังจากนั้นก็ทำลายตรรกะ โดยใช้ตัวแบบดังกล่าวพิสูจน์ว่าสิ่งแวดล้อมไม่มีความสำคัญต่อการทำงานของระบบเศรษฐกิจ ใครก็ตามถ้าหากไม่เห็นด้วยกับความเป็นไปได้ของการขยายตัวอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของโลกที่มีความจำกัด จะถูกปฏิเสธและกล่าวเสียดสีว่าเป็นพวก “มัลลัสนิยมใหม่”. ความเชื่อในความเป็นไปได้ของการขยายตัวอย่างไม่จำกัด เป็นพื้นฐานหลักของอุดมการณ์ที่ยึดเป็นคัมภีร์ของลัทธิบริษัทรเสรีนิยม ทั้งนี้เนื่องจากการยอมรับความจำกัดทางกายภาพเท่ากับการยอมรับว่ามีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดความโลภ และจะต้องยอมรับความเป็นธรรมชาติทางเศรษฐกิจและความเพียงพอพร้อมกันไปด้วย การขยายตัวจะต้องเปิดทางให้กับการกระจายจ่ายปันและการจัดสรรทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเสียใหม่ ในฐานะที่เป็นจุดเน้นของนโยบายเศรษฐกิจ

แนวโน้มของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลในการจะเลือกข้อสมมติฐานให้เหมาะกับข้อสรุป ได้ถูกเปิดเผยอย่างชัดเจนในการใช้การนำตัวแบบที่คำนวณโดยคอมพิวเตอร์ ที่สาธิตให้เห็นถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการลดอุปสรรคทางการค้าลง ในช่วงที่มีการอภิปรายสาธารณะ ในประเด็นข้อตกลงการค้าเสรีของอเมริกาเหนือ (NAFTA) ฝ่ายที่สนับสนุนข้อตกลงดังกล่าวได้แสดงผลการศึกษาที่ใช้การคำนวณโดยคอมพิวเตอร์อย่างรุนแรง ที่รู้จักกันดีว่าเป็นตัวแบบของดุลยภาพทั่วไปในฐานะเป็นข้อพิสูจน์ว่า NAFTA จะสร้างงานขึ้นมาใหม่อีกเป็นจำนวนมากสำหรับประเทศที่เข้ามาเป็นสมาชิกของ NAFTA ซึ่งประกอบด้วย คานาดา สหรัฐอเมริกา และเม็กซิโก¹⁷ นักเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อว่า เจมส์ สแตนฟอร์ด ได้พิจารณาตัวแบบการคำนวณที่นำมาใช้ในการคาดการณ์โดยมีการตั้งข้อสมมติฐานเพิ่มเข้าไปเป็นจำนวนมากในตัวแบบดังกล่าวด้วย สแตนฟอร์ด ได้พบว่าข้อสมมติฐานแต่ละข้อที่นำเอามาใส่ในตัวแบบจากทฤษฎีการค้าของคลาสสิกนั้นค่อนข้างจะขัดแย้งอย่างรุนแรงกับข้อเท็จจริงทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในกลุ่มประเทศ NAFTA เพื่อแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งดังกล่าว เขาได้จำลองการโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างคนงานผลิตรถยนต์ในตะวันตกกลางของสหรัฐกับนักสร้างตัวแบบเศรษฐกิจที่สนับสนุน NAFTA คนงานได้กล่าวกับนักสร้างตัวแบบด้วยความวิตกกังวลนี้

ถ้าหากมีการยอมรับ NAFTA แน่แน่นอนว่าบริษัทฟอร์ดจะต้องย้ายโรงงานจากเทรนต์ไปเม็กซิโก ที่ซึ่งสามารถจ้างคนงานด้วยค่าจ้างเพียงหนึ่งในสิบของที่ฉันได้รับ โดยไม่มีสหภาพแรงงานที่เป็นอิสระ แล้วก็ส่งออกรถยนต์กลับมาที่สหรัฐ ยิ่งในสภาพที่ตลาดแรงงานมีปัญหามากอยู่แล้ว ในภูมิภาคแถบนี้ของประเทศ ฉันมองไม่เห็นโอกาสที่จะหางานที่จะได้ค่าจ้างใกล้เคียงกับที่ฉันได้รับอยู่ในเวลานี้จากที่ไหน

นักสร้างตัวแบบเศรษฐกิจมองหน้าเธออย่างประหลาดใจ และได้ให้ความมั่นใจกับเธอว่าเธอเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการค้าขั้นแนวหน้าอีกทั้งความกลัวของเธอก็จะมีวันเป็นจริงได้

ไม่ต้องเป็นกังวลหรือครับ ผมได้สร้างตัวแบบคำนวณคอมพิวเตอร์ที่จะแสดงให้คุณเห็นว่า คุณจะได้รับผลดีจากข้อตกลงทางการค้าอย่างแน่นอน เพราะจะมีตำแหน่งงานใหม่เกิดขึ้นจาก NAFTA ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งตัวแบบของผมจะอธิบายได้ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผมสมมติว่า คุณจะเคลื่อนย้ายไปไหน ดังนั้น บริษัทฟอร์ดจะไม่สามารถเคลื่อนย้ายโรงงานไปเม็กซิโก และก็คงจะไม่ต้องทำอะไรเช่นนั้น เพราะผมสมมติให้ ต้นทุนแรงงานต่อหน่วยเท่ากันในทุกสองประเทศ อีกทั้งในตัวแบบของผม คนอเมริกันจะนิยมสินค้าที่ผลิตในสหรัฐ ถึงแม้จะมีราคาแพงกว่า

ตัวแบบของผมยังได้สมมติอีกว่า มีการจ้างงานเต็มที่ และยังระบุไว้ว่า ถ้าจะมีการนำเข้าอะไรจากเม็กซิโก จะต้องทำให้เกิดดุลยภาพโดยการส่งออกสินค้าของสหรัฐอเมริกาออกไป เมื่อเป็นเช่นนั้น อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกอย่างใหม่จะเกิดขึ้นเต็มไปหมด ซึ่งจะไปแทนที่อุตสาหกรรมที่ถูกแทนที่โดยการนำเข้าจากเม็กซิโก เนื่องจากในขณะนี้คุณได้รับค่าจ้างแรงงานสูงกว่าอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยจากบริษัทฟอร์ด ซึ่งแน่นอนว่าคุณมีทักษะที่มีคุณค่ามาก เมื่อมีการจ้างงานเต็มที่ก็ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าคุณจะต้องหางานได้ใหม่ในเวลารวดเร็วในอุตสาหกรรมส่งออกที่จะเกิดขึ้นใหม่ ซึ่งอาจจะจ่ายให้คุณสูงกว่างานที่คุณทำอยู่ในขณะนี้ก็ได้ เมื่อเช่นนี้ NAFTA จึงเป็นประโยชน์ต่อคุณมาก

ถ้าหากคนงานต้องเผชิญกับคำอธิบายเช่นนั้น เขาก็อาจจะสรุปได้ทันทีว่านักสร้างตัวแบบเศรษฐกิจผู้นั้นเพิ่งจะมาจากต่างดาว โดยมีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปในโลกน้อยมาก ถึงแม้ว่าการถกเถียงที่นำมาเป็นตัวอย่างจะเป็นเพียงกรณีสมมติ แต่สมมติฐานที่กล่าวอ้างโดยนักเศรษฐศาสตร์ (ซึ่งแสดงไว้อย่างชัดเจนด้วยการพิมพ์ตัวเอน) เป็นเรื่องจริงข้อสมมติฐานแต่ละข้อเหล่านี้ได้ถูกบรรจุเอาไว้ในตัวแบบหนึ่งแบบใดหรือหลายตัวแบบที่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการค้าใช้เพื่อพิสูจน์ว่าสหรัฐจะได้ประโยชน์จากการมีตำแหน่งงานเพิ่มขึ้นจาก NAFTA ในการเปรียบเทียบตัวแบบต่างๆ และผลที่ได้จากการคำนวณต่างๆ สแตนฟอร์ด พบความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างข้อสมมติฐานที่ไม่เป็นจริงและผลการคาดคะเนสภาวะการจ้างงานที่ดีขึ้น กล่าวคือ ยิ่งพวกเขาใช้สมมติฐานที่ไม่เป็นจริงมากขึ้นเท่าไร ผลการคาดคะเนเรื่องการจ้างงานก็ดีขึ้นเท่านั้น หากแต่ตัวแบบที่เป็นจริงมากกว่านั้นจะแสดงผลไปในทางลบ หรือผลประโยชน์เศรษฐกิจอาจจะเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยที่ปราศจากนัยสำคัญจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง¹⁸

พวกที่พยายามใช้ตัวแบบประเภทแรกดังที่ได้กล่าวมาแล้วเพื่อใช้สนับสนุนข้อสรุปของพวกเขา มักจะหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงสมมติฐานเบื้องหลัง การนำเสนอเพียงบางส่วนเพื่อทำให้มีความรู้สึกคล้อยตาม ทำให้สามารถคิดไปได้ว่ามีความตั้งใจจะให้ข้อมูลที่ผิดต่อสาธารณชน ตัวอย่างเช่นในช่วงที่มีการอภิปรายเรื่อง NAFTA หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ ที่สนับสนุนการค้าเสรีอย่างสุดจิตสุดใจได้ก้าวไปไกลอย่างคาดไม่ถึง โดยเอาทฤษฎีการค้ามาพาดหัวในหน้าแรก พาดหัวดังกล่าวได้อธิบายทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบอย่างที่ได้อธิบายไว้ในตำราเรียน เพื่อสนับสนุนบทบรรณาธิการดังกล่าว ที่สนับสนุนการออกกฎหมาย NAFTA โดยไม่มีการกล่าวถึงสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังทฤษฎีนี้เลย ทั้งนี้ยังไม่ต้องคำนึงต่อไปว่า ข้อสมมติฐานเหล่านั้นห่างไกลจากความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด ผู้เขียนได้ส่งจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ ซึ่งเห็นถึงการเว้นที่จะกล่าวถึงข้อสมมติฐานดังกล่าวจดหมายของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์

พวกที่เกี่ยวข้องในการบิดเบือนดังกล่าว ส่งเสริมนโยบายที่ดูเหมือนว่าจะเป็นผลดีแก่ทุกคน เป็นผู้ทำให้กฎหมายเศรษฐกิจมีความเป็นสถาบันที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ที่โลกมากที่สุดใหญ่มั้วพวกเราได้รับประโยชน์ โดยฝ่ายที่เหลือทั้งหมดเป็นผู้เสียผลประโยชน์

การให้เหตุผลทางจริยธรรมต่อความอยุติธรรม

เกจจริยปรัชญาที่สนับสนุนลัทธิตลาดเสรี มีส่วนช่วยสร้างความบิดเบือนในลักษณะ

คล้ายคลึงกัน โดยการหลีกเลี่ยงที่จะเน้นความแตกต่างระหว่างสิทธิของเงินและสิทธิของคน เนื่องจากพวกเขาได้ให้ความสำคัญของเสรีภาพและสิทธิของปัจเจกชนเท่าเทียมกับเสรีภาพของตลาดและสิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพของตลาดนั้นเป็นเสรีภาพของเงิน และเมื่อสิทธิในการทำหน้าที่ของทรัพย์สินมีมากกว่าความเป็นคน จึงมีแต่เฉพาะผู้ที่มีทรัพย์สินเท่านั้นที่จะมีสิทธิ นอกจากนั้นการที่เน้นว่าหน้าที่เพียงอย่างเดียวของปัจเจกชนนั้นคือการปฏิบัติตามสัญญาและสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น ปรัชญา "จริยธรรม" ของลัทธิตลาดเสรีดังกล่าวที่มีผลในทางปฏิบัติจริงก็คือ ทำให้ผู้ที่มีทรัพย์สินไม่ต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่ไม่ใช่ เป็นการสร้างทำเป็นไม่รู้ว่ามีสภาพความเป็นจริงของสัญญาระหว่างผู้ที่อ่อนแอกับผู้ที่มีอำนาจนั้นยากที่จะมีความเท่าเทียมกัน ประกอบกับความจริงที่ว่าสถาบันของสัญญาก็เหมือนสถาบันทรัพย์สิน มีแนวโน้มที่จะเสริมสร้างหรือแม้แต่ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่แล้วเพิ่มมากขึ้นในสังคมที่ไม่มีความเป็นธรรม เป็นการสร้างความเข้มแข็งและความชอบธรรมให้แก่ระบบ ที่ทำให้ความยากจนกลายเป็นสถาบัน แม้กระทั่งการยืนยันว่าความยากจนนั้นเกิดจากความเกียจคร้าน และเป็นลักษณะประจำตัวที่ไม่ดีของคนจน

ในความคิดเบื้องต้นที่สุดของประชาธิปไตยนั้นก็คือ ปัจเจกชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในทางกฎหมายและมีเสียงเท่าเทียมกันในการการเมือง คนหนึ่งคนออกเสียงได้หนึ่งเสียง เราอาจจะกล่าวได้โดยไม่ผิดพลาดว่าตลาดนั้นทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมในการแสดงออกถึงสิทธิและความพึงพอใจ - อย่างที่นักตลาดเสรีได้พยายามอธิบาย - ซึ่งจะเป็นความจริงเพียงในการณ์เดียว กล่าวคือเมื่อสิทธิในทรัพย์สินได้มีการกระจายออกไปอย่างเท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่าตลาดสามารถจะจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพที่ยังไม่มีความเท่าเทียมกันอย่างเต็มที่ แต่ถ้าหากเศรษฐกิจพื้นฐานเพียง 358 คนที่มีทรัพย์สินรวมกันทั้งสิ้น 760 พันล้านเหรียญสหรัฐ - ซึ่งเท่ากับทรัพย์สินของคนจน 2.5 พันล้านคนในโลก - ย่อมเป็นไปได้ที่จะสมมติว่าตลาดทำหน้าที่อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ และการที่จะให้ความชอบธรรมแก่ตลาดในฐานะที่เป็นสถาบันย่อมต้องมีปัญหาอย่างแน่นอน¹⁹

สิ่งพิมพ์ที่มีชื่อเหล่านี้เป็นต้นว่า ฟอรัจัน (Fortune) บิสสิเนส วีค (Business Week) ฟอรับส์ (Forbes) วอลล์สตรีทเจอร์นัล (Wall Street Journal) และดิ เอโคโนมิสต์ (The Economist) ทั้งหมดนี้เป็นผู้สนับสนุนลัทธิบริษัทยิ่งอย่างเต็มที่ - น้อยครั้งมากที่จะยกย่องระบบเศรษฐกิจที่มีความก้าวหน้าในการจัดปัญหาความยากจนซึ่งเคยทำให้คนกว่าพันล้านคนต้องมีชีวิตอยู่ด้วยความแร้นแค้น รวมทั้งความพยายามที่จะสร้างความเท่าเทียมให้มีมากขึ้นกว่าเดิม ตรงกันข้ามบรรดาสังพิมพ์เหล่านี้ได้พากันประณามขีดความ

สามารถของระบบเศรษฐกิจโดยการเพิ่มจำนวนเศรษฐกิจเงินล้านและเศรษฐกิจพันล้านที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ยกย่องความสามารถของผู้บริหารที่ไม่มีความเมตตาปราณีที่เลิกจ้างพนักงานคราวละหลายพันคน ยกย่องความสำเร็จของปัจเจกชนที่ทำเงินหลายล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ตลอดจนยกย่องความสำเร็จของบริษัทที่สามารถมีอำนาจขยายออกไปปกคลุมทั่วโลก รวมทั้งความสามารถในการควบคุมตลาดโลก

ยกตัวอย่างเช่นเรื่องเด่นที่ปรากฏในหนังสือ ฟอর্বส์ ฉบับวันที่ 5 กรกฎาคม 1993 ได้ยกย่อง ผลสำเร็จอย่างใหญ่หลวงของตลาดเสรีภายใต้หัวข้อที่ว่า "พบกับเศรษฐกิจพันล้านคนใหม่ๆ ของโลก" :

พื้นที่ที่ความเชื่อในภาพลวงของสังคมนิยมและระบบเศรษฐกิจที่บงการโดยรัฐเริ่มหมดไป เอกชนตลอดจนความคิดริเริ่มของบุคคลได้รับการปลดปล่อยให้สามารถแสวงหาจุดหมายปลายทางได้เอง ความมั่งคั่งก็จะเกิดตามมาเองโดยธรรมชาติ การเปิดตลาดเสรีที่ยิ่งใหญ่ในทศวรรษนี้เกิดขึ้นในประเทศอเมริกาได้และตะวันออกไกล จึงไม่น่าแปลกใจแต่อย่างใดที่เศรษฐกิจพันล้านใหม่เป็นจำนวนมากในบัญชีรายชื่อของเรา ได้ก่อตัวขึ้นมาจากสองภูมิภาคดังกล่าว เกิดมีเศรษฐกิจพันล้านชาวเม็กซิกัน 11 คนภายในสองปี และอีกเจ็ดคนที่มีเชื้อสายจีน (หน้า 87)

ส่วนหนังสือพิมพ์บิสซิเนส วีค อาจจะเน้นจำนวนในพื้นฐานที่กว้างขึ้น โดยได้ทำเป็นรายงานพิเศษที่มีชื่อว่า "เศรษฐกิจเงินล้านนาที่ละคน" โดยในฉบับลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 1993 ได้มีการแสดงถึงเหตุการณ์ที่น่ายินดีอันเป็นผลจากความสำเร็จของตลาดเสรีในเอเชีย :

สำหรับชาวเอเชียเพียงชั่วอายุคนรุ่นเดียว ความมั่งคั่งในความหมายเดิม ก็คือไปตั้งถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา - หรือการขายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติให้ ญี่ปุ่น แต่ขณะนี้ เอเชียตะวันออก กำลังสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเองด้วยอัตราความเร็วและขนาดที่ไม่อาจคาดคิดมาก่อนในอดีต จำนวนเศรษฐกิจที่มีเงินหลายสิบล้านที่ไม่ใช่ คนญี่ปุ่น คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 800,000 ภายในปี 1996.... เอเชียตะวันออกจะมีอำนาจซื้อล้าหน้าประเทศญี่ปุ่น ภายในเวลาเพียงหนึ่งทศวรรษ ในขณะที่เงินออมเพิ่มขึ้น 550 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี จะทำให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งที่มีเงินทุน

ไหลเวียนมากที่สุดในโลก “ในเอเชีย” โอฟาร์ ชัยประวัติ ประธานกรรมการบริหารของธนาคารไทยพาณิชย์ กล่าวว่า “มีเงินอยู่ทั่วไปหมด” เกิดมีตลาดใหม่ๆ ของสินค้าเกือบทุกชนิดตั้งแต่รถยนต์เมอร์ซิเดส เบนซ์ ไปจนถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่โมโตโรลา และบริษัทเงินทุนฟิเดลลิตี.... ถ้าหากจะเปรียบเทียบกับความมั่งคั่งในอดีตจะต้องมีการย้อนยุคประวัติศาสตร์ อเมริกากลางไป 100 ปี เมื่อครั้งยังไม่มีสภาพแรงงานที่เข้มแข็ง ไม่มีผู้ควบคุมบรรษัทหลักทรัพย์และไม่มีกฎหมายต่อต้านทรัสต์ (หน้า 100-102)

เรื่องราวทำนองนี้ไม่เพียงแต่เป็นการยกย่องการแสวงหาด้วยความโลภเพียงเท่านั้น แต่ได้มีการยกฐานะให้เป็นการเผยแพร่ศาสนาในระดับบุคคล ไม่เป็นไรที่ชาวเอเชียเพียงไม่กี่คนจะมีโชคลาภอย่างมหาศาล และมีคนกลุ่มน้อยจำนวนหนึ่งในเอเชียที่ได้ก้าวขึ้นมาเป็นชนชั้นผู้บริโภครักษ์ฟุ่มเฟือย แต่ข้อเท็จจริงก็คือยังมีคนอีก 675 ล้านคนในเอเชียที่มีชีวิตอยู่อย่างแร้นแค้นและหิวโหย ในรายงานพิเศษฉบับปี 1994 ที่มีชื่อว่า “ทุนนิยมในศตวรรษที่ 21” ของหนังสือพิมพ์ บิสสิเนส วีค (Business Week) ยืนยันว่าเศรษฐกิจตลาดเป็นประเด็นทางชนชั้น และนักบรรษัทเสรีนิยมก็มีความชัดเจนว่าผลประโยชน์ทางชนชั้นของใครที่พวกเขาช่วยผลักดันให้ :

การตายอย่างเจ็บปวดของลัทธิคอมมิวนิสต์ช่วยให้กำเนิดยุคใหม่ ที่ทำให้ทุกประเทศมีทางเลือกเพียงทางเดียวที่จะร่วมด้วย... นั่นคือเศรษฐกิจระบบตลาด... เกือบเป็นเวลา 150 ปีหลังจากที่มีการเผยแพร่คำประกาศของลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communist Manifesto) และอีกกว่าครึ่งศตวรรษของการเกลี้ยอำนาจของอำนาจนิยมเบ็ดเสร็จ ชนชั้นนายทุนเป็นฝ่ายที่ได้รับชัยชนะเด็ดขาด (หน้า 13, 16)

นักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลที่ประกาศตนว่า เป็นผู้ยึดมั่นใน “ภาวะวิสัยที่ปราศจากระบบคุณค่า” ได้กลายเป็นพันธมิตรอย่างง่ายตายกับชนชั้นนำที่ใช้อริยปรัชญาแห่งลัทธิตลาดเสรี ไม่บ่อยนักที่ความคิดดังกล่าวจะได้รับการเปิดเผยอย่างโจ่งแจ้ง ในบันทึกช่วยจำที่มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง เขียนโดย ลอร์เรนซ์ ชัมเมอร์ส ในฐานะที่เป็นหัวหน้านักเศรษฐศาสตร์ของธนาคารโลก ชัมเมอร์สกล่าวว่าจะเกิดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจมากที่สุด ถ้าหากประเทศที่ร่ำรวยแล้วจะนำของเสียที่เป็นพิษไปทิ้งในประเทศ

ที่ยากจน ทั้งนี้เพราะคนจนมีวงจรชีวิตที่สั้นกว่าและมีศักยภาพในการหารายได้น้อยกว่าคนรวย²⁰ หลังจากนั้นได้มีการความเห็นเพิ่มเติมต่อบันทึกช่วยจำของซัมเมอร์ส โดยหนังสือพิมพ์ ดิ เอโคโนมิสต์ (The Economist) ได้เสริมว่าเป็นหน้าที่ทางจริยธรรมของประเทศที่ร่ำรวยที่จะส่งมลภาวะออกไปยังประเทศที่ยากจน เนื่องจากจะช่วยให้คนมีโอกาสในทางเศรษฐกิจซึ่งไม่อาจจะมีได้ในกรณีอื่น²¹

ในอีกกรณีหนึ่งของการให้ความชอบธรรมแก่ตัวเอง โดยใช้ตรรกะที่บิดเบือนของเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผล ที่มักจะอธิบายว่าประเทศที่ร่ำรวยจะช่วยประเทศที่ยากจนได้ดีที่สุดด้วยการบริโภคเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มอุปสงค์ของสินค้าออกจากประเทศที่ยากจน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นขยายตัวและช่วยให้คนจนหลุดพ้นจากความยากจน²² เป็นการกล่าวในลักษณะปฏิเสธหรือไม่ยอมรับความจริงของขอบเขตจำกัดของสภาพแวดล้อม พวกเขาได้กล่าวต่อไปว่าไม่มีพื้นฐานทางจริยธรรมหรือข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ ที่คนรวยควรจะลดการบริโภคลงเพื่อจะช่วยลดความขาดแคลนของคนจน²³ พวกเขาอธิบายต่อไปว่า ในทางตรงกันข้ามเป็นหน้าที่ทางจริยธรรมที่คนรวยจะต้องบริโภคเพิ่มมากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสำหรับคนจน - เป็นเหตุผลที่สามารถใช้เป็นข้ออ้างในการได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับนักลงทุน และการเข้าไปยึดกุมเอาทรัพยากรของโลกให้มากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยของตัวเองสำหรับพวกที่มีกำลังจับจ่าย ดังนั้นจึงไม่น่าประหลาดใจที่เศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลนิยมและสำนักตลาดเสรีจะมีเสน่ห์ดึงดูดใจสำหรับคนมีสตางค์

ถ้าหากนักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลและผู้สนับสนุนตลาดเสรี มีเจตนาที่จะรับใช้หลักการตลาดและสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง พวกเขาจะต้องเรียกร้องให้ดำเนินนโยบายที่จะก่อให้เกิดเงื่อนไขที่ทำให้ตลาดทำหน้าที่ในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยเพื่อผลประโยชน์ต่อสาธารณชน พวกเขาควรจะเรียกร้องให้มีมาตรการที่จะยุติเงินอุดหนุนและการให้สิทธิประโยชน์แก่บริษัทใหญ่ๆ ทำลายการผูกขาดของบริษัท ส่งเสริมการกระจายการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้ต้นทุนสังคมและต้นทุนสิ่งแวดล้อมกลายเป็นต้นทุนภายใน ทำให้ทุนมีราคาถูกอยู่ในท้องถิ่น ให้หลักประกันแก่สิทธิของคนงานในผลตอบแทนที่เป็นธรรม จำกัดโอกาสไม่ให้ปัจเจกชนมีรายได้อย่างเหลือเฟือเพื่อกินขีดความสามารถในการผลิตจริงที่พวกเขามี

ลัทธิบริษัทเสรีนั้นเป็นคณะประเด็นกับการสร้างเงื่อนไขให้ตลาดตามทฤษฎีตลาดเสรีที่อธิบายว่า จะช่วยให้เกิดผลประโยชน์แก่สาธารณชนสูงสุด ทั้งนี้เพราะทั้งหมดนี้ไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะแต่อย่างใด แต่จะเกี่ยวกับการทำสิทธิของผู้ที่มีอำนาจ

ทำให้เป็นสถาบันในทางเศรษฐกิจ ทำอะไรก็ได้เพื่อสนองผลประโยชน์เฉพาะหน้าของพวกเขาอย่างดีที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นผลจากการกระทำของพวกเขา ลัทธิดังกล่าวทำอำนาจให้กลายเป็นสถาบัน และสร้างความพรวามัวให้เกิดแก่ความเป็นธรรมและคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

ผู้ที่มีสติปัญญาและวิจารณ์ญาณนับล้าน ผู้ซึ่งระวางสงฆ์รัฐบาลขนาดใหญ่อย่างที่ควรระวัง ผู้เชื่อในความขยันหมั่นเพียรในบางอย่าง ซื่อสัตย์ และมีระบบคุณค่าในทางศาสนธรรมอย่างหยั่งราก ตลอดจนเป็นผู้ที่อุทิศตัวให้ครอบครัวและชุมชน กำลังถูกละเลยโดยข้อมูลที่จอมปลอม และพุทธิปัญญาที่บิดเบือน ตลอดจนตรรกะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นช้าแล้วช้าเล่า โดยสื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทวาระทางการเมืองที่ขัดผลประโยชน์และระบบคุณค่าดังกล่าวจะพ่ายแพ้ไปในที่สุด ผู้คนที่ทำงานให้กับบรรษัทขนาดใหญ่ สถาบันการศึกษา การเมือง และรัฐบาล ตลอดจนสถาบันอื่นๆ ต่างก็พากันเห็นว่าวัฒนธรรมและระบบผลตอบแทนของพวกเขาขึ้นอยู่กับข้างเคียงกันกับอุดมการณ์บรรษัทเสรี ที่พวกเขาไม่กล้าที่จะต่อต้านหรือคัดค้าน เนื่องจากเกรงว่าจะไม่มีงานทำหรือหมดอาชีพ พวกเราจำเป็นต้องทำลายมันลงทั้งตาและคำอธิบายที่ไม่สะท้อนความจริง ซึ่งทำให้พวกเราตกอยู่ภายใต้มนต์สะกดของวัฒนธรรมที่ทำลายตัวเอง และเราจะต้องเร่งรีบทำงานเพื่อสรรสร้างระบบเศรษฐกิจขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์และสิ่งมีชีวิตในโลก

6 การเสื่อมถอย ของประชาธิปไตย พหุนิยม

สิ่งที่น่าตระหนกเป็นที่สุดก็คือ การได้เห็นอารยธรรมทำลายตัวเอง
เนื่องจากอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจ ไม่สามารถมีการทบทวนความ
ถูกต้องของตัวเองได้ ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง¹
- เซอร์ เจมส์ โกลด์สมิธ

ข
ผ
บ ที่นิยมชมชอบลัทธิบริษัทยักษ์ใหญ่กันตอนรับการพังทลายของ
จักรวรรดิโซเวียตในปี 1989 ด้วยความยินดีในฐานะที่เป็นชัยชนะ
ของตลาดเสรี และเป็นฉันทานุมัติที่จะผลักดันแนวความคิดของ
ตนต่อไป ฟรานซิส ฟูกูยามา ได้ประกาศว่าเส้นทางวิวัฒนาการอัน
ยาวไกลของมนุษยชาติได้มาถึงบทสรุปในที่สุด - นั่นก็คือสังคมบริโภคนิยม
ที่มีความเป็นสากลทั่วไปทั้งโลก ซึ่งเขาเรียกจุดนี้ว่าเป็นจุดจบของ
ประวัติศาสตร์²

ทั้งรัฐบาลและบริษัทในตะวันตกต่างเร่งที่จะไปยังยุโรปตะวันออก
เพื่อเร่งเข้าประเทศในกลุ่มสหภาพโซเวียตเดิม ตอนรับบทเรียนแห่ง
ความสำเร็จของตะวันตกโดยการเปิดพรมแดนและปลดปล่อยระบบ

เศรษฐกิจให้เป็นเสรี กองทัพของผู้เชี่ยวชาญจากตะวันตกได้ลงพื้นที่ เพื่อจะช่วยประเทศเหล่านี้รวมทั้งประเทศอื่นๆ “ที่กำลังเปลี่ยนผ่าน” ช่วยร่างกฎหมายที่เป็นการเตรียมความพร้อม ให้บรรษัทจากตะวันตกแทรกตัวเข้าไปในระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้น

พร้อมกันนั้น ประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกก็ได้เพิ่มความเข้มข้นของความพยายามในการสร้างโลกาเศรษฐกิจที่เป็นเอกภาพ โดยข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) พร้อมทั้งมีการจัดตั้งหน่วยงานที่ทรงอำนาจนั่นก็คือองค์การการค้าโลก (WTO) อีกทั้งมีการจัดให้มีตลาดในภูมิภาคโดยผ่านความริเริ่มเช่น ข้อตกลงว่าด้วยการค้าเสรีของอเมริกาเหนือ (NAFTA) มาสทริชท์ (Maastricht : สำหรับสหภาพยุโรป) และประชาคมเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (APEC) ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา บิลล์ คลินตัน ผู้มีความกระตือรือร้นที่จะเอาใจผลประโยชน์ของบริษัทที่ทรงอำนาจ และไม่มีความคิดเห็นจากแ่งมุ่มอื่น ได้ต้อนรับเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ในฐานะที่เป็นแผนงานในหน้าที่และนโยบายต่างประเทศของเขา

สังคมนิยมแบบผู้นิยมมาร์กซ์ ได้ตายไปแล้วจริงๆ ด้วยความอัปยศ อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นการถูกต้องนักที่จะแสดงความนิยมชมชอบกับชัยชนะทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เป็นผลจากตลาดที่ไม่มีการควบคุม เช่นเดียวกับการกล่าวถึงความล้มเหลวของสหภาพโซเวียตที่ไม่สามารถจัดการกับรัฐที่ลุกขึ้นมาต่อต้านได้ ตรงข้ามกับการคว่ำไถของผู้สนับสนุนลัทธิบริษัทเสรี ตะวันตกมิได้เจริญรุ่งเรืองหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองโดยการปฏิเสธรัฐเพื่อเปิดทางให้ตลาด แท้จริงความสำเร็จรุ่งเรืองเกิดจากการปฏิเสธอุดมการณ์สุดโต่งทั้งขวาและซ้าย โดยเปิดทางให้กับประชาธิปไตยพหุนิยม: ระบบการปกครองที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสมจริงทางปฏิบัติ และการถ่วงดุลยระหว่งพลังอำนาจต่างๆ ของฝ่ายรัฐบาล ตลาด และประชาสังคม

ภายหลังจากถูกกดดันด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและสงคราม สหรัฐอเมริกาเริ่มผงาดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองในลักษณะที่ รัฐบาล ตลาด และประชาสังคม ทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี มีพลวัตเพิ่มมากขึ้น และมีคุณภาพในเชิงสร้างสรรค์มากกว่าครั้งใดๆ นับตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามกลางเมือง การที่มีการกระจายรายได้อย่างค่อนข้างจะเท่าเทียมกัน ได้มีส่วนเสริมสร้างเศรษฐกิจระบบตลาดขนาดใหญ่ ซึ่งมีผลผลักดันให้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรม แน่หนอนว่าประเทศอเมริกายังคงห่างไกลจากการเป็นสังคมนิยม แต่ก็มีได้เป็นทุนนิยมในความหมายที่แท้จริงด้วยเช่นกัน นี่คือนอเมริกาที่พร้อมจะเผชิญการทำลายจากจักรวรรดิโซเวียต และกลายมาเป็นผู้ชนะในสงครามเย็น ในที่สุด อเมริกาที่ประกอบด้วยประชาธิปไตยพหุนิยมและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นผู้โค่นล้มคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่ตลาด “เสรี” อเมริกา

ถึงแม้จะมีความแตกต่างในรายละเอียด แต่ก็มีแบบแผนที่คล้ายคลึงกันนี้ ในประเทศอุตสาหกรรมที่เป็นประชาธิปไตยของตะวันตกเป็นส่วนมาก บางประเทศอาจจะเข้าไปแนวทางที่ให้สาธารณชนเป็นเจ้าของและมีการจัดการอุตสาหกรรมเป็นองรัฐมากกว่าบางประเทศ แต่ทั้งหมดก็อยู่ในกรอบของความเป็นพหุนิยม ที่ทั้งตลาดและรัฐบาลต่างก็มีบทบาทเข้มแข็ง

ในทางตรงกันข้าม ระบบของโซเวียตยอมรับอุดมการณ์สุดขั้ว โดยที่รัฐมีความเข้มแข็งมาก จนกระทั่งตลาดและการเป็นเจ้าของทรัพย์สินของปัจเจกชนถูกจัดออกไปละในที่สุดอุดมการณ์เดียวกันนี้เองก็มีผลขจัดบทบาทพลังการเมืองของประชาสังคม ล่อยให้อำนาจรัฐไม่สามารถถูกตรวจสอบได้ จากการที่ไม่มีดุลยภาพของพหุนิยมและการไม่มีความรับผิดชอบต่อประชาชน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมที่มีสุขภาพ ทำให้เศรษฐกิจของโซเวียตไม่ตอบสนองต่อความเป็นของประชาชน และมีการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เหตุแห่งความทุกข์ทรมานของประชาชนชาวโซเวียตนั้นมิได้เกิดจากการต่อต้านของรัฐที่แสดงความแข็งข้อ แต่เป็นผลจากการใช้อุดมการณ์โด่งดังที่จัดทุกสิ่งทุกอย่างออกไปอยู่ภายนอก ยกเว้นรัฐ

ปัจจุบันตะวันตกกำลังมุ่งหน้าไปสู่เส้นทางของอุดมการณ์สุดขั้วในลักษณะเดียวกัน ความแตกต่างเกิดจากการที่พวกเราทุกคนถูกผลักดันให้ต้องหันไปพึ่งพาบริษัทที่ไม่รับผิดชอบและแปลกแยกแทนที่จะไปพึ่งพารัฐที่ไม่รับผิดชอบ เป็นเรื่องค่อนข้างจะระหลาด ที่ยังผู้สนับสนุนอุดมการณ์บริษัทเสรีพยายามนำพาสังคมให้เข้าไปใกล้จุดมุ่งหมายสูงสุดในอุดมการณ์ลัทธิตลาดเสรีทุนนิยมมากเท่าไร อาณาจักรแห่งตลาดก็ยิ่งล้มเหลวยิ่งขึ้น - ด้วยเหตุผลคล้ายกันกับความล้มเหลวของอาณาจักรแบบมาร์กซิสต์ ทั้งนี้เพราะ

- ทั้งสองระบบนำไปสู่การรวมศูนย์อำนาจทางเศรษฐกิจ ให้ไปอยู่ในสถาบันที่ไม่มีความรับผิดชอบ - ซึ่งก็คือรัฐในกรณีของลัทธิมาร์กซ์ และบริษัทข้ามชาติในกรณีของทุนนิยม
- ทั้งสองระบบได้สร้างระบบเศรษฐกิจที่ทำลายสิ่งมีชีวิตในโลก ในนามของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ
- ทั้งสองระบบได้ก่อให้เกิดการรวบอำนาจจากประชาชนและต้องพึ่งพาสถาบันขนาดมหึมา ที่ค่อยๆ ทำลายทุนทางสังคมเพื่อการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของตลาด รัฐบาล และสังคม ซึ่งเกี่ยวโยงกับพลังของประชาชน
- ทั้งสองระบบได้พิจารณาถึงความจำเป็นของมนุษย์ในแง่มุมเศรษฐกิจที่คับแคบ ทำลายความรู้สึกผูกพันทางจิตวิญญาณที่มีต่อโลกและชุมชนของสิ่งมีชีวิต ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการร้อยรัดสายสัมพันธ์ทางศีลธรรมของสังคม

ระบบเศรษฐกิจจะดำเนินต่อไปได้ต่อเมื่อสังคมประกอบด้วยกลไกที่จะถ่วงดุลกับความ
 หนี้อลจากรัฐหรือพลังของตลาด ความหนี้อลเช่นนั้นย่อมสร้างความเสื่อมโทรมให้กับ
 ทุนจากธรรมชาติ สังคม และศีลธรรมมากยิ่งขึ้น ประชาธิปไตยพหุนิยมไม่ใช่คำตอบวิ
 สมบูรณ์ในตัวเองต่อปัญหาการปกครอง แต่อย่างน้อยก็น่าจะเป็นมาตรการที่ดีที่สุดที่
 พวกเราค้นพบในโลกที่ยังมีความบกพร่องอยู่ในขณะนี้

การดูแลให้มีการแข่งขันในตลาด

ถึงแม้ว่าธุรกิจมักจะกล่าวหาว่ารัฐบาลเข้ามาแทรกแซงกิจการของตนโดยไม่เป็นการสมควร
 เสียเลยเรียกร้องให้มีการปล่อยให้ตลาดมีเสรีได้ละเลยความจริงขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ การ
 ทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของเศรษฐกิจระบบตลาดต้องการมีรัฐบาลที่เข้มแข็ง ความ
 จำเป็นดังกล่าวได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ตลาดร่วมสมัย และ
 ก็ได้มีการสาธิตให้เห็นผลอย่างชัดเจนแล้วในทางปฏิบัติ ในการวิจารณ์ลัทธิบริษัทรเสรี
 อย่างกว้างขวางในหนังสือที่ชื่อว่า เพื่อสิ่งที่ดีร่วมกัน (For the Common Good) โดย
 เฮอ์แมน อี ดาลี และจอห์น คอบบ์ (จูเนียร์) ได้กำหนดเงื่อนไขบางประการที่จะทำให้
 ตลาดมีประสิทธิภาพ โดยที่เงื่อนไขเหล่านี้ตลาดไม่สามารถจะจัดหาเองได้³

การแข่งขันที่เป็นธรรม (Fair Competition) โดยธรรมชาติการแข่งขันก่อให้เกิดทั้ง
 ผู้ชนะและผู้แพ้ ผู้ชนะย่อมจะมีอำนาจมากขึ้นเมื่อมีการขยายตัว ผู้แพ้ก็จะหายไปจาก
 เวทีการแข่งขัน ยิ่งผู้ชนะมีขนาดใหญ่มากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งเป็นการยากที่ผู้เข้ามาใหม่จะมี
 โอกาสเข้ามาแข่งขัน ซึ่งก็จะยิ่งทำให้ตลาดมีการผูกขาดมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่งเด็กเล็กๆ ที่
 เล่นเกมสื่ผูกขาดบนกระดานกับครอบครัว ก็ยังเข้าใจว่าระบบทำงานอย่างไรเมื่อการแข่ง
 ขันดำเนินต่อไป ผู้เล่นเกมสื่ผูกขาดดังกล่าวจะมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นค่าเช่า
 เพิ่มขึ้น ฝ่ายที่สามารถครอบครองทรัพย์สินได้ตั้งแต่ตอนต้นของการเล่น ก็จะสามารถ
 ทำให้ผู้ด้อยโอกาสกว่าล้มละลายได้ การเล่นจะจบลงอย่างเป็นทางการเมื่อผู้เล่นคนอื่นๆ
 ล้มละลายหมดเหลือไว้แต่เพียงผู้เล่นที่ชนะคนเดียว ผู้เล่นรายอื่นๆ จะต้องค่อยๆ ออกจาก
 การแข่งขันไป ภายหลังจากที่มีผู้เล่นคนหนึ่งมีความได้เปรียบเป็นอันมาก ที่ทำให้ไม่มี
 ช่องทางจะทำให้ผู้เล่นที่ฉลาดหรือโชคดียิ่งตามมาข้างหลัง จะได้รับชัยชนะชนิดที่คาดไม่ถึง

โลกของการผูกขาดที่เป็นจริงก็เหมือนกับเกมดังกล่าวเกือบทุกประการ ยกเว้น
 ผู้เล่นรายใหญ่จะยังมีข้อได้เปรียบเพิ่มมากขึ้น ในการที่จะใช้อำนาจทางการเงินเพื่อให้
 ฝ่ายนิติบัญญัติออกกฎหมายเกณฑ์การแข่งขันที่ทำให้ตนเป็นฝ่ายได้เปรียบมากยิ่งขึ้น ผลที่

ตามมาก็คือแนวโน้มที่จะไปสู่จุดที่มีการผูกขาดโดยสมบูรณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เว้นแต่จะมีรัฐบาลที่เข้มแข็ง แต่นักการเมืองมักไม่ต้องการการควบคุมอย่างเด็ดขาดเช่นนั้น หากต้องอาศัยวิกฤติการณ์และการเรียกร้องจากกลุ่มประชาสังคมที่มีการจัดตั้งอย่างเข้มแข็ง รัฐบาลที่เข้มแข็งจึงจะเป็นไปได้

ทุนทางศีลธรรม (Moral Capital) ถึงแม้ว่าทฤษฎีตลาดจะมีข้อสมมติฐานให้มีการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนของปัจเจกชน และตลาดในโลกแห่งความเป็นจริงมักจะให้รางวัลต่อความโลภ ความไม่ซื่อสัตย์และพฤติกรรมที่ไม่มีศีลธรรม ปฏิสัมพันธ์ประจำวันของตลาดที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความไว้วางใจ ตลาดที่มีผู้เข้าร่วมที่เกิดจากความโลภเป็นแรงจูงใจ และความปรารถนาที่จะแสวงหาความได้เปรียบจากการแข่งขันชั่วคราว โดยวิธีการใดๆก็ตาม ตลาดที่ไม่มีควมไว้วางใจกัน ไม่มีความร่วมมือกัน เห็นใจกัน และการยึดมั่นในคุณค่าที่ดี - ไม่เพียงแต่จะเป็นสถานที่ที่ไม่น่ารื่นรมย์ในการทำธุรกิจ แต่ยังจะทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง เนื่องจากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากให้แก่กฎกฎหมาย ยามรักษาการณ์ และมาตรการในการป้องกันอื่นๆ ทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลาดไม่สามารถจะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ ถ้าปราศจากเสียซึ่งพื้นฐานทางศีลธรรม

สินค้าสาธารณะ (Public Good) การลงทุนและบริการเป็นจำนวนมากมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประโยชน์สาธารณะ - เป็นต้นว่าการลงทุนในเรื่อง การวิจัยวิทยาศาสตร์ เบื้องต้น ความมั่นคงปลอดภัยสาธารณะ ความยุติธรรม การศึกษาสาธารณะ ถนน การป้องกันประเทศ - สินค้าและบริการเหล่านี้ไม่อาจจะจัดหามาได้โดยตลาด เนื่องจากว่าทันทีที่มีการผลิต ทุกคนก็สามารถใช้ของเหล่านี้ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แม้กระทั่งผู้สนับสนุนลัทธิบริษัตรีส่วนมากก็ยอมรับบทบาทของรัฐบาลในการจัดหาสินค้าสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าและบริการที่สามารถใช้ร่วมกันได้ และจำเป็นสำหรับกิจการแสวงหากำไรของธุรกิจเอกชน ถึงแม้การลงทุนดำเนินงานจริงๆ อาจจะกระทำโดยผู้รับเหมางานซึ่งเป็นธุรกิจเอกชน แต่ค่าใช้จ่ายจะต้องเป็นของรัฐบาลที่ได้มาจากเงินภาษีอากร

การคิดราคาเต็มตามต้นทุน (Full - Cost Pricing) ตลาดจะช่วยให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างดีที่สุดก็ต่อเมื่อทั้งผู้ขายและผู้ซื้อปรับภาระต้นทุนทั้งหมดของผลผลิตที่มีการผลิต ซื้อขาย และบริโภค ถ้าตลาดปราศจากการควบคุมมีความเป็นไปได้น้อยมากที่ต้นทุนทั้งหมดจะถูกทำให้เป็นต้นทุนภายใน ทั้งนี้เนื่องจากแรงกดดันจากการแข่งขันจะทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องกระจายต้นทุนออกไปภายนอกกระบวนการผลิตให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ผลิตที่ประสบความสำเร็จในการกระจายต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมออกไปภายนอก (ทุนภายใน หมายถึง ทุนที่บริษัทจ่ายเอง ทุนภายนอก หมายถึง ทุน

ที่บรรษัทหลักภาระไปยังส่วนอื่น เช่น รัฐบาล หรือ ความเสียหายของสภาพแวดล้อม (ผู้แปล) จะได้รับผลกำไรเพิ่มขึ้น และจะยิ่งดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาดำเนินการเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสามารถจะลดราคาลงเพื่อจะได้ส่วนแบ่งตลาดที่ใหญ่ขึ้น และยังเมื่อมีอำนาจทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นก็จะมีอิทธิพลทางการเมืองเพิ่มขึ้นตามมา ซึ่งก็จะมีผลให้ยังได้รับการอุดหนุนจากรัฐเพิ่มมากขึ้น จะเป็นการดีมากถ้าหากบรรษัทได้เข้าใจถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่แฝงอยู่จริง ถ้าจะสามารถลดต้นทุนจากการลดของเสียลงพร้อมทั้งจ่ายค่าจ้างที่เป็นธรรม แต่ประสบการณ์ได้แสดงให้เห็นว่าไม่มีอะไรที่จะทำหน้าที่เช่นนี้อยู่ในการทำงานของกลไกตลาด ที่จะให้หลักประกันแก่พฤติกรรมเช่นว่าของบริษัท ถ้าปราศจากการแทรกแซงโดยรัฐบาล

การกระจายที่เป็นธรรม (Just Distribution) ในระบบตลาด มีแนวโน้มอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการขยายตัวของเศรษฐกิจ ที่เจ้าของกิจการจะมีรายได้และความมั่งคั่งเพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้ของผู้ที่ขายแรงงานมักจะเพิ่มขึ้นช้ากว่าหรือแม้กระทั่งลดลงอย่างช้าๆก็ตาม ในกรณีที่มีการกระจายอำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ตลาดจะทำให้การจัดสรรทรัพยากรไม่มีความเป็นธรรมและไม่มีประสิทธิภาพต่อสังคมโดยรวม ประสิทธิภาพของตลาดและความชอบธรรมขึ้นอยู่กับ การแทรกแซงจากรัฐบาล เพื่อที่จะรักษาความเท่าเทียมเอาไว้ เนื่องจากพลังของตลาดจะทำให้ความเท่าเทียมดังกล่าวเสื่อมถอยลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ความยั่งยืนทางนิเวศ (Ecological Sustainability) ยิ่งเศรษฐกิจของมนุษย์ขยายตัวเข้าไปแทนที่พื้นที่ทางนิเวศ การจำกัดขนาดของระบบเศรษฐกิจอันเป็นหน่วยย่อยในระบบนิเวศอันเป็นหน่วยใหญ่ เพื่อรักษาคุณภาพที่ดีที่สุดกับธรรมชาติเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ การปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จะต้องรักษาระดับให้ต่ำกว่าความสามารถที่จะดูดซับของโลก การทำประมงจะต้องจำกัดอยู่ในระดับที่มีความยั่งยืน เป็นที่น่าเสียดายว่า ตลาดเสรีไม่สามารถมองเห็นข้อจำกัดที่มีอยู่มากมายเหล่านี้ได้ รัฐบาลจึงต้องทำหน้าที่ในการกำหนดข้อจำกัดและต้องแน่ใจว่าจะมีสัญญาณเตือนภัยทางนิเวศเหล่านี้ที่ถูกต้องไปยังตลาด แม้แต่ข้อเสนอที่ให้ "ตลาดเป็นผู้กำหนด" ต่อกรณีปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น การออกใบอนุญาตมลภาวะ ก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลที่จะเป็นผู้กำหนดขอบเขตมลภาวะ การออกใบอนุญาต ตลอดจนติดตามดูแลเมื่อมีการร้องเรียน

ตลาดจะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมมากที่สุดก็ต่อเมื่อ รัฐบาลและประชาสังคมมีอำนาจที่จะดำเนินการรักษาเงื่อนไขทั้งหกประการเพื่อประสิทธิภาพของตลาดไว้ได้ ตลาดที่ปราศจากข้อกำหนดโดยรัฐบาลก็คือตลาดที่ไม่ยั่งยืน เนื่องจากจะมีการกัดเซาะรากฐานทางสถาบันของตัวเอง

การพังทลายที่เป็นผลจากโลกาภิวัตน์

กลไกตลาดมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมในยุคปัจจุบัน เราจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้มัน ในลักษณะที่ยอมรับว่าผลประโยชน์ส่วนตนมีความสำคัญ และเป็นแรงจูงใจให้มนุษย์ ดำเนินกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์สูงสุด อย่างน้อยที่สุดจะต้องทำให้ธุรกิจ รับรู้และยอมรับความจำเป็นของการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพจากองค์กรที่อยู่นอก ตลาด - ซึ่งปกติก็คือรัฐบาล - ที่จะจัดให้มีบริบทสำหรับตลาดได้รักษาสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้ว ตลอดจนเงื่อนไขอื่นๆ ที่ทำให้ตลาดมีประสิทธิภาพ ควรจะเป็นที่ยอมรับได้ทั้งฝ่ายธุรกิจ และสาธารณชนว่า เมื่อรัฐบาลเข้ามาแทรกแซงในลักษณะที่กล่าวมานี้ อาจจะทำให้กำไร ของบรรษัทลดลง จำกัดเสรีภาพของบรรษัทในการดำเนินการ และอาจจะทำให้ราคาสินค้าเพื่อการบริโภคบางชนิดสูงขึ้น ขณะเดียวกันผลประโยชน์ที่อาจจะได้รับก็คือมีงาน ที่ดีที่สามารถจ่ายค่าแรงให้มีชีวิตที่ดีได้ มีการป้องกันสุขภาพและความปลอดภัยของคนงาน ตลอดจนกระทั่งชุมชน สภาพแวดล้อมที่สะอาด ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในตำแหน่งงาน รวมทั้งความเข้มแข็งและความมั่นคงของครอบครัวและสังคม

มีความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไม่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับกรณีที่บรรษัทไม่มีประสิทธิภาพ ในกรณีนี้เป็นการสมควรที่จะลดต้นทุนของความไม่มีประสิทธิภาพดังกล่าวโดย ทั้งผู้เสียภาษีและธุรกิจ และก็เป็นการสมควรที่จะให้หลักประกันว่า ถ้ามีการขึ้นราคาสินค้าแล้วจะไม่ทำให้ผู้ที่มิรายได้น้อยจะต้องมีปัญหาในการสนองความต้องการเบื้องต้นของตน อย่างไรก็ตามเราไม่ควรวิตกกังวลจนเกินไป ถ้าหากการแทรกแซงของรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน อันเป็นผลทำให้ต้นทุนสินค้าสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็นโดยที่สินค้านั้นดังกล่าวอาจจะไม่มีความจำเป็นสำหรับเราก็ได้ และก็ไม่ควรวิตกว่าจะลดกำไรของบรรษัทที่มีมากจนเกินไป หรือจะทำให้บรรษัทมีเสรีภาพน้อยกว่าประชาชนโดยทั่วไป

การที่รัฐบาลต้องทำหน้าที่อันสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับตลาดดังกล่าว รัฐบาลจำเป็นจะต้องมีหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมระบบเศรษฐกิจที่อยู่ภายในพรมแดนของประเทศให้ได้ รัฐบาลควรจะออกกฎเกณฑ์สำหรับเศรษฐกิจภายในประเทศโดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์กับรัฐบาลต่างชาติและบรรษัท ว่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รัฐบาลควรจะสามารถประเมินภาษีและควบคุมการค้าและกิจการของบรรษัทที่ดำเนินธุรกิจภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่จำเป็นจะต้องเกรงคำขู่จากบรรษัทที่จะไม่เปิดเผยเทคโนโลยีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด หรือจะโอนตำแหน่งงานออกไปยังสาขาต่างประเทศ เพื่อที่จะสามารถบังคับใช้กฎหมายในลักษณะดังกล่าวอย่างได้ผล พรมแดนทางเศรษฐกิจจำเป็นจะต้องเป็นหนึ่งเดียวกับพรมแดนทางการเมือง ถ้าไม่เช่นนั้นรัฐบาลจะไร้ประสิทธิภาพและประชาธิปไตยก็เป็นแต่เพียงภาพ

ลวงตา เมื่อเศรษฐกิจกลายเป็นเศรษฐกิจระดับโลกแต่รัฐบาลเป็นรัฐบาลแห่งชาติ โลก บรรษัทและสถาบันเงินทุนจะทำหน้าที่ไกลเกินกว่าที่จะเรียกร้องให้มีความรับผิดชอบต่อสาธารณชนได้ รัฐบาลก็จะมีปัญหาที่จะจัดการกับบรรษัทที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ส่วนประชาชนก็จะถูกลดอำนาจลงให้เป็นเพียงมีทางเลือกในการบริโภคเฉพาะสินค้าที่บรรษัทต้องการจะนำมาเสนอขาย เพราะสามารถทำกำไรได้

เศรษฐกิจในท้องถิ่นที่สนับสนุนธุรกิจที่คนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของจะรับใช้ผลประโยชน์ของชุมชน ในลักษณะที่ผู้ผลิตต่างประเทศและที่นักลงทุนที่เคลื่อนย้ายฐานการผลิตได้ง่าย ไม่สามารถทำได้ ไม่จำเป็นต้องกีดกันการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศและนักลงทุนจากภายนอก ในกรณีนี้พบว่ายังคงมีประโยชน์ที่จะได้รับจากการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ แต่ขณะเดียวกันประชาชนและรัฐบาลในประเทศเหล่านั้นก็ควรมีทั้งสิทธิและที่จริงก็จำเป็นจะต้องควบคุมชีวิตทางเศรษฐกิจของตัวเอง โดยที่พวกเขามีสิทธิทางศีลธรรมทุกประการที่จะสร้างกันชนเพื่อกันความเร็วทางเศรษฐกิจเอาไว้ที่บริเวณพรมแดน เพื่อสร้างความได้เปรียบให้แก่การลงทุนในท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีสำหรับประเทศตะวันตก ในช่วงการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งมีผลทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกระจายไปสู่ผู้คนในวงกว้าง ลักษณะดังกล่าวเป็นกรอบความคิดที่ชอบด้วยเหตุผลมากกว่าสิ่งที่ลัทธิบรรษัทเสรีเสนอให้

อาจจะช่วยให้เห็นภาพได้ชัดเจนว่าจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าหากภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศของเราดำเนินการพัฒนาในแนวทางของลัทธิบรรษัทเสรี (ตลาดเสรีทุนนิยม) แทนประชาธิปไตยพหุนิยม แทนที่จะมีการสร้างชนชั้นกลางที่มั่นคงในวงกว้างที่รวมทั้งการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกันของชนชั้นคนงาน ผลที่อาจจะเกิดขึ้นก็คือจะมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างอภิมหาเศรษฐีผู้เป็นเจ้าของทุนและชนชั้นคนงานที่ขาดแคลน เป็นการแบ่งแยกที่เป็นเสมือนเชื้อเพลิงสำหรับขบวนการสังคมนิยมในสหรัฐและประเทศตะวันตกอื่นๆก่อนหน้านี้

ยังโชคดีที่สังคมตะวันตกในขณะนั้นไม่ยอมตกเป็นเหยื่อของอุดมการณ์สุดขั้วไม่ว่าจะเป็นสังคมนิยมหรือทุนนิยม อย่างน้อยก็จนกระทั่งถึงทศวรรษ 1980 จึงมีผลให้เกิดความมั่งคั่งตามมาดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

กรณีของสวีเดน

ประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกรู้จัก ประเทศสวีเดน ในฐานะเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความมั่งคั่งและความเป็นธรรม โดยการผสมกันระหว่างตัวแบบของนิยามและสังคมนิยมภายใต้กรอบประชาธิปไตยพหุนิยม ประสบการณ์ของสวีเดนช่วยให้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งถึงพลวัตของพหุนิยมและผลของโลกาภิวัตน์ที่ตามมา

คนจำนวนไม่มากนักที่จะทราบว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศสวีเดน เกิดขึ้นภายหลังประเทศอังกฤษหนึ่งศตวรรษ และจนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่สองประเทศสวีเดนยังคงเป็นประเทศที่ยากจนมาก ในชนบท คนเป็นจำนวนมากเป็นเกษตรกรรายย่อย การที่พื้นดินมีคุณภาพไม่ดีและอากาศที่ไม่เหมาะต่อการเกษตรทำให้ยากแก่คนเหล่านั้นที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ บ้างก็เสียชีวิตเพราะขาดอาหาร บ้างก็ต้องอพยพย้ายถิ่นที่อยู่จนกระทั่ง ถึงต้นศตวรรษที่ 20 ก็ยังปรากฏว่ามีผู้คนเป็นจำนวนมากยังมีชีวิตอยู่ ในลักษณะทาสติดที่ดินในไร่การเกษตรขนาดใหญ่ การไม่รู้หนังสือแผ่กระจายอยู่โดยทั่วไป มีกระทั่งปลายทศวรรษ 1940 ยังคงเป็นปกติทั่วไปที่ครอบครัวจะอาศัยอยู่ในห้องพักของบ้านรวมที่มีเพียงห้องหนึ่งห้องและครัว (ห้องน้ำจะต้องใช้ร่วมกันกับครอบครัวอื่น) มีแต่ราชวงศ์ของ สวีเดน ก็นับได้ว่าค่อนข้างจะยากจนเมื่อใช้มาตรฐานของพระญาติอื่นๆ ในยุโรป⁴

ความสำเร็จของประเทศสวีเดนในยุคใหม่เกิดจากการตั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยสวีเดน (Swedish Social Democratic Party) ซึ่งได้มีการหลอมรวมความคิดที่หลากหลายและได้รับการยอมรับจากประชาชนทั้งประเทศเป็นเวลายาวนาน ทำให้พรรคสามารถอยู่ในอำนาจได้นานถึง 44 ปี จากปี 1932 ถึง 1976⁵ พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้วางรากฐานของระบบสวัสดิการสังคมของ สวีเดน ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน นโยบายค่าจ้างของพรรคทำให้คนงานได้มีสถานภาพเป็นชนชั้นกลาง และช่วยทำให้ค่าจ้างแรงงานไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ค่าจ้างระหว่างชายหญิงก็มีความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้นกว่าในบรรดาประเทศทุนนิยมทุกประเทศ⁶ พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้จัดให้มีการจ้างงานทำเต็มที และถือเป็นอันดับความสำคัญอันดับต้นๆ สนับสนุนให้บริษัทข้ามชาติของสวีเดน เช่น โวลโว อีเลคโทรลักซ์ ซาบ และอีริคสัน เน้นการผลิตในประเทศสวีเดน โดยมีการช้อตตราภาษีที่มีประสิทธิภาพในการจูงใจสำหรับกำไรที่ได้ภายในประเทศ โดยเรียกเก็บภาษีต่ำกว่าผลกำไรที่ได้นอกประเทศเพื่อสนับสนุนการจ้างงานทำภายในประเทศเป็นหลัก⁷

การเป็นพันธมิตรระหว่างบริษัทใหญ่ๆ ของ สวีเดน และแรงงานที่จัดตั้งเป็นฐานทางการเมืองของพรรค และสนับสนุนการรวมศูนย์การเจรจาค่าจ้างและสภาพการทำงาน

อย่างสันติโดยสภาพแรงงานแห่งชาติและองค์กรนายจ้าง การร่วมมือดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากทั้งฝ่ายผู้นำสภาพแรงงานขนาดใหญ่และทุนขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามลักษณะดังกล่าวก็มีข้อเสียที่สำคัญที่นำไปสู่ความไม่มีเสถียรภาพในที่สุด ปัญหาประการหนึ่งก็คือ ระบบภาษีที่เป็นการอุดหนุนวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่กำลังมีการขยายตัวและลงทุนเพิ่ม มีผลในการทำลายวิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจในครัวเรือน นำไปสู่การกระจุกตัวและการผูกขาดการเป็นเจ้าของ ในระบบเศรษฐกิจสวีเดน ถึงแม้นโยบายค่าจ้างจะเน้นความเท่าเทียมกันของชนชั้นกรรมาชีพ ช่องว่างระหว่างชนชั้นกรรมาชีพกับผู้คุมเงินทุนห่างออกไปทุกที ในขณะที่นั้น ประเด็นนี้ถือว่าเป็นต้นทุนที่จะทำให้เจ้าของอุตสาหกรรมมาร่วมมือกันกับรัฐ แต่ในที่สุดก็เป็นผลทำให้การร่วมมือดังกล่าวพังพินาศลง⁸

เมื่อเกิดแรงกระแทกครั้งแรกอันเกิดจากราคาน้ำมันสูงขึ้นอย่างรวดเร็วระหว่างปี 1973-74 เป็นผลให้เศรษฐกิจชะลอตัวลง ก่อให้เกิดปัญหาวิกฤติการณ์ทางการเงินและก่อให้เกิดการต่อต้านการเก็บภาษีสูงขึ้นอย่างกว้างขวาง ในขณะเดียวกัน สวีเดน ก็ได้มีการเปิดพรมแดนทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้กลายมาเป็นผู้เล่นที่แข่งขันในโลกเศรษฐกิจ ลักษณะดังกล่าวทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทุนและแรงงานในท้องถิ่นอ่อนตัวลง เป็นผลให้ขบวนการแรงงานแห่งชาติอ่อนแอลงไปด้วย

ในต้นยุคโลกาภิวัตน์ การขยายตัวของวิสาหกิจสวีเดนออกไปนอกประเทศได้สร้างตำแหน่งงานใหม่ๆขึ้นภายในประเทศ ความขัดแย้งของวัตถุประสงค์ร่วมของพันธมิตรทั้งสองฝ่ายก็ไม่รุนแรง แต่ภายหลังจากบริษัทข้ามชาติของสวีเดน เริ่มกำหนดว่าผลประโยชน์บริษัทเป็นผลประโยชน์ระดับโลกมิใช่ระดับประเทศ พันธมิตรระหว่างคนงานคอปกนำเงิน (ที่ใช้แรงงาน) และเจ้าของทุนก็เริ่มจะพังทลาย เมื่อถึงขณะนั้นคนงานปกขาว (นั้งโตะ) ของสวีเดน ที่มีความรู้สูงเริ่มมีจำนวนมากกว่าคนงานปกนำเงิน ในขณะที่คนรุ่นหนุ่มสาวก็คาดหวังว่าจะรับประโยชน์จากการเป็นรัฐสวัสดิการโดยไม่ใช้ความพยายามเท่าที่ควร - ก็ยังเป็นผลทำให้ฐานทางการเมืองของพรรคสังคมนิยมโดยอ่อนตัวลงอย่างมาก⁹

ความขัดแย้งภายในระหว่างการที่รัฐบาลสนับสนุนการขยายตัวเข้าสู่เวทีโลกของบริษัทข้ามชาติของสวีเดน กับความจำเป็นที่จะสร้างการจ้างงานพร้อมกับการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแท้จริงภายในประเทศ ไม่อาจจะดำเนินได้อีกต่อไป ในปี 1976 พรรคสังคมนิยมโดยได้แพ้การเลือกตั้งแก่สามพรรคการเมือง กลาง - ขวา ที่รวมกันตั้งรัฐบาลผสม

เมื่อพรรคสังคมนิยมโดยกลับมามีอำนาจอีกครั้งในปี 1982 ได้กลายเป็นพรรคที่ลดอุดมการณ์ลง โดยส่งเสริมนโยบายที่จะยอมให้บริษัทของสวีเดนสามารถมีกำไรสูง

จากการดำเนินกิจการภายในประเทศ เพื่อให้บรรษัทเหล่านี้ “มีความเชื่อมั่นในสวีเดน” ซึ่งเป็นวลีที่คิดค้นโดย พี จี กิลเลนฮามเมอร์ ประธานของบริษัทโวลโว การรักษาความเชื่อมั่นในสวีเดน หมายความว่าผลผลิตของชาติจะต้องแบ่งให้เป็นผลกำไรเพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับค่าจ้าง เพื่อที่เจ้าของอุตสาหกรรมของสวีเดน จะได้คิดว่าคุ้มพอที่จะลงทุนภายในประเทศ ประเด็นนี้ได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นค่าใช้จ่ายที่จะรักษาระดับการจ้างงานที่เอาไว้ ในขณะที่อัตราการว่างงานทุกแห่งในประเทศยุโรปสูงถึงร้อยละ 8 ถึง 9 หรือสูงกว่านั้น¹⁰

ผลจากนโยบายดังกล่าวได้ทำให้ผลกำไรของบริษัทสูงขึ้นสู่ในระดับที่ไม่เคยมีการคาดคิดมาก่อนในอดีต และยิ่งเมื่อมีเงินเข้ากระเป๋ามากขึ้นกว่าที่การลงทุนที่มีผลผลิตจะดูดซับได้หมด นักลงทุนชาวสวีเดน ก็ได้หันไปสู่การเก็งกำไร เป็นผลทำให้ราคาที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รูปภาพ แสตมป์ และสินค้าเพื่อการเก็งกำไรอย่างอื่นพุ่งสูงขึ้น เพื่อเป็นการหยุดยั้งการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลได้ลดการควบคุมทางการเงินเพื่อปลดปล่อยให้เงินทุนส่วนเกินไหลออกไปสู่ยุโรป เงินได้ไหลออกในอัตราสูงพอที่จะทำให้ราคาที่ดินและสิ่งก่อสร้างในนครลอนดอน และกรุงปารีสพุ่งขึ้นสูงสุดเป็นประวัติศาสตร์ และเมื่อฟองสบู่อันเกิดจากการเก็งกำไรหมุนกลับเข้ามาหาตัวเอง การได้กำไรอย่างรวดเร็วที่ได้จากการเก็งกำไร มีผลทำให้เงินทุนในกิจการที่มีผลผลิตในประเทศสวีเดน ถูกเปลี่ยนไปสู่กิจการที่เป็นการเก็งกำไรมากขึ้น เมื่อเศรษฐกิจฟองสบู่ของภาคที่ดินและสิ่งก่อสร้างในสวีเดนแตก ระบบธนาคารของสวีเดนขาดทุนไปในทันที 18 พันล้านเหรียญสหรัฐ รัฐบาลได้เข้ามาให้การอุดหนุนโดยปล่อยให้ภาระดังกล่าวตกไปอยู่กับผู้เสียภาษีชาวสวีเดน¹¹

ในช่วงเวลาดังกล่าว นักอุตสาหกรรมรายใหญ่ทั้งหลายของสวีเดน ได้มีบทบาทในการทำลาย “แบบฉบับสวีเดน” ที่ได้มีการสร้างขึ้นมากในอดีตโดยพันธมิตรของพรรคสังคมนิยม สหภาพนายจ้างสวีเดนไม่ยอมรับการต่อรองค่าจ้างแรงงานร่วมซึ่งเคยเป็นเสาหลักของแบบฉบับดังกล่าวอีกต่อไป พร้อมกับหันไปเป็นพันธมิตร กับพรรคอนุรักษนิยม นอกจากนั้นยังนำเงินเป็นพอนไปสนับสนุนที่มิดคันทันวางแผนขยายความเชื่อในอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจของลัทธิบริษัทยักษ์ พร้อมกับมีการประชาสัมพันธ์อย่างหนักในการเชิดชูปัจเจกบุคคลนิยมและตลาดเสรี ในขณะที่กล่าวหาว่ารัฐสังคมนิยมเป็นรัฐที่กดขี่และเรอรัลล่าสมัย¹² ทั้งหมดนี้นำไปสู่ความอ่อนแอของเครื่องมือทางการเมืองของรัฐ ตลอดจนความสามารถในการกำหนดนโยบายระยะยาว

ในปี 1983 ประธานกรรมการบริษัทโวลโว พี จี กิลเลนฮามเมอร์ ได้จัดตั้งโต๊ะกลมของเจ้าของอุตสาหกรรม ยุโรป (Round Table of European Industrialists) ซึ่งประกอบ

ด้วยผู้นำของบริษัทข้ามชาติชั้นนำของ ยุโรป อาทิ เฟียต เนสเล่ ฟิลิปส์ โอลิเวตติ เรโนลต์ และซีเมนส์ วัตถุประสงค์เพื่อที่จะกำหนดนโยบายในระยะยาวให้แก่รัฐ และเป็นองค์การที่ทำหน้าที่วิ่งเต้นทางการเมือง (lobby) เพื่อให้ได้ผลตามที่กลุ่มต้องการ¹³

ครั้นถึงปลายปี 1992 กลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 2 ของครัวเรือนในประเทศสวีเดน ได้มีมูลค่าหุ้นที่ซื้อขายกันในตลาดหุ้นของสต็อกโฮล์ม ร้อยละ 62 และเป็นเจ้าของสินทรัพย์ร้อยละ 23 ของประเทศ ในขณะที่ครัวเรือนโดยเฉลี่ยในประเทศสวีเดนยากจนลง ระหว่างปี 1978 ถึง 1988 ครัวเรือนที่รวยที่สุด 450 ครัวเรือนมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นเท่าตัว¹⁴ อัตราการว่างงานต่ำกว่าร้อยละ 3 เมื่อครั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเข้าเป็นครั้งแรก¹⁵ ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 5 ในปี 1992 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7 โดยที่อีกร้อยละ 7 ของกำลังงาน กำลังอยู่ภายใต้โครงการฝึกอบรมเพื่อต่อต้านวงจรธุรกิจและโครงการจ้างงานสาธารณะของรัฐ

เริ่มจากจุดแรกแล้ว ที่แบบฉบับสวีเดน ได้รับเชื่อที่มีความสามารถในการทำลายตัวเองเอาไว้ด้วย เพราะได้สร้างชนชั้นนำทางการเงินที่มีอำนาจมหาศาล ที่มีผลประโยชน์แตกต่างออกไปจากชนชั้นกลางส่วนใหญ่เป็นจำนวนมาก พร้อมกับการที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการช่วยทำให้คนรุ่นใหม่ตระหนักถึงว่า ประชาธิปไตยจำเป็นจะต้องได้รับการสร้างขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของประชาชนประกอบกับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ความมั่งคั่งของสวีเดนได้มาจากการใช้ทรัพยากร ไม้ แร่เหล็ก และพลังงานของประเทศด้วยวิธีการที่ไม่ยั่งยืน

ทันทีที่ชนชั้นนำเริ่มมีอำนาจทางการเงินมากขึ้น ก็ยังมีขีดความสามารถที่จะเรียกร้องเอาทรัพยากรจากสังคมมาเป็นของพวกเขามากขึ้น โดยไม่มีการให้ทดแทนกลับคืนไปอย่างพอเพียง เมื่อมีการเปิดพรมแดนทางเศรษฐกิจมากขึ้น ตำแหน่งงานของบรรดาผู้ที่ทำมาหาเลี้ยงชีพในการทำงานที่มีผลิตภาพ ก็ถูกนำเอาไปเป็นตัวประกัน โดยผู้ที่สามารถควบคุมทุนเอาไว้ได้ ยิ่งรัฐบาลมีความกังวลในที่จะเก็บตำแหน่งงานเอาไว้ภายในประเทศมากเพียงใด ก็ยิ่งต้องยอมอ่อนข้อต่อข้อเรียกร้องของชนชั้นนำทางการเงินเหล่านี้ ยิ่งมีเงินผ่านมือคนเหล่านี้มากเท่าใด พวกเขายิ่งมีอำนาจในการกำหนดนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของพวกเขามากยิ่งขึ้น อันเป็นการเพิ่มแรงกดดันให้กับสัมพันธภาพในสังคมเพิ่มมากขึ้น ประสบการณ์คู่ขนานที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จะกล่าวต่อไปในภาคที่ 3 มีความคล้ายคลึงกันมาก

ประสบการณ์ของสวีเดน ได้สอนบทเรียนที่สำคัญให้แก่เราว่า ประชาธิปไตยพุนิยามจะไม่สามารถคงอยู่ได้ ในภาวะที่มีความไม่เท่าเทียมกันอย่างมาก

ความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สร้างสรรค์

ในโลกสมัยใหม่ที่มีความสลับซับซ้อนสังคมที่ถูกควบคุมโดยภาคที่มีอำนาจเพียงภาคเดียว ในที่สุดจะถึงการล่มสลาย การที่สังคมประกอบด้วยสามสถาบันคือ ภาคพลเรือน ภาครัฐบาล และภาคตลาด ต่างก็มีหน้าที่ที่จำเป็นทางสังคม และเป็นตัวเอื้อให้สังคมดำเนินไปได้ด้วยดี

ภาคพลเรือน (Civil Sector) ภาคพลเรือนหรือภาคประชาชนประกอบด้วยพันธมิตรของประชาชนในวงกว้าง ที่ทำหน้าที่ในการเรียกร้องสิทธิและมีความรับผิดชอบต่องานในฐานประชาชน ในบรรดาพันธมิตรดังกล่าวอาจจะมีบางส่วนประกอบด้วย องค์กรที่เป็นตัวแทนเป็นจำนวนมาก ที่จะต้องทำหน้าที่คอยดูแลผลประโยชน์ส่วนบุคคล เป็นต้นว่า สหภาพแรงงานที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของคนงาน สมาคมแพทย์ที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของแพทย์ หรือกลุ่มที่ชื่อว่า NAACP ซึ่งเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของชาวอเมริกัน นอกจากนั้นยังมีองค์กรอาสาสมัคร อีกจำนวนนับไม่ถ้วน ที่ต้องดำเนินกิจกรรมโดยมีอุดมการณ์ร่วมกัน โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อสาธารณชน

ในบทบาททางการเมือง องค์กรพลเรือนทำหน้าที่เสริมพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นกลไกที่หลากหลายและมีความคล่องตัว โดยที่ประชาชนเป็นผู้กำหนดและเรียกร้องผลประโยชน์ที่หลากหลายและกว้างขวาง ในบทบาททางการศึกษา องค์กรเหล่านี้ทำหน้าที่ฝึกอบรมการเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย พัฒนาทักษะทางการเมืองให้แก่สมาชิก จัดสรรและฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองรุ่นใหม่ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมทางการเมือง ให้การศึกษาแก่สาธารณชนในประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ที่กว้างขวางและหลากหลาย ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน องค์กรเหล่านี้จะทำหน้าที่คู่ไปกับสื่อมวลชนและคอยตรวจสอบ อย่างที่ ลาร์รี ไดมอนด์ อธิบายว่า “แนวโน้มของรัฐจะมีความพยายามอย่างไม่หยุดหย่อน ที่จะรวบอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ตลอดจนการควบคุมโดยประชาชน”¹⁶ ภาคพลเรือนจึงเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับสังคมประชาธิปไตย องค์กรของฝ่ายพลเรือนเหล่านี้รวมทั้งเครือข่ายเริ่มที่จะมีบทบาทสำคัญขึ้นเรื่อยๆ ในการเข้าไปแทนที่สื่อที่ถูกควบคุมโดยบริษัท ในการที่ทำหน้าที่เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน

ถึงแม้ว่าประชาสังคมจะเป็นผู้มอบอำนาจให้สถาบันขนาดมหึมา อันประกอบด้วยรัฐบาลและตลาด สถาบันของภาคพลเรือนโดยตัวของมันเองจะมีข้อจำกัดของขีดความสามารถที่จะเพิ่มการรวมศูนย์ของอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ ต่างไปจากสถาบันรัฐบาลและตลาด ซึ่งขนาดและทรัพยากรทางการเงินเป็นที่มาของอำนาจ ความเข้มแข็ง

ของภาคพลเรือนจะมาจากจำนวน และความหลากหลายขององค์กรเป็นจำนวนมาก พร้อมทั้งมีความคล่องตัวและความรวดเร็วในการร่วมมือกันอย่างสลับซับซ้อนและสามารถปรับเปลี่ยนได้ไปตามค่านิยมและความสนใจที่ร่วมกัน การเป็นพันธมิตรในลักษณะดังกล่าว มีผลทำให้องค์กรพลเรือนสามารถบรรลุขนาดที่ทำให้มีพลังอำนาจและความได้เปรียบดั่งมต่อ

เสียงแข่งกันเรียกร้องและและบางที่ขัดแย้งกันเองภายในประชาสังคม อาจจะหนวุกและไม่ชวนรับฟังเท่าใดนัก แต่อย่างไรก็ตาม องค์กรฝ่ายพลเรือนเหล่านี้ หากสามารถสร้างพันธมิตรร่วมกันในการกิจ เพื่อประโยชน์สาธารณะชนที่มีประเด็นที่ชัดเจน การกระทำเช่นนั้นย่อมทำให้เขามีบทบาทเป็นตัวเร่งให้เกิดนวัตกรรมทางสังคม ในเชิงการเปลี่ยนแปลงคุณค่า และจะมีบทบาทที่จะกำหนดนิยาม หยิบยกและตีประเด็นให้แตกฉาน เรียกร้องผลักดัน สร้างกลุ่มผู้สนับสนุนจุดยืนและข้อเรียกร้องดังกล่าว ซึ่งในที่สุดอาจจะทำให้วาระดังกล่าวเข้าไปสู่การเมืองกระแสหลักได้

ภาครัฐบาล (Government Sector) รัฐบาลเป็นภาคเดียวที่สังคมได้มอบอำนาจ เพื่อใช้อำนาจในการบังคับ เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชน สังคมได้ให้อำนาจแก่รัฐบาลในการยึดทรัพย์สิน และทำให้แต่ละคนหมดอิสรภาพทางกายภาพหรือแม้แต่ชีวิต ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อำนาจดังกล่าวได้มีการมอบให้อย่างเสรีถึงแม้ว่าจะไม่เต็มใจนัก หากแต่ประชาชนมีสิทธิที่จะเรียกอำนาจคืนมาได้ด้วย ลักษณะดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจบังคับ เพื่อสนองความจำเป็นของสาธารณชน ในการรักษากฎหมายและความมั่นคงของชาติ เก็บภาษีอากร จัดสรรทรัพยากรใหม่เป็นต้น ซึ่งเป็นความจำเป็นที่จะต้องก่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ในการสร้างความชอบธรรมและการคงอยู่อย่างมีพลวัตของสถาบันทางสังคม

ความไม่สามารถอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องมีและนับเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากรัฐบาลมีความสามารถในการเรียกเอาทรัพยากร จึงถูกแยกตัวออกจากพลัดตลาด และวินัยที่จะต้องมีการดำรงอยู่ในตลาดของเอกชน ด้วยเหตุนี้เอง รัฐบาลจึงมักจะด้อยประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการมากกว่าองค์กรอื่นๆ ซึ่งความอยู่รอดจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการแข่งขันในตลาด ความสามารถของรัฐบาลจึงอยู่ที่การแบ่งปันโยกย้ายความมั่งคั่ง อันเป็นหน้าที่ที่สำคัญทางสังคม - แต่ไม่ใช่ตัวก่อให้เกิดความมั่งคั่ง

รัฐบาลเป็นองค์กรทางการเมืองที่ตอบสนองต่ออำนาจทางการเมือง แม้แต่รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยจะรับใช้ผลประโยชน์สาธารณะชนได้ ก็ต่อเมื่อมีการแบ่งปันอำนาจทางการเมืองให้กับประชาสังคมที่เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างเข้มข้น

ภาคตลาด (Market Sector) ภาคตลาดมีหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน

ทางเศรษฐกิจ - ผลผลิตสินค้าและบริการเพื่อการจำหน่าย เพื่อสนองตอบต่ออุปสงค์ของตลาด มีความสามารถเป็นพิเศษที่จะก่อให้เกิดความมั่งคั่งเพิ่มขึ้น โดยดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และเป็นแหล่งเบื้องต้นของการเป็นผู้ประกอบการทางเศรษฐกิจ ตลอดจนนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่สำคัญ

อย่างไรก็ตาม ตลาดจะไม่ทำหน้าที่ ที่จะบอกให้ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่าจะต้องบริโภคไม่มากไปกว่าสิทธิในส่วนของทรัพยากรนิเวศของพวกเขา ตลาดจะไม่บอกให้ผู้ขายอาวุธปืนไม่ขายปืนให้กับเด็ก และก็ไม่ได้บอกผู้ผลิตว่าเขาจะต้องพยายามนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ตลาดไม่เคยจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรที่หายากมาใช้ประโยชน์ โดยสนองความต้องการเบื้องต้นของผู้ที่มีรายได้น้อยหรือไม่มีเงิน ก่อนที่จะนำไปผลิตสิ่งของฟุ่มเฟือยให้แก่ผู้ที่มีความมั่งคั่ง ในความเป็นจริง ตลาดมักจะดำเนินไปในทิศทางตรงกันข้าม

ตลาดตอบสนองต่อเงินและคุณค่าที่เป็นตัวเงิน ตลาดไม่สามารถแยกแยะระหว่างกำไรที่ได้จากการผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ กับรายได้ซึ่งไม่ควรจะได้จากกำไรที่เกิดจากการใช้อำนาจผูกขาด การผลักรถยนต์คันหนึ่งทางสังคมและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชน การนำทรัพยากรที่เป็นทรัพยากรสาธารณะมาทำให้กลายเป็นทรัพยากรส่วนบุคคล หรือจากการสร้างอุปสงค์เทียมโดยการรณรงค์ทางด้านการตลาด เพื่อให้มีการบริโภคสินค้าที่ไม่จำเป็นหรืออาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ตลาดไม่ยอมรับถึงความจำเป็นของการมีสังคมที่มีสุขภาพดีของมนุษย์ และมักจะสนับสนุนพฤติกรรมที่เป็นผลในทางตรงกันข้ามกับพื้นฐานของผลประโยชน์ของมนุษย์ แม้กระทั่งเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง

นอกจากนั้น เมื่ออำนาจของตลาดกระจุกตัวอยู่ที่บรรษัทขนาดใหญ่ ทำให้บรรษัทเหล่านี้มีอำนาจควบคุมอย่างใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาสังคมไม่ประสงค์ให้เป็นไปเช่นนั้นแน่นอน นั่นคืออำนาจในการวิตรอนหนทางท่ามกลางของประชาชน อำนาจดังกล่าวเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าสังคมล่มสลายไปแล้ว ซึ่งจะต้องอาศัยรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยและมีความรับผิดชอบเป็นผู้แก้ไข

ในสังคมสมัยใหม่ ไม่มีทางเลือกอย่างอื่นนอกจากการใช้ตลาดเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการกำหนดราคา จูงใจให้เกิดกิจกรรมในการผลิตและทำให้กระบวนการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างเป็นปกติ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าตลาดจะเป็นสถาบันที่มีประโยชน์ในการนำภารกิจที่สำคัญของสาธารณะชนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นมรรคเป็นผล แต่ตลาดก็ไม่ใช่วิธีเครื่องมือที่เหมาะสม ที่จะจัดสรรลำดับความสำคัญของการกิจของสาธารณะชนให้บังเกิดผลจริง

ประชาธิปไตยพหุนิยมจะหลอมละลายอำนาจของตลาด รัฐบาล และประชาสังคม เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดดุลยภาพที่มีพลวัต เช่น ในสังคมปกติที่มีการแข่งขันกัน ทำให้มี กฎกติกาและความเท่าเทียม และในอีกหลายๆ ประเด็น เช่นประสิทธิภาพในการผลิต สินค้าและบริการ อำนาจที่มีความรับผิดชอบ การพิทักษ์เสรีภาพของมนุษย์ นวัตกรรม ทางสถาบันสังคมอย่างต่อเนื่อง ดุลยภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการควบคุมตลาด ไม่ใช่ตลาดเสรี และในนโยบายการค้าที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ เข้าด้วยกัน ภายใต้กรอบกติกาที่รักษาการแข่งขันภายในประเทศเอาไว้ ตลอดจนส่งเสริมให้วิสาหกิจ ในท้องถิ่นจ้างคนงานในพื้นที่ ดำเนินการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานของท้องถิ่น จ่าย ภาษีให้แก่ท้องถิ่นและทำหน้าที่อย่างดีภายใต้ระบบการปกครองประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง

การจัดลำดับก่อนหลังในบรรดาทั้งสามภาคเบื้องต้นดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีดุลยภาพและเข้มแข็งของสังคม ภาคพลเรือนที่ปราศจากรัฐบาล และตลาดที่ได้รับการจัดตั้งอย่างดีก็คืออนาธิปไตย ด้วยเหตุนี้ประชาสังคมจึงเป็นผู้ก่อตั้ง รัฐบาลและจัดให้มีตลาด เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาสังคมจะต้องมาก่อน เนื่องจากอำนาจ หน้าที่และความชอบธรรมของสถาบันอื่นๆ ของมนุษย์ จะได้มาจากจุดเริ่มต้นนี้ เนื่องจาก รัฐบาลนั้นเป็นองค์กรที่ประชาชนจัดตั้งขึ้น และรักษากฎเกณฑ์ภายในเพื่อให้ตลาดทำหน้าที่ เพื่อผลประโยชน์ของมนุษย์ รัฐบาลจึงจะต้องอยู่ในความสำคัญอันดับที่สอง และสถาบัน ต่างๆ ของตลาดจึงสมควรที่จะถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่สาม

การนำเศรษฐกิจของประเทศเข้าไปสู่สังคมโลก โดยให้อำนาจแก่บรรษัทอย่างไม่มี ขอบเขตจำกัด จะทำให้ลำดับความสำคัญไม่เป็นไปตามที่ได้จัดเอาไว้ ตลาดจะกลายเป็น สิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รัฐบาลจะมีความสำคัญรองลงมาจากผลประโยชน์ของ บรรษัท และความสามารถที่ประชาสังคมจะสามารถเรียกร้องให้รัฐบาลรับผิดชอบต่อผล ประโยชน์สาธารณะจะอ่อนแอเป็นอย่างยิ่ง เมื่อตลาดมีอำนาจเหนือสิ่งอื่นใด บรรษัทก็ กลายเป็นเจ้าเข้าครอง

การเล่นคนละกติกา

กติกาเบื้องต้นข้อหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ตลาดก็คือ ผู้ที่เข้าร่วมซื้อขายในตลาดจะต้องรับ ต้นทุนทั้งหมดอันเกิดจากการตัดสินใจของตนเอง - นอกเหนือจากการผลประโยชน์ที่ได้ ไปแล้ว ในความเป็นจริง ผู้เล่นในตลาดได้พยายามทุกวิถีทางที่จะดักดวงผลประโยชน์ เพื่อความสำเร็จของพวกเขา และพร้อมกับผลึกภาระต้นทุนให้ผู้อื่น ลักษณะดังกล่าว

สร้างความบีบคั้น ระหว่างปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดตลาดที่มีประสิทธิภาพกับการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองของผู้เข้าร่วมในตลาด

ผู้เล่นในตลาดชอบลักษณะพิเศษในความเป็นองค์การธุรกิจของบริษัท เพราะธรรมชาติของกฎหมายและโครงสร้างของบริษัท มีแนวโน้มที่จะทำให้ทั้งบริษัทและที่มีอำนาจตัดสินใจในบริษัท ไม่ต้องรับผิดชอบต่อดันทุนอันหลากหลายมากมาย ซึ่งตัดจากการดำเนินงานของบริษัท ผู้ที่ถือหุ้นหรือเจ้าของที่แท้จริงไม่ค่อยจะมีเสียงในการของบริษัท และไม่ต้องมีความรับผิดชอบเป็นส่วนตัวเกินกว่ามูลค่าของเงินลงทุน อำนวยการและเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบทางการเงินอันเกิดจากการละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือได้รับการคุ้มครองโดยกรรมธรรม์ประกันภัยที่บริษัทประกันภัยเป็นผู้จ่าย การผู้บริหารระดับสูงได้รับผลตอบแทนอย่างงามมักไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับผลงานมากนัก และพวกเขาก็มักไม่ค่อยถูกส่งฟ้องศาลฐานการดำเนินการที่ผิดกฎหมายโดยบริษัท ถ้าหากเป็นบุคคลธรรมดาอาจจะถูกลงโทษจำคุกอย่างเด็ดขาด หรือแม้กระทั่งถูกระงับชีวิต - ถ้าร้ายแรงมาก ๆ - บริษัทอาจจะถูกปรับเพียงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมดที่บริษัทมีอยู่¹⁷ ความรับผิดชอบโดยความทางแพ่งอาจจะเป็นภัยคุกคามต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้นของบริษัทมากที่สุด แต่ถึงแม้กระนั้นบริษัทก็มีเงินสำรองที่จะทำการต่อสู้ทางกฎหมายได้อย่างมากมาย พร้อมทั้งมีพยายามที่จะใช้กฎหมายในการจำกัดความรับผิดชอบของตน ถ้าหากแพดตีบริษัทประกันภัยก็จะทำหน้าที่จ่ายค่าเสียหายให้ ดังนั้น จึงมีเหตุผลที่สมควรที่ วิลเลียม เอ็ม ดักเกอร์ อธิบายบริษัทไว้ว่า “เป็นการจัดตั้งของความไม่รับผิดชอบ”¹⁸

ที่แตกต่างไปจากบุุคคลซึ่งจะต้องตายไปในที่สุดทุกคน โดยทรัพย์สินที่มีอยู่ก็จะถูกเก็บภาษีมรดก บริษัทสามารถเติบโตและผลิตซ้ำตัวเองได้โดยไม่มีขอบเขตจำกัด “มีวิถีย่อย” และสะสมอำนาจอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในที่สุดอำนาจดังกล่าวก็มีมากกว่าขีดความสามารถของมนุษย์ที่จะควบคุมได้ และบริษัทก็จะเกิดมีตัวตนได้เอง ใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อ “สร้างวัฒนธรรมของตัวเอง ใช้ภาพของความก้าวหน้าทางอาชีพเพื่อที่จะเน้นวัฒนธรรมของบริษัทในการแสวงหากำไร ขนาด และอำนาจ”¹⁹ ผู้ที่พร้อมจะรับใช้ผลประโยชน์ของบริษัทจะได้รับการตอบแทนเป็นอย่างดี และได้รับอำนาจส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้นเมื่อสามารถก้าวเข้าสู่ตำแหน่งที่สำคัญ แต่ในที่สุดอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจที่บริษัทประทานมาให้ โดยมีหน้าที่จะต้องรับใช้ผลประโยชน์ของบริษัท ตามแต่ที่บริษัทจะเห็นสมควร

ไม่มีบุคคลจริงผู้ใดที่จะมีทรัพยากรทางการเมืองเทียบเท่ากับบริษัทขนาดใหญ่ ที่สามารถสะสมเอาไว้ได้เพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง บริษัทอาจจะไม่มีสิทธิในการลง

คะแนนเสียง แต่นั่นคือความไม่สะดวกเพียงเล็กน้อย ถ้าหากจะพิจารณาถึงความสามารถในการกวาดต้อนพนักงานของบริษัท ผู้จำหน่ายสินค้า ผู้แทนจำหน่าย ลูกค้า และสาธารณชน จำนวนนับร้อยนับพัน ที่จะไปลงคะแนนเสียงแทนให้ได้

ใบปรีคณห์สนธิหรือใบอนุญาตของบริษัทยังคงมีประโยชน์ในฐานะที่เป็นนวัตกรรมทางสังคม ที่ช่วยให้พวกเราได้รับการตอบสนองความจำเป็นโดยที่รูปแบบความเป็นองค์กรแบบอื่นๆ ไม่สามารถจะให้ได้ อย่างไรก็ตามเหมือนกับกรณีของเทคโนโลยีโดยทั่วไป อาจจะเกิดการฉ้อฉลขึ้นได้ และมีแนวโน้มว่าอาจจะทำให้สถาบันดังกล่าวเกิดมีชีวิตได้ด้วยตัวของมันเอง โดยมีลักษณะต่างไปจากประโยชน์ของมนุษย์ เมื่อมีวิธีการของตัวเอง บริษัทก็จะเข้าควบคุมตลาดแล้วก็ทำลายกลไกในเบื้องต้น ที่ทฤษฎีได้บอกเราว่าทำอย่างไรถึงจะทำให้ตลาดรับใช้ผลประโยชน์ของมนุษย์ เราอาจจะกล่าวได้ว่า ในลักษณะเช่นนี้ บริษัทก็คือสถาบันที่ต่อต้านตลาด ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ประชาชนจะต้องเฝ้าดูบริษัทด้วยความระมัดระวัง เหมือนผู้ตั้งถิ่นฐานในอเมริกาเมื่อครั้งกระนั้น การออกใบอนุญาตให้บริษัทโดยกฎหมาย ทำให้มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อให้บริษัททำหน้าที่ และทำให้บริษัทต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ เราจะต้องทำให้บริษัทปลอดจากการเมือง

ทั้งเจ้าของและผู้จัดการของบริษัทย่อมมีสิทธิของพลเมืองเต็มๆ ที่เช่นเดียวกับผู้อื่น ในฐานะที่เป็นพลเมือง ที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ตัวบริษัทในฐานะที่ไม่ใช่มนุษย์แต่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายถูกสร้างขึ้นมารับใช้ประโยชน์สาธารณะ ไม่ควรทำหน้าที่ในการใช้ทรัพยากรของตนเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือกระบวนการที่ประชาชนเป็นผู้กำหนดผลประโยชน์สาธารณะ และออกระเบียบเพื่อควบคุมพฤติกรรมของบริษัท บริษัทมิใช่ประชาชน มันเป็นสิ่งแปลกปลอมต่อวิถีชีวิตและไม่รับรู้ถึงความสลับซับซ้อนของความจำเป็นที่ไม่ใช่วัตถุของสังคมมนุษย์ บริษัทควรจะถูกกันออกไปให้ห่างจากรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประเด็นนี้จะได้มีการกล่าวถึงอย่างละเอียดใน ภาคที่ 4

ใบอนุญาตของบริษัทเป็นเครื่องแสดงถึงอภิสิทธิ์ - ไม่ใช่สิทธิ - ที่มอบให้เพื่อแลกกับการทำหน้าที่ที่จะต้องทำตามมา ที่สามารถยอมรับกันได้ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับประชาชนและสมาชิกของประชาสังคม - ไม่ใช่บุคคลที่ไม่มีตัวตนจริงอย่างเช่น บริษัท - ที่จะเป็นผู้กำหนดอภิสิทธิ์และหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว เราได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ขมขื่นว่าความอยู่รอดของประชาธิปไตย ขึ้นอยู่กับการยึดหลักการดังกล่าวเอาไว้ให้มั่นคง

อุดมการณ์สุดขั้วมักจะได้รับค่านิยมในยุคที่มีความสับสนไม่แน่นอน ซึ่งฟังดูก็เป็นใจ

ความที่แย้งกันในตัว เมื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่ทำให้วิถีการแก้ไขแบบเดิมล้าสมัย ในเวลาเช่นนั้นจะสามารถเข้าใจได้ไม่ยากว่าประชาชนจะพยายามหาที่ยึดเหนี่ยวที่สามารถยึดกุมได้ง่าย การใช้ความรู้สึกส่วนตัวเข้าตัดสินจะเป็นอุดมการณ์ที่ได้รับความนิยม แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นเวลาที่สังคมไม่ควรจะยอมรับเอาความแข็งตัวอันเกิดจากคำอธิบายความล้มเหลวที่คิดเอาเอง พร้อมกับกีดกั้นการวิพากษ์วิจารณ์และการทดลองใหม่ๆ แน่نونทั้งหมดนี้ เป็นวิธีการที่อุดมการณ์แบบสุดขั้วชอบนำมาใช้

ประชาธิปไตยพหุนิยมจะต้องเผชิญกับความขัดแย้งในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากในเวลาของการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ สังคมต้องการศึกษาความคิดที่สร้างสรรค์อย่างเต็มที่จากประชาชน เท่าที่ประชาธิปไตยพหุนิยมสามารถช่วยให้เกิดขึ้นได้ แต่ในระยะเวลาที่มีความเครียดสูงเช่นนั้น จากแง่มุมทางจิตวิทยา ประชาธิปไตยพหุนิยมดูเหมือนจะช่วยให้ได้น้อยมากและมักจะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ให้กับข้อเสนอบางอย่างที่มีความแน่นอนสามารถเข้าใจได้ง่ายจากอุดมการณ์ที่เกิดจากความรู้สึกที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย เพราะแทนที่เสนอแนวทางที่ชัดเจนให้ ประชาธิปไตยพหุนิยมจะเรียกร้องประชาชนให้พยายามหาหนทางให้ตัวเอง โดยจะต้องคำนึงถึงผลดีต่อส่วนรวมทั้งหมด ดังนั้นแทนที่จะเป็นข้อเสนอที่ชัดเจนแน่นอน จำเป็นจะต้องยอมรับประเด็นที่มีความหลากหลาย ที่ดูเหมือนว่าจะก่อให้เกิดความมรณะร้ายแรง สิ่งเหล่านี้คือจุดอ่อนแต่ขณะเดียวกันก็เป็นความฉลาดลึกซึ้งซึ่งด้วยเช่นกัน ประชาธิปไตยพหุนิยมจะช่วยให้เกิดมีกรอบกติกาภายใน ที่ประชาชนแต่ละคนมีส่วนออกความเห็นต่อประเด็น - ในบริบทที่เกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นซึ่งมีมากมายมหาศาล ที่สังคมมนุษย์อันมีพลวัตและความสลับซับซ้อนจะต้องเผชิญ - โดยผ่านการพิจารณาอย่างกว้างขวางและกระบวนการเรียนรู้ของสังคมที่ค่อนข้างจะสับสน บทเรียนที่เกิดจากนวัตกรรมที่นับไม่ถ้วนจะถูกกลั่นกรองทีละน้อย จนเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น ในชาติ และในที่สุดจะนำไปสู่ความเป็นสถาบันและนโยบายในระดับโลก

ประชาธิปไตยพหุนิยม จะช่วยให้เกิดกรอบกติกาของสถาบันที่ประชาชนสามารถนำอำนาจในการสร้างสรรค์ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ เพื่อค้นหาวัตรกรรมของทางแก้เพื่อบรรเทาภาวะปัญหาในกระบวนการดังกล่าวและสร้างสังคมขึ้นมาใหม่ที่ตอบสนองต่อการท้าทายของยุคนิวศวิทยาที่จะมาถึง เราต้องการพลังสร้างสรรค์นั้นในปัจจุบันมากกว่าที่เคยมีมาในอดีต

7 โหมะของ ผู้พิทักษ์เมฆ

ในโลกที่เต็มไปด้วยปัญหาใบนี้ เป็นที่แห่งความขัดแย้งอย่างรุนแรง คนที่ได้รับผลตอบแทนเป็นคนละพวกกับผู้ที่ต้องแบกรับภาระ นี่คงไม่ใช่การนำที่ชาญฉลาด

- สปอค "ผู้พิทักษ์เมฆ" ท่องดาว (Star Trek)¹

ด้วยเทคโนโลยีข่าวสารที่มีอยู่ในขณะนี้ ผมสามารถนั่งอยู่ที่หาดทราย ชายทะเลที่บ้านของผมในฟลอริดา โดยใช้คอมพิวเตอร์ขนาดวางบนตักและโทรศัพท์มือถือ ผมสามารถเฝ้าดูภาพจากวิดีโอที่ติดตั้งในโรงงานหลายแห่งของบริษัทของผมในมลรัฐ โอไฮโอ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าคนงานของผมที่กำลังทำงานอยู่ และทำงานด้วยความถูกต้อง

- การสัมภาษณ์ เจ้าของบริษัท ออกอากาศโดย
วิทยุसारณแห่งชาติสหรัฐอเมริกา วันที่ 31 สิงหาคม 1994

“ผู้พิทักษ์เมฆ” ตอนที่ 74 ของนวนิยายจินตนาการวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำมาฉายเป็นตอนๆ และได้รับความนิยมสูงเรื่อง ท่องดาว (Star Trek) เปิดฉากขึ้นบนพื้นพิภพ อาร์ดانا ถูกนำมาออกกรายการครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 1969 แสดงให้เห็นว่าในพิภพดังกล่าวผู้ปกครองได้อุทิศชีวิตให้กับศิลปะในนครที่มีความสงบร่มเย็นและมีความสวยงาม ที่มีชื่อว่า สตราทอส ที่ลอยคว้างอยู่บนเหนือพื้นผิวพิภพที่มีแต่ความว่างเปล่าอยู่เบื้องล่าง บนพื้นพิภพดังกล่าวที่มีมนุษย์อาศัยอยู่ ชาวทรอกไลท์ กำลังทำงานอยู่ในสภาพอันเลวร้ายและเต็มไปด้วยความรุนแรงในเหมืองแร่ เพื่อผลได้จะนำไปแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยจากดวงดาวอื่นๆ ที่ผู้ปกครองนครสตราทอสพึงพอใจ ภายใต้จินตนา-

การอันล้ำสมัยนี้ ทั้งพิภพถูกยึดครองโดยผู้ปกครองที่เมินเฉย และแปลกแยกตัวเองออกมาจากประชาชนและถิ่นที่อยู่บนผิวพิภพ โดยที่คนบนพื้นพิภพดังกล่าวต้องทำงานอย่างหนัก เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งฟุ่มเฟือยมาสู่นครที่ปกครองพวกเขา

จินตนาการของเรื่อง *ห้องดาว* ในตอนดังกล่าวได้ฝังแน่นอยู่ในใจของผู้เขียน ช่างเหมือนกับโลกของเราเสียจริงที่ซึ่งผู้ที่ร่ำรวยจริงๆ และมีอำนาจมาก นั่งทำงานอยู่ในห้องชุดของผู้บริหารที่ได้รับการตกแต่งอย่างดีบนตึกสูงที่ใช้เป็นที่ทำงาน เดินทางไปประชุมโดยรถรับรองที่โอ่อ่าหรือเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ นั่งเครื่องบินไอพ่นระหว่างทวีปเหนือปากฟ้า โดยได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างดีด้วยเหล่านักชั้นเยี่ยมและลูกเรือที่คอยเอาอกเอาใจ อาศัยอยู่ในคฤหาสน์ที่ฐานที่ได้รับการคุ้มกันอย่างแน่นหนาในบริเวณชานเมืองที่มั่งคั่ง และมีห้องชุดบนเพดานที่เต็มไปด้วยงานศิลปะ ความงาม ในสภาพแวดล้อมที่ได้รับการปกป้องรักษาเป็นอย่างดี ชีวิตของพวกเขาถูกกันออกจากชีวิตของสามัญชนในโลกของเรา เหมือนกับพวกที่อยู่ในนครสตราทอสนั้นถูกแยกออกจากชีวิตของชาวทรอกไลท์ พวกเขาเหล่านั้นอยู่ในโลกของโมหะ มีชีวิตอยู่ได้ด้วยการดูดเอาทรัพยากรของโลกและถูกแยกออกเด็ดขาดจากโลกแห่งความเป็นจริง ที่เขาไม่รู้ว่าเขาได้ทำอะไรลงไปบ้าง หรือไม่มีโอกาสที่จะผันถึงรูปแบบวิถีชีวิตที่แตกต่างออกไปได้เลย

มายากลของตลาด

การแยกตัวโดดเดี่ยวของผู้ที่ร่ำรวยและมีอำนาจ อาจจะถูกขัดขวางได้จากการพบปะประจำปีของผู้อำนวยการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่จะกล่าวต่อไปคือการรายงานโดยผู้สื่อข่าวที่มีชื่อว่า แกรแฮม แชนคอค จากการประชุมครั้งหนึ่ง :

ผมมา [กรุงวอชิงตัน ดี ซี] ก็เพื่อจะร่วมในการประชุมร่วมประจำปีของกรรมการบริหารของธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ - ซึ่งเป็นเพียงสองสถาบันที่มีบทบาทหลักในการเคลื่อนย้ายและกระจายกองทุนเพื่อคนยากจนในประเทศที่กำลังพัฒนา ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อกิจกรรมทางสังคม 700 รายการที่จัดเตรียมไว้สำหรับผู้เข้าร่วมประชุมภายในระยะเวลา 1 อาทิตย์คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 10 ล้านเหรียญสหรัฐ อาหารมื้อเย็นที่เป็นทางการที่จะจัดเลี้ยงจัดทำโดย ริตซ์เวลล์ มีราคา 200 เหรียญต่อคน แยกจะเริ่มรายการอาหารด้วย เค้กปู ไข่ปลา คาเวียร์ และ creme fraiche ปลาซาลมอนรมควัน และเนื้อชินเล็ก ๆ

จากเวลลิงตันส์ อาหารทะเลประกอบด้วย กุ้งมังกร และข้าวโพดฝักตามด้วยไอศกรีมรสส้ม อาหารย่าง คือ เปิดกับซอสมะนาว จัดให้พร้อมกับดอกอาร์ติโชค และรองข้างใต้ด้วยหัวแครอทขนาดจิ๋ว และจะมีสลัดทำจากยอดปาล์มประกอบด้วยเนยเสจซูปเฟิลส์ ราดหน้าด้วยเหล้าองุ่นหวาน ของหวานมีช็อกโกแลต ซอสจากหัวผักกาดของเยอรมัน พร้อมกับราสเบอร์รี่คูลิส ไอศกรีม บอนบอนส์ และกาแฟเฟลยมมิงรอยัล ทรัพย์สินพิเศษของบริษัทในวอชิงตันมีกิจการเฟื่องฟู²

ในการประชุมครั้งนั้นที่มีการบำรุงบำเรอผู้เข้าร่วมประชุมด้วยเงิน 10 ล้านเหรียญสหรัฐ พร้อมด้วยอาหารเลิศรสและกิจกรรมทางสังคม บาร์เบอร์ คอนาเบลซึ่งเคยเป็นสมาชิกรัฐสภาของสหรัฐ หลังจากนั้นได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานธนาคารโลก ได้ตั้งข้อกล่าวหาแก่ชายหญิงประมาณ 10,000 ที่อยู่ในที่นั้น :

สถาบันของเรามีทรัพยากรมหาศาลและมากด้วยประสบการณ์ แต่น้ำพักน้ำแรงของพวกเราจะไม่มีประโยชน์อันใดเลย ถ้าหากเราไม่สามารถมองโลกของเราผ่านสายตาของผู้ที่ด้อยโอกาสมากที่สุด ถ้าเราไม่สามารถมีส่วนร่วมในความหวังและความหวาดกลัวของพวกเขา พวกเราอายุที่นี้ก็เพื่อสนองความจำเป็นของพวกเขา เพื่อให้เขาตระหนักถึงความเข้มแข็ง ศักยภาพ และความใฝ่ฝันของพวกเขา การต่อสู้กับความยากจนเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันที่ทำให้พวกเราอยู่ด้วยกันในวันนี้ ดังนั้นขอให้พวกเราร่วมกันอุทิศตัวเองอีกครั้ง เพื่อประกอบความดีที่ใหญ่ยิ่งนี้³

ถ้าหากผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนได้พยายามที่จะมองโลกผ่านสายตาของผู้ที่ด้อยโอกาสมากที่สุด พวกเขาอาจจะไม่มีความอยากรับประทานอาหารมื้อสำคัญดังกล่าว ขอให้ลองดูตัวอย่างที่ได้จากการสอบถามลูกชาวนา ที่ต้องแบ่งผลผลิตกับเจ้าของที่ดินใกล้เมืองเซลมา มลรัฐอลาบามา โดย เรย์มอนด์ วิลเลอร์ จาก ไทรทัตส์ ซีบีเอส เป็นผู้สัมภาษณ์

“หนูรับประทานอาหารเช้าก่อนไปโรงเรียนหรือเปล่า?”

“บางวันครับ บางวันผมได้ทานเมล็ดถั่ว”

“เมื่อหนูไปถึงโรงเรียนล่ะ หนูได้ทานอะไร?”

“ไม่ได้ทานครับ”

“ที่โรงเรียนเขาไม่มีอาหารให้รับประทานหรือ?”

“มีครับ”

“ทำไมหนูถึงไม่รับประทานเล่า”

“ผมไม่มีเงิน 35 เซนต์ครับ”

“หนูทำอะไรตอนเพื่อนเขารับประทานอาหารกลางวันกัน?”

“ผมได้แต่นั่งอยู่แถวนั้น” (เสียงของเด็กเริ่มสั่นเครือ)

“หนูรู้สึกอย่างไรเมื่อหนูเห็นเด็กคนอื่นเขากำลังทานอาหารกัน?”

“ผมอับอายครับ” (ร้องไห้)⁴

แทนการส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมประชุมมองโลกผ่านสายตาของคนจน ผู้ที่จัดการประชุมร่วมธนาคารโลกกับ IMF ได้พยายามเป็นอย่างดีที่จะกันพวกเขาออกไปจากกลิ่นอายของความยากจน

ธนาคารโลกและ IMF เป็นองค์กรนำที่สนับสนุนแนวคิดเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผลนิยมและตลาดเสรี รวมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโดยการเน้นการส่งออก หน่วยงานเหล่านี้ได้สรรเสริฐเกาหลีสไต์ ไต้หวัน สิงคโปร์ และฮ่องกง ในฐานะที่เป็นตัวอย่างของความสำเร็อย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีแล้ว ดังนั้นเมื่อมีการประชุมในระดับผู้อำนวยการในกรุงเทพฯ เมื่อเดือนตุลาคม 1991 จึงเป็นเรื่องปกติที่การประชุมดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งของการฉลอง “ความสำเร็จ” ของกรณีตลาดเสรีและยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยเน้นการส่งออกของประเทศไทย

รัฐบาลไทยในฐานะที่เป็นเจ้าภาพได้บริการผู้ที่เข้าร่วมประชุมโดยไม่ให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่สะดวกแต่อย่างใด เพื่อให้เกิดความประทับใจต่อผู้ที่เข้าร่วมประชุม ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกใหม่ที่มีสถานภาพเท่าเทียมกับสมาชิกอื่นๆ ของกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อที่จะให้เกิดความประทับใจเป็นอันดี ได้มีการเร่งดำเนินการก่อสร้างเพื่อให้ศูนย์การประชุมแห่งใหม่อันอลังการของประเทศไทยในใจกลางของกรุงเทพฯ แล้วเสร็จก่อนที่การประชุมจะเริ่มขึ้น ชาวบ้านกว่าสองร้อยครอบครัวที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นถูกขับไล่ออกไปจากพื้นที่ เพื่อใช้สร้างถนนให้กว้างขึ้น รวมทั้งใช้เป็นที่ตั้งของศูนย์ประชุมดังกล่าว⁵ มีการยกระดับแหล่งเสื่อมโทรมที่อยู่ใกล้ที่ตั้งศูนย์ประชุม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมจะไม่ต้องเห็นกับภาพที่ไม่ชวนพิศมัยของความยากจนในกรุงเทพฯ มีการปิดโรงเรียนและสถานที่ทำงานของรัฐบาลเพื่อลดปัญหาความแออัดของการจราจร และช่วยให้มลภาวะในอากาศอันเกิดจากการปล่อยไอเสียของรถยนต์ให้ลดน้อยลง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถไปไหนมาไหนอย่างรีบเร่ง โดยได้รับความไม่สะดวกน้อยที่สุด ไม่ต้องประสบกับภาวะความเครียดจากระบบการหายใจในขณะที่นั่งอยู่ในรถยนต์ที่มีเครื่องปรับอากาศอย่างดีของแต่ละคน เพื่อไปร่วมในงานเลี้ยงต้อนรับและ

การเลี้ยงอาหารค่ำอย่างเป็นทางการตามเส้นทางที่ได้คัดเลือกไว้ - และมีการสร้างกำแพงขึ้นมามีดกันภาพในกรณีที่เป็น - เพื่อป้องกันไม่ให้เห็นของสลัมในกรุงเทพฯ ที่ขัดแย้งกับภาพที่เตรียมไว้สำหรับผู้เข้าร่วมประชุม วิศวกร แพทย์ และนักกฎหมายที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษดี ได้ถูกขอร้องแถมบังคับให้ทำหน้าที่เป็นพนักงานขับรถให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม พยาบาล และครู ทำหน้าที่เป็นบริกรตามโต๊ะอาหารในภัตตาคารในบริเวณศูนย์ประชุม เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถเข้าใจคำสั่ง เพื่อตอบสนองทุกสิ่งที่พึงประสงค์ของแขกผู้มีเกียรติเป็นอย่างดี

การจัดฉากในลักษณะดังกล่าวเพื่อปิดบังความจริงที่ว่า กรุงเทพฯ เมืองที่ครั้งหนึ่งเคยมีความมั่งคั่งได้ถูกทำลายลงอย่างราบคาบ อันเป็นผลจาก “ความสำเร็จ” ของการพัฒนาที่นั้น กระทำได้เพียงบางด้านบางส่วนเท่านั้น ในท่ามกลางบรรยากาศของศูนย์การค้าอันโอ้อ่า ตึกระฟ้าของสำนักงานและโรงแรมหรูหรา ความสกปรกและกลิ่นเน่าเหม็นปรากฏอยู่ทั่วไป มีรถยนต์เพิ่มขึ้นใหม่ปีละสามแสนคัน ก่อให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดขึ้นในกรุงเทพฯ แบบที่มีชื่อกระฉ่อนไปทั่วโลก มีผลทำให้การจราจรช้าลงเหลือเพียงเฉลี่ยต่ำกว่า 10 กิโลเมตร (หรือ 6 ไมล์) ต่อหนึ่งชั่วโมง มากกว่า 200 วันในแต่ละปี มลภาวะทางอากาศของกรุงเทพฯ สูงกว่าอัตราของความปลอดภัยที่กำหนดไว้สูงสุดโดยองค์การสาธารณสุขโลก และควันพิษจากท่อไอเสียเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ทุกปี⁶

การประชุมของธนาคารโลกและ IMF เข้ากันได้ดีกับโลกมายาที่ผู้มีอำนาจในโลกดำเนินชีวิตอยู่ โลกมายาดังกล่าวดำเนินต่อไปได้ เพราะในด้านหนึ่งคือ รูปแบบของชีวิตที่ฟุ่มเฟือย หรูหรา อันถูกแยกขาดออกไปจากชีวิตภายนอก และอีกด้านหนึ่งก็คือระบบความเชื่อที่สร้างความชอบธรรมให้กับตัวเองเป็นต้นว่า ลัทธิบริษัทธิเสรี และยังมีการบูชาทรัพย์สินสมบัติและความมั่งคั่งโดยหนังสือพิมพ์ธุรกิจ ตลอดจนการกล่าวอ้างจนเกินความเป็นจริงของนักวิจัยและที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ ซึ่งในความเป็นจริง ความเป็นไปได้ในลักษณะดังกล่าวสามารถดำรงอยู่ได้ ก็เนื่องจากการทำหน้าที่ที่ไม่ถูกต้องของระบบเศรษฐกิจ ที่ทำให้ความร่ำรวยเหลือล้นเป็นผลตอบแทนต่อผู้มีอำนาจ โดยที่สังคมมนุษย์ที่เหลือจะต้องแบกรับภาระของความฟุ่มเฟือยเหล่านั้นเอาไว้

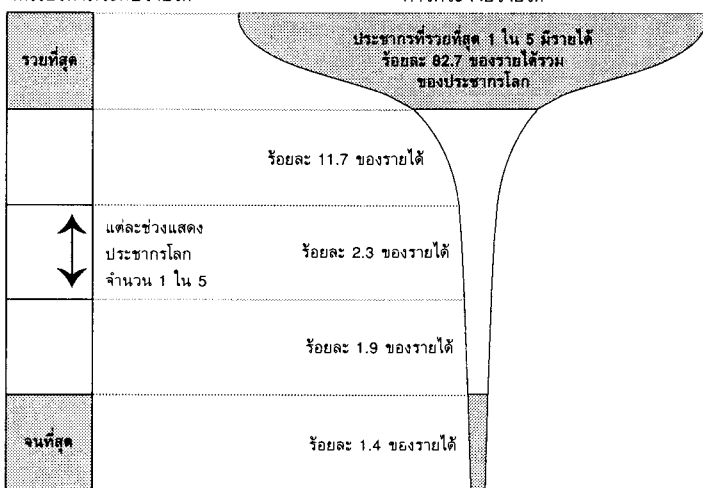
การแบ่งแยกที่รุนแรง

ช่องว่างที่แยกโลกของคนรวยออกจากคนจนทั้งภายในและระหว่างประเทศ ได้ขยายตัวออกไปมากโดยอาจจะไม่รู้ตัว ในปี 1992 แผนงานพัฒนาของสหประชาชาติ (UNDP) ได้แสดงให้เห็นความเหลื่อมล้ำดังกล่าวในภาพของแก้วใสแชมเปญ⁷

รูป 7.1 ภาพรวมการกระจายรายได้ของโลก

ประชากรโลก
จัดเรียงตามระดับรายได้

การกระจายรายได้

ประชากรที่จนที่สุด 1 ใน 5
มีรายได้ร้อยละ 1.4 ของรายได้รวมของประชากรโลก

ที่มา : UNDP; Human Development Report 1992 (New York: Oxford University Press, 1992).

ดังที่ได้แสดงไว้ในภาพ 7.1 คนเพียงประมาณร้อยละ 20 ของโลกที่อาศัยอยู่ในประเทศที่ร่ำรวยที่สุดมีรายได้รวมกันเท่ากับร้อยละ 82.7 ของรายได้ของโลก และมีเพียงร้อยละ 1.4 ของรายได้ของโลกตกอยู่ในมือของผู้ที่จนที่สุดในโลกร้อยละ 20 ที่อาศัยอยู่ในประเทศที่ยากจนที่สุด ในปี 1950 ซึ่งเป็นช่วงที่มีความมั่งคั่งที่จะทำให้กระบวนการพัฒนาแผ่ขยายไปทั่วโลก - รายได้โดยเฉลี่ยของร้อยละ 20 ของผู้อาศัยอยู่ในประเทศมั่งคั่งมีรายได้มากกว่าร้อยละ 20 ของผู้ที่ยากจนที่สุดที่อาศัยอยู่ในประเทศยากจนสามสิบเท่า ครั้นถึงปี 1989 สัดส่วนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นเป็นหกสิบเท่า

ถ้าหากจะคิดจากค่าเฉลี่ยระดับชาติ ตัวเลขดังกล่าวแสดงถึงความแตกต่างระหว่างประเทศ โดยที่ไม่ได้มีการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างประชาชนภายในชาติ ตัวอย่างเช่น คนอเมริกันทั้งหมดถูกจัดอยู่ในลำดับต้นของผู้ที่มีรายได้สูงในโลก - ซึ่งรวมทั้งผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัย คนยากจนในชนบท และชาวสลัมในเมือง เมื่อ UNDP มีการคำนวณการกระจายรายได้ของประชากรของโลกที่คิดจากรายได้ของแต่ละคนแทนที่จะใช้ตัวเลขเฉลี่ยระดับชาติ จะพบว่ารายได้เฉลี่ยของผู้ที่อยู่ระดับยอดร้อยละ 20 จะมากกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 ถึง 150 เท่า

ตัวเลขดังกล่าวยังไม่ได้แสดงความจริงของความไม่เท่าเทียมอย่างสุดขั้ว เพราะใน

ร้อยละ 20 นั้น ทุกคนมิได้มีรายได้เท่ากัน ถึงแม้จะไม่มีตัวเลขดังกล่าวในระดับโลก แต่ว่าเลขของสหรัฐอาจจะยืนยันข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ได้ ในปี 1989 คริวเรือนที่มีรายได้สูงสุดในสหรัฐร้อยละ 20 มีรายได้เฉลี่ย 109,424 เหรียญสหรัฐต่อปี⁸ อย่างไรก็ตามคริวเรือนที่อยู่ในกลุ่มระหว่างร้อยละ 80 ถึง 90 ในช่วงบน มีรายได้เฉลี่ยเพียง 65,900 เหรียญสหรัฐเท่านั้น ในขณะที่กลุ่มร้อยละหนึ่งในช่วงบนสุดของคอนอเมริกันทั้งหมด มีรายได้เฉลี่ย 559,795 เหรียญ - เป็นกลุ่มที่มีรายได้รวมกันกว่าร้อยละ 40 ของประชากรอเมริกัน ไม่มีรายได้ในกลุ่มล่างรวมกันทั้งหมด⁹

แต่ถึงแม้ในกรณีดังกล่าว ก็อาจจะถือว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยสำหรับนายหน้าค้าหุ้นที่มีชื่อเสียงของ วอลล์ สตรีท อย่างเช่น ไมเคิล มิลเคน ที่เพียงในปีเดียวสามารถทำรายได้ให้ตัวเอง 500 ล้านเหรียญสหรัฐโดยเพียงการหลอกลายพันธบัตรที่ไม่มีราคาต่ำลงมากนัก เรือกระดานของหัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัทใหญ่ๆ ในสหรัฐอเมริกา รวมทั้งรายได้ของเกรซันน่าด้วย ในปี 1992 โรมาส เอฟ. ฟรีสต์ (จูเนียร์) หัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัทโรงพยาบาลอเมริกาได้นำกลุ่มผู้บริหารระดับสูงในสหรัฐที่ได้รายได้เกินความสามารถจริงเคยมีรายได้ถึง 127 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือเกือบ 780,000 เท่าของผู้ที่รายได้เฉลี่ยต่ำสุดเองร้อยละ 20 ของคนในโลก ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพียงปีละ 163 เหรียญสหรัฐ ในปี 1992 รายได้หัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัทขนาดใหญ่ 1,000 แห่งในอเมริกา ที่ได้รับจากการสำรวจจากนิตยสารบิสสิเนส วีค คือ 3.8 ล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 42 นอกจากนี้ช่องว่างของรายได้ระหว่างผู้บริหารชั้นนำกับผู้ได้บังคับบัญชาที่ยิ่งห่างกันมากขึ้น¹⁰ ในปี 1960 หัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัทใหญ่ๆ ได้รับค่าตอบแทนโดยเฉลี่ย 40 เท่าของค่าจ้างคนงานโดยเฉลี่ย ในปี 1992 คนเหล่านี้ (ในจำนวนนี้มีผู้หญิงอยู่เพียง 2 คน จากหัวหน้าฝ่ายบริหาร 1,000 คนที่สำรวจโดย บิสสิเนส วีค) มีรายได้ 157 เท่าของคนงาน¹¹

ความมั่งคั่งของผู้บริหารระดับสูงเหล่านี้ยังนับว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ถ้าหากจะเทียบกับความมั่งคั่งของผู้ที่ดำรงชีวิตอยู่ด้วยการลงทุนในหลักทรัพย์ นิตยสาร ฟอর্বส์ ได้รายงานไว้ว่า “คนที่รวยที่สุด 400 คนในอเมริกา” มีรายได้สุทธิรวมกันเพิ่มขึ้น 92 พันล้านเหรียญสหรัฐระหว่างปี 1982 ถึง 1993 ทำให้ทั้งหมดมีทรัพย์สินรวมกัน 328 พันล้านเหรียญสหรัฐ¹² - มากกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของคนทั้งหมดใน อินเดีย บังกลาเทศ ศรีลังกาและเนปาล¹³ ที่มีคนอยู่รวมกันถึงหนึ่งพันล้านคน

เพื่อเป็นหลักประกันที่ชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าผู้ที่ร่ำรวยของนิตยสาร ฟอর্বส์ เหล่านี้ไม่ได้รวยมาจากความทุกข์ยากของผู้อื่น ได้มีการอธิบายไปรยหัวเรื่องไว้ดังนี้

อะฮ้า! ถ้าอย่างนี้นักทฤษฎีที่สนับสนุนการกระจายรายได้น่าจะเป็นฝ่ายถูก ที่ว่าคนรวยยิ่งจะรวยมากขึ้นละกระมัง จริงๆ แล้วจะว่าถูกก็ได้ ไม่ถูกก็ได้ ผู้ที่รวยจริงๆ เหล่านี้อาจจะยิ่งรวยมากขึ้น แต่ก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสัดส่วนความมั่งคั่งของคนเหล่านี้เมื่อเปรียบเทียบกับความมั่งคั่งทั้งหมดของประเทศ เพิ่มมากขึ้น คนเหล่านี้มีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาหุ้นที่วัดโดยดัชนีดาวโจนส์เพิ่มสูงขึ้น การที่ราคาหุ้นเพิ่มขึ้นอย่างมาก - ซึ่งทำให้อภิมหาเศรษฐีเหล่านี้ร่ำรวยเพิ่มขึ้น - ก็ทำให้ผู้ได้รับบำนาญและผู้ถือหุ้นทุกคนในอเมริกาได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นด้วย ถ้าจะร้องให้สงสารคนไม่รวยก็ไม่เป็นไร แต่อย่ามีความคิดโง่ๆ ว่าคนรวยเหล่านี้เอาความร่ำรวยไปจากพวกเรา¹⁴

แน่นอนว่าคงจะมีกรรมาลัยและผู้รับบำนาญจากครอบครัวที่ไม่ร่ำรวยนัก รวมอยู่ในกลุ่มที่ได้ผลประโยชน์จากตลาดหุ้นอยู่ด้วย แต่อย่างไรก็ตามการกล่าวอ้างของนิตยสารฟอร์บส์ (สิ่งพิมพ์ของและเพื่อผู้อาศัยอยู่ในนครสตราทอส) ที่ว่าความเป็นธรรมยังคงมีอยู่ นั้น เป็นเพียงการยั่วให้เห็นถึงความแปลกแยกของผู้ที่อาศัยอยู่ในนคร สตราทอสที่มีความคิดว่าโลกของพวกเขา คือโลกทั้งมวล และเป็นโลกใบเดียวที่ดำรงอยู่เท่านั้น คนอเมริกันที่รวยที่สุด 400 คน อาจจะไม่ได้มีส่วนผลประโยชน์จากหุ้นมากกว่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่ผู้ถือหุ้นทั้งมวลได้รับ แต่ถ้าแยกหุ้นบำนาญออกไปแล้ว ร้อยละ 83.1 ของหุ้นในตลาดก็ครอบครองโดยครอบครัวที่มั่งคั่งที่สุด ร้อยละ 10 เท่านั้น นอกจากนี้ร้อยละ 37.4 ของหุ้นในตลาดก็ถูกครอบครองโดยร้อยละ 5 ของคนมั่งมี¹⁵

จากปี 1977 ถึง 1989 รายได้เฉลี่ยที่แท้จริงของคนเพียงร้อยละหนึ่งของครอบครัวอเมริกันเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 78 ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 มีรายได้ลดลง ร้อยละ 10.4¹⁶ ดังนั้นพวกเราที่จนที่สุดไม่เพียงแต่จกลงโดยสัมพัทธ์ แต่จกลงอย่างสมบูรณ์ด้วย (ไม่ได้จกลงโดยตัวเลขที่เปรียบเทียบกับสมาชิกในสังคม หากจกลงเพราะมีเม็ดเงินน้อยลงด้วย - ผู้แปล) สิ่งที่ว่าเลขเหล่านี้ไม่ได้บอกเราก็คือ พวกที่มีรายได้ลดลงอย่างสมบูรณ์เหล่านี้ที่ทำงานในปี 1989 ต้องทำงานโดยมีจำนวนชั่วโมงทำงานเพิ่มมากขึ้นกว่าในปี 1977 มีครอบครัวเป็นจำนวนมากที่ต้องออกไปทำงานทั้งสองคนเต็มเวลา เนื่องจากมีสตรีเป็นจำนวนมากเข้าสู่ตลาดแรงงาน สำหรับครอบครัวของคนอเมริกันเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 60 ที่อยู่ส่วนล่าง ถึงแม้จะทำงานนานขึ้นกว่าเดิมและมีจำนวนคนออกไปทำงานหาเงินเพิ่มมากขึ้น รายได้ก็ไม่สมดุลกับการที่ค่าจ้างแท้จริงลดลง

ความจริงง่าย ๆ ที่ บรรณาธิการของ ฟอร์บส์ และผู้ที่อาศัยอยู่ในนคร สตราทอส ไม่

ต้องการกล่าวถึงก็คือ ทุกครั้งที่บริษัทขนาดใหญ่ประกาศว่าจะลดจำนวนจ้างงานนับพันคน ครอบครัวของชาว สตราทอส จะรวยขึ้น ขณะที่รายได้ของคนงานที่ถูกขับออกจากงานจะลดลง ทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการที่ยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง ในการถ่ายโอนความมั่งคั่งและอำนาจทางเศรษฐกิจ จากผู้ทำการผลิตมูลค่าที่แท้จริงมาสู่ผู้ที่มีเงินมาก มหาศาลและมีความเชื่อว่าพวกเขามีสิทธิที่จะมีจำนวนเงินเหล่านั้นเพิ่มมากขึ้นโดยไม่มีวันสิ้นสุด โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงว่า พวกเขามีความจำเป็นในการบริโภคสินค้ามากน้อยเพียงใด หรือมีส่วนช่วยให้เกิดผลิตภาพมากน้อยเพียงใด

เป็นไปได้หรือที่ผู้จับเครื่องตีมันโอชะจากปากแก้วแชมเปญ จะสามารถสรรเสริญผู้คนเป็นจำนวนมากอย่างจริงใจต่อผลผลิตของผู้คนเป็นจำนวนมากที่ได้รับผลตอบแทนแค่เพียงก้านแก้วแชมเปญ? ถ้าหากคนเหล่านั้นจะยอมรับว่าทรัพย์สินเงินทองที่พวกเขามีเกิดจากความเจ็บปวดของผู้ที่ขาดแคลนเหล่านั้น พวกเขาจะทนแบกภาระทางศีลธรรมจรรยาอันหนักอึ้งนี้ได้อย่างไร? ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีหลีกเลี่ยงการเผชิญกับความขัดแย้งทางศีลธรรม ดังกล่าว โดยหันไปเน้นมาจากการทางวัฒนธรรมของชาว สตราทอสมากยิ่งขึ้นไปอีก

โลกคนละใบ

นิตยสาร ฟอรับส์ เริ่มบทความที่กล่าวถึงมหาเศรษฐีที่ร่ำรวยที่สุดของอเมริกา 400 คน ที่พยายามดิ้นรนเพื่อที่จะสามารถมีรายได้ให้พอกับรายจ่ายในภาวะเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ภายในระยะเวลาเพียงหนึ่งปี ไข่ปลาเคเวียร์ ขนาดกระป๋องละ 1 กิโลกรัม มีราคาสูงขึ้นถึงร้อยละ 28 ทำให้มีราคาเพิ่มขึ้นเป็น 1,408 เหรียญสหรัฐ เครื่องบินโบพัดปีกหมุนยี่ห้อ ซิกอร์สกี เอส-780 ที่ประกอบด้วย อุปกรณ์สำหรับผู้บริหารอย่างครบครัน มีราคาสูงขึ้นร้อยละ 8 เป็น 7 ล้านเหรียญสหรัฐ และค่าเช่าพักสำหรับห้องชุดเพื่อการเข้าพักนอนตอนกลางคืนในนครนิวยอร์กมีราคาสูงขึ้นร้อยละ 15 เป็น 250 เหรียญสหรัฐ¹⁷ โลกของพวกเขาเป็นโลกคนละใบกับโลกของคนที่เหลือส่วนใหญ่

ในทุกๆ เช้า เฮนรี คิสซิงเจอร์ ผู้ซึ่งเคยเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากและมีบทบาทอยู่นาน ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา จะเอาสุนัขของเขาที่มีชื่อว่า อมิลเลีย ออกมาเดินเล่นเป็นการออกกำลังกาย จะต้องมิผู้ติดตามเพื่อคอยเก็บปฏิกูลจากสุนัข ดังกล่าว คราวใดที่ เฮนรี เดินทางไปพักผ่อน อมิลเลีย จะนั่งรถที่ใหญ่โตโอ้อำไปพักที่โรงแรมสุนัขของนาง ปีเปอร์ ในชนบทของมลรัฐ แมริแลนด์ ในฐานะแขกของบ้านใน

ห้องส่วนตัว¹⁸ คนอเมริกันเป็นจำนวนมากมองดูด้วยความขบขันแถมสนแทห์ เมื่อสีมวลงนจับภาพ จอร์จ บุช จ้องมองเครื่องตรวจค้นในตัวบุคคลก่อนที่จะไปจ่ายเงินสินค้า ด้วยความฉงนที่ค้นพบความจริงว่าเขาก็เป็นคนหนึ่งที่น้ำจะเป็นคนสุดท้ายในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จะต้องผ่านการตรวจสอบเพิ่มเติมเช่นนี้ก่อนการจ่ายเงิน (เป็นเครื่องตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้ลูกค้าแอบลักลอบนำสินค้าออกไปโดยไม่จ่ายเงิน - ผู้แปล)

เมื่อ อเล็กซานเดอร์ ทรอตแมน ได้รับตำแหน่งประธานคณะกรรมการ ประธานและหัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัทรถยนต์ ฟอร์ด ในปี 1993 เขามีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตรถยนต์มากกว่า 3 ล้านคันต่อปี กระนั้นก็ตามเขาไม่เคยมีรถยนต์ส่วนตัวและไม่เคยซื้อจากผู้ขายรถยนต์สักคันเดียว สิ่งของบริษัท ฟอร์ด เช่นเดียวกับที่ผู้ผลิตรถยนต์ทั้งหลายปฏิบัติกันเป็นประจำก็คือ มอบรถยนต์ประจำตำแหน่งใหม่เอี่ยมให้กับผู้บริหารระดับสูงทุกคน - และให้การรับรองว่าทุกคนจะต้องมีรถยนต์ในสภาพการใช้งานที่สมบูรณ์ที่สุด โดยไม่จำเป็นจะต้องเผชิญกับความลำบากยากเข็ญในการต่อรองราคากับนายหน้าขายรถยนต์และต้องเผชิญกับปัญหายุ่งยากกับการทำทะเบียนรถยนต์ ประกันภัย ซ่อและบำรุงรักษา¹⁹

ในปี 1989 บริษัท อุตสาหกรรม ดาวเดี่ยว (Lone Star Industries) ขาดทุน 27 ล้านเหรียญสหรัฐ หัวหน้าฝ่ายบริหาร เจมส์ อี สจ๊วต สั่งเลิกจ้างพนักงานเป็นจำนวนมาก ขายสินทรัพย์ของบริษัทได้เป็นเงิน 400 ล้านเหรียญสหรัฐ ไม่มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่ถือหุ้น และสั่งให้ผู้จัดการซื้อตัวเครื่องบินราคาประหยัด ในขณะที่ตัวเขาเองมีบัญชีเสียรับรอง 2.9 ล้านเหรียญ และยังคงเดินทางไปมาโดยเครื่องบินไอพ่นของบริษัทระหว่างบ้านของเขาในรัฐ ฟลอริดา และสำนักงานใหญ่ที่ สแตมฟอร์ด มลรัฐ คอนเนตทิคัต ในฐานะที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัท อาร์เจอร์ นาบิสโค เอฟ รอสส์ จอห์นสัน ไสสร้างที่เก็บเครื่องบินที่ใหญ่โตเหมือนกับเป็นราชวังในมลรัฐ แอตแลนตา เพื่อเก็บเครื่องบิน 10 ลำและเป็นที่อยู่ของนักบิน 26 คนของบริษัท ในบริเวณที่ติดต่อกัน เขาได้สร้างห้องรับรองที่มีความสูงเท่ากับตึกสามชั้นบุข้างฝาด้วยไม้ มะฮอกกานี ปูพื้นด้วยหินอ่อนจากอิตาลี และมีสวนญี่ปุ่นอยู่ตรงกลาง²⁰ อีวาน โบสกี นักการเงินระดับโลก เล่ากันว่า การสั่งของว่างแปดชนิดจากรายการอาหารที่มีราคาแพงที่สุดของ คาเฟ่ เดอร์ อาร์ทิซัน ทดลองชิมดู แล้วจึงจะตัดสินใจว่าจะเลือกรับประทานอย่างไร²¹

ในเดือนมิถุนายนปี 1991 ผู้เขียนได้เข้าร่วมการประชุมประจำปีของสมาชิชาวอเมริกัน เพื่อการศึกษาโลกในเมือง ฮาร์ทฟอร์ด มลรัฐ คอนเนตทิคัต เอ็ด แพรทท์ ประธานกรรมการและหัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัท ไฟเซอร์ ที่ผลิตยาและผลิตภัณฑ์เคมีที่

ยอดจำหน่ายทั่วโลกปีละ 7 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็นผู้กล่าวเปิดงาน เขาได้รับรางวัลในฐานะผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการศึกษาโลก และมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความจำเป็นของการศึกษา กับบรรดานักการศึกษาอเมริกันหลายร้อยคน โดยบอกกับพวกเขาว่าการศึกษาสำหรับหนุ่มสาวอเมริกันจะต้องเน้นให้มีความสามารถที่เหนือกว่าเพื่อการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ ในความเห็นของเขา ไม่มีเวลาเหลืออีกต่อไปแล้วสำหรับการเล่าเรียนในวิชาที่ไม่เป็นประโยชน์ เช่น ภาษาต่างประเทศ เขาเล่าว่าจากการเดินทางไปเยี่ยมหน่วยงานของ ไฟเซอร์ ทั่วโลก เขาพบว่าทุกคนที่เขาเจาเป็นจะต้องพูดด้วยล้นแล้วแต่พูดกับเขาเป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้นเขาจึงแนะนำว่าในชั่วโมงที่เด็กในประเทศอื่นๆ ใช้เพื่อการเรียนภาษาอังกฤษ เด็กอเมริกันควรใช้ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

ในกี้ ซึ่งเป็นบริษัทผลิตรองเท้าขนาดใหญ่มักจะกล่าวถึงตัวเองว่า "เป็นเครือข่ายวิสาหกิจ" ซึ่งก็หมายความว่าบริษัทได้จ้างคนจำนวน 8,000 คน เพื่อให้ทำหน้าที่ผู้จัดการ นักออกแบบ พนักงานขาย และส่งเสริมให้มีการรู้จักสินค้าโดยแพร่หลาย ส่วนการผลิตนั้นให้เป็นหน้าที่ของคนงานจำนวน 75,000 คน ที่ผู้รับเหมาช่วงเป็นผู้จ้าง โดยทำการผลิตนอกประเทศเกือบทั้งหมด ฐานการผลิตที่สำคัญอยู่ในประเทศ อินโดนีเซีย ราคาของรองเท้าในกี้ ที่ขายในสหรัฐและยุโรปคู่หนึ่งตกประมาณ 23 ถึง 135 เหรียญสหรัฐนั้น มีต้นทุนการผลิตเพียง 5.60 เหรียญสหรัฐ ผลิตโดยเด็กผู้หญิงและหญิงสาวของ อินโดนีเซีย ได้รับค่าจ้างแรงงานเพียง 15 เซนต์ต่อชั่วโมง คนงานเหล่านี้อาศัยอยู่ในหอพักของบริษัท โดยที่ไม่มีสหภาพแรงงาน มีการบังคับให้ทำงานล่วงเวลา และถ้าหากมีการนัดหยุดงาน จะมีการส่งกองทหารมาแยกสลายการชุมนุมดังกล่าว เงินจำนวน 20 ล้านเหรียญสหรัฐที่ดาราบาสเกตบอล ไมเคิล จอร์แดน ได้รับในปี 1992 ในฐานะที่เป็นผู้โฆษณารองเท้าให้แก่ ในกี้ มีรายได้มากกว่าค่าจ้างแรงงานต่อปีในโรงงานของประเทศอินโดนีเซีย ที่ผลิตรองเท้าดังกล่าว²²

เมื่อถูกถามเกี่ยวกับสภาพในโรงงานที่ผลิต ในกี้ จอห์น วูดแมน ผู้จัดการใหญ่ของในกี้ ใน อินโดนีเซีย ได้ตอบคำถามตามแบบฉบับของชาวนคร สตราทอส นั่นก็คือถึงแม้เขาจะทราบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับคนงานอยู่บ้างในโรงงานผลิตรองเท้า 6 แห่งของในกี้ ในประเทศ อินโดนีเซีย เขาไม่ทราบเลยว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง นอกจากนั้นเขายังกล่าวอีกว่า "ผมไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ผมควรจะทราบ ดูแล้วก็ เป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในวิสัยของผมที่จะต้องลงไปสืบสวนหาความจริง"²³

กรณีของ ในกี้ เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดถึงการบิดเบือนในระบบเศรษฐกิจ โดยที่ผลประโยชน์ถูกเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตที่สมควรจะได้ไปสู่กลุ่มคนที่สร้างมายาการทางการตลาด

ที่ทำให้ผู้บริโภคต้องจ่ายเงินซื้อของที่ราคาสูงกว่าความเป็นจริงมากนัก ดังนั้นจึงไม่น่าที่จะประหลาดใจแต่อย่างใดที่ผู้จัดการในโลกธุรกิจเป็นจำนวนมากจะทำตัวเหมือนเช่นผู้จัดการของ ไนกี้ ที่พยายามไม่เข้าไปพัวพันเกี่ยวข้องกับคนงาน อินโดนีเซีย โดยเลือกที่จะไม่พูดคุยหรือคบค้ากับคนจำนวนมากเกินไปที่อยู่นอกกลุ่มชนชั้นนำ

ดูจะเป็นการเหมาะสมที่ในปี 1993 ผู้ชนะเลิศที่ได้รับผลตอบแทนโดยรางวัลรวมสำหรับผู้บริหาร ก็คือเจ้ายุทธจักรผู้สร้างภาพมายา ไมเคิล โอลส์เนอร์ ประธานกรรมการของบริษัท วอลท์ ดิสนีย์ - บริษัทที่เน้นการสร้างโลกแห่งความเพ้อฝัน รางวัลของผลตอบแทนที่ โอลส์เนอร์ ได้รับจำนวน 203.1 ล้านเหรียญสหรัฐเท่ากับร้อยละ 68 ของกำไรทั้งหมดของบริษัท ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 299.8 ล้านเหรียญสหรัฐในปีนั้น - แนนอนที่สุด เงินจำนวนดังกล่าวย่อมสร้างมาจากการเกี่ยวกับตัวของเขาเองได้อย่างไม่น้อยเลยทีเดียว²⁴

นี่คือโลกแห่งเมฆหมอก ซึ่งนักออกแบบระเบียบเศรษฐกิจของโลกใช้เป็นที่อยู่อาศัย และเป็นที่ตั้งบริษัทของพวกเขา ตลาดภายในประเทศเล็กเกินไป ไม่มีอำนาจและความมั่งคั่งขนาดไหนที่จะทำให้พวกเขาารู้สึกเพียงพอได้ พวกเขาจะต้องพยายามแสวงหาพรหมแดนใหม่อยู่เสมอ สร้างอาณาจักรขึ้นมาใหม่และเข้าครอบครองตลาดใหม่ๆ ย่อมมีเหตุผลเพียงพอที่จะสรุปได้ว่า กลุ่มบุคคลซึ่งแยกตัวเองออกมาจากความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของผู้คนที่พวกเขาปกครองนั้น ไม่น่าจะมีสิทธิในการตัดสินชะตาชีวิตของผู้คนโดยทั่วไป

การกำหนดความสัมพันธ์เหนือได้ใหม่

ความมั่งคั่งมหาศาลและการรับเอาโลกแห่งมายามาไว้ในอ้อมกอด ไม่ใช่มีเพียงแต่ประเทศที่ "มั่งคั่ง" เท่านั้น ในปี 1993 นิตยสาร ฟอรับส์ ได้พิมพ์รายชื่อ เศรษฐีพันล้านเหรียญจากประเทศที่มีรายได้น้อยถึงประเทศที่มีรายได้ปานกลาง จำนวน 88 คน เพิ่มจากจำนวนทั้งสิ้น 62 คน จากปีที่ผ่านมา ประเทศเม็กซิโก นำอยู่ในบัญชีรายชื่อดังกล่าว มีจำนวนเศรษฐีพันล้าน 24 คนเพิ่มจาก 13 คนในปี 1992²⁵

ขอให้มาดูประเทศ ฟิลิปปินส์ ประเทศที่มีผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดีนัก เมื่อเทียบกับมาตรฐานของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก และตะวันออกเฉียงใต้ รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรมีเพียง 730 เหรียญสหรัฐต่อปี ประมาณว่าร้อยละ 60 ของประชากร มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ครอบครัวได้รับสารอาหารพอสำหรับสุขภาพดีขั้นต่ำได้ นิตยสาร ฟอรับส์ ได้รายงานว่ามีเศรษฐีพันล้านใน ฟิลิปปินส์ 2 คน

ในปี 1992 และเพิ่มขึ้นเป็น 5 คนในปี 1993

ระหว่างปี 1988 ถึง 1992 ผู้เขียนมีที่ทำงานอยู่บนตึกสูงชั้นที่ 11 ในย่าน มากาตี ซึ่งเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการเงินของกรุง มะนิลา เมืองหลวงของประเทศ ฟิlippินส์ จากหน้าต่างที่ทำงานผู้เขียนจะมองเห็นโรงแรมระดับห้าดาวสามแห่ง และตึกสูงอันเป็นที่ทำการของธนาคารเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าเวลาใดก็ตามที่มองออกไปนอกหน้าต่าง จะเห็นเครื่องบินปีกหมุนนำนักธุรกิจชั้นนำของกรุง มะนิลา ไปส่งยังยอดตึกสูงๆ เหล่านี้ เพื่อเลี้ยงจากสภาพรอตติที่อยู่เบื้องล่าง พร้อมกับผู้คนเป็นจำนวนมากที่เข้าแถวยาวเหยียดรอรถโดยสาร ท่ามกลางไอเสียที่เกิดจากเครื่องยนต์ดีเซล อีกด้านหนึ่งของกรุง มะนิลา ชาว ฟิlippินส์ จำนวนนับพันที่โชคติน้อยกว่าได้สร้างที่อยู่อาศัยอย่างลวกๆ เพื่อค้นหาสิ่งที่มีค่าจากกองขยะ ที่รู้จักกันดีในชื่อว่าภูหมอกควัน (Smokey Mountain) อันเกิดจากการสะสมความร้อนภายในจากกองขยะ คนเหล่านี้ยึดอาชีพจากการป็นขึ้น ไปค้นหาเศษสิ่งของบนภูเขาขยะที่เน่าเหม็น เพื่อเก็บขวด ชิ้นส่วนของพลาสติก และสิ่งอื่นๆ ที่พอจะเก็บเอาไปขายได้

ชาว ฟิlippินส์ นับแสนคนเดินทางไปต่างประเทศทุกปี ด้วยความหวังที่จะมีงานทำเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัวอยู่ได้ สตรีเป็นจำนวนมากเดินทางไปประเทศ ญี่ปุ่น เพื่อไปทำงานในฐานะ “ผู้ให้ความบันเทิง” หรือทำงานเป็นคนใช้ในบ้านในประเทศตะวันออกกลาง คนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะพบว่าสภาพการทำงานไม่ต่างอะไรไปจากการเป็นทาสและถูกกดขี่ทางเพศ รัฐบาลของประเทศ ฟิlippินส์ ให้การยอมรับว่าผู้ที่ไปทำงานต่างประเทศเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อการใช้จ่ายในสัดส่วนที่สำคัญ ส่วนหนึ่งนั่นคือการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย ที่มีจำหน่ายทั่วไปในศูนย์การค้าปรับอากาศขนาดยักษ์ ชายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยรวมทั้งเครื่องแต่งกายหรูหราที่ออกแบบโดยนักออกแบบมีชื่อชั้นนำ รวมทั้งชุดใช้หนี้ต่างประเทศจำนวน 32 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ก่อนหน้านี้ที่ระบบเศรษฐกิจยังคงจำกัดอยู่ในพรมแดนของแต่ละประเทศ และในหลายกรณีจำกัดอยู่ในพื้นที่แต่ละพื้นที่ ไม่ว่าคนรวยหรือคนจนที่อาศัยอยู่ภายในพรมแดนของแต่ละประเทศหรือแต่ละเมือง โดยปกติจะมีความรู้สึกว่ามีผลประโยชน์ร่วมอยู่ในชาติหรือในชุมชนที่พวกเขาอาศัยอยู่ ไม่ว่าความขัดแย้งภายในระหว่างพวกเขาจะมีมากน้อยเพียงใด อนาคตของพวกเขาผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีผลประโยชน์ร่วมในระบบการศึกษาที่ผลิตคนงานป้อนโรงงาน รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพซึ่งประกอบด้วยการขนส่งและสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับวิสาหกิจของพวกเขา ไม่ว่าเขาจะรู้สึกไม่ชอบใจมากน้อยเพียงใด พวกเขา ก็ยอมรับภาระหน้าที่

ในการจ่ายภาษี เพื่อช่วยให้เกิดมีโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและกายภาพที่ช่วยสนับสนุนธุรกิจของพวกเขา

แต่เมื่อไม่นานมานี้ ความจริงทางด้านประชากรในประเทศ สหรัฐอเมริกา ก็คือ มีแนวโน้มการแบ่งแยกทางสภาพภูมิศาสตร์อันเกิดจากรายได้มากขึ้น ผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีรายได้สูง จะอยู่รวมกันในพื้นที่นอกเมืองที่มั่งคั่ง รวมตัวกันเป็นชุมชนที่เป็นเขตปกครองทางการเมืองตามกฎหมาย โดยแบ่งปันสิ่งอำนวยความสะดวกกันอยู่ในเฉพาะชนชั้นที่มั่งคั่ง พวกเขาสามารถจะอุดหนุนโรงเรียนดีๆ และบริการสาธารณะอื่นๆ ที่มีคุณภาพดีได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับเงินภาษีอากรจากรัฐสมทบเพิ่มเติมแต่อย่างใด ดังเช่นที่ในบริเวณที่ครอบครัวยุคคนยากจนอาศัยอยู่ ส่วนกลุ่มคนยากจนก็จะมีที่ทางที่อยู่อาศัยเป็นเขตการปกครองของพวกเขาต่างหากออกไปเช่นกัน ซึ่งต้องการบริการทางสังคมมากกว่าประชาชนในเขตคนรวย แต่กลับขาดฐานของรายได้ทางภาษีที่จะอุดหนุนได้อย่างเพียงพอ²⁶

ผลกระทบจากการแบ่งแยกเขตในทางการเมืองตามกฎหมายดังกล่าว ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นในสหรัฐอเมริกาในทศวรรษ 1980 เมื่อรัฐบาลกลางเริ่มผลักภาระการจัดหาเงินอุดหนุนการบริการสังคมไปสู่องค์กรท้องถิ่นมากขึ้น ในปี 1978 ซึ่งเป็นปีที่มีการโอนเงินจากรัฐบาลกลางไปสู่รัฐบาลท้องถิ่นสูงที่สุด จะพบว่าร้อยละ 27 ของงบประมาณของแต่ละมลรัฐและท้องถิ่น ได้มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง ครั้นถึงปี 1987 งบอุดหนุนจากรัฐบาลกลางได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 17 นี่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามของผู้บริหารยุค เรแกน ในการทำลายกลไกการกระจายรายได้ ที่ผู้บริหารประเทศชุดก่อนๆ ได้พยายามวางแนวทางเอาไว้ ในยุคประชาธิปไตยพหุนิยม โรเบิร์ต รัช อธิบายว่าเป็นการแบ่งแยกดินแดนโดยอภิสิทธิ์ชนจำนวนน้อยจากคน อเมริกัน ที่เหลือทั้งหมด ผลที่ตามมาก็คือ ช่องว่างระหว่างคุณภาพของการศึกษาและบริการสาธารณะต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้นระหว่างกลุ่มคนรวยกับกลุ่มคนจน ทำให้การแบ่งชนชั้นทางเศรษฐกิจมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยปกติจะเป็นการแบ่งแยกระหว่างเชื้อชาติ และเป็นการทำให้กลุ่มคนที่มั่งคั่งแยกตัวเองออกไปอยู่ในโลกแห่งมายาของพวกเขา²⁷

ในบรรดาประเทศต่างๆ ที่ผู้เขียนได้เคยพบเห็นมา ประเทศ ปากีสถาน จะเป็นประเทศประการณ์ตัวอย่างเด่นชัด ชนชั้นนำได้แยกตัวเองออกอย่างเด็ดขาดจากรากเหง้าของท้องถิ่น ในบรรดานครที่ทันสมัยของประเทศอันประกอบด้วย การากี ลาฮอร์ และอิสลามาบัด - ประกอบด้วยพื้นที่ปิดจำนวนหนึ่งพร้อมด้วยโรงแรมระดับห้าดาว ศูนย์การค้าที่ทันสมัยรวมทั้งบริเวณที่อยู่อาศัยที่โก้หรู ล้อมรอบด้วยพื้นที่ชนบทที่ยากจนและยังมีลักษณะการปกครองระบบศักดินา โดยเจ้าผู้ปกครองในท้องถิ่นมีกองทัพส่วนตัว พร้อม

ก็บรรยายได้ที่ได้จากการค้ายาเสพติดและการค้าอาวุธเถื่อน และพร้อมที่จะสังหารเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางทุกคนที่กล้าจะย่างเท้าเข้ามาในพื้นที่ ดัชนีของการศึกษาและสาธารณสุขในประเทศ ปากีสถาน เปรียบเทียบได้กับระดับของประเทศที่มีความแร้นแค้นมากที่สุดในอาฟริกา

จากการไปเยือน ปากีสถาน ครั้งหนึ่งในจำนวนที่เคยไปสองครั้ง ผู้เขียนได้เป็นแขกของบรรดานักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ผู้ซึ่งได้มีโอกาสเดินทางไปทั่วโลก สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในประเทศ อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา พวกเขาจะปราศรัยและดำเนินการทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความความมั่นใจ มีกิริยามารยาทดี และแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นลักษณะปกติของชนชั้นสูงผู้มั่งคั่งทั่วไป ซึ่งไม่มีปัญหาใดๆ ที่เกี่ยวกับเงินและตำแหน่งหน้าที่ ผู้ที่รับรองผู้เขียนนั้นปกติจะเดินทางไปทั่วโลกเพื่อดูแลธุรกิจของเขาที่มีอยู่ในหลายประเทศ ดำเนินชีวิตอย่างสะดวกสบาย เติบโตขึ้นในธุรกิจชั้นนำทั่วโลก สามารถจะอยู่ที่ไหนก็ได้โดยมีความรู้สึกสะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน ไม่ว่าจะเป็น นิวยอร์ก หรือ ลอนดอน ก็จะเป็นเช่นเดียวกับที่ การาลิ ลาสฮอร์ หรือ อิสลามาบัด

ที่น่าสนใจเป็นพิเศษก็คือ พวกเขาเหล่านี้ต่างมีความรู้และความสนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นทั่วโลก แต่พวกเขากลับมีความรู้และความสนใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศของเขาเอง น้อยมาก โดยเฉพาะถ้าหากเป็นเรื่องที่ไกลกว่าพรมแดนของพื้นที่ของเมืองปิดที่พวกเขาอาศัยอยู่ ดูเหมือนกับว่าพื้นที่ที่เหลือของประเทศ ปากีสถาน เป็นต่างประเทศที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับพวกเขาแต่อย่างใด จึงเกือบจะไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องสนใจหรือเอ่ยถึง พวกเขาเกือบจะตัดขาดออกจากความรู้สึกในเรื่องผลประโยชน์ของชาติอย่างเด็ดขาด สิ่งที่คุณเขียนยังไม่ตระหนักดีในครั้งนั้นก็คือ ปรากฏการณ์ดังกล่าวไม่ใช่เรื่องความผิดเพี้ยนอันมาจากการด้อยพัฒนา แต่เป็นแนวโน้มของปรากฏการณ์ใหม่ทางสังคมและการเมือง ซึ่งเป็นการประสานกลมกลืนเข้าด้วยกันระหว่างชนชั้นนำทางการเงินของโลก กับวิมานเมฆของชุมชนไร้รัฐ ที่แยกตัวเองออกจากโลกของคนส่วนใหญ่ซึ่งปลุกชนคนธรรมดา ดำรงชีวิตอยู่

แต่เดิมนั้นเรานึกถึงการแบ่งโลกออกเป็นประเทศที่มั่งคั่งและประเทศที่ยากจน แต่ยิ่งเมื่อเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ก้าวหน้าไปมากเท่าใด เราจะพบว่ามีเกาะเล็กๆ ของความมั่งคั่งขยายตัวมากขึ้นในประเทศที่ยากจน และทะเลของความยากจนก็ขยายตัวมากขึ้นในประเทศที่ร่ำรวย การแบ่งแยกระหว่างแถบเหนือและใต้ จะมีความหมายมากขึ้น ถ้าหากมีการยอมรับความเป็นจริงที่ว่าควรมีการแบ่งโลกออกตามเส้นแบ่งของชนชั้นเศรษฐกิจ มากกว่าการแบ่งแยกตามสภาพภูมิศาสตร์

ระบบที่ทำลายตัวเอง

ระบบเศรษฐกิจของโลกที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ได้ให้ประโยชน์อย่างเป็นกอบเป็นกำไรรอบบริษัทและผู้บริหารด้วยผลกำไรและระบบจัดสรรผลประโยชน์ด้านอื่นๆ เมื่อพวกเขาได้กระทำการต่างๆ ต่อไปนี้ เช่น สัญญาช่วงให้โรงงานเล็กๆ ซึ่งจ่ายค่าจ้างต่ำกว่ามาตรฐาน จัดสรรตัดไม้ในป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่มีอยู่คู่กับโลกมาแต่เดิมอย่างเหี้ยนเหี้ยน คิดค้นเทคโนโลยีที่ประหยัดแรงงานแทนคนงานครึ่งละหลายพันคน ทั้งของเสียมีพิษที่อื่น และกำหนดวาระทางการเมืองที่เอื้อประโยชน์ให้แก่บรรษัทเหนือกว่าผลประโยชน์ของมนุษย์ ระบบได้ปกป้องพวกเขาเหล่านั้นจากความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับการกระทำดังกล่าวมา โดยให้ผู้อ่อนแอกว่าเป็นผู้รับภาระ ได้แก่คนงานที่ต้องย้ายออกไปจากถิ่นฐานเดิมและไม่มียานพาหนะ คนงานที่ถูกทดแทนด้วยเครื่องจักรซึ่งได้รับค่าจ้างเพียงน้อยนิดในพอที่จะเลี้ยงดูครอบครัว ผู้ที่อาศัยอยู่ในป่าสูญเสียที่อยู่อาศัยและแหล่งพึ่งพิงทางอาหาร คนงานที่ต้องอาศัยอยู่ใกล้บริเวณที่ทิ้งขยะที่เป็นพิษ และรวมทั้งผู้เสียภาษีที่จะต้องมารับภาระค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ผลจากการแบ่งแยกผลประโยชน์ออกจากต้นทุนก็คือ ระบบบอกรับกับผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจมากที่สุดในโลกว่า การตัดสินใจของพวกเขาได้มีส่วนช่วยสร้างผลประโยชน์ขึ้นมาใหม่ ทั้งที่ในความเป็นจริงเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่อยู่จำกัดของโลก เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่พวกเขา โดยที่ประชากรของโลกที่เหลือทั้งหมด ต้องเป็นผู้ที่รับภาระ

นักทฤษฎีระบบผู้ซึ่งสนใจที่จะค้นคว้าถึงพลวัตของความสลับซับซ้อน เพื่อหาระบบที่สามารถควบคุมตัวเอง จะอธิบายว่าระบบเศรษฐกิจที่ให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่ผู้ใช้อำนาจในทางบวก - โดยให้รางวัลต่อการตัดสินใจที่มีผลกระทบในทางลบต่อคุณภาพพลวัตของระบบ อันเป็นผลให้ระบบแกว่งไกวไปอย่างปราศจากการควบคุม จะเป็นการเสียต่อการพังทลายของระบบในที่สุด ระบบที่มีความมั่นคงจะขึ้นอยู่กับผลสะท้อนกลับในทางลบ ที่จะสร้างแรงจูงใจที่จะแก้ไขพฤติกรรมที่บกพร่อง เป็นการปรับระบบให้กลับสู่ดุลยภาพ

ความชาญฉลาดของแนวคิดของ อัดัม สมิธ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจตลาดก็คือถึงแม้เขาจะไม่เคยใช้ศัพท์แสงที่เกี่ยวกับการสะท้อนกลับของนักทฤษฎีระบบ เขาก็เป็นบุคคลแรกที่ค้นพบหลักการเบื้องต้นของระบบที่มีความสลับซับซ้อนแต่สามารถควบคุมตัวเองได้ หรืออีกนัยหนึ่งเขาได้ประยุกต์หลักการดังกล่าวเพื่อสร้างตัวแบบของระบบเศรษฐกิจที่มีการควบคุมตัวเองในทางอุดมคติ ที่สามารถจัดสรรทรัพยากรของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการผลิตทุกสิ่งทุกอย่างที่ทุกคนต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องมีการ

แทรกแซงจากผู้ปกครองส่วนกลางที่มีอำนาจ เป็นความสำเร็จทางปัญญาที่น่าทึ่งและเป็นที่ประทับใจของปัญญาชนผู้ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากทฤษฎีดังกล่าว ตลอดจนประชาชนทั่วไปผู้ซึ่งไม่เคยไว้วางใจผู้ปกครองที่มีอำนาจมากเกินไป - รวมทั้งชนชั้นนำที่มีทรัพย์สินที่พบว่าทฤษฎีของ ออตัม สมิธ ให้ความชอบธรรมแก่ความโลภได้

เป็นที่น่าเสียดายที่นักเศรษฐศาสตร์สำนักเหตุผล ผู้ซึ่งเป็นผู้สืบทอดทางปัญญาของ สมิธ ได้จำกัดทัศนะของความคิดให้แคบลงและทำให้ระบบเศรษฐกิจมีความเป็นกลไกมากขึ้น รวมทั้งไปกดดันความคิดในเรื่องตลาดเสรีเอามาเป็นอุดมการณ์ - โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ สมิธ ได้วางไว้ ที่จะทำให้ตลาดสามารถควบคุมตัวเองให้กลับเข้าสู่ดุลยภาพได้ นักอุดมการณ์ดังกล่าวจะเป็นนกออกแบบระบบที่เลว เพราะว่ามันเอียงไปในทางหาคำตอบแบบง่ายตาย มากกว่าพยายามที่สร้างระบบที่ควบคุมตัวเองและเกิดดุลยภาพ

เมื่อความตึงเครียดของสังคมเพิ่มมากขึ้น และเมื่อความล้มเหลวของระบบสามารถเห็นได้ชัดแถวแนวทางการเมืองก็เริ่มเฉาไป นักการเมืองที่ชอบสร้างภาพและนักฉวยโอกาสกำลังใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ที่สาธารณชนหวาดกลัวและไม่มั่นใจ ใน สหรัฐอเมริกา พวกเขาพากันต่อต้านรัฐบาลที่มีขนาดใหญ่และนักอนุรักษนิยมชนชาติ ขณะที่เรียกร้องให้มีการลดภาษี ลดขนาดของรัฐบาล อ้างอิงไว้ซึ่งคุณค่าของครอบครัวและความรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล จัดการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศ ใช้วิธีการปราบปรามอาชญากรรมรุนแรงยิ่งขึ้น ยกเลิกการควบคุมตลาดและเปิดให้มีการค้าเสรีมากขึ้น จากการแสดงตัวว่าเป็นผู้เทิดทูนอุดมการณ์อนุรักษนิยมเพื่อปกป้องประชาชนโดยทั่วไปจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมจากรัฐบาล พวกเขาเล่นบทบาทต่างๆ กันเพื่อตอบสนองชนหลายๆ กลุ่ม ในขณะเดียวกันเพื่อตอบสนองต่อผู้สนับสนุนการพึ่งตัวเองที่ไม่ไว้วางใจรัฐบาล พวกที่มีวาระทางเศรษฐกิจในการที่จะลดภาระภาษี และ ต่อคนงานในอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ และต่อผลประโยชน์ของบรรษัทซึ่งกระหายที่จะได้รับเสรีภาพมากขึ้นในการทำกำไรให้เพิ่มมากขึ้น โดยการกระจายภาระต้นทุนออกไปภายนอก ข้อเสนอที่สามารถดึงดูดกลุ่มคนที่มีลักษณะหลากหลายเช่นนี้มีความขัดแย้งในตัวเองมากมาย มีข้อเสนอเพียงบางส่วนเท่านั้นที่จะช่วยอ้างไว้ซึ่งคุณค่าของความเป็นครอบครัว ชุมชน และความสามารถในการพึ่งตัวเอง ต่อผลในทางตรงกันข้ามก็คือ เป็นการทำให้บรรษัทที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก สามารถควบคุมตลาดและทรัพยากรของโลกได้มากยิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ของคนที่รวยอยู่แล้ว เป็นการผลักภาระภาษีจากผู้ที่มีขีดความสามารถที่จะจ่ายได้สูงไปสู่ผู้ที่สามารถจะรับภาระได้น้อยที่สุด และเพิ่มอำนาจให้แก่ตำรวจของรัฐมากขึ้น ในการที่จะควบคุมสถานการณ์

อันเกิดจากความไม่สงบทางสังคม

นักฉวยโอกาสและนักหลวงโลกที่สนับสนุนลัทธิบรรษัทเสรีเหล่านี้ ได้เชื่อมโยงและอำนาจของบริษัทเข้ากับผลประโยชน์ของปวงชน เพื่อผลักดันแผนการที่จะเป็นให้ผลประโยชน์ของบริษัทอยู่เหนือผลประโยชน์ของมนุษย์ ความขัดแย้งดังกล่าวจะไม่โอกาสเผยโฉมออกมา ถ้าหากนักบรรษัทนิยมยังสามารถกำหนดประเด็นให้เป็นการต่อสู้ในเรื่องภาษีและการจ่ายเงินเกินตัวของรัฐบาลเสรีนิยมกับคุณค่าของครอบครัว นักรักชนนิยมต่อสู้เพื่อความรับผิดชอบและเสรีภาพของปัจเจกชน ด้วยการปลางตัวในลักษณะดังกล่าว พวกเขาได้รับความสำเร็จอย่างใหญ่หลวงในการโจมตีโครงการที่เป็นสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ที่ยากจน ช่วยให้มีการลดภาษีลงสำหรับคนรวย และทำบรรษัทมีเสรีภาพมากขึ้น ผลที่ตามมาก็คือยิ่งเป็นการถ่วงอานาจและความมั่งคั่งสู่บรรษัทที่ใหญ่และมีการรวมศูนย์มากยิ่งขึ้น - อันเป็นโลกของบริษัทและผู้พิทักษ์เมฆโดยอะไรที่เล็กและเป็นเรื่องของท้องถิ่นจะเป็นผู้แบกรับภาระมากขึ้น ที่น่าเศร้าก็คือแนวทางที่ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งเป็นนักรักชนนิยมต้องการจะบรรลุ แท้ที่จริงแล้วก็คือความต้องการที่จะให้คนเล็กคนน้อยและท้องถิ่นได้รับอำนาจกลับคืนมา

ประเด็นของข้อถกเถียงทางการเมือง จะต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อเน้นให้ชัดเรื่องราวที่เป็นจริง : การต่อสู้เพื่อช่วงชิงอำนาจระหว่างกลุ่มที่มีความยิ่งใหญ่และรวมศูนย์กับกลุ่มคนเล็กคนน้อยและท้องถิ่น ระหว่างบรรษัทและราษฎรสามัญ ถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการสร้างพันธมิตรทางการเมืองขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะแบ่งบานออกมาเป็นช่อดอกไม้สวยงาม เมื่อมีการยกย่องประชาชนในความหมายที่แท้จริง ให้ตระหนักว่าศัตรูที่แท้จริงไม่ใช่มีเพียงรัฐบาลกลางที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น แต่รวมถึงบรรษัทยักษ์ใหญ่ที่ไม่มีความกตัญญูรู้คุณต่อท้องถิ่น ประชาชน และผลประโยชน์ของมนุษยชาติ

เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์เป็นรากฐานที่ช่วยให้จักรวรรดิของลัทธิอาณานิคมใหม่ของบรรษัทได้ก่อร่างสร้างตัวขึ้น ผู้สนับสนุนอุดมการณ์บรรษัทเสรีจะบอกพวกเราว่า กระบวนกาของเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ที่ก้าวรุดหน้าไปนั้น เป็นกงล้อประวัติศาสตร์ที่ไม่สามารถขัดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงได้ พวกเราไม่มีทางเลือกอย่างอื่นนอกจากเรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันกับเพื่อนบ้านได้ ข้ออ้างดังกล่าวเป็นเรื่องที่ปรุงแต่งขึ้นโดยปราศจากความจริงอย่างสิ้นเชิงอันเห็นผลจากการดำเนินงานของกลุ่มที่มีการจัดตั้งเป็นอย่างดี มีทุนอย่างมหาศาล และเป็นความพยายามที่ซ่อนไว้ด้วยเจตนาแฝงเร้นของนักพิทักษ์เมฆสำหรับใช้กล่าวอ้าง เพื่อทำให้ระบบเศรษฐกิจ แห่งชาติพังทลายพร้อมกับการสรุสถาบันโลกตลาด ในภาคที่สาม จะมีการตรวจสอบวิสัยทัศน์ของคนเหล่านี้ ตลอดติดตามดูว่าพวกเขาได้ไปไกลเท่าใดแล้ว ในการที่จะทำให้ภาพผ่นนั้นเป็นจริง

3 ลัทธิอาณานิคม โดยบรรษัท

.

3 การฟันถึง จักรวรรดิโลก

เศรษฐกิจโลกเริ่มเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น แต่การเดินทางนั้น
ยังไม่ใช่เรื่องเดียวกับการไปถึง การเป็นหนึ่งเดียวโดยสมบูรณ์ของ
เศรษฐกิจโลกนั้นจะบรรลุได้ด้วยการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า
บริการ เงิน และแรงงาน และเมื่อรัฐบาลปฏิบัติต่อวิสาหกิจเท่าเทียม
กันโดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของวิสาหกิจเหล่านั้น

- วารสาร ดี อีโคโนมิสต์¹

ผู้บริหารโลกาภิวัตน์ เป็นกลุ่มแรกในประวัติศาสตร์ที่พร้อมด้วย
องค์การ เทคโนโลยี เงิน และอุดมการณ์ เพื่อที่จะพยายาม (ซึ่งออก
จะน่าเชื่อถืออยู่) บริหารจัดการโลก ในฐานะที่เป็นระบบเศรษฐกิจ
หนึ่งเดียว... สำคัญก็คือ การข้ามพ้นความเป็นรัฐชาติ และใน
กระบวนการดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงรัฐชาติเหล่านั้นด้วย

- ริชาร์ด เจ. บาร์เนท และโรแลนด์ อี. มูลเลอร์²

ในระยะสองทศวรรษที่ผ่านมาได้ประจักษ์ถึงการเปลี่ยนแปลงทาง
สถาบันที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ เป็น
การปรับเปลี่ยนที่มีเจตจำนงแน่วแน่ที่จะแสวงหาระเบียบเศรษฐกิจของ
โลกใหม่ ในที่ซึ่งธุรกิจไม่มีสัญชาติและไม่มีเขตแดนอีกต่อไป ทั้งหมด
นี้ได้รับพลังขับเคลื่อนจากโลกาภิวัตน์ของการมีจักรวรรดิธุรกิจที่กว้าง
ใหญ่ไพศาล จากรัฐบาลที่ให้การสนับสนุน และวัฒนธรรมเดียวของผู้
บริโภคทั่วโลก รวมทั้งการยึดมั่นในอุดมการณ์บรรษัทเสรีนิยมที่เป็น
สากลทั่วโลก ในการต่อต้านความหายนะทางเศรษฐกิจ สังคม และ

สภาพแวดล้อมที่ถูกทำลายเกือบทุกหนทุกแห่งนั้น จะต้องตระหนักถึงวิสัยทัศน์ของอาณานิคมโดยบรรษัท โดยที่พวกเราจะต้องเรียนรู้เพื่อเข้าใจถึงข้อความและวิธีการโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องนี้

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์เกี่ยวกับระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่ ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดและกระจ่างมากที่สุดเห็นจะเป็นของ อะกิโอะ มอริตะ ผู้ก่อตั้งและประธานบริษัท โซนี่ ในเดือนมิถุนายน 1993 หนังสือพิมพ์ แอตแลนติก รายเดือน ได้ตีพิมพ์จดหมายเปิดผนึกของมอริตะ ที่มีถึงผู้นำของบรรดาประเทศ ซึ่งในขณะนั้นกำลังเตรียมการประชุมสุดยอดของกลุ่มจี-7 ในนครโตเกียว เขาเรียกร้องให้ผู้นำเหล่านี้พยายามค้นหา :

ลู่ทางในการลดเครื่องกีดขวางทางเศรษฐกิจระหว่างทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป และ ญี่ปุ่น ที่จะมีผลกระทบต่อการค้า การลงทุน กฎหมาย และสิ่งอื่นๆ เพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตัวของระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลก ซึ่งรวมถึงการทำให้ระบบธุรกิจของโลกปรับเข้ามามากขึ้นโดยมีกฎกติกาและวิธีการที่สามารถข้ามเขตแดนระหว่างประเทศได้³

มอริตะ ยังได้กล่าวต่อไปว่า ในความเห็นของเขา ถึงเวลาแล้วที่ผลประโยชน์ในท้องถิ่น รวมทั้งวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตลอดจนสัญลักษณ์อื่นๆ ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น จะต้องยอมให้ความตึงามที่กว้างใหญ่ไพศาลกว่าอันเป็นผลจากระบบตลาดเสรี ได้เข้ามาแทนที่ ต่อไปนี้คือภาพในโลกที่เป็นอุดมคติของเขา :

ชาว ญี่ปุ่น จะต้องไม่ปิดตลาดข้าวภายในประเทศ อีกทั้งกลุ่มธุรกิจค้าส่งและปลีกขนาดยักษ์ของญี่ปุ่น (เคอิเซอิ) จะต้องไม่กีดกันอุปทานจากต่างประเทศ จากระบบการผลิตหรือสินค้านำเข้าที่จัดจำหน่ายไปยังร้านขายปลีก ขณะเดียวกันคน อเมริกัน ก็จะต้องไม่ใช้วิธีตอบโต้ด้วยมาตรการภาษีฝ่ายเดียว จากกรณีให้เห็นว่าเป็นการดำเนินธุรกิจที่ไม่เป็นธรรม อีกทั้งยุโรปไม่ควรตัดสินใจฝ่ายเดียวว่าอะไรจึงจะเรียกว่า รถ "ยุโรป" โดยที่เมื่อเวลาผ่านไปเราควรจะช่วยกันสร้างบรรยากาศที่ทำให้การ

เคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เทคโนโลยี และคน เกิดขึ้นได้ทั่วไป
อย่างเสรีในพื้นที่ของอเมริกาเหนือ ยุโรป และญี่ปุ่น โดยปราศจาก
สิ่งกีดขวาง⁴

ภายใต้ระเบียบโลกเช่นว่านี้ การกล่าวโทษที่เกี่ยวกับการกีดกันต่างชาติว่ามีให้เข้าถึง
ตลาดจะได้รับการตรวจสอบอย่างรวดเร็วและได้รับการแก้ไข โดยอนุญาตตุลาการเหนือ
ชาติที่จะเป็นผู้ "เสนอมาตรการพิเศษเพื่อช่วยให้มีการนำเข้าจากต่างประเทศ เมื่อพบ
กรณีที่ไม่เป็นธรรม หรือยังเปิดตลาดกว้างไม่เพียงพอ"⁵ ความพยายามของรัฐบาลที่จะ
รักษาการแข่งขันให้ดำเนินต่อไปโดยกฎหมายป้องกันการรวมตัวทางธุรกิจ จะต้องได้รับ
การปรับแก้ โดยยอมรับถึงความจำเป็นของบริษัท "ที่ร่วมมือกันวิจัยและพัฒนาหรือ
ผลิตสินค้าร่วมกัน หรือรวมตัวกันในฐานะเป็นภาคี หรือเป็นพันธมิตรเพื่อผลประโยชน์
ร่วม" ในกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้าและทุนอย่างเสรีไปยังทุกหนทุกแห่งในโลก เพื่อ
ผลตอบแทนสูงกว่า ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่าของเงิน รัฐบาลจะต้องประสาน
งานเพื่อลดอัตราเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินเช่นนี้⁶

เนื้อหาของข้อความนี้ค่อนข้างจะชัดเจน ประชาชนในท้องถิ่นที่ดำเนินการผ่านรัฐบาล
ของตนในฐานะที่เป็นตัวแทน จะไม่มีสิทธิในการควบคุมเศรษฐกิจและผลประโยชน์ใน
ท้องถิ่นของตนเองอีกต่อไป ในทางตรงกันข้ามรัฐบาลควรจะสนองตอบต่อความจำเป็น
ของโลกาบรรษัท คำพูดของมอริส สะท้อนความคิดของ จอร์จ บอลล์ อดีตปลัด
กระทรวงเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้เคยกล่าวปราศรัยต่อคณะกรรมการหอการ
ค้าระหว่าง ประเทศแห่งชาติของอังกฤษในปี 1967 :

เขตแดนทางการเมืองของภูเขานั้นคับแคบ และจำกัดขอบเขตและ
กิจกรรมของธุรกิจสมัยใหม่..โดยทั่วไป บรรษัทที่มีวิสัยทัศน์ของการ
ดำเนินกิจการในระดับโลก มีแนวโน้มที่อยากจะเห็นโลกที่มีได้มีเฉพาะ
แต่สินค้าที่สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี แต่จะต้องรวมทั้งปัจจัยการ
ผลิตทั้งหมดด้วย⁷

เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 1991 จดหมายข่าวที่เป็นทางการของกองทุนการเงินระหว่าง
ประเทศ ได้นำงานวิจัยส่วนหนึ่งของ ดีแอนน์ จูเลียส หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์ของ
บริษัทเชลล์ ซึ่งเป็นบริษัทค้าน้ำมันระหว่างประเทศ เพื่อจะเน้นความสำคัญของข้อตกลง
ทางการค้าที่ให้หลักประกันต่อเสรีภาพของการเคลื่อนย้ายทุนเช่นเดียวกันกับการเคลื่อน
ย้ายสินค้า โดยที่งานวิจัยดังกล่าวได้เสนอหลักการที่สำคัญสามประการ

- บริษัทต่างชาติจะต้องมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ในการเลือกที่จะมีส่วนร่วมในตลาดในท้องถิ่น โดยการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศหรือจัดการผลิตภายในท้องถิ่น
- วิสาหกิจต่างชาติจะต้องถูกบังคับโดยกฎหมายฉบับเดียวกันกับที่บังคับใช้กับวิสาหกิจภายในประเทศ
- วิสาหกิจต่างชาติควรได้รับการอนุญาตให้ดำเนินกิจกรรมใดก็ได้ ในประเทศที่วิสาหกิจในประเทศนั้นเองสามารถดำเนินการได้ถูกต้องตามกฎหมาย

คาร์ลา อิลลส์ อดีตผู้แทนการค้าของรัฐบาลประธานาธิบดี บุช ได้แสดงจุดยืนของเธอในประเด็นนี้ดังต่อไปนี้ “เราต้องการให้บริษัทสามารถลงทุนในต่างประเทศได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ร่วมทุนในท้องถิ่น หรือในกรณีที่ทำดำเนินการผลิตภายในประเทศ ก็จะต้องส่งสินค้าออกโดยจะต้องมีสัดส่วนที่กำหนดไว้ หรือจะต้องใช้ชิ้นส่วนภายในท้องถิ่นมาประกอบการผลิต หรือจะต้องทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ อีกสิบกว่าข้อ”⁸ ทักษะดังกล่าวได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีในวงการของบรรษัท จากการสำรวจผู้บริหารธุรกิจระหว่างประเทศดำเนินการโดย ฮาวาร์ดธุรกิจปริทัศน์ ในปี 1990 ได้พบว่า ผู้ตอบคำถาม 12,000 รายจาก 25 ประเทศ เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ว่าควรจะมีการค้าเสรีระหว่างประเทศ และมีการปกป้องวิสาหกิจภายในประเทศให้น้อยที่สุด และผู้ตอบคำถามในสัดส่วนเดียวกันกับข้อแรกก็ปฏิเสธความคิดที่ว่า ธุรกิจจะต้องรับผิดชอบต่อประเทศของตัวเองและควรจะต้องถูกกีดกันการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตไปสู่ส่วนอื่นๆ ของโลก⁹

นักสร้างจักรวรรดิบรรษัทกำลังทำให้ความฝันของพวกเขาเป็นความจริงอย่างรวดเร็วระหว่างปี 1965 ถึง 1992 ผลผลิตทางเศรษฐกิจของโลกที่มีการค้าขายระหว่างประเทศได้เพิ่มขึ้นจากไม่ถึงร้อยละ 9 มาเป็นเกือบร้อยละ 19¹⁰ อาจกล่าวได้ว่าอัตราการขยายตัวของการค้าได้เพิ่มขึ้นประมาณสองเท่าตัวของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ระหว่างปี 1983 ถึง 1990 การลงทุนระหว่างประเทศทั่วโลกเพิ่มขึ้นเร็วกว่าสี่เท่าตัวของอัตราการขยายตัวของผลผลิตของโลก และเป็นสามเท่าตัวของอัตราการขยายตัวของการค้า เป็นผลให้ วารสาร ดี เอโคโนมิสต์ สรุปว่า การลงทุนเป็นปริมาตร “ที่มีความก้าวหน้าเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา”¹¹ เมื่อประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่าประมาณร้อยละ 70 ของการค้าของโลกถูกควบคุมโดยบริษัทยักษ์ใหญ่เพียง 500 แห่ง¹² และมีเพียงร้อยละ 1 ของบริษัทนานาชาติเหล่านี้ที่เป็นเจ้าของหุ้นกว่าครึ่งหนึ่งของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ¹³ ดูเหมือนว่าการวัดความก้าวหน้าโดยวารสาร ดี เอโคโนมิสต์เป็นการวัดจากอัตราซึ่งบริษัทข้ามชาติไม่กี่แห่ง ร่วมมือกันควบคุมโลกเศรษฐกิจเอาไว้

บรรษัทของชาติ

นับเป็นเกียรติภูมิและหลักการที่ผู้บริหารของบริษัทจะสามารถประกาศได้ว่า วิสาหกิจของพวกเขาได้พัฒนาไปพ้นผลประโยชน์ของประเทศใดๆ ข้อความที่รู้จักกันดีก็คือ คำพูดของ ชาร์ล เอ็กซ์เลย์ หัวหน้าผู้บริหารของบริษัทเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติ ที่ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ ด้วยความภาคภูมิใจว่า "บริษัทเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติไม่ใช่บริษัทของประเทศ สหรัฐอเมริกา แต่เป็นบริษัทของโลกที่เผชิญมีสำนักงานใหญ่อยู่ในประเทศ สหรัฐอเมริกา"¹⁴ ส่วนในกรณีความเห็นของ ซี. ไมเคิล อาร์มสตรอง รองประธานอาวุโสที่รับผิดชอบ บริษัท โอบีเอ็มการค้าโลก "อาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า โอบีเอ็ม ได้ประสบความสำเร็จโดยการสูญเสียเอกลักษณ์ของความเป็นอเมริกัน ไปแล้ว"¹⁵

คำกล่าวเช่นนี้ไม่เป็นแต่เพียงการแสดงจุดยืนเท่านั้น โอบีเอ็ม ประเทศญี่ปุ่นได้จ้างคนงานชาวญี่ปุ่น 18,000 คน และเป็นหนึ่งในบริษัทส่งออกคอมพิวเตอร์ที่สำคัญของญี่ปุ่น ร่วมทั้งการส่งออกมาที่ประเทศ สหรัฐอเมริกา¹⁶ ในปี 1993 บริษัท เยนเนอรอลมอเตอร์ส์ ของ สหรัฐอเมริกา ได้ประกาศข้อตกลงร่วมกับ บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ของญี่ปุ่น โดยที่ เยนเนอรอล มอเตอร์ส์ จะผลิตรถยนต์มากถึง 20,000 คันต่อปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อส่งไปจำหน่ายยังประเทศ ญี่ปุ่น ภายใต้ชื่อทางการค้าของ โตโยต้า¹⁷

ในความเป็นจริง ประเด็นคำถามว่า ต้นกำเนิดของสินค้ามาจากประเทศไหน จะยังมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นทุกที จนยากที่จะกำหนดลงไปได้อย่างมีความมั่นใจ ไม่ปรากฏว่ามีพฤติกรรมที่แม้แต่บริษัทผู้ผลิตจะรู้หรือให้ความสนใจที่จะทราบอัตราส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์ที่มีต้นกำเนิดในประเทศที่ผลิต ในรายงานพิเศษของ วารสาร บิสสิเนส วีค ในปี 1990 ได้ตั้งข้อสังเกตว่า :

ถึงแม้จะมีบริษัทจำนวนไม่มาก ที่ไม่มีความรู้สึกผูกพันกับประเทศบ้านเกิดของตน แต่แนวโน้มในการมีรูปแบบของบริษัทที่ "ไร้รัฐ" นั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ บริษัทยักษ์ใหญ่ของ ยุโรป อเมริกา และ ญี่ปุ่น ต่างก็กำลังก้าวไปในทิศทางนี้ และกำลังเรียนรู้ถึงวิธีการปรับเปลี่ยนระหว่างเอกลักษณ์ที่หลากหลาย และความจงรักภักดีที่หลากหลาย..โลกาบรรษัทเหล่านี้กำลังเรียนรู้ถึงการปรับสีสนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ให้เหมือนกับบริษัทในประเทศ ไม่ว่าบรรษัทเหล่านี้จะดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศใด ในขณะที่เดียวกันได้มีการเคลื่อนย้ายโรงงานและ

ห้องทดลองไป “ทั่วทุกแห่งในโลก โดยไม่ต้องคำนึงถึงเขตแดนของประเทศ” ข้อความนี้เป็นคำกล่าวของ ดับเบิลยู ไมเคิล บลูเมนฮอล ประธานบริษัท ยูนิซิส¹⁸

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในการดำเนินธุรกิจในแต่ละวัน ความภักดีของบริษัทขนาดใหญ่มุ่งไปที่การแสวงหาผลกำไร (bottom lines) อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการได้รับการยกเว้นภาษี การสนับสนุน การวิจัย หรือการเป็นตัวแทนของรัฐบาลเพื่อการเจรจาที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของบริษัทในตลาดโลก รวมทั้งความสนใจด้านการลงทุน บริษัทเหล่านี้จะคลุมตัวเองด้วยธงของชาตินั้นๆ และเรียกร้องให้รัฐบาลในประเทศ “บ้านเกิด” ให้การสนับสนุน เพื่อสร้างสมรรถภาพการแข่งขันของ “ประเทศ” ในเวทีโลก

ได้เกิดข้อขัดแย้งความแตกต่างที่เกี่ยวกับทัศนะของโลกาภิวัตน์ระหว่าง บรรษัทนานาชาติและบริษัทข้ามชาติเป็นมาอย่างต่อเนื่อง บรรษัทนานาชาติได้ยอมรับเอาเอกลักษณ์ของหลายประเทศ พยายามที่จะรักษาความเป็นเอกเทศในการผลิตการขายในแต่ละประเทศ จัดตั้งหน่วยงานในท้องถิ่น และแสดงตัวในท้องถิ่นต่างๆ ในฐานะที่เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่นนั้น ถึงแม้การดำเนินธุรกิจในระดับโลกจะมีการเชื่อมโยงกัน แต่ก็มีความพยายามที่จะบูรณาการตนเองเข้ากับเศรษฐกิจท้องถิ่นของแต่ละประเทศ มีการดำเนินธุรกิจ และก็ทำหน้าที่เหมือนกับประชาชนในท้องถิ่นในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ดี แนวโน้มใหญ่นั้นจะเป็นไปในลักษณะลัทธิบริษัทข้ามชาติ ซึ่งมีลักษณะในการบูรณาการของการรวมการปฏิบัติงานทั่วโลกไว้ด้วยกันในแนวคิด ในรูปของการสร้างเครือข่ายอุปทาน ตัวอย่างเช่น เมื่อบริษัทผลิตลิฟท์ โอทิส มีแผนการที่จะทำระบบลิฟท์ที่ก้าวหน้า ได้มีการทำสัญญาจ้างการออกแบบเครื่องขับเคลื่อนมอเตอร์ให้กับประเทศญี่ปุ่น ระบบประตู่ให้แก่ ฝรั่งเศส และระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้กับประเทศ เยอรมันนี และส่วนประกอบเล็กๆ น้อยให้แก่ประเทศ สเปน และการบูรณาการเข้าด้วยกันเป็นระบบใหญ่จัดทำภายในประเทศ สหรัฐอเมริกา¹⁹ ถึงแม้บริษัทข้ามชาติ อาจจะทำความเป็นพลเมืองท้องถิ่น ถ้าหากข้ออ้างดังกล่าวสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ การทุ่มเทให้กับท้องถิ่นก็เป็นเรื่องชั่วคราว และมีความพยายามที่จะกำจัดความคิดในเรื่องประเทศชาติออกไป อันเป็นผลของความพยายามที่จะกำจัดความคิดในเรื่องประเทศชาติออกไป อันเป็นผลของความพยายามที่จะกำจัดความคิดในเรื่องประเทศชาติออกไป

วารสาร ดี เอโคโนมิสต์ ได้เสนอว่ายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับบริษัทที่ได้สิทธิในการผลิตหรือดำเนินการในระบบเศรษฐกิจโลกนั้นก็คือ ไม่ต้องผลิตอะไรเลย ในทาง

ตรงกันข้ามบรรษัทเหล่านี้ควรทำหน้าที่เพียงออกใบอนุญาต ให้กับผลผลิตหรือกระบวนการผลิต เป็นเงินจำนวนเพียงพอที่จะทำให้ได้รับผลกำไรเท่ากัน ถ้าหากบรรษัทเหล่านี้จะต้องทำการผลิตเองในท้องถิ่น หรือเพื่อการส่งออก²¹ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ บรรษัทที่ควบคุมการผูกขาดสิทธิบัตรของเทคโนโลยีนั้น ไม่จำเป็นจะต้องผลิตอะไรเลย - เพียงแต่คอยเรียกเก็บผลกำไรก็เพียงพอแล้ว ลักษณะดังกล่าวห่างไกลจากอุดมการณ์ของ ออตัม สมิธ ในเรื่องระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันที่ผลตอบแทนควรจะถูกบังคับกับผู้ผลิตรายย่อย

ถ้ายังมีการปกป้องตลาดภายในประเทศ วิชาหกิจระดับโลกจะถูกบังคับให้ทำหน้าที่ในลักษณะบรรษัทนานาชาติมากขึ้น นั่นก็คือผลิตภายในแต่ละท้องถิ่นเพื่อสามารถเข้าถึงตลาดเหล่านั้น และบูรณาการตัวเองไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่น แต่เมื่อท้องถิ่นเปิดกว้างไปสู่ตลาดโลกมากขึ้น ก็จะเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น และทำให้สามารถทำกำไรได้มากขึ้น ในกรณีที่ว่าวิชาหกิจจะใช้เวลาได้เปรียบจากความแตกต่างระหว่างพื้นที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่าจ้าง ศักยภาพของตลาด มาตรฐานการจ้างงาน ภาษี กฎหมายสิ่งแวดล้อม เครื่องอำนวยความสะดวกในท้องถิ่น และทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งก็หมายถึงการจัดระบบการผลิตในระดับโลกเสียใหม่ เพื่อผลิตสินค้าให้มีต้นทุนต่ำที่สุด แล้วนำไปขายยังที่สามารถทำกำไรได้มากที่สุด แล้วนำผลกำไรไปไว้ยังพื้นที่ที่ภาระภาษีที่เก็บจากผลกำไรมีน้อยที่สุด ความสามารถในการโยกย้ายการผลิตจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่ง จะทำให้แต่ละประเทศในฐานะของท้องถิ่น มีอำนาจการต่อรองน้อยลง และเป็นการถ่ายโอนดุลอำนาจจากผลประโยชน์ของมนุษย์ในแต่ละพื้นที่ ให้ไปเป็นตามผลประโยชน์ของโลกาบรรษัท

วิชาหกิจที่มีความพร้อมกว่าจะสามารถเคลื่อนย้ายทุน สินค้า เทคโนโลยี และบุคคลากรอย่างเสรีในบรรดาพื้นที่ต่างๆ เพื่อแสวงหาข้อได้เปรียบที่กล่าวมาแล้ว และจะยิ่งสร้างแรงกดดันที่แต่ละท้องถิ่นจะต้องแข่งขันกันอุดหนุนผู้ลงทุน โดยการแบกรับภาระต้นทุนทางสังคม สภาพแวดล้อม และต้นทุนการผลิตอื่นๆ ยิ่งตลาดมีขนาดใหญ่และเปิดกว้างมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งสร้างโอกาสให้วิชาหกิจสามารถแสวงหากำไรได้มากเท่านั้น โดยที่วิชาหกิจดังกล่าวจะแสวงหาประโยชน์จากความแตกต่าง - และความได้เปรียบในการแข่งขัน จากการที่มีขนาดใหญ่กว่าวิชาหกิจในท้องถิ่น ซึ่งยังคงมีรากฝังอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่งและยังคงปฏิบัติตามกติกา

จากงานศึกษาวิชาหกิจนานาชาติ โดยสำนักงานประเมินเทคโนโลยีของรัฐบาลสหรัฐได้พบว่า :

เนื่องจากมีขอบข่ายในการดำเนินกิจการกว้างขวางเกินขอบเขตของประเทศ วิสาหกิจนานาชาติเป็นจำนวนมากจึงไม่สนใจเป้าประสงค์ของประเทศ มากไปกว่าการพยายามบรรลุวัตถุประสงค์ภายในของวิสาหกิจเอง ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วย การขยายตัว กำไร เทคโนโลยีในการจัดการ แนวร่วมทางยุทธศาสตร์ ผลตอบแทนการลงทุน และอำนาจในตลาด.. ระบบเศรษฐกิจของ สหรัฐอเมริกา (หรือของประเทศอื่นใดก็ได้) จะไม่สามารถเข้มแข็งพอที่จะแข่งขัน นอกเสียจากวิสาหกิจนานาชาติที่จำหน่ายและดำเนินธุรกิจใน อเมริกา พร้อมทั้งจะออกค่าใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการวิจัย และสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี การจ้างงาน ความสามารถทางด้านหัตถอุตสาหกรรม ตลอดจนทรัพยากรด้านทุน..

ผลประโยชน์ของทุกประเทศน่าจะมีลักษณะตรงไปตรงมาเหมือนกันคือ คุณภาพของการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ พัฒนาเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม ประกันสิทธิของคนงานและผู้บริโภค และคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในประเทศและทั่วโลก.. ผลประโยชน์ของวิสาหกิจนานาชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับของประเทศชาติ จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และใกล้ชิดกับการแสวงหาโอกาสมากกว่า²²

โดยทั่วไปอาจจะกล่าวได้ว่า วิสาหกิจของ ญี่ปุ่น ค่อนข้างที่จะถูกนำไปปรับใช้ผลประโยชน์ของประเทศ ญี่ปุ่น มากกว่ากรณีของวิสาหกิจของ อเมริกา ซึ่งเป็นผู้นำในการปฏิเสธผลประโยชน์ของชาติ เพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ที่แคบกว่าของบริษัท วิสาหกิจของ ยุโรป มีแนวโน้มที่จะอยู่ตรงกลางระหว่างข้อทั้งสอง แต่แนวโน้มที่ชัดเจนก็คือทุกฝ่ายต่างมุ่งไปสู่ลัทธิบริษัทยุติธรรม

รัฐบาลในฐานะผู้สนับสนุนลัทธิบริโภคนิยม

เคนนิธ โอเมะ ผู้จัดการของบริษัท แมคคินซีและสหาย ประเทศญี่ปุ่น เป็นผู้นำทางความเชื่อในเรื่องระเบียบเศรษฐกิจใหม่ที่ได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง ในหนังสือของเขาที่นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลายที่มีชื่อว่า โลกไร้พรมแดน โอเมะ ได้บอกรัฐบาลแห่งชาติที่ยังยึดติดอยู่กับบทบาทเดิม ในฐานะที่เป็นผู้จัดการทางเศรษฐกิจของระบบเศรษฐกิจแห่ง

ชาติ ว่าเป็นเรื่องที่ไร้ประโยชน์ ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจแห่งชาติไม่มีเหลืออยู่แล้ว ตัวอย่าง เช่น เมื่อรัฐบาลพยายามที่จะใช้อัตราดอกเบี้ยและอุปทานของเงิน เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจของชาติซึ่งไม่มีอยู่จริง ตำแหน่งงานที่เพิ่มขึ้นอาจจะเกิดขึ้นในประเทศอื่น อันเป็นผลจากการที่การส่งออกขยายตัว เนื่องจากมีอุปสงค์เพิ่มขึ้น ถ้าหากรัฐบาลเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเพื่อจะลดภาวะเงินเฟ้อ เงินทุนจากต่างประเทศจะไหลเข้า และทำให้นโยบายดังกล่าวไม่บังเกิดผล²³

โลกาภิวัตน์มีส่วนทำให้บทบาททางการเมืองของรัฐบาลเป็นจำนวนมากล้าสมัยไปด้วย บรรษัทที่มีกิจการอยู่ทั่วโลกสามารถหลีกเลี่ยงข้อจำกัดของรัฐบาลในแต่ละประเทศได้ เพียงแต่ดำเนินการตามปกติที่เป็นอยู่ ก็สามารถก้าวข้ามความเชื่อในเรื่องเศรษฐกิจของชาติ และนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลนั้นไปได้อย่างง่ายดาย ตัวอย่างเช่น บริษัท ฮอนด้า หลีกเลี่ยงการห้ามนำเข้ารถจากประเทศ ญี่ปุ่น ของ ไต้หวัน เกาหลีใต้ และ อิสราเอล โดยการส่งรถ ฮอนด้า จากโรงงานในประเทศ สหรัฐอเมริกา ในมลรัฐ โอไฮโอ ไปยังประเทศเหล่านี้ เมื่อ ญี่ปุ่น เปิดให้มีการประมูลอุปกรณ์โทรคมนาคมแก่ผู้ผลิตใน สหรัฐอเมริกา บริษัท นอร์เทินเทเลคอม ของประเทศ คานาดา ได้ย้ายฐานการผลิต อุปกรณ์มายังประเทศ สหรัฐอเมริกา เพื่อที่จะได้ทำสัญญากับประเทศ ญี่ปุ่น ในฐานะที่เป็นบริษัทของ สหรัฐอเมริกา เมื่อครั้งประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน ออกคำสั่งคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อประเทศ ลิเบีย เมื่อเดือนมกราคม 1986 บริษัท บราวน์ แอนด์ รูท ซึ่งเป็นบริษัทวิศวกรรมในรัฐ เท็กซัส ก็เพียงแต่โยกย้ายสัญญามูลค่า 100 ล้าน เหรียญสหรัฐในโครงการขุดแม่น้ำโดยมนุษย์ใน ลิเบีย ไปให้สาขาในประเทศ อังกฤษ เป็นผู้ดำเนินการแทน²⁴

การสนองตอบที่เหมาะสมของข้าราชการในทัศนะของ โอเมะ ในกรณีนี้ ก็คือควรยอมแพ้ต่อสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ - โดยการยอมรับว่ารัฐบาลเป็นเรื่องล้าสมัย และรัฐบาลไม่ควรเข้าไปขัดขวาง หากควรปล่อยให้สินค้าและเงินไหลเวียนได้อย่างเสรี ในการตอบสนองพล้งของตลาด :

บรรษัทนานาชาติ คือทาสที่แท้จริงของอุปสงค์จากผู้บริโภคที่มีอยู่ทั่วโลก.. เมื่อรัฐบาลยังคงเชื่อว่าที่ยอมรับความจริงว่า บทบาทของตนได้เปลี่ยนไปแล้วจากการปกป้องประชาชนและฐานทรัพยากรของตน จากภัยเศรษฐกิจภายนอก เพื่อให้มั่นใจได้ว่าประชาชนจะได้มีโอกาสเลือกอย่างกว้างขวางในบรรดาสินค้าบริการที่ดีที่สุด และมีราคาต่ำที่สุด ที่มีอยู่ทั่วโลก - ในขณะที่รัฐบาลยังคงคิด และดำเนินการเหมือนนัก

พาณิชย์นิยม ในอดีตที่ผ่านมาไปแล้ว ในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ไม่เป็นการสนับสนุนการลงทุน ทำให้ประชาชนยากจน และที่ร้ายยิ่งกว่านั้นก็คือทำให้ประชาชนของตนถูกแยกออกจากระบบเศรษฐกิจโลกที่เริ่มก่อตัวขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความเสื่อมถอยทางเศรษฐกิจ เป็นการทำลายความหวังและสร้างภาวะชะงักงันให้แก่การพัฒนาอุตสาหกรรม..เหมือนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับ ยุโรปตะวันออก ไม่นานมานี้ ประชาชนในฐานะที่เป็นผู้บริโภค และพลเมือง จะไม่สามารถอดทนต่อบทบาทของรัฐบาลที่ล่าหลังนี้ได้²⁵

โอเมะ เสนอให้รัฐบาลเร่งเข้าร่วมกับโลกาบรรษัทในการให้หลักประกันแก่ผู้บริโภคว่า พวกเขาไม่ควรวิตกกังวลว่าผลผลิตนั้นจะผลิตที่ใด เขาได้สนับสนุนข้ออภิปรายของเขาด้วยการอธิบายว่า โดยทั่วไปต้นทุนการผลิตมีเพียงร้อยละ 25 ของราคาที่ผู้ใช้ท้ายสุดเป็นผู้จ่ายเท่านั้น ส่วนสำคัญของราคาสินค้า จะมีส่วนจากตลาดและกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่เพิ่มขึ้น "กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่ การค้าส่ง โกดังสินค้า การเงิน การค้าปลีก ระบบบูรณาการและบริการ ซึ่งทั้งหมดก็เป็นธุรกิจที่ขอบธรรมของระบบธุรกิจ และสามารถสร้างงานได้ไม่น้อยกว่า หรือมากกว่าการดำเนินการผลิตสินค้าเสียอีก"²⁶ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ โอเมะ เสนอให้ประเทศแก้ปัญหาการจ้างงานโดยเน้นด้านการตลาด และให้บริโภคนโยบายที่อาจจะผลิตจากที่ใดก็ได้

ในประเทศ สหรัฐอเมริกา วิสัยทัศน์ของ โอเมะ ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น ในฐานะที่เป็นหลักการในการจัดการที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ ผู้ผลิตต่างประเทศในปัจจุบันเป็นผู้ป้อนสินค้าให้ สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 30 ของสินค้าทั้งหมด นอกเหนือไปจากน้ำมันโดยเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เป็นร้อยละ 15 เมื่อต้นทศวรรษ 1980²⁷ ในขณะเดียวกันนั้นประเทศ สหรัฐอเมริกา ก็ได้กลายเป็นประเทศลูกหนี้รายใหญ่ของโลก ตลอดจนได้รับผลกระทบจากปัญหาการว่างงานที่เพิ่มขึ้นและค่าจ้างลดลง

ถ้าหากประชาชนทุกคนเป็นเพียงผู้บริโภค คำอธิบายของ โอเมะ ก็คงมีเหตุผลพอสมควร แต่ประชาชนนั้นมิมีบทบาทและคุณค่าที่นำไปสู่ความใส่ใจที่ขอบธรรมและเป็นจริงด้วยว่า สินค้าชิ้นหนึ่งๆ นั้นผลิตที่ไหน และมีกฎเกณฑ์อะไรที่ควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะผลประโยชน์ของมนุษย์และผลประโยชน์ของบรรษัทย่อมมีความแตกต่างกัน

เปรียบเทียบผลประโยชน์ของชุมชนกับของบริษัท

โลกาเศรษฐกิจได้สร้างพลวัตที่ทำให้การแข่งขันระหว่างพื้นที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับการแข่งขัน ระหว่างวิชาหกิจ เทศบาลเมืองมัวร์ มลรัฐ คาโรไลนาใต้ ได้รับชัยชนะในการแข่งขันในช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970 โดยสามารถดึงดูดให้หัตถอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนหนึ่ง จากพื้นที่ที่มีสภาพแรงงานเข้มแข็งทางภาคเหนือของ สหรัฐอเมริกา เข้าไป ดำเนินกิจการ โดยมีระยะเวลาปลอดภาษี กฎหมายควบคุมมลภาวะที่หย่อนยาน และกรรมกรที่ให้ความร่วมมือ บริษัท พรอคเตอร์ไซเลกซ์ เป็นหนึ่งในจำนวนหลายบริษัทที่เข้าไปลงทุน ต่อมาเมื่อ พรอคเตอร์ไซเลกซ์ ขยายโรงงานในพื้นที่ เทศบาลเมืองมัวร์ ได้ออกพันธบัตร 5.5 ล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อใช้ชำระบนน้ำเสียและต่อน้ำให้โรงงานรวมทั้งบริการพื้นฐานที่จำเป็นอื่นๆ ทั้งที่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงไม่มีน้ำประปาใช้ ต่อมาในปี 1990 บริษัทตัดสินใจว่าประเทศ เม็กซิโก มีข้อเสนอที่น่าสนใจกว่า จึงเคลื่อนย้ายโรงงานออกไป ทั้งคนว่างงานจำนวน 800 คนของ เทศบาลเมืองมัวร์ เอาไว้เบื้องหลัง รวมทั้งถึงที่บรรจุของเสียเป็นพิษเป็นจำนวนมาก ตลอดจนหนี้สาธารณะที่เทศบาลได้ก่อขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บริษัท²⁸

คนอเมริกันไม่จำเป็นต้องไปไกลถึงชายแดนประเทศ เม็กซิโก เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของการแข่งขันในระดับโลก สิ่งที่เราเรียกว่า มาคิลาดอร์ส ซึ่งเป็นโรงงานประกอบสินค้าในเขตการค้าเสรี บนพื้นที่ของประเทศ เม็กซิโก ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับประเทศสหรัฐอเมริกา เขตดังกล่าวได้กลายเป็นแม่เหล็กที่ทรงพลัง ที่จะดึงดูดบริษัทของสหรัฐเป็นจำนวนมาก - รวมทั้ง เยนเนอราล อีเล็กตริก พอร์ด เยนเนอราล มอเตอร์ส จีทีอี ซิลวาเนีย อาร์ซีเอ เวสติงเฮาส์ และฮันนีเวลล์ - ที่ต่างมองหาพื้นที่ที่มีต้นทุนต่ำ" เพื่อทำการผลิตสินค้ามาจำหน่ายในตลาด สหรัฐอเมริกา²⁹ การขยายตัวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จาก โรงงาน มาคิลาดอร์ส จำนวน 620 แห่ง จ้างคนงานทั้งสิ้น 119,550 คน ในปี 1980 มาเป็น 2,200 โรงงาน จ้างคนงาน เม็กซิกัน มากกว่า 500,000 คนในปี 1992 โรงงานส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่มีผลิตภาพสูง ถึงแม้ว่า ประสิทธิภาพของคนงานเม็กซิกัน ที่ทำงานในโรงงานอันทันสมัยเหล่านี้พอจะใกล้เคียงกับของคนงานของ สหรัฐอเมริกา ค่าจ้างเป็นรายชั่วโมงในโรงงาน มาคิลาดอร์ส เหล่านี้เพียง 1.64 เหรียญสหรัฐ โดยที่ค่าจ้างแรงงานในภาคหัตถอุตสาหกรรมโดยเฉลี่ยของ สหรัฐอเมริกา 16.17 เหรียญต่อชั่วโมงในประเทศ สหรัฐอเมริกา

เพื่อรักษาเงื่อนไขในอันที่จะจูงใจบรรษัทข้ามชาติเหล่านี้ รัฐบาล เม็กซิกัน ปฏิเสธที่จะให้สิทธิในการตั้งสภาพแรงงานในฐานะองค์กฤษฎีระแคะคนงาน เม็กซิโก พร้อมทั้ง

ยอมให้มีการปรับเพิ่มค่าจ้างในอัตราที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพในการผลิตที่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ในฤดูร้อนของปี 1992 คนงาน เมกซิกัน กว่า 14,000 คนที่ทำงานให้กับโรงงาน โคล-สวาเกน ไม่ยอมรับเงื่อนไขการเจรจาของสหภาพภายใต้การควบคุมของรัฐบาล บริษัทจึงไล่คนงานออกทั้งหมด และศาล เมกซิกัน ได้สนับสนุนการกระทำของบริษัท ในปี 1987 ในระหว่าง การต่อสู้นัดหยุดงานอย่างขมขื่นที่ยืดเยื้อมาถึงสองเดือนใน เมกซิโก บริษัทฟอร์ด มอเตอร์ ได้ฉีกสัญญา กับสหภาพแรงงาน ไล่คนงานออก 3,400 คน และลดค่าจ้างลงร้อยละ 45 เมื่อคนงานชุมนุมสนับสนุนหัวหน้าคนงานที่ถูกไล่ออก เมื่อปีรับจ้างโดยสหภาพแรงงานที่ควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ได้ยิงเข้าไปในกลุ่มคนงานที่ทำการประท้วงในโรงงานโดยไม่เลือกที่

การควบคุมที่ย่อนยานด้านมลภาวะก็เป็นแรงจูงใจอีกด้านหนึ่ง คณะกรรมการสืบสวนจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินของ สหรัฐ ได้รายงานต่อรัฐสภาว่าโรงงานที่เปิดใหม่ทั้งหมด 6 โรงของ สหรัฐอเมริกา ในประเทศ เมกซิโก ได้ดำเนินการโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ในด้านสิ่งแวดล้อม ในงานศึกษาอื่นๆ ได้พบว่าการทิ้งสารพิษเป็นจำนวนมากเอาไว้ในเขต มาคิลาโดรอส ทำให้แม่น้ำเน่าเสีย รวมทั้งพื้นดินและน้ำใต้ดิน ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ อย่างรุนแรง กับบรรดาคนงาน และทารกที่เกิดใหม่จากมารดาสาวที่ทำงานในบริเวณดังกล่าวมีร่างกายไม่สมประกอบ

เนื่องจากผู้ลงทุนได้รับการยกเว้นการถูกเก็บภาษีทรัพย์สินที่เรียกเก็บจากโรงงาน โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำ ที่อยู่อาศัย และท่อน้ำทิ้ง มักจะมีปริมาณไม่เพียงพอ คนงานส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเมืองสกปรกที่แผ่ขยายออกไปหลายไมล์ ที่อยู่อาศัยประกอบขึ้นด้วยเศษวัสดุต่างๆ ทั้งไม่มีระบบทิ้งของเสีย ส่วนใหญ่ไม่มีน้ำใช้ ครอบครัวของคนงานส่วนใหญ่จะเก็บน้ำไว้ในถังเก่าที่ใช้แล้ว ที่มีเครื่องหมายว่าครั้งหนึ่งเคยเป็นที่บรรจุสารเคมีเป็นพิษ

จากข้อเขียนของศาสตราจารย์ วาลเดส - วิลลาลวา แห่งวิทยาลัย ฟรอนเทอรานอร์เต ในเมือง ฮัวเรซ :

เราเริ่มจะเห็นเด็กอายุ 14 ปี เข้ามาทำงานในโรงงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาพการทำงานที่หนักมาก ทำให้เกิดสภาวะหมดเรี่ยวแรงอย่างต่อเนื่อง ถ้าหากคนงานต้องทำงานที่นี้ติดต่อกันสามถึงสี่ปี คนงานจะหมดประสิทธิภาพโดยสิ้นเชิง พวกเขาจะมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา มีปัญหาโรคภูมิแพ้และโรคไต และจะมีผลผลิตต่ำลง³⁰

คนงาน เมกซิกัน รวมทั้งเด็ก คือวีรบุรุษของระเบียบเศรษฐกิจใหม่ในสายตาผู้สนับสนุนบริษัทเสรีนิยม พวกเขาเป็นผู้เสียสละสุขภาพ ชีวิต และอนาคต เพื่อเป็นเครื่องล่อการะบูชาต่อการแข่งขันของโลก

มิใช่ว่าโลกบรรษัททั้งหมดจะตั้งอยู่ใน เมกซิโก ในปี 1993 รัฐคารโโลนาได้ ได้ถูกยกย่องโดยสื่อสิ่งพิมพ์ธุรกิจ ในความพยายามเชิงรุกที่จะชนะใจนักลงทุนระหว่างประเทศ การยึดอำนาจครั้งที่สำคัญเกิดจากการที่สามารถดึงเอาบริษัทผลิตรถยนต์ บีเอ็มดับเบิลยู มาได้ บีเอ็มดับเบิลยู ได้ใช้เวลาประมาณสามปีประเมินพื้นที่ต่างๆ ที่ได้เสนอตัวมากกว่า 250 แห่งในสิบประเทศ ก่อนที่จะตัดสินใจนำเอาโรงงานราคา 400 ล้านเหรียญสหรัฐ ไปตั้งใน มลรัฐคารโโลนาได้ จากข้อเขียนของนิตยสาร บิสสิเนส วีค เจ้าหน้าที่ของบริษัทสนใจอากาศที่อบอุ่นสามารถเล่นกอล์ฟได้ตลอดปี และมีบ้านหรูหรายเป็นจำนวนมากในราคาที่พอจะจ่ายได้ พวกเขายังพอใจที่มีแรงงานราคาถูกในภูมิภาค ภาษีไม่สูง และกิจกรรมของสหภาพแรงงานที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อ บีเอ็มดับเบิลยู ได้แสดงออกที่จะเลือกพื้นที่ ได้มีการปลูกบ้านสำหรับคนชั้นกลางเป็นจำนวนมากในพื้นที่ 1,000 เอเคอร์ นอกจากการเป็นการรองรับการเข้ามาของบริษัทแล้ว มลรัฐได้ใช้จ่ายเงิน 36.6 ล้านเหรียญสหรัฐเพื่อซื้อสิ่งหาริมทรัพย์ 140 แห่ง เพื่อให้บริษัทเช่าในอัตรา 1 ล้านเหรียญต่อปี มลรัฐพร้อมที่จะออกค่าจ้างเพื่อการคัดเลือกและฝึกอบรมคนงานไว้พร้อมที่จะทำงานในโรงงานแห่งใหม่ พร้อมกับหาเงินเพิ่มอีก 2.8 ล้านเหรียญจากแหล่งเอกชน เพื่อจะส่งวิศวกรที่จ้างมาใหม่ไปฝึกอบรมในประเทศ เยอรมันนี้ ต้นทุนที่ผู้เสียภาษีของมลรัฐ คาร์โโลนาได้จะต้องจ่ายเพื่ออุดหนุนให้ บีเอ็มดับเบิลยู เข้ามาลงทุนเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 130 ล้านเหรียญสหรัฐ ในเวลาสามสิบปี³¹

ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างปกติอันแสนจะสามัญ ที่แสดงให้เห็นถึงการเน่ที่ผู้เสียภาษีจะต้องเข้ามาสนับสนุนต้นทุนค่าใช้จ่ายของโลกาบรรษัทที่ยักษ์ใหญ่ทั้งหลาย ในปี 1957 บริษัทใน สหรัฐอเมริกา ได้มีส่วนในการจ่ายภาษีทรัพย์สินเป็นรายได้ให้แก่ท้องถิ่นร้อยละ 45 ครั้นถึงปี 1987 สัดส่วนดังกล่าวได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 16³² การศึกษาในปี 1994 ของ สถาบันนโยบายที่ก้าวหน้าของการสัมมนาผู้นำประชาธิปไตย ได้ระบุถึงสิ่งที่เห็นว่าเป็นเงินอุดหนุนที่ไม่สมควรรวมทั้งการให้ผลประโยชน์ทางด้านภาษีให้แก่บริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกา มีจำนวนถึง 111 พันล้านเหรียญสหรัฐภายในระยะเวลา 5 ปี³³ แนวโน้มดังกล่าวค่อนข้างจะชัดเจน นั่นก็คือบรรษัทที่ใหญ่ที่สุดจ่ายภาษีน้อยลงแต่ได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มมากขึ้น

นี่เป็นผลจากการทำงานที่เกิดจากการแข่งขันของโลกตลาด เป็นการบังคับให้ท้องถิ่นจะต้องยอมรับต้นทุนที่เป็นผลประโยชน์ส่วนของบริษัทเอง ซึ่งเป็นการเพิ่มกำไรให้แก่

บรรษัท ดังนั้น จึงค่อนข้างจะเป็นการโกงกติกาของเกมการแข่งขันโลก เพราะเป็นการเอาบรรษัทมาแข่งขันกับประชาชนในเกมการแข่งขันที่ประชาชนจะตกเป็นผู้แพ้ในที่สุด

ถ้าหากจะอ่านอย่างพิถีพิถะระหิในหนังสือพิมพ์การเงินและข้อปฏิบัติที่สถาปนิกแห่งโลกาภิวัตน์เป็นผู้เสนอ โลกในอุดมคติของนักโลกานิยมตรก็อาจจะมัลักษณะดังต่อไปนี้

- เงินตราของโลก เทคโนโลยี และตลาด ถูกควบคุมและจัดการโดยโลกาบรรษัทยักษ์ใหญ่
- วัฒนธรรมผู้บริโภคถูกหลอมรวมให้เป็นหนึ่งเดียว ในการเสาะหาความพึงพอใจจากวัตถุ
- จะมีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ระดับโลกในบรรดาคนงานและท้องที่ต่าง ๆ ที่จะให้บริการแก่ผู้ลงทุนในลักษณะที่พวกเขาจะได้ผลประโยชน์มากที่สุด
- บรรษัทสามารถจะทำอะไรก็ได้บนพื้นฐานของผลกำไร โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะมีผลกระทบอย่างไรต่อประเทศและท้องถิ่น
- ความสัมพันธ์ทั้งปัจเจกชนและบรรษัทจะถูกกำหนดทั้งหมดโดยตลาดและ
- ไม่มีที่สำหรับความจงรักภักดีต่อสถานที่และชุมชน

เมื่อได้รับการเสริมแต่งจากคำมั่นสัญญา ถึงความมั่งคั่งที่ไม่ต้องใช้ความพยายามอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้วิสัยทัศน์ของโลกาเศรษฐกิจเป็นที่น่าดึงดูดใจอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม ภายใต้พื้นผิวที่หลอกลวงเราก็ได้พบเสนหีในรูปแบบใหม่ เสียงเพลงจากรถสัญญาณเตือนภัยที่ถูกบรรจุสร้างขึ้นโดยนักสร้างภาพแห่งถนน แมดิสัน เรียกร้องให้สังคมสร้างความอ่อนแอให้ชุมชนเพื่อปลดปล่อยตลาด ทำลายวิถีชีวิตเดิมเพื่อสร้างความมั่งคั่งอันจอมปลอม ทำลายชีวิตเพื่อเพิ่มการบริโภคที่ไม่จำเป็นและเป็นการบริโภคที่มักจะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจเพิ่มขึ้น ตรงกันข้ามกับสิ่งที่พวกบรรษัทเสรีนิยมต้องการให้พวกเรา เชื่อ บทเพลงอันเย้ายวนที่เชิญชวนพวกเรา ไม่ได้เป็นผลผลิตของพลังทางประวัติศาสตร์ที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ แต่เป็นเสียงที่มาจากกรฟักซ้อมมาเป็นอย่างคิของมนุษย์ เสียงมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในนคร สตราทอส เรียกร้องให้พวกเราไดยินจากนครของพวกเขาที่อยู่ในเมฆเหนือที่ว่างเปล่าอันไพศาล ที่มนุษย์ส่วนใหญ่ไม่อาจก้าวข้ามไปถึงได้

9 การสร้างการรวมขอม ในบรรดาชนชั้นนำ

นโยบายต่างประเทศของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายเศรษฐกิจและการเงินมักจะเป็นเรื่องของชนชั้นนำ เมื่อมีการเสนอทางเลือกของนโยบาย การทบทวนแก้ไขนโยบายตลอดจนการนำออกใช้ปฏิบัติ ก็มักจะเป็นฉันทานุมัติจากคนจำนวนน้อย ที่มาจากกลุ่มผู้นำชนชั้นบน ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ถ้าหากจำเป็นจริงๆ ละก็ พวกเขา ก็จะผลักดันข้อเสนออื่นๆ ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา แต่หากหลีกเลี่ยงได้ ก็จะจัดสรรให้เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาลที่ไม่ต้องผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตยเลยทั้งสิ้น

- บิเตอร์ รอมพ์สัน¹

การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเข้มแข็งในส่วนของภาคเอกชนของโลก นับเป็นความจำเป็นในการหล่อเลี้ยงการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับที่พอเพียงอย่างต่อเนื่องในโลกตะวันตก เพื่อรักษาระดับของการจ้างงานในระดับที่เพียงพอ และเพื่อช่วยให้รัฐบาลตะวันตกสามารถจัดการกับปัญหาสังคมที่กดดันอย่างรุนแรงได้

- ฟิลิกซ์ โรฮาทิน²

๑ เราจะต้องทำความเข้าใจว่า เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์เป็นผลผลิต และเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่สาธารณชนส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ทั้งไม่ใช่เป็นประเด็นที่ชนชั้นนำจำนวนน้อย แอบนัดพบกันในที่โรฮูาน เพื่อสร้างสรรค์แผนแม่บทที่จะเข้ามาครองโลก สิ่งนี้ก็เกิดขึ้นคล้ายๆ กับงานเครือข่ายอื่นๆ หรือกระบวนการสร้างวัฒนธรรม ความร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคลและระหว่างกลุ่มค่อยๆ ถือกำเนิด

ขึ้นและมีวิวัฒนาการต่อไป ไม่มีการมานั่งคบคิดกันเพื่อก่อการใหญ่อย่างลับๆ ซักใญ่อยู่เบื้องหลัง แต่แม้ว่าในทางปฏิบัติแล้ว จะดูเหมือนเป็นการดำเนินกิจการอย่างลับๆ เช่นนั้นอยู่

ในบทนี้ เราจะพิจารณาอย่างย่อของแต่ละเวทีใหญ่ๆ สามแห่งที่ทำหน้าที่เป็นเสมือนผู้สร้างกระบวนการแสวงหาความคิดร่วมกันได้ เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้แก่ สภาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กลุ่มบิลเดอร์เบิร์ก และคณะกรรมการสามฝ่าย ไม่ใช่มีแต่เพียงสามองค์กรที่ความสำคัญต่อกระบวนการดังกล่าว แต่สามองค์กรนี้ถือได้ว่าได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในการนำเอาบุคคลสำคัญในวงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจากทางรัฐบาล ธุรกิจ สื่อมวลชน และนักวิชาการ มาหล่อหลอมความคิดเห็นร่วมกันที่ยึดโยงสถาบันทางสังคมที่ทรงอำนาจเข้ากับวาระของเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์

วิสัยทัศน์ของการครอบงำโดยอเมริกา

รากฐานของการผลักดันไปสู่เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ มีกำเนิดมาจากความยากลำบากของภาวะเศรษฐกิจตกต่ำภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ชนชั้นนำผู้กำหนดนโยบายของ อเมริกา วิตกกังวลว่าจะมีหลักประกันอันใดที่จะช่วยให้ไม่เกิดเหตุการณ์คล้ายกันนี้ขึ้นมาอีก มีแนวคิดอยู่สองทางในขณะนั้น ที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จตามความคิดดังกล่าว วิธีการหนึ่งก็คือ จะต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของ สหรัฐอเมริกา ขนานใหญ่ รวมทั้งการให้มีรัฐบาลที่เข้มแข็งเข้ามาแทรกแซงตลาดได้ อีกแนวทางหนึ่งคือ จะต้องสร้างหลักประกันแก่เศรษฐกิจภายในประเทศของอเมริกา ให้สามารถเข้าถึงตลาดและทรัพยากรจากต่างประเทศได้อย่างพอเพียง ที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาการจ้างงานเต็มที่เอาไว้ให้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องปฏิรูประบบตลาด ข้อเสนอประการหลังนี้ได้รับความนิยมจากบรรดาผู้ที่กุมอำนาจเป็นอันมาก รวมทั้งชนชั้นนำจำนวนน้อยที่ทำหน้าที่วางแผนนโยบายต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สถานที่พบปะสำหรับสมาชิกที่ทรงอำนาจของบรรษัทของ สหรัฐอเมริกา และกลุ่มผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศก็คือ สภาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งกำหนดรูปแบบให้เป็นเวทีเพื่อแสดงทัศนะที่ขัดแย้งกันได้ เป็นสถานที่สำหรับพักตัวของผู้นำและความคิด กิจกรรมของกลุ่มถูกจัดขึ้นในการประชุมพร้อมอาหารค่ำ และมีโครงการศึกษาสำหรับสมาชิก ซึ่งบ่อยครั้งจะเชิญบุคคลที่มีอิทธิพลในระดับโลกหรือผู้คิดนโยบายต่างประเทศในบรรยากาศที่เป็นกันเอง และสามารถนำประเด็นที่ไม่มีการจัดบันทึกอย่างเป็นทางการ

ทางการมาพูดคุยกันได้ ในรูปแบบที่คล้ายกันนี้ ได้มีการออกวารสารชื่อว่า ฟอเรน แอฟแฟร์ เป็นเวทีเพื่อเปิดให้มีการอภิปรายประเด็นที่สำคัญๆ ของนโยบายต่างประเทศ³

ช่วงประวัติศาสตร์ขององค์กรนี้ที่น่าสนใจที่สุดสำหรับการศึกษาของเราในขั้นนี้ เริ่มจากส่วนที่เป็นประวัติศาสตร์ของสภาแห่งนี้ จุดที่น่าสนใจคั่นคว่าเป็นพิเศษ เริ่มต้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 1939 ซึ่งเป็นเวลาไม่ถึงสองสัปดาห์ภายหลังจากสงคราม โลกครั้งที่สองระเบิดขึ้น ในวันนั้น วอลเตอร์ มัลลอรี่ ผู้อำนวยการบริหารของสภา และ แฮมิลตัน อาร์มสตรอง บรรณาธิการ วารสารฟอเรน แอฟแฟร์ ได้พบปะกันที่นคร วอชิงตัน พร้อมด้วย จอร์จ เมสเซอร์สมิธ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาดังกล่าว พวกเขาช่วยกันกำหนดโครงสร้างแผนระยะยาว ที่สภาจะต้องดำเนินการโดยรวมมืออย่างใกล้ชิดกับกระทรวงการต่างประเทศ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ระยะยาวของสงครามและแผนการสำหรับสันติภาพ โดยจะให้มีการจัดตั้งกลุ่มศึกษาสงครามและสันติภาพเป็นจำนวนมาก ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายต่างประเทศ ซึ่งจะทำข้อเสนอแนะเฉพาะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเสนอต่อประธานาธิบดี แฟรงกลิน ดี รูสเวลท์⁴ ผู้ซึ่งขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นผู้นำการมลรัฐ นิวยอร์ก และมีบ้านพักเป็นทาวน์เฮาส์ ติดกับสำนักงานใหญ่ของสภา ความสัมพันธ์ระหว่าง รูสเวลท์ และสภานับว่ามีความใกล้ชิดกันมาก ในช่วงของประวัติศาสตร์ขณะนั้น กระทรวงต่างประเทศไม่มีเงินทุนและบุคลากรพอที่จะทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นผู้นำของกระทรวงต่างประเทศจึงรับข้อเสนอของสภา ครั้นเมื่อสงครามสิ้นสุดลง ภาควิจัยดังกล่าวได้ผลิตบันทึก ช่วยจำทั้งหมด 682 รายการสำหรับรัฐบาล โดยที่มีเงินทุนบางส่วนได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ ร็อกกีเฟลเลอร์⁵

ฝ่ายวางแผนได้คาดการณ์ไว้ว่า การแพ้สงครามของ เยอรมันนี และ ญี่ปุ่น ตลอดจนความเสียหายอย่างร้ายแรงจากสงครามที่ ยุโรป ได้รับ จะทำให้ สหรัฐอเมริกา อยู่ในสถานการณ์ ที่จะมียุทธិพลต่อทิศทางเศรษฐกิจหลังสงครามอย่างไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ พวกเขาเชื่อว่ายิ่งระบบเศรษฐกิจเปิดกว้างมากขึ้นให้กับการค้าและการลงทุน ก็ยิ่งจะทำให้สหรัฐอเมริกา สามารถมียุทธิพลครอบงำเศรษฐกิจของโลกได้มากขึ้นเพียงนั้น เมื่อมีตรรกะของการทำงานในลักษณะดังกล่าว แผนการที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันของกระทรวงการต่างประเทศและสภา ก็ให้ความสำคัญต่อการสร้างกรอบการทำงานของสถาบัน ที่ช่วยให้มีโลกาเศรษฐกิจที่เสริมมากยิ่งขึ้น⁶

ในเดือน เมษายน 1941 บันทึกช่วยจำลับเฉพาะจากกลุ่มเศรษฐกิจและการคลังของสภา ได้มีข้อเสนอให้กับรัฐบาลว่าจะกำหนดกรอบของข้อเสนอต่อสาธารณชนถึงวัตถุประสงค์ของ สหรัฐอเมริกา เพื่อเหตุผลในการโฆษณาชวนเชื่อในระหว่างสงครามดังนี้

ถ้ากล่าวถึงวัตถุประสงค์ของสงครามในลักษณะที่เป็นเรื่องผลประโยชน์ของ อังกฤษ และอเมริกา แต่เพียงฝ่ายเดียว ก็จะไม่มีความหมายมากนักสำหรับคนทั่วโลก และจะยิ่งตกเป็นรองต่อการถูกตอบโต้ด้วยการให้สัญญาจากฝ่าย นาซี เป้าหมายดังกล่าวจะยิ่งทำให้พวกปฏิกิริยา ในสหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ มีความเข้มแข็งมากขึ้น ผลประโยชน์ของประชาชนชาติอื่นๆจะต้องได้รับการเน้นให้มากขึ้น ไม่เฉพาะแต่ผู้ที่อาศัยอยู่ใน ยุโรป แต่จะต้องรวมทั้ง เอเชีย แอฟริกา และ ลาตินอเมริกาด้วย ถ้าทำเช่นนี้ได้จะมีผลในการโฆษณาชวนเชื่อเป็นอย่างมาก⁷

บันทึกช่วยจำ อี-บี 34 ออกโดยสภาให้กับประธานาธิบดีและกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 1941 ได้อธิบายความหมายของคำว่า “พื้นที่มหาสมุทร” คือ พื้นที่ในโลกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จะต้องมีความอำนาจในทางเศรษฐกิจและทางทหารเหนืออาณาบริเวณเหล่านั้น เพื่อให้หลักประกันแก่อุตสาหกรรมที่จะต้องมียัตถุดิบเพียงพอโดยมี “แรงกดดันน้อยที่สุด”⁸ อาณาบริเวณชั้นต่ำสุดของพื้นที่มหาสมุทร จะประกอบด้วย โลกที่มีไซบีเรีย เยอรมัน ทั้งหมด อาณาบริเวณที่พึงปรารถนาจะประกอบด้วยโลกตะวันตกทั้งหมด สหราชอาณาจักร และส่วนที่เหลือของจักรวรรดิของ อังกฤษ และประเทศในอาณานิคมของ อังกฤษ ทั้งหมด อินเดียตะวันออกของดัตช์ (หมายถึงอินโดนีเซีย - ผู้แปล) จีนและญี่ปุ่น แนวคิดที่ระบุในบันทึกช่วยจำ ได้รวมถึงการดำเนินการเพื่อให้การรวมตัวทางเศรษฐกิจภายในกลุ่มเกณฑ์ที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่มีอยู่ หลังจากนั้นจะต้องขยายออกไปเพื่อจะรวมพื้นที่อื่นๆ เข้ามาอยู่ในแกนกลาง เมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย

บันทึกช่วยจำฉบับนี้ยังเรียกร้องให้จัดตั้งสถาบันทางการเงินเพื่อทำหน้าที่ในการรักษาค่าเงินตราและมีแผนการที่จะสนับสนุนการลงทุน เพื่อพัฒนาภูมิภาคที่ล้าหลังและด้อยพัฒนา⁹ ข้อเสนอดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของ แฮร์รี ไวท์ จากกระทรวงการคลัง ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการทำให้ค่าของเงินมีเสถียรภาพและมีความคล่องตัวเพื่อสนับสนุนการค้า และให้มีการจัดตั้งธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (IBRD) หรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามของธนาคารโลก เพื่อสนับสนุนการลงทุนในพื้นที่ที่ “ล้าหลังและด้อยพัฒนา” และเปิดอาณาบริเวณเหล่านั้นไปสู่การพัฒนา¹⁰

ผลที่ตามมาของความคิดริเริ่มดังกล่าวโดย สหรัฐอเมริกา ในนามของเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ สืบเนื่องมาจากข้อสมมติฐานเบื้องต้นสองประการ ประการแรก เพื่อที่จะรักษาระบบทุนนิยมเอาไว้ สหรัฐอเมริกา จะต้องเข้าถึงทรัพยากรและตลาดของโลกให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อที่ประเทศจะจะสามารถมีส่วนเกินของการส่งออกอย่างพอเพียง

ที่จะรักษาการจ้างงานเต็มที่ภายในประเทศเอาไว้ให้ได้ ประการที่สอง โดยการขยายความคิดต้นแบบเศรษฐกิจของ สหรัฐอเมริกา ออกไปทั่วโลก ภายในระบบโลกาเศรษฐกิจ โลกที่ถูกรวมเข้ามามีหนึ่งเดียว ก็จะมีสันติภาพและมีความมั่นคง แท้ที่จริงมีข้อสังเกตเล็กๆ ที่แสดงถึงความขัดแย้งของข้อเสนอดังกล่าว นั่นก็คือถ้าหากจะมีการรักษาระดับความมั่นคงตามแบบเศรษฐกิจของ สหรัฐอเมริกา ที่มีความจำเป็นจะต้องเข้าถึงทรัพยากรและตลาดทั้งหมดของโลก คงจะเป็นไปไม่ได้ที่ประเทศอื่นๆ จะเลียนแบบประสบการณ์ดังกล่าวได้ อีกทั้งยังเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ไม่ได้มีการพิจารณาในประเด็นของความขัดแย้งดังกล่าวมากนัก และเรื่องการสนับสนุนแก่อุตสาหกรรมส่งออกไปยังประเทศ ที่มีรายได้ต่ำ โดยการให้เงินกู้เพื่อการพัฒนาแก่ประเทศเหล่านี้ โดยที่ประเทศดังกล่าวจะสามารถใช้คืนได้ ก็ต่อเมื่อประเทศเหล่านี้มีสินค้าออกส่วนเกินกับประเทศที่ออกเงินให้กู้ไปแต่เริ่มแรก ซึ่งก็เป็นที่ขัดแย้งในตัวเองเช่นกัน

ถ้าหากมีการตั้งคำถามดังกล่าวในขณะนั้น เชื่อแน่ว่าคำถามนี้จะถูกเก็บซุกเอาไว้โดยไม่มีการนำมาพิจารณา โดยการอ้างเหตุผลความจำเป็นเร่งด่วนของสงครามและผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจที่วิสัยทัศน์ดังกล่าวถูกนำไปรับใช้ นอกจากนี้ สิ่งที่นักวางแผนนโยบายต่างประเทศของ สหรัฐอเมริกา คาดเอาไว้ก็คือ สหรัฐอเมริกา จะอยู่ในสภาพเป็นผู้ถูกบังคับให้หันหน้าหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสงบลง ชนชั้นนำของ อเมริกา ที่กำหนดนโยบายต่างประเทศมั่นใจในความรู้สึกที่ว่า อเมริกา จะเป็นอำนาจที่เกิดขึ้นมาใหม่และจะต้องมีความรับผิดชอบต่อโลก ทศนคติที่ค่อนข้างจะหยิ่งผยองดังกล่าว อาจเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

พันธมิตรในแอตแลนติกเหนือ

เมื่อยุโรปเริ่มฟื้นตัวจากสงครามและมีการตัดสินใจที่จะก่อตั้งสหภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในขณะที่โลกตะวันตกกำลังเผชิญกับจักรวรรดิคอมมิวนิสต์ของ สหภาพโซเวียต ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องขยายวิสัยทัศน์ของการครอบงำโดย สหรัฐอเมริกา ออกไปโดยรวมเอาประชาคม แอตแลนติกเหนือเข้าไว้ด้วย ซึ่งจะทำให้โลกตะวันตกเป็นผู้มีอิทธิพลเหนือระบบโลก ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีกลไกซึ่งสามารถประสานนโยบายของประเทศ แอตแลนติกเหนือเข้าด้วยกันให้เป็นกลไกที่เป็นทางการ อย่างเช่น องค์การสนธิสัญญา แอตแลนติกเหนือ (NATO) ได้ก่อตั้งขึ้นในปี 1949 และองค์กรเพื่อการร่วมมือทางเศรษฐกิจและพัฒนา (OECD) ได้ตั้งขึ้นในปี 1961 อันเป็นที่ทราบกันดีโดยสาธารณชนทั่วไป

แต่ที่ไม่ค่อยรู้จักกันมากนักคือกลุ่มที่มีอำนาจมากอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่มีการเปิดเผยรายชื่อสมาชิก ที่รู้จักกันในนามของ บิลเดอร์เบอร์ก ซึ่งเป็นชื่อของโรงแรม บิลเดอร์เบอร์ก แห่ง อูสเตอร์บิค ประเทศ ฮอลแลนด์ ซึ่งเป็นสถานที่ที่กลุ่ม อเมริกาเหนือ และผู้นำของ ยุโรป พบกันครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม 1954 หลังจากนั้นการประชุม บิลเดอร์เบอร์ก และความสัมพันธ์ที่ได้พัฒนาขึ้นได้มีบทบาทที่สำคัญในการทำให้ความคิดเรื่องสหภาพยุโรปคืบหน้า และทำให้มีการรวมข้อมเกิดขึ้นในบรรดาผู้นำของประเทศ แอตแลนติก¹¹ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้นำของรัฐต่างๆ และนักการเมืองชั้นนำอื่นๆ นักอุตสาหกรรมและนักการเงินที่สำคัญๆ รวมทั้งปัญญาชนในลักษณะต่างๆ ผู้นำสหภาพแรงงาน นักการทูต และตัวแทนหนังสือพิมพ์ที่ทรงพลัง ที่ได้แสดงจุดยืนชัดเจนที่สนับสนุนทัศนะกระแสหลัก สมาชิก บิลเดอร์เบอร์ก ที่รู้เรื่องวงในได้ตั้งข้อสังเกตว่า "ทุกวันนี้มีบุคคลจำนวนน้อยมากที่อยู่ในรัฐบาลของทั้งสองฝั่งของมหาสมุทร แอตแลนติก ที่ไม่เคยเข้าประชุม บิลเดอร์เบอร์ก เลยสักครั้ง"¹²

ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ไอเซนเฮาเออร์ ได้ส่ง กาเบรียล ฮอจ ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายนโยบายภายในประเทศประจำทำเนียบขาว และเป็นอดีตผู้อำนวยการและเหรียญกษาปณ์ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในฐานะผู้แทนส่วนตัวไปร่วมประชุม บิลเดอร์เบอร์ก เป็นประจำ ประธานาธิบดี เคเนดี ได้แต่งตั้งอดีตสมาชิก บิลเดอร์เบอร์ก ให้ในตำแหน่งระดับสูงของกระทรวงต่างประเทศทุกตำแหน่ง นั่นคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ดีน รัสก์ ปลัดกระทรวงต่างประเทศ จอร์จ ดับเบิลยู. บอลล์ จอร์จ แมคกีอี วอลเตอร์ รอสทาว แมคจอร์จ บันดี้ และอาเธอร์ ดิน¹³

โจเซฟ เรทิงเกอร์ ผู้ก่อตั้งและเลขานุการถาวรของ บิลเดอร์เบอร์ก จนกระทั่งเสียชีวิตในปี 1960 และเป็นผู้นำที่สนับสนุนการรวมตัวของยุโรป อธิบายว่าการประชุม บิลเดอร์เบอร์ก เปิดโอกาสให้มีการถกเถียงปัญหาในประเด็นที่ยากอย่างเสรี ที่เวทีอย่างเป็นทางการไม่สามารถจะทำได้

ถึงแม้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกของรัฐบาล เป็นผู้นำพรรคการเมือง เป็นเจ้าหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศ หรือเป็นนักธุรกิจ พวกเขาไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาล พรรคการเมือง หรือองค์การที่พวกเขาสังกัด ไม่ว่าเขาจะกล่าวแสดงความคิดเห็นออกมาเช่นไร.. บิลเดอร์เบอร์ก ไม่ได้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการก็คือการลดความแตกต่างของความคิดเห็น และรวมข้อมแนวโน้มความขัดแย้ง เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น ถึงแม้จะไม่มีข้อตกลง ขอเพียงแต่การรับฟังและพิจารณาแนวคิดต่างๆ และพยายาม

ที่จะหาแนวทางร่วมกันสำหรับปัญหาสำคัญๆ ดังนั้นจึงไม่เคยมีความคิดที่จะมีการดำเนินการอะไรโดยตรง วัตถุประสงค์เพียงแต่ต้องการให้ผู้ที่รับผิดชอบ ให้ความสนใจต่อข้อเสนอของ บิลเดอร์เบอร์ก เท่านั้น¹⁴

ลัทธิสามฝ่าย

จากการที่ ญี่ปุ่น ได้ผงาดขึ้นมาเป็นพลังทางเศรษฐกิจที่สามภายในวงโคจรของโลกตะวันตก นำไปสู่แนวคิด พันธมิตรสามฝ่าย ที่จะรวมเอาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของภาคีในสามภูมิภาค อันประกอบด้วย อเมริกาเหนือ (สหรัฐอเมริกา และแคนาดา) ยุโรปตะวันตก และ ญี่ปุ่น ความคิดดังกล่าวนำไปสู่หัวข้ออภิปรายบ่อยครั้งในที่ประชุม บิลเดอร์เบอร์ก ในที่สุดได้มีการตกลงกันว่าจะเปิดเวทีใหญ่ที่รวมเอาชาว ญี่ปุ่น เข้าไว้ด้วย และมีโครงสร้างที่เป็นทางการมากกว่า บิลเดอร์เบอร์ก

ในปี 1973 ได้มีการก่อตั้งคณะกรรมการสามฝ่าย โดย เดวิด ร็อกกีเฟลเลอร์ ประธานของธนาคาร เซส แมนแฮตตัน และ ชิกนิว เบรซินสกี ผู้ซึ่งทำหน้าที่ผู้อำนวยการของคณะกรรมการและผู้ประสานงานจนถึงปี 1977 เมื่อเขาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติ โดยประธานาธิบดี จิมมี คาร์เตอร์¹⁵ คณะกรรมการสามฝ่ายได้อธิบายตัวเองเอาไว้ดังนี้ :

สมาชิกของคณะกรรมการนี้ประกอบด้วย พลเมืองที่มีชื่อเสียง 325 คน ซึ่งมีความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบที่หลากหลายในภูมิภาคทั้งสาม เมื่อมีการประชุมทุกสามปีเป็นครั้งแรกเริ่มขึ้นในปี 1973 วัตถุประสงค์หลักในขณะนั้นก็เพื่อที่จะดึงเอาประเด็นความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลต่างๆ โดยเอากลุ่มบุคคลในระดับสูงสุดจากสามภูมิภาคมาพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ ต่อปัญหาที่มีร่วมกันในสามภูมิภาค ในระดับที่ลึกไปกว่านั้น มีความรู้สึกที่ว่า สหรัฐอเมริกา มิได้อยู่ในฐานะที่จะเป็นผู้นำแต่เพียงฝ่ายเดียว เหมือนอย่างที่เคยทำหน้าที่นี้หลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้นมา เมื่อเป็นเช่นนั้นการมีส่วนร่วมในลักษณะผู้นำร่วมซึ่งรวมทั้ง ยุโรป และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ญี่ปุ่น จะยังมีความจำเป็น เพื่อช่วยให้คึดทางเสื่อระบบระหว่างประเทศไปสู่การทำหายใหม่ๆ ที่จะมาถึงโดยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะยังคงใช้เป็นทิศทางการทำงานของคณะกรรมการดังกล่าว¹⁶

ตรงข้ามกับ บิลเดอร์เบอร์ก ซึ่งมีลักษณะค่อนข้างจะลึกลับ คณะกรรมการสามฝ่ายค่อนข้าง จะมีลักษณะองค์กรที่โปร่งใกว่า ที่พร้อมจะให้รายชื่อสมาชิกและรายชื่อสิ่งพิมพ์แก่ใครที่ต้องการ โดยให้หมายเลขโทรศัพท์ที่เปิดเผยต่อสาธารณชน ทั้งยังจำหน่ายสิ่งพิมพ์ที่มีให้แก่สาธารณชนด้วย ในขณะที่ บิลเดอร์เบอร์ก มีสมาชิกซึ่งประกอบด้วยผู้นำของรัฐต่างๆ เจ้าหน้าที่ชั้นสูงของรัฐบาล และเชื้อพระวงศ์ สมาชิกของคณะกรรมการสามฝ่ายที่มีตำแหน่งสูงในรัฐบาล จะต้องลาออกจากตำแหน่งเป็นการชั่วคราวขณะที่เป็นสมาชิกของคณะกรรมการดังกล่าว¹⁷

อำนาจร่วมกันของสมาชิกของคณะกรรมการมีค่อนข้างจะมาก เนื่องจากมีเจ้าของบริษัทสี่ในห้าแห่งที่มีโชคราคาร เป็นบริษัทข้ามชาติใหญ่ที่สุด (ซึ่งประกอบด้วยอีโตซูมิโตโม มิตซูบิชิ และมิตซูบิ จังกัด) เจ้าหน้าที่ระดับสูงของห้าในหกธนาคารระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดของโลก (ธนาคารซูมิโตโม ธนาคารฟูจิ ธนาคารซายุระ ธนาคารซันวา และธนาคารมิตซูบิชิ) นอกจากนี้ยังมีผู้นำขององค์กรสื่อสารมวลชนที่สำคัญ (ประกอบด้วย เจแปนไทม์ เลอ บัว ไทม์ มิเรอร์ วอชิงตัน โพสต์ และเครือข่ายข่าวตามสาย (CNN) และ ไทม์ วอร์เนอร์ เป็นต้น)

ประธานาธิบดีของ สหรัฐอเมริกา จิมมี คาร์เตอร์ จอร์จ บุช และบิลล์ คลินตัน ล้วนแต่เคยเป็นสมาชิกของ คณะกรรมการสามฝ่าย เช่นเดียวกับ โรนัลด์ เรแกน สมาชิกผู้แทนราษฎรของ สหรัฐอเมริกา สมาชิกคนสำคัญของรัฐบาล คาร์เตอร์ เป็นจำนวนมากต่างเป็นสมาชิกของกลุ่ม บิลเดอร์เบอร์ก และคณะกรรมการสามฝ่าย รวมทั้ง รองประธานาธิบดี มอนเดล รัฐมนตรีต่างประเทศ แวนซ์ ที่ปรึกษาความมั่นคงแห่งชาติ เบรนชินสกี และรัฐมนตรีคลัง บลูเมนธอล¹⁸ อดีตสมาชิกของ คณะกรรมการสามฝ่ายที่ได้รับตำแหน่งสำคัญในรัฐบาล คลินตัน ในภายหลังประกอบด้วย วอร์เรน คริสโตเฟอร์ อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ บรูซ แบบบิตส์ รัฐมนตรีมหาดไทย เฮนรี คิสเนอร์อส รัฐมนตรีบ้านและการพัฒนาชุมชนเมือง อแลน กรีนสแปน ประธานธนาคารชาติของ สหรัฐอเมริกา โจเซฟ นาย (จูเนียร์) ประธานสภาการลับแห่งชาติ หน่วยสืบราชการลับกลาง (CIA) คอนนา อี ซาลาลา รัฐมนตรีบริการสาธารณสุขและมนุษย์ คลิฟตัน วาร์ตัน (จูเนียร์) รัฐมนตรีช่วยต่างประเทศ และ ปีเตอร์ ทาร์นอฟฟ์ ปลัดกระทรวงต่างประเทศฝ่ายกิจการการเมือง¹⁹

ถึงแม้คณะกรรมการดังกล่าวจะจัดพิมพ์เอกสารแสดงจุดยืนทัศนคติต่างๆ ของคณะกรรมการเอง แต่กระนั้นทัศนคติต่างๆ ก็อาจจะแสดงผ่านช่องทางอื่นๆ ด้วย ที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกันโดยตรงกับคณะกรรมการดังกล่าว เช่นของประธานบริษัท โซนี่ คือ อะกิโอะ มอริตะ ที่มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร แอดแลนติค รายเดือน และได้มีการนำมาอภิปรายในบทที่แล้ว ในขณะที่นั้น มอริตะ ดำรงตำแหน่งประธานฝ่าย ญี่ปุ่น ของคณะ

กรรมการสามฝ่าย

ประเด็นสำคัญที่ควรตั้งเป็นข้อสังเกตก็คือ สภาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กลุ่มบิลเดอร์เบอร์ก และคณะกรรมการสามฝ่าย ได้นำเอาเจ้าของบริษัทที่มีการแข่งขันกัน รวมทั้งผู้นำของพรรคการเมืองที่มีการแข่งขันกัน มาปิดห้องพูดคุยกันแล้วก่อให้เกิดกระบวนการหาความคิดเห็นร่วมกัน โดยที่สาธารณชนไม่มีโอกาสรู้เห็น ถึงแม้ผู้เข้าร่วมประชุมจะเชื่อว่าพวกเขาเป็นตัวแทนของกลุ่มคนในสาขาอาชีพต่างๆ ในวงกว้าง หรือแม้กระทั่งรวมถึงทัศนคติระหว่างประเทศ ในความเป็นจริง เป็นเรื่องปิดลับและเป็นกระบวนการที่คัดสรรเอาเฉพาะแต่บุคคลชั้นนำที่อาศัยอยู่ใน สตราทอส เท่านั้น ผู้ที่เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เป็นชาย มีฐานะมั่งคั่ง จากประเทศอุตสาหกรรมทางฝ่ายเหนือ มีเพียงข้อยกเว้นในกรณีของชาว ญี่ปุ่น ซึ่งอยู่ในคณะกรรมการสามฝ่ายซึ่งเป็นคนผิวเหลือง ความเห็นอื่นๆ ต่างถูกกีดกันออกไป

ทัศนคติมาจากการประชุมหารือกันเช่นนี้ ย่อมมาจากมุมมองที่คับแคบ ดังจะเห็นได้จากเอกสารของคณะกรรมการสามฝ่าย ซึ่งเป็นงานเขียนที่ร้อยเรียงได้ดีและก่อรูปด้วยความคิดใคร่ครวญของมืออาชีพ อีกทั้งยังเป็นการเสนอทัศนคติที่หลากหลาย แต่ทุกคนยอมรับโดยไม่มีคำถามต่อสมมติฐานทางอุดมการณ์เบื้องต้นของลัทธิบริษัทเสรีนิยม ประโยชน์จากบูรณาการทางเศรษฐกิจและการปรับระบบภาษีและกฎเกณฑ์ต่างๆ เข้าหากัน รวมทั้งนโยบายต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของประเทศในกลุ่มสามฝ่ายดังกล่าว และของประเทศอื่นๆ ที่เหลือ โดยที่ข้อสมมติฐานดังกล่าวได้ถูกยึดถือเป็นความเชื่อไปแล้ว ข้ออภิปรายส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องของการทำอย่างไร แทนที่จะถามว่าเป็นไปได้หรือไม่

ไม่เคยมีการตั้งข้อสังเกตเลยว่า การปรับมาตรฐานเข้าหากัน ซึ่งก็หมายความว่า การทำให้มีมาตรฐานเดียวกัน จะสามารถบรรลุผลโดยการเจรจาระหว่างประเทศเท่านั้น หรือ ซึ่งโดยธรรมชาติของการกระทำเช่นนี้จะต้องทำเป็นความลับ และดำเนินการโดยฝ่ายบริหารของรัฐบาลเท่านั้น ดังนั้นในเมื่อไม่มีซึ่งผู้แทนรัฐสภาระหว่างประเทศ ข้อเรียกร้องให้ปรับมาตรฐานเข้าหากันก็คือข้อเรียกร้องให้มีการตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรฐานที่ฝ่ายธุรกิจจะสามารถดำเนินการโดยปราศจากการควบคุมของฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา แล้วจึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลไปดำเนินการเจรจาระหว่างประเทศ สถานการณ์ดังกล่าวช่วยส่งเสริม ให้มีการตกลงโดยกลุ่มวงในได้โดยง่ายตายอย่างเป็นกันเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่เหล่านี้มาจากกลุ่มชนชั้นที่ต่างก็เป็นสมาชิกของคณะกรรมการสามฝ่าย ตัวอย่างเช่น คาร์ล อิลลส์ ผู้ซึ่งเป็นตัวแทนการค้าของสหรัฐอเมริกา ภายใต้ประธานาธิบดี จอร์จ บุช ได้มีบทบาทที่สำคัญในการเจรจาข้อ

ตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็นองค์การการค้าโลก (WTO) ก็เคยเป็นสมาชิกของคณะกรรมการสามฝ่าย

จากข้อเท็จจริงที่ว่าทั้ง จอร์จ บุช และ บิลล์ คลินตัน ต่างก็เคยเป็นสมาชิกของคณะกรรมการสามฝ่าย ทำให้ง่ายที่จะเข้าใจได้ง่ายว่าเหตุใดจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเลยจากรัฐบาลพรรค รีพับลิกัน ของ บุช มาสู่รัฐบาลพรรค เดโมแครต ของ คลินตัน เมื่อพิจารณาจากท่าทีของ สหรัฐอเมริกา ในการผ่านข้อตกลงว่าด้วย การค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) และ GATT ภายใต้การนำของ คลินตัน ในการนำเอาความคิดที่ฝ่ายก้าวหน้าเป็นส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นข้อเสนอของ บุช ข้อตกลงดังกล่าว ทำให้ คลินตัน ได้รับคะแนนนิยมอย่างสูงจากเพื่อนพ้องของเขาเป็นสมาชิกของ คณะกรรมการสามฝ่าย แต่เป็นการสร้างความแปลกแยกอย่างสิ้นเชิงให้กับผู้นิยมสนับสนุนที่เลือกตั้งเขา ที่ตั้งความหวังเอาไว้ว่าเขามีแนวคิดเป็นนักบรรษัทนิยมน้อยกว่า เมื่อมีข้อเสนอทางการค้าในประเด็นที่เป็นหลักการสำคัญเช่นนี้ ระบบการเลือกตั้งจึงเป็นเพียงภาพลวงตา ที่ทำให้ผู้ลงคะแนนหลงคิดไปว่าพวกเขามีทางเลือกอย่างแท้จริง

การกำหนดนโยบายที่เกิดจากการตกลงกันมาก่อนของชนชั้นนำ เป็นวิธีการโจมตีสถาบันประชาธิปไตยโดยตรงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยหลักการของประชาธิปไตยก็คือ กระบวนการที่จะป้องกันมิให้กลุ่มชนชั้นนำที่มีข้อมูลงใน สามารถควบคุมกลไกในการปกครองประเทศ การเข้ามามีอิทธิพลเหนือการถกเถียงในเรื่องนโยบาย เป็นการกีดกันการตั้งประเด็นที่เกี่ยวกับทางเลือก ที่ต่างไปจากข้อสมมติฐานที่มีอยู่

เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์นั้น ไม่ใช่ผลประโยชน์แห่งมวลมนุษย์หรือเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เป็นข้อบังชี้ให้เห็นว่าอำนาจทางการเมืองโยงใยกับอำนาจทางเศรษฐกิจอย่างเหนียวแน่น ยิ่งหน่วยทางเศรษฐกิจมีขนาดใหญ่มากขึ้นเท่าใด ฝ่ายที่เข้ามาควบคุมก็จะต้องมีขนาดใหญ่มากยิ่งขึ้น และก็จะยิ่งทำให้อำนาจทางการเมืองรวมศูนย์อยู่ในมือของบรรษัทขนาดใหญ่ และยังบรรษัทและกลุ่มที่สนับสนุนมีอำนาจทางการเมืองมากเท่าใด ประชาชนโดยทั่วไปก็จะยิ่งมีอำนาจทางการเมืองลดลง และความเป็นประชาธิปไตยก็จะมีคามหมายน้อยลง ทางเลือกที่เป็นไปได้ก็คือการมีเศรษฐกิจท้องถิ่น การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ และการนำประชาธิปไตยไปใกล้ประชาชนให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เครือข่ายและพันธมิตรที่ประกอบด้วยผู้ที่อาศัยอยู่ใน สตราทอส ทั้งหมด คงจะไม่มีใครคิดถึงทางเลือกดังกล่าว ในทางตรงกันข้ามดังที่จะได้อภิปรายในบทต่อไป กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ใน สตราทอส ได้พยายามนำทรัพยากรของบริษัทใหญ่ๆ ในโลกทั้งหมด มาใช้เพื่อความพยายามที่จะรวมศูนย์สร้างความเป็นปึกแผ่นแห่งการครองความเป็นเจ้าของบรรษัท

10 การซื้อ ประชาธิปไตย

เงินทุนสนับสนุนที่เกิดจากรัฐกิจ (ซึ่งผมหมายถึง กำไร เงินทุนใน
มูลนิธิที่จัดตั้งโดยองค์กร และการบริจาคของนักธุรกิจแต่ละคน) ย่อม
ถูกเร่งเร้าให้นำออกสนับสนุนเป็นจำนวนหลายล้าน... เพื่อหยอดลง
ไปในที่ที่มีความต้องการเร่งด่วน โดยให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีความรู้
นักวิทยาศาสตร์สังคม นักเขียน และนักหนังสือพิมพ์ ผู้ซึ่งเข้าใจ
ความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพทางเศรษฐกิจ

- วิลเลียม ไชมอน

อดีตรัฐมนตรีกระทรวงการคลังสหรัฐอเมริกา¹

ก่อนที่กำเนิดมี NAFTA พวกเราคิดว่า บรรษัทจะซื้อได้แต่รัฐบาลทางฝ่าย
ใต้ แต่เดี๋ยวนี้เราพบว่าพวกเขาสามารถซื้อรัฐบาลทางฝ่ายเหนือได้ด้วย

- อิกนาซิโอ ฟ็อน เอสคาแลนเต้

กลุ่มกิจกรรมเครือข่าย เมกซิกัน ในประเด็นการค้าเสรี

เมื่อบรรษัทของ สหรัฐอเมริกา เริ่มเข้าสู่ทศวรรษ 1970 ได้ทรุดตัวลง
ด้วยการกบฏของนักต่อต้านการบริโภคนิยม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของคน
หนุ่มสาวและการขยายตัวอย่างรวดเร็วของขบวนการสิ่งแวดล้อมและ
ความปลอดภัยของสินค้า ตลอดจนการทำหายอย่างรุนแรงทางด้าน
เศรษฐกิจจาก เอเชีย ไม่เพียงแต่ความผันผึงจะครองโลกได้แตกสลาย
แม้แต่ความสามารถความคุ้มพื้นที่ในบ้านของตัวเองก็ยังเป็นเรื่องที่ไม่
มีความแน่นอน ในการตอบโต้สิ่งที่เกิดขึ้น บรรษัทเหล่านี้ได้พยายาม
รวบรวมทรัพยากรทางการเมืองทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อจะกลับมาควบคุม

วาระทางการเมืองและวัฒนธรรมให้ได้อีกครั้งหนึ่ง วิธีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้จะผสมผสานองค์ประกอบของเทคนิคทางการตลาดที่ล้าลึก การซื้อเสียงลงคะแนนในแบบโบราณ ให้ทุนสนับสนุนแก่พันธมิตรปัญญาชนร่วมอุดมการณ์ การบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งเทคนิคในการปลุกระดม ซึ่งนักกิจกรรมสิ่งแวดล้อมและกลุ่มพิทักษ์ผู้บริโภคได้เคยใช้ต่อต้านบริษัทในช่วงทศวรรษ 1960 และ 1970 การรณรงค์ของพวกเขาไม่มีเงินสนับสนุนเต็มที่ และมีการวางยุทธศาสตร์ที่ล้าลึก และมีจัดตั้งในลักษณะที่เป็นมืออาชีพ เป้าหมายสำคัญคือการยกเลิกกฎระเบียบและส่งเสริมสนับสนุน เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และการจำกัดความรับผิดชอบของบริษัท หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการขยายสิทธิของบริษัท ขณะเดียวกันก็เป็นการลดความรับผิดชอบ การรณรงค์นี้ได้ดำเนินไปต่อเนื่องเติมกำลังอย่างเต็มที่

การระดมทรัพยากรทางการเมืองของบริษัท

ในปี 1971 สมาหการค้าอเมริกัน ได้ขอคำปรึกษาจากนักกฎหมายจากมลรัฐ เวอร์จิเนีย ซึ่งต่อมาจะได้เป็นผู้พิพากษาศาลสูงสุด หลุยส์ พาวเวลล์ เกี่ยวกับปัญหาที่ประชาคมธุรกิจกำลังเผชิญอยู่ พาวเวลล์ ได้ทำบันทึกช่วยจำที่มีชื่อว่า "การโจมตีระบบวิสาหกิจเสรีของอเมริกา" ที่เตือนว่าการโจมตีโดยกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และนักเคลื่อนไหวคุ้มครองผู้บริโภคและกลุ่มอื่นๆ ที่พยายาม "โฆษณาชวนเชื่อต่อต้านระบบโดยวิธีการที่ชั่วร้ายและเป็นการลอบทำร้ายอย่างต่อเนื่อง" เขาได้กล่าวต่อไปว่าถึงเวลาแล้ว "ที่ภูมิปัญญาความฉลาดและทรัพยากรของธุรกิจ อเมริกัน จะต้องนำไปใช้ต่อสู้กับผู้ที่ยุบายทำลาย"² นี่เป็นจุดเริ่มต้นของความพยายามอย่างมีการจัดตั้งโดยแนวร่วมของกลุ่มธุรกิจและมูลนิธิที่มีอุดมการณ์คล้ายกัน ประสานเข้ากับระบบการเมืองและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา พร้อมกับวิสัยทัศน์ทางอุดมการณ์ของพวกเขา

หนึ่งในบรรดาข้อเสนอแนะของพาวเวลล์ ได้แก่การให้ประชาคมธุรกิจจัดตั้งศูนย์ทางกฎหมาย ที่จัดการและได้รับการสนับสนุนทางการเงินโดยธุรกิจ เพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของธุรกิจโดยทั่วไปในศาลของประเทศ ข้อเสนอดังกล่าวนำไปสู่การจัดตั้งมูลนิธิกฎหมายแปซิฟิก (PLF) ในปี 1973 ตั้งอยู่ในตัวอาคารของหอการค้า ซาคราเมนโต ซึ่งถือว่าเป็นสำนักงานกฎหมายแห่งแรกที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธุรกิจ "เพื่อประโยชน์สาธารณะ" ซึ่งในความเป็นจริงคือส่งเสริมผลประโยชน์ของผู้ให้ทุนอุดหนุน นั่นก็คือ บริษัทนั่นเอง³ หน่วยงานดังกล่าวมีความเชี่ยวชาญในการปกป้องผลประโยชน์

ธุรกิจในการนี้ “กฎหมายว่าด้วยอากาศบริสุทธิ์และน้ำสะอาด การปิดพื้นที่ป่าเขาของสาธารณรัฐ เพื่อให้มีการสำรวจหาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ สิทธิของคนงาน และภาษีบริษัท” ร้อยละ 80 ของรายได้ของสำนักงานแห่งนี้มาจากบริษัทและมูลนิธิของบริษัท⁴

ในการกล่าวปราศรัย ในปี 1980 ผู้จัดการนักกฎหมายของมูลนิธิกฎหมาย แปซิฟิก ที่มีชื่อว่า เรย์มอนด์ มอมบอยส์ ได้พูดกลับให้ดำเป็นขาวโดยการโจมตีกิจกรรมของนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจาก “ความเห็นแก่ตัว และการมีอัตตวิสัยสูง..... และมีความสามารถ ในการปกปิดจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของตน โดยอ้างถึงสาธารณะประโยชน์ที่น่าเชื่อถือ และไม่เคยสนใจใยดีต่อความเจ็บปวดที่มนุษย์ส่วนใหญ่ต้องได้รับ เนื่องจากมีความสามารถในการจัดการกับกฎหมายและสื่อมวลชน และที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือการมีอำนาจในการสร้างความเสียหายอย่างถาวรให้แก่สังคม”⁵

ผลประโยชน์ทางธุรกิจได้ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ การจัดตั้งโครงการกฎหมาย และเศรษฐศาสตร์ในบรรดาโรงเรียนกฎหมายชั้นนำเพื่อส่งเสริมงานวิจัย ที่สนับสนุนข้อสมมติฐานที่ว่า ตลาดที่ไม่มีการควบคุมจะเป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และมีผลตามมาคือสังคมที่เป็นธรรมมากที่สุด เงินทุนจากธุรกิจได้ถูกใช้ไปในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการสัมมนาในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง เป็นต้นว่า จอร์จ เมสัน และ เยล เพื่อให้ผู้พิพากษาได้รับทราบถึงหลักเศรษฐศาสตร์เหล่านี้ และผลที่ควรจะนำไปใช้ในทางศาล⁶

ก่อนทศวรรษ 1970 ตัวแทนผลประโยชน์ทางธุรกิจยังมีการดำเนินการในรูปแบบเดิม โดยอาศัยองค์กรที่ช่วยวิ่งเต้นให้ ซึ่งมีชื่อที่อ่านแล้วเข้าใจได้ทันที เช่น สถาบันเบียร์ สมาคมถ่านหินแห่งชาติ หอการค้า หรือสถาบันน้ำมันอเมริกัน ภายหลังจากที่กลุ่มรักษาผลประโยชน์ของสาธารณะ ประสบความสำเร็จในการเรียกร้อง โดยการสร้างแรงกดดันจากการปลุกระดมพลเมืองจากพื้นฐานที่กว้างเพื่อสร้างแรงกดดันต่อรัฐบาล ทำให้ฝ่ายธุรกิจตัดสินใจว่าจะต้องหาวิธีการใหม่

บริษัทได้เริ่มต้นที่จะก่อตั้ง “องค์กรประชาชน” ของตนเอง พร้อมกับชื่อและภาพที่ปรากฏต่อสาธารณชนที่มีการคิดค้นมาแล้วอย่างดี เพื่ออำพรางบริษัทที่เป็นนายทุนอยู่เบื้องหลังและเพื่ออำพรางวัตถุประสงค์ที่แท้จริง แนวร่วมพื้นที่น้ำท่วมแห่งชาติ (Wetlands) ซึ่งมีเครื่องหมายขององค์กรเป็นรูปนกเป็ดบินอย่างร่าเริงเหนือบึงน้ำขัง ได้รับการสนับสนุนโดยบริษัทน้ำมันและก๊าซตลอดจนนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อต่อสู้ให้ผอนปรกกฎระเบียบในการปรับเปลี่ยนพื้นที่น้ำขังให้เป็นแหล่งจะมน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ หรือศูนย์การค้า กลุ่มเตือนภัยผู้บริโภคได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากบริษัทเพื่อ

ต่อสู้กับข้อบังคับของรัฐบาล เกี่ยวกับความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ กลุ่มรักซ์อเมริกาที่สวยงาม พยายามช่วยให้กลุ่มผู้สนับสนุนคืออุตสาหกรรมผลิตขวดให้มีภาพที่ดี โดยให้การสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านการทิ้งขยะ ขณะที่กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนได้พยายามต่อสู้กับข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม คือการนำเศษแก้วและขวดเก่ามาหลอมใช้ใหม่ ยุทธศาสตร์ก็คือเพื่อที่จะโน้มน้าวให้สาธารณชนยอมรับว่า การทิ้งสิ่งของเคลื่อนกลาตินั้นเป็นความรับผิดชอบของผู้บริโภค ไม่ใช่ความรับผิดชอบของอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์

ทัศนคติของกลุ่มเหล่านี้และกลุ่มอื่นๆ ที่คล้ายกัน ได้รับการสนับสนุนจากอุตสาหกรรมซึ่งมีทั้งหมด 36 องค์กร ได้มีคณศึกษาและเขียนรายงานออกมาเป็นหนังสือชื่อ *การอำพรางเพื่อการหลอกลวง : กลุ่มหน้าฉากของบริษัทในอเมริกา* - กลุ่มนี้จะพยายามออกรายงานในสิ่งพิมพ์ต่างๆ แสดงทัศนคติในฐานะพลเมือง เหตุผลเพียงอย่างเดียวของการดำเนินการของกลุ่มเหล่านี้ก็เพื่อโน้มน้าวสาธารณชนให้ยอมรับว่า ผลประโยชน์ของบริษัทคือผลประโยชน์ของสาธารณชน ในบรรดาบริษัทที่ให้การอุดหนุนทางการเงินแก่กลุ่มเหล่านี้ คือ ดาว เคมีคอล เอกซอน เชพรอน สหรัฐอเมริกา ไมบิล ดูบอง ฟอร์ด ฟิลิป มอร์ริส ไฟเซอร์ แอนเฮาเซอร์ -บุสช์ มอนซานโต พรอคเตอร์แอนด์แกมเบิล ฟิลลิปส์ ปีโตรเลียม เอทีแอนด์ที และอาร์โก้

เครือข่ายผลประโยชน์ธุรกิจจะจ่ายเงินอุดหนุนให้กลุ่มมันสมองที่ศึกษาค้นคว้านโยบายอนุรักษ์นิยม เป็นต้นว่า มูลนิธิเฮอริเทจ และพยายามซบเซวิตกลุ่มवादทกขอบอย่างเช่นสถาบันธุรกิจอเมริกา โดยมีการให้เงินทุนเพิ่มขึ้นถึง 10 เท่าของงบประมาณ⁹ ในปี 1978 มีการตั้งสถาบันเพื่อกิจกรรมการศึกษาเพื่อขอรับทุนจากเงินอุดหนุนของบริษัท โดยนักวิชาการที่มีทัศนคติลอยตามในการผลิตงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดของบริษัทในเรื่องเสรีภาพทางเศรษฐกิจ¹⁰

ในปี 1970 ในบรรดาบริษัท 500 แห่งที่รายงานในนิตยสาร ฟอจูน (Fortune) มีเพียงหยิบมือเดียวที่มีสำนักงานกิจการสาธารณะในนคร วอชิงตัน แต่ในปี 1980 มากกว่าร้อยละ 80 มีสำนักงานดังกล่าว ในปี 1974 สหภาพแรงงานได้รับเงินครึ่งหนึ่งของเงินสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง (Political action committee-PAC) เงินก้อนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการรณรงค์ในกรณีพิเศษ เพื่อสนับสนุนนักการเมือง ในปี 1980 เงินส่วนนี้ของสหภาพลดลงเหลือเพียงหนึ่งในสี่¹¹ เมื่อ โรนัลด์ เรแกน กระทำพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีของ สหรัฐอเมริกา ในปี 1981 พันธมิตรทางอุดมการณ์ของบริษัทเสรีนิยม สามารถรวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็งในการเข้าควบคุมเครื่องมือทางอำนาจทั้งหมด

ถึงแม้ว่าจะมีผู้คนเป็นจำนวนมากที่ร่วมอยู่ในการรณรงค์ดังกล่าว ที่มีความเชื่ออย่าง

จริงใจว่าพวกเขาดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ แต่สิ่งที่เราเห็นก็คือการโจมตีระบบประชาธิปไตยพหุนิยมอย่างซึ่งหน้า เพื่อผลักดันอุดมการณ์ลัทธิบริษัทยิ่งขึ้น ถึงแม้จะมีการผลักดันภายใต้คำขวัญของเสรีภาพและประชาธิปไตยแต่การใช้อำนาจในทางที่ผิดอย่างมหาพารของบรรษัท ทำให้คำขวัญทั้งสองเป็นเรื่องน่าเย้ยหยัน

การก่อตัวของการวิ่งเต้นทางธุรกิจ

โต๊ะกลมภาคธุรกิจ คือ การพบปะสังสรรค์ระดับประเทศของบรรดาผู้บริหารสูงสุดของบรรษัทข้ามชาติที่ใหญ่ที่สุด ในขณะที่องค์กรธุรกิจที่เปิดกว้าง เป็นต้นว่าหอการค้าและสมาคมอุตสาหกรรมระดับชาติ ได้รวมเอาวิสาหกิจทั้งขนาดใหญ่และเล็กซึ่งมีผลประโยชน์และทัศนะที่หลากหลาย สมาชิกของธุรกิจโต๊ะกลม ประกอบด้วยบรรษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ทั้งหมด ซึ่งผูกพันกันด้วยวาระเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์

โต๊ะกลมภาคธุรกิจแห่งแรก ก่อตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี 1972 สมาชิก 200 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง 42 บริษัทของบรรษัทอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุด 50 บริษัทจาก 500 บริษัทของวารสาร ฟอร์จูน ธนาการที่ใหญ่ที่สุด 7 ธนาการจากจำนวนธนาการพาณิชย์ที่ใหญ่ที่สุดทั้งหมด 8 ธนาการ บริษัทประกันภัยที่ใหญ่ที่สุด 7 แห่งจากทั้งหมด 40 แห่ง และบริษัทขายปลีกขนาดใหญ่ 5 แห่งจากทั้งหมด 7 แห่ง บริษัทขนส่งที่ใหญ่ที่สุด 7 แห่งจากทั้งหมด 8 แห่ง และบริษัทสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ 9 แห่งจากจำนวนบริษัทที่ใหญ่ที่สุดทั้งหมด 11 แห่ง ในเวทีเดียวกล่าว ผู้บริหารสูงสุดของ ดูปอง ซึ่งเป็นบริษัทผลิตภัณฑ์เคมี นั่งติดกันกับผู้บริหารสูงสุดของบริษัทคู่แข่งอีก 3 แห่ง ประกอบด้วย ดาว ออกซิเดนตอล บีโตรเลียม และมอนซานโต ผู้บริหารสูงสุดของ เยนเนอรอล มอเตอร์ส นั่งคู่กับผู้บริหารสูงสุดของ ฟอร์ด และ ไครสเลอร์ และก็เป็นไปในลักษณะเช่นนี้สำหรับบริษัทยักษ์ใหญ่ที่เหลืออื่นๆ ในเวทีนี้ผู้บริหารสูงสุดของบรรษัทที่ใหญ่ที่สุดที่มีฐานการผลิตอยู่ในสหรัฐอเมริกา ได้ยกประเด็นการแข่งขันซึ่งกันและกันเพื่อหาทางรอมชอมในประเด็นที่เกี่ยวกับนโยบายสังคมและเศรษฐกิจของอเมริกา โต๊ะกลมภาคธุรกิจของสหรัฐอเมริกาอธิบายตัวเองไว้ดังนี้ :

เป็นสมาคมของผู้บริหารสูงสุด เพื่อตรวจสอบประเด็นที่ปรากฏต่อสาธารณะซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและจุดยืนของการพัฒนา ให้เห็นไปในทางที่จะสะท้อนหลักการทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีเหตุผล

การที่โตะกลมตั้งขึ้นในปี 1972 ก็เนื่องจากผู้บริหารธุรกิจมีความเชื่อว่า พวกเขาควรที่จะเพิ่มบทบาทในการอภิปรายนโยบายสาธารณะอย่างต่อเนื่อง โตะกลมมีความเชื่อว่า ผลประโยชน์เบื้องต้นทางเศรษฐกิจมีลักษณะเป็นคู่ขนานอย่างใกล้ชิดต่อผลประโยชน์ของคนอเมริกัน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในฐานะที่เป็นผู้บริโภค ลูกจ้าง นักลงทุน และผู้จัดหาอุปทานของปัจจัยการผลิต.....สมาชิกได้รับการคัดเลือกให้สะท้อนความแตกต่างกันโดยประเภทของธุรกิจ และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ดังเช่นสมาชิกซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสูงสุด จำนวน 200 คนของบริษัทในแขนงต่างๆ จะสามารถเสนอความคิดที่หลากหลายที่เป็นประเด็นของชาติ¹²

แน่นอนว่า โตะกลมนั้นที่จริงเป็นกลุ่มคนที่จำกัดแวดวงที่พิเศษสุดและมีสมาชิกที่มีความหลากหลายน้อยที่สุด ที่มีความเข้าใจที่คับแคบอย่างไม่น่าเชื่อในความหมายของคำว่าความคิดที่ "หลากหลาย" ที่จะคิดค้นเกี่ยวกับประเด็นของชาติ นั่นก็คือ สมาชิกนั้นจำกัดอยู่เฉพาะผู้ชายผิวขาวโดยอาจะมีข้อยกเว้นบ้างแต่ไม่มากนัก อายุมากกว่า 50 ปีโดยมีข้อยกเว้นบ้างถ้าจะมีแต่ไม่มากนัก ได้รับค่าตอบแทนประจำปีแต่ละคนเฉลี่ยมากกว่า 170 เท่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของประชากร สหรัฐอเมริกา¹³ สมาชิกซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของบริษัทผู้ซึ่งปฏิเสธที่จะมีความผูกพันกับผลประโยชน์ของชาติ และพร้อมที่จะได้รับผลตอบแทนอย่างมหาศาลจากเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ หลังจากที่ได้กำหนดจุดยืน กลุ่มโตะกลมก็ได้จัดการรณรงค์ในเชิงรุกเพื่อให้ได้รับการยอมรับทางการเมืองรวมทั้งมีการนัดเจรจากันเป็นส่วนตัวระหว่างสมาชิกที่เป็นผู้บริหารสูงสุดของบริษัทกับวุฒิสมาชิกหรือผู้แทนราษฎรเป็นรายบุคคล

โตะกลม ได้แสดงบทบาทอย่างเข้มแข็งในการรณรงค์เพื่อให้เกิดมีข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เพื่อที่จะให้สาธารณชนเห็นว่าการค้าเสรีเป็นประเด็นที่น่าสนใจยิ่งเพราะมีสิทธิพิเศษสุดของประเทศซึ่งประกอบด้วย บริษัทข้ามชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ 200 แห่ง โตะกลม ได้สร้างองค์กรเพื่อการเคลื่อนไหวที่ชื่อว่า NAFTA-สหรัฐ โดยการเปิดให้บริษัทและสมาคมของ สหรัฐอเมริกา อีก 2,300 เป็นสมาชิก ถึงแม้ NAFTA-สหรัฐ จะอ้างว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มที่มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม แต่ในความเป็นจริงหัวหน้าทีมจากแต่ละมลรัฐ ก็คือสมาชิกบริษัทของโตะกลมนั่นเอง มีสมาชิกโตะกลมเพียงสี่คนเท่านั้นที่มีได้มีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการเจรจาของ NAFTA โดยการเป็นตัวแทนในคณะที่ปรึกษาของคณะผู้แทนทางการค้าของ สหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีทรัพยากรเพื่อการติดต่อสื่อสารอันหลากหลายเป็นจำนวนมาก สมาชิกโตะกลม

ได้โฆษณาผ่านบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หน้าจดหมายถึงบรรณาธิการ การแจกข่าว รวมทั้งการออกความเห็นทางวิทยุและโทรทัศน์ โดยให้ความมั่นใจแก่ชาวอเมริกันว่า พวกเขาจะมีงานที่มีรายได้สูงขึ้น จะช่วยหยุดยั้งการอพยพเข้าประเทศจากเม็กซิโก และยกมาตรฐานสิ่งแวดล้อมให้สูงขึ้น

หัวหน้าทีม NAFTA สหรัฐ จาก 9 มลรัฐ (อัลลายด์ ชิกแนล เอทีแอนด์ที เยนเนอรอล อิเลคตริก เยนเนอรอล มอเตอร์ส เฟลพส์ ดอชัว ยูไนเต็ต เทคโนโลยี โอบีเอ็ม ไอทีที และทีอาร์ดับเบิลยู) ตามรายงานศูนย์ข้อมูล อินเตอร์ - เอมิส เฟอริค กล่าวว่า บริษัทเหล่านี้ ได้มีการย้ายตำแหน่งงาน 180,000 ตำแหน่งไปสู่ เม็กซิโก เรียบร้อยแล้วในระยะเวลา 12 ปี ตามแนวทางของ NAFTA ในบรรดาหัวหน้าทีม NAFTA เหล่านี้ มีบริษัทที่ถูกกล่าวหาว่าจะละเมิดสิทธิของแรงงาน ในเม็กซิโก โดยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของแรงงาน หลายบริษัทเป็นผู้นำในการปล่อยมลพิษใน สหรัฐอเมริกา และได้ส่งออกมาลภาวะเหล่านั้นหรือผลิตสินค้าใน เม็กซิโก ซึ่งถูกห้ามผลิตใน สหรัฐอเมริกา¹⁴

ประชาธิปไตยรับจ้าง

อุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในนคร วอชิงตัน ประกอบด้วย วิชาหกิจ ประชาสัมพันธ์ที่แสวงหากำไร สถาบันนโยบายศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนโดยธุรกิจทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริง ความเห็น การวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ การทำประชามติ และมีการออกจดหมายโดยตรง หรือการโทรศัพท์ไปแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างมดี ความคิดเห็นของ "พลเมือง" และมีการรณรงค์เพื่อสร้างภาพตามความประสงค์ของ บริษัทที่เป็นลูกค้า วิลเลียม กริดเดอร์ เรียกสิ่งนี้ว่า "ประชาธิปไตยรับจ้าง"¹⁵ เบอร์สัน มาร์สเทลเลอร์ ซึ่งเป็นบริษัทประชาสัมพันธ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ที่มียอดขายสุทธิในปี 1992 เป็นเงิน 204 ล้านเหรียญสหรัฐ ได้ทำงานให้กับ เอ็กซอน ในช่วงที่เรือ เอ็กซอน วาลเดซ ทำน้ำมันรั่ว และทำงานให้บริษัท ยูเนียน คาร์ไบด์ ในช่วงหายนะในโบพาล บริษัทประชาสัมพันธ์ชั้นนำ 50 บริษัทมียอดขายในปี 1991 ทั้งสิ้น 1.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ¹⁶

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ที่ทำงานในกิจการประชาสัมพันธ์จำนวน 170,000 คน มีหน้าที่ในการบิดเบือนข่าว ประชามติ และนโยบายสาธารณะเพื่อสนองผลประโยชน์ของลูกค้าที่จ่ายเงิน ซึ่งในขณะนี้มีมากกว่านักข่าวจริงๆ ประมาณ 40,000 คน และความแตกต่างดังกล่าวก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น วิชาหกิจเหล่านี้จะจัดให้มีการเขียนจดหมาย

โดยประชาชน และจัดให้มีผู้ทำหน้าที่รับจ้างเป็น “แม่บ้าน” ในการเสนอความเห็นตามแนวของบรรษัทในที่ประชุมสาธารณะ รวมทั้งออกข่าวที่ส่งผลในทางดีแก่บรรษัท และส่งจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต่างๆ จากการศึกษา ในปี 1990 พบว่าประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ข่าวในหนังสือพิมพ์ของ สหรัฐอเมริกา ตามปกติ เกิดจากการให้ข่าวจากแหล่งข่าวประชาสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งมีทั้งเรื่องสั้น บันทึบช่วยจำ และข้อเสนอแนะ จากการศึกษาของ โคลัมเบียวารสารศาสตร์ปริทัศน์ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของข่าวสั้นที่ตีพิมพ์ในวารสาร วอลล์สตรีท มาจากการแจกข่าว¹⁷ ความแตกต่างของพื้นที่เพื่อโฆษณา กับพื้นที่ข่าวเริ่มมีน้อยลงไปเรื่อยๆ เมื่อกาลเวลาผ่านไป

ในขณะที่พรรค รีพับลิกัน เป็นที่รู้จักมานานแล้วว่าเป็นพรรคที่หาเงิน พรรค เดโมแครต มีประวัติศาสตร์เป็นพรรคของประชาชน โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของชนงานและชนกลุ่มน้อย สมาชิกพรรค เดโมแครต ครั้งหนึ่งเคยพึ่งองค์กรทางการเมืองระดับรากหญ้าเป็นหลัก พึงประชาชนให้ออกมาลงคะแนนเสียงให้ในวันเลือกตั้งมากกว่าการพึ่งเงิน โครงสร้างดังกล่าวบังคับให้นักการเมืองจะต้องพยายามรักษาความสัมพันธ์ไว้กับกลุ่มรากหญ้า พร้อมกับเน้นความรับผิดชอบที่ท้องถิ่นจะตรวจสอบได้ ความผูกพันของสมาชิกกับพรรคมีสูง แต่เมื่อโทรทัศน์มีบทบาทมากขึ้นในชีวิตคนอเมริกันพร้อมกับการเสื่อมถอยของขบวนการแสวงหาในสหรัฐอเมริกา การรณรงค์หาเสียงทางโทรทัศน์ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง เริ่มมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการกำหนดผลการเลือกตั้ง ผลที่ตามมาคือ องค์กรรากหญ้าซึ่งเคยเป็นฐานเสียงที่สำคัญตามโครงสร้างของพรรค เดโมแครต เริ่มเสื่อมสลายลง เป็นเหตุให้สูญเสียฐานเสียงของประชาชน และปล่อยให้ผู้ที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของฐานเสียงที่สำคัญ มีความรู้สึกว่ามีผู้ได้รับใช้ผลประโยชน์ของพวกเขาเลย

การพังทลายของโครงสร้างดังกล่าว มีผลทำให้ผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในนามพรรค เดโมแครต จะต้องพึ่งการพัฒนาหน่วยงานระดมทุนเงินของตนเองมากยิ่งขึ้น ลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้สมัครเหล่านั้นตกเป็นเหยื่อของผลประโยชน์ทางการเงิน และช่วยให้ธุรกิจขนาดใหญ่มีอิทธิพลในการกำหนดวาระของนโยบายของทั้งสองพรรคการเมืองได้ง่ายยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน วิลเลียม กริเตอร์ อธิบายต่อไปว่า ทิศทางของนโยบายพรรค เดโมแครต ในปัจจุบันถูกกำหนดโดย บริษัทกฎหมาย 6 แห่งในวอชิงตัน ที่มีความเชี่ยวชาญในการขายอิทธิพลทางการเมืองให้แก่ลูกค้าที่มีเงิน และช่วยหาเงินให้นักการเมืองพรรค เดโมแครต ในขณะที่ก็ทำงานอย่างใกล้ชิดกับพรรค รีพับลิกัน วิสาหกิจเหล่านี้มีธุรกิจเป็นนายหน้า แสวงหาอำนาจให้แก่ใครก็ได้ที่จ่ายค่าบริการ¹⁸ เรื่องเหล่านี้เป็นสถานการณ์ที่เศร้าสลดสำหรับประชาธิปไตยใน อเมริกา

พรรค รีพับลิกัน สามารถสนองตอบกับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างค่อนข้างจะง่ายดาย สามารถนำเทคโนโลยีที่มีความสลับซับซ้อนที่เกี่ยวกับการสร้างตลาดมวลชนที่ชาญฉลาดเพื่อเอาชนะการเลือกตั้ง ด้วยเทคนิคเหล่านี้ทำให้สามารถได้รับผลสำเร็จอย่างงามจากงานที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ โดยหาโอกาสจากความแปลกแยกของประชาชนผู้ไร้อำนาจ ในการสร้างฐานทางการเมืองจากประชาชน เพื่อสนับสนุนวาระของชนชั้นนำ

ในฐานะที่มีอาชีพเป็นพ่อค้า นักการเมืองพรรค รีพับลิกัน ย่อมเข้าใจธรรมชาติของตลาดดีกว่านักการเมืองของพรรค เดโมแครต ดังนั้นพวกเขาจึงประยุกต์ใช้เทคนิคการขายสินค้าให้เข้ากับการเมืองโดยไม่ต้องมีการลงเลเหมือนนักการเมืองรุ่นเก่า ผลที่ตามมาก็คือนักการเมืองเหล่านี้จะวิเคราะห์ผู้ออกเสียงเสมือนที่ประชุมของ “ผู้บริโภคร” ที่อ่านหนังสือง่าย โดยที่มวลชนผู้เข้ารับฟังการชี้แจงก็คือผู้ซื้อที่มีศักยภาพ งานวิจัยโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เป็นวิทยาศาสตร์จะช่วยทำให้ทราบว่า ผู้บริโภคเหล่านี้รู้อะไรบ้าง กำลังคิดถึงอะไรอยู่ และที่สำคัญว่านั่นก็คือพวกเขารู้สึกอย่างไร ทั้งที่คนเหล่านี้เองอาจจะไม่เข้าใจ “ความรู้สึก” ของตัวเอง เมื่อมีข้อมูลครบถ้วนแล้วก็มีการวางยุทธศาสตร์ในการรณรงค์เพื่อเชื่อมโยงตัวผู้สมัครให้เข้ากับทัศนคติของผู้บริโภค ภาพจากการโฆษณาจะถูกสร้างขึ้น ซึ่งจะมีผลให้เกิดปฏิกิริยาตอบรับในทางบวก และทำให้สามารถขายได้¹⁹

ประชาธิปไตยของ อเมริกา ไม่เพียงแต่มีไว้เพื่อขายบริษัทของอเมริกาเท่านั้น รัฐบาล เมกซิกัน ได้จ่ายเงินสูงถึง 25 ล้านเหรียญสหรัฐและได้ว่าจ้างนักวิ่งเต้นชั้นนำในกรุง วอชิงตัน เพื่อสนับสนุนการรณรงค์ NAFTA ในปลายทศวรรษ 1980 บรรษัทของญี่ปุ่น จ่ายเงินประมาณ 100 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี เพื่อจ่ายให้นักวิ่งเต้นในเครือ สหรัฐอเมริกา และอีก 300 ล้านเหรียญสหรัฐเพื่อสร้างเครือข่ายการเมืองระดับรากหญ้าทั่วประเทศเพื่อให้มีอิทธิพลต่อประชาคมติดต่อสำนักงานประชาสัมพันธ์และสำนักงานวิ่งเต้นรวม 92 แห่ง เพื่อดำเนินการให้แก่พวกเขา ปริมาณดังกล่าวอาจจะเทียบได้กับ 55 วิสาหกิจสำหรับประเทศ คานาดา 42 วิสาหกิจสำหรับประเทศ อังกฤษ และ 7 วิสาหกิจสำหรับประเทศ เนเธอร์แลนด์ วัตถุประสงค์หลักก็คือเพื่อแก้ไขกฎหมายของ สหรัฐอเมริกาเพื่อผลประโยชน์ของบรรษัทต่างชาติ ซึ่งปกติมักจะเป็นผลสำเร็จ²⁰

ลัทธิบริษัทเสรี-อุดมการณ์ที่ขี้อ้างและสัญญาส่วนแต่เป็นสิ่งที่ลอกหลวง ที่จริงแล้ว
 รักษาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองเท่านั้น เหมือนข้ออ้างของบริษัทผลิตบุหรี่ที่ว่า สารนิโคติน
 ไม่ทำให้เสพติดและการสูบบุหรี่ก็มิได้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้กลายมาเป็นปรัชญา
 สำคัญของวัฒนธรรมการเมืองของ สหรัฐอเมริกา ตลอดจนสถาบันที่ทรงอำนาจทั้งหลาย
 ผลสำเร็จทั้งหมดสืบเนื่องมาจากการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง การใช้เทคนิคที่สลับซับซ้อน
 ซึ่งพัฒนาโดยผู้ที่มีความชำนาญด้านการตลาดมวลชน และการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร
 ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการรณรงค์ที่ยิ่งใหญ่กว่า นั่นก็คือ การควบคุมตลาดทั้งหมด
 ของโลกเอาไว้ เพื่อปลูกฝังลัทธิบริษัทเสรีนิยมและบริโภคนิยมลงในวัฒนธรรมโลก
 พวกเขาสามารถควบคุมได้

11 การทำโลก ให้เป็นตลาด

ใครก็ตามที่มีอำนาจในการชี้นำทิศน์ของชีวิตที่ดีและทำให้เป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย จะมีอำนาจเด็ดขาดเหนือทุกคน..... ธุรกิจ อเมริกัน ตั้งแต่ปี 1890 เป็นต้นมามีอำนาจเช่นนั้นและ... เมื่อดำเนินการร่วมกับสถาบันหลักๆ จะเริ่มทำให้สังคม อเมริกัน เปลี่ยนเป็นสังคมที่หมกมุ่นอยู่กับการบริโภค ด้วยความสะดวกสบายและความเป็นอยู่ดีทางด้านกายภาพ ด้วยสิ่งหรูหรา ด้วยการใช้จ่าย ด้วยการได้มาซึ่งสรรพสินค้าในป็นี้นมากกว่าปีก่อน และจะมากยิ่งขึ้นในปีต่อไป

- วิลเลียม ลิช¹

ผู้บริหารบริษัทได้ค้นถึงตลาดโลกซึ่งประกอบด้วย ประชากรที่มีรสนิยมและความจำเป็นเหมือนกันหมด..... เครื่องหมายการค้าบนขวดกล่อง และบนแผ่นป้ายสินค้าเหมือนกันหมดทั่วโลก ทำให้คนเรือนล้านทั่วโลกบอกได้ทันทีว่าคืออะไร แต่แล้วพวกเขาอาจจะไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่าธงของสหประชาชาติคืออะไร

- ริชาร์ด เจ บาร์เน็ต และจอห์น คาวานาห์²

ในสังคมสมัยใหม่ อาจจะกล่าวได้ว่าโทรทัศน์ได้กลายเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการตอกย้ำวัฒนธรรม ในขณะที่โรงเรียนอาจจะตกไปอยู่ในอันดับที่สอง โทรทัศน์ได้รวมเข้าไปเป็นอาณาจักรของบรรษัทไปแล้ว ซึ่งกำลังจะตีตลาดต่อไปยังโรงเรียน เป้าหมายมิใช่เพียงแต่จะขายผลิตภัณฑ์และสร้างความเข้มแข็งให้แก่วัฒนธรรมการบริโภค แต่ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ที่ทำให้สาธารณชนยอมรับการเทียบเคียงผลประโยชน์ของบริษัทเข้ากับผล

ประโยชน์ของมนุษย์ โดยให้ผลประโยชน์ของบริษัทมีค่าเท่ากับผลประโยชน์ของมนุษย์ ถ้าหากจะใช้คำพูดของ พอล ฮอว์เกน ก็คือ “ความคิดของพวกเราได้รับการบอกกล่าว ช้าแล้วช้าเล่าโดยสื่อที่เราเสพติด ผู้ซึ่งรับใช้การโฆษณาของบริษัท วัตถุประสงค์ของสื่อ ก็คือ การติดต่อภาพความจริงขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้ชมลืมนึกถึงโลกที่อยู่รอบตัวของพวกเขา”³

การจัดฉากความจริงขึ้นใหม่ เริ่มจากข้ออ้างที่ว่าในระบบเศรษฐกิจตลาด ผู้บริโภคเป็นผู้ตัดสิน ตลาดเป็นฝ่ายตอบสนอง สำหรับในโลกที่มีแต่ผู้ซื้อและผู้ขายรายย่อยแล้ว ข้อความดังกล่าวอาจจะเป็นความจริง ไม่มีผู้ขายรายใดที่จะมีความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่โน้มน้าวให้มีการซื้อสินค้าของเขา แต่สถานการณ์เช่นนี้ไม่เป็นความจริงอยู่อีกต่อไปแล้ว บริษัทในปัจจุบันมิได้รีรอที่จะปรับเปลี่ยนคุณค่าของสังคมทั้งหมด เพื่อสร้างวัฒนธรรมที่เป็นแบบอย่างเดียวกัน ซึ่งทำให้เกิดความกระหาย ที่กระตุ้นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และช่วยหนุนการขยายอำนาจทางการเมืองของบริษัท เมื่ออุปสงค์ของบริษัทขยายตัวมากขึ้น การโฆษณา การออกแบบ สื่อ ผลิตความคิดสร้างสรรค์ การวิจัยผู้บริโภค การทำการศึกษให้เป็นตลาด และวิธีการอื่นๆ อีกนับไม่ถ้วนก็เกิดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวของบริษัท จนกระทั่งก่อให้เกิดเป็นอุตสาหกรรมอย่างใหม่ขึ้นมาในสังคมมนุษย์ เพื่อช่วยบริษัทในการสร้างความต้องการอย่างไม่มีวันสิ้นสุดในสิ่งของที่ผลิตออกมาจำหน่าย และบ่มเพาะคุณค่าทางการเมืองที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของบริษัท

อเมริกามาก่อน แล้วจึงจะถึงโลก

มีช่วงหนึ่งในประวัติศาสตร์ที่วัฒนธรรม อเมริกัน ซึ่งดำรงอยู่ในขณะนั้นคือฝืนร้ายที่สุดสำหรับการตลาดขนาดใหญ่ การอยู่อย่างประหยัดและอดออมเป็นหลักการสำคัญ ของ “จริยธรรมของพิวริแทนท์” (Puritan ethic ซึ่งเป็นความเชื่อของชาวโปรเตสแตนต์ กลุ่ม Church of England ยึดเป็นหลักปฏิบัติในช่วงศตวรรษที่ 16 และ 17 - ผู้แปล) ซึ่งผู้ตั้งถิ่นฐานในสหรัฐอเมริกาในยุคต้นๆ ได้นำเอาจริยธรรมดังกล่าวเข้ามาอเมริกาพร้อมกับตัวเขาเอง พิวริแทนท์ เชื่อในการทำงานหนัก การมีส่วนร่วมในชุมชน การใช้ชีวิตไม่โลดโผน และพวกเขาอุทิศทุกสิ่งทุกอย่างที่เหลือให้กับจิตวิญญาณ กฎเบื้องต้นของพวกเขาในการดำรงชีวิตก็คือ แต่ละคนไม่ควรจะมีความต้องการวัตถุสิ่งของมากกว่าที่ตัวเองจะใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ พวกเขาสอนลูกหลานว่า “ใช้จนกระทั่งใช้ไม่ได้ ใส่จนขาด ทำให้ได้หรือไม่ต้องใช้”⁴

พวก เควกเกอร์ เป็นอีกพวกหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่ออเมริกาในยุคต้นและถึงแม้ว่าจะมีขันติธรรม (ความใจกว้างที่จะเคารพความเชื่อของผู้อื่น-ผู้แปล) มากกว่าและเน้นความเท่าเทียมมากกว่า แต่ก็เห็นด้วยกับคุณค่าของการทำงานหนักและอดออมของพิวริแทนท์ ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อการพัฒนาจิตวิญญาณ รอล์ฟ วาลโด เอเมอร์สัน และ เฮนรี เดวิด ธอโร ทั้งคู่เป็นนักเขียนอเมริกัน ในยุคต้น ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความเรียบง่ายว่าเป็นหนทางในการเข้าถึงพระเจ้า⁵

วัฒนธรรมการบริโภคส่วนใหญ่เกิดจากความพยายามในทุกด้านของบริษัทยักษ์ใหญ่ที่ขายปลีกในปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 เพื่อสร้างอุปสงค์ต่อสินค้าเพื่อการจำหน่าย ให้ขยายตัวอย่างไม่มีที่สิ้นสุด นักประวัติศาสตร์ชาวอเมริกัน วิลเลียม ลีช ได้บันทึกไว้ในหนังสือ ชื่อ *ประเทศแห่งดินหา : พ่อค้า อำนาจ และการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมอเมริกันใหม่* อธิบายว่าเหตุใดบริษัทเหล่านั้นจึงประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมที่เน้นจิตวิญญาณและนิยมการอดออม ไปสู่วัฒนธรรมที่เน้นวัตถุ เพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับตัวเอง ลีชพบว่าข้ออ้างที่ว่าตลาดทำได้เพียงสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภค ก็ไม่มีอะไรมากไปกว่าสร้างเสริมอาณาจักรของตัวเองของบรรดาพวกที่ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยการบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อโน้มน้าวผู้บริโภคให้ซื้อในสิ่งที่บริษัทพบว่ามันกำไรที่จะขาย

แต่ที่จริง วัฒนธรรมของผู้บริโภคในลัทธิทุนนิยม อาจจะเป็นสิ่งหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา โดยที่สาธารณชนไม่เคยมีความเห็นร่วมด้วยมาก่อนเลย เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ ที่ไม่ผ่านการเห็นร่วมด้วยแล้ว ประเด็นนี้นับเป็นประเด็นที่ไม่เห็นร่วมด้วยมากที่สุด และที่ไม่มีความเห็นร่วมอีกด้วย เหตุผลสองประการ ประการแรก วัฒนธรรมบริโภคนิยมไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาโดย “ประชาชน” แต่เป็นผลผลิตของกลุ่มพาณิชย์ที่ร่วมมือกับชนชั้นนำที่ไม่รังเกียจและยอมรับการแสวงหากำไร เพื่อการสะสม ทุนในขนาดที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ประการที่สอง พฤติกรรมวันต่อวันของนักสร้างวัฒนธรรมใหม่เหล่านี้ (แม้จะไม่ถึงกับเป็นองค์กรลับ) แต่ก็นำเสนอวิสัยทัศน์เพียงหนึ่งเดียว และกีดกันหนทางชีวิตอันหลากหลายอื่นๆ ด้วยวิธีการเช่นนี้ ทำให้ชีวิตสาธารณะของชาวอเมริกันแคบลง เป็นการกีดกันมิให้ชาว อเมริกัน เข้าถึงมิติภายในของการจัดการ และเข้าใจชีวิตอย่างอื่น มิติภายในเช่นว่านี้จะช่วยสร้างสรรคิให้ก่อเกิดวัฒนธรรมกระแสหลัก (ถ้าหากจะมีการตกลงปลงใจกันได้) และนั่นคือประชาธิปไตยที่แท้จริง⁶

วัฒนธรรมของประชาชนที่เจริญงอกงามมาจากหัวใจและความใฝ่ฝันของคนธรรมดาในอเมริกา เน้นประชาธิปไตยในทรัพย์สิน และความดีงามของสาธารณรัฐที่ เน้นครอบครัว ในฐานะที่เป็นหน่วยอิสระ เป็นเจ้าของที่ดินและเครื่องมือในการผลิต เพื่อทำการผลิตเพื่อครอบครัวของเขาให้มากที่สุดเท่าที่ต้องการบริโภคเอง หลังจากนั้นก็แบ่งปันให้กับชุมชน ตัวแบบในความคิดของพวกเขาก็คือ สังคมเศรษฐกิจที่เข้มแข็งประกอบเข้ากับการเข้ามาเกี่ยวข้องของเศรษฐกิจเงินตรา ในฐานะเป็นเพียงส่วนประกอบย่อยของชีวิตเท่านั้น

การเปลี่ยนจากสังคมเศรษฐกิจของครัวเรือนและการผลิตของชุมชนไปเป็นเศรษฐกิจเงินตราเป็นหลัก เกิดขึ้นใน อเมริกา กลางศตวรรษ 1800 ซึ่งจากระยะเวลาที่บริษัทขนาดใหญ่เริ่มปรากฏตัวขึ้น แม้กระทั่งถึงปี 1870 จำนวนคนงานในแต่ละวิสาหกิจโดยเฉลี่ยจะมีเพียงไม่เกิน 10 คน ตลาดส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่หรือภูมิภาค โดยที่ธุรกิจส่วนใหญ่จะมีปัจเจกบุคคลเป็นเจ้าของหรือผู้จัดการ - เป็นโลกที่ใกล้เคียงกับอุดมคติของ ออดัม สมิธ หลังจากนั้นบริษัทขนาดใหญ่เริ่มมีทักษะในการสร้างความต้องการสินค้าขึ้นในหมู่ประชาชน ในที่สุดการตลาดจึงเกิดขึ้น เช่นเดียวกับความชำนาญพิเศษในการจัดการ หลังจากนั้นโรงเรียนธุรกิจก็เริ่มเปิดวิชาสอนเพื่อสนองต่ออุปสงค์ เมื่อผู้คนเริ่มต้องพึ่งพาการจ้างงานเพื่อจะได้ค่าจ้างในโรงงาน รัฐบาลก็เริ่มเข้ามามีผลประโยชน์ร่วมในการส่งเสริมลัทธิบริโภคนิยม ในฐานะเป็นเครื่องมือในการรักษาการจ้างงานเอาไว้

ธุรกิจเริ่มมีทักษะมากขึ้นในการใช้สี กระจก และแสง เพื่อให้ได้ภาพที่น่าตื่นตาตื่นใจของสวรรค์บนดิน โดยการจัดให้มีการแสดงแบบอย่างหรูหรา พิธีกรรมที่ได้จัดการแสดงที่เน้นความน่าตื่นตาตื่นใจของวัฒนธรรมใหม่ ในที่สุดแต่ละคนจะถูกห้อมล้อมด้วยข้อความที่เสริมวัฒนธรรมของความ ต้องการเพิ่มขึ้นทีละน้อย การโฆษณา การแสดงสินค้าในตู้กระจกริมถนนของห้างสรรพสินค้า ป้ายไฟฟ้า การแสดงแบบเสื้อผ้า และบรรยากาศที่หรูหราของโรงแรมชั้นนำ ป้ายโฆษณา ทั้งหมดล้วนแต่บรรจกลักเลาภาพของชีวิตที่ดี โครงการสินเชื่อยิ่งทำให้รู้สึกว่ เกือบจะไม่ต้องใช้ความพยายามที่จะซื้อหา ชีวิตดังกล่าวตามความเห็นของ ลีช :

ประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นประเทศแรกในโลกที่มีระบบเศรษฐกิจที่จัดขึ้น เพื่อผลิตขนาดใหญ่ และเป็นประเทศแรกที่สร้างสถาบันการบริโภคขนาดใหญ่ประกอบกับการกระตุ้นผู้บริโภคอย่างขนานใหญ่ ที่เพิ่มขึ้นไปพร้อมกับการตลาดและการขายสินค้าที่ผลิตโดยวิธีการดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและแพร่ขยายออกไปเป็นปริมาณล้นหลามกว่าในประเทศอื่นๆ ทั่วโลก อเมริกา...ได้สร้างความผูกพันขึ้นในสถาบันทางสังคมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของธุรกิจ⁷

ทุกวันนี้โทรทัศน์ได้กลายเป็นสื่อกลางที่บรรษัทได้ใช้เพื่อปรับวัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนอเมริกัน ถ้าหันมาดูสถิติแล้วจะน่าตกใจมาก⁸ เด็กอเมริกันโดยเฉลี่ยที่มีอายุระหว่างสองถึงห้าขวบ ดูโทรทัศน์วันละสามชั่วโมงครึ่ง ผู้ใหญ่โดยเฉลี่ยดูโทรทัศน์เกือบวันละห้าชั่วโมง มีเพียงการทำงานและการนอนเท่านั้นที่เอาเวลาในชีวิตของผู้ใหญ่ไปมากกว่าโทรทัศน์ ในที่สุดโทรทัศน์ได้เข้ามาแทนที่ประชาคม ชีวิตในครอบครัว กิจกรรมทางวัฒนธรรมและการอ่าน อย่างได้ผล ด้วยอัตราการดูโทรทัศน์ดังกล่าว ผู้ใหญ่ อเมริกันโดยเฉลี่ยจะได้เห็นการโฆษณาสินค้า 21,000 ครั้งต่อปี และทุกครั้งที่จะมีข้อความคล้ายกัน คือ "ขอให้ซื้อสิ่งนั้นสิ่งนี้ - ทำเดี๋ยวนี้" บรรษัทที่ใหญ่ที่สุด 100 แห่งในอเมริกาจ่ายเงินประมาณร้อยละ 75 เป็นค่าเวลาของสถานีโทรทัศน์ที่เป็นของเอกชน และร้อยละ 50 ของเวลาสถานีของรัฐ โดยที่ค่าเวลาครึ่งนาทีก็นั่นในช่วงที่มีคนนิยมดูมากที่สุดที่ใช้โฆษณาสินค้า มีการขายกันระหว่าง 200,000 ถึง 300,000 เหรียญสหรัฐ เฉพาะบรรษัทขนาดใหญ่เท่านั้นที่สามารถจ่ายราคานี้ได้ ถึงแม้จะไม่มีการควบคุมเนื้อหาของการขายอย่างสิ้นเชิง ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จะถูกจ้างให้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่ผู้โฆษณาต้องการจะซื้อ ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องคำนึงถึงบรรษัทและทัศนะของบรรษัทเหล่านี้ ในการใส่เนื้อหาของรายการอยู่เสมอ

เจอร์รี แมนเดอร์ ได้ให้เหตุผลว่าทำไมโทรทัศน์จึงเกือบจะเป็นสื่อในอุดมคติที่จะรับใช้วัตถุประสงค์ของบรรษัท :

ด้วยความสามารถที่จะปลูกฝังภาพเหมือนลงไปในการคิดของผู้คนนับล้าน โทรทัศน์จะช่วยให้มีการหลอมรวมแนวคิด ความรู้ รสนิยม และความต้องการ เพื่อให้สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของผู้ที่ส่งสัญญาณภาพเหล่านั้น หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้ส่งสัญญาณภาพก็คือบรรษัทที่เชื่อว่าชีวิตในอุดมคตินั้นก็คือการใช้เทคโนโลยี การซื้อสินค้าวัตถุนิยม และการเป็นอริกับธรรมชาติ และการใช้สัญญาณดาวเทียมเพื่อการสื่อสารก็คือ กลไกที่นำโทรทัศน์ไปสู่ส่วนต่างๆ ของโลกที่แต่ก่อนนี้ โทรทัศน์ยังไม่สามารถเข้าไปถึง⁹

เมื่อโลกบรรษัทสามารถทะลุทะลวงเข้าไปทั่วทุกมุมโลก สิ่งที่น่าไปด้วยไม่เพียงแต่ผลิตภัณฑ์และซื้อสินค้าที่รู้จักกันดีแล้ว แต่รวมถึงสื่อที่พวกเขาชื่นชอบและวิธีการตลาดที่แยบยลลึกซึ้ง ทำให้สามารถสร้างอาณานิคมทางวัฒนธรรมทุกแห่งที่สัญญาณโทรทัศน์ส่งไปถึง

วารสารดิ เอโคโนมิสต์ รายงานว่า ในปี 1989 โลกาบรรษัทใช้จ่ายเงินเพื่อการโฆษณา

ทั้งหมดเป็นจำนวน 240 พันล้านเหรียญสหรัฐ อีก 80 พันล้านเหรียญจ่ายไปเพื่อทำ
บรรจุกฎที่ออกแบบและส่งเสริมจุดขายอื่นๆ รวมกันทั้งหมดค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะตก
อยู่กับทุกๆ คนทั่วโลกคนละ 120 เหรียญสหรัฐ¹⁰ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว
ของบริษัทจะมุ่งตรงไปที่การสร้างอุปสงค์ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชนิดใดชนิดหนึ่ง แต่ขณะ
เดียวกันก็เป็นสร้างวัฒนธรรมในการบริโภคให้เกิดขึ้นทั่วไปในโลก และเป็นการสร้างความ
เชื่อมโยงในความคิดของสาธารณชนระหว่างผลประโยชน์ของบริษัท (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
บริษัทขนาดใหญ่) กับสาธารณประโยชน์

ถ้าจะกล่าวโดยรวม บริษัทกำลังใช้จ่ายกว่าครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายเพื่อ
การศึกษาสาธารณะที่โลกจ่าย จำนวน 207 เหรียญสหรัฐต่อหัว เพื่อ
ที่จะสร้างผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อบริษัท¹¹ ยิ่งกว่านั้น การ
ขยายตัวของค่าใช้จ่ายในการโฆษณายังเพิ่มขึ้นมากกว่าการเพิ่มของค่า
ใช้จ่ายทางการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการโฆษณาได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 7 เท่าตัว
ตั้งแต่ปี 1950 - ขยายตัวเร็วกว่าเศรษฐกิจของโลกถึงหนึ่งในสาม¹²

MTV รู้จักเพียงอย่างเดียวในโลก - “โค้กดีที่สุดในโลก”

ในบทความของเขาใน แอตแลนติก รายเดือนที่ยกย่องบูรณาการทางเศรษฐกิจ อะกิโอะ
มอริตะ ได้ระบุว่าวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เด่นชัดนั้นคืออุปสรรคทางการค้า¹³ ความจำเป็น
ในการยอมรับความแตกต่างของรสนิยมและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นในฐานะที่เป็น
เงื่อนไขที่จะทำให้ผู้บริโภคยอมรับ สร้างความยุ่งยากให้กับการรณรงค์การตลาดทั่วโลก
ความฝันของนักการตลาดของบริษัทก็คือ ทำให้วัฒนธรรมของผู้บริโภคเป็นหนึ่งเดียว
ทั่วโลก โดยจงรักภักดีต่อข้อสินค้าซึ่งจะทำให้บริษัทสามารถขายสินค้าจากชุดโฆษณาชุด
เดียวไม่ว่า ในกรุงเทพฯ ในปารีส หรือนิวยอร์ก ซึ่งอันที่จริงแล้ว สิ่งนี้ก็กำลังเกิดขึ้น
ตามคำอธิบายของ โรเบิร์ต ซี กอยซีตา ประธานของ บริษัท โคคา โคล่า “คนทั่วโลกใน
ทุกวันนี้เชื่อมโยงกันด้วยข้อสินค้าที่ใช้บริโภค เหมือนกับการเชื่อมโยงด้วยวิธีการอื่นๆ
ด้วยเช่นกัน”¹⁴ ความสำเร็จของ โคคา - โคล่า ในการทำให้สินค้าของตัวเองเป็น
สัญลักษณ์ของโลก มีส่วนสร้างความมั่นใจให้ผู้บริหารบริษัทอื่นๆ ทำตาม

ไม่มีสื่อใดที่จะมีศักยภาพทำให้ความฝันของนักโฆษณาในลักษณะนี้เป็นจริงมากกว่า
MTV ช่องโทรทัศน์ที่เน้นดนตรีร็อค การที่รายการของสถานีเป็นที่ชื่นชอบของบรรดา

วัยรุ่นและก่อนวัยรุ่นทั่วโลก ทำให้ MTV เป็นเครื่องมืออย่างดีที่จะก่อให้เกิดโลกาภิวัตน์ของวัฒนธรรมบริโภค ครั้นถึงปี 1993 รายการ ร็อค-แอนด์ โรลล์ ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายของ MTV โดยมีแสงสีฉูดฉาดและภาพที่ไม่ต่อเนื่อง (ตัดต่ออย่างรวดเร็ว-ผู้แปล) ได้ออกรายการทุกวันไปยัง 210 ล้านครอบครัวใน 71 ประเทศ ตามคำกล่าวของ ริชาร์ด เจ บาร์เน็ต และจอห์น คาวานาจ เครือข่ายบันเทิงของ MTV ที่เน้นการเสนอวิธีทัศนเพลงป๊อป โดยการรับงานโฆษณาสินค้าที่หลากหลาย “อาจจะเป็นแหล่งให้การศึกษามีอิทธิพลแก่วัยรุ่นในห้าทวีป” ทั้งสองกล่าวต่อไปว่า :

การแสดงและการโฆษณาที่ผสมผสานเข้าด้วยกัน ได้ก่อให้เกิดความรู้สึกโหยหาถึง - ใครบางคนที่จะรัก หรือบางสิ่งบางอย่างที่ตื่นเต้นกำลังจะเกิดขึ้น ความสิ้นสุดของความเดียวดายหรือเพื่อสิ่งของที่จะซื้อ - แผ่นเสียง ตัวเข้าชมดนตรีร็อค เสื้อยืดวิหคสายฟ้า การโฆษณาค่อนข้างจะมีประสิทธิภาพเพราะผู้ชมมิได้มีความรู้สึกที่กำลังดูโฆษณา..... ในขณะที่ทั่วโลกผู้คนพากันใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น เพื่อที่จะดูหรือจะฟังเพลง และเรื่องราวที่ผลิตขึ้นมาเพื่อพาณิชย์กรรมอย่างเดียว หรือผลิตขึ้นมาเพื่อการโฆษณาและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาดังกล่าว¹⁵

ซารา เพอร์กัสน์ เชื่อว่าการทำให้วัฒนธรรมวัยรุ่นเป็นการโฆษณาสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรี ซึ่งครั้งหนึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่แสดงออกถึงความเป็นกบฏสำหรับวัยรุ่น ได้ทำให้วัยรุ่นไม่มีเครื่องมือของตัวเองที่จะก่อกบฏ และยังเป็นการป้องกันอย่างได้ผลของการพัฒนาวัฒนธรรมด้านกระแส เธอเขียนว่า “วงจรในดนตรีแนวใหม่ตั้งแต่ระดับใต้ดินไปจนถึงกระแสหลัก ได้ถูกทำให้เย็นย่ำจนไม่มีช่วงเวลาของเสรีภาพและความสับสน อันเป็นจุดกำเนิดของการต่อต้าน”¹⁶

ในบรรดาความพยายามเชิงรุกที่จะทำให้วัฒนธรรมผู้บริโภคเป็นหนึ่งเดียวกันคือ ผลงานของ เอวอน ซึ่งเป็นบริษัทผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 1994 รายการแสดงชื่อ ทวีเนชั่น ได้รายงานการรณรงค์ของ เอวอน เพื่อจะได้ลูกค้าใหม่จากบรรดาลูกค้าที่ยากจนที่สุดชาว คัมเบชินาส ในบริเวณลุ่มน้ำ อเมซอน ของ บราซิล โดยมีพนักงานขายหญิงของ เอวอน 70,000 คน ไปเคาะประตูถึงบ้านในชนบท อติมาร์ เซอร์ โรดโอ ประธานของเอวอน บราซิล อธิบายว่า “แทนที่จะขอให้ผู้คนซื้อสินค้าเราเพิ่มขึ้น เราไปหาคนที่ไม่เคยซื้อสินค้าของเรามาก่อน” ดังที่ปรากฏในรายงานที่พนักงาน

ขายหญิงกำลังเดินทางไปเคาะประตูแต่ละบ้านในชนบทที่ห่างไกลของ ซานตาเรม ลูกค้ารายใหม่เป็นจำนวนมากเหล่านี้ล้วนผอมแห้ง มีอายุมาก หน้าตาเหี่ยวเฉาอาศัยอยู่กับเด็กๆ ที่ไม่มีรองเท้าใส่ อาศัยอยู่ในกระท่อมเล็กบนพื้นดิน ผู้คนใน ซานตาเรม ส่วนใหญ่อ่านเขียนไม่ได้ และมีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวต่อวันเพียง 3 เหรียญสหรัฐเท่านั้น

พนักงานขายหญิงของ เอออน หลายร้อยคนถูกส่งลงไปในพื้นที่ใน ซานตาเรม เพื่อติดตามผลการโฆษณาทางโทรทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงฉลากที่อ่อนหวานของสาวพราวเสน่ห์ผิวขาวพร้อมกับชายหนุ่มรูปหล่อ พนักงานขายเหล่านี้ได้บอกหญิงมีอายุเหล่านี้ที่ถูกทำลายความสวยด้วยการมีบุตรมาหลายปี พร้อมกับการทำงานหนักภายใต้ดวงอาทิตย์ที่ร้อนแรง ว่าพวกเธอจะสามารถที่จะสวยได้เช่นกันถ้าใช้ผลิตภัณฑ์ เอออน ศูนย์ส่งเสริมที่สำคัญที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์เปลี่ยนผิวที่มีชื่อว่า รีนิว มีราคากระปุกละ 40 เหรียญสหรัฐ ที่ทำหน้าที่เผาผิวบนอกของผู้ใช้ออก รายการโฆษณาโทรทัศน์ได้ใช้เทคนิคพิเศษสร้างภาพผู้หญิงกำลังลอกผิวที่เกิดจากความแก่ออกจากใบหน้าแล้วทำให้ดูสาวขึ้นอย่างน่ามหัศจรรย์ จากคำบอกเล่าของ โรซ่า อัลลีเกรีย ผู้อำนวยการด้านประชาสัมพันธ์ของ เอออน บราซิล “ผู้หญิงเหล่านี้จะทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อจะซื้อสินค้าดังกล่าว พวกเธอจะเลิกซื้อสิ่งอื่นเป็นต้นว่าเสื้อผ้า รองเท้า ถ้าพวกเธอรู้สึกว่าจะทำให้ผิวดีขึ้น พวกเธอก็จะไม่ซื้อเสื้อผ้า และหันมาซื้อสิ่งที่โฆษณาในโทรทัศน์ คนทั่วไปคิดว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์จริงๆ”¹⁷

บรรษัทในห้องเรียน

บรรษัทกำลังเคลื่อนไหวอย่างรุนแรงในการครอบงำสถาบันที่มีความสำคัญอันดับสองที่ทำหน้าที่ผลิตข้าทางวัฒนธรรม (คือกิจกรรมที่อบรมบ่มเพาะ เพื่อจรรโลงและเสริมสร้างซึ่งวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง-ผู้แปล) นั่นก็คือโรงเรียน ตามข้อมูลของสหภาพผู้บริโภคในปี 1990 นักเรียนใน สหรัฐอเมริกา จำนวน 20 ล้านคน ได้ใช้เครื่องมือเครื่องใช้สนับสนุนการเรียนและการสอน ที่มีบรรษัทเป็นผู้ให้การสนับสนุนในห้องเรียนของพวกเขา ในบรรดาสิ่งของเหล่านี้บางอย่างเป็นการสนับสนุนการขายโดยตรง เช่น อาหารขยะที่ไม่มีคุณภาพทางโภชนาการ เสื้อผ้า และสินค้าที่ใช้สำหรับการดูแลตัวเองให้สวยงามบางชิ้น ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการมันฝรั่งแห่งชาติ ร่วมกับ ระบบการเรียนตลอดชีวิต เสนอรายการ “น้ำมันทอดของคุณ” ซึ่งเป็นรายการเลขคณิตเพื่อเฉลิมฉลอง

มันฝรั่งทอด ในเดือน ผู้ชมมันฝรั่งทอดแห่งชาติ นูตราสวิต ซึ่งเป็นสารทดแทนน้ำตาลให้การสนับสนุนโครงการ “สุขภาพทั่วทั้งประเทศ”¹⁸

บริษัทได้ดำเนินการรุกคืบในการนำเอาอาหารขยะของพวกเขา ไปจำหน่ายด้วยเครื่องหยอดเหรียญของโรงเรียนและโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน งานแสดงสินค้าและวารสารที่พุ่งเป้าไปที่คณานบริการอาหารของโรงเรียน เต็มไปด้วยข้อความที่เรียกร้อง เป็นต้นว่า “เอาผลิตภัณฑ์ของ ทาโล เบลล์ ไปที่โรงเรียนของคุณ” “พิชซ่าซัท จะทำให้อาหารกลางวันของโรงเรียนมีรสชาติ” โคคา-โคล่า ดำเนินการวิ่งเต้นเพื่อโจมตีข้อเสนอให้ออกกฎหมายห้ามขายน้ำอัดลมและเครื่องดื่มที่มีคุณค่าทางอาหารเพียงเล็กน้อยในโรงเรียนของรัฐ แรนดอล ดับเบิลยู โดแนลด์สัน ตัวแทน โคคา-โคล่า ในมลรัฐ แอดแลนต้า กล่าวว่า “ยุทธศาสตร์ของเราคือ พร้อมในทุกที่ เราต้องการจะมีเครื่องดื่มเพียงแค่อ้อมของความปรารถนา เราพยายามทำให้เครื่องดื่มของเรามีจำหน่ายอย่างแพร่หลาย และโรงเรียนก็เป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่เราต้องการจะทำเช่นนั้น”¹⁹

ข้อความอื่นๆ ที่ใช้ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะล้างสมองอันอ่อนเยาว์ให้เชื่อและเห็นคุณค่าของหลักทรัพย์เสรี ด้วยเหตุนี้บริษัท โมบิล ซึ่งรู้จักกันดีว่าชอบซื้อพื้นที่จดหมายถึงบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ นิวยอร์กไทม์ เพื่อสนับสนุนทัศนผลประโยชน์สาธารณะจากแง่มุมของบริษัท ได้เสนอตัวแบบหลักสูตรที่จัดทำโดยบริษัทเรียนให้เก่ง เพื่อใช้ในห้องเรียน โดยอ้างว่าจะช่วยให้นักเรียนสามารถประเมิน ข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) แต่ส่วนใหญ่ก็ต่อต้านผลประโยชน์ที่จะได้รับเสียมากกว่า

เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมโดยสาธารณชน ที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ บริษัทได้ตอบสนองโดยเอาสี่เหลี่ยมมาทาตัวเองแล้วก็พยายามให้คำอธิบายปัญหาและทางแก้ในทางที่สนองตอบวัตถุประสงค์ของบริษัท ส่วนที่เป็นบริการทางวิชาการจากบริษัท โมบิล ต่อการศึกษาของสาธารณชนก็คือ การทำวิดีโอทัศน์สำหรับใช้ในห้องเรียน ที่อ้างว่าพลาสติกเป็นของเสียที่เลวที่สุดที่เอาไปใช้ถมพื้นที่ ในกรณีของชุดเรียนของ เอ็กซ์ซอน ที่มีชื่อว่า “ก่อนพลังงาน” ไม่มีการกล่าวถึงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและพลังงานทางเลือกแทนเชื้อเพลิงจากซากสัตว์โบราณ ขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงจะกล่าวถึงปัญหาการที่โลกร้อนขึ้น แต่กลับได้พยายามให้นักเรียนคิดว่าน้ำมันและพลังงานแสงอาทิตย์เป็นเรื่องเดียวกัน โดยให้คำนิยามน้ำมันว่า “น้ำมันมีคุณค่าพลังงานที่ได้มาจากพลังงานดวงอาทิตย์ และถูกเก็บไว้ในรูปการรวมตัวของโมเลกุลในเคมีอินทรีย์”

โมบิล และบริษัทอื่นๆ ให้การสนับสนุน สภาแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาเศรษฐศาสตร์อย่างกระตือรือร้น โดยที่ภารกิจของหน่วยงานดังกล่าวคือการส่งเสริมการสอนวิชา

เศรษฐศาสตร์ในโรงเรียนประถมและมัธยม พื้นที่จดหมายถึงบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ที่จ่ายโดย โมบิล ตัดพ้อว่านักเรียนชั้นมัธยมหก สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง เพียงร้อยละ 35 เท่านั้น จากการสำรวจความรู้วิชาเศรษฐศาสตร์แห่งชาติ เป็นที่ชัดเจนว่า โมบิล มีความคิดอยู่แล้วว่าคำตอบที่ถูกต้องการจะเป็นอย่างไร ซึ่งหน้าจดหมายถึงบรรณาธิการดังกล่าว ได้ตั้งข้อสังเกตว่า :

เมื่อกล่าวถึงประเด็นภายในประเทศ จะช่วยได้มากถ้าจะทำความเข้าใจในเรื่องผลกระทบของการเพิ่มหรือลดภาษีที่มีต่อความมั่นคงของตำแหน่งงานและมาตรฐานการครองชีพของคุณ และเมื่อมาถึงนโยบายสิ่งแวดล้อมและระเบียบข้อบังคับ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น เป็นต้นว่าอุปสงค์และอุปทาน ต้นทุนเปรียบเทียบกับผลตอบแทน และความจำเป็นของบรรษัทที่จะต้องมีการ²⁰

เยนเนอรัล มอเตอร์ส (GM) ได้ส่งม้วนวิดิทัศน์ที่มีชื่อว่า “ฉันต้องการโลกและโลกก็ต้องการฉัน” ไปให้โรงเรียนของรัฐ เอกชน และโรงเรียนขององค์กรศาสนา ในระดับประถมศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ ในเรื่องมีภาพเด็ก ๆ ที่ร่าเริงว่ายน้ำที่ใสสะอาดและวิ่งเล่นในสถานที่ที่มีทัศนียภาพที่สวยงามมาก วิดิทัศน์ของ GM ได้ส่งเสริมกิจกรรมเป็นต้นว่าปลูกต้นไม้และการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ แต่ไม่มีการกล่าวถึงระบบขนส่งมวลชนหรือความจำเป็นที่จะต้องออกแบบเมืองใหม่เพื่อลดความต้องการการขนส่ง GM เสนอให้มีการใช้รถยนต์ร่วมกันและน้ำมันเครื่องกลับมาใช้ใหม่ ข้อความทั้งหมดที่ได้กล่าวเอาไว้ในวิดิทัศน์พร้อมทั้งคู่มือการสอนถูกต้องทั้งหมด แต่ภาพโดยรวมทำให้หลงผิด เพราะไม่มีการกล่าวถึงความจริงทั้งหมดและความคิดที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง

โทรทัศน์ช่องหนึ่ง ซึ่งมีโฆษณาจัดทำรายการโทรทัศน์สำหรับโรงเรียน ส่งสัญญาณภาพข่าวและโฆษณาขนมแท่งเคลือบน้ำตาล อาหารด่วน และรองเท้ากีฬา เข้าไปในห้องเรียนโดยตรงเป็นเวลา 12 นาทีทุกวัน ในจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้นมากกว่า 12,000 โรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนกับจานดาวเทียมและอุปกรณ์วิดิทัศน์สำหรับแต่ละห้องเรียน โดยที่โรงเรียนจะต้องยอมให้โทรทัศน์ช่องหนึ่ง ถ่ายทอดอย่างน้อยร้อยละ 90 ของวันเปิดเรียน และสำหรับร้อยละ 90 ของนักเรียน ครูไม่ได้รับอนุญาตหยุดรายการหรือปิดเครื่องรับโทรทัศน์ จากการสำรวจพบว่านักเรียนส่วนใหญ่คิดว่า เนื่องจากโทรทัศน์ช่องหนึ่งได้รับอนุญาตให้ทำการการถ่ายทอดในโรงเรียน ผลิตภัณฑ์ที่โฆษณาในโทรทัศน์คงจะดีสำหรับพวกเขา²¹

มาร์ค อีแวนส์ รองประธานอาวุโสของบริษัท สกอลาสติก ได้เสนอข้อคิดเห็นต่อไปนี้ เพื่อเป็นการท้าทายกลุ่มธุรกิจในบทความที่ชื่อ แอควอร์ไทซิง เอจ (Advertising Age):

บริษัทจำนวนมากขึ้นทุกทีเห็นว่าตลาดการศึกษาเป็นสิ่งที่เย้ายวน ช่วยให้เกิดการจดจำและเป็นวิธีใช้ต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างส่วนแบ่งทางความคิดและเตรียมตลาดไปสู่ศตวรรษที่ 21..... [รายการของยิลเลต ในการแนะนำวัยรุ่นให้รู้จักกับมิดโกนนิรภัยของบริษัทก็คือ]... การสร้างยี่ห้อและความภักดีต่อผลิตภัณฑ์ โดยใช้ห้องเรียนเป็นศูนย์กลางแบบแผนชีวิตที่ได้อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่นิยมทำอะไรเหมือนกัน..... พวกคุณช่วยหาทางส่งเสริมในการที่จะเอานักเรียนออกไปจากทางเดินภายในห้องเรียน ให้ไปอยู่ที่ทางเดินในห้างสรรพสินค้าจะได้หรือไม่?²²

ถ้าหากทำไม่ได้ บริษัท สกอลาสติก ซึ่งเป็นผู้นำในการผลิตอุปกรณ์ประกอบการเรียนในโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา ก็พร้อมจะให้ความช่วยเหลือ

บรรษัทหลายแห่งกำลังเสนอให้มีจัดการโรงเรียนของรัฐบนพื้นฐานของการแสวงหากำไร ความเป็นไปได้ในการทำกำไรคือการเปลี่ยนห้องเรียนให้กลายเป็นปลายทางของสื่ออย่างใหม่เพื่อการตลาดของบริษัท การสร้างภาพและความพยายามในการหล่อหลอมอุดมการณ์ที่พุ่งเป้าไปยังจิตใจที่อ่อนเยาว์และปรับเปลี่ยนได้ง่าย เป็นเรื่องที่เหลือเชื่อและน่ากลัวเป็นอย่างยิ่ง

โลกของปี 1984

บรรษัทได้ใช้จ่ายเงินเพื่อโฆษณา วังเดิน ยืนข้อเสนอ และประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นในโรงเรียนหรือสื่อสารมวลชน เพื่อสนับสนุนการกระทำของปัจเจกบุคคลและสาธารณชน ที่จะสนับสนุนการแสวงหาผลประโยชน์ของบริษัทให้เพิ่มมากขึ้น โดยการใช้ทุกวิธีการที่จะโน้มน้าวความต้องการของผู้บริโภคให้ตอบสนอง ดังที่ พอล ฮอว์เคน ได้อธิบายวิธีการเหล่านี้ :

ภาพถ่ายที่มีแสงอ่อนนุ่มของกางเกงในป้าที่ยังบริสุทธิ์ ถูกใช้เป็นการ

พิสูจน์ในเชิงสัญลักษณ์ของความตั้งใจของบริษัทผลิตกระดาษต่ออนาคต ถึงแม้ในขณะนี้ยังคงตัดต้นไม้ให้ราบเรียบและต่อสู้กับรัฐสภาที่พยายามแก้ไขกฎหมายสัตว์สงวน ชาวอเมริกันพื้นเมืองมองดูด้วยความชื่นชมต่อภาพเด็กเก็บเศษขยะในทุ่งหญ้าที่เต็มไปด้วยดอกไม้ป่า โดยใช้ถุงพลาสติกที่โฆษณาว่าย่อยสลายได้ในทางชีวภาพ โดยที่ความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้น (บริษัท โมบิล ถูกฟ้องเรียกค่าเสียหายโดยสำนักงานอัยการในหลายมลรัฐ เนื่องจากโฆษณาชุดดังกล่าว) บริษัทกระดาษซิมสัน ได้แนะนำสินค้าใหม่คือกระดาษที่ใช้แล้วนำมาทำใหม่ โดยแท้ที่จริงมีส่วนผสมของของเก่าเพียงนิดหน่อย ภายใต้ชื่อ ธอโร วิทแมน และ เลียวโบลด์ บริษัทผลิตเครื่องกำเนิดไฟฟ้านิวเคลียร์ในอังกฤษประกาศว่าพลังงานนิวเคลียร์เป็นพลังงานเขียว เนื่องจากไม่ได้ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ²³

บริษัทลิตเติ้ลบูห์ได้จ่ายเงินหลายล้านเหรียญสหรัฐเพื่อจะทำให้สาธารณชนเชื่อว่า ไม่มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่จะอ้างว่าการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โรงงานผลิตรถยนต์ต่อสู้กับมาตรฐานการปล่อยควันพิษ โรงงานผลิตอาวุธปืนต่อสู้การควบคุมการใช้อาวุธปืน บริษัทเคมีได้ทั้งขยะพิษอย่างผิดกฎหมาย และบริษัทผลิตยาดังราคาขายในลักษณะผูกขาด สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นทุกวัน สำหรับทุกสิ่งทุกอย่างที่บรรษัทอ้าง มักจะมีผลออกมาจริงในทางตรงกันข้าม บิสซิเนส วีค เองได้กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้เป็นอย่างดี "บรรษัทนานาชาติในปัจจุบันมิใช่สถาบันทางสังคม พวกเขาจะหาทางเอาเปรียบรัฐบาลหนึ่งโดยใช้อิทธิพลหนึ่งเป็นเครื่องต่อรอง ปรับเปลี่ยนราคาเพื่อจ่ายภาษีให้น้อยที่สุด พยายามเบี่ยงเบนประชาคติ ส่งออกตำแหน่งงาน หรือปกปิดเทคโนโลยีเพื่อรักษาความได้เปรียบเอาไว้"²⁴

ความพยายามของบริษัทที่พยายามปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและการเมืองของพวกเขา โดยการควบคุมโทรทัศน์ ทำให้นึกถึงงานเขียนของ จอร์จ ออร์เวลล์ ที่ชื่อ 1984 และภาพที่เขาเสนอของสังคมอำนาจนิยม ที่ปกครองโดยจอภาพโทรทัศน์ทุกแห่งที่บิดเบือนความคิดเห็นของพลเมืองเกี่ยวกับโลก ความจริงที่พวกเรากำลังประจักษ์นั้นละเมียดละไมยิ่งกว่า และเทคนิคที่ใช้ก็มีความสลับซับซ้อนมากกว่าที่ออร์เวลล์คาดคิดไว้ ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่กระตุกเชือกนั้นกลับเป็นบรรษัทแทนที่จะเป็นรัฐบาล พวกเรากำลังถูกปกครองโดยตลาดที่กดขี่ มิใช่รัฐที่กดขี่

เทคนิคที่ใช้นับเป็นความเรียบง่ายที่สง่างาม โดยการปรุงแต่งสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม อันเป็นฐานรากให้เอกลักษณ์ของปัจเจกบุคคล และระบบคุณค่าได้ยึดเหนี่ยวก่อนที่จะมีสื่อสารมวลชน สัญลักษณ์เหล่านี้คือการสร้างสรรค์ร่วมกันของผู้คนที่ถักทอและแสดงออกถึงความรู้สึกภายในผ่านสื่อศิลปะ ทั้งหมดนี้เป็นเครื่องหมายแทนความรู้สึกร่วมของพวกเราว่าเราคือใคร ในทางกลับกัน ยิ่งพวกเราใช้เวลาให้จมอยู่กับเครื่องมือภายในการควบคุมของบรรษัท ในโลกของโทรทัศน์ที่ถูกคัดสรรจัดแจงไว้เป็นชุดนี้ เราก็จะยิ่งมีเวลาน้อยลงสำหรับการแลกเปลี่ยนโดยตรงกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง ซึ่งเป็นหนทางเดียวที่เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และคุณค่าจะแสดงออกมาได้และมีพลังเข้มแข็งขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์ตามแบบที่เคยเป็นมาก่อน เป็นความจริงมากขึ้นทุกที ที่ว่าใครก็ตามที่ควบคุมสื่อสารมวลชน ก็จะสามารถควบคุมแก่นกลางของวัฒนธรรม

สถาปนิกของโลกาวิสัยทัศน์ของบรรษัทพยายามค้นหาโลกที่มีสัญลักษณ์เป็นสากล ให้ถูกสร้างขึ้นและเป็นเจ้าของโดยบรรษัทที่มีอำนาจมากที่สุด เข้ามาแทนที่สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น ที่เชื่อมโยงผู้คนเข้ากับสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง คุณค่าและประชาคมมนุษย์ สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพวกเราได้แสดงถึงแหล่งที่มาของเอกลักษณ์และความหมายที่สำคัญ ช่วยเตือนถึงคุณค่าของพวกเรา พันเพของพวกเรา ในสังคม สิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นเตือนเราให้มีความจงรักภักดี และมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพและความสมบูรณ์พูนสุขของประชาคมของเรา ตลอดจนระบบนิเวศที่มีลักษณะเฉพาะ แต่เมื่อการควบคุมสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพวกเราได้ถูกส่งต่อไปยังบรรษัท ในความเป็นจริงก็คือ การที่เรายอมรับความพ่ายแพ้แก่อำนาจที่กำหนดว่าเราเป็นใคร แทนที่จะเป็นคน อเมริกัน เป็นชาว นอร์เวย์ อียิปต์ ฟิลิปปินส์ หรือเม็กซิกัน เราได้ถูกทำให้กลายเป็นสมาชิกของ "คนรุ่นเป๊ปซี่" ถูกแยกออกจากสถานที่และความหมายอื่นๆ หากไม่ใช่สิ่งที่บรรษัทพบว่าจะช่วยทำให้มีกำไร ทหาราชตลาดอาจะมีความละมุนละไมมากกว่าพระราชโดยรัฐ แต่ก็มีประสิทธิผลไม่น้อยกว่าเลยในการที่ทำให้คนเป็นจำนวนมากต้องตกเป็นทาส เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของคนส่วนน้อย

12 ประวัติ ชีวิตคนจน

พวกเขาไม่ใช่ลูกกระสุนและเชือกอีกต่อไป แต่เขาใช้ธนาคารโลกและ
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

- เจสซี แจคสัน¹

เพื่อจะดึงดูดบริษัทอย่างของคุณ..... เราได้ปรับพื้นที่ภูเขาให้ราบเรียบ
โค่นป่าจนเตียน ถมบึงน้ำจนเต็ม เคลื่อนย้ายแม่น้ำ ย้ายเมือง.....
ทั้งหมดนี้เพื่อให้ง่ายสำหรับคุณและธุรกิจของคุณ เพื่อจะได้มาทำ
ธุรกิจที่นี่

- โฆษณาของรัฐบาล ฟิลิปปินส์ ในหนังสือ พอร์จูน²

ในความริบเร่ที่จะสร้างโลกาสถาปนาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง
ความสนใจของสาธารณชนได้พุ่งไปที่สหประชาชาติ (UN) ซึ่งจะ
ต้องรวมเอาทุกประเทศเข้าไว้ด้วยกัน โดยที่แต่ละประเทศมีหนึ่งเสียง
เท่ากันอย่างน้อยก็ในสมัชชาทั่วไป ผู้แทนที่ไปประจำอยู่ที่สหประชา-
ชาติเป็นบุคคลสาธารณะ ตลอดทั้งการอภิปรายก็เปิดให้สาธารณชนได้
รับทราบและมีลักษณะค่อนข้างจะร้อนแรง ถึงกระนั้นก็ตาม สมัชชา
ทั่วไปมีอำนาจจริงๆ ไม่มาก ความสามารถในการลงมือดำเนินการอยู่
ที่สภาความมั่นคง ที่ซึ่งแต่ละประเทศมหาอำนาจมีสิทธิที่จะคัดค้าน ถ้า
หากจะพิจารณาจากโครงสร้างการบริหารจัดการ จะได้ข้อสรุปว่าสห-
ประชาชาตินั้นจัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้น ให้ทำหน้าที่เป็น

เวทีสำหรับการอภิปราย

ในทางตรงกันข้าม สถาบันพหุภาคีอีกแห่งหนึ่งได้ถูกจัดตั้งขึ้นอย่างไม่ค่อยอีกทีก็ ครีกโครมนักโดยเปรียบเทียบ เพื่อดำเนินการให้พ้นจากการรับรู้ของสาธารณชน นั่นก็คือ ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (รู้จักกันดีในนามของธนาคารโลก) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) ทั้งสามหน่วยงานนี้อาจจะรู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งคือ สถาบัน เบรตตันวูดส์ เพื่อเป็นที่ระลึกของการประชุมของผู้แทนจาก 44 ประเทศที่มาพบกันที่ เบรตตันวูดส์ มลรัฐนิวแฮมเชียร์ ระหว่างวันที่ 1-22 กรกฎาคม 1944 เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งกรอบของการจัดตั้งสถาบันเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจโลกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง วัตถุประสงค์ที่เปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งภายหลังรู้จักกันดีในนามของ ระบบเบรตตันวูดส์ นั้นก็เพื่อรวมทั้งโลกเข้าด้วยกันเป็นตาข่ายของความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งจะเป็นการป้องกันประเทศต่างๆ ที่จะหันมาใช้อาวุธ แต่อีกวัตถุประสงค์หนึ่งในสายตาของสถาปนิกที่ออกแบบสถาบันดังกล่าว ก็เพื่อที่จะสร้างระบบเศรษฐกิจเปิดของโลกให้เกิดรวมตัวกันภายใต้การนำของ สหรัฐอเมริกา ซึ่งจะให้หลักประกันแก่ สหรัฐอเมริกา ที่จะเข้าถึงตลาดและวัตถุดิบทุกแห่งในโลก³ สองสถาบันของ เบรตตันวูดส์ คือ IMF และ ธนาคารโลก ได้ถูกจัดตั้งขึ้นจากการประชุม เบรตตัน วูดส์ อย่างแท้จริง ส่วน GATT นั้นได้รับการจัดตั้งจากการประชุมนานาชาติที่จัดขึ้นภายหลัง

ถึงแม้ว่าจะถูกกำหนดอย่างเป็นทางการให้เป็น "องค์กรพิเศษ" ของสหประชาชาติ สถาบันเบรตตันวูดส์ ก็อบจะทำหน้าที่โดยอิสระจากสหประชาชาติ องค์กรปกครองและกระบวนการบริหารของทั้งสองสถาบันนี้เป็นความลับ ได้รับการป้องกันไว้เป็นอย่างดีจากการตรวจสอบโดยสาธารณชนและการอภิปรายที่เป็นประชาธิปไตยแท้ที่จริงแล้ว กระบวนการจัดการภายในของธนาคารโลกมีความลึกลับ จนกระทั่งการจะเข้าถึงเอกสารที่มีความสำคัญเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับการวางแผนของประเทศ ยุทธศาสตร์ และการจัดลำดับความสำคัญ ถูกปฏิเสธที่จะเปิดเผย แม้กระทั่งต่อคณะกรรมการผู้อำนวยการบริหาร ในธนาคารโลกและ IMF กลุ่มประเทศที่มีอำนาจ มีทั้งอำนาจในการคัดค้านต่อการตัดสินใจบางประการ และสัดส่วนในการออกเสียงซึ่งขึ้นอยู่กับสัดส่วนของเงินลงทุนของแต่ละประเทศ เพื่อเป็นหลักประกันว่าประเทศเหล่านั้นสามารถควบคุมวาระที่สำคัญได้⁴

ในบทนี้เราจะสำรวจดูว่า ในการทำหน้าที่ของธนาคารโลกและ IMF ทั้งสององค์กรร่วมมือกันอย่างไร ที่จะทำให้ประเทศที่ยากจนจะต้องพึ่งพาสถาบันทั้งสองนี้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ทั้งสองสถาบันเปิดระบบเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นให้เป็นอาณานิคม

นิคมของบริษัท ในบทถัดไปเราจะศึกษาว่า GATT และองค์การที่เป็นผลผลิตของ GATT คือ องค์การการค้าโลก (WTO) ถูกบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในโลกใช้อย่างไรในการรวมศูนย์อำนาจ และวางตำแหน่งของตนไว้เหนือการรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรมต่อสาธารณชน

การสร้างอุปสงค์เพื่อการเป็นหนี้

วัตถุประสงค์ดั้งเดิมของธนาคารโลกก็คือการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ ยุโรป เพื่อการบูรณะฟื้นฟูภายหลังสงคราม อย่างไรก็ตาม ยุโรป เองต้องการกู้เงินจากธนาคารโลกน้อยมาก แต่สิ่งที่ ยุโรป ต้องการคือการกระจายความช่วยเหลือแบบให้เปล่า หรือ เงินกู้ที่มีเงื่อนไข เพื่อรักษาดุลการชำระเงิน เพื่อส่งเสริมการนำเข้า เพื่อสนองความจำเป็นพื้นฐานเป็นการชั่วคราว ในขณะที่กำลังมีการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ แผนการมาร์แชลล์ ของ สหรัฐอเมริกา ได้ให้ความช่วยเหลือในลักษณะนี้อยู่แล้ว แต่ธนาคารโลกไม่ให้ความช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าว ครั้นถึงปี 1953 เก้าปีภายหลังจากที่ได้รับการจัดตั้ง เงินกู้ทั้งหมดที่ธนาคารโลกให้ก็มีเพียง 1.75 พันล้านเหรียญสหรัฐเท่านั้น ในจำนวนนี้มีเพียง 497 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่ถูกไปเพื่อการฟื้นฟูบูรณะ ยุโรป เงินจำนวนดังกล่าวนับว่าเล็กน้อยมากเมื่อเทียบกับยอดเงินจำนวน 41.3 พันเหรียญสหรัฐ ที่โอนไปให้ยุโรป ภายใต้ แผนการมาร์แชลล์⁵

รายงานประจำปีของธนาคารโลก ในปี 1947-48 ได้ยอมรับว่า การขาดแคลนอุปสงค์ต่อเงินกู้นั้นมีได้จำกัดเฉพาะแต่ยุโรป แม้กระทั่งธนาคารได้เริ่มมองหาลูกค้าจากประเทศที่มีรายได้ต่ำ ก็พบว่ามีปัญหาคล้ายกัน ด้วยเหตุผลต่างๆ ว่า ประเทศเหล่านี้ไม่มีโครงการที่ธนาคารพอจะยอมรับได้มาเสนอ ได้มีการระบุปัญหาสองประการ ประการแรก ก็คือ ผู้ขอกู้ขาดทักษะทางวิชาการและการวางแผนในการทำข้อเสนอขอกู้⁶ ปัญหาที่สอง ที่ได้มีการศึกษาข้อมูลเป็นอย่างดีโดย โรบิน บรอด ในงานศึกษาของเธอที่เกี่ยวกับธนาคารโลก และ IMF ในฟิลิปปินส์ ได้ข้อสรุปว่าที่ค่อนข้างเป็นเรื่องปกติก็คือ ชนชั้นนำทางธุรกิจผู้ซึ่งเวียนเข้าออกในตำแหน่งสำคัญของรัฐบาล มีความเห็นแตกแยกกระหว่างนโยบายเศรษฐกิจชาตินิยม กับ เศรษฐกิจข้ามชาติ

กลุ่มนักเศรษฐกิจชาตินิยม ประกอบด้วยนักธุรกิจซึ่งเน้นการผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศเป็นหลัก เป็นธรรมชาติอยู่เองที่พวกเขาเหล่านั้นไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และหาวิธีการปกป้องตลาดภายในประเทศและทรัพยากรจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ⁷ พวกเขาส่วนมากจะหวาดระแวง

นายทุนเงินกู้ระหว่างประเทศและปฏิเสธรการเชิญชวนของธนาคารโลก ในยุคต้นของธนาคารโลก นโยบายเศรษฐกิจในประเทศที่มีรายได้ต่ำตกอยู่ในมือของนักเศรษฐกิจชาตินิยม อย่างเด็ดขาด

ทุนข้ามชาติ จะมีความใกล้ชิดกับอุดมการณ์ของธนาคารโลกมากกว่า และมีแนวโน้มที่จะยอมรับการผูกพันเศรษฐกิจของประเทศเข้าไปสู่วงจรเศรษฐกิจโลก พวกเขาจึงเป็นพันธมิตรกับธนาคารโลกโดยธรรมชาติ⁸ ทุนข้ามชาติจะมีอยู่สองกลุ่ม พวกแรกเป็นนักธุรกิจที่มีความเชื่อมโยงกับธนาคารและบริษัทข้ามชาติโดยการร่วมทุน มีข้อตกลงเกี่ยวกับใบอนุญาต ข้อตกลงว่าด้วยการตลาด และความสัมพันธ์ในรูปอื่น บนพื้นฐานของผลประโยชน์ พร้อมกับนโยบายที่ส่งเสริมให้มีการไหลเวียนของสินค้าและทุนระหว่างประเทศ กลุ่มที่สองประกอบด้วยข้าราชการนักวิชาการที่ได้ศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่จากต่างประเทศและมีปฏิสัมพันธ์เป็นปกติกับต่างชาติหรือสถาบันพหุภาคี⁹

หัวข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการพัฒนาในขณะนั้นจะมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้: ประการแรก อุตสาหกรรมใหม่ จะแสวงหาอุปสงค์จากตลาดได้ที่ไหน เพื่อจะใช้เป็นพลังขับเคลื่อนการขยายตัวของเศรษฐกิจในประเทศเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมฝ่ายที่มีบทบาทเด่นในการอธิบายในหัวข้อนี้เห็นว่ามีเพียงสองทาง กล่าวคือ หนึ่ง อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อใช้ในประเทศแทนสินค้าที่เคยนำเข้ามาจากต่างประเทศ (ยุทธศาสตร์ทดแทนการนำเข้า) หรืออีกทางหนึ่งก็คือ สร้างอุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่อรับใช้ตลาดส่งออก (ยุทธศาสตร์ที่เน้นการส่งออก) ยุทธศาสตร์แรก เสนอโดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวอาร์เจนตินา ราอูล เพรบิสซ์ และคณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับประเทศอเมริกาใต้ของสหประชาชาติ (ECLA) ซึ่งเน้นการพึ่งตัวเอง ซึ่งจะขัดแย้งโดยตรงกับภารกิจของธนาคารโลกและ IMF ซึ่งจริง ๆ แล้วต้องการจะเปิดเศรษฐกิจภายในประเทศเพื่อขยายการค้าและการลงทุน¹⁰ การทดแทนการนำเข้าจะลดความต้องการการนำเข้าและความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินตราต่างประเทศ ยุทธศาสตร์นี้ย่อมเป็นที่น่ารังเกียจสำหรับธนาคาร มีเหตุผลในการดำรงอยู่เพื่อให้เงินกู้ระหว่างประเทศ เพื่อจะเพิ่มการซื้อสินค้าและบริการจากประเทศอุตสาหกรรมทางเหนือ นักเศรษฐกิจชาตินิยม ก็มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนยุทธศาสตร์ทดแทนการนำเข้า ในขณะที่นักเศรษฐกิจข้ามชาติ มีแนวโน้มที่จะชอบยุทธศาสตร์ที่เน้นการส่งออก

ในทศวรรษ 1950 ธนาคารโลกได้ใช้ยุทธวิธีที่ออกแบบเพื่อแก้ไขอุปสรรค ทั้งสองพร้อมกันไป โดยการให้ความสำคัญแก่ โครงการเพื่อ “การสร้างสถาบัน” โดยพุ่งเป้าไปที่การก่อตั้งองค์กรอิสระของรัฐบาล ที่จะเป็ลลูกหนี้ประจำของธนาคารโลก โดยทั่วไปเจ้าหน้าที่ของธนาคารจะพยายามทำให้มั่นใจได้ว่า หน่วยงานเหล่านั้นค่อนข้างจะมีอิสระ

จากรัฐบาล และจะมีเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการนักวิชาการข้ามชาติ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางอาชีพและการเงินผูกพันอยู่กับธนาคารอย่างใกล้ชิด ในปี 1956 ธนาคารได้สร้าง สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจ โดยริเริ่มให้จัดสัมมนาให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลจากประเทศผู้กู้ เพื่อครอบงำความคิดของบุคคลเหล่านี้ ให้คล้อยตามทัศนะการพัฒนาของธนาคารทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติ นอกจากนั้นยังจัดการอบรมทางวิชาการให้แก่บุคลากรจากหน่วยงานที่สร้างขึ้นใหม่เหล่านี้ ในเรื่องพิธีการและวิธีการจัดทำโครงการขอกู้เงินและการปฏิบัติตามแผนการนั้นๆ¹¹

ธนาคารอ้างว่าการกระทำดังกล่าวก็เพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นและการร้องขอจากประเทศผู้กู้ ซึ่งเป็นเรื่องหลอกลวงเหมือนข้ออ้างโดยนักบริษัทเสรีที่อ้างว่า ตลาดเพียงแต่สนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภค ธนาคารทำเหมือนอย่างที่บริษัทขายปลีกรายใหญ่ในสหรัฐเคยทำมาก่อนในต้นศตวรรษ 1800 เมื่อเผชิญกับวัฒนธรรมอดอมนำให้มีจำนวนลูกค้าไม่เพียงพอ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนคุณค่าและสถาบันทางสังคม ในลักษณะที่จะสร้างลูกค้าสำหรับผลิตภัณฑ์ให้เกิดขึ้น เช่นเดียวกับบริษัทที่เลือกใช้วิธีการเช่นนี้ ธนาคารไม่เคยสนใจถึงผลกระทบอันใหญ่หลวงที่ติดตามมาเช่นกัน หากมุ่งเพียงแต่จะสนองความต้องการของตนเองในเบื้องต้นเท่านั้น

หลังจกยุคทศวรรตในการสร้างอุปสงค์ประสบความสำเร็จแล้ว ธนาคารก็พร้อมที่จะเพิ่มแรงกดดันให้กับนโยบายของประเทศที่เป็นลูกค้าที่สำคัญ โดยจัดตั้งกลุ่มประสานงานผู้ให้ความช่วยเหลือภายใต้ทิศทางที่ธนาคารเป็นผู้กำหนด บนพื้นฐานของความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น ธนาคารได้ให้อินเดียกู้เงินเป็นจำนวนมากในทศวรรษ 1950 โดยที่ความพยายามดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ ในการที่จะทำให้อินเดียปรับเปลี่ยนนโยบายจากการทดแทนการนำเข้า ตลอดจนนโยบายการแทรกแซงระบบเศรษฐกิจอย่างเข้มข้นโดยรัฐบาล เนื่องจากรัฐมนตรีกังของอินเดียซึ่งเป็นนักชาตินิยมที่มีอำนาจมาก ไม่ยอมเชื่อคำแนะนำของธนาคารโลก ธนาคารจึงได้เปลี่ยนกลยุทธ์ จัดตั้งกลุ่มผู้ให้ความช่วยเหลือ และให้สัญญาว่าจะเพิ่มการช่วยเหลือแบบให้เปล่าแก่อินเดียมากยิ่งขึ้น ถ้าหากอินเดียหันมาดำเนินนโยบายเศรษฐกิจตลาดเสรีและเน้นการส่งออก ในปี 1971 ธนาคารได้เป็นประธานกลุ่มผู้ให้ความช่วยเหลือทั้งหมด 16 กลุ่ม¹² วิธีการดังกล่าวเป็นการเปิดศักราชใหม่ของการร่วมมือ ระหว่างผู้ให้ความช่วยเหลือภายใต้การนำของธนาคารโลก และสามารถทำให้ธนาคารสร้างแรงกดดันตามแนวนโยบายของตนได้มากยิ่งขึ้น¹³

เมื่อพนักงานเก็บเงินมาเคาะประตู

ในปี 1943 วิลเบต วาร์ด รองประธานธนาคาร เนชั่นแนล ซิตี้ แห่งนคร นิวยอร์ก ได้ตั้งคำถามเชิงคำทายเกี่ยวกับข้อเสนอในการจัดตั้งธนาคารโลก :

ถ้าหากพวกคุณกำลังจะตั้งธนาคาร คุณควรจะต้องจัดตั้งองค์กรเพื่อช่วยทำให้นำเงินไปใช้หมุนเวียนที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ในที่สุด..... มิฉะนั้นแล้วก็จะไม่เป็นธนาคาร..... เราจะเอาเงินไปให้ใครที่ไหนกู้ตั้ง 30 ถึง 50 พันล้านเหรียญสหรัฐทั่วโลก โดยคาดหวังได้ว่าจะได้รับการใช้หนี้?¹⁴

จนกระทั่งวันนี้ คำถามนี้ยังไม่มีคำตอบที่น่าพอใจ คำตอบมาตรฐานที่นักเศรษฐศาสตร์ของธนาคารโลกให้เป็นประจำก็คือ นี่จะได้รับการชำระคืนจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ประเทศเหล่านี้ทำให้เกิดขึ้น ในความเป็นจริงประเทศที่กู้ยืมส่วนมาก สามารถจ่ายบริการหนี้ต่างประเทศได้ก็ต่อเมื่อสามารถยืมเงินต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น และยังกู้ยืมเงินมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้ต้องพึ่งพาการกู้ยืมจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น และจุดเน้นก็จะยิ่งเปลี่ยนไปจากการพัฒนาประเทศมาเป็นการหาเงินกู้ให้มากขึ้น จนกลายมาเป็นเสมือนผู้ติดยาเสพติด

ในต้นทศวรรษ 1970 เมื่อมีการทำให้ราคาสินค้าทั่วโลกเพิ่มขึ้นโดยองค์กรของผู้ส่งออกน้ำมัน (OPEC) มีผลทำให้ประเทศที่มีรายได้ต่ำที่จำเป็นต้องนำน้ำมันเข้าจากต่างประเทศ มีฐานะเงินตราระหว่างประเทศในขั้นวิกฤติ ในขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์ก็มีเงินล้านเหลืออันเกิดจากดอลลาร์น้ำมันที่ฝากโดยสมาชิกกลุ่ม OPEC และก็พยายามมองหาทางที่จะให้กู้ยืมอย่างมีผลกำไร ลักษณะดังกล่าวดูจะเหมาะสมจะกันพอดีระหว่างความจำเป็นของธนาคารและความจำเป็นของประเทศที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นประเทศที่เป็นลูกหนี้ธนาคารโลกเริ่มมีความคุ้นเคยดีกับการกู้เงิน ผสมกับรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศจากฐานของการผลิตเพื่อส่งออก และเมื่อถึงตอนนั้นเส้นแบ่งระหว่างการกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อให้เกิดสภาพคล่องของการลงทุนกับการกู้ยืมเงินเพื่อการบริโภคเริ่มมีความเลือนลางเป็นอย่างยิ่ง จากการที่กลุ่ม OPEC เสนอให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำในช่วงเวลาที่จะทำให้เงินดังกล่าวหมุนเวียนกลับผ่านระบบ เงื่อนไขที่ธนาคารพาณิชย์หยิบยื่นให้เปรียบเสมือนการค้นพบเหมืองแร่ทองคำ แต่ละประเทศต่างขอกู้เพิ่มมากขึ้น ทั้งสองฝ่ายที่ต่างเร่งกู้และให้กู้กันอย่างเมามัน คงจะไม่มีใครสักกี่คนที่ตั้งข้อ

สังเกตว่าสิ่งที่เป็นอยู่ทั้งหมดนั้นจะต้องพังครืนลงมาในที่สุด ยิ่งไปกว่านี้ยังต้องพึ่งพาการกู้เงินเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะนำไปใช้หนี้เก่า ย่อมเป็นการเพิ่มหนี้สุทธินี้ให้มากขึ้นโดยลำดับ

การให้กู้ยืมเงินจากธนาคารโลกและธนาคารพี่น้องในภูมิภาค ก่อนข้างจะเป็นกระบวนการที่เป็นปกติ จนกระทั่งปลายทศวรรษ 1970 การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันของกลุ่ม OPEC มีผลให้หนี้ต่างประเทศของประเทศกลุ่มได้เพิ่มสูงมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จากปี 1970 ถึง 1980 หนี้ระยะยาวจากภายนอกของประเทศที่มีรายได้ต่ำ เพิ่มขึ้นจาก 21 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็น 110 พันล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนหนี้ของประเทศที่มีรายได้ปานกลางเพิ่มขึ้นจาก 40 พันล้านเหรียญสหรัฐเป็น 317 พันล้านเหรียญสหรัฐ¹⁵ เมื่ออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ก็เริ่มเห็นได้ชัดว่าประเทศที่กู้ยืมเงินได้กู้มาจนเกินตัว และไม่สามารถหลีกเลี่ยงสภาวะหนี้สูญได้ - ซึ่งนำไปสู่ความเป็นไปได้ของการพังทลายของระบบการเงินของโลกทั้งหมด ทั้งธนาคารโลกและ IMF ที่ทำหน้าที่ดูแลระบบการเงินของโลกได้ก้าวเข้ามา (ทำหน้าที่คล้ายกับผู้จัดการทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้เข้ามาดำเนินการในกรณีล้มละลาย) เพื่อกำหนดเงื่อนไขสำหรับข้อตกลงทางการเงินระหว่างประเทศระหว่างผู้ล้มละลายกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ในฐานะที่เป็นผู้รับผลประโยชน์ระหว่างประเทศ ทั้งธนาคารโลกและ IMF ต่างยื่นเงื่อนไขของการกำหนดนโยบายให้กับประเทศลูกหนี้ภายใต้ถ้อยคำอันเป็นที่รู้จักกันดีว่า การปรับโครงสร้าง ในแต่ละข้อเสนอให้ปรับโครงสร้างของแต่ละประเทศ จะมีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปนโยบายเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เพื่อให้มีการนำเอาทรัพยากรและกิจกรรมการผลิตทั้งปวงจากประเทศที่ได้รับการปรับโครงสร้างของแต่ละประเทศ ไปชำระหนี้ได้มากยิ่งขึ้น และผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเปิดออกไปสู่โลกเศรษฐกิจให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนอาการทั้งขาเข้าและขาออกถูกลดลง และมีการให้แรงจูงใจที่จะดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ

มาตรการปฏิรูปบางอย่าง เป็นต้นว่าได้มีการลดการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ที่มีฐานะดี ซึ่งควรจะได้ทำมาก่อนหน้านั้นนานมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม พร้อมกันนี้ก็ได้มีมาตรการใหม่ที่จะให้เงินสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกและนักลงทุน รายจ่ายของรัฐบาลเพื่อเป็นบริการทางสังคมแก่คนยากจนถูกลดทอนลง เพื่อทำให้มีเงินไปใช้ชำระหนี้เพิ่มมากขึ้น ประเทศที่ถูกปรับโครงสร้างใน อาฟริกา และ อเมริกาใต้ ค่าใช้จ่ายรวมต่อหัวของรัฐบาลลดลงระหว่างปี 1980 ถึง 1987 ส่วนแบ่งของงบประมาณทั้งหมดเพื่อนำไปชำระดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ส่วนแบ่งของงบประมาณอื่นๆ - รวมทั้งการป้องกันประเทศลดลง ใน

อเมริกาใต้ สัดส่วนที่งบประมาณของรัฐบาลได้รับการจัดสรรเพื่อการจ่ายดอกเบี้ย เพิ่มจากร้อยละ 9 เป็นร้อยละ 19.3 ใน แอฟริกา สัดส่วนดังกล่าวเพิ่มจากร้อยละ 7.7 เป็นร้อยละ 12.5¹⁶

การปฏิรูปเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสองประการ ประการแรก เพื่อให้หลักประกันว่าเงินกู้ทั้งจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารพหุภาคีจะต้องได้รับการชำระคืน มีการเน้นให้ดำเนินนโยบายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่การส่งออก และดึงดูดการลงทุนเพื่อที่จะได้เงินตราต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น วัตถุประสงค์ประการที่สอง ก็คือทำให้เกิดบูรณาการของเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยผนวกเข้ากับโลกาเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น อุปสรรคในการนำเข้าทั้งหมดถูกลดทอนให้น้อยลงหรือยกเลิก โดยได้รับการอธิบายสนับสนุนว่า เป็นความจำเป็นที่จะต้องทำให้ต้นทุนการนำเข้าเพื่อผลิตสินค้าส่งออก ลดต่ำลง และในขณะเดียวกันก็จะสร้างแรงกดดันในการแข่งขันแก่วิสาหกิจภายในประเทศ โดยวิสาหกิจเหล่านี้จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพและอาจจะทำให้ประสบความสำเร็จในการแข่งขันในตลาดโลก

ทั้งธนาคารโลกและ IMF กล่าวอ้างว่าโครงการปรับโครงสร้างที่ได้จัดทำขึ้นประสบความสำเร็จด้วยดี และประกาศว่าวิกฤติการณ์นี้ได้รับการแก้ไขแล้ว พวกเขาได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศที่ได้รับการปรับโครงสร้างหลายประเทศ มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจากภาคการส่งออกขยายตัวเพิ่มมากขึ้น มีมูลค่าการนำเข้าสินค้าเพิ่มมากขึ้น ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และมีความสามารถในการชำระหนี้ตามกำหนด อย่างไรก็ตามพวกเขาไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าหนี้ระหว่างประเทศและการขาดดุลการค้าลดลง หรือแม้แต่สภาพทางสังคมดีขึ้น

เพื่อที่จะดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ รัฐบาลได้กดดันสหภาพแรงงานให้ตรึงค่าจ้าง ผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ตลอดจนมาตรฐานแรงงานเอาไว้ ได้มีการรณรงค์การเก็บภาษีเป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนการอุดหนุนให้แก่บริษัทต่างประเทศ และลดทอนกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม จากข้อเท็จจริงที่ว่า ประเทศหลายประเทศได้พยายามเพิ่มการหาเงินตราจากต่างประเทศโดยการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติและสินค้าเกษตรเพิ่มมากขึ้น ทำให้ราคาสินค้าส่งออกของประเทศเหล่านั้นลดลงในตลาดระหว่างประเทศ - สร้างแรงกดดันให้ต้องนำเอาทรัพยากรมาเพื่อการส่งออกเพิ่มมากขึ้น เพื่อจะรักษาระดับการได้รับเงินตราต่างประเทศเอาไว้ การที่ราคาสินค้าส่งออก ลดลง การส่งผลกำไรกลับออกไปของนักลงทุนต่างชาติ และการเพิ่มอุปสงค์ของการนำเข้าสินค้าหัตถอุตสาหกรรม อันเป็นผลจากการลดกำแพงภาษี มีผลทำให้ขาดดุลทางการค้าอย่างต่อเนื่องเกือบทุกประเทศ จากปี 1980 ซึ่งเป็นทศวรรษแห่งการเริ่ม

ต้นของนโยบายปรับโครงสร้างของธนาคารโลกและ IMF จนถึงปี 1992 ประเทศที่มีรายได้ต่ำมียอดการนำเข้ามากกว่าการส่งออก เพิ่มขึ้นจาก 6.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ มาเป็น 34.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ ธนาคารโลก และ IMF ก็สนองตอบด้วยการให้เงินกู้เพิ่มมากขึ้น ในฐานะที่เป็นรางวัลของการปรับโครงสร้าง ผลก็คือการเป็นหนี้ระหว่างประเทศของประเทศที่มีรายได้ต่ำ เพิ่มจาก 134 พันล้านในปี 1980 เป็น 473 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี 1992 การจ่ายดอกเบี้ยจากยอดหนี้ดังกล่าวเพิ่มขึ้นจาก 6.4 พันล้านเหรียญสหรัฐมาเป็น 18.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ¹⁷ แทนที่จะสามารถพึ่งตัวเองได้เพิ่มมากขึ้น ประเทศที่มีรายได้ต่ำในโลกภายใต้การชี้นำของธนาคารโลกและ IMF ยิ่งเอาอนาคตของประเทศไปจำนองไว้กับระบบต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี

เรียกว่าการให้คำแนะนำอาจจะสุภาพเกินไป ในฐานะที่เป็นผู้เรียกเก็บหนี้ ธนาคารโลก และ IMF จะยังมีบทบาทในการแทรกแซงและกำหนดนโยบายสาธารณะของประเทศลูกหนี้เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าไปสู่การปกครองประชาธิปไตย และการรับผิดชอบต่อสาธารณชนอย่างมีคุณธรรม อย่างที่ โจนาธาน คาสัน กล่าวในวารสาร สิทธิมนุษยชนของมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ว่า :

ธนาคารโลกจะต้องถูกเรียกว่าเป็นสถาบันการปกครอง ที่ใช้อำนาจผ่านแรงกดดันทางการเงิน เพื่อผ่านกฎหมายชุดแล้วชุดเล่าออกมา หรือแม้กระทั่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางรัฐธรรมนูญเสียทีเดียว ที่ปรึกษาที่ธนาคารให้การรับรองมักจะเขียนนโยบายขึ้นมาใหม่ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้า การเงิน เงื่อนไขเกี่ยวกับข้าราชการ กฎหมายแรงงาน การจัดการเกี่ยวกับสุขภาพ ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นโยบายพลังงาน เงื่อนไขเกี่ยวกับการหาข้อยุติ ระเบียบพัสดุ และนโยบายงบประมาณ¹⁸

ในบทบาทของผู้ปกครอง ธนาคารโลก - อันเป็นระบบราชการระดับโลก - กำลังทำหน้าที่ในการตัดสินใจให้ประชาชนที่พวกเขาไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ เจกเซนฝ่ายนิติบัญญัติที่ได้รับการเลือกเข้ามาให้ทำหน้าที่ดังกล่าว กระบวนการของการให้กู้ยืมเงินที่นำความเป็นลูกหนี้ไปให้แก่ประเทศที่กู้ยืม ทำให้ธนาคารโลกและ IMF สามารถกำหนดนโยบายในประเทศเหล่านั้น เป็นการกระทำที่เลวทรามอย่างร้ายแรงต่อหลักการของความรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรมและประชาธิปไตย ข้อตกลงเกี่ยวกับหนี้ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารโลก IMF

หรือสถาบันที่ให้อำนาจเป็นทางการอื่นๆ หรือธนาคารพาณิชย์ ซึ่งตามปกติมักจะมีการเจรจาที่เป็นความลับระหว่างเจ้าหน้าที่ของธนาคารและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจำนวนไม่มาก - โดยที่คนเหล่านี้เองก็ไม่ได้เป็นผู้ที่ผ่านการรับเลือกตั้ง และไม่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชนที่ ต้องรับผิดชอบต่อฐานะการคลังของประเทศที่มีต่อผู้ให้กู้จากต่างประเทศ ถึงแม้ในประเทศประชาธิปไตย การกู้ยืมเงินโดยปกติจะไม่กระทำผ่านฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการเลือกตั้งอย่างเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่สมควร ด้วยเหตุนี้หน่วยงานของรัฐจึงสามารถเพิ่มงบประมาณของตัวเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากฝ่ายนิติบัญญัติ ถึงแม้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องเป็นผู้จัดสรรรายได้เพื่อชำระหนี้ในภายหลัง เงินกู้ต่างประเทศยังทำให้รัฐบาลสามารถเพิ่มรายจ่ายโดยไม่จำเป็นต้องขึ้นภาษี - ลักษณะเด่นที่นิยมกระทำในหมู่มิผู้อำนาจตัดสินใจผู้มีความมั่งคั่ง - เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งอนุมัติเงินกู้มักจะได้ผลประโยชน์โดยตรงจากการมีส่วนร่วมในสัญญาและค่านายหน้า" จากผู้ที่ได้รับสัญญา เป็นการแสดงความขอบคุณ ระบบดังกล่าวสร้างแรงจูงใจให้มีการยืมเงินมากเกินไปจนความจำเป็น

ผลที่เกิดขึ้นจริงก็คือ เจ้าหน้าที่ผู้ลงนามก่อนหน้าเหล่านั้น เป็นผู้หยิบบริการรับผิดชอบต่อให้แก่ประชาชนที่จะต้องมีการผูกพันทางการเงินในอนาคต ซึ่งอยู่นอกกระบวนการตรวจสอบและการเห็นชอบของสาธารณะ กรณีดังกล่าวจะยิ่งเลวร้ายมากขึ้น (ดังได้เกิดขึ้นกับประชาชนนับล้านในหมู่ประเทศที่รับบริการจากธนาคารโลก) เมื่อโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินกู้ ได้ทำให้คนจนเหล่านั้นเป็นจำนวนมากจะต้องอพยพจากถิ่นฐานบ้านช่องที่เคยอาศัยอยู่เดิม สร้างมลภาวะให้แก่ลำน้ำดื่ม น้ำใช้ของพวกเขา ทำลายป่าไม้ของพวกเขา และทำลายแหล่งประมงของพวกเขา และที่เจ็บแสบมากกว่านั้นก็คือ เมื่อถึงเวลาต้องชำระหนี้ คนจนจะได้รับการแจ้งให้ทราบว่า บริการสังคมและค่าจ้างที่พวกเขาเคยได้รับจะต้องถูกตัดทอนลง เพื่อจะต้องนำไปชำระหนี้ตามพันธสัญญาผูกพัน

การเชื่อมต่อกับบรรษัท

ถึงแม้ว่าจะพยายามสร้างภาพในการรับใช้คนยากจนและรับใช้รัฐบาลที่กู้ยืมเงิน อันที่จริงแล้วธนาคารโลกก็คือสัตว์เลื้อยที่เชื่องของระบบการเงินข้ามชาติ การธนาคารมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับภาคบริษัทข้ามชาติทั้งด้านกู้และให้ยืม ประเด็นดังกล่าวได้รับความสนใจน้อยมาก ในทางเทคนิค ประเทศสมาชิกเป็นเจ้าของธนาคารในฐานะที่จ่ายเงินลงทุน แต่จนถึงปี 1993 เงินจำนวนดังกล่าวมีเพียง 10.53 พันล้านเหรียญ นอกเหนือจาก

จำนวนดังกล่าว รัฐบาลสมาชิกได้ให้คำมั่นว่าจะออกสมทบให้อีก 155 พันล้านเหรียญสหรัฐ ถ้าหากธนาคารต้องการ เพื่อให้เป็นไปตามข้อผูกมัดทางการเงิน รัฐบาลสมาชิกเหล่านั้นให้หลักประกันที่ธนาคารจะดำเนินการขอกู้เงินจากตลาดการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ธนาคารมีเงิน หลังจากนั้นจะนำไปให้รัฐบาลกู้ในอัตราพิเศษกว่าที่รัฐบาลเหล่านั้นจะกู้ได้ด้วยตนเองโดยตรง

ถึงแม้ว่าธนาคารโลกจะให้รัฐบาลเป็นผู้กู้ยืม โครงการส่วนใหญ่จะมีสัญญาจัดซื้อจัดจ้างขนาดใหญ่กับวิสาหกิจก่อสร้างข้ามชาติ วิสาหกิจที่ปรึกษาขนาดใหญ่ และผู้รับสัญญาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ วิสาหกิจเหล่านี้เป็นหนึ่งในบรรดาผู้ที่ให้การสนับสนุนทางการเมืองที่ทรงอำนาจของธนาคาร ในส่วนของการดำเนินการของธนาคารที่ถูกเฝ้าดูอย่างใกล้ชิดโดยผู้อำนวยการบริหารซึ่งก็คือตัวแทนของรัฐบาลที่ถือหุ้น ก็คือ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ผู้อำนวยการแต่ละคนต้องการที่จะได้รับความมั่นใจว่า ประเทศที่พวกเขาเป็นตัวแทนนั้นจะต้องได้รับส่วนแบ่งที่เป็นธรรมจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างดังกล่าว กระทรวงการคลังของสหรัฐอเมริกาค่อนข้างจะดำเนินการในเรื่องนี้อย่างออกหน้า ที่จะเรียกร้องให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของบริษัทที่ให้การสนับสนุนในการจัดหาเงินทุนให้ธนาคาร เจ้าหน้าที่กระทรวงการคลังได้ชี้ให้เห็นว่า สำหรับเงินทุกๆ หนึ่งในเหรียญสหรัฐที่รัฐบาลจ่ายให้ธนาคารโลก อีกกว่า 2 เหรียญหมุนเวียนกลับมาหาผู้ส่งออกวัสดุอุปกรณ์ของสหรัฐในฐานะที่เป็นคู่สัญญา ดังที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ลอยด์ เบนท์เสน ได้ให้หลักประกันกับรัฐสภาในปี 1994 ว่า “เงินเหรียญสหรัฐที่เราส่งออกไปนอกประเทศผ่านธนาคารเพื่อการพัฒนาต่างๆ ได้กลับมที่บ้านเรา เพื่อขยายการส่งออกและการจ้างงานเพิ่มขึ้นของ สหรัฐอเมริกา”¹⁹

หน้าที่หลักของแขนขาหนึ่งของธนาคารโลก อันได้แก่ บริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ คือการให้กู้แก่ผู้ลงทุนเอกชนโดยมีรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกันในเงื่อนไขที่ผ่อนปรน โดยที่โครงการเหล่านี้จะมีความเสี่ยงเกินไปกว่าที่ธนาคารพาณิชย์จะให้กู้ ยอดเงินดังกล่าวตกประมาณร้อยละ 10 ถึง 20 ของเงินทุนทั้งหมดของธนาคารโลก²⁰ แนวโน้มที่จะไม่ได้รับการใช้นี้จากเงินยอดดังกล่าวสูงกว่าในโครงการเงินทุนหลักของธนาคาร จนถึงทุกวันนี้ธนาคารโลกได้ทำให้บริษัทเงินทุนระหว่างประเทศอยู่พ้นจากสายตาของสาธารณชนโดยไม่ค่อยมีการกล่าวถึง แม้แต่ผู้ที่วิจารณ์ธนาคารโลกเอง แต่อย่างไรก็ดีแม้จะมีความเชื่อในอุดมการณ์หลังตลาดเสรีมากมายอย่างไรก็ตาม ย่อมเป็นการยากอยู่ดีที่จะให้ความชอบธรรมกับการให้รัฐบาลค้ำประกันการกู้ยืมเงินให้ธุรกิจเอกชน ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่ธนาคารพาณิชย์ก็ไม่ยอมให้กู้

ถ้าหากคนจนยังมีความหมาย

เมื่อมีการเสนอให้จัดตั้งธนาคารโลก วุฒิสมาชิก โรเบิร์ต แทฟท์ จากพรรค รีพับลิกัน ได้แสดงท่าทีคัดค้านอย่างเต็มที่ คำอภิปรายของเขาในปี 1945 ซึ่งเผยให้เห็นเบื้องลึกว่าเหตุใดความช่วยเหลือต่างประเทศที่อยู่บนรากฐานของการหมุนเวียนทางการเงินขนาดใหญ่ เป็นความผิดพลาดอย่างร้ายแรง

ข้าพเจ้าคิดว่า เราได้ประเมินค่าเงินของ อเมริกัน และความช่วยเหลือของ อเมริกัน ไปยังประเทศอื่นๆ สูงเกินไป ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีใครทำอะไรให้แก่คนอื่นได้ ทุกๆ ประเทศจะต้องแก้ปัญหาของตนเอง และไม่ว่าเราจะทำอะไรลงไปก็ตาม จะมีผลเป็นการช่วยลดความรุนแรงของปัญหาเพียงเล็กน้อย.....การที่ประเทศหันมาพึ่งของขวัญและเงินกู้จากผู้อื่น นั้นก็จะทำให้ประเทศนั้นผลัดผ่อนมาตรการที่สำคัญและจำเป็นต้องเผชิญแม้จะยากลำบากเพียงใด เพื่อความอยู่รอดของประเทศนั้นๆ เอง²¹

แทฟท์ กล่าวต่อไปว่า ผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงก็คือ นายธนาคารที่ลงทุนใน วอลล์สตรีท: “มันจึงเปรียบเสมือนการให้การอุดหนุนแก่ธุรกิจ การลงทุนของนายธนาคาร และไม่ต้องสงสัยเลยว่า การกระทำเช่นนี้ย่อมจะเพิ่มธุรกิจให้กับธนาคารที่มีขนาดใหญ่กว่า”²² ผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังได้ยืนยันคำอภิปรายของ แทฟท์ อย่างมั่นคง

ถ้าจะให้เข้าใจให้ถูกต้อง การพัฒนาคือกระบวนการที่ประชาชนเพิ่มขีดความสามารถของความเป็นมนุษย์ สถาบัน และเทคนิค เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่จำเป็น เพื่อบรรลุถึงการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ พวกเราหลายคนอาจจะเรียกกระบวนการดังกล่าวว่า การพัฒนาที่มีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง - ไม่เพียงแต่ว่าเพราะเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อประชาชน แต่เพราะมีการยึดเอาประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ด้วยเหตุนี้จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะนำเอาคนจนและคนที่ถูกปล่อยปละละเลยเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อจะช่วยให้พวกเขาสามารถบรรลุความจำเป็นของเขา โดยความพยายามในการผลิตของพวกเขาเอง²³ ความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยจากภายนอกอาจจะมีประโยชน์อย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาที่ยึดเอาประชาชนเป็นศูนย์กลาง แต่ถ้าหากมีการใช้เงินจากต่างประเทศมากเกินไป อาจจะไม่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง หรือแม้กระทั่งทำลายขีดความสามารถของประชาชนที่จะอยู่รอดด้วยตัวเอง

การอธิบายที่เกี่ยวกับการพัฒนาโดยการทดแทนการนำเข้า เปรียบเทียบกับการเน้นการส่งออกนั้น เกือบจะไม่ให้ความสำคัญของทางเลือกที่ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากทั้งสองกรณีจะเน้นการพัฒนาจากเบื้องบน เน้นการผลิตสิ่งของให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยผู้ที่มีฐานะคืออยู่แล้วต้องการจะหาซื้อ คนจนไม่เคยซื้อสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ความจำเป็นของพวกเขาได้รับการสนองตอบด้วยผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ในขณะที่มีการกล่าวกันว่าประเทศควรจะผลิตสินค้าภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็มักจะหมายความว่ามีการผลิตสินค้าในประเทศ หากแต่เป็นสินค้าประเภทที่บรรดาผู้ที่มีฐานะที่ดีกว่าต้องการ ทดแทนการซื้อจากต่างประเทศนั่นเอง เมื่อประเทศพยายามเพิ่มการส่งออก โดยทั่วไปจะมีความหมายว่าปรับขีดความสามารถในการผลิตของประเทศ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีรายได้ในต่างประเทศ ในทางทฤษฎีแต่ละยุทธวิธี จะทำให้คนจนมีงานทำเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจเงินตรามากขึ้น แต่โดยปกติแล้วตำแหน่งงานที่เกิดจากยุทธวิธีเหล่านี้มีจำนวนน้อยเกินไป และได้ค่าจ้างตอบแทนน้อยเกินกว่าที่จะขจัดปัญหาความยากจนไปได้ แต่ละยุทธวิธีและในเกือบทุกกรณีที่เกิดขึ้น ก็จะเป็นการทดแทนการผลิตในท้องถิ่นซึ่งคนจนเคยใช้ เพื่อที่จะผลิตสิ่งของของคนที่มีฐานะดีกว่ามีความต้องการมากขึ้น อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะเป็นการลดรอนวิถีการดำรงชีวิตในเบื้องต้นของพวกเขา เป็นต้นว่าที่ดินของชาวนารายย่อยจะถูกยึดครองโดยผู้ผลิตรายใหญ่เพื่อการส่งออก

ขอให้ลดระดับการพิจารณาปัญหาไปสู่ประเด็นที่เป็นเรื่องพื้นฐานจริงๆ โดยทั่วไปมักจะให้คำนิยามความจนคือการมีเงินไม่พอนั้น ความจริงมิได้เป็นประเด็น การดำรงอยู่โดยปราศจากสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานอันรวมถึงการไม่มีเงินเพียงพอด้วยนั้น คือปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น - ความไม่สามารถที่จะมีอาหารอย่างพอเพียง เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และสิ่งจำเป็นต่อการมีชีวิตที่ดีอื่นๆ ข้อเท็จจริงดังกล่าวเปิดประเด็นทางเลือกให้แก่การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง แทนที่จะเน้นทั้งตัวแบบทดแทนการนำเข้าและเน้นการส่งออก เพื่อดำเนินนโยบายที่เปิดโอกาสให้ผู้คนที่ประสบปัญหาความขาดแคลน ได้ผลิตสิ่งของที่พวกเขาต้องการเพื่อชีวิตที่ดีกว่า

สิ่งเหล่านี้ คือสิ่งที่ญี่ปุ่น เกาหลี และไต้หวัน ได้ทำมาแล้ว โดยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีจากการลงทุนในสัดส่วนที่สำคัญ เพื่อช่วยให้อัตราการอ่านออกเขียนได้ในผู้ใหญ่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิรูปที่ดินอย่างถึงรากถึงโคน ที่ช่วยให้เศรษฐกิจชนบทพื้นฟูเพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของการทำการเกษตรขนาดย่อม อีกทั้งช่วยสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท ในการผลิตสิ่งของที่สนองความต้องการของครอบครัวชาวนา ท้ายที่สุดอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้กลายมาเป็นพื้นฐานของอุตสาหกรรม

กรรมขนาดใหญ่กว่า การพัฒนาในประเทศเหล่านี้เน้นความเสมอภาคมิได้เน้นการส่งออก ซึ่งแตกต่างไปจากประวัติศาสตร์ของลัทธิแก้ของลัทธิบริษัทยุติ จนกระทั่งประเทศเหล่านี้ได้พัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจภายในประเทศที่กว้างขวางสำเร็จแล้ว ถึงกลายเป็นผู้ส่งออกรายสำคัญของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

จากจุดยืนของทุนของบรรษัทข้ามชาติและธนาคารโลก ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยุติคนเป็นศูนย์กลางได้ก่อให้เกิดปัญหาใหญ่ เนื่องจากวิธีการดังกล่าวไม่ได้สร้างอุปสงค์เพื่อการนำเข้า และไม่ได้สร้างอุปสงค์สำหรับเงินกู้ต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมผู้ประกอบการในท้องถิ่นในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งก็ไม่ช่วยสร้างโอกาสในการแสวงหากำไรให้แก่บรรษัทข้ามชาติ

ระหว่างการเยือนอาฟริกาใต้เป็นครั้งแรกในเดือนมกราคม 1992 ผู้เขียนได้ตัวอย่างในลักษณะข้อสมมติฐานเพื่ออธิบายประเด็นนี้ อาฟริกาใต้ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยือน ลัทธิเหยียดผิวได้สิ้นสุดลงแล้ว ประเทศกำลังเตรียมการเพื่อการปรับเปลี่ยนไปสู่การปกครองโดยคนผิวดำ ผู้เขียนค่อนข้างจะตกตะลึงกับการแบ่งเขตแดนอย่างเข้มงวดระหว่างพื้นที่อยู่อาศัยของประชากรผิวดำในเมืองเล็กๆ ถึงแม้ว่าสิ่งนี้จะไม่น่าประหลาดนัก แต่การที่ปรากฏอย่างชัดเจนถึงการขาดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในเมืองเล็กๆ เหล่านี้เป็นประเด็นที่สำคัญ ในเมืองดังกล่าวไม่มีศูนย์การค้าทันสมัยหรือแม้กระทั่งร้านค้าหลากหลาย ห้องแถว และหาบเร่ แผงลอย ที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ตามปกติของบริเวณที่ยากจนในเกือบทุกภูมิภาคของโลก เมื่อมาถึงตรงนี้ผู้เขียนจึงได้เริ่มตระหนักถึงความหมายที่แท้จริง ที่ระบบเศรษฐกิจถูกออกแบบมาเพื่อให้หลักประกันว่า คนผิวดำจะต้องพึ่งพาเศรษฐกิจเมืองของคนผิวขาวตลอดไป การพัฒนาผู้ประกอบการผิวดำน่าจะเป็นเรื่องที่ชัดเจนและจำเป็นสำหรับการสร้างสังคมบูรณาการ

ธนาคารโลกค่อนข้างจะกระตือรือร้นเป็นพิเศษในบรรดาผู้ให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในการริเริ่มที่จะให้เงินกู้แก่ประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือ ข้อดีที่มีมาของลัทธิเหยียดผิวก็คือ เนื่องจากการกีดกันทางการค้า ประเทศอาฟริกาใต้จึงมีหีบต่างประเทศเพียงเล็กน้อย จากการที่ประเทศมีทรัพยากรมหาศาล ถ้าพิจารณาจากมุมมองของนายธนาคารระหว่างประเทศ อาฟริกาใต้เป็นประเทศที่ "กู้เงินน้อยเกินไป" ดังนั้นธนาคารโลกจึงมีจิตใจจดจ่ออยู่กับอาฟริกาใต้เหมือนหมัดตึงน้ำผึ้ง ในบรรดาโครงการต่างๆ ธนาคารได้เสนอเงินกู้ก้อนใหญ่เพื่อจัดสร้างบ้านในเมืองของคนผิวดำ ซึ่งทุกคนก็เห็นด้วยว่าการมีบ้านเป็นสิ่งจำเป็น ปัญหาอยู่ที่ว่าทำอะไรถึงจะทำให้ความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนองอย่างดีที่สุด ขอให้พิจารณาข้อสมมติฐานทางเลือกสามหาดังต่อไปนี้

ทางเลือกที่ 1 ธนาคารโลกให้เงินกู้เป็นเงินตราต่างประเทศรายใหญ่เพื่อใช้สร้างบ้านเงินที่ได้จะถูกใช้ไปเพื่อนำเข้าอุปกรณ์การก่อสร้างจากต่างประเทศและเครื่องมือการก่อสร้างและจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างจากต่างประเทศ เพื่อจะมาสร้างบ้านที่เรียงเป็นแถวให้เสร็จ คนผิวดำอาฟริกาใต้จะได้บ้านหลังใหม่ภายในระยะเวลาสั้น นอกจากการจ้างงานชั่วคราว ความสามารถในการทนถือเงินไม่ก่ขึ้นจะได้การพัฒนา สิ่งที่จะเกิดขึ้นคงมีผลไม่มากนักต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่น จนกระทั่งถึงเวลาที่จะต้องหาเงินตราต่างประเทศเพื่อจะได้นำไปชำระหนี้ เมื่อถึงเวลานั้น ประเทศจะต้องพยายามขยายการส่งออก เป็นมาตรการส่งเสริมที่เอื้อประโยชน์กับวิชากิจของคนผิวขาว ที่อยู่ในฐานะจะออกไปหาตลาดต่างประเทศได้ ที่เหลือจะต้องเผชิญกับความเจ็บปวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนผิวดำที่ยากจน เมื่อบริการสาธารณะสำหรับพวกเขาถูกตัดทอนลง

ทางเลือกที่ 2 ธนาคารโลกเป็นผู้ให้เงินกู้เพื่อการสร้างบ้านเป็นส่วนใหญ่ เงินตราต่างประเทศที่ได้รับจะถูกแลกเปลี่ยนเป็นเงิน แรนด์ ของ อาฟริกาใต้ ที่ธนาคารกลางของอาฟริกาใต้ และเงิน แรนด์ จะถูกใช้ทำสัญญาจ้างบรรษัทขนาดใหญ่ที่มีคนผิวขาวเป็นเจ้าของ เพื่อสร้างบ้านโดยใช้แรงงานและวัสดุก่อสร้างที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศ ชุมชนผิวดำจะได้ที่อยู่อาศัยและการจ้างงานชั่วคราว เศรษฐกิจของคนผิวขาว จะได้รับการกระตุ้นอย่างมาก ประเทศจะได้เงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเพียงครั้งเดียว ที่อาจจะใช้ไปเพื่อนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย หรืออาวุธเพื่อการทหาร หรือใช้ไปเพื่อเปลี่ยนสินทรัพย์ของคนผิวขาวในอาฟริกาใต้ให้เป็นบัญชีเงินฝากในต่างประเทศ การพึ่งพาทางเศรษฐกิจของคนผิวดำที่มีต่อคนผิวขาวจะเป็นไปตามเดิม การพึ่งพาทางเศรษฐกิจที่มีต่อต่างประเทศของอาฟริกาใต้จะมีมากขึ้น เงินกู้จะต้องถูกชำระคืนด้วยเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีผลกระทบเช่นเดียวกันกับทางเลือกที่ 1

ทางเลือกที่ 3 ประเทศ อาฟริกาใต้ ขอบคุนในความปรารถนาดีของเจ้าหน้าที่ของธนาคาร ที่มาเยี่ยม ปฏิเสธที่จะรับความช่วยเหลือ และส่งพวกเขาขึ้นเครื่องบินกลับกรุงวอชิงตัน ในเที่ยวบินถัดไป เงินทุนในท้องถิ่นจะถูกระดมมาจากเงินสดส่วนเกินที่มีอยู่ในระบบธนาคารภายในประเทศ เพื่อนำมาใช้ก่อสร้างบ้านให้คนผิวดำ มีแผนงานที่จะจัดให้มีการฝึกอบรมให้คนผิวดำอาฟริกาใต้ ให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบการในสาขาต่างๆ รวมทั้งทักษะทางด้านเทคนิค สร้างแรงจูงใจและการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งบริษัทขนาดเล็กของคนผิวดำ ที่จะทำวงกบประตู อิฐ ท่อน้ำ และอุปกรณ์ไฟฟ้า รวมทั้งทำสัญญาว่าจ้างให้ปลูกบ้าน วิทยาการตลอดจนวัสดุที่จะนำมาใช้เพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยเป็นเรื่องไม่ยากที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไปใน อาฟริกาใต้ ไม่มีอะไรเลยที่จะต้องจ่ายเงินตราต่างประเทศเพื่อซื้อหามา ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลอันใดที่จะต้องไปก่อหนี้ต่าง-

ประเทศ ด้วยทางเลือกนี้ คนผิวดำก็จะได้อยู่อาศัย รวมทั้งทักษะใหม่ อำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ การเริ่มต้นชีวิตใหม่ และเริ่มต้นไปในแนวทางฟื้นฟูเศรษฐกิจที่คนผิวดำสามารถควบคุมได้ ระบบที่จะใช้ในการสร้างและซ่อมแซมบ้านตามที่กำหนดไว้มีอยู่แล้ว เศรษฐกิจของคนผิวดำก็จะได้ผลประโยชน์ เพราะว่าจะเป็นแหล่งขายวัสดุและบริการบางชนิด และไม่ต้องมีหนี้ต่างประเทศใหม่ที่จะต้องชำระคืนในภายหลัง

ในบรรดาทางเลือกทั้งสามทาง มีแต่เฉพาะทางที่สามเท่านั้นที่สร้างขีดความสามารถใหม่ให้แก่คนผิวดำ รวมทั้งอำนาจทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจแบบพึ่งตัวเอง เป็นทางเลือกเพียงหนทางเดียวที่อาจจะพิจารณาได้ว่าเป็นการพัฒนาอย่างแท้จริง การที่หน่วยงานให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารโลกหรือธนาคารเพื่อการพัฒนาในภูมิภาคเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งมีความเป็นไปได้น้อยมากที่ทางเลือกที่สามจะได้รับการคัดเลือก ทั้งนี้ในการเลือกทางเลือกที่สามนี้ หน่วยงานช่วยเหลือจากภายนอกจะไม่มีบทบาทหรือถึงจะมีบ้างก็น้อยมาก

แน่นอนว่า อาฟริกาใต้ นั้นเป็นกรณีพิเศษในแง่ของทรัพยากรภายในประเทศ รวมทั้งขีดความสามารถทางเทคนิค อย่างไรก็ตาม เกือบจะไม่มีประเทศใดเลยในโลกที่ไม่มีทรัพยากรและเทคโนโลยีที่จำเป็น ที่จะช่วยให้ประชาชนของตนได้รับความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา บริการรักษาสุขภาพ - ถ้าหากสิ่งเหล่านี้ถูกจัดให้อยู่ในลำดับความสำคัญระดับสูงของประเทศ

ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ถึงแม้จะเป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่า จะมีผลเป็นการต่อต้านการพัฒนาในที่สุด เมื่อเงินที่ได้ถูกนำมาสร้างการพึ่งพาเทคโนโลยีที่นำเข้าจากต่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญ ส่งเสริมให้ผู้บริโภคดำรงชีวิตในลักษณะพึ่งพาสินค้านำเข้า และใช้เงินทุนอย่างสิ้นเปลือง รวมทั้งมีการทุจริตประทุติมิชอบ มีการแทนที่การผลิตภายในประเทศด้วยสินค้าที่นำเข้า และขับไล่ผู้คนจำนวนนับล้านจากผืนดินและพื้นที่ที่พวกเขาเคยใช้เป็นที่ทำมาหากิน - ทั้งหมดนี้เป็นผลพวงตามปกติของโครงการของธนาคารโลกและแผนปรับโครงสร้าง

นอกเหนือไปจากนี้ ยังปรากฏชัดว่า โครงการของธนาคารโลกเป็นจำนวนมาก ประสบความล้มเหลว ถึงแม้จะวัดจากหลักการทางด้านเศรษฐกิจที่ได้กำหนดไว้อย่างแคบๆของธนาคารโลกเอง ในปี 1992 คณะผู้วิจัยภายในของธนาคารเองซึ่งมี วิลลี วา เป็นแฮนส์ เป็นหัวหน้าคณะ ได้พิมพ์เผยแพร่รายงานที่มีชื่อว่า "ประสิทธิผลของการนำไปปฏิบัติ: ฤทธิ์แห่งไขไปสู่ผลที่ได้รับจากการพัฒนา" ซึ่งได้สรุปว่า ร้อยละ 37.5 ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธนาคารที่แล้วเสร็จในปี 1991 ประสบความล้มเหลวทันทีที่โครงการดังกล่าวเสร็จสิ้นลง²⁴ งานศึกษาก่อนหน้านี้ โดยกอง

ประเมินผลการปฏิบัติงานของธนาคาร ได้ติดตามประเมินผลงานระหว่างสี่ถึงสิบปี ที่ธนาคารได้จัดอันดับไว้ว่าประสบความสำเร็จเมื่อสิ้นสุดโครงการ หน่วยงานดังกล่าวได้พบว่าโครงการทั้งสิ้น 12 ใน 25 โครงการที่เคยได้รับการประเมินว่าประสบความสำเร็จเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ประสบความสำเร็จในช่วงเวลาที่มีการประเมิน²⁵ ถ้าหากโครงการที่ได้รับการประเมินว่าประสบความสำเร็จในปี 1991 ได้รับผลตอบแทนจริงตามโครงการ (ดังที่แนวโน้มจะเป็นเช่นนั้น) คงจะมีเพียงไม่ถึงหนึ่งในสามของโครงการธนาคารโลกช่วยทั้งหมด ที่จะได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจคุ้มค่า อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จ หนึ่งจะต้องได้รับการชำระด้วยเงินตราต่างประเทศหาได้ยาก ในขณะที่ธนาคารโลกไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดของตนเองเหล่านี้เลย

แต่ถ้าหากจะวัดประโยชน์ที่จะได้จากปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้คน หรือการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการปกครองประชาธิปไตย ทั้งธนาคารโลกและ IMF ต่างก็ประสบความสำเร็จอย่างสิ้นเชิง โดยสร้างภาระใหญ่หลวงให้กับผู้ที่ยากจนทั่วโลก และเป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรงต่อการพัฒนาของผู้คนเหล่านั้น ทั้งหมดนี้เป็นการกระทำตามเป้าหมาย ซึ่งออกแบบมาโดยคนรุ่นบุกเบิก เพื่อจะให้บรรลุภารกิจขององค์กรทั้งสองที่กำหนดตนเอง - นั่นคือทำให้เศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ก้าวหน้าต่อไปภายใต้การครอบงำของผู้ที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ - ทั้งสองหน่วยงานประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นอกเหนือไปจากนั้น IMF ยังประสบความสำเร็จอย่างดียิ่งในการแก้ปัญหา วิกฤตการณ์ทางการเงินของโลกอย่างน้อยก็เป็นการชั่วคราว และเป็นการแก้ปัญหาอย่างที่จะเป็นผลประโยชน์ทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศฝ่ายเหนือ ทั้งสององค์กรคือธนาคารโลก และ IMF ได้ช่วยสร้าง ผู้สนับสนุนทางการเมืองอันมีสัมพันธภาพที่ดีกับลัทธิบริษัตรี ทำให้คุณธรรมของความรับผิดชอบอย่างเป็นทางการโดยรัฐบาลประเทศแถบได้อ่อนแอลง ไม่สามารถยึดกุมบทบาทหน้าที่ของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการเป็นประชาธิปไตย และมีผลตามมาในอันที่ทั้งธนาคารโลกและ IMF จะสามารถขจัดสิ่งกีดขวางโดยกฎหมายและสถาบันทางสังคม ตลอดจนรวบเอาเศรษฐกิจของประเทศฝ่ายใต้ให้กลับเข้ามาอยู่ในอาณานิคมของทุนข้ามชาติอีกครั้งหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า ทั้งสององค์กรสร้างความเสียหายให้แก่ผู้คนเป็นจำนวนมาก ยิ่งกว่าสถาบันอื่นใดในกรณีที่ไม่ใช้กำลังทหารในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติทีเดียว

ต่อจากนี้ไปเราจะหันไปดูสถาบันที่สาม ในฐานะที่เป็นหนึ่งในสามของ เบริตตันวูดส์ นั่นก็คือ GATT และ องค์การการค้าโลก เพื่อตรวจสอบบทบาทขององค์กรนี้ ในการสร้างและบังคับใช้บทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิของบรรษัทข้ามชาติ

13 การประกัน สิทธิบริษัท

โลกาภิวัตน์ ทำให้พรมแดนระหว่างประเทศไร้ความสำคัญลง รวมถึงอำนาจของประชาคมในชุมชนย่อยๆ ลงมา ในขณะที่เดียวกันก็จะส่งเสริมให้อำนาจของบริษัทข้ามชาติแข็งแกร่งขึ้น

- เฮร์แมน อี คาลิ¹

เศรษฐกิจของบริษัทตะวันตกในปัจจุบัน ตลาดเป็นสถาบันที่เฉื่อยชา สถาบันที่กระฉับกระเฉงก็คือบริษัท..... ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความคิดค้นแบบและสายตาสั้นโดยธรรมชาติ..... บริษัทตั้งขึ้นมาเพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของใครก็ตามที่สามารถควบคุมมันเอาไว้ได้ โดยที่เหลือทั้งหมดจะต้องเป็นฝ่ายแบกรับภาระ

- วิลเลียม เอ็ม ดักเกอร์²

กรอบโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ที่ได้มีการกำหนดไว้แล้วส่วนใหญ่โดย สหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ เรียกร้องให้มีการก่อตั้งสถาบันพหุภาคี 3 สถาบัน อันประกอบด้วย ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และ องค์การการค้าระหว่างประเทศ สำหรับองค์การสุดท้ายนั้นเพิ่งจะเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ความล่าช้าในการเกิดขององค์การดังกล่าวก็เนื่องมาจากความหวังไขว้ของรัฐบาล สหรัฐอเมริกา ที่เกรงว่าอำนาจขององค์การดังกล่าวจะมีเหนืออธิปไตยของประเทศ สหรัฐอเมริกา ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) จึงได้ถูกกำหนดขึ้นมาทำหน้าที่ ซึ่งมีสถานภาพค่อนข้างจะกำกวมไม่ชัดเจน ในฐานะเป็นองค์กรซึ่งทำ

ข้อตกลงที่เกี่ยวกับข้อตกลงทางการค้าพหุภาคีและให้มีผลใช้บังคับ

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 1995 ที่องค์การที่สามได้เกิดขึ้นโดยสมบูรณ์เป็นองค์การระดับโลกใหม่ องค์การการค้าโลก (WTO) เกิดขึ้นอย่างเงิบๆ ในช่วงการเจรจารอบอุรุกวัยของ GATT ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของลัทธิบริษัทเสรี องค์การทางการค้าที่เป็นนิติบุคคล มีลักษณะเป็นเอกเทศและมีเจ้าหน้าที่คล้ายกับธนาคารโลกและ IMF เริ่มลงมือปฏิบัติการ โดยมีพันธกรณีที่ผลักดันและจัดเครื่องกีดขวางการค้าเคลื่อนย้ายโดยเสรีของสินค้าและทุน ความจำเป็นของบรรดาบริษัทยักษ์ใหญ่ของโลกได้รับการตอบสนองโดยองค์การระดับโลกนี้ ซึ่งมีอำนาจทั้งทางด้านนิติบัญญัติและตุลาการที่ประกันสิทธิของบริษัทเหล่านี้จากการแทรกแซงโดยรัฐบาลประชาธิปไตยและประชาชนที่รัฐบาลที่ต้องรับผิดชอบต่อพวกเขา สิ่งที่ธนาคารโลกและ IMF ประสบความสำเร็จก็คือ ที่สามารถทำให้ลัทธิบริษัทเสรีกลายเป็นส่วนหนึ่งทางสถาบันทางสังคมของประเทศที่ยากจนทั้งหลาย บัดนี้ องค์การการค้าโลกก็จะทำหน้าที่เช่นเดียวกันด้วยฉันทานุมัติ และอำนาจกำกับการพร้อมที่จะให้ประเทศอุตสาหกรรมดำเนินไปในแนวทางนั้นด้วยเช่นกัน

องค์การทางศาลและกฎหมายสูงสุดของโลก

บทบัญญัติที่สำคัญในข้อตกลงของ GATT ที่มีความหนาประมาณ 2,000 หน้า เพื่อก่อตั้งองค์การการค้าโลกซ่อนอยู่ในย่อหน้าที่ 4 ของมาตรา 16 "สมาชิกแต่ละประเทศจะคำประกันการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์การ กฎระเบียบและวิธีการบริหารจัดการ พร้อมข้อตกลงที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวกข้อตกลง ภาคผนวกนี้ประกอบไปด้วยข้อตกลงพหุภาคีที่สำคัญๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าและบริการ และสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา หลังจากที่ข้อตกลงดังกล่าวผ่านการพิจารณาโดยองค์การกฎหมายของโลก สมาชิกของประเทศใดๆ จะสามารถเรียกร้องผ่าน WTO ให้มีการพิจารณากฎหมายฉบับใดของประเทศสมาชิกใดก็ได้ ที่เชื่อว่าจะทำให้ประเทศสมาชิกที่ร้องขอนั้นเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากกฎเกณฑ์ใหม่ทางการค้า ทั้งนี้รวมถึงกฎหมายใดๆ ที่กำหนดสินค้านำเข้าให้ถูกต้องตามมาตรฐานสุขภาพของท้องถิ่นหรือประเทศ ความปลอดภัย แรงงาน หรือมาตรฐานสิ่งแวดล้อม แต่กลับสูงเกินมาตรฐานสากลที่ WTO ยอมรับ นอกเสียจากรัฐบาลที่ถูกตั้งข้อเรียกร้องสามารถพิสูจน์ให้คณะกรรมการของ WTO พิจารณาตามข้อยกเว้นซึ่งมีจำนวนจำกัดจนเป็นที่พอใจ มิฉะนั้นประเทศเหล่านั้นจะต้องแก้ไขกฎหมายของตนเอง

ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่ต่ำกว่า หรือถูกปรับเป็นเงินตราต่างประเทศตลอดไป หรือถูกคว่ำบาตรทางการค้า เป้าหมายของ WTO ก็คือ การทำให้มาตรฐานสากล "มีความใกล้เคียงกัน" กฎหมายที่กำหนดให้สินค้านำเข้าจะต้องได้มาตรฐานของท้องถิ่นในบางกรณี เป็นต้นว่า กฎหมายว่าด้วยการนำเข้าของใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ การใช้สารก่อมะเร็งเติมเข้าไปในอาหาร ความปลอดภัยของรถยนต์ การห้ามใช้สารพิษ การทำเครื่องหมายการค้า การตรวจสอบผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ เหล่านี้อาจจะถูกร้องเรียนว่าถูกใช้เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้าได้ ประเทศที่เป็นจำเลยจะต้องพิสูจน์ว่าการกระทำทั้งสิ้นเป็นผลจากการใช้หลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว ข้อเท็จจริงที่ว่าพลเมืองของประเทศนั้นๆ ไม่ต้องการเผชิญกับการเสี่ยงสูงอันเนื่องมาจากระดับมาตรฐานของ WTO ที่ต่ำเกินไป WTO จะไม่สามารถยอมรับว่าเป็นข้อเรียกร้องที่รับฟังได้

มาตรการอนุรักษ์ที่จำกัดการส่งออกทรัพยากรของประเทศ - เป็นต้นว่าผลิตภัณฑ์จากป่า แร่ธาตุ และผลิตภัณฑ์ประมง - อาจจะถูกตัดสินว่าเป็นการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม เช่นเดียวกับข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการตัดไม้ในประเทศหรือการแปรรูปทรัพยากรอื่นๆ ภายในประเทศเพื่อที่จะช่วยสร้างงานให้ในท้องถิ่น อาจจะมีกรณีฟ้องร้องต่อประเทศที่พยายามให้สิทธิพิเศษแก่การลงทุนภายในท้องถิ่นมากกว่าการลงทุนจากต่างประเทศ หรือในกรณีที่ไม่สามารถป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา (สิทธิบัตร และลิขสิทธิ์) ของบริษัทต่างประเทศได้ ผลประโยชน์ในท้องถิ่นจะนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการบัญญัติกฎหมายเพื่อท้องถิ่นไม่ได้อีกต่อไป ภายใต้ WTO ที่ตั้งขึ้นมาใหม่ ผลประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วก็คือ พื้นฐานผลประโยชน์ของบริษัทข้ามชาติจะได้รับการปกป้องมากกว่า

อาจจะมีการฟ้องร้องต่อกฎหมายของมลรัฐ หรือรัฐบาลท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิก ถึงแม้ว่ารัฐบาลท้องถิ่นเหล่านี้จะไม่ได้ลงนามในข้อตกลงใหม่นี้ด้วยก็ตาม รัฐบาลกลางของประเทศที่มีอำนาจเหนือกว่ารัฐบาลท้องถิ่นมีความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินมาตรการตามสมควร เพื่อที่จะให้หลักประกันว่า มลรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตาม "มาตรการตามสมควร" ดังกล่าว รวมทั้งป้องกันมิให้มีการออกกฎหมายดังกล่าว ขัดใช้กฎหมายนั้น หรือไม่ให้การช่วยเหลือทางการเงิน

ข้อเท็จจริงที่ว่ากฎหมายท้องถิ่นอาจจะถูกฟ้องร้องภายใต้ระเบียบของ WTO ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นไปเช่นนั้น อย่างไรก็ตาม มีกรณีเกิดขึ้นมากมายที่กฎหมายในลักษณะเดียวกันนี้ได้ถูกร้องเรียนมาแล้วภายใต้ระบบ GATT ซึ่งยังไม่มีความเข้มงวดเท่าใดด้วยซ้ำ และแม้แต่ก่อนนี้จะมีการยอมรับข้อตกลง GATT-WTO สหรัฐอเมริกา คานาดา ประชาคมยุโรป และญี่ปุ่น ได้พยายามรวบรวมกฎหมายของประเทศอื่นนอกจากของ

ตัวเองเอาไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อเตรียมไว้สำหรับจะฟ้องร้องกันที่มีการลงนามในข้อตกลง

ถึงแม้ว่าข้อตกลง GATT-WTO จะเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ และการฟ้องร้องจะดำเนินการโดยประเทศหนึ่งต่อประเทศอื่นๆ แต่จุดเริ่มต้นที่จะก่อให้เกิดมีการฟ้องร้องกันนั้น ปกติแล้วจะเกิดจากบรรษัทข้ามชาติที่เชื่อว่าตนเองตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบเพราะกฎหมายใดกฎหมายหนึ่ง บรรษัทดังกล่าวจะมองว่ารัฐบาลที่สามารถจะหนุนให้ฟ้องร้องได้ โดยไม่จำเป็นจะต้องเป็นรัฐบาลของประเทศที่บรรษัทนั้นตั้งอยู่ การฟ้องร้องอาจจะดำเนินการโดยรัฐบาลประเทศใดก็ได้ ที่มีกรณีพอจะสามารถอ้างได้ตามสมควรว่าได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ตัวอย่างเช่น บรรษัทของสหรัฐอเมริกาทำสวนผลไม้ใน เม็กซิโก ใช้จ่ายค่าแรงที่มีสารพิษตกค้างในผลไม้ตามมาตรฐานสากลที่สามารถยอมรับ แต่ยังมีปริมาณสารพิษสูงกว่ามาตรฐานของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย บรรษัทอาจจะหว่านล้อมรัฐบาลเม็กซิกัน ให้ฟ้องมาตรฐานของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ภายใต้ WTO มลรัฐ แคลิฟอร์เนีย จะไม่มีสิทธิความชอบธรรมใดๆ เลยที่อุทธรณ์คำตัดสินของ WTO ไม่ว่าจะเป็นในมลรัฐ แคลิฟอร์เนีย เอง หรือศาลของรัฐบาลกลางของ สหรัฐอเมริกา

ในที่อื่นๆ ในโลก บริษัทบุหรี่ได้ใช้ข้อตกลงทางการค้าครั้งแล้วครั้งเล่าที่จะต่อสู้กับการปฏิรูปสุขภาพ อันมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลดอันตรายจากการสูบบุหรี่ เมื่อ ได้หวั่นพยายามจะออกกฎหมายเพื่อห้ามการขายบุหรี่โดยตู้อัตโนมัติ จำกัดบริเวณสาธารณะที่จะสูบบุหรี่ได้ ห้ามมิให้มีการส่งเสริมและโฆษณาบุหรี่ทุกรูปแบบ และให้ทุนในการรณรงค์เพื่อการศึกษาสาธารณะ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเลิกสูบบุหรี่ ผู้แทนทางการค้าจาก สหรัฐอเมริกา ตอบโต้ตามข้อร้องเรียนจากบริษัทข้ามชาติที่ผลิตบุหรี่ โดยขู่ว่าจะคว่ำบาตรทางการค้ากับ ได้หวัน ถึงแม้ว่ากฎหมายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อบริษัทที่ผลิตบุหรี่ของ ได้หวัน และของ สหรัฐอเมริกา เท่าเทียมกันก็ตาม ภายหลังจากการยกเลิกการห้ามนำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศโดย เกาหลี เนื่องจากถูกกดดันในลักษณะเดียวกัน สัดส่วนของวัยรุ่นเพศชายที่สูบบุหรี่ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.6 เป็นร้อยละ 8.7 ของประชากรในกลุ่มดังกล่าว³

ทุกครั้งที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศหรือกฎหมายท้องถิ่นต่อ WTO ฝ่ายที่ร้องเรียนจะเสนอกรณีของตนในการพิจารณาขั้นตอนคณะผู้ตัดสิน อันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางการค้าสามคน (โดยปกติแล้วจะเป็นนักกฎหมายอาชีพ ที่เป็นนักกฎหมายให้กับบรรษัททุกความที่มีกรณีเกี่ยวกับข้อพิพาททางการค้า) ในการพิจารณาความจะไม่มีการอนุญาตให้กลุ่มที่มีความเห็นแตกต่าง เป็นต้นว่า การสรุปประเด็นอย่างไม่เป็นทาง

การขององค์การอาสาสมัครเอกชน เว้นแต่กรณีที่คุณคณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควรจะเรียกให้มาแสดงความคิดเห็น เอกสารที่นำเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาความ ถือว่าเป็นความลับ เว้นแต่รัฐบาลที่ร้องขอจะเลือกที่เปิดเผยเอกสารของตนเอง จะไม่มีการระบุภายหลังว่ากรรมการผู้พิจารณาแต่ละคนมีความเห็นอย่างไรในการพิจารณา ภาระในการพิสูจน์นั้นตกอยู่กับฝ่ายที่ถูกกล่าวหา ที่จะพิสูจน์ว่ากฎหมายที่ถูกร้องเรียนนั้นไม่ได้เป็นการจำกัดทางการค้าตามที่ได้ให้นิยามไว้ใน GATT

เมื่อกรรมการได้ตัดสินใจว่ากฎหมายในประเทศขัดกับกฎของ WTO ก็จะเสนอให้ประเทศที่ถูกฟ้องร้องเปลี่ยนแปลงกฎหมายเสีย ประเทศที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ภายในเวลาที่กำหนดจะต้องถูกลงโทษด้วยการถูกปรับเป็นเงินหรือถูกคว่ำบาตรทางการค้าหรือทั้งสองอย่าง

ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ได้เสนอ ข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณาความ จะได้รับการนำไปปฏิบัติโดย WTO ภายใน 60 วัน หลังจากการส่งมอบข้อวินิจฉัยดังกล่าวให้ นอกจากสมาชิกของ WTO จะลงคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ ให้ปฏิเสธข้อวินิจฉัยดังกล่าว ซึ่งก็จะหมายความว่ามากกว่า 100 ประเทศ รวมทั้งประเทศที่ได้รับการตัดสินให้ชนะ จะต้องลงคะแนนเสียงคัดค้านข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการ เพื่อให้ข้อวินิจฉัยดังกล่าวตกไป - ลักษณะเงื่อนไขที่กำหนดไว้ดังกล่าว ทำให้กระบวนการอุทธรณ์ไม่มีความหมายอย่างแท้จริง

WTO นั้นเป็นองค์การทางการค้าเช่นเดียวกับ GATT และมีพันธกิจที่จะกำจัดสิ่งกีดขวางการค้าระหว่างประเทศและการลงทุน ผู้แทนของประเทศที่ออกเสียงในสภาของ WTO เป็นตัวแทนพิเศษทางการค้า ซึ่งมีพันธกิจเบื้องต้นในการเปิดตลาดอื่นๆ เพื่อการส่งออกจากประเทศของพวกเขา ความรับผิดชอบในการรักษาดุลเงินตราต่างประเทศ การจ้างงานเต็มที่ สุขภาพ ความปลอดภัย และมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และการปกป้องสิทธิประชาธิปไตยของพลเมือง เป็นความรับผิดชอบของหน่วยราชการอื่นๆ อันเขาไม่ต้องใส่ใจ ทั้งนี้อาจจะคาดการณ์ล่วงหน้าได้ว่า WTO ก็จะดำเนินการโดยตาม GATT ในการให้ความสำคัญต่อเป้าหมายทางการค้าเหนือกว่านโยบายสาธารณะอื่นๆ

WTO มีอำนาจนิติบัญญัติเช่นเดียวกับอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย GATT จะยอมให้ WTO เปลี่ยนกติกาทางการค้าบางข้อได้ ถ้าหากมีการลงคะแนนเสียงสองในสามจากตัวแทนสมาชิก กติกาใหม่จะผูกพันสมาชิกทั้งหมด ผลที่เกิดขึ้นจริงในกรณีของ WTO ก็คือ WTO เป็นรัฐสภาระดับโลก ประกอบด้วยข้าราชการที่มีได้มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งมีอำนาจที่จะแก้ไข ธรรมนูญของตัวเอง โดยไม่ต้องกลับไปขอความเห็นชอบต่อฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศ

เนื่องจากในสังคมยุคใหม่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจได้เข้ามามีบทบาทมากมาย ความ

สามารถในการควบคุมกติกาทางเศรษฐกิจ จึงเป็นอำนาจที่สำคัญที่สุดในโลกปัจจุบัน ภายใต้ WTO กลุ่มผู้แทนการค้าเพียงกลุ่มเดียวที่มีได้มาจากการเลือกตั้ง จะกลายเป็นศาลสูงสุดของโลก และเป็นองค์การนิติบัญญัติที่มีอำนาจมากที่สุด โดยที่การตัดสินและอำนาจหน้าที่ของศาล ตลอดจนองค์การนิติบัญญัติอื่นจะต้องเป็นรองลงไป

การปกครองเพื่อผลประโยชน์ของบริษัท

บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ของโลก มีอิทธิพลอย่างมากในฐานะกลุ่มวงใน ในการเจรจาของ GATT และจะมีความเข้มแข็งระดับเดียวกันใน WTO คนเหล่านี้จะเข้ามามีส่วนอย่างมากเป็นพิเศษในการเป็นผู้แทนของ สหรัฐอเมริกา ซึ่งได้มีบทบาทในการวางกรอบข้อตกลงของ GATT มาแต่ต้น กฎเกณฑ์ที่เปิดโอกาสให้บริษัทได้เข้ามาถึงจุดนี้ก็คือ กฎหมายการค้าของ สหรัฐอเมริกา ในปี 1974 ซึ่งจัดให้มีระบบคณะที่ปรึกษาทางการค้าเพื่อที่จะนำเอาทัศนคติสาธารณะมาเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาทางการค้าของ สหรัฐ⁴ การเป็นคณะกรรมการการค้าจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายคณะที่ปรึกษารัฐบาลกลาง 1972 ที่กำหนดแนวทางการเป็นสมาชิกของคณะกรรมการที่ปรึกษารัฐบาลกลางทั้งหมด การเป็นตัวแทนสาธารณะจะต้อง “มีดุลยภาพเหมาะสมในแง่ของทัศนคติที่นำเสนอ และหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการดังกล่าว” กระบวนการสรรหาคณะกรรมการจะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนตรวจสอบได้

สำนักงานตัวแทนการค้าของสหรัฐอเมริกาเลือกที่จะตีความข้อกำหนดดังกล่าว ที่ จะหมายความว่าสมาชิกของคณะกรรมการจะต้องเป็นตัวแทนของประชาคมธุรกิจ ซึ่งจะต้องมีลักษณะดังนี้คือ “ดุลยภาพระหว่างภาคธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ ระหว่างวิสาหกิจขนาดเล็กและใหญ่ ในบรรดาพื้นที่ภูมิศาสตร์ต่างๆ และในบรรดากลุ่มประชากรต่างๆ”⁵ การศึกษาโดย กลุ่มจับตามองรัฐสภาโดยพลเมืองสาธารณะ ที่เผยแพร่ในเดือนตุลาคม 1991 พบว่าในจำนวนสมาชิก 111 คน ของคณะที่ปรึกษาทางการค้าที่สำคัญสามคณะ มีเพียง 2 คนเท่านั้นที่เป็นตัวแทนสหภาพแรงงาน ไม่มีการแต่งตั้งตัวแทนจากกลุ่มที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปนั่งเป็นกรรมการ ทั้งที่ได้มีการยอมรับแล้ว และไม่มีตัวแทนของผู้บริโภคอยู่เลย กลุ่มการค้าเหล่านี้ไม่ค่อยจะมีกำหนดการประชุมเปิดเผยต่อสาธารณะ และไม่เคยอนุญาตให้สาธารณชนเข้าร่วมรับฟัง

ตรงกันข้ามกับผลประโยชน์ของมหาชน ผลประโยชน์ของบริษัทได้รับการดูแลโดยตัวแทนอย่างทั่วถึง การศึกษาดังกล่าวยังได้พบต่อไปว่า สมาชิก 92 คน จากคณะกรรมการ-

การทั้งสาม เป็นตัวแทนของบริษัทแต่ละแห่ง และ 16 คนเป็นตัวแทนของอุตสาหกรรมการค้า ในจำนวนนี้ 10 คนมาจากอุตสาหกรรมเคมี สมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับนโยบายและการเจรจาทางการค้า ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุด ที่รวมทั้งบริษัทยักษ์ใหญ่ เช่น ไอบีเอ็ม เอทีแอนด์ที เบรลเลแฮม สตีล ไทม์ วอร์เนอร์ 3 เอ็ม-คอร์นิง แบนค้ออเมริกา อเมริกันเอกเพรสส์ สก็อตต์เปเปอร์ ดาว เคมิคอล โบอิง อีสท์แมน โกดัก โมบิล อะโมโค ไฟเซอร์ ฮิวเลตต์แพคการ์ด เวเบอร์-เฮาเซอร์ และเยนเนอรัล มอเตอร์ส - ทั้งหมดนี้ต่างก็เป็นสมาชิกกลุ่มโต๊ะกลมของสหรัฐอเมริกาด้วย ในบรรดาตัวแทนบริษัทเหล่านี้ยกเว้น เยนเนอรัล มอเตอร์ส มีตัวแทนซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการหรือประธานบริษัทในเกือบทุกกรณี ซึ่งทุกๆ คนจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสูงสุดของบริษัท จากรายงานของกลุ่มจับตามองรัฐสภา :

คณะกรรมการที่ปรึกษามีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับการเจรจาการค้าของรัฐบาลมาก จนกระทั่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องผ่านการตรวจสอบด้านความมั่นคง ในบรรดาเรื่องที่น่าตื่นเต้นที่สุดของการเป็นสมาชิกก็คือ มีห้องอ่านหนังสือพิเศษที่เต็มไปด้วยเอกสารลับ ที่ที่ปรึกษาที่มีได้เป็นเจ้าหน้าที่รัฐบาลจะนั่งอ่านได้อย่างละเอียด เพื่อที่จะช่วยให้ความคิดเห็นของที่ปรึกษาทางการค้าเกี่ยวกับข้อเจรจาของ GATT ไปถึงคณะผู้แทนเจรจาเร็วยิ่งขึ้น ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลที่จะสามารถช่วยให้คณะผู้แทนเจรจา สามารถศึกษาความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาได้เพียงกดปุ่ม รัฐบาลได้พยายามอย่างสุดความสามารถ ที่จะให้ที่ปรึกษาการค้าทราบความเคลื่อนไหวทุกอย่างก้าวของกระบวนการเจรจา แม้ว่าที่ปรึกษาทางการค้าจะมีอำนาจมหาศาล แต่การทำงานของพวกเขาก็เป็นเรื่องลึกลับโดยสิ้นเชิง⁶

เอกสารของกระทรวงพาณิชย์ในปี 1989 อธิบายการเกี่ยวข้องของสมาชิกคณะกรรมการที่ปรึกษาในปี 1979 ในการเจรจา GATT รอบ โตเกียว ไว้ดังนี้

สมาชิกที่ปรึกษาได้ใช้เวลายาวนานใน วอชิงตัน ให้คำปรึกษาโดยตรงกับคณะผู้แทนเจรจาในประเด็นที่สำคัญ และตรวจสอบข้อความที่จะนำไปเป็นข้อเสนอเพื่อการตกลงจริง คณะผู้แทนเจรจาของรัฐบาลก็จะดำเนินการตามคำแนะนำของที่ปรึกษาเกือบทั้งหมด..... ณ ที่ใดที่ไม่มี

การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ รัฐบาลจะอธิบายให้คณะกรรมการทราบถึงเหตุผลว่าทำไมถึงไม่ได้ทำตามคำแนะนำของพวกเขา⁷

ในบรรดา 92 บริษัทที่มีตัวแทนอยู่ในที่ปรึกษาการค้าสามคณะ 27 บริษัทหรือบริษัทในเครือได้ถูกประเมินปรับโดยกระทรวงพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (EPA) ของสหรัฐอเมริกา คิดเป็นมูลค่าทั้งหมดมากกว่า 12.1 ล้านเหรียญระหว่างปี 1980 ถึง 1990 เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ ห้าบริษัทประกอบด้วย ดูปอง มอนซานโต 3 เอ็ม เยนเนอราล มอเตอร์ส และอีสท์แมน โคดัก เป็นกลุ่มบริษัทแนวหน้าใน 10 บริษัทที่อยู่ในรายชื่อของกระทรวงพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของ สหรัฐอเมริกา ที่ปล่อยของเสียที่เป็นอันตรายสู่สภาพแวดล้อม 29 บริษัทจากบรรดาสมาชิกทั้งหมดและบริษัทลูก ได้รวมเงินกันเป็นจำนวน 800,000 เหรียญสหรัฐ โดยพยายามที่จะเอาชนะกฎหมายน้ำดื่มปลอดภัยและการบังคับวัดภูมิพิษของมลรัฐ แคลิฟอร์เนีย แต่ประสบความล้มเหลว โดยที่กฎหมายดังกล่าวมีความริเริ่มเกิดขึ้นทั้งมลรัฐ เพื่อให้มีการทำป้ายบนสินค้า ระบุผลิตภัณฑ์ที่อาจจะก่อมะเร็งได้ และจำกัดการปล่อยสารพิษลงไปในน้ำที่ใช้สำหรับดื่ม และกลุ่ม 29 ดังกล่าวได้รวมเงินกันอีก 2.1 ล้านเหรียญสหรัฐ ที่จะล้มกฎหมายอีกฉบับหนึ่งของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย และได้รับความสำเร็จ โดยล้มความริเริ่มที่เรียกว่า บิ๊กกรีน (Big Green) ซึ่งมีข้อกำหนดมากมายที่จะกำหนดมาตรฐานเข้มข้นในการปล่อยสารเคมีที่เป็นพิษ⁸

เคลย์ตัน ยีทเตอร์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ภายใต้ประธานาธิบดีจอร์จ บุช ได้ประกาศต่อสาธารณชนว่า วัดอุปประสงค์ข้อหนึ่งของเขาก็คือการใช้ GATT เพื่อแก้กฎระเบียบที่เข้มงวดเกินไปในเรื่องความปลอดภัยของอาหารของมลรัฐ และท้องถิ่น เขาให้เหตุผลว่า "ถ้าหากประเทศที่เหลือทั้งหมดในโลกสามารถตกลงกันได้ ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ตัวใดตัวหนึ่ง บางทีสหรัฐอเมริกา หรือประชาคมเศรษฐกิจยุโรป จะต้องยอมรับว่าพวกเขาเป็นฝ่ายผิด เมื่อมาตรฐานของพวกเขาต่างไป"⁹

มาตรฐานสุขภาพและความปลอดภัยเกี่ยวกับอาหารในระดับโลกของ WTO ได้ถูกกำหนดโดยกลุ่มที่รู้จักในนาม คณะกรรมการสารอาหารโคเดกซ์ หรือเรียกสั้นๆ ว่า โคเดกซ์ ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล ตั้งขึ้นในปี 1963 และดำเนินการร่วมกันโดยองค์การอาหารและเกษตรของสหประชาชาติ (FAO) และองค์การอนามัยโลก (WHO) เพื่อกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เป็นต้นว่า ยาฆ่าแมลงตกค้าง สารผสมอาหาร ยาดก้างในสัตว์ และการทำป้ายสินค้า ผู้ที่วิจารณ์ โคเดกซ์ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า องค์การดังกล่าว ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากภาคอุตสาหกรรม และมีแนวโน้มที่จะ

ทำให้มาตรฐานกลางลดลง ตัวอย่างเช่น จากการศึกษาของกลุ่ม กรีนพีซ สหรัฐอเมริกา พบว่าระดับความปลอดภัยของ โคเดกซ์ ที่มีต่อยาฆ่าแมลง 8 ชนิดที่ใช้อยู่ทั่วไป ต่ำกว่ามาตรฐานที่ใช้อยู่ใน สหรัฐอเมริกา ถึงประมาณ 25 เท่า¹⁰ มาตรฐานของ โคเดกซ์ ที่ยอมให้ ดีดีที ตกค้างได้มีสูงถึง 50 เท่าของปริมาณที่ยอมให้ได้ตามกฎหมายของ สหรัฐอเมริกา¹¹

ผู้แทนของรัฐบาลที่ร่วมประชุม โคเดกซ์ ปกติจะรวมผู้แทนที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลด้วย แต่เกือบทั้งหมดจะเลือกมาจากภาคอุตสาหกรรม ที่มีบริษัทนานาชาติที่ใหญ่ที่สุด ที่ทำการผลิตอาหารและเคมีเกษตร 140 บริษัทที่เข้าร่วมในการประชุม โคเดกซ์ ที่จัดขึ้นระหว่างปี 1989 ถึง 1991 ในบรรดาผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 2,587 คน มีเพียง 26 คนเท่านั้นที่มาจากกลุ่มที่ดูแลผลประโยชน์สาธารณะ¹² ประชาสัมพันธ์ของบริษัท เนสท์เล่ ได้อธิบายว่า “ผมเข้าใจว่ารัฐบาลมีแนวโน้มที่จะมองหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถจากบริษัทได้มากกว่า พวกศาสนาที่แต่งตั้งตนเองเป็นผู้นำ (ayatollah) ของภาคอาหาร”¹³

การป้องกันการผูกขาดข้อมูล

บัญญัติเป็นจำนวนมากของ GATT-WTO ได้กำหนดเอาไว้เพื่อความจำเป็น ในการให้หลักประกันการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของตลาดที่มีการแข่งขัน แต่ GATT-WTO มิได้ทำอะไรเลยที่จะจำกัดความสามารถของบริษัทข้ามชาติที่จะใช้อำนาจทางเศรษฐกิจ ที่มีอยู่ ที่จะไล่คู่แข่งออกนอกตลาดโดยวิธีการที่ไม่ยุติธรรม เป็นต้นว่า รวมเอาคู่แข่งเข้ามาโดยการเข้าไปรวมหรือซื้อเอามา หรือการเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์กับคู่แข่ง เพื่อแบ่งกันใช้เทคโนโลยี เครื่องอำนวยความสะดวกในการผลิตและตลาด แท้ที่จริงในกรณี ที่ GATT เรียกร้องให้รัฐบาลควบคุมหรือกำหนดมาตรฐานอย่างเข้มแข็ง ก็คือข้อตกลง ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งประกอบ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า ในเรื่องนี้กลับมีการเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าแทรกแซงอย่างแข็งขัน เพื่อปกป้องสิทธิผูกขาดของบริษัทให้มีเหนือกว่าข้อมูลและเทคโนโลยี

ที่ชั่วร้ายมากขึ้นไปอีกก็คือความพยายามในการขยายขอบเขตผ่าน GATT-WTO ในการปกป้องลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับวัตถุทางกรรมพันธุ์ รวมทั้งเมล็ดพันธุ์และยารักษาโรคตามธรรมชาติ บริษัทของ สหรัฐอเมริกา ได้พยายามอย่างหนักที่จะผลักดันให้มีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ เมล็ดพันธุ์และวัตถุทางพันธุกรรมใน สหรัฐอเมริกา โดยการหว่านล้อมรัฐบาล สหรัฐอเมริกา ให้ขยายการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของวิศวะพันธุกรรมของ

อินทรียสารทั้งหมดจากจุลินทรีรี่ไปถึงพืชและสัตว์ ยกเว้นเพียงแต่วิศวกรรมมนุษย์เท่านั้น โดยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของกระบวนการ ซึ่งได้มีการเพิ่มองค์ประกอบของพันธุกรรมเข้าไปในเมล็ดพืชสายพันธุ์ต่างๆ ด้วยวิธีการเช่นนี้จะมีบริษัทเพียงจำนวนน้อยที่ได้รับสิทธิผูกขาดดังกล่าว ในการทำวิจัยด้านกรรมพันธุ์ต่อสายพันธุ์หนึ่งๆ แต่ผู้เดียวตลอดจนผลิตภัณฑ์ที่เป็นประโยชน์จากงานวิจัยดังกล่าว บริษัทเหล่านี้ พยายามผลักดันอย่างหนักที่จะเปลี่ยนลิขสิทธิ์ดังกล่าว ให้เป็นการผูกขาดทั่วโลกภายใต้ GATT-WTO ในปี 1992 บริษัท เกอเรซตัส ซึ่งเป็นบริษัทลูกของ ดับเบิลยูอาร์ เกเรซ ได้รับสิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกา ด้านวิศวกรรม "การเปลี่ยนผ่านสายพันธุ์" ฝ่ายตระกูลต่างๆ ทั้งยังรขอรับลิขสิทธิ์ลักษณะดังกล่าวในประเทศอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 60 ของการผลิตฝ่ายทั่วโลก รวมทั้ง อินเดีย จีน บราซิล และยุโรป ในเดือนมีนาคม 1994 บริษัทได้รับลิขสิทธิ์จากยุโรป เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสายพันธุ์ของถั่วเหลืองทุกชนิด และกำลังรขอรับลิขสิทธิ์ดังกล่าวจาก สหรัฐอเมริกา

นับเป็นเวลานานมาแล้วหลายชั่วอายุคนแล้ว ที่ชาวนาได้สะสมเมล็ดพันธุ์จากการเก็บเกี่ยวแต่ละครั้งเพื่อนำไปใช้เพาะปลูกในคราวต่อไป แต่แล้วภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ปัจจุบันของ สหรัฐอเมริกา ชาวนาที่เก็บเมล็ดพันธุ์แล้วนำไปปลูกใหม่จากเมล็ดพันธุ์ที่ได้ลิขสิทธิ์เป็นผู้ละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์¹⁴ ความพยายามที่จะปกป้องลิขสิทธิ์ของเมล็ดพันธุ์และสิ่งมีชีวิตในรูปแบบอื่นๆ ทั่วโลก ได้กลายเป็นประเด็นที่มีการประท้วงใหญ่โดยชาวนาใน อินเดีย ผู้ซึ่งเข้าใจดีว่า ภายใต้ข้อตกลง GATT-WTO พวกเขาอาจจะถูกห้ามมิให้ปลูกพืชผลจากเมล็ดพันธุ์ที่พวกเขาซื้ออยู่ ถ้าหากพวกเขาไม่จ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้แก่บรรษัทข้ามชาติ¹⁵

ทัศนะของอุตสาหกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม ในกรณีของสิทธิของประชาชนในการที่จะมีหนทางเพื่อการยังชีพ ได้มีการกล่าวไว้อย่างชัดเจนโดย แอนส์ ลินเดอร์ เลขานุการของสมาคมอุตสาหกรรมคลังเมล็ดพันธุ์และผู้เพาะพันธุ์ :

ถึงแม้จะเป็นประเพณีตามปกติในเกือบทุกประเทศที่ว่าชาวนาสามารถสะสมเมล็ดพันธุ์จากผลผลิตของเขาเอง แต่จากการที่สภาพการณ์เปลี่ยนไป คงจะไม่เกิดความเป็นธรรมที่ชาวนาสามารถใช้เมล็ดพันธุ์นี้ปลูกพืชเพื่อการค้า แต่ไม่ยอมจ่ายค่าลิขสิทธิ์.....อุตสาหกรรมเมล็ดพืชคงจะต้องต่อสู้ให้ถึงที่สุด เพื่อจะได้รับการคุ้มครองที่ดีกว่านี้¹⁶

มาตรการที่จะขยายการคุ้มครองสิทธิบัตรเหนือวัตถุทางพันธุกรรมได้รับการส่งเสริมด้วยเหตุผลที่ว่า จะช่วยเร่งให้มีการวิจัยการเกษตรให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นและเพิ่มความ

ม่ันคงทางอาหารให้แก่อลอร มีผู้วิจารณ์ว่าการให้สิทธิบัตรดังกล่าวเป็นการฆ่าการวิจัย เนื่องจากเป็นปิดกั้นการใช้วัตถุทางพันธุกรรมและเทคนิคของผู้วิจัยทุกคน ที่ไม่ได้ทำงานภายใต้ใบอนุญาตที่กำหนด ที่ออกโดยเจ้าของสิทธิบัตร แวนดานา คิวะ ผู้นำการคัดค้านการให้สิทธิบัตรต่อสิ่งมีชีวิตจากประเทศฝ่ายใต้ กล่าวว่า “นี่เป็นแต่เพียงอีกริธีหนึ่งของการกล่าวว่าการผูกขาดทั่วโลกที่มีเหนือระบบการเกษตรและอาหาร ควรจะมอบให้ในฐานะเป็นสิทธิของบรรรชัศษ่าชาติ”¹⁷ สิ่งที่เราเรากำลังได้เห็นอยู่ในขณะนี้คือความพยายามที่น่าขยะแขยง โดยบรรรชัศไม่ก็แห่งที่พยายามจะผูกขาดการควบคุม มรดกทางชีวภาพร่วมกันของทุกคนบนพื้นพิภพนี้¹⁸

การทบทวนผลสำเร็จของ สถาบัน เบริตตันวูดส์ ทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้เราสามารถเข้าใจบทบาทที่แท้จริงของสถาบันเหล่านี้ได้แจ่มชัดขึ้น ธนาคารโลกทำหน้าที่ในการช่วยอุดหนุนทางการเงินแก่การส่งออกสำหรับบรรรชัศที่มีฐานการผลิตอยู่ในประเทศฝ่ายเหนือ IMF ทำหน้าที่พนักงานทวงหนี้สำหรับสถาบันการเงินที่มีฐานอยู่ในประเทศฝ่ายเหนือ GATT ทำหน้าที่ในการสร้างและบังคับใช้บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบรรรชัศคุ้มครองสิทธิของบรรรชัศที่ใหญ่ที่สุดในโลกต่อการรุกรล้าของประชาชน ชุมชน และรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งจากวิถีทางประชาธิปไตย

ทั้งธนาคารโลกและ IMF ฉลองวันเกิดครบรอบ 50 ปี ในปี 1994 องค์การประชาชนทั่วโลกได้จดจำเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยการจัดการรณรงค์ทั่วโลกภายใต้คำขวัญว่า “ห้าสิบปีพอแล้ว” แต่ที่จริงแล้ว 50 ปีสำหรับ เบริตตันวูดส์ นับว่าออกจะนานเกินพอ ประชาชนในโลกและสิ่งแวดล้อมที่เหลืออยู่ ไม่สามารถจะทนแบกรับผลการกระทำของสถาบันนี้ได้อีกต่อไป

สงครามโลกครั้งที่สองไม่ได้ยุติการครอบงำประเทศที่อ่อนแอกว่าโดยประเทศที่แข็งแรง เป็นแต่เพียงการแปลงตัวของลัทธิอาณานิคมในลักษณะที่มีความชัดเจนน้อยลงแต่มีลักษณะเคลื่อนไหวมากขึ้นกว่าเดิม ลัทธิบรรรชัศอาณานิคมใหม่ มิได้เป็นผลจากพลังทางประวัติศาสตร์ที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ เช่นเดียวกับลัทธิอาณานิคมโดยรัฐแบบเก่า แต่เป็นผลของการเลือกอย่างจงใจเพื่อผลประโยชน์ของชนชั้นนำ ผลประโยชน์ของชนชั้นนำดังกล่าวผูกพันแนบแน่นอยู่กับผลประโยชน์ของบรรรชัศที่พยายามผลักดันให้ยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ เพื่อเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ ผลที่ตามก็คือบรรรชัศข้ามชาติที่ใหญ่ที่สุดและระบบการเงินของโลกจะยังมีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าเดิม เหนือการทำกิจกรรมของมนุษย์ ในการแสวงหาผลประโยชน์ ที่ขัดกับผลประโยชน์ของมวลมนุษย

มากขึ้นทุกที เป็นไปไม่ได้ที่จะมีสังคมประชาธิปไตยที่มีความเท่าเทียมกันและมีความสุข เมื่ออำนาจทางการเมืองและอำนาจทางเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่ในบรรดาบริษัทยักษ์ใหญ่ไม่กี่แห่ง เราได้สร้างระบบนั้นขึ้นมา ซึ่งปัจจุบันอยู่เหนือการควบคุมของแม้กระทั่งผู้ที่สร้างมันขึ้นมา ผู้ซึ่งได้รับรางวัลอย่างงามในการรับเป้าประสงค์ดังกล่าว แต่แล้วในที่สุดระบบก็กลายเป็นปฏิปักษ์ต่อบรรดาผู้รับใช้เองในที่สุด เช่นกัน ในภาคที่ 4 เราจะพิจารณาธรรมชาติและพลวัตของระบบนี้

เชิงอรรถ

1. สุนทรพจน์ในพิธีมอบเหรียญเสรีภาพ ณ เมืองฟิลาเดเฟีย วันที่ 4 กรกฎาคม 1994
2. รายงานฉบับนี้สามารถหาได้จาก Asian NGO Coalition, P.O. Box 3107. QCCPO 1103, Quezon City, Philippines โทรสาร (63-2) 921-5122 และยังได้รับการตีพิมพ์ในอีกหลายภาษา รวมทั้งการแบ่งตีพิมพ์เป็นสองตอนใน the Society for International Development journal Development ปี 1993 (เล่ม 4) และปี 1994 (เล่ม 4)

- 1 จากความหวังสู่วิกฤต
1. Jerry Mander, *In the Absence of the Sacred* (San Francisco: Sierra Club Books, 1991), p. 26.
2. United Nations Development Programme (UNDP), *Human Development Report 1993* (New York: Oxford University Press, 1993), p. 12.
3. UNDP, *Human Development Report 1994* (New York: Oxford University Press, 1994), p. 31.
4. United Nations High Commissioner for Refugees, *The State of the World's Refugees* (New York: Penguin Books, 1993).

5. Gene Stephens, "The Global Crime Wave," *The Futurist*, July-August 1994, 22-28.
6. "Out-of-Wedlock Births up since '83, Report Indicates," *New York Times*, July 20, 1994, pp. A-1, A-16.
7. UNDP, *Human Development Report 1994*, p. 31.
8. UNDP, *Human Development Report 1994*, p. 47.
9. United Nations High Commissioner for Refugees, *The State of the World's Refugees*.
10. Gallup poll, June 2, 1990.
11. Harris poll, January 3, 1994.
12. "The New Deal: What Companies and Employees Owe One Another," *Fortune*, June 13, 1994, 44-52.
13. จากการสำรวจประชามติของ Robert Reich รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานของสหรัฐอเมริกา เสนอต่อ the Democratic Leadership Council, Washington, D.C., วันที่ 22 พฤศจิกายน 1994, ตัวเลขของผู้ที่ไม่มีปริญญา มีจำนวนร้อยละ 68
14. Kettering Foundation, *Citizens and Politics: A View from Main Street America* (Dayton, Ohio: Kettering Foundation, 1991), pp. iii-iv, อ้างจาก Stephen Craig, *The Malevolent Leaders: Population Discontent in America* (Boulder, Colo.: Westview Press, 1993), p. 83.
15. Seymour Lipset and William Schneider, *The Confidence Gap: Business, Labor, and Government in the Public Mind* (Baltimore: Johns Hopkins (eds.), *Index to International Public Opinion, 1992-1993* (Westport, Conn.: Greenwood Press, 1994).

2 พรหมแดนเปิดไม่มีอีกแล้ว

1. Royal Society of London and the U.S. National Academy of Sciences, *Population Growth, Resource Consumption, and a Sustainable World* (London and Washington, D.C.: Authors, 1992), อ้างถึงใน Lester R. Brown, "A New Era Unfolds," in Brown, et al., *State of the World 1993* (New York: W. W. Norton, 1993), p. 3.

2. Herman E. Daly, "Sustainable Growth: An Impossibility Theorem," *Development* no.3/4 (1990): 45.
3. ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกใน Henry Jarrett (ed.), *Environmental Quality in a Growing Economy* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1968), pp. 3-14.
4. ดู "Guiding principles for the creation of healthy twenty-first century societies" บทที่ 21.
5. Lance Davis and Robert Huttenback, *Mammon and the Pursuit of Empire* (New York: Cambridge University Press, 1986), อ้างถึงใน Richard Douthwaite, *The Growth Illusion* (Tulsa, Okla.: Council Oak Books, 1993), p. 46.
6. Davis and Huttenback, อ้างถึงใน Douthwaite, p. 46.
7. สถิติเหล่านี้รวบรวมโดย William E. Rees and Mathis Wackernagel, "Ecological Footprints and Appropriated Carrying Capacity: Measuring the Natural Capital Requirements of the Human Economy," ใน A-M Jansson, M. Hammer, C. Folke, and R. Costanza (eds.), *Investing in Natural Capital: The Ecological Economics Approach to Sustainability* (Washington, D.C.: Island Press, 1994), p. 380. หมายเหตุ: 1 เฮกแตร์ เท่ากับ 2.47 เอเคอร์, สำหรับเอกสารอ้างอิงของข้อวินิจฉัยที่ว่าปัจจุบันมนุษย์ได้ใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนจุดจำกัดของสถานะแวดล้อม ดูใน Robert Goodland, Herman E. Daly, and Salah El Serafy (eds.), *Population, Technology, and Lifestyle: The Transition to Sustainability* (Washington, D.C.: Island Press, 1992), pp. 3-22; Donella H. Meadows, Dennis L. Meadows, and Jorgen Randers, *Beyond the limits* (Post Mills, Vt.: Chelsea Green Publishing, 1992); Gerald O. Barney, *Global 2000 Revisited* (Arlington, Va.: Millennium Institute, 1993); และ Sandra Postel, "Carrying Capacity: Earth's Bottom Line," ใน Lester R. Brown et al., *State of the World 1994* (New York: W. W. Norton, 1994), pp. 3-21.
8. Alan Durning, *How Much Is Enough? The Consumer Society and the Future of the Earth* (New York: W. W. Norton, 1992), p. 56. ✓
9. Vandana Shiva, "Homeless in the 'Global Village' ," *Earth Ethics* 5, no.4 (1994): 3.

10. "Aid for Profit: Japanese DDA in Leyte," *Kabalikat*, September 1990: 8-10.
11. "Pollution and the poor," *The Economist*, February 15, 1992, 16-17.
12. Peter M. Vitousek et al., "Human Appropriation of the Products of Photosynthesis," *BioScience* 24, no.6 (1986): 368-73.
13. Rees and Wackernagel, p. 382.
14. Rees and Wackernagel, p. 374.
15. Manus van Brakel and Maria Buitenkamp, *Sustainable Netherlands: A Perspective for Changing Northern Lifestyles* (Amsterdam: Friends of the Earth, 1992).
16. Alex Hittle, *The Dutch Challenge: A Look at How the United States' Consumption Must Change to Achieve Global Sustainability* (Washington D.C.: Friends of the Earth, 1994).
17. Van Brakel and Buitenkamp, p. 6.
18. David Pimentel, Rebecca Harman, Matthew Pacenza, Jason Pecarsky, and Marcia Pimentel, "Natural Resources and an Optimal Human Population," *Population and Environment* 15, no.5 (1994): 352.
19. Pimentel et al., 364.
20. Pimentel et al., 363.

3 ภาพลวงของการเติบโต

1. Mahbub ul Haq ที่ปรึกษาพิเศษในการจัดทำรายงานประจำปี *Human Development Report* ของ the United Nations Development Programme จากปาฐกถาในการประชุม World Conference of the Society for International Development ครั้งที่ 21 ณ กรุงเม็กซิโกซิตี เดือนเมษายน 1994.
2. International Chamber of Commerce (ICC), *The Business Charter for Sustainable Development* (Paris: ICC, 1990), อ้างจาก Paul Ekins, "Sustainability First," ใน Paul Ekins and Manfred Max-Neef, *Real-Life Economics: Understanding Wealth Creation* (London: Routledge, 1992), p. 415.
3. Jan Tinbergen and Roefie Hueting, "GDP and Market Prices: Wrong Signals for Sustainable Economic Success that Mask Environmental Destruction," ใน

- Robert Goodland, Herman E. Daly, and Salah El Serafy (eds.), *Population, Technology, and Lifestyle: The Transition to Sustainability* (Washington, D.C.: Island Press, 1992), pp. 52-62.
4. Tinbergen and Hueting, pp. 52-62.
5. Richard Douthwaite, "The Growth Illusion," ใน Jonathan Greenberg and William Kistler (eds.), *Buying America Back* (Tulsa, Okla.: Council Oak Books, 1992), pp. 92-96.
6. Paul Ekins (ed.), *The Living Economy* (London: Routledge, 1986), p. 8.
7. Herman E. Daly and John B. Cobb Jr., *For the Common Good: Redirecting the Economy toward Community, the Environment, and a Sustainable Future* (Boston: Beacon Press, 1989), pp. 401-55.
8. UNDP, *Human Development Report, 1991* (New York: Oxford University Press, 1991).
9. Richard Douthwaite, *The Growth Illusion* (Tulsa, Okla.: Council Oak Books, 1993), pp. 96-119.
10. Douthwaite, *The Growth Illusion*, pp. 33-50.
11. Robin Broad and John Cavanagh, *Plundering Paradise* (Berkeley, Calif.: University of California Press, 1993), pp. 24-31.
12. Broad and Cavanagh, pp. 24-31.
13. Eduardo A. Morato, "Far More Destructive Non-Events amidst Us," *Mamila Chronicle*, June 18, 1991.
14. Broad and Cavanagh, pp. 61-72.
15. Morato, "Far More Destructive Non-Events amidst Us".
16. จู John Young, "Mining the Earth," ใน Lester R. Brown et al., *State of the World 1992* (New York: W. W. Norton, 1992), p. 111.
17. Edgar Cahn and Jonathan Rowe, *Time Dollars* (Emmaus, Pa.: Rodale Press, 1992).
18. Clarence Shubert, "Creating People-Friendly Cities," *PCDForum Column* no.72, April 5, 1994.
19. Douthwaite, *The Growth Illusion*, pp. 33-50.
20. Edward McNall Burns, *Western Civilization: Their History and Their Culture*,

- 5th ed. (New York: W. W Norton, 1958), pp. 659-60.
21. Douthwaite, *The Growth Illusion*, pp. 50-56.
22. Bennett Harrison, *Lean and Mean: The Changing Landscape of Corporate Power in the Age of Flexibility* (New York: Basic Books, 1994), pp. 191-92.
23. Robert Goodland, Herman E. Daly, and Salah El Serafy (eds.), *Population, Technology, and Lifestyle: The Transition to Sustainability* (Washington, D.C.: Island Press, 1992), p. xv.
24. Alicia Korten, "Cultivating Disaster: Structural Adjustment and Costa Rican Agriculture," *Multinational Monitor*, July/August 1993, 20-22.
25. Bruce Rich, *Mortgaging the Earth: The World Bank, Environmental Impoverishment, and the Crisis of Development* (Boston: Beacon Press, 1994), p. 155.
26. Clarence Maloney, "Environmental and Project Displacement of Population in India. Part I: Development and Deracination," *University Field Staff International Report*, no.14 (Indianapolis, Ind.: University Field Staff International, (1990-91), p. 1.
27. Rich, p. 156.
28. *Southeast Asia Regional Consultation on People's Participation in Environmentally Sustainable Development*, vol. 2, *National & Regional Reports* (Manila: Asian NGO Coalition, 1991), pp. 1-2.
29. Walter Hook, "Paving over Bangkok: Development Bank-Funded Highways Will Displace Tens of Thousands," *Sustainable Transport*, no.2 (September 1993): 7.

4 การผงาดขึ้นสู่อำนาจของบริษัทในสหรัฐอเมริกา

1. Richard L. Grossman and Frank T. Adams, *Taking Care of business: Citizenship and the Charter of Incorporation* (Cambridge, Mass.: Charter, Ink, 1993), p. 6.
2. Grossman and Adams, *Taking Care of Business*.
3. Douglas Dowd, *U.S. Capitalist Development since 1776: Of, by, and for*

- Which People?* (Armonk, N.Y.: M. E. Sharpe, 1993), p. 10.
4. Leo Huberman, *We, the People: The Drama of America* (New York: Monthly Review Press, 1960), pp. 50-52.
 5. Adam Smith, *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations* (1776; New York: Modern Library, 1937), p. 123.
 6. Grossman and Adams, p. 3.
 7. Grossman and Adams, p. 3.
 8. Grossman and Adams, pp. 8-9.
 9. Grossman and Adams, pp. 11-12.
 10. จาก Edwin Merrick Dodd, *American Business Corporations until 1860* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1934), p. 130, และอ้างถึงใน Grossman and Adams, p. 13.
 11. Harvey Wasserman, *America Born & Reborn* (New York: Collier Books, 1983), p. 84.
 12. จาก Wasserman, pp. 89-90.
 13. Wasserman, p. 90.
 14. จาก Wasserman, p. 291.
 15. จาก Wasserman, pp. 92-93.
 16. Wasserman, p. 108.
 17. Grossman and Adams, p. 21.
 18. Grossman and Adams, p. 21.
 19. Grossman and Adams, pp. 18-20.
 20. Wasserman, p. 110.
 21. Grossman and Adams, pp. 18-20.
 22. Paul Hawken, *The Ecology of Commerce* (New York: Harper Business, 1993), p. 108.
 23. Wasserman, p. 110.
 24. Melvyn Dubofsky, *Industrialism and the American Worker, 1865-1920* (Arlington Heights, Ill.: Harlan Davidson, 1975), p. 87.
 25. Wasserman, pp. 110-18; Dubofsky, pp. 29-71.
 26. Wasserman, pp. 110-18.

27. Wasserman, p. 108.
28. Dubofsky, pp. 72-108.
29. Wasserman, p. 124; Dubofsky, pp. 77-80.
30. Dowd, p. 157.
31. Robert L. Heilbroner, *The Worldly Philosophers* (New York: Simon and Schuster, 1992), pp. 249-50.
32. Wasserman, p. 140.
33. Wasserman, pp. 146-47.
34. Kevin Phillips, *The Politics of Rich and Poor* (New York: Harper Perennial, 1990), pp. 241-42.
35. Walden Bello, with Shea Cunningham and Bill Rau, *Dark Victory: The United States, Structural Adjustment, and Global Poverty* (Oakland, Calif.: Institute for Food and Development Policy, 1994), pp. 4-5.
36. Bello, p. 3.
37. Bello, p. 5.
38. Bello, p. 5.
39. ข้อมูลปี 1978 จาก Phillips, p. 239, ข้อมูลปี 1994 จากการสำรวจเศรษฐกิจโลกประจำปี โดยนิตยสาร *Forbes* ฉบับวันที่ 18 กรกฎาคม 1994 หน้า 135.
40. *Forbes*, July 18, 1994, 135.
41. Bello, pp. 5-6.
42. Bello, pp. 3-4.
43. สำหรับเป้าหมายอื่นของการพัฒนาบริษัท ดู Jerry Mander, "Corporations as Machines," chap. 7 in *In the Absence of the Sacred* (San Francisco: Sierra Club Books, 1991).
44. William Greider, *Who Will Tell the People? The Betrayal of American Democracy* (New York: Simon and Schuster, 1992), p. 331.

5 การพิฆาตของลัทธิบริษัทยักษ์

1. "Is Free Trade passe?" *Economic Perspectives* 1, no.2 (1987): 131.
2. Gar Alperovitz, "Building a Living Democracy," *Sojourners*, July 1990, 16

3. Michael Pusey, "Reclaiming the Middle Ground...from Right 'Economic Rationalism,'" in Stephen King and Peter Lloyd (eds.), *Economic Rationalism: Dead End or Way Forward?* (New South Wales: Allen & Unwin, 1993), p. 18.
4. Michael Pusey, *Economic Rationalism in Canberra: A Nation-Building State Changes Its Mind* (Sydney: Cambridge University Press, 1991). p. 18
5. *Webster's New World Dictionary* (New York: Simon and Schuster, 1980), s.v. "rationalism."
6. David Boaz and Edward H. Crane, *Market Liberalism: A Paradigm for the 21st Century* (Washington, D.C.: Cato Institute, 1993), p. 23
7. Adam Smith, *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations* (1776: New York: Modern Library, 1937), pp. 60-61.
8. Smith. p. 674.
9. A.V. Krebs. *The Corporate Reapers: The Book of Agribusiness* (Washington, D.C.: Essential Books, 1992); และเอกสารเรื่อง "America's New 'Centrally Planned' Food Economy." จัดทำโดย A.V. Krebs จัดจำหน่ายโดย Prairie Fire Rural Action, Des Moines, Iowa.
10. Paul Hawken, *The Economy of Commerce* (New York: Harper Business, 1993), p. 95
11. Neva Goodwin, "Externalities and Economic Power" (paper presented at the fall retreat of the Environmental Grantmakers Association, Bretton Woods, N.H., October 13-15, 1994) p. 2
12. Smith p. 423 เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อความดังกล่าวเป็นการกล่าวถึง "มือที่มองไม่เห็น" เพียงครั้งเดียวจากต้นฉบับของหนังสือจำนวนเกือบหนึ่งพันหน้า
13. Smith p. 700
14. United Nations Centre for Transnational Corporations (UNCTC), E/C. 10/ 1993/2, March 3, 1993, p. 8; รายงานโดย John Cavanagh วันที่ 1 พฤษภาคม 1993.
15. ข้อโต้แย้งนี้พัฒนามาจากรายละเอียดของ Herman E. Daly and John B. Cobb Jr., *For the Common Good: Redirecting the Economy toward Community, the Environment, and a Sustainable Future* (Boston: Beacon Press, 1989), pp.

209-35.

16. Goodwin, p. 2.
17. James Stanford, "Continental Economic Integration: Modeling the Impact on Labor," *Annals of the American Academy of Political & Social Science* 526 (March 1993): 92-110.
18. James Stanford, "Free Trade and the Imaginary Worlds of Economic Modelers," *PCDForum Column* no.45, April 5, 1993.
19. ข้อมูลสถิติอ้างอิงจาก Richard J. Barnett, "Stateless Corporation: Lords of the Global Economy," *The Nation*, December 19, 1994, 754.
20. Lawrence Summers บันทึกภายในของธนาคารโลก ฉบับลงวันที่ 12 ธันวาคม 1991, นิตยสาร *The Economist* ฉบับวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 1992 ได้ตัดตอนบันทึกดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องนำมาลงไว้ในหน้า 62
21. "Pollution and the Poor," *The Economist*, February 15, 1992, 16-17.
22. เป็นหัวข้อประจำใน World Development Report ของธนาคารโลก ดูตัวอย่างใน World Bank, *World Development Report 1992: Development and the Environment* (New York: Oxford University Press, 1992), p. 3.
23. เป็นข้อโต้แย้งสำคัญของเอกสาร "Comments on Thomas W. Pogge's 'Radical International Inequalities' ". เสนอโดย Paul Streeten ใน Panel on Consumption and International Justice of the Conference on Consumption, Global Stewardship and the Good Life, School of Public Affairs, University of Maryland, วันที่ 29 กันยายน ถึง 2 ตุลาคม 1994

6 การเสื่อมถอยของประชาธิปไตยพหุนิยม

1. "Free Trade, up to a Point," *Times* (London), March 5, 1994, p. 18.
2. Francis Fukuyama, *The End of History and the Last Man* (New York: Avon Books, 1992).
3. ประเด็นนี้มาจาก Herman E. Daly and John B. Cobb Jr., *For the Common Good: Redirecting the Economy toward Community, the Environment, and a Sustainable Future* (Boston: Beacon Press, 1989), pp. 49-60.
4. ข้อมูลจากการตอบโต้ทางจดหมายจาก Marilyn Mehlmann, Swedish Institute for

Social Inventions, March 3, 1994.

5. Kenneth Hermele, "The End of the Middle Road: What Happened to the Swedish Model?" *Monthly Review*, March 1993, 14-24.
6. David Vail, "The Past and Future of Swedish Social Democracy: A Reply to Kenneth Hermele," *Monthly Review*, October 1993, 24-31.
7. Hermele, "The End of the Middle Road."
8. Hermele, "The End of the Middle Road."
9. Vail, "The Past and Future of Swedish Social Democracy."
10. Hermele, "The End of the Middle Road."
11. Hermele, "The End of the Middle Road."
12. Vail, "The Past and Future of Swedish Social Democracy."
13. Hermele, "The End of the Middle Road."
14. Hermele, "The End of the Middle Road."
15. Vail, "The Past and Future of Swedish Social Democracy."
16. Larry Diamond, "Beyond Authoritarianism and Totalitarianism: Strategies for Democratization," *The Washington Quarterly* 12, no. 1 (Winter 1989): 141-63.
17. William M. Dugger, *Corporate Hegemony* (New York: Greenwood Press, 1989), pp. 12-15.
18. Dugger, p. 15.
19. Dugger, p. 15.

7 โหมทะของผู้พิทักษ์เมฆ

1. จาก "The Cloud Minders," *Star Trek*, episode 74, February 28, 1969.
2. Graham hancock, *Lords of Poverty* (New York: Atlantic Monthly Press, 1989), pp. 38-40.
3. สุนทรพจน์ของ Barber B. Conable ต่อคณะกรรมการบริหารของธนาคารโลก และบรรษัทการเงินระหว่างประเทศ ณ วอชิงตัน ดี.ซี. วันที่ 30 กันยายน 1986 อ้างจาก Hancock, p. 38.
4. Nancy Scheper-Hughes, "The Madness of Hunger," *Why*, no.14 (Fall 1993):

- 11.
5. Walter Hook, "Paving over Bangkok," *Sustainable Transport*, no.2 (September 1993): 7.
6. Hook, p. 6.
7. UNDP, *Human Development Report 1992* (New York: Oxford University Press, 1992).
8. ข้อมูลรายได้ของครัวเรือนในสหรัฐไม่สามารถเปรียบเทียบได้โดยตรงกับข้อมูลรายได้ส่วนบุคคลของ UNDP
9. Gar Alperovitz, "Building a Living Democracy," *Sojourners*, July 1990, 13.
10. "Executive Pay: The Party Ain't over Yet," *Business Week*, April 16, 1993, 56-64.
11. "Executive Pay."
12. "The Forbes Four Hundred," *Forbes*, October 18, 1993, 110-11.
13. แม้ว่าสินทรัพย์สุทธิไม่สามารถเปรียบเทียบโดยตรงกับผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่ชั่วครู่ระดับรายได้ แต่ก็แสดงถึงความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญทีเดียว, ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติและจำนวนประชากรจาก John W. Wright, *The Universal Almanac, 1994* (Kansas City, Mo.: Andrews and McMeel, 1993).
14. "The Forbes Four Hundred," 111.
15. Lawrence Mishel and Jared Bernstein, *The State of Working America: 1992-93* (Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe, 1993), p. 256.
16. Mishel and Bernstein, p. 46; จากข้อมูลของ House of Representatives Ways and Means Committee, 1991 ในรูปของเงินดอลลาร์ปี 1992
17. James M. Clash, "Reversal of Fortunes," *Forbes*, October 18, 1993, 105-6.
18. Eric Konigsberg, "No Hassles: The Ultimate Perk of the Ruling Class Is Freedom from Pesky Details," *Utne Reader*, September/October 1993, 76.
19. James Bennet, "New Ford Chief Hasn't Bought One, Leatly," *New York Times*, October 7, 1993, pp. D-1, D-15.
20. "CEO Disease: Egotism Can Breed Corporate Disaster-and the Malady Is Spreading," *Business Week*, April 1, 1991, 52-60.
21. Konigsberg, p. 76.
22. Richard J. Barnet and John Cavanagh, *Global Dreams: Imperial Corpora-*

- tions and the New World Order* (New York: Simon and Schuster, 1994), pp.325-29.
23. Barnet and Cavanagh, pp. 325-29. และ Cynthia Enloe, "The Globetrotting Sneaker," *Ms.*, March/April 1995, 10-15.
 24. "Eisner Pay Is 68% of Profit," *New York Times*, April 16, 1994, p. 48.
 25. "The World's Wealthiest People," *Forbes*, July 5, 1993, pp. 66-111; "The Billionaires," *Forbes*, July 18, 1994, 134-219.
 26. Robert B. Reich, *The Work of Nations* (New York: Alfred A. Knopf, 1991), p.275.
 27. Reich, pp. 268-81.

8 การฟันถึงจักรวรรดิโลก

1. "A Survey of Multinationals: Everybody's Favorite Monsters," *The Economist*, March 27, 1993, 7.
2. Richard J. Barnet and Ronald E. Muller, *Global Reach: The Power of the Multinational Corporation* (New York: Simon and Schuster, 1974), pp. 13, 15-16, อ้างถึงใน Howard M. Wachtel, *The Money Mandarins: The Making of a Supranational Economic Order* (Armonk, N.Y.: M. E. Sharpe, 1990), p. 6.
3. Akio Morita, "Toward a New World Economic Order," *Atlantic Monthly*, June 1993,88.
4. Morita, 92-93.
5. Morita, 93.
6. Morita, 94-95.
7. "Cosmocorp: The Importance of Being Stateless," *Columbia Journal of World Business* 2, no. 6 (November-December 1967), อ้างจาก Jeff Frieden, The Trilateral Commission: Economics and Politics in the 1970s, ใน Holly Sklar (ed.), *Trilateralism: The Trilateral Commission and Elite Planning for World Management* (Boston: South End Press, 1980), pp. 63-64.
8. GATT-*The Environment and the Third World, an Overview* (Berkeley, Calif.: Environmental News Network, 1992), p. 3, อ้างถึงใน Paul Hawken, *The*

- Ecology of Commerce: A Declaration of Sustainability* (New York: Harper Business, 1993), p. 101.
9. Rosabeth Moss Kanter, "Transcending Business Boundaries: 12,000 World Managers View Change," *Harvard Business Review*, May-June 1991, 151-65.
 10. คำนวณจากมูลค่าการค้าโลกและตารางผลผลิตใน Lester R. Brown, Hal Kane, and Ed Ayres, *Vital Signs 1993: The Trends That Are Shaping Our Future* (New York: W. W. Norton, 1993).
 11. "A Survey of Multinationals," 7.
 12. "The Power of the Transnationals," *The Ecologist* 22, no. 4 (July/August 1992): 159.
 13. United Nations, *World Investment Report* (New York: United Nations, 1993), pp. 19, 22.
 14. Gerald Epstein, "Mortgaging America," *World Policy Journal* 8, no. 1 (Winter 1990-91): 29.
 15. *Business Week*, May 14, 1990, 99.
 16. Robert B. Reich, "Who Is Us?" *Harvard Business Review*, January-February 1990, 54.
 17. Andrew Pollack, "G.M. to Make Toyota Cars for Sale in Japan," *New York Times*, April 16, 1993, p. D-1.
 18. "The Stateless Corporation" *Business Week*, May 14, 1990, 98.
 19. "The Stateless Corporation," 99-102.
 20. Michael E. McGrath and Richard W. Hoole, "Manufacturing's New Economies of Scale," *Harvard Business Review*, May-June 1992, 94-102.
 21. "A Survey of Multinationals," 8.
 22. Office of Technology Assessment, U.S. Congress, *Multinationals and the National Interest: Playing by Different Rules* (Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1993), pp. 1-4, 10.
 23. Kenichi Ohmae, *The Borderless World: Power and Strategy in the Interlinked Economy* (London: HarperCollins, 1990), p. xii.
 24. "U.S. Companies Use Affiliates Abroad to Skirt Sanctions," *New York Times*,

December 27, 1993, pp. A-1, D-3.

25. Ohmae, pp. x-xi.
26. Ohmae, p. 19.
27. "Exports Will Fly High, but so Will Imports," *Fortune*, July 25, 1994, 64.
28. Andrew Cohen, "The Downside of 'Development,'" *The Nation*, November 4, 1991, 544-46.
29. ข้ออภิปรายนี้มีพื้นฐานจาก William Greider, *Who Will Tell the People? The Betrayal of American Democracy* (New York: Simon and Schuster, 1992), pp. 378-87; Richard Rothstein, "Continental Drift: NAFTA and Its Aftershocks," *The American Prospect*, no. 12 (Winter 1993): 68-84; Ross Perot and Pat Choate, *Save Your Job, Save Our Country* (New York: Hyperion, 1993), pp. 45-47; และ Richard J. Barnett and John Cavanagh, "Creating a Level Playing Field," *Technology Review*, May/June 1994, 23-29.
30. จากการสัมภาษณ์ และอ้างถึงใน Greider, p. 383.
31. "The Boom Belt: There's No Speed Limit on Growth along the South's I-85," *Business Week*, September 27, 1993, 98-104.
32. Robert Reich, *The Work of Nations* (New York: Alfred A. Knopf, 1991), p. 281.
33. รายงานโดย Robert Reich เสนอต่อ the Democratic Leadership Conference televised on C-Span, วันที่ 29 พฤศจิกายน 1994.

9 การสร้างความรวมขอมในบรรดาชนชั้นนำ

1. Peter Thompson, "Bilderberg and the West," in Holly Sklar (ed.), *Trilateralism: The Trilateral Commission and Elite Planning for World Management* (Boston: South End Press, 1980), p. 158.
2. Felix Rohatyn, "World Capital: The Need and the Risks," *New York Review of Books*, July 14, 1994, 48.
3. Leonard Silk and Mark Silk, *The American Establishment* (New York: Basic Books, 1980), pp. 183-90.
4. ข้ออภิปรายในเหตุการณ์ดังกล่าวมีพื้นฐานจาก Laurence H. Shoup and William

- Minter, "Shaping a New World Order: The Council on Foreign Relations Blueprint for World Hegemony," in Sklar, pp. 135-56.
5. Silk and Silk, pp. 197-98.
6. Shoup and Minter, pp. 135-56.
7. จากบันทึกช่วยจำ อี-บี 32 ฉบับลงวันที่ 17 เมษายน 1941, เรื่อง Council on Foreign Relations, War Peace Studies, NUL, อ้างจาก Shoup and Minter p. 145-46
8. จากบันทึกช่วยจำ อี-บี 34 ฉบับลงวันที่ 24 กรกฎาคม 1941, อ้างจาก Shoup and Minter, p. 141.
9. Shoup and Minter, p. 141.
10. Bruce Rich, *Mortgaging the Earth* (Boston: Beacon Press, 1994), pp. 49-56.
11. Thompson, p. 157.
12. ถ้อยแถลงของ John Pomian (เลขานุการของ Joseph Retinger ผู้ก่อตั้งและเลขานุการถาวรคนแรกของ Bilderberg), อ้างจาก Thompson, p. 169.
13. Thompson, p. 177.
14. จาก Thompson, pp. 177-78.
15. Holly Sklar (ed.), *Trilateralism: The Trilateral Commission and Elite Planning for World Management* (Boston: South End Press, 1980).
16. จากเอกสารประกอบการบรรยายซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการสามฝ่าย
17. Thompson, p. 176.
18. Thompson, p. 177.

10 การซื้อประชาธิปไตย

1. จาก *Justice for Sale: Shortchanging the Public Interest for Private Gain* (Washington, D.C.: Alliance for Justice, 1993), p. 1.
2. จาก *Justice for Sale*, pp. 10-11.
3. *Justice for Sale*, pp. 11-12; Mark Megalli and Andy Friedman, *Marks of Deception: Corporate Front Group in America* (Washington, D.C.: Essential Information, 1991), p. 153.
4. Megalli and Friedman, p. 153.

5. จาก *Justice for Sale*, p.12.
6. *Justice for Sale*.
7. กรณีดังกล่าวได้มีการศึกษาโดย *Megalli and Friedman, Marks of Deception*.
8. Rosemary Brown "Unveiling Corporate Front Groups," *Co-Op America Quarterly* (Winter 1994): 14. สำหรับการตีพิมพ์ โดยได้รับการสนับสนุนโดย กลุ่มหน้าฉาก, ดู Carl Deal, *The Greenpeace Guide to Anti-Environmental Organizations* (Berkeley, Calif.: Odonian Press, 1993); สามารถหาได้จาก Odonian Press, Box 7779, Berkeley, CA 94707 ในราคา 5 เหรียญสหรัฐต่อฉบับ และค่าดำเนินการอีก 2 เหรียญสหรัฐ
9. William Greider, *Who Will Tell the People? The Betrayal of American Democracy* (New York: Simon and Schuster, 1992), p. 48.
10. *Justice for Sale*, p. 3.
11. Greider, *Who Will Tell the People?*
12. จากแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของ Business Roundtable
13. อัตราส่วนนี้มีพื้นฐานจากคำตอบแทนเฉลี่ยในปี 1992 ซึ่งผู้บริหารระดับสูงของบรรษัทขนาดใหญ่ของสหรัฐได้รับจำนวน 3.84 ล้านเหรียญสหรัฐ รายงานโดยนิตยสาร บิสซิเนส วีค ฉบับวันที่ 16 เมษายน 1993, เนื่องจากสมาชิกโตะกลมเป็นผู้บริหารระดับสูงของบรรษัทขนาดใหญ่มากของสหรัฐ ดังนั้น จึงสันนิษฐานได้ว่าสมาชิกโตะกลมนี้ น่าจะมีคำตอบแทนเฉลี่ยมากกว่ารายงานของบิสซิเนส วีค
14. Sarah Anderson, John Cavanagh, and Sandra Gross, *NAFTA's Corporate Cadre: An Analysis of the USA*NAFTA State Captains* (Washington, D.C.: Institute for Policy Studies, 1993); สามารถหาได้จาก IPS, 1601 Connecticut Ave. NW, Washington, DC 20009.
15. Greider, p. 35.
16. John Stauber, "Countering the Flack Attack," *Co-op America Quarterly* (Winter 1994): 18.
17. Stauber, p. 18.
18. Greider, pp. 253-54.
19. Greider, p. 270.
20. Pat Choate, "Political Advantage: Japan's Campaign for America," *Harvard Business Review*, September-October 1990, 87-103; "Is Japan 'Buying' U.S.

Politics?" *Harvard Business Review*, November-December 1990, 184-98.

11 การทำให้โลกเป็นตลาด

1. William Leach, *Land of Desire: Merchants, Power, and the Rise of a New American Culture* (New York: Pantheon Books, 1993), p. xiii.
2. Richard J. Barnett and John Cavanagh, "The Sound of Money," *Sojourners*, January 1994, 12.
3. Paul Hawken, *The Ecology of Commerce: A declaration of Sustainability* (New York: Harper Business, 1993), p. 132.
4. Duane Elgin, *Voluntary Simplicity* (New York: William Morrow, 1993), pp. 50-52.
5. Elgin, pp. 50-52.
6. Leach, p. xv.
7. Leach, p. 11-12.
8. ข้อมูลสถิติและการวิเคราะห์จาก Jerry Mander, *In the Absence of the Sacred: The Failure of Technology & the Survival of the Indian Nations* (San Francisco, Calif.: Sierra Club Books, 1991), pp. 75-82.
9. Mander, pp. 97-98.
10. อ้างจาก Richard J. Barnett and John Cavanagh, *Global Dreams: Imperial Corporations and the New World Order* (New York: Simon and Schuster, 1994), pp. 171-172.
11. United Nations, *Report on the World Social Situation 1993* (New York: United Nations, 1993), p. 48.
12. Alan Thein Durning, "Can't Live without It," *World-Watch* 6, no. 3 (May-June 1993): 13.
13. Akio Morita, "Toward a New World Economic Order," *Atlantic Monthly*, June 1993.
14. จาก Barnett and Cavanagh, "The Sound of Money," 14.
15. Barnett and Cavanagh, "The Sound of Money," 14.
16. Sarah Ferguson, "The Comfort of Being Sad: Kurt Cobain and the Politics

of Damage," *Utne Reader*, July/August 1994, 62.

17. *TV Nation*, produce by Michael Moore, NBC television, August 2, 1994.
18. ข้อมูลการโฆษณาในห้องเรียนของบริษัทจาก Alex Monar, "Corporations in the Classroom," *Co-op America Quarterly* (Winter 1994): 19-20.
19. จาก Robert Pear, "Senator, Promoting Student Nutrition, Battles Coca-Cola," *New York Times*, April 26, 1994, p. A-20.
20. "A, B, C, D, Economics," *New York Times*, May 26, 1994, p. A-23.
21. Donella Meadows, "Corporate-Run Schools Are a Threat to Our Way of Life," *Valley News*, October 3, 1992, p. 22; Monar, p. 20.
22. จาก Monar, p. 20.
23. Hawken, p. 129.
24. "Empires of the 21st Century?" *Business Week*, February 21, 1994, 19.

12 ปรับวิธีชีวิตคนจน

1. To eleven African heads of state, Libreville, Gabon, May 27, 1993.
2. โฆษณาของรัฐบาลฟิลิปปินส์ อ้างจาก Elizabeth M. Krahmer and Donella H. Meadows, "Money Flows" (draft paper, March 29, 1994), p. 19.
3. Robin Broad, *Unequal Alliance 1979-1986: The World Bank, the International Monetary Fund, and the Phillipines* (Bereley, Calif.: University of California Press, 1988), p. 21.
4. Bruce Rich, "The Cuckoo in the Nest: Fifty Years of Political Meddling by the World Bank," *The Ecologist* 24, no. 1 (January/February 1994): 9.
5. Rich, 9.
6. Rich, 9.
7. Broad, pp. 6-7.
8. Broad, pp. 6-7.
9. Broad, pp. 6-7.
10. Broad, pp. 26-27.
11. Rich, 9-10.
12. Rich, 10.

13. Broad, p. 27.
14. จาก Robert W. Oliver, *International Economic Cooperation and the World Bank* (London: Macmillan Press, 1977), p. 160, และอ้างถึงใน Bruce Rich, *Mortgaging the Earth: The World Bank, Environmental Impoverishment, and the Crisis of Development* (Boston: Beacon Press, 1994), p. 59.
15. *World Debt Tables 1992-93: External Finance for Developing Countries* (Washington, D.C.: World Bank, 1992), p. 212.
16. Frances Stewart. "The Many Faces of Adjustment," *World Development* 19, no. 12 (December 1991): 1851.
17. *World Debt Tables 1992-93*, p. 208.
18. Jonathan Cahn, "Challenging the New Imperial Authority: The World Bank and the Democratization of Development," *Havard Human Rights Journal* 6 (1993): 160.
19. Clay Chandler, "The Growing Urge to Break the Bank," *Washington Post*, June 19, 1994, pp. H-1, H-7.
20. Rich, *Mortgaging the Earth*, p. 77.
21. Senate Committee on Banking and Currency, *Participation of the United States in the International Monetary Fund and the International Bank for Reconstruction and Development*, 79th Cong., 1st sess., 1945, S. Rpt. 452, pt. 2, "Minority views," p. 9, อ้างจาก Rich, *Mortgaging the Earth*, p. 62.
22. Senate Committee on Banking and Currency, p. 9, อ้างจาก Rich, *Mortgaging the Earth*, pp. 61-62.
23. David C. Korten, *Getting to the 21st Century: Voluntary Action and the Global Agenda* (West Hartford, Conn.: Kumarian Press, 1990).
24. รายงานโดย Pratap Chatterjee, "World Bank Failures Soar to 37.5% of Completed Projects in 1991," *Third World Economics*, December 16-31, 1992, p. 2.
25. รายงานโดย Michael Cernea, "Farmer Organizations and Institution Building for Sustainable Development," *Regional Development Dialogue* 8, no. 2 (Summer 1987): 1-19.

13 การประกันสิทธิผู้บริโภค

1. ปาฐกถาอำลาจากธนาคารโลก มกราคม 1944
2. William M. Dugger, *Corporate Hegemony* (New York: Greenwood Press, 1989), pp. ix, xiii.
3. Paul Hawken, *The Ecology of Commerce: A Declaration of Sustainability* (New York: Harper Business, 1993), pp. 99-100.
4. ข้อมูลคณะที่ปรึกษาทางการค้าจาก Tom Hilliard, *Trade Advisory Committees: Privileged Access for Polluters* (Washington, D.C.: Public Citizen's Congress Watch, 1991).
5. U.S. Department of Commerce and Office of the U.S. Trade Representative, *Procedures and Rules for the Industry Advisory Committees for Trade Policy Matters*, (n.d.), p. 3, อ้างถึงใน Hilliard, p. 9.
6. Hilliard, p. 7.
7. "Government Seeks Advice from Industry on U.S. Trade Policy," *Business America*, January 16, 1989, 9, อ้างถึงใน Hilliard, p. 7.
8. Hilliard, *Trade Advisory Committees*.
9. Mark Ritchie, "GATT, Agriculture and the Environment: The US Double Zero" Plan, *The Ecologist* 20, no. 6 (November/December 1990): 217.
10. อ้างจาก "Power: The Central Issue," *The Ecologist* 22, no. 4 (July/August 1992): 159.
11. Ritchie, p. 216.
12. จาก Tim Lang and Colin Hines, *The New Protectionism: Protecting the Future against Free Trade* (New York: New Press, 1993), pp. 100-103.
13. ให้สัมภาษณ์แก่นิตยสาร New Scientist ฉบับวันที่ 24 เมษายน 1993 และอ้างถึงใน Natalie Avery, "How Companies Influence Global Food Standards," news release issued by *Third World Network Features*, 87 Cantonment Road, Penang, Malaysia, January 1994, p. 7.
14. Hope Shand, "Patenting the Planet," *Multinational Monitor*, June 1994, 9-13.
15. Shand, 9-13.
16. จาก Vandana Shiva, *Monocultures of the Mind: Perspectives on Biodiversity and Biotechnology* (London: Zed Press, 1993), p. 122.

17. Shiva, p. 122.
18. *The Ecologist, Whose Common Future? Reclaiming the Commons* (Philadelphia: New Society Publishers, 1993), pp. 55-56.

ทำ ทาย ทาง เลื อ ก กั บ

ป จ ร ย ส ร

ป จ ร ย ส ร ต้องการเป็นเวทีให้คนไทยได้ตระหนัก ได้สำเหนียก และช่วยกันหาทางออกจากอบายมุขดังกล่าวโดยมีทางเลือกออกจาก บริโภคนิยมค่อนข้างมาก จากหลายต่อหลายประเทศ แม้ในบ้านเมือง เราก็มักการทำลายแนวทางการพัฒนาและโลกาภิวัตน์จากแทบทุกชุมชน ในชนบท ถ้าชนชั้นกลางเข้าใจชนชั้นล่าง หาทางประสานกันอย่างสันติ อย่างลงมือหารากเหง้าเค้าโครงเดิมทางภูมิธรรมชาวบ้าน และวัฒนธรรม พื้นบ้าน ผนวกกับศาสนธรรมอันล้ำลึก เราน่าจะหาทางออกจากปาก หลุมแห่งอบายภูมินี้ได้" - ส. ศิวรักษ์

เหตุผลเพียงสี่ประการที่ท่านควรบอกรับ
ป จ ร ย ส ร

1) เรามีนักเขียนอย่าง พระไพศาล วิสาโล ส.ศิวรักษ์ ประชา หุตานุวัตร ขวัญดี อัศวา-
วุฒิชัย ประวิตร โรจนพฤกษ์ อังคาร กัล-
ยาณพงศ์ อารัง บัณฑาส ธวัช คำสอาด
กมล กมลตระกูล นพพร สุวรรณพานิช
สุริชัย หวันแก้ว วิศิษฐ์ วัชวิญญู พจนา
จิตรงันติ ฯลฯ และยังนักเขียนและนักแปล
รุ่นใหม่อีกจำนวนมาก

ป จ ร ย ส ร เสนอความคิดแหวกแนวที่ไม่
อาจหาอ่านได้จากสิ่งพิมพ์ชั้นนำนี้ทั่วไป
ทั้งในเรื่องนิเวศวิทยาแนวเล็ก การเมืองทาง
เลือก การเมืองสีเขียว การศึกษาทางเลือก
พุทธศาสนาเพื่อสังคม ฯลฯ ในรูปแบบที่
กระชับและชวนอ่าน

ในคอลัมน์วิจารณ์หนังสือ เราเลือกสรรทั้ง
หนังสือและผู้วิจารณ์ อย่างไม่ได้ต้องการ
แนะนำหรือโฆษณาเพื่อขายหนังสือ หาก
มุ่งให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ และนำ
เสนอเนื้อหาสาระอันควรแก่การรับฟัง

ป จ ร ย ส ร มีเครือข่ายพันธมิตรทั้งในประเทศ

และนอกประเทศ อาทิ เสมสิกขาลัย สถาบัน
นโรประนิตยสาร *Resurgence*, Green Books,
Parallax, Zed Books, *Schau-Thai* (ชาว
ไทยในเยอรมัน) ฯลฯ ที่คอยส่งข้อมูล หนังสือ
และสิ่งพิมพ์ให้กับเรา เนื้อหาของป จ ร ย ส ร
จึงทันสมัยและหลากหลายอยู่เสมอ

สมัครเป็นสมาชิก ๓๐๐ บาท/ปี ที่สำนักงาน ป จ ร ย ส ร

๖๐/๒ ดิوانนท์ ๓๕ อ.เมือง นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๕๕๐๖๖๐๑-๕ โทรสาร ๕๕๐๓๗๑๑

e-mail : pipob@ksc.th.com

โครงการของขวัญแต่เพื่อนกับป จ ร ย ส ร

เนื่องจากเรามีหน่วยงานที่ใกล้ชิดที่เรา
หลายแห่ง ทำงานอย่างใกล้ชิดกับพระภิกษุ
แม่ชี สามเณร และผู้ทำงานเพื่อชนบท
หลายท่านที่ต้องการอ่าน ป จ ร ย ส ร เพื่อ
เพิ่มพูนความรู้สำหรับการทำงาน เพื่อช่วย
เหลือสังคม เราจึงขอเชิญท่านสมัครสมาชิก
อุปถัมภ์ให้กับพวกเขา หรือภักตมิตร์ที่ท่าน
ต้องการฝากความปรารถนาดีๆ ให้เขาก็ได้
เช่นกัน อัตราค่าสมาชิกอุปถัมภ์ปีละ ๓๐๐ บาท ■

เสมสิกขาลัย

เสมสิกขาลัย เป็นขบวนการที่มุ่งแสวงหาการศึกษาทางเลือกที่จะทำให้ผู้เรียนรักและรู้จักตนเอง ภูมิใจในความเป็นมนุษย์ขั้นพื้นฐาน และพอใจในชีวิตตามความเป็นจริง หวงแหวนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น สำนึกถึงความยุติธรรมในสังคม และเกิดกำลังใจที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดียิ่งขึ้น มีความสำนึกทางนิเวศวิทยา โดยตระหนักว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบธรรมชาติทั้งมวล และจำเป็นต้องมีความรักและผูกพันต่อสิ่งแวดล้อมยิ่งกว่าถือตัวเป็นนายเหนือ และพยายามควบคุมใช้ประโยชน์แต่ฝ่ายเดียว พร้อมจะปกป้องรักษาธรรมชาติแวดล้อมให้ดำรงอยู่ต่อไปได้ โดยเริ่มจากถิ่นฐานที่ตนเองอาศัยอยู่เป็นต้น

เสมสิกขาลัย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ซึ่งตรงกับวันมาฆบูชา โดยทางคณะผู้ก่อตั้งซึ่งนำโดย นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์ และนายพิภพ ธงไชย พร้อมทั้งมิตรสหายเป็นความพยายามของคนกลุ่มหนึ่งซึ่งเห็นทางตันของระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ และต้องการสร้างสรรค์ระบบการจัดการศึกษาอย่างใหม่ ที่เน้นบูรณาการของมนุษย์และธรรมชาติ

เสมสิกขาลัยเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญสำหรับทุกคน ทุกเพศ วัย ทุกสถานะทางสังคม เพราะการศึกษาจะช่วยก่อให้เกิดปัญญา อันนำไปสู่ความเกื้อกูลกันระหว่างคนกับสังคม และสังคมกับธรรมชาติ เสมสิกขาลัยจึงเสนอทางออกของการศึกษาภายใต้ปรัชญาการศึกษาที่ว่า การศึกษานั้นจะเป็นไปเพื่อชีวิต สังคม และธรรมชาติ ให้ผู้เรียนได้ภาคภูมิใจในตนเอง และความรู้จากหัวสมองนั้นจะต้องสอดคล้องบรรสานไปกับความเมตตากรุณาจากหัวใจ สมกับชื่อเสมสิกขาลัย ในภาษาอังกฤษที่ว่า Spirit in Education Movement (SEM) เสม มา

จากชื่อ น.พ.เสม พริ้งพวงแก้ว ราษฎรอาวโส
ผู้เป็นปูชนียบุคคลอันเป็นเยี่ยงอย่างทั้งในแง่
จริยธรรมและภูมิธรรม *สิกขาลัย* โยงมาจาก
ไตรสิกขา อันหมายถึง ศีล สมาธิ ปัญญา
อันเป็นขั้นตอนสำคัญในการเข้าสู่ความเข้าใจ
อันลึกซึ้งต่อธรรมชาติ และเข้าใจแก่นแท้
ของความเป็นมนุษย์ของตนเอง

เสมสิกขาลัยได้จัดอบรมระยะสั้น-ยาว
และทัศนศึกษา ในหัวข้อต่างๆ หลากหลาย
อาทิ การใกล้เคียงความขัดแย้ง ความรู้
ตะวันออกด้านสุขภาพองค์รวมและโยคะ
เศรษฐกิจและสังคม ศาสนาและแนวค่านี
นิเวศวิทยาแนวลึก ศิลปะอย่างมีจิตวิญญาณ
และวัฒนธรรม เนื้อหาหลักสูตรของเสมสิก-
ขาลัยมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจและทำทันสถานการณ์
ปัจจุบันของสังคมใกล้ตัวและระดับโลก เพื่อ
ให้ปรับตัวได้อย่างสอดคล้องไม่แปลกแยก
ขณะเดียวกันก็ไม่ยอมจำนนก้มหัวให้กับบริโศค
นิยม อุดหนุนให้ชาวบ้านท้องถิ่น พระสงฆ์
องค์กรที่ได้ภูมิใจและมั่นใจในสถานภาพของตน
เพื่อให้เกิดกำลังใจและกำลังสติปัญญาในการ
ทำงานและวางบทบาทของตนให้เหมาะสม
ในสังคมต่อไป

ล่วงเข้าปีที่ ๔ เสมสิกขาลัยได้เริ่มเปิด
ตัวเองสู่กลุ่มผู้สนใจทั่วไป ให้สามารถเข้า
ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเสมสิกขาลัยในการ
เสนอหลักสูตร และจัดกลุ่มเสวนาในหัวข้อ
ย่อยต่างๆ ที่สนใจร่วมกัน อาทิเช่น ธุรกิจ
แนวใหม่ ทัศนศึกษา และอื่นๆ ทั้งนี้ยังอยู่
ระหว่างการจัดตั้งดำเนินการ หากท่านสนใจ
เข้าร่วมกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น
ประการใด สามารถติดต่อมายังเสมสิกขาลัย
ได้ นอกจากกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว
เสมสิกขายังมีโครงการหนังสือตำราเรียน ที่
พิมพ์ออกมาแล้วได้แก่ *ศาสตร์และศิลป์แห่ง
การระงับความขัดแย้ง การเมืองสีเขียว นัก
เดินเท้าแปดพันไมล์ เป็นต้น และนิตยสาร
ทางเลือก ปาจารย์สาร* อีกด้วย หากท่านสนใจ
ในกิจกรรมใดของเสมสิกขาลัย หรือ
ต้องการจะบรรจุชื่อท่านไว้ในกลุ่มผู้สนใจของ
เราเพื่อตามข่าวสารกิจกรรมของเสมสิกขาลัย
กรุณาติดต่อเราได้ที่เสมสิกขาลัย/ปาจารย์สาร
๖๐/๒ ซอยติวานนท์ ๓๔ อำเภอเมือง นนทบุรี
๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๕๕๐-๖๖๐๑-๔ โทรสาร
๕๕๐-๓๗๑๑ e-mail pipob@ksc.th.com. ■

ศาสตร์และศิลป์แห่งการระงับความขัดแย้ง

๑. Mindful Meditation : A Handbook for Buddhist Peacemaker

คู่มือสำหรับชาวพุทธผู้ใฝ่สันติ "การสมานไมตรี เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้นในฐานะผู้ไกลเกลี่ย เราจะทำอย่างไรที่จะไม่ให้ความขัดแย้งนั้นขยายลุกลามออกไป หนังสือเล่มนี้เป็นการชี้แนวทางที่ใช้พุทธศาสนาเข้ามาช่วยในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น"

จอห์น แมคคอนแนล เขียน พระไพศาล วิสาโล บรรณาธิการแปล ราคาเล่มละ ๓๒๐ บาท

๒. การเมืองสีเขียว

"ผู้เรียบเรียงพยายามมองลงไปให้เห็นแนวคิดและความคิด ตลอดจนวิวาทะประเด็น ถกเถียงต่างๆ ภายในขบวนการสีเขียวของฝรั่ง ซึ่งมีได้เป็นเอกภาพหนึ่งเดียว หากมีความหลากหลายซับซ้อนและขัดแย้งกันเองอยู่มีใช้น้อย เช่นเดียวกับอุดมการณ์การเมืองอื่นๆ ทั้งในด้านปรัชญาพื้นฐาน ภาพสังคมที่พึงปรารถนา ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสังคมด้านต่างๆ ตลอดจนถึงการปะทะวิสาสะกับอุดมการณ์อื่นที่ใกล้ชิดอีกสองอุดมการณ์คือสังคมนิยมและสตรีนิยม"

ประชา หุตานุวัตร ผู้เรียบเรียง ราคาเล่มละ ๑๘๐ บาท

๓. อำนาจของภาษา และสถาบันวิชาการ : เพื่อใคร

"ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาอิสรชนอย่างเข้าถึงความเป็นเลิศในทางวิชาการที่เป็นองค์รวม"

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ เขียน ราคาเล่มละ ๙๕ บาท

สั่งซื้อได้ที่เสมสิกขาลัย โทร ๙๕๐-๖๖๐๑-๔ โทรสาร ๕๙๐-๓๗๑๑

หรือสายส่ง บริษัท เคล็ดไทย จำกัด โทร. ๒๒๕-๙๕๓๖-๓๙ ต่อ ๒๑ โทรสาร ๒๒๒-๕๑๙๘

หรือสำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก โทร ๙๙๑-๑๗๓๔-๕ โทรสาร ๔๒๔-๖๒๘๐

งานเขียนชิ้นนี้ของเดวิด คอร์ติน นับว่า
เป็นการให้ข้อมูลอย่างสำคัญในสมัยที่เรียกว่า
โลกาภิวัตน์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าบรรษัท
ข้ามชาติมีอิทธิพลมหาศาล ควบคุมรัฐบาลทุก
รัฐบาล รวมถึงรัฐบาลของอภิมหาอำนาจอย่าง
สหรัฐอเมริกาด้วย

ผู้เขียนมีประสบการณ์ โดยเคยได้ทำงานกับ
หน่วยงานของสหรัฐในเอเชียอาคเนย์นี้มาก่อน
ด้วย และเขามักสาวหาข้อมูลอย่างตั้งใจ จน
หนังสือของเขาได้รับการยกย่องจากแทบทุก
วงการ

บางส่วนจากคำนำ โดย ส. ศิวรักษ์